Drum bun, cireşari!

-Constantin Chiriță-

CAPITOLUL I

1

Peronul era ticsit de lume. Şi era agitație, larmă, şi atîtea gesturi şi vorbe inutile, îmbrățişări şi mîngîieri grăbite, lacrimi şterse pe furiş, zîmbete curajoase, sau de-a dreptul eroice, şi sfaturi, sfaturi repetate de zeci de ori, spuse în clipe de stînjeneală, pentru a ascunde o emoție, pentru a întrerupe un oftat sau pentru a aminti realitatea despărțirii.

— Dragul meu, ai grijă, să nu cumva să...

Nu trebuia mai mult nici pentru cel care rostea cuvintele, nici pentru cel căruia îi erau adresate. Şi unul şi celălalt găseau în această frază banală, neterminată, inutilă, prilejul de a respira cîteva clipe liniştite, de a se întîlni cu alte gînduri, pînă simțeau din nou, poate în aceeaşi fracțiune de secundă, cum îl asaltau furnicile emoției. Dar atunci răsuna încet invariabilul răspuns:

— Ştiu, n-ai nici o grijă, dar nici tu...

Şi iarăşi cîteva clipe linişte, pînă ce fluieratul unei locomotive, de undeva, din depărtare, oferea pretextul unor îmbrățişări fără vorbe, unor îmbrățişări furate, şi toți aveau convingerea culpei, pentru că ochii urmăreau fără încetare ceasul mare al gării, şi acele lui, din fericire, înaintau încet, încet. Şi erau necesare doar cîteva vorbe pentru ca mulțimea să se deznoade şi să-şi destrame toate legăturile naive pe care şi le crease în îndelungata aşteptare, să se transforme în ceea ce era inițial: părinți, copii, frați, surori, prieteni, cunoscuți. Adică să se sfărîme în îmbrățişări, să-şi elibereze toate lacrimile, să spună totul, totul într-un gest sau într-un cuvînt. Dar vorbele acelea întîrziau, parcă anume reținute, pentru a se rosti — deşi toți le simțeau ca o amenințare aproape fizică, materială — pe neaşteptate.

Vorbele întîrziau şi mulțimea trăda cu fidelitate emoțiile prelungite, care există pesemne înaintea oricăror despărțiri, oriunde, în orice gară a lumii. Cum să nu se supună acestor reguli şi gara orăşelului nostru de provincie?

În masa aceea de oameni puteau fi recunoscuți undeva şi cireşarii. Se deosebeau ei de ceilalți care urmau să plece cu acelaşi tren? Nu se poate răspunde sigur, dintr-o dată, la această întrebare. Dar ei erau acolo, toți, cu excepția lui Ionel, care-i aştepta undeva pe malul mării, pentru a-i antrena într-o nouă şi fantastică aventură. Erau toți acolo şi, cu toate acestea, trăiau clipele unei despărțiri.

Îşi luaseră rămas bun de la părinți, îi rugaseră să nu-i petreacă la gară, aşa cum făcuseră şi cu prietenii şi cunoscuții lor. Părinții acceptaseră, poate numai formal, poate unii se aflau ascunşi pe undeva prin mulțime. Prin urmare, cireşarii se aflau singuri în apropierea vagonului lor, probabil aşteptau şi ei cuvintele pe care le aşteptau toți cei de pe peron. Dar acolo se oficia o despărțire. Unii o trăiau intens, alții mai puțin. Ursu era cel mai trist şi, cum nu avea obiceiul să-şi ascundă sentimentele, oricine putea să-i citească tristețea pe față sau în gesturi. Pentru că el vorbea întotdeauna cel mai puțin dintre toți. Maria căuta mereu cu privirile cerul, poate stelele care începeau să se vadă, şi absența, izolarea ei tăcută în freamătul care vuia nu indicau oare o stare neobişnuită? Ce pricinuia această stare: despărțirea sau altceva? Victor era aproape nepăsător, prea calm, prea atent la ce se petrecea în jurul său, prea lucid pentru a i se putea atribui emoții prea mari. De aceea Ursu, văzîndu-l, clătina uneori imperceptibil din cap şi privirile lui, din triste, deveneau dojenitoare şi apoi parcă mai triste. Lucia, mai devreme foarte sigură, se îmbujorase la față şi se simțea parcă stingherită de cînd îşi descoperise tatăl în mulțime. Ducea o luptă cu sine însăşi, aproape că făcea un exercițiu de logică. Căuta o formulă care să fixeze un echilibru între sentiment şi rațiune. Dan, încercînd să se adapteze pe rînd stărilor celorlalți, scornea glume vesele sau duioase, dar valoarea lor rămînea numai în intenție. Adevărul e că-l chinuia pe ici pe colo gîndul despărțirii.

— Să vă spun una! zise el la un moment dat, ridicînd învins din umeri. Asta e, dragii mei. Toți sîntem la fel, numai eu sînt un prost!

Victor sesiză imediat incoerența celor spuse de Dan şi, văzîndu-i mai ales şi mutra plouată, izbucni într-un hohot de rîs. Iar Tic, cel mai nepăsător, cel mai calm dintre toți cireşarii de pe peron, da, Tic, posesorul ad-hoc al unui zîmbet degajat, înțelegător, al unor mîini care se aciuaseră arogante în buzunare, al unor umeri care descoperiseră o înclinație oblică de înțeleaptă superioritate, răspunse cu o voce fără nici o intonație, ca şi cum ar fi rostit formula algebrică a ecuațiilor de gradul doi cu două necunoscute:

— Ai dreptate, dar nu mai era nevoie s-o spui.

— Da, da, da! acceptă Dan cu nestrămutată convingere. Să ştii însă că numai din cauza ta. Sau... uite, îți jur că-mi retrag cuvintele, dacă, dacă-mi faci o surpriză...

O idee, o speranță neaşteptată trecu ca un fulger prin mintea celorlalți cireşari. Se uitau toți la Tic şi privirile lor deveniseră dintr-o dată rugătoare.

Tic îşi scoase mîinile din buzunare, şi le propti în şold şi, înainte de a spune ceva, îşi apropie încet, încet pleoapele, pînă i se împreunară. Privirile lui, străbătînd greu prin mica deschizătură a genelor, se ațintiseră asupra lui Dan. Vorbi leneş, ca un om ghiftuit:

— De ce să-ți retragi cuvintele? Atît de rar te cuprinde dorul de autocritică...

— Nu-i adevărat, se răzvrăti Dan. Eu, eu recunosc întotdeauna orice, fără să mă oblige nimeni. Dacă-i vorba pe-aşa, atunci tu eşti cel care, cel care... brrr... stai... adică... Adică tu faci experiențe cu mine! Asta-i! Vrei să-mi întuneci gîndurile, să mi le întortochezi, şi-n loc să răspunzi tu la întrebarea pe care ți-am pus-o, mă faci pe mine să vorbesc despre altceva...

— E foarte adevărat, recunoscu Tic, fără să-i piară plictiseala din glas. Cu tine, aşa cum te-ai calificat mai înainte, se poate prinde orice. Îți spun asta ca să vezi cît de prieten îmi este şi mie adevărul. Şi eu sînt capabil să recunosc orice. Aminteşte-ți numai...

— Nu, nu te mai las să ne duci cu vorba. Zău, Tic, nu-i aşa că ne pregăteşti o surpriză?

Ceilalți cireşari urmăreau schimbul de cuvinte dintre Dan şi Tic, şi în larma gării, lucrul acesta nu era prea uşor. Mai mult ghiceau vorbele după mişcările buzelor decît le auzeau.

— Hai, Ticuşorule, aproape se rugă Ursu. Nu ne mai ține aşa. Toți am fi bucuroşi...

Tic se înduioşă pentru o clipă. De aceea îşi strînse şi mai tare pleoapele. Dar, ca întotdeauna, găsi imediat o idee în stare să-i mențină măcar pentru puțină vreme vajnica lui încăpățînare. Ştia că-i va întrista, ştia mai ales că-l va nedreptăți pe Ursu, dar se gîndise prea mult timp să-şi demonstreze bărbăția. Avu chiar impresia că e în fața celui mai greu examen.

— Amintiți-vă! Atunci cînd ați plecat la Peştera Neagră voi nu m-ați vrut...

— Şi abia acum te-ai hotărît să ne dai replica?! i se împotrivi pe neaşteptate Lucia. Nu te mai preface. Ştiu eu de ce cochetezi cu noi. Ştiu eu pe unde-ți umblă gîndurile cele adevărate.

Lucia rosti ultimele vorbe cu voce tremurată. Zărise privirile aproape poruncitoare ale lui Victor, înțelese că face o mare greşeală, dar inerția îi condusese fără voia ei destăinuirea pînă la capăt.

Tic simți încă o dată gustul amar al unei grele înfrîngeri. Se întoarse brusc, cu intenția să-şi părăsească fără nici un cuvînt prietenii, dar, într-o fracțiune de secundă, îşi schimbă gîndul. La urma urmei, hotărîrea lui nu era rezultatul unui capriciu, ci... în clipa aceea nici el nu ştia cum să-şi justifice hotărîrea. Ştia numai că trebuie să-şi treacă ultimul şi cel mai greu examen. Se întoarse alene şi se uită la Maria înainte de a răspunde:

— Mai sînt cinci minute pînă la plecarea trenului, dacă orologiul gării nu merge înainte... Să vă spun drept, sînt foarte plictisit, şi am atîta de învățat... O să vă fac o surpriză, da! O surpriză extraordinară, însă atunci cînd o să vă întoarceți... adică după ce o să descoperiți farsa lui Ionel.

Tic era mulțumit în sinea lui. Nici nu putea să găsească scuze mai bune pentru purtarea sa. Neîncrederea în chemarea lui Ionel şi... izvorîtă din această neîncredere, dorința de a le face celorlalți o "surpriză extraordinară". "Grozav!" se felicită el în gînd.

— Vrei să repeți aventura de acum doi ani? Vrei să te duci iarăşi la Castel? întrebă cu naivitate Dan.

Tic simți cum i se scurge sîngele din obraji. Aflase întîmplător, şi era singurul care aflase, că arheologii au revenit la Cetatea Vulturilor. Şi mai era cineva cu ei... Oare de aceea luase el hotărîrea eroică? Oare de aceea rezistase ispitei necunoscutului?

— Du-te Tic! îl îndemnă Maria cu voce pierdută. Du-te spre visuri, spre...

Oare ce s-ar fi întîmplat cu cireşarii dacă în acel moment nu ar fi răsunat acele cuvinte menite să destrame mulțimea de pe peron?

— Urcați în vagoane, vă rog! Urcați în vagoane, vă rog!

Parcă se împletea şi se despletea ceva acolo, pe peron. Cîteva clipe de tăcere, de uimire, apoi revărsarea unei mări agitate. Înainte, înapoi, înainte, înapoi. Şi strigăte, voci, plînsete, oftaturi: cine oare le mai auzea?

— Fii cuminte! Să nu ieşi în larg! Promite-mi, spune-mi... Şi să-mi scrii, să-mi scrii...

— Aoleu! Puişorul mamei! Am uitat să-ți pun pieptenul în valiză.

— Faceți loc! Faceți loc! Mesageria... Mesageria...

— Să te mai sărut o dată, numai o dată...

— Cel puțin şapte sute de lei. Cu mandat telegrafic.

— Şi în fiecare zi, măcar o oră de exerciții la latină.

— Telefonează-mi mîine din Bucureşti. La nouă seara. La opt şi jumătate.

— Va să zică dulceața... merele, lanterna, roşiile, untul, farfurioara... în *coş.* Şi sarea, şi sarea...

— Să vii negru ca o... ca un... Ptiu, Doamne, numai năzdrăvănii îmi vin în minte.

— Şi n-ar strica o jumătate de oră la algebră. Îți găseşti tu tovarăşi.

— Urcați în vagoane, vă rog! Urcați în vagoane, vă rog!...

— Florile, florile! Uite că ți-au scăpat... of... Să nu cumva să faci aşa şi în apă.

— Să-mi trimiți bani. Îți telegrafiez eu adresa. O mie...

— Dac-ar pleca mai repede trenul...

— Puişor, puişor scump... Micuțul mamei. Odoraşule... Vezi să nu te tai cu briciul...

— Nu ți-ar strica nici o oră de fizică, şi mi se pare că nici la chimie.

— Să nu cheltuieşti toți banii pe dulciuri... şi să nu te bagi în apă...

— Iubitule! Nu-i aşa c-am să-ți lipsesc mult trei săptămîni? Să fii cuminte!

— Eu?!

— Pune-ți jacheta! Nu vezi ce frig e?... Doamne! Ce-o să fac eu dacă răceşti acolo?!...

— Mai ştii anul în care a căzut Constantinopolul... Hm... Vezi, istoria...

— Urcați în vagoane, vă rog! Urcați în vagoane, vă rog!

Trenul totuşi porni. Tic îşi salută cu mîna prietenii, le ură "drum bun" şi, ca să-şi dovedească lipsa oricărei emoții, reflectă cîtva timp la vorbele conductorului. Descoperise în ele o inadvertență gramaticală, sau poate o doză de personalitate.

2

De mult se mistuise trenul în întuneric şi-n depărtare, de mult nu i se mai auzeau ecourile; peronul devenea tot mai sărac în oameni, lacrimi şi şoapte. O singură ființă rămăsese undeva la capătul peronului, o siluetă nemişcată, integrîndu-se parcă în decorul semiîntunecat al gării. Era Tic, dar semăna atît de puțin cu băiatul vesel gata oricînd să facă o şotie, o năzdrăvănie! Gînduri, frînturi de gînduri necontrolate, neterminate i se încolăceau în minte. "Oare ce-o fi cu mine?" reuşi să se întrebe după un timp. Dar n-avu curajul să-şi dea răspunsul sau îşi închipui că nu găseşte răspuns la întrebarea pe care şi-o puseseîn şoaptă. "La urma urmei, mi s-a năzărit o întrebare neroadă. Gata! Au plecat, eu am rămas. Mîine sau chiar astă-seară..." Parcă-l apuca din nou tremuriciul. Şi, ca să se stăpînească sau măcar să încerce să se stăpînească, îşi găsi o preocupare în a privi nişte fluturi de noapte care se roteau în jurul unui bec. Privi cîteva minute intens jocul fluturilor, dădu de cîteva ori din umeri, pentru că nu descoperea nici un sens în el, pînă ce i se strecură în cap o ideea insinuantă, absurdă, obsedantă: i se părea că din hora aceea care se înfiripase în jurul becului lipseşte un fluture. De ce-i venise acest gînd? De unde ştia el că lipseşte un fluture? De ce-l obseda gîndul? Totul era atît de absurd! Erau zeci de fluturi, de musculițe, de gîndaci. Zeci şi zeci de gîngănii. De unde putea şti el că lipseşte din roiul acela o gînganie?... "Brrr! Oare ce-o fi cu mine?" se pomeni repetînd prima întrebare. Şi, ca să nu mai cadă din nou în aiureli, luă o hotărîre bruscă. Îşi înfundă mîinile în buzunare, îşi verifică umezeala şi elasticitatea buzelor şi, cu un fluierat vesel, părăsi peronul moleşit, obosit şi trist (dar acest sentiment nu voia să şi-l recunoască). Ştia că va fi gratulat cu mişcări ale capului de către cei cîțiva funcționari care populau coridoarele gării, ştia că va părea un caraghios, dar mai ştia că pornise la drum, că făcuse un început. Evadase din starea aceea de paralizie care-l fixase ca un stîlp pe peron.

Dar, cînd păşi pragul gării afară, Tic deveni din nou ceea ce fusese pe peron. Se simți din nou paralizat, incapabil să facă vreo mişcare. Zărise ceva, departe, în fața lui. Mai degrabă

simțise decît văzuse. O siluetă albă despica iute, delirant întunericul străzii. Se apropia repede şi în ochii lui Tic silueta căpătă proporțiile unei arătări gigantice, din altă lume. Era într-adevăr Laura, fata în alb. Ca întotdeauna (ca întotdeauna mai ales în închipuirea lui Tic), era şi de data asta — după doi ani de zile — fata în alb, prizoniera, zîna, superba stăpînă a castelului din Munții Afurisiți.

Cu părul răvăşit, cu fața desfigurată, cu lacrimi de deznădejde în ochi, Laura se opri în fața lui Tic. Abia îşi mai trăgea răsuflarea. Tic, dintr-o dată duios, bun, cu o blîndețe de catifea în priviri, vorbea, îi venea în ajutor:

— Odihneşte-te... Nu mai este nevoie să întrebi. Au plecat. Au plecat de mult. Au plecat departe...

Fata în alb îşi duse mîinile la piept, parcă pentru a-şi stăpîni bătăile inimii. Respiră de cîteva ori îndelung şi-i mulțumi lui Tic din ochi. Apoi începu să vorbească încet, cu vocea tristă a unei ființe învinse:

— Din vina mea... M-am grăbit în loc să iau trenul, am preferat o maşină... un camion... Credeam că voi ajunge mai repede.

— Un camion? se pomeni că întreabă Tic, simțind cum îl gîdilă ceva pe dinăuntru. Un camion cu un şofer năsos care... care pomenea mereu de pămătuf?

Amintirea schimbă brusc starea tînărului. Fața i se destinse şi hohote de rîs erau gata de năvală. Şi, fără să-şi dea seama de situația caraghioasă în care se afla, începu să rîdă, abia reuşind să îngîne cîte ceva printre sughițuri.

— Ha, ha, ha... ha... întîi a explodat cauciucul... ha, ha... Pe urmă i-a sărit acumulatorul... ha, ha, ha... Pe urmă... ha, ha... Pe urmă cauciucul din spate, amîndouă, odată...

Cireşarul avea lacrimi în ochi. Şi Laura avea lacrimi în ochi. Dar văzînd, simțind aceasta, lui Tic nu-i trebui decît o fracțiune de secundă pentru a-şi schimba cauza lacrimilor. Se pomeni dintr-o dată trist, profund, aşa cum fusese înainte:

— De fapt sînt trist, recunoscu el într-un suprem gest de remuşcare. Mi-a venit în minte o întîmplare... o întîmplare stupid de veselă, dar sînt trist, zău... foarte trist.

— Înțeleg, şopti Laura cu o intonație ciudată în glas. Înțeleg mai mult decît îți închipui. Ştiu ce-i cu tine... îți spun imediat.

— Nu! se rugă Tic aprins de ruşine. Mai bine să vorbim despre altceva. Nu vrei să ne plimbăm prin parc? Sau prin... sau prin...

Tînărul îşi dădea seama că e la capătul puterilor. Descoperise pe neaşteptate că, pentru această întîlnire, nu-şi urmase prietenii. Voise să provoace el întîlnirea, să se ducă la Castel, să apară brusc în fața zînei în alb, să rîdă, să plîngă, să privească sau să nu facă nimic, nimic. Să se arunce pentru cîteva clipe cu ochii închişi în necunoscut, cu senzația unui salt orb în gol. Nu-l preocupase viitorul, ceea ce va fi, ceea ce se va întîmpla, ci numai acele cîteva clipe de necunoscut care i se dăruiau acum. Nu le furase el, ci i se dăruiau.

Laura tresări şi se pomeni vorbind, întrebînd şi răspunzîndu-şi totodată:

— Au plecat... au plecat toți? Da... de bună seamă. Au plecat toți, toți.

De fapt se gîndea la unul singur dintre cei care plecaseră. Prin toți îl înțelegea pe el.

— Voi veni şi eu! aproape se răsti fata în alb, de parcă ar fi vrut s-o oprească cineva. Voi veni acolo, departe şi voi răscoli mările, pentru că şi mările sînt frumoase... Şi sînt atît de albastre!

Tic se uită în jurul său. Parcă-i era frică să nu audă cineva acele vorbe. Sau poate ar fi vrut să le ştie auzite numai de el. Întinse încet mîna, rugător, spre fata în alb:

— Haide! Alungă-ți tristețea... Eu... dar vocea lui suna atît de trist.

Într-un gest impulsiv de bunătate, de solidaritate, fata în alb întinse şi ea mîna spre Tic. Dar nici n-o atinse pe-a acestuia. Palma ei înainta blînd în părul ciufulit al tînărului. Mîngîierea dură doar cîteva clipe, dar Tic îşi oferi capul cu gestul docil al unui cățeluş.

— Eşti un copil, Ticuşorule... rosti Laura. Eşti un copil bun, duios şi... foarte, foarte copil. Zău, Ticuşorule, tu n-ai dreptul să fii trist. Eu... eu... Dar nici eu n-am dreptul! Nu! se răzvrăti Laura. De ce? De ce? Niciodată nu e prea tîrziu. La revedere, la revedere tuturor, tuturor celor care au plecat, care vor pleca.

Fata în alb se întoarse brusc şi porni în goană undeva prin întuneric. Tic rămase cu gîtul întins ca o ființă nedreptățită căreia i s-au furat mîngîierile. Îşi apropie încet mîna de păr, dar, în loc să simtă arsură sau răcoare pe palmă, simți deodată un gust amar în gură, vederea i se

întunecă şi picioarele i se înmuiară.

Arătarea de scurtă durată se topise în noapte. Poate fusese un vis, un vis straniu, trăit cu ochii deschişi. Ştia însă că totul se întîmplase aievea. Dacă ar fi putut transforma acea adiere în ceva material, în ceva care să poată fi păstrat... Pentru că adierile mîinii în părul său existaseră cîndva, fuseseră clipe prezente. De ce e nedreaptă lumea? De ce să se piardă asemenea simțiri? Orice, o haină, o carte, o foaie de hîrtie, un cui, o bucată de sfoară, o piatră, o aşchie, orice poate fi păstrat, încuiat, păzit, ferit de timpuri, de necunoscut. Dar acele clipe, dar clipele fericite ale tuturor oamenilor de ce nu pot fi păstrate şi păzite?

Lui Tic îi era teamă de timp şi de necunoscut. Simțea parcă o şovăială într-însul. Fusese bolnav de vise şi de închipuiri, întîlnirea materială cu visul acționa asupra lui ca un leac.

"Poate că sînt încă un copil, îşi spuse el cu un zîmbet încă amar în colțul buzelor. Sau, poate, cine ştie? Ca să nu regret mai tîrziu, vreau să mai trag puțin de copilărie, s-o mai îmbrac ca pe o haină care nu este a mea, dar care mi se potriveşte. Dar se poate face, oare, lucid lucrul acesta? Nu cred, nu cred..."

Oare erau gîndurile lui Tic acolo, în noapte?

Deodată răsună de undeva un bubuit de tobe şi o fanfară începu să țipe, cu multe acorduri false, un cîntec vesel. Parcă se repeta în imagini mai mari scena ieşirii lui Tic din gară. Cireşarul porni la drum, potrivindu-şi pasul după bubuitul tobei, cu direcția spre cîntec. Se înseninase oare oraşul, sau cineva, învîrtind un comutator uriaş, aprindea prozaic luminile pe străzi? Tic uitase, sau voia să uite de problema eternității simțirilor, sau, mai bine zis, a clipelor. Cîntecul vesel, cu multe intonații false, era azvîrlit lumii cu atîta entuziasm şi toba cutremura atît de obsedant noaptea, încît tînărul nu mai şovăi.

— Uite-l, uite-l pe Tic... Tică! țipă un prichindel care se zgîia la lume de la poarta unei case. Te duci şi tu, Tică?

Cireşarul îi aruncă prichindelului o privire atît de severă, încît acesta îşi duse mîna la burtă. Dar, cuprins pe dată de milă, se opri în fața lui şi începu să-l mîngîie pe păr. Prichindelul încercă să bîiguie cîteva cuvinte:

— Zău, dar... dar cum să-ți zic... Tic? Aşa cum am auzit că vrei să ți se spună? Nene? Zău că nu pot...

— Dacă şi tu îmi spui că sînt un copil, atunci, atunci... Gata! Drepți! Înainteeee... marş!

Prichindelul se supuse, dar, după cîțiva paşi, îndrăzni să iasă la raport în plin mers.

— Vă rog să-mi dați voie să-mi iau un pulover. În cîteva secunde sînt înapoi. Altminteri nu mă lasă mama să plec. Aşa de formă, pentru că tot nu-l îmbrac.

După cîteva secunde prichindelul se întoarse cu un pulover sub braț. Îşi potrivi pasul după pasul lui Tic şi porni vesel spre fanfară, strigînd din cînd în cînd:

— Băieți! A venit Tic. S-a-ntors Tic. Toți după el! Să nu-i mai spuneți Tică!... Tic!... Toți după el! Ta, ta, ta, ta, ta, ta!

Tic se plimbase şi pînă atunci în oraş, dar nici un prichindel nu avusese curajul să-l acosteze şi să-l tutuiască. Pe fața lui apăruse din nou copilăria. Dacă zîmbetul şi seninătatea cireşarului nu erau firele dantelate, vaporoase ale unei iluzii...

3

Trenul gonea în noapte. Cireşarii îşi aranjaseră bagajele în compartiment, treabă nu prea uşoară din pricina mulțimii şi greutății lor. Fără Ursu ,fără puterea şi îndemînarea lui, n-ar fi scos-o prea lesne la capăt. Răsuflînd uşurați, părăsiseră în grabă compartimentul, pentru a ocupa locuri bune la ferestrele de pe culoar. Numai Maria rămăsese singură într-un colț, surdă la chemările celorlalți şi oarbă la peisajul fantomatic care defila în fața ei. Închipuindu-şi că trăieşte, pesemne, durerea despărțirii de fratele ei, prietenii o lăsaseră singură. Se repeziseră la ferestre şi, tăcuți, îşi îndopau privirile cu imagini fugare, care se iveau stranii printre zăbrelele de lumină şi întuneric. Poate şi gîndurile şi simțirile lor erau aidoma peisajelor. Dungi de lumină şi de întuneric. Realitate şi vis, bucurie şi tristețe.

Fusese de ajuns ca unul singur dintre ei, Dan, acuzînd frigul nopții şi al vitezei, să se refugieze în compartiment, pentru ca toți ceilalți să-i urmeze exemplul. Spre bucuria lor, se descoperiseră singuri acolo. Cel de-al şaselea loc, de lîngă uşă, nu era ocupat de nimeni.

— Ura! se bucură Dan. Ăsta zic şi eu noroc. Sau cine ştie? Poate că şeful gării, în mod

intenționat, n-a vrut să fim stingheriți. De, cireşarii!

— Nu fi chiar atît de entuziast, încercă să-l domolească Lucia. Mai sînt alte gări şi în consecință mai sînt şi alți şefi de gară. Sau, dacă vrei, norocul nostru poate să dea, sau poate chiar a dat peste vreun călător întîrziat...

— Aşa eşti tu întotdeauna, pesimistă. Eu, eu sînt un optimist incorigibil, dar nu declarat. Şi în consecință... pun locul neocupat la dispoziția cireşarilor.

Şi ca să evite alt răspuns, sau ca să-şi exprime cît mai plastic siguranța, Dan îşi scoase sandalele şi se întinse fără grabă, ca un bătrîn tacticos, pe cele două locuri. Nu uită, bineînțeles, să facă o grimasă de plăcere şi să ofteze uşurat:

— Aaaaa!... Şi acum, pentru că oricum cineva trebuie să întreprindă ceva, îmi dau cuvîntul şi ridic problema cheie, problema fundamentală: De ce Tic nu a venit cu noi?

— Asta-i problema cheie? întrebă insinuant Victor.

Ursu tresări fără voia lui şi se uită întrebător la Victor, dar nu descoperi pe fața acestuia nici o urmă de glumă sau de ironie. Victor părea foarte serios, parcă preocupat de o problemă gravă. I se putea citi aceasta din încruntarea feței. De aceea vlăjganul se posomori şi hotărî în sinea lui să nu scoată nici un cuvînt. Absența lui Tic îl întrista. Pînă la ultima clipă sperase că prîslea cel neastîmpărat se va urca în tren. Nu-şi putea închipui veselie, aventură, peripeții, nu-şi putea închipui lumea din jur fără Tic. Dar, mai mult decît aceasta, atitudinea lui Victor provoca o adevărată durere. Oare Victor putuse renunța atît de uşor la cel mai tînăr şi mai vesel dintre cireşari?

— De ce nu-i problema cheie? răsună parcă din depărtare vocea Mariei. Sau poate că nici nu este...

— Eşti şi tu pe ici, pe undeva, o problemă cheie, încercă s-o ironizeze Dan. O cheie mai mică, aşa ca o cheiță, care nu prea îşi găseşte locul în broască...

— Sau nu poate să intre, îl corija Maria cu glas domol, pentru a se cufunda apoi din nou în muțenie.

Dan se ridică într-un cot, se uită la Maria cu priviri vădit şi forțat uluite:

— Se pare că urmaşii familiei Florescu au căzut în... în ce? În melancolie? Sau suferă de... de ce? De amnezia perspectivei?

— Ce tot spui tu acolo? interveni Lucia. Suferi tu, mi se pare, de amnezia limbii române.

— Sau poate că ți-a jefuit ție cineva inteligența. Trebuie să-ți explic băbeşte. De vreme ce Maria închide ochii la ceea ce se petrece în jur, înseamnă că un timp va trăi în eter şi nu-şi va procura deci, printre altele, amintiri pentru mai tîrziu. Asta, în formula mea originală, se numeşte amnezia perspectivei. Dixi! Nu, nu-i nevoie să te opui. Cam ştiu eu ce vrei să rosteşti. Injurii sub formă de raționamente delicate. Şi, pentru că sînt în vervă, vreau să vă spun un banc grandios... Ştiți de ce au cîinii coadă?... Ei?!... Pentru că n-au ceas! Banc original, propriu, zău. Paternitate absolută.

— Cred că şi temperatură absolută, adăugă Lucia.

— De ce? Eu n-am văzut pînă acum nici o ființă şi cu ceas şi cu coadă. Bineînțeles cu coadă originală. Sau altul... De ce au boii coarne?

— Pentru că n-au ghete, stilouri, cămăşi, portofel, castraveți murați şi fotolii.

— Aş, de unde. Pentru că au şi viței. Şi cum vițelul este un bou în devenire... Vezi, Lucia... aceeaşi paternitate.

— Doamne! îl întrerupse Lucia. Cu logica asta, o să compui nişte bancuri...

— Dac-ar fi fost Tic aici, brrrr! Ce replică mi-ar fi dat. Stratagema lui Dan izbutise pentru o vreme să-i scoată pe

ceilalți cireşari din gînduri, dar, cînd pronunță numele lui Tic, iarăşi se schimbă atmosfera din compartiment.

— Da! Problema cheie, se retrase Dan cu sentimentul unui om înfrînt.

Şi iarăşi se auzi, spre uimirea lui Ursu mai ales, întrebarea oarecum ciudată a lui Victor:

— Asta-i problema cheie? E alta mult mai importantă, crede-mă, Ursule.

Cel căruia îi fuseseră adresate vorbele se strădui să scape de starea sa de tristețe, dar nu reuşi. Ridică din umeri, de parc-ar fi vrut să spună "nu ştiu", dar imediat dădu neîncrezător din cap. Victor zîmbi puțin stingherit, căzu o clipă pe gînduri, apoi îşi scoase carnețelul şi creionul din buzunar. Începu să scrie ceva pe o foaie de hîrtie. Maria îşi ațintise privirile asupra lui:

— Problema cheie... De ce n-a venit Laura la gară?

Creionul îşi opri mersul pe foaia de hîrtie. O secundă, două, trei. Apoi şi-l continuă tremurînd.

Atentă la ceea ce se petrecea, Lucia interveni salvator:

— Te gîndeşti, Victor, la ceea ce ne-a spus Tic pe peron?

— Ce-a spus? sări în sus Dan. A încercat să ne împuie capul... Aoleu!

Cu ochii bulbucați şi cu gura căscată, Dan ar fi stîrnit în alte împrejurări hazul tuturor. Mai ales dacă ar fi fost Tic de față, cu nelipsitele-i încondeieri. De astă dată, mutra lui caraghioasă parcă nici nu fusese zărită. Văicăreala lui însă produse tuturor gînduri febrile. Pînă şi Ursu încercă să-şi adune alte gînduri, iar Maria se trezea parcă încet din amorțeală.

Victor terminase de scris. Rupsese din carnet foaia pe care trecuse doar cîteva cuvinte, o împături cu grijă şi, cînd o aduse la dimensiunile unei gume mici de şters, i-o întinse lui Ursu:

— Ține asta, Ursule. Te rog s-o citeşti numai poimîine dimineață. Pînă atunci nu-ți cer altceva decît să-mi acorzi încredere. Scutură-te, trezeşte-te şi consideră-te laolaltă cu toți, da, cu toți cireşarii. Problema cheie constă în ceea ce ne-a spus Tic pe peron!

Vocea lui Victor crescuse în amploare şi fermitate. Cireşarii simțeau în mijlocul lor conducătorul. Ursu se gîndi o clipă la Tic, apoi la ceea ce spusese Maria cu privire la Laura, îşi aminti ezitarea şi tremurul mîinilor lui Victor, îi ghici dintr-o dată durerea învinsă — sau poate numai ascunsă. Primind bilețelul şi auzind glasul lui Victor şi cererea lui aproape poruncitoare, trăi, aproape lucid, senzația trezirii. Nici nu mai avu vreme să-şi facă remuşcări. Încerca să afle, să ghicească ceea ce spusese Tic pe peron înainte de despărțire

— Aoleu! continuă Dan să se tînguiască. Chemarea lui Ionel! Dacă e o aiureală? Dacă e o farsă? Oare nu ne-am pripit? De ce i-am dat atît de lesne crezare?

Aceasta era problema cheie. Ce însemna mesajul lui Ionel? Telegrama pe care acesta o trimisese cireşarilor la frizeria "Higiena" conținea doar cîteva cuvinte. Îşi aminteau toți foaia de hîrtie pe care fusese lipită banda telegrafică:

"Veniți urgent stop descoperire senzațională stop toți cu corturi cu barcă stop. Ionel".

Telegrama era adresată dintr-un sat cu nume ciudat pe care cireşarii îl identificaseră lesne pe harta Dobrogei, undeva la nord de Constanța. După cîteva zile de pregătire, cireşarii hotărîseră plecarea. Îi întîrziase însă procurarea biletelor. Abia la o săptămână după ce terminaseră pregătirile, izbutiseră să se urce în tren. O înştiințaseră şi pe fata în alb despre expediția lor, dar ea nu putea să-i însoțească. Avea încă de lucru la Castelul celor două cruci. Îi scrisese însă lui Victor că va căuta să vină la gară, pentru a asista la plecarea lor.

Tinerii îşi aminteau toate acestea, refăceau conținutul telegramei, controlau înțelesul cuvintelor, înțelesul propozițiunilor. Era o simplă chemare, un apel imperios, foarte concis, fără nici o explicație suplimentară. Dan, Ursu, Maria căutau tot felul de sensuri cuvintelor binecunoscute. Pe Lucia o intriga mai ales preocuparea lui Victor. De aceea nu se sfii să-l întrebe:

— Tu chiar crezi că Tic ştie ceva? Vorbele lui chiar au avut darul să te descumpănească? Poate că n-a făcut decît o simplă glumă, aşa cum obişnuieşte el...

— De asta sînt sigur, răspunse Victor. Tic a descoperit o explicație de moment, pentru a-şi justifica... hai să zicem, capriciul său... Nu vreau să spun hotărîrea lui, cum voia el să ne dea a înțelege.

— Atunci? interveni Dan. De ce ai căzut pe gînduri? Şi de ce mai ales crezi că aceasta e problema cheie?

Gînditor, Victor bătea cu degetele un tact pe genunchi. Se vedea că nu e hotărît, că nu are nici un răspuns:

— Am spus că e vorba de o problemă, nu de o certitudine. O problemă nu e altceva decît o întrebare. Or dreptul de a întreba îl avem. E adevărat că mă preocupă un lucru. Ionel ne-a adresat un apel urgent. Să facem un mic calcul. Patru zile ne-a aşteptat telegrama. Am pierdut trei zile cu pregătirile. O săptămînă, pînă ne-am procurat bilete. În total, două săptămîni. Ce părere aveți?

— Aaaa! descoperi Lucia. Avînd în vedere urgența mesajului şi întîrzierea noastră, te intrigă faptul că Ionel n-a revenit cu o a doua telegramă.

— Întocmai, confirmă Victor. Două săptămîni înseamnă ceva. Şi cu toate acestea...

Victor văzu un semn de tăcere în ochii lui Dan. Urmărind privirile acestuia, întoarse capul spre uşă. Ochii tuturor cireşarilor erau aţintiţi într-acolo. În faţa uşii compartimentului se oprise cineva. Încerca să deschidă uşa şi, după mari sforţări, reuşi. Dan se sculă repede de la locul lui şi se trezi faţă în faţă cu un om căruia nu putea să-i ghicească vîrsta. Era un bărbat aproape înalt, voluminos, cu un cap mic, lunguieţ, acoperit de o coamă deasă, sură. Figura îi era palidă, cadaverică, iar ochii îi erau ascunşi de nişte lentile fumurii, neobişnuit de groase. Bărbia i se termina printr-un cioc ascuţit, care mări uimirea lui Dan. Ciocul nu cobora în jos, dimpotrivă, înainta orizontal şi parcă voia să atingă vîrful nasului cînd se mişca bărbia. Personajul era însoţit de o valiză mică, elegantă, de piele şi de un rucsac de-a dreptul gigantic.

Pătrunzînd în compartiment, noul pasager îşi scoase pălăria şi salută politicos, dar fără vorbe, apoi căută cu ochii un loc pentru rucsacul său. Ursu se repezi să-l ajute şi, profitînd de mişcare, ceilalţi cireşari părăsiră compartimentul.

— Pe cinstea mea dacă nu-i adevărat, spuse Dan în şoaptă, după ce închise uşa. Poartă perucă. Am observat cînd şi-a scos pălăria. I s-a rotit părul ca o aureolă, ca un nimb. Iar ochelarii au lentile groase cît degetul. Şi ciocul, ciocul... să mor eu dacă nu-i lipit cu pap. Şi-ncă a fost lipit greşit, că a intrat în conflict cu nasul. Şi rucsacul, zău dacă nu are în el o barcă sau chiar un submarin. I-am văzut periscopul. Ciudat, prea ciudat personajul ăsta.

— Parcă ziceai ceva de noroc la început, fatalistule, îl apostrofă Lucia.

— Pun un "ne" înainte şi gata. Rămîn fatalist. Numai că personajul ăsta nu-i nenoroc. Ar fi simplu. E... e... zău dacă nu e o problemă fundamentală...

— Poate pentru familia lui, sau pentru sine însuşi, zise Victor. Hai, nu mai exagera.

Dan luă expresia unui om profund jignit:

— Bine... Eu nu mai insist. Dacă nu vreţi. Dar o să vedeţi voi. Ascultaţi-mă pe mine. Aşa ceva n-am văzut în viaţa mea. Fiecare părticică pe care o posedă cetăţeanul e în conflict cu alta. Ciocul cu nasul, ochii cu ochelarii, chelia cu peruca, valiza cu rucsacul, şezutul cu locul, pentru că îmi închipui că posedă bilet pentru loc. O să vedeţi... Nu e o întîmplare.

În clipa aceea ieşi pe uşă Ursu. Pe faţa lui nu era nici o urmă de mirare. Spuse doar ca o constatare:

— Parcă-i mai grea valiza decît rucsacul. Şi a trebuit să fac ceva schimbări printre bagaje ca să-i încapă rucsacul în plasă. L-am legat, altminteri putea să se prăbuşească.

— Aţi văzut? sări Dan. Mai grea valiza decît rucsacul. Un nou conflict, ce vă spuneam...

— Mai bine să ne preocupăm de ale noastre, îl îmboldi Victor. Sînt lucruri mult mai importante şi mai urgent de dezlegat.

— Mie mi-e foame, spuse Dan care, privind cu coada ochiului prin fereastră, îl văzuse pe noul pasager sugînd tacticos un baton de ciocolată lung şi subţire ca un creion. Alt conflict: între ciocolată şi gură. Eu un asemenea baton n-am mai văzut, iar o gură care să ameninţe în fiece clipă urechile cu exterminare totală nici atît. V-am spus eu...

Toţi făcură haz de spusele lui Dan. Şi, pentru că-l vedeau pe acesta înghiţind în sec, se gîndiră şi hotărîră că e momentul să ia masa de seară.

4

Circul poposise de cîteva zile în orăşel, dar Tic se afla pentru prima dată în preajma lui. Înconjurat de o ceată de prichindei, cireşarul cel cîrn şi ciufulit înjghebase acolo o adevărată insulă a veseliei. Nimic din ceea ce se întîmpla pe estrada din faţa circului nu scăpa comentariilor sale caustice, spre hazul puştilor. Întîi apăruse pe estradă un individ cu bluză galbenă şi şalvari albaştri, cu un turban, cîndva alb, uriaş, pe cap, cu o barbă ca de catran. Se recomandase: Ali Ben Kali. Se jucase mai întîi cu nişte mingi de ping-pong, cărora le mărea sau le reducea numărul, îşi înfipsese apoi cîteva cuţite în mînă, în burtă şi în gîtlej, scosese dintr-o cutie de chibrituri nişte şoricei albi şi un boboc de raţă, apoi învîrtise un iatagan lucitor, în timp ce un individ slab şi deşirat anunţase, printre bubuiturile tobei:

— Urmează acum un numero extraodinare a lui maestro maestrisimo Ali Ben Kali. Uitate, bine, lume! Giniţi, vă rog! Despărţirea lui capul de gîto! Dintr-una lovitura. Maestro!

— Un moment! strigase Tic. Mai bine executaţi figura înăuntru.

Maestrul rămăsese cu iataganul în aer, iar individul deşirat, cu limba afară din gură.

Cireşarul le-o luase înainte şi, cum inteligenţa nu prea era în favoarea celor doi, schimonoseala lor împietrită ţinuse cîteva minute, îndeajuns ca grupul de puşti să se cutremure de rîs. Tot Tic fusese acela care-i scosese din încurcătură pe cei doi:

— Atinge-l, maestre! Înfige-i iataganul în spate. Unu, doi, trei!...

Maestrul care descoperise dintr-o dată că ştie limba română, se repezise de-a dreptul furios spre prezentatorul său, agitînd sabia prin aer. Lunganul îşi desfăcuse la iuţeală crăcii lungi ca nişte picioroange. Din trei mişcări, ajunsese după perdelele din spatele estradei, dar iataganul îi atinse fundul şi-ncă împins de o forţă cumplită, spre stupefacţia celui care-l mînuia. Izbucniseră nişte răcnete înfiorătoare, aşa cum n-ar fi scos niciodată Polonius, se auziseră nişte zgomote înfundate, iar pe estradă apăruseră în zbor planat o eşarfă albă, care fusese cîndva un turban şi un obiect ca o cioară cu aripile desfăcute, care fusese cîndva o barbă. Rîsul prichindeilor fusese atît de delirant, că lui Tic îi era teamă să nu li se încurce intestinele.

Fanfara atacă imediat un marş voios care te-ar fi obligat să alergi cu nouăzeci pe oră, în care Tic descoperi o melodie blajină despre o fată plîngîndu-şi iubirea neîmplinită. Urmă apoi o bucată de vals inspirată din refrenul unui tango vechi şi în final nişte acorduri desperate, care aduceau foarte vag pe undeva cu uvertura la "Bărbierul din Sevilla". Bineînţeles, conducătorul fanfarei avusese grijă să ceară solemn instrumentiştilor:

— Acum e-acum, băieţi. Să zicem aia cu cavalerii *răspicani.* Aia tare.

Pe estradă apăru un individ gras, îmbrăcat cu nişte veşminte ciudate, care ar fi semănat cu cele preoţeşti, dacă n-ar fi fost foarte portocalii, despicate în spate şi cam sfîşiate pe la poale. Comitea acolo ceva între săritura în înălţime şi aruncarea discului. Uneori mişcările lui aduceau cu cele ale unui vînător încolţit de trei leoparzi, care nu găseşte cale de fugă. Conducătorul fanfarei făcuse cu ochiul mulţimii şi şoptise misterios spre orchestră, în aşa fel, ca să audă însă şi lumea:

— Dans clasic! Din "Văduva vîndută" de Rigoleto. Gata! Unu, doi, trei, patru!

Şi dintr-o dată Tic descoperi că individul în portocaliu era de fapt o femeie. Din spirit antimisogin se feri să facă vreun comentariu, în schimb se apucă de nişte scamatorii folosind doar cîteva monede şi o cutie goală de chibrituri. Cutia se umplea cînd cu monede, cînd cu chibrituri, iar dacă era goală, chibriturile şi monezile se aflau în buzunarele sau în pantofii puştilor. Ba, la un moment dat, trei discuri de douăzeci şi cinci de bani se odihneau docile pe borul larg al pălăriei unui ţăran. Dansatoarea mişca furtunos din şolduri, dar nici cei din fanfară nu se mai uitau la ea. Erau atît de fascinaţi de scamatoriile cireşarului, încît suflau în trompete şi în tromboane, într-adevăr cu entuziasm, însă fără nici o noimă. Pînă şi femeia în portocaliu începu să-şi mişte tot mai des gîtul, pentru a vedea ce se întîmplă acolo jos.

Cutia cu chibrituri dispăruse. Toţi îşi controlau buzunarele, pălăriile, şepcile, ba unii duceau mîna la nas şi la urechi. Se uitau miraţi în jur, se pipăiau, se scărpinau în cap. Cutia se înfipsese însă în vîrful baghetei dirijorului. Şi, cum dirijorul mişca bagheta fără să se uite la orchestră, iar orchestra sufla în alămuri fără să se uite la dirijor, nimeni nu văzuse, o bucată de vreme, unde poposise cutia. O descoperise de la înălţimea estradei dansatoarea.

Toată lumea rîdea... ca la circ. De teamă să nu-şi piardă spectatorii, se ivi pe estradă lunganul gonit mai înainte de iatagan şi începu să strige cu atîta putere, că nu mai era mult pînă să-i iasă ochii din cap...

— Poftiţi, lume! Într-un minut începe. Minunile globului. Capete care zboară. Omul cu nasul de un sfert de metru şi douăşcinci de vaţi. Iataganul lui Ali Paşa. Femeia călăreţ. Şarpele cu coadă. Duo Tamburino Rino! Mortul fără cap, Îngropat de viu. Trupa de zburători Palmiero, care a dat spectacole în toată lumea şi la Buhuşi. Poftiţi, lume! Nemaivăzut, nemaipomenit! Parabambca! Cel mai mare crocodil atlantic din Oceanul Pacific. Poftiţi, poftiţi! Pînă la optsprezece ani reducere juma' la sută. De la opşpce ani în sus, doi pe un bilet. Marşul, maestro! Poftiţi, poftiţi! Trio Scampolo începe numărul din junglă. Acrobaţi, rinoceri, fachiri, elefanţi şi gorila aproape vie, Pimpirina. Marşul, maestro!

Înduioşat, Tic dădu' semnalul de plecare trupei de prichindei. Şi, cum cetăţenii riscau să rămînă fără distracţii, se îmbulziră spre casa circului.

Cireşarul poposi cu ceata lui în parcul din centrul oraşului. Erau încă veseli puştii, dar nu prea aveau curajul să-l bombardeze pe Tic cu întrebări, pentru că observaseră pe faţa acestuia un aer de gravitate. Încet, încet în jurul celor două bănci alăturate se aşternu tăcerea.

— Aşa, spuse Tic. Acum să trecem la chestii serioase. Mai întîi să vedem pe cine alegem în

rîndul candidaților de cireşari. Aveți ceva propuneri?
Toți tăceau mîlc. Nici nu se gîndeau să deschidă gura. Fiecare se voia candidat, fiecare credea că va fi propus de celălalt. Tic îi cercetă cu privirea. Întotdeauna în asemenea momente împrumută un aer solemn, sever. Pielea puştilor era parcă împunsă de mii de țînțari.
— Va să zică aveți aceleaşi propuneri ca şi mine. Mi-am închipuit. Să rămînă aici... Matei... Sănducu şi Adrian. Ceilalți sînt liberi pînă mîine dimineață. Întîlnirea la şase şi jumătate în fața ştrandului. Dacă eu am treburi, îl trimit pe Țîngulică la ora fixată... Aşa că... Despărțirea!
Prichindeii nu aşteptară o a doua poruncă. Părăsiră în linişte adunarea. Erau atît de înfiorați, că pînă la ieşirea din parc păşiră în vîrful picioarelor. Pe stradă însă începură ciorovăiala. Se certau cumplit, pentru că nu avuseseră curajul să se propună unul pe altul.
Tic şi cei trei candidați, cei care-l ajutaseră la scamatorii, pufniră fără voia lor în rîs. În clipa cînd cireşarul îşi schimbă expresia feței, ceilalți făcură la fel. Parcă repetau un exercițiu de mimică.
— Aşa! Problema numărul unu este cum să ne petrecem timpul mai frumos. Mai avem destul pînă la sfîrşitul vacanței. Ce-ați spune de organizarea unei expediții la Cas... la... la Peştera Neagră, de pildă? Mai luăm cîțiva necireşari cu noi... Ei?
Cei trei candidați la titlul de cireşari înghițiră în sec. Se uitau cu coada ochiului unul la altul, simțeau noduri în gîtlej, dar nu îndrăzneau să scoată o vorbă. În capul lor totul era vraişte. Tic şi-i închipui copleşiți de emoție şi încercă să-şi alunge severitatea:
— Bine, bine... Răgaz de gîndire pînă mîine dimineață. La ora şase fix, în fața ştrandului.
Prichindeii îl părăsiră pe Tic şi mai aiuriți. Fiecare porni în altă direcție. Oare de ce voiau să fie singuri? Întrebarea îl zgîndărea pe cireşar. Dar nu găsea nici un răspuns.
"Cine ştie ce-o fi cu ei?... Sau mai degrabă cine ştie ce-o fi cu mine?"
Tic ştia de fapt ce urmăreşte. Ceea ce le spusese puştilor: Să-şi petreacă din plin restul de vacanță. Să plece undeva, să facă o descoperire, să pregătească o surpriză. Cu orice eforturi. Cam simțea el că nu va fi pe de-a-ntregul bucuros, că umblă după un surogat de aventură şi de satisfacție, dar nu-şi putea păta nici orgoliul, nici prestigiul.
În drum spre casă îşi aminti momentele prin care trecuse de la sosirea în gară. Parcă mergeau alături două ființe, două vieți. Care era cea adevărată? Laura îi mai rătăcea din cînd în cînd prin păr, dar nu ca o flacără, ci ca o adiere. Dar parcă trecuse atîta timp de atunci! Uneori simțea că are nevoie de singurătate, de o cameră, de un pat şi de o fereastră prin care să privească albastrul cerului. Alteori simțea nevoia unor ființe în jurul său, cu sau fără identitate, voia să audă glasuri, rîsete. Dar cel mai mult simțea parcă nevoia unor emoții care puteau să se ivească undeva, în lume. Şi-i era teamă că el nu le va trăi. I se strecura teama în suflet ca un şarpe. Cu toată împotrivirea lui, veninul înainta sigur. Îşi amintea hora fluturilor în jurul becului şi-i reveni gîndul obsedant că din hora aceea lipseşte o gînganie.
Ajunse acasă preocupat. Tatăl lui încă nu sosise de la uzină. Maică-sa broda prea liniştită într-un fotoliu, pentru ca
Tic să nu ghicească în gesturile şi privirile ei nerăbdarea cu care-l aşteptase. Se aşeză cuminte pe un scaun, lîngă pian, şi aşteptă să se întîmple ceva.
— Da, bună seara, Ticuşorule.
Abia atunci Tic îşi dădu seama că nu salutase şi se împurpura ca o floare de mac. încercă să bîiguie ceva, dar n-avu putere. Se mulțumi doar să-şi frămînte neputincios degetele.
— Înțeleg, Ticuşorule, înțeleg. Prin urmare, ai rămas. Şi ce ai de gînd să faci?
— Multe, multe! se hotărî tînărul ca prin farmec. O să descopăr cinci cetăți şi zece... zece... zece...
— Zece naivități în purtarea ta, îl ajută maică-sa. Sau una singură, dar mare, Ticuşorule, mare de tot. Uite-atît de mare!
Tic văzu brațele mamei sale desfăcîndu-se larg, cît puteau de larg. Cuvintele, tonul şi gestul ei îl emoționară. Se duse încet spre dînsa, îi prinse duios capul în mîini, îşi lipi obrazul de părul ei şi întrebă cu voce şoptită:
— Oare chiar sînt un copil?
— Of, Ticuşorule... Dacă pui asemenea întrebare!? Du-te la culcare, pentru că ai nevoie de somn şi de vise.
Înainte de a porni spre camera lui, Tic se codi puțin, dar tot se destăinui pînă la urmă:
— Dacă sînt copil, înseamnă că mi se iartă mai uşor păcatele mici, de altfel destul de

drăgălaşe...

— Of, of, of, Ticuşorule, rîse adînc, duios şi reconfortant mama celui mai neastîmpărat dintre cireşari.

5

După o masă abundentă şi veselă, care-i pricinuise o dublă satisfacție lui Dan, deoarece — aşa cum îi plăcea să spună — făcea două lucruri în acelaşi timp: mînca şi mergea, tinerii începuseră o discuție destul de aprinsă, deşi vorbeau aproape în şoaptă. După primele cuvinte, Lucia avusese grijă, bineînțeles, să se adreseze noului venit cu întrebarea politicoasă: dacă nu cumva îl deranjează discuția. Personajul cu ciocul orizontal negase alene din cap şi încuviințase cu mîna printr-un gest aproape elegant continuarea convorbirii. Nu catadicsise nici de astă dată să mişte buzele, de parcă ar fi fost mut, ceea ce îl intrigă iarăşi pe Dan. Se mulțumise doar să răspundă prin cele două gesturi, după care îşi reluase lectura. Citea dintr-o carte groasă (ajunsese cam pe la jumătatea ei), căreia Dan — simulînd că-şi descheie sandalele — încercase să-i descifreze titlul. Dar nu reuşise, pentru că era scris într-un alfabet pe care nu-l cunoştea. Tînărul îşi frecă bărbia cu înțeles şi făcu cu ochiul celorlalți. Ar fi vrut să le spună că misterul se complică şi mai mult. Se amestecase apoi în conversația prietenilor, fără să-l slăbească însă din ochi pe "pasionatul cititor".

Printr-o strategemă bine ticluită, cireşarii îşi discutau problemele, prefăcîndu-se că analizează subiectul unei anumite cărți. Inventaseră chiar şi un titlu cărții care ar fi putut inspira cine ştie ce autor: "Drum bun"! Începuseră cu amănunte menite să convingă pe cel mai necredincios dintre oameni. Întîi ridiculizaseră prologul, apoi aruncaseră anatema asupra unuia dintre eroi şi, bineînțeles, asupra autorului. Cineva îşi aduse aminte că din volumul său lipseşte fila 34-35, aceea în care Veronel (eroul nesuferit) se unge cu mîl pentru a speria nişte fetițe cuminți, cu codițe şi şorțulețe pepit.

— Ştiți, continuă Dan, fetițele, ca să se răzbune, i-au pus în pat o broască țestoasă.

— Imposibil! se împotrivi Lucia. Aşa ceva nu există.

— Înseamnă că n-ai citit cartea. Dacă vrei, pun rămăşag. Pe orice.

— Eu nu zic că tu n-ai citit-o. Dar e imposibil să lipsească fila 34-35.

— Extraordinar! Cum poți să ştii tu mai bine decît mine?! Doar e cartea mea. Am cumpărat-o de la anticariatul numărul doi, de pe strada...

— Poftim! îi întinse Lucia o carte. Caută fila 34-35.

— Păi de ce-mi dai altă carte? Eu vorbeam de "Drum bun".

— Caută, caută! îl îndemnă în continuare Lucia. Dacă găseşti o asemenea filă în vreo carte din lume, sînt în stare să mănînc toate exemplarele din "Drum bun".

Dan nu mai avea nevoie să caute. Înțelese care fusese greşeala sa. Se dădu repede bătut:

— Da, da, da! Ai dreptate. E vorba de fila 33-34. Sigur. Acum îmi aduc bine aminte. *Mea culpa.* Dar în legătură cu

telegrama, ce părere aveți? Cifrată nu era în nici un caz. De ce credeți că n-a trimis şi o a doua, după atîta întîrziere?

— Pur şi simplu pentru că aştepta din zi în zi sosirea prietenilor, răspunse Lucia. Cam aşa încercase să explice. Dacă nu vin mîine, sau în orice caz pomîine, vin în mod sigur răspoimîine. Şi aşa în fiecare zi, aşteptînd să vină "mîine", a trecut timpul. Nici nu se observă.

— Sau poate că s-a rătăcit cea de-a doua telegramă, se amestecă Ursu. Se mai întîmplă şi asemenea lucruri, deşi destul de rar.

Fu rîndul lui Victor să intervină în discuție:

— Fiindcă am creat acest proces literar, să-l continuăm. Amîndouă ipotezele sînt plauzibile, mai ales cea redată de tine, Lucia. Aşteptarea amestecată cu speranța sau cu certitudinea constituie un bun mijloc de trecere a timpului. Dacă însă izvorul, cauza care a determinat trimiterea telegramei e gravă, importantă, atunci aşteptarea se transformă în nerăbdare şi nerăbdarea stă de multe ori la baza acțiunilor.

— Atunci din două una, pleda Lucia. Ori cauza nu e gravă, ori trebuie să apară o a doua telegramă. Cum se pot împăca aceste două lucruri? Am impresia că se exclud.

Maria, care pînă atunci ascultase cu interes crescînd discuția, se hotărî să revină la vechea ei preocupare:

— Dar dacă totul e o farsă? Fiind vorba de proces, îmi permiteți să aduc faptele la prezent şi vă sfătuiesc şi pe voi să faceți acelaşi lucru. Oare n-ar trebui să considerăm şi această ipoteză?

— De vreme ce discutăm alte ipoteze, spuse Victor, înseamnă că pe aceasta am eliminat-o de la bun început.

— Şi am făcut oare bine? se încăpățînă în continuare Maria.

— Eu cred în autenticitatea mesajului, onorată curte. Cred, pentru că simt.

— Acesta nu-i un argument, Dan. Eu, de pildă, simt undeva o primejdie. Acesta este un argument în favoarea deraierii trenului nostru?

Dan observă o mişcare neobişnuită în ținuta celui pe care-l calificase căutător şi posesor de conflicte. Oare auzise vorbele Mariei? Îl urmărea în continuare cu coada ochiului, în timp ce atenția urechilor era îndreptată spre Victor. Acesta căuta să fie, ca întotdeauna, clar:

— Şi eu cred în autenticitatea mesajului, însă pe bază de logică. De ce? Pentru că mesajul conține o chemare urgentă,

indicații precise şi este adresat tuturor. Veniți imediat! Veniți toți! Aduceți cutare şi cutare lucru!

— Poate în vederea unei excursii, a unei vacanțe plăcute, a unei întîlniri în grup, încercă Maria să explice. O zi de necaz şi apoi totul se uită.

— În asemenea situații nu se folosesc telegrame, ci scrisori amicale.

— Chiar cînd e vorba de farse, Victor?

— Crezi că e neapărat nevoie de o farsă pentru a se realiza o vacanță în grup? Farsele nu au ca scop plăcerea, ci insatisfacția. Chiar dacă trimițătorul mesajului ar fi un X, un necunoscut şi tot aşa ar trebui să judecăm. Darămite atunci cînd persoana e cunoscută şi pot fi lesne dibuite posibilitățile ei de a face o farsă sau de a fi subjugată de o realitate? E adevărat, gravitatea faptului nu poate fi cîntărită la precizie. Orice descoperire poate fi senzațională pentru X şi în acelaşi timp banală pentru Y. Aceasta e însă altă problemă în măsura în care X este sincer, în măsura în care curtea îi acordă această calitate, pentru el descoperirea este într-adevăr senzațională. Altminteri nu ar fi trimis mesajul şi nu ar fi pus pe drumuri atîția oameni.

— Totuşi, Victor, remarcă Lucia, tu ai fost acela care ai ridicat primul problema întîrzierii... la procesul pe care-l dezbatem aici.

— Într-adevăr, întîrzierea aceasta necesită o explicație. De ce nu a sosit a doua telegramă? Dacă... dacă nu s-a rătăcit, sau dacă nu este, să spunem, pentru că vorbim la prezent, pe drum...

Ursu se foia pe locul său. Mereu voia să spună ceva, dar nu se încumeta. Victor îi sesiză starea şi-l invită cu un gest prietenesc:

— Să vedem ce idee are Ursu.

— Poate îşi închipuie că prietenii lui sînt plecați undeva şi deci nu au dat peste telegramă.

— E într-adevăr un punct de vedere, încuviință Dan. Dar de ce n-a lăsat o adresă unde să i se poată răspunde? S-a mulțumit să trimită chemarea şi gata.

Victor îi zîmbi lui Dan şi-l bătu prieteneşte pe umăr:

— De aici pleacă ultima mea ipoteză, pe care o cred cea mai plauzibilă. De ce nu a lăsat o adresă? Pentru că eroul respectiv era în trecere prin locul unde a făcut descoperirea şi prin locul de unde a trimis telegrama.

— Crezi neapărat că sînt două locuri diferite? întrebă Lucia.

— Cam spre asta înclin. Telegrama n-a fost trimisă dintr-un punct de destinație, ci dintr-un punct de întîlnire. Sînt sigur că la oficiul poştal eroul a lăsat un semn, o vorbă, poate chiar un alt mesaj, în care indică locul descoperirii, dacă între timp l-a identificat cu precizie.

Victor atrăsese asupra lui un buchet de priviri uimite. Lucia se dezmetici prima:

— Aaaa! Tu crezi că, dacă locul ar fi fost identificat cu precizie, în telegramă ar fi existat şi o adresă?

— De bună seamă, confirmă Victor. Eroul a aflat ceva, s-a grăbit să comunice vestea prietenilor, subînțelegînd prin locul de expediere a telegramei un punct de întîlnire, şi a plecat mai departe sau pentru a culege informații suplimentare, sau pur şi simplu din obligație.

— Cum din obligație? întrebă Dan. Din obligația de a culege informații?

— Pur şi simplu din obligația de a-şi urma şcoala, tabăra, familia... Poate că nu era de capul lui.

— Înțeleg, înțeleg, se dumeri cel care întrebase. Sigur că da. Atunci întîrzierea...

— Întîrzierea poate căpăta şi o astfel de explicație. Poate că a trebuit să plece într-o

croazieră, sau într-o excursie de mai lungă durată, adică a fost obligat să plece. Din moment ce locul din care a expediat mesajul era un simplu loc de trecere...

— Păi în cazul acesta, spuse Ursu, poate că el e cel care tremură şi-şi smulge părul din cap, gîndindu-se de undeva, aiurea, că noi îl aşteptăm acolo...

Văzînd mutra schimonosită a lui Dan, Ursu descoperi greşeala pe care o comisese. Timid, roşu la faţă, încercă să se corijeze:

— Adică... adică... ăia cu telegrama, ăia care au primit-o, că noi... noi doar... Hî... zău că nu-mi place să ne fofilăm aşa gîndurile printre degete, cum fac scamatorii cu mingile.

Victor făcu haz de încurcătura lui Ursu, spre disperarea lui Dan. Acesta descoperea mereu în atitudinea personajului cu cioc gesturi stranii: tresăriri, clipiri din ochi, clătinări ale capului.

— Doarme, şopti Ursu la urechea Luciei şi ca-n jocul "de-a telegraful" cuvîntul răsună în urechile fiecăruia şi se întoarse la Ursu preschimbat în "moare".

Dan făcuse schimbarea, pentru că nu era de acord cu observaţia lui Ursu. Avea părerea sa bine definită asupra personajului, şi tot ceea ce Ursu considera manifestări ale unui somn de noapte în tren la el se transforma în şiretlic, simulare sau scăpare de sub control.

Fără să întrebe pe cineva, Ursu întoarse comutatorul. Compartimentul fu învăluit într-o lumină albastră, confuză. Personajul cu cioc clătină încet din cap, de parcă ar fi vrut să mulţumească. Dorinţa de a vorbi le pierise tuturor. Fiecare dorea în schimb cîteva ore de somn, cu excepţia lui Dan, care se voia santinelă vigilentă, dar care adormi primul. Ceilalţi se molipsiră de la el. Pleoapele deveneau tot mai grele, gîndurile tot mai încîlcite. Se iviră într-un tîrziu şi visele. Ape albastre, valuri, sirene. Lui Dan însă îi da mereu tîrcoale un peşte-spadă. îl ameninţa furios şi, din cînd în cînd, spada ascuţită îi zgîria faţa. De mult îşi odihnea Dan capul pe umărul vecinului său, iar ciocul acestuia se proptise în obrazul cireşarului.

Trenul gonea, gonea neobosit prin noapte, spre marea cea albastră, care ascundea pesemne o taină mare, menită să fie dezvăluită lumii de cutezătorii cireşari.

CAPITOLUL II

1

Tic se sculă cu noaptea în cap. Îşi făcu la repezeală un pacheţel cu de-ale gurii, scrise pe o bucată de hîrtie cîteva cuvinte, prin care-şi înştiinţa părinţii că se duce la ştrand, şi cu amintirea unor vise ciudate, încîlcite, porni în pas vesel spre locul întîlnirilor. Ţîngulică, fidel, se luă pe urmele lui fără să aştepte vreo invitaţie specială. Ajunseră la ştrand cu aproape jumătate de oră mai devreme. Graba cireşarului avea o explicaţie anume, nu se datora nu ştiu cărui zel. Tic era pe deplin convins, pe baza unei experienţe îndelungate, că prichindeii cărora le conferise într-un moment de slăbiciune titlul de "cireşari" vor sosi la întîlnire cu cel puţin un sfert de ceas înainte de ora fixată şi voia să-i observe pe ascuns. Atitudinea lor din parc, mai ales în momentul despărţirii, îl cam intrigase. Ceva se întîmpla cu ei, gîndea Tic, şi nu putea lăsa atitudinea lor pe seama emoţiei. Îşi găsi un ascunziş într-un boschet, destul de aproape de intrarea ştrandului, pentru a-i vedea şi a-i auzi bine pe cei trei candidaţi de cireşari. Ţombi, observînd manevrele stăpînului său, îşi găsi singur un refugiu, trecînd cu o nepăsare definitivă pe lîngă nişte javre care făceau tot felul de eforturi pentru a-şi scoate în evidenţă graţiile canine.

Cireşarul nu greşise deloc în previziunile lui. Cam cu un sfert de ceas înainte de ora întîlnirii, sosiră din direcţii diferite cei trei puşti ("puşti" era denumirea predilectă pe care le-o dăduse Tic, în ciuda diferenţei de vîrstă destul de mică dintre ei şi dînsul). Şi, aşa cum îşi închipuise Tic, puştii se aşezară pe banca de lîngă intrare, parcă anume pusă acolo ca să poată fi observaţi în toate mişcările şi vorbele lor. Ceea ce cireşarul însă nu prevăzuse era încremenirea şi muţenia celor trei. Stăteau ca bătuţi în cuie pe bancă, toţi cu mutre de blegi şi cu buzele lipite, de parcă le-ar fi cusut cineva cu aţă cizmărească. Nici măcar nu se uitau unul la altul, nici nu-şi dăduseră mîna cu aerul acela de oameni mari care le era specific, nici nu-şi spuseseră bună dimineaţa. Stăteau încremeniţi, aşteptînd parcă să le cadă un par în cap. Nici cînd Tic azvîrli cu îndemînare o piatră în mijlocul lor nu se sinchisiră să se mişte. Cireşarul nu mai putea răbda. Îi dădu o comandă scurtă lui Ţombi şi cîinele, înţelegînd planul stăpînului, îşi părăsi locul, făcu un ocol iscusit pînă

ajunse în spatele băncii. Întîi lătră ca un apucat, apoi luă o poziție caraghioasă de saltimbanc şchiop. Prichindeii întoarseră ca la o comandă capul spre dînsul. Ştiau al cui e cîinele.

Două secunde mai tîrziu Tic fu lîngă ei. Tuşi provocator şi cei trei, surprinşi de neaşteptata apariție, holbară ochii ca în fața unei arătări din altă lume.

"Doamne, ce blegoşi!" gîndi în sinea lui Tic. Trebuie să-i destitui imediat.

— Hei, cetățenilor! spuse el cu voce tare. După cîte văd, punctualitatea nu e inamicul vostru numărul unul. Va să zică v-ați gîndit toată noaptea...

Tic nu mai avea nevoie să-i întrebe. Constatase după fețele lor trase şi după cearcănele din jurul ochilor că somnul nu reuşise să-i învingă decît în zori.

"Ce să fac eu cu mortăciunile astea? Să-mi retrag cuvîntul?... Unde vi-i entuziasmul? Las' că v-arăt eu!"

— Aşa, continuă iarăşi cu voce tare, v-ați gîndit, ați chibzuit, dar de ce nu apelați puțintel şi la vorbe, sau sînteți adepții aceluia care spunea că vorbele au fost date oamenilor pentru a-şi ascunde gîndurile?

Şi, pentru că vorbitorul încercă un zîmbet, ascultătorii voiră să-l imite, dar schimonoseala lor îi transformase parcă în nişte bufnițe cărora li se smulgeau penele. Tic rîse de-a binelea. Prichindeii în schimb începeau să-şi apropie buzele de nas.

"O fi ceva cu ei dacă sînt pe cale să scîncească... Ia să-i iau mai degrabă cu binişorul."

Şi, cum "binişorul" în concepția lui Tic însemna îndepărtarea unor primejdii, începu sentențios:

— Mai întîi vă retrag candidaturile. Pe urmă vă interzic să mă mai strigați pe nume. Pe urmă: anularea expediției; interzicerea antrenamentelor la groapa cu nisip, defăimare în public; cîteva şoapte la urechea Cristinei; nişte anonime părinților, ştiți voi, despre povestea aia cu brînza pe care ați ascuns-o în biserică, lîngă strană, ca să nu poată cînta dascălul

"Preasfintă Născătoare"; iar ca o ultimă hotărîre, concurs de înot şi de salturi la trambulină. Fiecare salt mortal — retragerea unei sancțiuni. Fiecare traversare a bazinului, pe sub apă, de-a latul — retragerea altei sancțiuni. Ne-am înțeles?

Deşi nu prea era mulțumit de nivelul entuziasmului manifestat de cei trei candidați, Tic îi lăsă totuşi să intre pe poarta ştrandului.

— Intrați! le porunci el, apoi se adresă portarului uimit de severitatea cu care vorbea: Sînt elevii mei la cursurile de înot.

— Dar dumneavoastră? îşi luă inima în dinți portarul.

— O clipă, se scuză tînărul şi se aplecă spre Țombi pentru a-i da nişte indicații.

Cîinele clătină din cap de cîteva ori, apoi se înălță cît era de lung, ducîndu-şi labele dinainte la urechi. Tic îi mai făcu cîteva semne cabalistice cu mîna, din dreptul gheretei portarului, apoi, păşind pragul ştrandului, spuse cu convingere:

— Mai vin zece băieți. Tot la cursul de înot. Să nu cumva să-i confunzi cu nu ştiu ce derbedei. O să-i conducă Țombi, geniul acesta canin. Să nu uiți, Țombi...

— Zece... Țombi... Păi... Păi cum vine asta, domnule? De ce Țombi?

Tic era însă departe, iar Țombi făcu vreo trei tumbe pentru a nu-i da posibilitate portarului să se dezmeticească prea repede.

Cireşarul se dezbrăcă din mers. Avea chiloții de baie pe dînsul. Cînd ajunse la vestiar, cei trei puşti îl aşteptau gata de concurs. Fețele lor parcă mai prinseseră culoare. Parcă şi privirile le luceau ceva mai vesele. Felul cum îi introdusese Tic la ştrand îi trezise din amorțeală, iar gîndul la concursul salvator îi înviorase de-a binelea.

— Aşa! începu să-i dăscălească Tic, după ce ieşi din vestiar, întîi, atenție la mine. Nu uitați că eu sînt elevul lui Ursu. Şi e de ajuns să spui, nu ,că eşti elevul lui, hei! E de ajuns să spui că Ursu te-a salvat de la înec ca să devii peste noapte un erou al întregului oraş. Pentru că în locurile unde face baie Ursu, ehei... în locurile acelea nici peştii nu se încumetă... Va să zică atenție şi... şi...

O idee fugară trecu prin mintea lui. Oare pe unde-i Ursu acum? Pe unde se scaldă? Dar se descotorosi repede de ea, de teamă să nu-l cuprindă tristețea.

— Aşa! Atenție. De la trambulina mare, un salt şi jumătate cu cădere de măturică japoneză.

Tic nu se lăuda întotdeauna degeaba. Făcu un salt care stîrni admirația fără rezerve a spectatorilor, pentru că, alături de cei trei puşti, mai erau acolo cîțiva cetățeni veniți pentru cura iluzorie a ultravioletelor de dimineață sau pentru alte îndeletniciri mai puțin sanitare. Un tînăr care

în Bucureşti ar fi primit titlul cu rezonate cosmopolite de "bulevardier", dar care în orăşel era numit în limbaj autohton "terchea-berchea", dornic să culeagă admiraţia şi alte daruri mai puţin spirituale ale unei "duduiţe" cu gene mov şi păr albăstrui, tolănită pe nisipul gros de un deget de la marginea bazinului, surîse cu oarecare dispreţ după saltul lui Tic şi se adresă junei colorate:

— Permiteţi să pun pe prosopul dumneavoastră portţigaretul meu de aur? Că cu derbedeii ăştia nu ştii dacă cumva poţi scăpa neşterpelit.

Ţanţoş îşi purtă apoi trupul, care aştepta parcă de zece ani un fier de călcat pentru a-i netezi cutele, spre trambulină. Ajuns pe platforma de sus, se uită cîteva clipe fascinat şi fascinant spre capul de lîngă portţigaret, îşi umflă pieptul cu aer şi se azvîrli în gol. Filmat, saltul putea fi reprezentat cu mari şanse la un festival de imagini suprarealiste. Speriat de căzătură, un picior se ridică în sus, altul căută o direcţie aiurea spre burtă. O mînă acoperise nasul, alta se repezise spre chiloţii cărora mişcarea le rupsese elasticul. În această primă parte a saltului, mişcările, cu toate contradicţiile lor, aveau, măcar iniţial, oarecare ţinută. În partea a doua, însă, fiecare parte a trupului căpătă o deplină independenţă. Totul era răşchirat, aiurea, desprins, descompus. Din fericire, risipa aceea de carne şi oase nu avu vreme să trimită burta în recunoaştere, sau poate că burta dispăruse pe undeva printre picioare. Contactul cu apa îl suferiră simultan o parte din spate, faţa, mîna stîngă şi, nu se poate şti cum, amîndoi genunchii. Miracolul zburător se agăţă de o bară de fier, pentru a-şi trage răsuflarea şi chiloţii care coborîseră pînă la genunchi. După ce ieşi cu chiu cu vai din apă, ţinîndu-şi cu o mînă chiloţii, se îndreptă furios spre juna înspăimîntată, smulse ca o rădăcină portţigaretul de pe prosop şi scrîşni printre dinţi o înjurătură, în care erau amestecate fel de fel de neamuri, pînă la strămoşii cei mai îndepărtaţi ai femeii cu părul albăstrui şi ochii bulbucaţi, fel de fel de obiecte, pînă la candelă şi briceag şi bineînţeles nişte chestii care nu prea se obişnuiesc în literatură, care ţin de anatomie, de botanică şi de birjari.

După acest divertisment gratuit, cei trei puşti începură concursul sub supravegherea lui Tic. În vreo două ore îşi recîştigară toate titlurile şi drepturile. Cireşarul îi îndemna şi-i îmboldea fără contenire. Din cînd în cînd se amesteca printre dînşii, sărea o dată cu ei de pe trambulină, dar stătea mai ales la marginea bazinului. Într-un astfel de moment, campionul cu portţigaretul de aur şi cu pasiune pentru cacofonii se apropie de el cu gîndul să-l împingă cu piciorul în apă şi apoi să rîdă de fapta lui cu gura pînă la urechi. Dar, tocmai cînd se pregătea să ridice piciorul, simţi cum cineva îi coboară cu un băţ chiloţii. Se întoarse furios, dar văzu un cîine cu labele ridicate, cu priviri compătimitoare şi cu nişte colţi ascuţiţi, ieşiţi, aşa ca din întîmplare, afară.

— Ce e, ce vrei? întrebă încet zburătorul. Ce te uiţi aşa?

Tic se întoarse şi înţelese într-o clipă ce fusese pe cale să se întîmple.

— E un cîine inteligent. Are atîta compătimire în ochi! Nu, n-a văzut saltul. Dar se gîndeşte la ceea ce s-ar putea întîmpla cu anumiţi indivizi, dacă... dacă renunţă la salturi în favoarea altor îndeletniciri. Bravo, Ţombi!

Nu Ţombi, ci zburătorul se retrase cu coada între picioare. Tic profită de momentul de răgaz pentru a-şi chema prietenii. Îi felicită cu entuziasm, căută chiar să exagereze, acordînd fiecăruia un alt calificativ, care de care mai generos, mai de invidiat.

— Bravo! Aveţi şanse mari. Aproape că sînt mîndru de voi.

Puştii nu mai puteau de bucurie. Ţopăiau în jurul cireşarului ca nişte popîndăi, îşi lingeau buzele de plăcere şi se uitau în preajmă după admiratori, care chiar existau în ceata cealaltă de prichindei, convocaţi la ştrand jumătate de oră mai tîrziu.

— Şi acum să trecem la lucruri serioase, propuse Tic. Ştiu că v-aţi gîndit toată noaptea...

Parcă intrase soarele în nori şi se lăsase dintr-o dată întunericul. Chipurile celor trei candidaţi deveniră dintr-o dată posomorite, jalnice, distruse. Tic nu putea să-şi creadă ochilor:

— V-a luat cineva minţile? Sau ce s-a întîmplat cu voi? Adrian! În calitatea pe care o ai de candidat de cireşar eşti obligat să răspunzi. Nu-ţi poruncesc. Un cireşar nu porunceşte altui cireşar.

Adrian îşi luă inima în dinţi şi răspunse cu o spaimă de moarte în glas:

— Ştii... plecăm la mare, în tabără. Asta e... Deseară la şapte şi jumătate pleacă trenul...

— Toţi trei? întrebă Tic mai mult emoţionat decît uimit.

— Toţi trei! răspunse acelaşi Adrian. Ne-am înscris cu două săptămîni în urmă...

— Unde plecaţi?

— Pe malul mării... lîngă Constanţa... Dacă am fi ştiut...

Tic se scarpină o clipă în cap, apoi gînditor îşi încrucişă braţele:

— Va să zică plecaţi şi voi... Asta era... Ce pot să vă spun? Să petreceţi frumos şi să vă comportaţi ca nişte adevăraţi cireşari... Deşi... să vă spun drept... îmi cam pare rău... Sau, ştiu eu?... Drum bun!

Îi făcu apoi un semn lui Ţombi şi se retraseră împreună la umbra unui copac.

— Ce ne facem, Ţombi? Ce ne facem? Am rămas singuri şi, să mor eu, dacă nu sînt mai dobitoc decît tine. Asta e!

Cîinele clătină încet din cap a încuviinţare, dar se pomeni imediat apucat de urechi şi scuturat cu îndîrjire. Şi-n loc să scheaune, se gudură pe lîngă stăpînul său. Ştia el, de multă vreme, că supărările preced bucuriile. Mai ales cînd se manifestă atît de acut. Îl cunoştea oare cineva pe Tic mai bine decît el?

2

Din fericire pentru cireşari, satul din care Ionel expediase telegrama era în dreapta gării, spre mare. Mergînd spre sat, tinerii se apropiau de mare. Norocul le surîse încă o dată, prin aceea că le trimise în cale un camion al unei cooperative agricole. Şoferul nu mai aşteptă vreun semn din partea lor. Opri singur şi-i invită pe toţi să urce în camion. Satul era cam la cinci kilometri de gară, dar pînă la mare, aşa cum spunea şoferul, mai erau vreo zece, doisprezece kilometri.

În cîteva minute, camionul ajunse în mijlocul satului. Tinerii coborîră, îi adresară şoferului mulţumirile cuvenite şi, după plecarea acestuia, căutară oficiul poştal. Era chiar în faţa lor, la o aruncătură de băţ. într-adevăr, aşa cum prevăzuse Victor, la oficiu îi aştepta un plic lăsat acolo de Ionel. Scrisoarea, deşi lungă, nu era prea edificatoare, dar confirma întru totul concluziile discuţiei din tren. Iată cum arăta:

"Prieteni dragi,

Vă scriu în grabă, dar, chiar dacă nu m-aş grăbi, nu v-aş putea spune prea multe în clipa aceasta. Întîmplarea a făcut să aflu un lucru de-a dreptul senzaţional. Cum să vă explic... E o poveste veche, pierdută şi regăsită, despre nişte taine pe care marea le scoate din cînd în cînd la iveală. Nu cred că e o scornire, un fruct al imaginaţiei, ci ceva real. Cel care îmi povesteşte e un bătrîn marinar, care se pare că a văzut cu ochii lui taina sau o cunoaşte în mod sigur de la alţii care au văzut-o. De ce nu pot să vă dau amănunte? Pentru că trebuie să plecăm imediat şi pentru că povestirea încă nu s-a sfîrşit. Profit de o clipă de răgaz, pentru a vă telegrafia şi pentru a vă lăsa aceste rînduri. Chiar dacă totul ar fi o născocire, nu vă supăraţi că vă chem. Vom petrece împreună cîteva zile plăcute undeva, pe malul mării. Dar eu cred cu atîta convingere în povestea aceasta căreia nici nu-i ştiu sfîrşitul... Sînt pe un vapor care ne duce în deltă şi în care am dat întîmplător peste marinarul acesta bătrîn, posesor al atîtor taine. În mijlocul istorisirii s-a defectat motorul, sau nu ştiu, poate că s-a împotmolit vasul în vreun banc de nisip. Cînd am văzut că se coboară şalupa pentru a-l duce pe căpitan la mal (pesemne vrea să ceară ajutor în sat, sau cine ştie ce treburi are?), m-am rugat de tata să mă lase şi pe mine. Tata a acceptat, iar căpitanul, foarte amabil, m-a luat cu dînsul. Gîndul meu a fost să vă telegrafiez şi să vă las cîteva rînduri.

Sînt convins că marea ascunde o taină, nu prin locurile acestea, undeva mai departe, dar nu prea departe... Iată, trebuie să plec... Mi se face semn. Şi cînd mă gîndesc că trebuie să pierd două săptămîni prin deltă... Altădată m-aş fi bucurat. Acum... Aşteptaţi-mă. Mă întorc şi voi face totul ca să mă întorc cu veşti sigure. Eu nu cred că e o născocire. V-aş fi dat toate amănuntele... Dar eram în dilemă. Dacă aş fi rămas să ascult pînă la capăt povestirea, n-aş fi avut posibilitatea aceasta atît de norocoasă de a vă chema. Judecaţi voi dacă am procedat bine. Numai să nu fie o născocire... Dar nu, nu...

La revedere, peste două săptămîni, vineri, pe malul mării, prieteni dragi,
Ionel"

După ce citi scrisoarea cu glas tare, Lucia adăugă ca pentru sine:

— Vineri... peste două săptămîni. Adică mîine. Ce s-ar fi întîmplat dacă am fi sosit imediat?

Răspunsul la această întrebare părea cel mai puţin util şi important în acea clipă. Înţelese şi

Lucia. De aceea nu mai insistă. Urmă o lungă perioadă de tăcere.

— Ce ne facem? întrebă într-un tîrziu Dan. Eu mă simt pe undeva dezumflat, aşa cum sînt de obicei mingile pe maidane.

— Pentru că eşti un optimist incorigibil, îl ironiza în sfîrşit Maria.

— Deocamdată avem alte treburi, interveni Victor. În primul rînd, să ne organizăm timp pentru reflecții, că în privința asta, slavă Domnului, nu sîntem în minus. Scrisoarea lui Ionel parcă e anume făcută... Toate reflecțiile pentru mai tîrziu, dacă sînteți de acord, bineînțeles. Trebuie să ajungem la malul mării şi cu atîtea bagaje şi pe căldura asta nu mi se pare prea uşor.

— Să căutăm o căruță, propuse Lucia. Numai pentru bagaje şi pentru Dan.

— Mulțumesc. Chiar simțeam nevoia unei plimbări pe roți. Numai că nu ştiu cum o să găsim şi unde o să găsim o căruță.

— Căruțele de obicei se găsesc în sate, dar cum noi sîntem pe vîrful muntelui...

— Bine, Lucia. Mă duc să caut. Numai, dacă eşti bună, arată-mi şi mie satul.

Dan nu glumea. Pentru că, de cînd sosiseră în sat, tinerii, în afară de cîțiva copii ascunşi pe după porți, nu zăriseră nici o altă țipenie de om.

— Să întrebăm la oficiu. Trebuie să ştie cineva. Cine se duce? Ursu se întorcea însă de acolo şi figura lui nu arăta o

încîntare deosebită:

— Toți oamenii sînt la cîmp, în partea cealaltă, dincolo de gară. Ar fi o cotigă la unul Hodoroabă, la numărul 46, numai dacă o fi cineva acasă.

Victor, Lucia şi Dan porniră spre casa lui Hodoroabă. Era pe o uliță paralelă cu cea principală, chiar în spatele oficiului poştal. Bătură în poartă, dar, în afară de lătratul îndepărtat al unei javre, nu răspunse nimeni. Bătură mai cu sete şi, după un timp, de undeva, din spatele casei, se ivi un țînc de vreo patru ani, negru ca tăciunele şi fără nimic pe el.

— Da' se vieți, matale, să lupeți galdul? Las' că v-ala-tă mamaie...

— Mamaie! se miră Dan. Cine-i, mă prichindelule, mamaie... Aaaa! Mama mare! Ia cheam-o repede, că-ți dau bomboane...

— Las'... spui numa' asa, ştiu eu că nu-mi dai nimic...

— Atunci, uite un ban! Da' cheam-o repede, că-ți mai dau unul.

— Păi mamaie nu-i acasă... E la Plofila, acolo lîngă biselică.

— Ia uite ce isteț devine omul, oricît de mic ar fi, în contact cu banul! Păi să mergem la Profira.

De la Profira, cireşarii fură nevoiți să meargă la Aglaia, apoi la Săftica. Aici dădură însă peste "mamaie", o bătrînică de treabă, vioaie şi meşteră la aranjatul lucrurilor. Le împrumută cotiga, ba le mai găsi şi un flăcău, de vreo zece ani, care s-o aducă goală înapoi.

— Mergeți cu bine şi, mai cu seamă, să vă înapoiați cu bine, le ură băbuța, cu lacrimi în ochi, de parcă s-ar fi despărțit cine ştie pentru cît timp de toți fii şi nepoții ei.

După aproape trei ore de mers prin soare, prin scaieți, prin nămol şi foarte rar prin iarbă, cireşarii ajunseră la malul mării. Ursu cărase tot timpul cotiga încărcată cu bagaje, dar obosise mai puțin decît ceilalți. Căldura, nesomnul, năduşala îi cam moleşiseră pe aceştia.

Pe malul mării se produse însă o schimbare cu ei. Parcă era mai răcoare, pluteau şi nişte adieri prin aer, iar pe alocuri, pe solul acoperit din belşug cu nisip, se vedeau mici covoraşe verzi. Băiatul cu cotiga luă calea înapoi plin de daruri, în timp ce cireşarii, chinuiți de foame, începură să monteze cele două corturi, pe două covoraşe verzi, apropiate unul de altul. Obişnuiți de multă vreme cu campingul, montarea decurgea ca pe roate. Ursu săpase o groapă adîncă, chiar la marginea mării, pentru a adăposti în ea cele două bidoane uriaşe, pline cu apă.

Colonia se înfiripase repede. Fiecare îşi ştia rostul, rolul, obligațiile. Abia cînd totul fu gata, corturile instalate, lucrurile aranjate cu chibzuială, se gîndiră la masă. Le era o foame crîncenă. Mîncară în cort, la umbră, apoi ieşiră la soare, gata pentru plajă, pentru a privi peisajul, pentru a reflecta.

Locul în care poposiseră tinerii era la marginea unui intrînd adînc, aproape ca un golf, pe care-l făcea acolo marea. Peisajul era stereotip, plat, arid, fără nici o ridicătură, fără nici un copac, fără nici o zidire. Nici o barieră nu se ridica în fața privirilor de jur împrejur. Satul, cu oaza lui de verdeață, abia se mai zărea în depărtare. Li se părea că sînt atît de departe de lume! Pînă şi marea, întîmplător, foarte liniştită în acea zi, nu aducea nici un zgomot. Era o linişte tulburătoare.

Nimeni nu rezistase tentației albastre a mării în căldura care devenea, pe măsură ce soarele se ridica spre zenit, tot mai aprigă. Intrară în apă şi începură să se zbenguiască, să înoate, să-i cerceteze adîncimea. De la mal pînă hăt! departe, apa nu trecea de umeri. Loc ideal pentru scăldat şi înot. Ursu se aventură în larg şi, abia după cîteva sute de metri, nu mai atinse cu picioarele fundul mării. Acolo unde ajunsese el, marea se adîncea brusc. Se cufundă în apă pentru a da de fund şi, după calculele lui, adîncimea mării era de vreo opt metri. Mai departe nu era nevoie să meargă. Ştia că marea se adînceşte mereu.

Apa era rece, poate chiar prea rece. În părțile acelea pesemne că marea era în zodia unor curenți reci, trecători. Tinerii ieşiră cam zgribuliți pe mal, dar, după cîteva exerciții, după cîteva minute de fugă, îşi recăpătară căldura, buna dispoziție şi chiar gustul de baie. Mai cochetară de cîteva ori şi cu apa, poate prea des pentru prima zi la mare, în valuri reci, aşa că simțiră oboseala. După somnul scurt şi agitat din timpul nopții, după drumul lung prin soare, după ce apa le supsese vlaga, un timp oricît de scurt de odihnă li se părea binecuvîntat.

— Ei, ce spuneți, ne retragem în corturi? întrebă Lucia. Mie, să vă spun drept, mi s-a făcut somn.

— Mie nu, răspunse Dan. Dar simt că-mi îngheață pleoapele. Aoleu... şi picioarele.

Se retraseră toți în corturi. Maria şi Lucia într-un cort mic, cochet, destul de încăpător însă pentru ele. Cortul băieților era mai mare, aproape dublu, aşa că era loc berechet înăuntru pentru toți trei.

— Şi mie mi-e somn, Ursule, spuse Victor, căutîndu-şi locul. Parcă m-a trăsnit dintr-o dată.

— Aşa-i la mare. De aceea adorm cu atîta uşurință unii pe plajă. Eu... eu am dormit bine în tren. Şi înotul parcă m-a înviorat.

— Parcă tu eşti om, se auzi vocea lui Dan. Tu eşti un fenomen. Parcă-ai fi alcătuit din şerpi, pe cinstea mea. Nu mă refer la interior, ci la exterior... Brrrr...

— Sssst! Dacă am hotărît să dormim...

— Mă gîndeam la ăla cu cioc. Am uitat să vă spun. Fuma țigări străine. Papastratos. Cînd s-a dat jos în gară la Constanța, m-am uitat după el... Şi-a schimbat ochelarii... şi-a pus alții, cu rame negre şi cu lentile negre... Şi nu ştiu de unde a scos un baston cu capăt de fildeş... Şi un aparat de fotografiat... Şi s-a întîlnit pe peron cu o namilă, care ar face parale prin bîlci... Şi... Ați adormit?

Victor adormise. Ursu se furişase afară din cort fără să facă vreun zgomot.

— Ce dracu' nu mă pocneşte şi pe mine somnul... Şi cînd mă gîndesc la scrisoarea lui Ionel! Brrr... Cîte aiureli acolo, cîte...

— Sssstt...

Străduindu-se să afle cine ceruse tăcere ultima dată, Dan adormi. Afară, înfipt parcă în mal, ca o statuie de marmură, Ursu cerceta cu privirile marea nesfirşită.

3

Deşi trecuse de mult ora prînzului, Tic nu simțea vreo atracție deosebită pentru arta culinară. Abia se atinsese de pachețelul pe care şi-l pregătise de dimineață, aşa că Țombi avusese parte de o hrană bogată şi variată. Cireşarul era atît de apăsat de gînduri, încît uitase să mai intre în apă. Stătea de multă vreme la umbra copacului, nesimțitor la tîrcoalele pe care i le dădeau fără încetare prichindeii conduşi la ştrand de Țombi. Roiau ca albinele în jurul său, dar n-aveau curajul să şi bîzîie. Se mulțumeau să-l observe cu privirile şi să se încadreze fideli în cercul rotitor din jurul ciresarului.

După ce calculă ora cu ajutorul umbrei şi stabili pentru sine că timpul se cam grăbeşte, Tic îşi trimise cîinele acasă cu un gest scurt care n-admitea replică. Se îmbrăcă la iuțeală şi părăsi ştrandul cu hotărîrea de a trece mai întîi pe la uzină, în vederea unei convorbiri cu tatăl său. Cînd ajunse la poarta uzinei, sirena anunța terminarea primului schimb. Paznicul răspunse vesel la salutul lui ştrengăresc, grăbindu-se să-i spună că inginerul Florescu n-a plecat încă. "Parcă eu nu ştiam — îşi spuse Tic în sinea lui — dar, de, a crezut omul că-mi face o bucurie." Şi-i mulțumi portarului cu gestul unuia care primeşte o veste mare. "Cum s-ar spune, i-am redat sau i-am creat buna dispoziție." Nu-şi căută părintele la birou, ştia că la ora aceea n-are ce să facă acolo. Trecu prin secții şi prin hale spre atelierul de montaj. Acolo, în biroul maistrului principal, îl zări

prin fereastră, gesticulînd în fața unui grup de muncitori şi tehnicieni.

"Aha, şedință. înseamnă că pînă deseară nu scapă. Prea par toți odihniți...

Deschise încet uşa încăperii, strecurîndu-şi numai capul înăuntru în aşa fel, ca să fie zărit de cel care conducea şedința, ceea ce se întîmplă într-o fracțiune de secundă.

— Un moment, se scuză inginerul Florescu, ridicîndu-se de la masă. Revin imediat.

Tic se retrase cîțiva paşi, oprindu-se în apropierea unei maşini care scotea un zgomot infernal.

— După cîte se vede, nu prea ai gust de vorbă, țipă tatăl său, pentru a fi auzit. N-ai nevoie decît să dau din cap în semn de "da" sau de "nu".

— În semn de "da", spuse Tic pe şoptite, dar destul de rar ca să i se poată înțelege cuvintele după mişcările buzelor. Şi, ca să fie sigur de aceasta, îşi repetă fraza în acelaşi stil.

— Hm... Adică vrei s-o iei razna, aşa... şi mîna inginerului indică o direcție oarecare prin mişcări intermitente, în care Tic ghicea ritmul roților de tren.

Privirile băiatului deveniră sfioase şi şăgalnice, emanînd un farmec şi o intenție de cucerire irezistibile. Părea un copil blînd, supus, cel mai ascultător şi mai cuminte din lume.

— Ai noroc că sînt în şedință, altminteri am discuta mai mult... nu despre plecare, ci despre întîrziere.

Tic se agăță brusc de gîtul tatălui său, acoperindu-i cu părul ciufulit buzele şi ochii.

— Mai greşesc şi eu, îi şopti apoi la ureche. Dar sînt atît de... copilăreşti greşelile mele...

— Hai, fugi! Fugi că mă emoționezi şi şedința asta nu prea îmi dă voie la aşa ceva. Şi, la urma urmei, nu de mine depinde reversibilitatea sau ireversibilitatea unei hotărîri. Mai este cineva...

Inginerul văzu pe fața lui o expresie care spunea cu atîta convingere: "Las' că dacă ne-am înțeles între noi nu mai avem obstacole în toată lumea", încît simți nevoia să-şi gonească încă o dată odrasla.

— Fugi şi nu mai crea atmosferă de complicitate. Ştiu că vrei să-mi dai iluzia unei satisfacții. Fugi, gata!

Tic fugi, de astă dată prin curtea uzinei, şi se opri să-şi tragă sufletul doar la cîțiva metri de poartă.

Cireşarul nu se duse însă direct acasă. Avu inspirația (dar în clipele acelea orice ar fi făcut era inspirat) să treacă pe la frizeria "Higiena". Tatăl lui Dan cînta cu frenezie celebra cavatină a Bărbierului, jucînd în fața ochilor uimiți ai unui client nou cel mai ascuțit brici din oraş. Nu întrerupse nici aria, nici bărbieritul, cînd îşi văzu oaspetele. Îşi duse mîna liberă în buzunar, apoi şi-o azvîrli cu o mişcare generoasă pînă la uşă, pentru a-i dărui lui Tic o coală de hîrtie împăturită. Cealaltă mână mişca briciul cu o siguranță înspăimîntătoare printre nişte fire izolate de pe gîtul clientului.

Hîrtia din mîna lui Tic era o telegramă de la Ionel. Îşi aținti privirile lacome asupra ei:

Noi amănunte stop nici un dubiu stop nemaipomenit stop Ionel."

"E ceva în toată povestea asta, reflectă Tic, după ce citi telegrama. E ceva confuz. Nici un reproş pentru întîrziere, nici o... la stai! Cum vine asta! Va să zică a fost expediată acum două zile de la Sulina. Întîrzierea nu mă preocupă. Dar de ce de la Sulina...!? Ei, spuneți preaonorați cireşari! Ce v-ați fi făcut voi dacă n-aş fi rămas eu aici? Iar Ionel e puțin, puțintel cam prostuț... Sau cine ştie... în sfîrşit, totul e în regulă."

Abia în acele clipe Tic scăpă de orice jenă, îşi alungă orice remuşcare, iar îndrăzneala care-l călăuzise pînă atunci se topi în sfera simțirilor fireşti. Ajunse acasă alt om. E adevărat că aerul său grav de preocupare pe care-l exprima plimbîndu-se de la un capăt la altul al camerei sale era, pe ici pe colo, exagerat, impus. Ştia că prin uşa deschisă îl priveşte maică-sa şi vroia să creeze atmosfera pe care o considera necesară înainte de începerea discuției.

— Poftim! zise Tic, pătrunzînd în camera alăturată şi întinzînd maică-si telegrama. Pot eu să-i las în încurcătură? Hm! Asta-mi trebuia acum!... Dacă sînt nişte... nişte... Zău că şi-au pierdut calitățile lor cele fără de reproş. E cam trist...

— Crezi că şi-au pierdut chiar toate calitățile? Poate numai cele care privesc organizarea...

— Ai dreptate, dar asta e o calitate foarte mare, spuse extrem de grav Tic. Şi mă mir că i s-a întîmplat asta tocmai lui Victor. Dacă ar fi aflat şi acest lucru, tata i-ar fi criticat aspru.

Tic de obicei spunea "tăticul", dar în rolul acela de judecător sever (pe care-l interpreta exact ca un actor, adică pentr-o perioadă limitată) cuvîntul i se părea disproporționat. I-ar fi ştirbit, i-ar fi

pătat personalitatea.
— Vrei să spui, cu alte cuvinte, că ai trecut pe la uzină, în timpul şedinţei.
— Am trecut pentru nişte probleme... formale. Ştii, în anumite situaţii, e necesară şi puţină diplomaţie...
— Depinde cînd o faci, unde şi cu cine... Acolo, aici... sau în amîndouă locurile...
— În amîndouă locurile?
Întrebarea lui Tic începuse cu tonul unei confirmări, apărută într-o clipă de sinceritate necontrolată. Ultimul cuvînt însă transformase confirmarea în întrebare.
— De fapt vreau să-ţi mărturisesc un lucru, continuă el. Dacă fac ceva, sau dacă nu fac ceva, totul se întîmplă pentru că am fost înzestrat cu oarecare gingăşie. Cum să-ţi explic?...
— Nu e nevoie, Ti... Tic. înţeleg. Cînd vrei să cucereşti pe cineva, foloseşti gingăşia. Şi, cînd vrei să fii tu cucerit, faci acelaşi lucru. Nu e o zestre, Tic. E o metodă.
— Sînt foarte supărat, dar nu vreau să te jignesc cu vreo vorbă care ţi s-ar părea nelalocul ei.
— Adică nu vrei să mă superi, pentru că în momentul acesta ai vrea să fiu blîndă şi înţelegătoare.
— Mai degrabă înţelegătoare, pentru că blîndă, bună şi duioasă eşti întotdeauna.
— Doamne! Cît de bine te cunosc şi totuşi cît de uşor poţi să mă emoţionezi. Noroc că eşti totuşi un copil cu suflet frumos, altminteri, cu posibilităţile tale de a fermeca, ai putea deveni un adevărat tiran.
— Ai dreptate, mămico. Şi eu cred că am un suflet foarte frumos...
Tic rosti vorbele cu atîta sinceritate neprefăcută, că, în loc de lacrimi, obţinu un zîmbet duios şi nişte oftaturi care-i schimbau speranţele în realităţi sigure.
— Ca să nu mai joci teatru în faţa mea, vreau să-ţi mărturisesc singura mea îndoială. Şi-ncă ar fi bine să fie îndoială. Nu cred că vei găsi bilet.
— Cum?! sări Tic în sus. Să nu găsesc bilet?! Chiar dacă s-au dat pentru o lună înainte toate biletele, sînt capabil să-l fac pe orice călător, chiar pe mecanicul locomotivei, dacă vrei, să-mi cedeze locul...
Îi venea să zburde, să sară peste mese, să intre sub pat, dar, văzînd că maică-sa îl priveşte cu un aer dojenitor, se lipi de ea şi-i şopti:
— Ştiu de ce te uiţi aşa la mine. N-am vrut să-ţi mulţumesc imediat, de teamă... de teamă că ai să te emoţionezi prea tare. Zău, mămico...
— Fugi, fugi mai repede! Că mai am şi bolnavi care au nevoie de... de ceea ce spui tu... de emoţiile mele... Nu-mi trebuie nici măcar mulţumiri... Bagajele sînt în biroul *tatii.*
Accentuase asupra ultimului cuvînt, pentru a-l scoate pe Tic din jocul copilăros în care se avîntase.
"Va să zică mi-a făcut şi bagajele, se dezmetici Tic. Fuge şi de mulţumiri. Ce mamă ideală! Dar şi tăticul... şi tata... Amîndoi. Şi copiii. Mai ales băiatul... că nesuferita de Maria... Dar şi ea e atît de scumpă şi de... nesuferită."
Într-adevăr, în biroul mare, Tic îşi găsi rucsacul, plin, închis şi un sac mic, elastic, elegant şi foarte util în călătorii. Ştia că nu trebuie să mai controleze bagajele. Nu putea să-i lipsească nimic, nimic din ceea ce-i era necesar, dar nici nu putea să fie ceva inutil acolo. Înşfacă bagajele, dar ajuns în curte dădu cu ochii de Ţombi. La cîine nu se gîndise. Putea să renunţe la el? Dar cum, cum să-l transporte cu trenul? Dacă s-ar fi gîndît dinainte...
— Zău, Ţombi, n-am ce face, se tîngui Tic. N-am cum să te iau. Sînt un ingrat, un criminal... sînt tot ce vrei tu... dar nu stă în putinţa mea...
Cîinele se prefăcu trist, abătut, nedreptăţit, jignit. După ce-şi frecă labele de ochi, se întoarse în cuşcă, fără să scoată capul afară, pentru a-şi urmări stăpînul cu privirile.
Pentru Tic, urma un mare examen şi, ca să fim drepţi, trebuie să recunoaştem că-i cam ţîţîia inima. Mai ales după despărţirea neprevăzută de Ţombi. Va putea el să facă rost de bilet? Nu-l preocupa întrebarea, ci metoda cu care să rezolve favorabil întrebarea. Negăsind o soluţie imediat, hotărî să se dăruiască inspiraţiei de moment. Trecu prin faţa casei de bilete mai mult de formă. Era o tăbliţă acolo care de cîteva zile nu se mai schimba: "La acceleratul de Constanţa nu mai avem bilete".
"Bilete aveţi destule, îndreptă Tic, pe tăcute, greşeala. Locuri nu mai aveţi. Dar asta o ştiam."
Ajuns lîngă biroul şefului de gară, văzu doi cetăţeni ieşind bosumflaţi pe uşă.

— Ce ne facem, domnule? spunea unul. Asta-i curat ghinion. Dacă s-ar fi reținut două locuri oficiale, le obțineam sigur şi puteam pleca astăzi. Dar aşa, unul singur... Vrei să pleci tu?

Tic nu trase mai departe cu urechea. Din moment ce ieşiseră amîndoi din birou, însemna că ultima întrebare pe care-o auzise fusese pusă cu totul inutil... Nu mai avea voie să piardă timp. Exista un loc şi mai ales riscul de a fi cedat altcuiva. Înainte de a intra în biroul şefului de gară, se gîndi la atitudinea pe care ar fi bine s-o ia şi căută un pretext incendiar care să-i obțină biletul. Emoția stîrnise însă o asemenea încîlceală de gînduri în capul lui, că nu găsi pentru moment nimic.

Şeful de gară era un bărbat înalt, voinic, cu părul sur şi cu o mustață neagră, deasă. Văzîndu-l pe Tic, îşi aminti parcă brusc ceva şi-l primi zîmbitor:

— Ai venit pentru biletul tovarăşului Brețcu? Bine că l-am oprit din timp.

Norocul îi părea prea favorabil lui Tic. De aceea, cu un act nemaipomenit de curaj, îl respinse. Ştia că joacă o carte mare şi se convinse că n-o poate juca decît într-un anumit fel.

— Nu; n-am venit din partea lui, răspunse Tic. Şi cum obişnuiesc să mă reprezint singur... şi cum văd că aveți un loc disponibil, v-aş ruga să mi-l cedați mie.

— Cum? Ha, ha, ha! începu că rîdă, fără speranță pentru Tic, şeful gării. Ştii dumneata cîți jinduiesc acest loc? Poftim lista: douăzeci şi trei de persoane! Eşti al douăzeci şi patrulea.

Faptul că şeful gării vorbea totuşi cu el era un punct cîştigat pentru cireşar.

— Şi nu, aşa, că vor să plece la mare. Unuia i-a murit soacra, că dacă n-ar fi avut părinți aici, i-ar fi ucis repede în fața mea; altuia i s-a înecat logodnica la Eforie, dar îl aştepta în fața uşii mele; altul chiar îşi procurase două cîrje, ca să mă convingă că pleacă la sanatoriul din Agigea. L-am văzut mai tîrziu ieşind de la bufet, fără cîrje, deşi ar fi avut nevoie de ele; vreo patru mi-au spus că le-au murit unchi, veri, mătuşi, frați, surori, de parcă s-au abătut toate necazurile asupra oamenilor din oraşul nostru. Şi măcar de-ar fi sigur biletul... Aştept din moment în moment să sune telefonul... Şi chiar în acea clipă sună telefonul. Tic îşi făcu imediat planul. Totul depindea de acel telefon. înțelese din vorbele şefului de gară că locul devenise liber. Exact în momentul cînd receptorul se aşeză în furcă porni la atac:

— V-am ascultat, vă rog să mă ascultați şi dumneavoastră. Mai întîi, puteam să iau biletul şi cum norocul, adică telefonul, era de partea mea... nu mai aveați ce face. În al doilea rînd, nu mi-a murit nimeni ,nu s-a îmbolnăvit nimeni în familie. Toți sîntem sănătoşi, veseli, mai ales părinții mei, care mă aşteaptă cu nerăbdare pe malul mării. Iar în al treilea rînd, mă numesc Tic, sînt cel mai bun elev din liceu... aşa, exagerînd puțin... şi îndeajuns de isteț şi de rutinat ca să născocesc şiretlicuri şi istorii cu care să obțin nu un bilet, ci zece bilete... dus şi întors.

— Ia uită-te, domnule! Vrei să mă iei... adică pe ici, pe colo ai dreptate... Şi zici că eşti teribil de şmecher. Ei bine! Cu mine să nu te pui. Vrei să-ți dovedesc?... Ei, bine! Te-am recunoscut de cînd ai intrat pe uşă. Şi te-am pus la încercare. Şi convorbirea telefonică a fost o înscenare. Adică m-a chemat cineva, dar, după ce-a închis, m-am făcut că vorbesc mai departe cu cel care renunță la bilet... Locul e liber de dimineață, domnişorule, dar m-a rugat pe la prînz o cunoştință, mi se pare o doctoriță din cartierul Cireşului, să-l rețin pentru cineva din familie, mi se pare un fecior de-al ei. Şi mai e un cetățean cu numele de Adrian, care e băiatul meu. Mi se pare că e ceva de capul lui, pentru că l-a făcut, nu ştiu cine, candidat la... nu ştiu ce. Dar toată noaptea n-a vorbit decît despre asta, ceva cu vişine, gutui, piersici, cam aşa ceva. Ei, e bine?

— E grozav! recunoscu Tic. Ce să spun? Adrian are mari şanse...

— Lasă, nu mă mai duce cu zăhărelul... Poftim biletul şi scoate repede banii. Să nu ne vadă cineva şi să creadă că facem vreo afacere. Eu nu-s casier, aşa că n-am mărunțiş.

Tic scoase din buzunar un plic, în care se afla suma exactă, pînă la ultimul ban, care reprezenta costul biletului, al suplimentului şi al tichetului.

— Ia uite, domnule! Va să zică aveai banii pregătiți! Cum s-ar spune erai sigur de loc!

— Eram foarte sigur! Puteam eu să stau departe de ei? Şi, după cum vedeți, nu m-am înşelat. Şi vă mulțumesc foarte mult.

Locul lui Tic era lîngă fereastră. Compartimentul, deşi ocupat în întregime (după numărul şi felul cum erau aranjate bagajele), rămăsese gol. Cetățenii se postaseră toți la ferestrele de pe culoar în aşteptarea plecării trenului. Se duse şi Tic pentru cîteva clipe la unul dintre geamuri, dar, întrucît trăise numai cu o zi înainte o plecare, aidoma cu cea a lui, se retrase în compartiment, îşi luă locul în primire şi încercă să se gîndească, pentru început, la o istorie veselă. Dintr-o dată simți că se mişcă ceva la picioarele lui. Înspăimîntat îşi duse mîinile la față:

— Nemernicule! Nu-ţi dai seama că poţi fi condamnat pentru clandestinaj?

Spaima lui Tic era o prefăcătorie. În adîncul lui era teribil de bucuros. De sub bancă ieşi pentru o clipă coada lui Ţombi, mişcîndu-se în semn de : "las' că mi te cunosc eu". Coada însă dispăru cu iuţeala fulgerului, înainte ca un cetăţean ivit pe neaşteptate în faţa uşii compartimentului să atingă clanţa.

— Va să zică ştii, derbedeule, că te afli aici clandestin...

4

Soarele cobora spre asfinţit. Marea se mai învolburase, schimbîndu-şi din loc în loc culorile. Cînd era albastră de parcă reflecta cerul în ea, cînd era verde ca de smarald, cînd căpăta culoarea cernelii, sau un verde închis, ciudat. Ursu şi Victor se îndepărtaseră de corturi spre un loc cu vegetaţie şi bolovani, unde îşi închipuiau că vor găsi ceva de pescuit. Maria se plimba singură în direcţia opusă. Tolănit la umbra cortului mare şi acoperit cu un cearşaf albastru, dens, Dan o urmărea cu privirea.

— E grozavă, zău că e grozavă, Lucia. Uită-te şi tu. Priveşte-o! O adevărată Venus din Millo...

Lucia aţinti asupra lui Dan nişte priviri de medic psihiatru.

— Am impresia că piramidoanele nu ţi-au ajutat cu nimic. Nici alcoolul, nici umbra... Dacă ai ajuns în stadiul de delir... Mai bine ai întoarce lemnele de lîngă tine.

— Numai să pot să mă întorc şi să mă scol eu, oftă Dan. Dar, spune drept, nu eşti puţin geloasă?

Lucia nu dădu atenţie întrebării lui Dan, pe care o calificǎ neroadă. Făcea nişte schiţe pe un blocnotes. Îşi aruncă totuşi pentru cîteva clipe privirile asupra siluetei Mariei, dădu afirmativ din cap, apoi îşi continuă cu şi mai mare zel lucrul.

Dan, roşu ca un rac scos din clocot, se străduia să întoarcă nişte lemne putrezite culese de Ursu la marginea mării. Icnea din greu şi-şi sufla din cînd în cînd pe umeri.

— De ce m-ai făcut să le întorc de pomană? Dacă pînă şi eu simt că soarele nu mai are putere! Şi oricum tot n-o să ardă putreziciunile astea.

Nu departe de locul în care se aflau lemnele la uscat se înălţa un morman uriaş de scaieţi. Uitîndu-se într-acolo, Dan îşi simţi spatele zgîriat şi ars în mii de locuri.

— Brrr! De-ar coborî mai repede noaptea, să nu-i mai văd înaintea ochilor. Cum de i-a venit lui Ursu ideea să adune aici obiectele astea de tortură? Parcă spuneai...

Lucia însă nu mai era la locul ei, ca să-i răspundă. Cu blocnotesul în mînă se apropie de apa mării, pentru a observa mai bine contururile malului. Dan o privi mirat. Era mai subţire decît Maria, dar atît de fină şi de mlădioasă, că nu-şi putu reţine un oftat de admiraţie.

"Sărmanul de tine, se înduioşa Dan. Cîte bucurii ai pierdut! Abia acum să descoperi graţia şi gingăşia lor? Şi sînt prieten cu ele de cînd eram un ţînc! Dar parcă tot Maria... of... parcă tot ea e aşa cum mi-aş închipui eu o sirenă... Brrr! E ceva cu mine! Întîi i-am anulat braţele... acum îi anulez picioarele. Da' ce mi-a venit mie să mă uit la ele?... Nu mă mai pot opune. Mă las în seama delirului."

După acest monolog rostit în gînd, Dan se întoarse la locul lui, se înfăşură în cearşaf pînă peste cap şi se întinse cît era de lung pe prosopul uriaş de lîngă cort. O ameţeală haină, cu frisoane şi cu senzaţii de greaţă, îl chinuia drăceste, cu intermitenţe.

— Sînt mort! ţipă el de sub cearşaf, cînd auzi vocile lui Victor şi Ursu. S-au deschis porţile iadului şi joacă de-a valma peste mine circa trei sute douăzeci şi şase de draci. Mă înţeapă, mă sufocă, îmi dau chinuri şi mă ung cu catran clocotit. Au mai sosit, chiar acum, vreo treizeci şi cinci şi vreo paisprezece dihănii cu coarne, copite şi harnaşamente. Şi e unul cu ciocul ca o spadă, mamă, mamă, şi cu ochi de bufniţă. Acum e sigur! Aiurez. Să mă treziţi cînd voi ajunge în stadiu de comă... Noroc, drăcuşorule, iubitule. Dar de ce-ţi înghiţi cioculeţul?...

— L-a trăznit soarele, se dumeri Victor. S-a insolat şi încă grav. Să-i mai dăm nişte piramidoane.

— Se preface, pun mîna în foc că se preface, spuse Maria. Uitaţi-vă la el!

Dan se ridicase în capul oaselor. Era într-un moment scurt de semiluciditate.

— Mă prefac. Sigur că mă prefac... Brrr! Şi eu care te-am preferat Venerei. Nu aiurez, acum

nu. Dar simt cum începe. Apar cioculețele, codițele, ochii de bufniță... Salvați-mă!

Lucia îl ajută să înghită două piramidoane, dar, cînd Maria începu să-l fricționeze pe spate cu alcool, îl cuprinse iarăşi delirul. Mai bîigui cîteva minute, apoi căzu într-un somn salvator.

— Mîine nu mai are nimic, îşi asigură Ursu prietenii. Nu zic că nu aiurează, dar cred că-i şi place s-o facă.

Dan se trezi cînd simți în nări mirosul peştelui prăjit. Îşi revenise, dar continua să-şi închipuie că nu scăpase de delir. La cîțiva metri de el, în plin întuneric, se afla o oază de lumină. O adunătură de jar, pe care sfirîiau nişte peşti, iar puțin mai departe, nişte limbi de flăcări care împrăştiau lumini nesigure. Cîteva ființe păreau că dansează printre flăcări. Se frecă la ochi, apoi îşi ciupi pulpele, obrajii, pieptul. Nu era pradă unei halucinații. Tot ce vedea era aievea. Şi mai ales mirosul care-i ataca atît de înverşunat nările şi-i umplea gura de salivă. Va să zică, Ursu izbutise să aprindă putreziciunile. Înțelese că limbile de flăcări erau produse de scaieți. Din cînd în cînd, zbura cîte o tufă prin aer pentru a ateriza apoi în mijlocul flăcărilor.

— Poftă bună! se milogi el. Să ştiți că nu mi-e foame. Am pus însă rămăşag cu nişte draci că voi mînca astă-seară peşte prăjit. Ce să-i faci? Dacă sînt ghinionist? Nici pînă acum n-am cîştigat vreun rămăşag.

— Poți să vii singur aici, sau vrei să te servim noi? întrebă Lucia.

— Cam ciudată gramatică, descoperi Dan. Dacă nu pot să vin singur, în mod normal ar trebui să mă ajute cineva. Sau poate faci eliptică. Nu, pot să vin singur. Dar am vrut să vă demonstrez, manipulînd logica, aşa, că nu mai prezint nici un pericol. De dracii cei închipuiți am scăpat.

— Hai! Lasă insinuările. Vino la masă că sîntem pe sfîrşite.

— Asta n-o mai cred. Nu sînteți voi oamenii care să vă înfruptați din bunătăți fără mine.

Într-adevăr, masa încă nu începuse. Totul era însă pregătit. La primele văicăreli şi gemete ale lui Dan, Ursu se grăbise să pună peştii la prăjit pe jăratic. Pofta era bună, mîncarea, mai ales peştii, din belşug. Ca din senin apăru şi o sticlă de vin. Un adevărat ospăț. Vremea era răcoroasă, plăcută, cerul, bosumflat un timp, îşi alungase cu vigoare norii. Se ivea luna, se iveau stelele, se închega, pe nesimțite, poezia nopții de vară pe malul mării. Foşnirea apei cu sare era mătăsoasă, încăpătoare, precum visase odinioară un poet.

Focul se stinsese. Din mormanul de scaieți nu mai rămăsese nimic. Un nor negru, îndărătnic fugea după lună şi aceasta, cochetă, se lăsa uneori cucerită. Atunci noaptea devenea de catran. Şi misterele parcă se materializau, parcă fîlfîiau înjur, parcă şopteau. Îşi trăgeau viața din glasul mării, din culorile închise care nu admiteau decît plutire, nu profunzime, din freamătul neîncetat care închega şi dizloca într-o clipă miliarde de vietăți nevăzute.

Subjugați de misterul nopții şi al mării, de misterul acestei osmoze, multă vreme tinerii nu îndrăzniră să scoată un cuvînt. Dar, cînd luna îşi recuceri supremația pe cer, cînd stelele începură să clipească în libertate, cînd marea se transformă în oglindă, iar valurile nu mai erau foşnete şi gemete nevăzute, ci se ofereau privirilor ca spinările unor peşti uriaşi, atunci viața se trezi prin oftaturi, rîsete şi vorbe. Încetul cu încetul, tinerii deveniră lucizi, iar în locul misterelor îndepărtate, ascunse, neidentificabile, se iviră probleme şi întrebări reale, concrete, care cereau de multă vreme limpezire.

— Asta-i problema! Scrisoarea, spuse Dan. Tare mă rîcîie la inimă! Dacă Ionel nu şi-ar fi exprimat de atîtea ori nesiguranța, îndoiala, în scrisoare...

— Te înțeleg, îi răspunse Victor. Dar, vezi tu, Dan, orice îndoială, cum să-ți spun eu, orice îndoială se naşte din ceva cîtuşi de puțin real. O născocire nu poate să nască nesiguranță. Ea piere aşa cum apare. Nu adună în jurul ei întrebări. Pe cînd Ionel e frămîntat, teribil de frămîntat. Ca un om care a văzut ceva, dar n-a fost în stare să identifice acel ceva. De aici îndoielile lui. Pentru că a văzut totuşi ceva, ceva nesigur.

— Tu îți închipui că el a văzut ceva? întrebă Lucia. Scrisoarea nu lasă să se înțeleagă acest lucru.

— Prea bine lămurit nu sînt nici eu, Lucia. A văzut, a auzit? Să spunem că numai a auzit, că n-a văzut nimic, că n-a pipăit nimic. Iar povestea pe care a auzit-o e şi ea neterminată şi nu conține nimic, nimic concret, palpabil. Atunci de ce ne cheamă?

— Nu v-am spus eu? De aceea mă rîcîie la inimă scrisoarea. Telegrama conține totuşi un apel, un apel imperios, pe cînd scrisoarea... am impresia că scrisoarea anulează apelul, cel puțin pînă la jumătate.

Dan nu greşea în aprecierile sale. Fiecare simțise acelaşi lucru citind scrisoarea lui Ionel.

Lucia se străduia să găsească o explicație cîtuşi de puțin acceptabilă:

— Dacă Ionel ştie mai mult decît ne spune scrisoarea? Ce înseamnă *"descoperire senzațională"?* De ce foloseşte şi în scrisoare şi în telegramă acest termen? Şi de ce, avînd totuşi posibilitatea să fie mai explicit, refuză s-o folosească, mărginindu-se doar să repete termenul cu care ne-a chemat aici? De ce?

— Dacă ne gîndim totuşi la răspunderea pe care trebuie s-o aibă față de prietenii lui...

— Stai, Victor! sări Dan bătăios. Nu spune el într-un loc că orice s-ar întîmpla, chiar dacă povestea ar fi o născocire, nu vom regreta cîteva zile petrecute împreună pe malul mării?

— Ştiu. Mă gîndesc mereu la această cale de ieşire din impas. Dar ceva mă face să-i dau dreptate Luciei. Nu repe-tîndu-i întrebarea, ci răspunzînd afirmativ: Da! Ionel ştie mai mult decît spune în scrisoare.

— E un răspuns sau mai degrabă o speranță? întrebă visătoare Maria.

— E şi o speranță, dar mai degrabă un răspuns. Din lectura scrisorii se poate deduce că Ionel a trimis mai întîi telegrama. A fost primul său impuls, determinat de tot ceea ce el ştia, adică nu de un zvon, ci de o descoperire, cum să spun, aproape materializată. Aproape, nu de tot. Ca şi cum ar fi văzut nişte contururi pe care urma să le vadă încă o dată şi încă o dată pentru a le identifica... în momentul cînd s-a apucat să ne scrie... Scrisul înseamnă a te aşeza cu un creion în mînă în fața unei coli albe, înseamnă timp de gîndire, nu azvîrlirea unor vorbe grăbite telegrafistei. Atunci, pesemne, şi-a simțit răspunderea şi s-a trezit... şi-a dat seama că n-a văzut decît nişte contururi vagi, mai ales în cazul cînd aceste contururi i-au fost sugerate de vorbe străine, nu zărite de ochii lui. Normal, a început să şovăie. Cel puțin, această şovăială pe care o conține scrisoarea atestă totala lui sinceritate. În farsă n-am crezut nici o clipă. Scrisoarea anulează definitiv ideea farsei. Presupunînd în ultimă instanță că descoperirea, sau ceea ce credea el că e o descoperire senzațională, s-a dovedit mai tîrziu un simplu zvon, eu cred că Ionel a făcut atîtea strădanii şi a trăit atîtea clipe de suferință, încît şi-a răscumpărat singur pripeala.

— Foarte logic şi... foarte uman ceea ce ai spus tu pînă acum, reflectă Lucia cu voce tare. Dar, dacă ştie mai mult, de ce n-a spus totul în scrisoare? Putea să spună totul şi cred că s-ar fi potrivit mai bine cu şovăielile şi cu nesiguranța lui. Nu e aici contradicție?

— Este... recunoscu Victor. Îmi bat capul s-o înțeleg şi nu reuşesc. Cîteva cuvinte doar în fuga condeiului şi i-am fi acceptat toate îndoielile, chiar eventualul eşec.

— Pentru că judeci scrisoarea prin optica obiectivă a cititorului, nu prin cea subiectivă a autorului.

— Nu cred, Maria. Şi autorul şi cititorul au o logică. Şi ea e cu atît mai necesară în clipe grave... Aş găsi o explicație în ezitarea lui Ionel de a ne destăinui totul, adică tot ceea ce ştia în acea clipă. O explicație cam nesigură, mai degrabă ajutătoare, oarecum exterioară, sau poate nu exterioară.

— Sînt foarte curios s-o aflu. Că eu, oricît mă străduiesc, nu găsesc decît o mică înjurătură la adresă lui.

— Adresa! Adresa! se lovi Victor cu mîna peste frunte. Cum am putut uita!? Să-mi aminteşti, Ursule!

— Mai bine oferă-ne explicația. Sau vrei să te fofilezi? Sau... sau o cauți acum?

Dan părea pus pe gîlceavă. E adevărat că, din cauza unei afurisite de scrisori şi a unui afurisit de autor, în loc să stea întins pe pat cu trei piramidoane într-însul...

Victor îi întrerupse gîndurile:

— Repet, e o explicație secundară, auxiliară... Poate că Ionel a aflat ceva atît de fantastic, încît orice aluzie la acel ceva ne-ar transforma în nişte increduli.

— Ei şi? se auzi ca un ecou vocea Mariei.

— Acest "ei şi!" mă omoară şi pe mine. Şi ce dacă o să devenim increduli? N-o să-l aşteptăm, n-o să-l primim cu brațele deschise? De vreme ce tot ne-a chemat... Sau ce, şi-a închipuit că ne vom apuca să căutăm altceva? Nu înțeleg.

— Dar dacă i-a fost teamă că ne-am putea apuca de cercetări fără el... înainte de a se întoarce el?

Întrebarea lui Ursu, rostită încet şi timid, avu efectul unei explozii.

— Asta era! sări Dan. Auu! Aoleu... Mi-au crăpat şi pielea, şi carnea, şi toate oasele spatelui...

— Da, s-ar putea să fie asta explicația, întări la rîndul ei Lucia. Cunoscîndu-l pe Ionel... Deşi, eu cred că fiecare dintre noi ar fi procedat la fel.

Şi Victor înclina să-i dea dreptate lui Ursu. Cu cît se gîndea mai mult, cu atît trecea de partea acestuia.

— E foarte posibil. Mai întîi reconfirmarea descoperirii, apoi fantasticul ei, apoi teama că, pînă s-ar înapoia el, ar găsi — cine ştie? — povestea limpezită, toate acestea l-au influențat să ne scrie scrisoarea aşa cum a scris-o.

— În cazul acesta, înseamnă că sînt multe şanse să fie ceva real în povestirea la care se referă...

— Asta cred şi eu, Maria... Dar, aşa cum spuneai tu mai înainte, ar putea fi o dorință, o speranță.

— Eu n-am spus "dorință". Am spus "speranță"... Dorințele... dorințele sînt mai ascunse, mai intime...

Sfatul de noapte al cireşarilor începea să se dizolve. Maria pornise să se plimbe singură pe plajă, Lucia dispăruse în cort, cu Dan pe urmele ei, pentru a primi piramidoane şi alcool.

Numai Ursu şi Victor rămaseră pe locul vechi. Rămaseră fără vreun scop, mai mult din inerție.

— Mi-ai spus să-ți amintesc ceva de adresă. Nu ştiu despre ce adresă era vorba.

— Da. Am uitat ceva. Am uitat să-i lăsăm un răspuns lui Ionel la adresa din Constanța. Dacă i-am fi trimis măcar o telegramă din sat.

— Pentru ce? Nu ne-a spus în scrisoare că vine aici vineri, adică mîine?

— Da, dar trebuia să-l ajutăm şi noi. Ce-o să le spună părinților?

— O să le spună că vine la noi. Foarte simplu. Nu văd de ce să nu-l creadă?...

— Pentru că Ionel nu ştie sigur că noi am sosit. Nu uita că nu i-am confirmat primirea telegramei, deşi îi cunoaştem adresa din Constanța.

— E cam încîlcită povestea. O să spună şi el că pleacă la un prieten, la Eforie, la Mamaia. Are el destulă imaginație.

— Cu bagaje, cu echipament, cu... cine ştie cu ce mai vine!...

— Atunci să mergem mîine dimineață la gară. Dacă nu vine, cineva se urcă în trenul cu care am făcut noi cruce şi îl caută la Constanța.

— La gară, oricum trebuie să te duci, Ursule. Voi veni şi eu... poate şi una dintre fete...

— De ce oricum? Adică, dacă tu crezi... sigur c-am să mă duc.

— A, nu, nu, nu-ți cer eu să faci asta. Aşa mi-am închipuit... La plecarea din oraş, ți-am dat mi se pare un bilețel şi ți-am cerut un anumit lucru...

— Mi-ai cerut să citesc bilețelul mîine dimineață, iar pînă atunci...

Împovărat de o emoție ciudată, Ursu tăcu. Îşi mişcă stînjenit palmele uriaşe în aer, dar întunericul îi ascundea gestul. Auzi de departe vocea lui Victor:

— Poți să-l citeşti acum. Ia-o din nou, aşa cum îți place ție, înaintea timpului.

Ursu dibui biletul, îl despături şi-l descifra la lumina lanternei. Erau două rînduri acolo, dar îi produseră atîta bucurie, că începu să se uite la stele şi să fixeze ora. Mai era încă mult pînă la ivirea zorilor.

CAPITOLULUI III

1

În cortul fetelor era încă întuneric. Lumina palidă a zorilor, atît cît se putea strecura printr-o ferestruică, era prea firavă ca să poată cîştiga lupta cu tenebrele. Maria o simți însă, deschise încet ochii, încercă să uite visele nopții, pînă se simți trează. Ieşi din sacul de dormit fără zgomot, îşi căută halatul de baie şi, înainte de a părăsi cortul, se aplecă deasupra Luciei. Prietena ei dormea un somn lin, calm, profund, de dimineață. O privi înduioşată, deşi se înțeleseseră de cu seară ca prima care se scoală s-o trezească şi pe cealaltă.

Plaja era răcoroasă şi goală. Se înfăşură şi mai strîns în halat şi porni încet spre marginea mării. Cînd atinse cu vîrful degetelor apa, se opri. Apa era caldă, se schimbase pesemne curentul, sau poate era aerul prea răcoros. Îşi purtă apoi privirile în zare, aşteptînd răsăritul. În

ocolul privirilor, descoperi departe o siluetă învăluită în ceață. Tresări şi-şi duse mîna la piept, dar imediat rîse de spaima ei. Silueta nu putea fi decît a lui Ursu. Şi-l închipui aşteptînd răsăritul soarelui cu undița în mînă.

Ceața începea să se risipească şi departe la orizont aurora generoasă oferea privirilor valurile ei înfiorate de neînchipuite culori. Părea că se săvîrşeşte o taină în acele depărtări ireale şi Maria o simțea prin arsurile care-i înfierbințeau trupul. Îşi desfăcu larg brațele ca nişte aripi, se apleacă înainte, pentru a simți cum îi alunecă halatul de pe trup, îşi îndreptă apoi statura, închise ochii şi se lăsă toată învăluită şi pătrunsă de adieri şi culori. Toate misterele care se oficiau departe, la marginea lumii, curgeau slobode prin trupul ei. Rămase nemişcată, pînă ce simți arsura soarelui în pleoape. Nu voia să vadă răsăritul, voia să-l trăiască, să-l primească prin porii măriți, prin buzele întredeschise. Nu auzise nici o şoaptă în jurul ei, sau poate nimeni nu voise să-i tulbure voluptatea.

Cînd se întoarse în lume, îşi zări prietenii înviorîndu-se în lumina bogată şi în căldura firavă.

— Iartă-mă, Lucia, şopti ea. Dar era atîta gingăşie şi linişte în somnul tău...

Lucia îşi plecă oarecum jenată privirile, ceea ce nu era în firea ei. Îşi reveni repede aducîndu-i la cunoştință, în linii mari, programul zilei:

— Victor şi Ursu pleacă la gară în întîmpinarea lui Ionel. Eu şi cu Dan rămînem la corturi.

— Voi m-ați uitat pe mine sau eu v-am uitat pe voi? se strădui Maria să zîmbească.

— Tu?! Victor spunea că tu vei dori să mergi la gară. Uitasem să-ți spun.

— Dacă s-a hotărît, dacă a hotărît aşa majoritatea, bineînțeles că mă supun.

Luciei nu-i scăpă nuanța fină de ironie pe care Maria o strecurase în vorbele sale şi, deşi avea o replică tăioasă pe buze, nu reuşi s-o rostească. Tăcu şi de astă dată, ceea ce iarăşi nu era în firea ei.

Cele două tinere îşi găsiră, tăcute, de lucru, pregătind masa de dimineață. Încălziră ceaiul la maşina de spirt, întinseră untul pe pîine, tăiară brînză, roşii, ardei. Masa decurse în tăcere, fiecare era asaltat de gînduri. Numai Ursu, care trebăluise fără încetare de la ivirea zorilor, pescuind, adunînd lemne, scaieți, improvizînd o vatră pentru masa de prînz, numai el în loc de preocupare şi emoție manifesta o bucurie abia stăpînită. Înconjurat însă de atîta tăcere, hotărî să amuțească şi el. În acele clipe, sosirea lui Ionel cu veştile şi misterele sale, cu menirea de a-i transforma pe toți din simpli vilegiaturişti în cercetători, în descoperitori, în dezlegători de taine, îl preocupa pe Ursu nedrept de puțin. Altul era izvorul bucuriei lui. Acel bilețel pe care Victor mîzgălise în grabă, la plecare, cîteva rînduri. Deşi-i ştia pe de rost conținutul de la prima lectură, îl citise şi-l recitise de nenumărate ori: *"Vineri dimineață, cu acelaşi tren cu care am plecat noi, va sosi şi Tic".* Credea din tot sufletul, credea mai ales cu toată puterea speranței în adevărul celor scrise de Victor pe foaia aceea mică de hîrtie.

— Ei, n-ați terminat de mîncat? întrebă rîzînd Ursu, care de mult îşi consumase bucatele. Dacă întîrziem prea mult, scăpăm cu siguranță trenul.

— Ai descoperit şi tu nişte adevăruri... se grăbi Dan să-l înțepe. Ziua e lumină, noaptea e întuneric...

— ... Iar tu eşti incapabil să consumi şi alte bancuri în afară de cele pe care le scorneşti tu... N-ai auzit de domnul de la Palisse?

— Aaaa!... se dumiri Dan. Va să zică astăzi eşti pus pe glume. O să se schimbe sigur vremea...

— Cam pe la prînz, nu se dădu bătut Ursu. O dată cu mutrişoara ta. Noroc că a înroşit-o bine soarele...

— Uite, domnule, că ai şi vervă. Să nu se cutremure pămîntul, să nu se despice marea în două...

Nici nu-şi închipuia Dan cu cîtă fervoare va dori peste cîtva timp să se împlinească una dintre aceste glume. Se străduia în continuare, pe ascuns, să dibuie cauza veseliei lui Ursu. Din păcate însă, nu mai avea timp. Imediat ce termină masa, grupul se despărți în două. Lucia şi Dan rămaseră la corturi, Victor, Maria şi Ursu porniră spre gară.

Ursu îşi obligă tovarăşii să meargă în tempo rapid. As în calcule de distanțe şi de timp, făcuse în gînd nişte socoteli care dădeau ca rezultat sosirea lor la gară, chiar în momentul cînd trenurile făceau cruce. Ca să cîştige cele "zece minute nesigure" îşi iuți paşii forțîndu-i şi pe ceilalți să facă la fel. Ajunseră la gară cu cinci minute înainte de ora întîlnirii trenurilor, după aproape trei ceasuri de drum prin arşiță.

"Noroc că n-am adăugat în calcule şi o ocazie, aşa cum îmi dădea ghes inima, îşi spuse Ursu în gînd. Şi noroc c-am iuţit paşii. Altminteri pierdeam trenurile".

Victor se repezi la casă. Trebuia să scoată bilet pentru Constanța, în cazul cînd Ionel n-ar fi coborît din trenul care venea de la Constanța. La casă află însă un lucru care-i dădu tot planul peste cap şi-l determină să nu mai scoată bilet.

Văzîndu-i figura neputincioasă, Ursu şi Maria alergară spre dînsul:

— Ce s-a întîmplat? Ai aflat cumva vreo...

— Nu! le răspunse Victor. O mare încurcătură. Trenul de Constanța are un sfert de oră întîrziere.

În acea clipă se auzi un pufăit de locomotivă. Trenul de Tulcea sosea în gară.

— Această posibilitate n-am prevăzut-o, se căina Victor. Cine şi-ar fi închipuit!? Ce-i de făcut acum? Spune, Ursule! Dacă nu vine Ionel?

Vlăjganul era atît de nepăsător, că nici nu răspunse la întrebarea pe care i-o adresase Victor.

— De ce să nu vină? întrebă la rîndul ei Maria. Nu ne-a lăsat răspuns că vine vineri?

Trenul de Tulcea părăsi gara. Tinerii se uitară în urma lui, pînă dispăru din raza ochilor. Apoi, tăcuţi, începură să se plimbe de-a lungul peronului, fiecare purtîndu-şi altă stare. Victor, preocupat, nervos îşi aplecase ochii în pămînt. Maria, visătoare, îngîndurată, căuta alte zări. Ursu, vesel, nerăbdător se uita mereu la ceasul gării.

În sfîrşit, se auzi din depărtare sirena trenului de Constanța, apoi zgomotul roţilor, apoi pufăitul locomotivei. Peronul era aproape gol. Doi ţărani, un miliţian — şi impiegatul de mişcare. Cu mult înainte de a intra trenul în gară, Ursu cercetase cu privirile geamurile de la toate vagoanele.

— Nu-i nimeni, Victor, constată el cu o doză de spaimă în glas. Cel puţin la geamuri nu-i nimeni. Să fie înăuntru, în compartiment? Nu prea cred.

Trenul oprise. Din vagoane coborîră cîţiva călători, dar printre ei nici urmă de Tic sau Ionel. Ursu se aplecă pentru a privi pe sub vagoane în partea cealaltă a peronului. Coborîseră şi pe acolo nişte călători, însă ţărani, după încălţări şi pantofi.

— Tic! strigă dintr-o dată Urşu cu o voce care făcu să zornăie geamurile gării.

Chemarea atrase la ferestrele vagoanelor toţi călătorii. Se întrebau miraţi cine poate să posede o asemenea voce şi ce însemna acea chemare. Poate că ea urnise trenul din loc. Cei aşteptaţi nu se vedeau însă nicăieri.

— De ce l-ai strigat pe Tic? întrebă Maria, după ce se potoliră zgomotele.

— Pentru că, după calculele mele, trebuia să sosească astăzi, răspunse Victor în locul lui Ursu. Mai mult de o zi nu putea să rabde despărţirea de noi. Să mă fi înşelat?... Să nu fi găsit bilet... Dar nu-i el omul care să nu poată face rost de bilet... Să mă fi înşelat? Dar nu numai el. Şi Ionel... Ionel de ce n-a sosit? încurcătură după încurcătură.

— Acum înţeleg de ce aţi vrut să vin la gară... Nu ştiu ce să-ţi răspund, Victor. Nu m-am gîndit pînă acum la venirea lui Tic, şi-mi dau seama... că nu-mi dau seama de nimic. Nu, nu fac jocuri de cuvinte. Dar nu pot înţelege cum de nu m-am gîndit... în fond ai dreptate. Mai mult de o zi nu poate Tic să suporte despărţirea. Nu, nu cred că te-ai înşelat... Dar după cum vezi...

Toată jalea lumii se putea citi pe chipul lui Ursu. El nu mai credea nimic, nu mai întreba nimic. Îşi trăia cu fidelitate durerea.

— Ce ne facem acum? se întrebă din nou Victor. Să ne întoarcem, să aşteptăm? Trenul următor de la Constanța soseşte peste două ore. Să-l aşteptăm?

O licărire de speranţă se ivi în privirile lui Ursu. Poate că Tic va veni cu trenul acela... Maria ridică din umeri. Ea era dispusă să accepte orice propunere.

Victor făcu un mare efort pentru a-şi alunga neliniştea:

— La urma urmei poate că exagerăm. Dacă Ionel a venit cu o ocazie sau a plecat cu o ocazie?

— Şi Tic? întrebă Ursu cu un ton care cam cerea socoteală.

— Tic... Poate că n-a plecat... Nu, asta n-o cred. Poate s-a oprit să se plimbe prin Constanța.

Victor vorbise mai mult ca să se afle în treabă, pentru că nu credea nici o iotă din ceea ce spunea.

2

Şi totuşi cei doi cireşari se plimbau braţ la braţ pe străzile Constanţei. Ionel sosise în oraş cu zece ore înaintea lui Tic, încărcat de veşti şi de enigme. Spre profunda lui disperare, nu găsise nici o telegramă, nici o scrisoare de la prieteni. Părinţii îi observaseră muţenia, tristeţea, dezamăgirea, încercaseră să-l descoasă, dar, în afară de răspunsul că-l doare capul, nu reuşiseră să scoată nimic altceva de la dînsul. Petrecuse îngrozitor noaptea, chinuit de nelinişti, de coşmaruri, încercînd să dea tot felul de răspunsuri, care de care mai absurde, întrebărilor care-l frămîntau. Abia spre dimineaţă îl înghesui somnul cu atîta bruscheţe şi ferocitate, că avusese o clipă senzaţia unei decapitări definitive. Apoi nu mai ştiuse nimic. Noroc că-şi pusese lîngă el deşteptătorul. Sărise din pat ca un arc, se băgase sub un duş rece, se îmbrăcase la iuţeală şi sfrrrr... în goană spre gară. De ce spre gară, de ce la o asemenea oră? Nu putea nici el să-şi răspundă. Poate că fusese ceva în capul lui cînd se culcase, însă era atît de buimac, că nu putea să judece mai adînc la ora aceea matinală. Ajunsese în gară o dată cu sosirea unui tren. Încă în timpul mersului, zărise la geamul unui compartiment chipul iscoditor al lui Tic. Ţipase cît îl ţineau puterile: "Tic!" şi începuse să alerge ca un nebun, sărind printre bagaje şi despărţind grupurile de oameni de pe peron.

Tic îl văzuse, îi făcuse un semn cu mîna, înviorat şi el de bucuria neaşteptatei întîlniri. Se îmbrăţişaseră, se sărutaseră, de parc-ar fi fost cei mai buni prieteni din lume.

— Trebuie să trecem neapărat pe acasă, se rugase Ionel de Tic. Altminteri e jale.

— Şi cu bagajele ce fac? Şi apoi pierd legătura... Şi... Ia stai puţin. Mai întîi să-mi spui...

— Mai întîi să lăsăm bagajele la magazie, apoi avem noi timp de întrebări şi răspunsuri. E grabă mare, Tic. Dacă nu-l prindem pe tata, trebuie să aşteptăm pînă deseară.

— Ce să aşteptăm? Am impresia că unul dintre noi n-a dormi

foarte mândru şi grav. Care javră de pe meleagurile lui făcuse o asemenea călătorie şi se plimbase pe străzile unui asemenea oraş?

— Credeam că te-am pierdut, vagabondule, înamoratule de plăceri clandestine. Nu, zău că n-am vrut să te jignesc. Eşti cel mai deştept cîine pe care l-am văzut.

Cu toate că era nerăbdător, Ionel asistă zîmbitor la scena dintre Tic şi Ţombi. Prin prezenţa lui, cîinele devenea un argument de bază. Ţombi singur i-ar fi putut convinge părinţii de apariţia cireşarilor pe litoral.

— De ce ai venit singur? repetă Ionel întrebarea. Eşti avangardă sau ariergardă? Sau poate inamic?

— Dar tu ce eşti? Autor de farse sau explorator veritabil? Sau poate prozator ratat?

— Ei, află că n-o să-ţi răspund. Nu-ţi spun nimic. Ori tuturor, ori nimănui.

— Atunci rup logodna. Îţi redau libertatea, adică închisoarea căminului. Alege pe altcineva. De pildă pe cetăţeanul de vizavi. Ăla cu picioare de crocodil şi cu cap de girafă. Da, da, ăla care s-a uns cu gumarabic pe cap. Sau dacă nu-ţi convine... Spui ori nu?

— Vrei să-ţi spun chiar totul? îl atinse Ionel la coarda sensibilă.

— Văd că te-a isteţit marea. Să-mi răspunzi numai dacă nu cumva ai avut halucinaţii.

— Nu! Dacă asta e singura întrebare!

— Stai puţin. Te-a apucat cumva gustul de farse sau de scris literatură ieftină?

— Nu. Pentru că nu te-am avut în apropiere şi nici Dan nu mi-a făcut vizite.

— Atunci înseamnă că într-adevăr ai dat peste ceva.

— Ceva extraordinar, Tic. Fantastic. N-o să-ţi vină să crezi. Şi eu mă mai îndoiesc.

— Măi, măi, măi! Gata! Mai mult nu trebuie să-mi spui. De altfel, am şi ajuns. Numărul 16, nu?

Pe Ionel nu-l mai mira de multă vreme perspicacitatea prietenului său mai mic. Clătină admirativ din cap, ca să-i facă plăcere, apoi îi şopti:

— Acum e-acum! Să-ţi văd talentele de cuceritor, că ai cu cine să te înfrunţi.

Părinţii lui Ionel tocmai luau cafeaua de dimineaţă pe terasă. Tic se înarmă cu zîmbetul său irezistibil şi, după o introducere politicoasă, începu să flateze gazda vorbind despre binefacerile şi plăcerile unei vacanţe pe malul mării. Foarte repede trecu însă la obiectul principal al vizitei:

— Grupul nostru a găsit un loc foarte bun pe malul mării. E un soare plăcut, umbră, apă mică. Şi foarte multă linişte. Ne-am găsit şi ocupaţii. Foarte plăcute. Victor face exerciţii la algebră, Maria ne recită poezii clasice... Lucia organizează concursuri de istorie, Ursu se ocupă

de gimnastica noastră zilnică. Păcat că n-avem pe cineva care să ne dezvăluie tainele fizicii. Tatăl lui Ionel dibui manevrele lui Tic şi-i sări imediat în ajutor.

— Cine e cel mai bun din şcoală la fizică? Nu cumva Dan?

— Dan? sări mama cireşarului. Nici atîta lucru nu ştii? Ionel e cel mai bun! De trei ani de zile ia premiu special.

— Da! Da! întări Tic cu gravitate. Nici vorbă. Dan se lauda numai că-l întrece pe Ionel.

— Ce tupeu! Ar trebui să te duci acolo, Ionel, şi să-i arăți tu lui!

— De fapt ne-ați dat o idee straşnică! Cum de nu ne-am gîndit la ea? Să organizăm pe nesimțite şi pe nespuse o întrecere între Ionel şi Dan. Extraordinar! Vă mulțumim foarte mult.

Pusă în fața faptului împlinit, mama cea grijulie nu mai avea puterea să obiecteze. Ba chiar începea să simtă satisfacție pentru straşnica ei idee.

— Numai să aveți grijă. Să nu mergeți prea departe în larg... şi să nu săriți cu capul în jos...

Tic deveni şi mai cuceritor:

— Vă închipuiți dumneavoastră că, avîndu-l în mijlocul nostru pe Ionel, o să ne mai preocupe altceva în afară de fizică?

Tatăl lui Ionel clipi complice din ochi, apoi făcu un gest de afirmație către soția lui.

Trei sferturi de oră mai tîrziu, cei doi tineri terminaseră de mîncat casatele la restaurantul gării. Erau amîndoi veseli, nevoie mare. Jumătate autocritic, jumătate acuzator, Tic îi explicase lui Ionel în stilul său de ce anume întîrziase. Procedase cu atîta dibăcie, că pînă la urmă Ionel ajunse la concluzia că Tic întîrziase anume pentru a-i aştepta telegrama şi-l felicită zgomotos pentru previziunea şi modestia lui. Îşi mai povestiră şi altele, aşteptînd din clipă în clipă să fie anunțat trenul de Tulcea. Cel de-al doilea tren din acea dimineață.

În tren se mulțumiră să privească peisajul. Le pierise gustul de vorbă. Amîndoi simțeau cum le bate inima. Amîndoi presimțeau emoții, nelinişti, încercări.

Maria, Victor şi Ursu îi aşteptau, fără speranțe, pe peron. Cînd auziră trenul, nu se uitară spre direcția din care acesta sosea. Se priviră unul pe celălalt, clătinînd dezorientați din cap.

Trenul era încă departe, cînd printre picioarele celor trei se strecură fericit Țombi, trimis de stăpînul său în recunoaştere.

În întîlnirea veselă se furişară şi cîteva lacrimi. Începură apoi întrebările, tot felul de întrebări, aproape inutile. La întrebarea fundamentală nu se gîndea nimeni. Sau poate se gîndeau toți, dar nu voiau s-o rostească.

Soarele era la zenit şi împroşca săgeți de foc. Tinerii păşeau însă grăbiți spre locul de popas de la marginea mării. În urma sau înaintea lor, Țombi făcea tot felul de giumbuşlucuri. Îl necăjea mai ales pe Ursu, care, deşi încărcat de bagaje, fluiera şi păşea vesel în fruntea grupului.

3

Marea se înfuriase. La adăpostul nopții de păcură ataca fără încetare pămîntul. Valurile — cavalerie fluidă, neobosită — năvăleau ritmic, dirijate de forțe nevăzute. Frămîntarea zgomotoasă umplea de spaimă văzduhul negru. Era un vuiet înfricoşător, pe care vînturile îl năpusteau asupra pămînturilor. Era un cîntec violent de luptă, între forțele naturii, menit parcă să înspăimînte oamenii.

Undeva pe malul mării, undeva în întuneric, undeva în lume se aprinsese un rug. Flăcările şerpuitoare muşcau din carnea nopții, tremurau inimi, se aprindeau speranțe, se trezeau îndrăzneli. Marea năvălea acolo cu vuietele ei, înălțînd o teriblă amenințare. Se apăra ca întotdeauna cînd oamenii încercau să-i smulgă tainele. Presimțea parcă în tinerii aceia căutători neînfricați, cutezători care nu se abat din cale.

Toți cireşarii erau acolo, toți cei şapte tineri, care, fără să ştie, fără să vrea anume, urmau să înscrie în legendă numele unui cartier cu zile şi nopți liniştite dintr-un mic oraş de provincie. După ce-şi purtaseră veselia şi îndrăzneala prin scorburi şi prăpăstii de piatră, se întîlniseră la marginea unei mări amenințătoare, hotărâtă să-şi apere castitatea adîncurilor.

Hotărîrea mării suna aprig în talazuri, dezvăluia puterea întinderilor şi profunzimilor cu care era gata să se opună oricui.

— Amenințarea mării!...

Erau şoaptele unei fete încolțite de vise şi melancolii.

Amenințarea gemea, zvîrcolindu-se în noapte.

Vîntul, rotindu-se pe nesimțite în jurul rugului, alungă amenințarea spre larg.

Întunericul era la fel de negru, dar liniştea care recucerise pămînturile nu era rănită decît departe, la granițele ei. Foşnetele acelea îndepărtate păreau şoaptele unor taine. Erau nedesluşite, tremurătoare, muribunde, ca nişte margini de linişti.

Viclenie?

Pentru că marea îşi antrena mai departe, pe toate întinderile şi adîncimile ei, puterea.

4

Ore întregi Ionel ascultase emoționat pățaniile prietenilor săi. Îi înterupse rareori cu cîte o întrebare. Castelul fetei în alb nu mai ascundea nici o taină cireşarului care nu participase la descoperirea lui. Regretele adînci pe care le simțise în suflet, în decursul povestirii, se topiseră încetul cu încetul în lungul răstimp de tăcere care urmă. Era rîndul lui să povestească şi-i părea rău că întunericul nu-i va da voie să obseve chipurile prietenilor săi.

— În ziua aceea — începu el — voi trebuie să fi fost în apropierea Castelului. Poate că vă aflați chiar pe drumul subteran care ducea la intrarea principală. Simțeam eu ceva. Eram tare neliniştit, nervos, mi se părea că m-a bătut cineva în cuie pe un panou de țintă. Poate exagerez. Dar zilele erau atît de obişnuite, atît de obişnuite, atît de zgomotoase, atît de asemănătoare una cu alta... Totul era îngrozitor de calm. Parcă aş fi fost o plantă, care nu ştie de ce se află pe lume, dacă se află pe lume, care nu ştie nimic, care, mai ales, nu poate nimic, absolut nimic. Poate pentru că simțeam, presimțeam că se întîmplă undeva fapte extraordinare la care eu nu sînt părtaş. Mama era convinsă că m-am îmbolnăvit, dar tata care cam bănuia ce se petrecea cu mine...

— Am văzut eu că te protejează, răsună vocea lui Tic. Imediat a devenit aliatul meu... Dar mai bine continuă.

— Da... Ne pomenim cu el pe terasă, vesel, scoțînd un plic din buzunar. "Pregătiți-vă — ne spune el — după-amiază — plecarea!" L-am privit uimiți, i-am cerut precizări. N-a putut rezista. Voise pesemne să ne țină sub presiune pînă în port, pînă la debarcader, dar a cedat în cele din urmă. "Dacă sînteți atît de curioşi! Numai femeile şi copiii se comportă ca voi. Ei bine, aflați. Plecăm într-o croazieră. De la Constanța la Sulina, cu o scurtă plimbare prin deltă, şi înapoi la Constanța". Nu ştiu ce figură a făcut mama. Pentru că eu am sărit din cuie drept în brațele lui şi am început să-l scutur, să-l înghiontesc, să mă agăț de gîtul lui. Nu mai ştiam nici eu ce fac. Redevenisem pentru o clipă copil.

— Adică trecuseşi din stadiul de țînc la acela de puşti, şopti foate încet cineva căruia nu trebuie să i se mai precizeze identitatea. De fapt nu regres, ci evoluție...

— Vă spun drept, nu mai puteam de bucurie. Începusem deja să-mi închipui nişte aventuri fantastice. În zelul şi-n fierbințelile mele cred că o salvasem şi pe mama de la înnec de cîteva ori. Devenisem ofițer de cart, scafandru, timonier, evitasem nu ştiu cîte catastrofe şi bineînțeles descoperisem comoara fabuloasă de pe o insulă scufundată... pentru că din nefericire...

— Ne subestimezi, se rățoi, de astă dată, cu voce tare, Tic. Vrei să spui că, din nefericire, Marea Neagră e cumplit de săracă în insule. O ştim şi noi, de mult...

Cel mai tînăr cireşar era înfuriat că Ionel, în loc să spună ceea ce avea de spus, făcea un antrenament retoric sau poetic. Ionel îi răspunse ca un om sîcîit:

— Dacă mă tot întrerupi... Crezi că nu ți-am auzit şoaptele?

— Dacă aş fi vrut eu, nu le-ai fi auzit în vecii vecilor... Aşa că nu-ți mai lăuda urechile.

— Încă o dată îți spun, Ticuşorule...

— Ehehei! De cîte ori mi-ai spus aşa! Numai Ticuliță nu ți-a venit niciodată în minte.

— Vorbesc serios, Tic. Dacă mă mai întrerupi, nu ştiu ce-o să fac... dar fac altceva.

— Fă! Şi consideră că m-am adresat surioarei mele... pentru că are pesemne nevoie să fie trezită.

— Zău, Tic, ce dracu'!... Nu-ți dai seama că se pierde atmosfera? Te rog din suflet.

Dacă Dan n-ar fi adăugat cu o voce tînguitoare rugămintea, ar fi primit o săgeată unsă de la cap pînă la coadă cu cele mai eficiente produse caustice. Tic se stăpîni însă şi Ionel, după o clipă de tăcere, reluă firul povestirii întrerupte:

— Dați-mi voie să respir puțin şi să înnod bine şirul amintirilor... Aşa... Eram teribil de

bucuros, atît de bucuros, că oricît aş repeta acest lucru tot n-aş putea reda starea mea din clipele acelea. Lăsam gîndurile să zboare în voie, mă logodeam cu toate închipuirile... Lasă-mă, Tic, zău... În sfirşit eram convins că pe undeva, cîndva, visele, speranțele, dorințele, fanteziile se vor confunda cu realitatea. Eram tot un ghem de speranțe şi iluzii. Prima călătorie pe mare, cu vaporul, după atîta vreme de groaznică monotonie, durata călătoriei... Vă închipuiți şi voi. Şi-mi părea rău că nu sînteți lîngă mine, era singurul lucru care mă întrista. Dacă aş fi ştiut ce se întîmplă cu voi, atunci cu siguranță că m-ați fi avut alături şi... şi astăzi n-am fi aici împreună pentru a încerca să desluşim o taină atît de... de stranie şi de fantastică!... N-am stat nici o secundă în cabină în ziua aceea, ca aproape toți călătorii. Mă uitam cînd la țărmurile galbene, pustii, cînd la întinderea necuprinsă a mării. Cîțiva delfini se luaseră după vaporul nostru şi ne ofereau, fără încetare, spectacole ca la circ. Salturi elegante, comice, singulare, în grup, şi alte năzdrăvănii, care ne amuzau teribil. Nu ştiu cine a spus atunci pe punte că delfinii sînt cele mai inteligente animale de pe pămînt. Au tot felul de însuşiri: matematice, sportive, muzicale, ba, uneori, cînd văd că vreun om e pe cale să se înece, se reped la el şi săltîndu-l, împingîndu-l, izbutesc să-l transporte la mal... Din păcate, o dată cu apropierea înserării, delfinii ne-au părăsit. Şi m-am trezit dintr-o dată singur, rezemat de parapet, privind spuma valurilor. Nici nu vă puteți închipui cîtă forță de impresionare posedă peisajul necuprins al mării. Nu se vede nimic altceva. Mereu aceleaşi spinări spumoase, aceeaşi vânzoleală. Şi cu toate acestea, trăieşti nişte emoții! Poate puterea imensității, poate vînzoleala aceea necontrolată care se transmite în gînduri, în simțiri. Mă întrebam, mă întreb şi acum dacă marea are vreodată măcar o singură clipă de linişte, o singură, o singură clipă?

— Acum n-o să te superi că te întrerup, zise Tic. Pînă afli răspunsul, pot să-ți amintesc că în lume există o ştiință şi în acea ştiință există un principiu: doi şi cu doi fac patru.

— Şi ce are a face aceasta cu liniştea mării? întrebă Dan în locul lui Ionel.

— Nu m-am referit la liniştea mării, ci la liniştea mea, răspunse Tic. Îți explic la urmă ca să nu mă acuzi iarăşi de tentativă de asasinat la adresa balonului... adică a atmosferei.

Ionel se reculese. Nu dăduse atenție spuselor lui Tic. Îl năpădeau amintirile.

— Eram neliniştit ca marea. Simțeam că trebuie într-un fel să comunic cu ea. Se însera. Totuşi o vedeam. Şi în întuneric, auzind-o, o vedeam. Zgomotele îmi iscau imagini. A trebuit totuşi s-o părăsesc, să mă duc în cabină, să mănînc, să mă culc. Nu ştiu cîte ceasuri am stat ascultînd-o. Nu căutam somnul. Voiam să simt, îmi plăcea să simt neliniştea mării. M-am furişat din cabină pe punte. Noaptea era deasă, adîncă, şi marea vuia. Nu-mi explic nici pînă astăzi cum rezista vasul la asaltul mării. Poate că erau valuri de suprafață. Dar eu le zăream uriaşe în țesătura slabă de lumină pe care o scăpa luna de după nori, nişte adevărate talazuri. Mă prinsesem cu mîinile de o bară de fier, chiar lîngă uşa salonului de zi. Nu vedeam parapetul din cauza culorilor lui întunecate. Oare de ce nu era vopsit în alb? Pentru că reuşeam să zăresc, în noapte, o pînză albă în spatele tubului de aerisire. Priveam din locul meu marea. Talazuri cu creste albe de spumă agitîndu-se... Oare în zadar? Mă întrebam de ce atîta putere irosită, dăruită atît de inutil nopții? De ce atîta frămîntare? Oare nu se întîmpla ceva cu marea? Atunci am început să caut, am început să caut cu disperare, voiam să străpung cortina deasă a nopții, să desluşesc nişte taine pe care le presimțeam aproape. Tremuram tot şi mă uitam uneori în direcțiile în care auzeam spărgîndu-se cel mai tare talazurile, pînă îmi încremeneau privirile, pînă mă dureau ochii. Alteori încercam să cuprind panorama acoperită de păcură. Nu ştiu de cînd mă luptam cu tenebrele. Deodată... Ah! Cît m-am speriat atunci! Am zărit undeva departe prima coloană de marmură. Apoi a doua, a treia, a patra. Se înălțau din mare înalte, maiestuoase, puternice. Nu! Nu era o halucinație, îmi înfipsesem unghiile în carne pînă la sînge, ca să mă conving că sînt treaz, că nu visez. Dar coloanele erau în fața ochilor mei şi talazurile se năpusteau spre ele, şi nu puteau să le înghită. Vuia cumplit marea, parcă îşi trimitea toată puterea ei spre coloanele mele, dar ele rezistau... Bubuiau valurile şi deodată un talaz uriaş îmi acoperi vederea. Am închis ochii de durere. Cînd i-am deschis, coloanele dispăruseră. Şi parcă şi marea se mai liniştise. Fusesem treaz, ştiam că fusesem tot timpul treaz. Îmi aminteam fiecare gest, aş fi putut pune pe note, imediat, vuietul mării, exact cum răsunase în clipele care trecuseră, atît de treaz fusesem. Nu era nici vis, nici halucinație, nici născocire a unei minți febrile. Văzusem coloanele. Le văzusem aşa cum văd aceste flăcări în întuneric...

Se lăsase o tăcere, de parcă se auzea în aer dansul flăcărilor. Pocnetele scaieților care ardeau păreau nişte bubuituri. Chipurile tuturor tinerilor, la lumina văpăilor, exprimau o emoție

stranie. Deveniseră toți una cu povestitorul. Acesta tăcuse, doborît de fiorul amintirii. Cine ar fi putut spune cîtă vreme n-au vorbit decît inimile? Numai cînd focul fu pe cale să moară, mişcarea lui Ursu îi trezi din împietrire şi din nemişcare. Acesta înşfăcase un morman de scaieți şi-i ducea în brațe către foc. Nici nu simți miile de ace care-i împungeau brațele goale şi pieptul gol. Aruncă scaieții peste ultimele licăriri de jar. Lumina izbucni ca o explozie. Toți simțiră puterea flăcărilor. Tresăriră. Şi noaptea începea să audă iarăşi vorbe.

— Coloanele... Coloanele albe de marmură... Coloanele de marmură albă, şopti Maria, căutînd parcă o melodie.

— Hm! începu Dan să-şi manifeste incredulitatea. Coloanele fanteziei...

Tic îşi apropie buzele de urechea lui Dan şi-i şopti foarte blajin:

— Te rog să-ți muți gura sub talpă, ca să nu ți-o calc eu în picioare.

Ursu, care luase brațul de scaieți anume pentru a se trezi din nişte închipuiri ce gîfîiau în el, se mulțumi doar să ridice din umeri, deşi îl încolțeau presimțiri ciudate.

Victor şi Lucia se uitau unul la altul. În ochii lor lucea aceeaşi expresie de neîncredere. Totuşi ceva îi reținea să şi-o manifeste. Lucia fu prima care îşi învinse reținerea:

— E cu neputință, Ionel. E o fantezie, o halucinație, e născocirea unei anumite stări. Nu trebuie să fii medic pentru a înțelege acest lucru. Însuşi felul cum ai povestit, atmosfera pe care ai reuşit s-o redai, în ciuda împotrivirii cuiva, duceau obligatoriu spre această fantezie.

— Te înțeleg, Lucia. Vă înțeleg pe toți. Credeți că eu nu mi-am spus acelaşi lucru, credeți că eu nu mi-am pus aceleaşi întrebări?!

— Dacă aş fi fost eu sau Ursu — se amestecă Tic — mai întîi am fi privit marea de la parapet, apoi dacă am fi zărit coloanele...le-am fi făcut pur şi simplu o vizită. Ca să demonstrăm... cum se zice?... autenticitatea lor. În ciuda împotrivirii *cuiva...*

Intenția lui Tic fusese aceea de a o înțepa pe Lucia şi de a lua apărarea lui Ionel. Acționînd în stil propriu, în loc să-l apere pe Ionel, îl lovise însă şi mai tare. Pricepînd că făcuse o nedreptate, căută repede s-o repare:

— Sau măcar să fi avut un aparat de fotografiat cu tine, Ionel...

— Crezi că nu m-am gîndit şi la asta, Ticuşorule? Nu, nu încerc să te subestimez, te alint. M-am gîndit, dar... clipa trecuse... Ceea ce resping însă, nu față de voi, ci față de mine... pentru că eu am fost şi mai crud cu mine în întrebări şi presupuneri... Ceea ce resping este ideea halucinației. Nu înțelegeți că-mi băgasem unghiile în carne... mai puteți vedea pe fața mea urmele zgîrieturilor... Zău dacă n-am început să-mi clănțănesc dinții că să-mi dau seama că aud...

— Iartă-mă, Ionel, dar nu pot să nu te întrerup, se rugă Tic. Cînd mă mai întîlnesc cu o asemenea ocazie... Dinții ți-au clănțănit singuri, fără ordinul tău... Nu e cazul să mă întrebi de unde ştiu...

— Eşti un nesuferit! Dar crezi că mă preocupă acum ironiile tale? Nu... Mă controlasem tot timpul, ba, să vă spun drept, mi-am controlat pe urmă şi temperatura. Şi dacă pot să afirm un lucru cu toată certitudinea, e acela că am fost treaz, absolut treaz. Nu ştiu cum aş putea să vă conving... Dacă aş fi avut măcar un dram de îndoială... Dar parcă niciodată nu fusesem mai treaz ca atunci. Nu, nu le născocisem, nu mi se năzăriseră, văzusem cu ochii mei, în cele mai ascuțite clipe de trezie, coloanele albe de marmură de lîngă țărmul mării. Nu-mi retrag înapoi nici un cuvînt. Văzusem coloanele... Tu ce crezi, Victor?

De multă vreme aşteptau cireşarii cuvintele lui Victor. Îşi puneau atîtea speranțe în ele! Tic, văzîndu-i chipul într-o clipă de erupție luminoasă, fu cît pe-aci să-şi ducă mîinile la urechi.

— Eu am mari îndoieli, răspunse Victor. Am aproape certitudini, însă în sens contrar. De ce nu au văzut şi alți oameni ceea ce ai văzut tu, Ionel? Nu atunci, în acea clipă, ci în miliardele de clipe ale atîtor şi atîtor ani?... Dar nu cred că acesta e lucrul principal...

— Ba eu cred că acesta e lucrul principal, fundamental, stărui Lucia. Aceeaşi întrebare există şi în mine. Pentru că

totuşi, cel puțin pînă acum, n-am umblat niciodată după fantome! Mă refer la noi toți.

— Nu, Lucia, nu e lucrul principal... în momentul acesta. Poate că vom reveni asupra lui... şi în mod sigur vom reveni. Deocamdată însă nu putem da nici o sentință...

— Sigur! Sigur că da! sări Tic. Victor are perfectă dreptate. Ce tot îți lustruieşti alea... cum se cheamă oare? Da, da... silogismele?

— Stai, Tic, nu te grăbi, încercă Victor să-l domolească. Eu nu renunț la întrebarea mea de bază. S-ar putea însă ca ea să fie anulată. Ea este o întrebare care se încadrează într-o situație

de moment, dar s-ar putea ca în procesul general să sune distonant. Ionel abia şi-a început povestirea... dar nu ne-a chemat aici pentru acest început, ci pentru ceea ce s-a întîmplat mai departe, mai tîrziu. De bună seamă că începutul îşi are rolul lui în povestire şi în acțiunile lui Ionel, dar nu e elementul hotărîtor. E elementul inițial. Tu ai vrut să ne convingi pînă acum, Ionel, de întîlnirea ta cu coloanele. Întrucît erai treaz, precum susții, coloanele nu puteau să fie o năzărire. Să ştii însă că sînt două elemente aici, care trebuie să se combine în mod obligatoriu. Unul e starea ta de luciditate, al doilea e imaginea coloanelor, subliniez, *imaginea coloanelor,* nu existența lor, pentru că din moment ce nu le-ai palpat... în sfîrşit, nu cred că e cazul să insist acum, în momentul acesta...

— O clipă! se rugă Ionel. Eu te văd pe tine aici, la doi paşi de mine, la lumina flăcărilor. Te văd *numai* cu privirile. Trebuie neapărat să te pipăi ca să-mi dau seama că exişti?... Dacă am pipăi fiecare lucru pentru a-i dovedi existența?

— Cînd îl vezi numai tu, poate că ai această obligație, pentru a-i convinge şi pe alții, sau chiar numai pentru a te convinge definitiv pe tine însuți. Dar tu pari atît de convins, încît... e cazul să continui povestirea pentru a ne oferi şi celelalte argumente. Vreau totuşi să precizez, Ionel. Demonstrația ta de pînă acum, cel puțin pentru mine, a fost o demonstrație pentru a ne dovedi luciditatea ta într-un anumit moment. E adevărat, un moment esențial în "procesul coloanelor", ca să-l numim aşa. Tu ai vrut poate să ne convingi de existența coloanelor prin luciditatea acelui moment. Eu totuşi vreau să despart elementele. Permite-mi, deocamdată, să nu opresc decît un singur element ca valabil şi verificat: starea ta de luciditate.

— Cu alte cuvinte, crezi deplin în sinceritatea spuselor mele! Îți mulțumesc.

— Cred, Ionel! Cred şi simt că în acel moment, în momentul apariției coloanelor, erai treaz, erai lucid şi că ți-ai controlat, sîngeros aproape, starea.

— Atunci de ce separi cele două elemente? Dacă eram treaz, şi recunoşti lucrul acesta, ce puteau să fie coloanele altceva decît o imagine reală? Aceste două elemente nu pot trăi separat, nu pot fi separate.

— Nu pot fi separate în povestirea ta, dar trebuie să le separăm, Ionel, altminteri riscăm să nu deosebim adevărul adevărat. Impunem un adevăr, nu zic, poate să fie cel bun, dar îl impunem, nu-l constatăm. Nu înțeleg de ce ții atît de mult la îmbinarea acestor două elemente, pentru că îmi închipui că posezi alte argumente — cele care te-au determinat să ne chemi pe noi aici — pentru a dovedi existența coloanelor. E atît de importantă îmbinarea acestor elemente?

— E esențială, Victor. E hotărîtoare, fundamentală! Victor rămase dezamăgit auzind răspunsul aproape dramatic al lui Ionel. Hotărî totuşi să facă o ultimă încercare:

— E fundamentală pentru a dovedi existența coloanelor? întrebă dînsul aproape cu teamă.

— Mai grav, Victor. Mult mai grav. Pentru a fixa locul! Aceste cîteva cuvinte avură darul să-i emoționeze pînă la

lacrimi pe tineri. O mulțime de dubii se risipiră. Prin urmare, existența coloanelor nu mai trebuia pusă la îndoială. Abia aşteptau să audă continuarea povestirii. Tăcerea care se lăsă suna ca o invitație pentru Ionel.

— Da, continuă dînsul. Mult m-a chinuit această problemă şi mă chinuie încă şi acum şi probabil că vă voi molipsi şi pe voi cu microbul acestui chin... Dar mai bine să spun totul aşa cum s-a petrecut în timp... Da... Rămăsesem lîngă uşa salonului de zi cu aceeaşi întrebare pe buze: Fusesem sau nu treaz? îmi răspundeam mereu: *"Da, da, da",* dar întrebarea tot persista din cauza acelei imagini care conținea atîta fantastic într-însa. Vaporul îşi continua cursa lui în noapte, sau aşa credeam eu. Marea parcă se mai liniştise, valurile, parcă mai multe, dar mai mici, se vedeau bine la lumina unei luni mai darnice ca înainte. Nu puteam scăpa de obsesie, dar cred că oricine ar fi fost în locul meu ar fi trăit stările mele. Scăpasem însă puțin de subjugarea mării. Mă simțeam mai liber, mai despărțit de mare. Nu vedeam numai marea, n-o simțeam numai pe ea în jurul meu. Începeam să mă simt între oameni, deşi nu-i vedeam. Dar mă ştiam între ei. Poate de aceea am început să-i caut. Am descoperit şi cîteva luminițe pe vapor, pe care pînă atunci nu le văzusem. M-am îndreptat tăcut, prudent spre una dintre ele. Îmi căutam puncte de sprijin, pentru că vasul, deşi bătut cu mai puțină putere de valuri, aşa mi se părea mie cel puțin, dansa mai tare decît înainte cînd îl loveau talazurile. Lumina spre care mergeam provenea de la cabina cîrmaciului, de la timonă. O clipă m-am speriat. Am vrut să mă întorc repede. M-am încăpățînat însă şi am rămas pe loc. N-aveam curajul să urc în cabină. Încremenisem, rezemat de o scară de fier, aşa cum mi se întîmplase mai înainte lîngă uşa salonului. Mi-am amintit dintr-o

dată chipul cîrmaciului. Îl văzusem înainte de lăsarea nopții luînd cîrma în primire. Era un bătrîn aproape chel, doar cu o coroană subțire de păr alb în jurul capului. Fața îi era atît de plină de cute, că părea de pergament. Parcă o bătuseră şi o arseseră vînturile tuturor mărilor din lume. La prima vedere, părea un om posac, care nu vedea pe nimeni în jur, dar, dacă te uitai mai atent, descopereai în privirile lui nişte luciri blînde, duioase. Îmi aminteam aceasta pentru că mă uitasem mult timp la el după ce-şi luase postul în primire şi de cîteva ori chiar ni se întîlniseră privirile. Nu, nu putea fi un om rău.

— Marinarul din scrisoare, rosti Tic în şoaptă, şi-l înghionti pe Dan cu cotul.

— Da... Marinarul din scrisoare... Ce să fac? Nu puteam să rămîn acolo, mai ales că începeam sa simt frigul nopții. Şi, tocmai cînd eram în pragul unei hotărâri, mi-a venit norocul în ajutor. Am auzit uşa de la cabină deschizîndu-se, am auzit un răsuflat greoi şi cîteva pufăituri de nemulțumire. Era timonierul. Parcă se răfuia cu vremea. Auzindu-l apoi tuşind, aşa ca să se afle în treabă, m-a cuprins subit un moment de mare curaj... Am răspuns la tusea lui tuşind şi eu, aşa cum i-aş fi răspuns la un salut...

— Deştept, nu putu Tic să rabde. Nu curaj, ci istețime, prezență de spirit. Bravo!

— Mulțumesc... Aşa... De fapt, imediat după ce am tuşit mi s-a făcut inima cît un purice. Aşa, din senin. Ce, nu aveam voie să mă plimb noaptea pe punte? Îmi interzicea cineva să tuşesc? Fapt e că mă descopeream cam copil. Şi numai ce-aud vocea bătrînului:

"Asta-i tuse cam tinerească... Hei, mînzule! Ia dă-te la lumină, să te identific!"

Ce să fac? M-am mişcat spre lumină pentru a fi identificat. Probabil că făcusem o mutră de bleg, pentru că bătrînul nu şi-a putut ține rîsul. El rîdea, eu tăceam. Pînă ce a tuşit iar şi, luînd un aer ceva mai grav, a început să mă țintuiască. El era sus, pe balconul acela circular din jurul cabinei... nu i-am aflat nici pînă acum numele... eu jos, cu gîtul lungit spre dînsul. Cam caraghioasă poziție pentru mine.

"Şi-ai putea, mătăluță, să-mi spui de ce dai tîrcoale timonei la unu noaptea?" mă întrebă dînsul.

Voisem să-i şi ripostez că pot să fac ce vreau, dar m-am speriat de-a binelea cînd am auzit ora. Mi-era teamă să mă cert cu dînsul, ca nu cumva să-i scape a doua zi, adică în ziua aceea, să nu-i scape mamei vreo vorbă. I-am răspuns şi eu cu primul pretext care mi-a venit în minte:

"Sufăr de insomnie şi, decît să stau în cabină, am ieşit să văd... noaptea..."

— Slab... De astă dată slab. Puteai să-i spui şi tu altceva. De pildă... că ai venit să-i oferi nişte țigări...

— Nu mergea! Pentru că pufăia din lulea.

— Mi-am închipuit eu. Tocmai din cauza asta mergea. Pentru că, dacă ți-ar fi acceptat țigările, de unde le scoteai?

Intervenția isteață a lui Tic îi făcu pe toți să rîdă, mai ales pe Ursu care îl şi gratulase, în felul său, strîngîndu-i cu putere umărul.

— Bravo! îi întoarse Ionel felicitarea. Dar dă-mi voie să continui...

— Te rog însă de pe acuma să mă ierți pentru ocaziile favorabile...

— Bine, bine, se grăbi Ionel să-i răspundă. Aşa... Unde rămăsesem? Da... La pretextul meu prostesc care l-a făcut bineînțeles să rîdă şi să dea din cap dojenitor. Îl vedeam bine în lumina care ieşea pe uşa deschisă a cabinei.

"Care va să zică eşti chinuit de mare, mă ghici imediat bătrînul. Prea bine nu-i... Dar să ştii că pe cine nu l-a chinuit, măcar o dată în viață, marea, acela e văduv de multe simțiri. Da, da... Da' nu-i bine nici să te chinuie prea mult, că pe urmă începi să amesteci chinurile cu bucuriile şi gata!... Te-a înhățat marea... Şi dacă te înhață nu-ți mai dă drumul."

Îmi plăcea cum vorbeşte. Nu ştiu... Parcă nu dădea nişte sfaturi, parcă vorbea despre dînsul, despre ceva ce eu nu cunoşteam. Aş fi vrut să-l ascult, să-l provoc la vorbă, dar nu ştiam cum să procedez... Lasă, Tic... Eram uimit, eram într-o situație specială... Bine! fie şi permanentă... cum mă acuzi tu pe tăcute... Ce puteam să fac? Să-i cer voie să urc? Să plec? Tot el m-a scos din încurcătură:

"E cam tîrziu, spuse el ca o constatare. Nu zic că e tîrziu pentru mătăluță, ci pentru părinții dumitale. Da' dacă vrei să mai stăm de vorbă... eu nu mă împotrivesc..."

Nu mai puteam de bucurie. Mă şi pregăteam să urc în goană scările, dar îl auzii continuînd:

"Numai că nu acuma. Mai avem şi zile, mai avem şi nopți... Mîine, de la prînz încolo, mă găseşti în partea cealaltă a vasului, lîngă nişte odgoane, am eu un fel de hamac... Că despre

marea asta ştiu prea multe ca să le țin numai pentru mine. Şi, dacă vrea cineva să primească botezul mării, apoi eu îl pot da cu prisosință... Aşa... Şi poate ți-o mai da tîrcoale şi somnul..."

Iarăşi pufăi de cîteva ori, iarăşi tuşi. Tuşii şi eu şi, cu acest salut convențional, ne-am despărțit. Am ajuns pe furiş şi fără zgomot în cabină. Ştiam că nu-mi fusese observată lipsa pentru că dormea şi mama. M-am suit în pat şi... iarăşi am început să mă gîndesc la coloane. M-am gîndit, nu ştiu cîtă vreme, pînă s-au înmulțit. Aşa se face că m-am trezit la Acropole... M-am dezmeticit însă repede. Ziua era frumoasă, nici un nor, soarele strălucea cum străluceşte la sărbătorile noastre mari, marea avea doar nişte crețuri uşoare. În orice altă situație m-aş fi simțit fericit. Numai eu ştiu însă cum a trecut dimineața aceea. Parcă eram pus pe jeratic. Mă foiam încoace şi încolo, nu-mi găseam locul. Şi mama, scai după mine. Credea că sînt bolnav. La masa de prînz nu ştiu dacă am mişcat falcile de două ori. Îl văzusem pe bătrînul timonier ducîndu-se spre hamacul lui. Avusesem eu grijă să inspectez locul în cursul dimineții. Ardeam de nerăbdare. Voiam să reiau convorbirea întreruptă şi aveam şi alte gînduri, pe care o să vi le destăinuiesc la vremea lor. Mama se uita chiorîş la mine. Era convinsă că sînt bolnav. "Dacă n-are nici poftă de mîncare?" spunea ea. Între timp vremea se mai învrăjbise. Cerul era tot frumos, dar marea scosese nu ştiu de unde, nu ştiu cum, nişte talazuri care înfiorau privirile. Şi dintr-o dată mama se îngălbeneşte, se clatină, dă ochii peste cap. Cei de la masă se sperie. Tata o duce repede în cabină. După un timp vine şi un doctor. "Nu-i nimic — spuse el — o criză uşoară, trecătoare. Pe vremea asta se manifestă cel mai lesne răul de mare." Eu m-am liniştit îndată. Ba ca să fiu sincer simțeam puțină bucurie. Eram în sfîrşit liber şi mai ales mă convinsesem că nu sînt şi nu voi fi niciodată un client al răului de mare. M-am înțeles cu tata dintr-o privire şi, țuşti, către hamac. Am tuşit încet cu gîndul că, dacă doarme, nu-l voi trezi pe timonier din somn. Nu dormea. Mi-a răspuns tot tuşind şi ne-am amuzat amîndoi de felul acesta curios şi original de a saluta. Se închegase parcă o legătură aparte, un fel de complicitate mutuală între noi. Nu ştiu de ce, dar mi s-a părut că s-a bucurat văzîndu-mă... Lîngă hamac era un scăunel rotund. Bătrînul mi-a făcut semn cu mîna şi m-am aşezat pe scăunel. Ei, acuma surpriza. Mai întîi m-a întrebat dacă sînt elev şi a insistat să-i spun cum stau cu învățătura şi să-i spun ce preferințe am. Mi-a cerut să-i spun notele la fiecare obiect.

"Nu cumva te lauzi? m-a iscodit el. Chiar numai doi de nouă în tot anul?"

I-am dat cuvîntul de onoare şi dintr-o dată l-am văzut posomorîndu-se. Am aflat imediat care era cauza. Dezamăgirea pe care-o avusese cu un nepot de-al lui. Fiul fetei sale mai mici. Avusese şase copii. Numai fete. Iar cinci dintre ele născuseră tot numai fete.

"Tocmai vine pe lume un băiat, mi-a spus el. Bucurie că nu mai vedeam pe unde trec. De altminteri, pe mare nu rişti cine ştie ce dacă nu vezi pe unde treci. Pe lîngă țărmuri sau prin anumite locuri e primejdie. Dar locurile acelea le cunosc ca-n palmă. Uite, pe unde trecem acum, e un loc primejdios. Sînt nişte bancuri de nisip... Şi aşa cum îți spun cu nepotul. Ce să mai lungesc vorba... A ieşit din el un derbedeu. Eu am vrut să-l fac căpitan de vas şi el... ce-ți închipui mătăluță? Îl apucă patima pămîntului şi se face agronom."

Îl ascultam dar n-aveam curajul să-l contrazic. Era mai bine să-l las să-şi deschidă sufletul. Pesemne că avea chef de vorbă în ziua aceea sau acesta o fi fost obiceiul lui.

"Şi cîte n-ar fi învățat de la mine, a continuat bătrînul. Făceam amiral dintr-însul dacă i-aş fi spus numai un sfert din ce ştiu... Ehei, şaizeci şi unu de ani pe mare nu-i glumă. Nu-i mare pe tot pămîntul ăsta care să aibă taine pentru mine. Ba nici multe dintre rîurile cele mari. Am fost pe Nil şi pe Amazoane şi pe Volga, iar Dunărea... Dunărea o cunosc cum îmi cunosc pipa... Na! Că iar s-a stins. Fir-ar să fie! Aşa face mereu cînd mă iau cu vorba. O fi şi ea geloasă."

Mă uitam la el cu cîtă migală îşi curăță pipa, dar gîndurile îmi erau în altă parte. Ce să fac? Să-l întreb sau nu? Sau să-i povestesc ceea ce văzusem noaptea trecută?... Tu, Victor, ce-ai fi făcut?

— Eu ştiu foarte bine ce aş fi făcut, răspunse Tic în locul lui Victpr. Ba ştiu ce-ar fi făcut şi dînsul. Dacă nu m-ar fi dus el cu vaporul la coloane... ba dacă ar fi fost nevoie ar fi angajat şi un submarin, numai să-mi facă plăcere. Hai, continuă!

— Bine, mă supun. Eram gata să-i povestesc. Tocmai îşi aprinsese pipa, o pipă uriaşă, groasă cît mîna şi care scotea un fum, de parcă era coşul vaporului. Eram gata, gata să-i povestesc, dar, deodată, mi se opreşte răsuflarea. Dacă o să rîdă de mine în cazul cînd ceea ce văzusem nu era decît o năzărire? Pe-atunci încă mai aveam îndoieli. Dacă o să-i fac cadou o taină nemaipomenită pe care el n-o ştia? Ne-am mai fi întîlnit noi aici, am mai fi putut noi organiza

expediția? Şi într-un caz şi-n altul era rău. Trebuia să-mi fi făcut de dimineață un plan de discuție în aşa fel, încît să aduc pe nesimțite vorba despre coloane. Eram atît de furios pe mine însumi, că-mi venea să mă arunc cu capul în apă...

— Nu, acum nu pot să rezist. Crezi că, dacă te-ai fi aruncat cu picioarele, nu era acelaşi lucru?

— Văd că nu pot să scap de tine, Ticuşorule. Ei, bine, află că pînă la urmă... Pînă la urmă n-am avut nici un merit. A

început el să povestească tot felul de lucruri. Nişte întîmplări că s-ar putea scrie zece romane palpitante de aventuri. Bineînțeles nu numai ceea ce a spus atunci, ci ceea ce mi-a povestit în tot timpul călătoriei. Nu ştiu ce-i venise atunci să înceapă cu Pacificul. Cînd m-am gîndit cît e de mare, cîte drumuri de navigație sînt pe dînsul, cîte arhipelaguri, cîte insule şi insulițe, m-a apucat groaza. Într-un an de zile nu l-ar fi terminat şi eu ardeam de nerăbdare să aflu ceva despre coloane, în cazul cînd ştia ceva, bineînțeles. Am profitat de extazul cu care-mi vorbea nu ştiu despre care loc din Pacific şi brusc îi şi pun întrebarea pe care mi-o pregătisem, că-mi făcusem un plan între timp:

"Dar marea noastră, Marea Neagră, are oare taine şi frumuseți?"

Cum i-am auzit oftatul, cum m-am bucurat. Eram sigur că n-o să reziste. Şi aşa s-a întîmplat.

"Are şi taine şi frumuseți, mi-a răspuns el. Cu duiumul. Numai să ştii să le vezi, numai să ştii să le descoperi. Ehei!"

Şi-a-nceput să-mi povestească. Spre ghinionul meu, a început cu frumusețile. Cel puțin aşa credeam eu, că am ghinion. Pornise cu povestirea de la Constanța spre deltă. Eram totuşi norocos. Dacă ar fi plecat de la Dardanele spre Bosfor?... Dar, cînd începe să-mi descrie locurile metru cu metru, iar zic în sinea mea că am ghinion. Cînd ajunge la Mamaia, unde spune:

"Mamaia... Frumoasă s-a făcut, Doamne. Parcă-i o mireasă. Şi dac-o mai vezi şi noaptea..."

"Gata! îmi zic. Altă ocazie favorabilă." Şi-l întreb aşa într-o doară:

"Dar prin locurile astea prin care trecem acum? Cum o fi oare marea noaptea? O fi avînd taine?"

Şi numai ce-l văd căzînd pe gînduri. Mi se părea că visează. Şi tace, tace... Deodată se dă jos din hamac, se întoarce cu capul spre țărm şi priveşte toată panorama din fața ochilor. Nu ştiam ce-i cu el. Rămăsese nemişcat, de parcă cerceta marea cu toată ființa. Şi-l văd cum îl cuprinde subit neliniştea.

"Sînt multe taine şi frumuseți şi pe-aici, îmi spune el, cu o voce cam grăbită. Şi ziua şi noaptea. O să-ți vorbesc eu altă dată despre un oraş sau despre un palat... nu se ştie ce-i... Că nimeni n-a văzut decît ziduri, sau coloane, sau turnuri, unii ziua, alții noaptea, da' numai pe vijelie... şi asta cu mulți, cu mulți ani în urmă... Altă dată însă... Poate mîine, poate mai devreme, acum chiar, dacă n-o să se întîmple ceva cu vaporul, că blegul ăsta de timonier... Tare mi-e teamă că a greşit direcția cu vreo zece, douăzeci de metri..."

Şi dintr-o dată, halt! Fluierături, mişcare pe punte. Bătrînul zdup, ca un copilandru, fuga spre timonă. Eu rămîn împietrit acolo lîngă hamac... Să vă mai spun în ce stare eram?... Îmi venea să urlu, să mă arunc în mare de bucurie, cu capul în jos, cu picioarele, pe burtă, oricum. Va să zică nu mă înşelasem. Coloanele mele existau... Vă mărturisesc sincer, sincer de tot, m-am gîndit imediat la voi, la toți. Doream atît de mult să fiți lîngă mine! Şi dacă ați şti ce imagini fantastice născocea fantezia mea!... Sînt convins că aveam febră. Dar parcă mă mai gîndeam atunci la mine?... Toate gîndurile mele se concentraseră în unul singur: cum să fac să vă anunț? Şi asta cît mai repede. Dacă aş fi avut un telegraf, un radio-emițător! Ştiu că eram absurd. Chiar dacă aş fi avut aceste obiecte, cum puteam să comunic cu voi, dacă nu eram înțeleşi? Dar ce nu-mi trecea prin minte? M-am gîndit şi la porumbei mesageri. Mă bîțîiam acolo pe punte, mă întrebam, căutam şi, dintr-o dată văd că se coboară şalupa şi aud un marinar spunîndu-i altuia că va pleca spre uscat căpitanul pentru nişte treburi. Mai departe ştiți ce s-a întîmplat. V-am relatat în scrisoare. Dacă ați şti în ce hal eram cînd m-am apucat să scriu! Fantasticul descoperirii şi mai ales posibilitatea ei de confirmare... Ceva, ceva totuşi mi se confirmase, dar puteam eu să ştiu dacă nu e o simplă coincidență?... Era prea fantastic totul, uluitor, absolut de necrezut. Cel puțin aşa îmi închipuiam eu în acele clipe... Chiar şi acum tot mai răzbat în sufletul meu firicele de spaimă, firicele mici, mici de tot...

Ionel se opri din povestit. Simți nevoia imperioasă de a răsufla cîteva clipe. Dar şi ceilalți simțeau la fel. Descoperirea lui începea să capete contururi clare. Oare ce surprize îi mai

aşteptau?

— Ionel! spuse brusc Lucia. Vreau să te întreb ceva. Dacă vrei, răspunzi, dacă nu, nu. În momentul cînd ne-ai scris nu ți-a trecut prin cap că, dîndu-ne mai multe amănunte asupra descoperirii, s-ar putea ca noi, sosind înaintea ta, să începem cercetările fără tine?

— Sigur că m-am gîndit, răspunse Ionel cu toată sinceritatea. Dar nu într-un sens rău. Acum, ba chiar nu mult după ce v-am scris, mi-am dat seama de absurditatea acestui gînd. Dacă eu, care văzusem primul coloanele, nu aş fi avut inima să încep ceva fără voi, cum ați fi putut atunci să începeți voi fără mine? Dar în clipele acelea mai puteam să judec limpede? Atîta voiam atunci: să începem toți împreună cercetările, şi cît mai repede. Să ne strîngem toți aici, toți cireşarii. Chiar mă gîndeam că dacă Tic, de pildă, sau altcineva n-ar putea veni, să-l aşteptăm sau să-l aducem şi pe el.

— Asta o spui aşa, ca să mă măguleşti, îi ripostă cu foarte mare blîndețe Tic.

— Voi ce-ați fi făcut în locul meu? se adresă Ionel celorlalți cireşari.

— Ceea ce ai făcut şi tu! îi răspunse Lucia. Poate cu unele mici deosebiri. Dar în linii mari am fi procedat aşa cum ai procedat tu... Ne-ai dat multă bătaie de cap cu scrisoarea ta, am încercat să-ți explicăm atitudinea, am ajuns şi la justificări. Poate că ne-a mirat atitudinea ta, dar nu ne-a jignit nici o clipă.

— Coloanele albe de marmură! De ce să nu fie şi în marea noastră un palat de cleştar?

Toți tresăriră auzind vorbele Mariei care plutiseră o clipă ca un cîntec. Imaginea făurită era tare îndepărtată. Palatul de cleştar!...

— Nu ştiu! se înfiora Ionel. Eu am văzut coloane albe. Mi le-am închipuit de marmură. Dar de ce să nu-i spunem aşa? Să numim expediția noastră "Palatul de cleştar".

— Parcă-i un cîntec de demult, visă Maria cu voce tare. Parcă-i un basm vechi. Parcă m-aş plimba prin ograda misterioasă a copilăriei. Voi nu simțiți?

— Pe mine mă tulbură realitatea, se scutură Victor din visare. Cele două elemente pe care le-am separat pentru a fi fideli adevărului s-au împreunat în sfîrşit, formează amîndouă adevărul. Ştim deci că Ionel era lucid în momentul viziunii, dar de acest lucru nu m-am îndoit, şi mai ştim că imaginea care i-a apărut în fața ochilor era o imagine reală. Sau măcar o bănuială reală, pentru că, într-un fel, a fost atestată de la sine.

— Cum adică de la sine? întrebă Lucia. Există mărturia lui Ionel şi mărturia marinarului.

— Întocmai. Mărturia bătrînului n-a fost însă cerută, nici măcar provocată. Ea a venit ca o destăinuire şi s-a transformat în confirmare prin prezența lui Ionel. Ea există însă ca mărturie în afara lui Ionel, adică făcînd excepție de persoana lui.

— Te înțeleg, Victor. Prin urmare Palatul de cleştar se află undeva la marginea mării.

— Dar cum de nu l-a mai văzut nimeni? întrebă Ursu. Cum poate să ascundă marea o asemenea taină atîtor şi atîtor oameni?... Credeți-mă, sînt şi eu emoționat, sînt gata să fac orice, absolut orice, dar, nu ştiu de ce, mă sîcîie groaznic aceste întrebări.

— Nu numai pe tine. Pe toți ne sîcîie, răspunse Lucia. Poate ne vom limpezi mai mult ascultînd continuarea povestirii.

Ionel îşi adună amintirile. În jurul mormanului de cenuşă, prin care mai licăreau, ici, colo, mici puncte de foc, se aşternu iarăşi tăcerea. Vocea povestitorului răsună din nou în urechile celorlalți, făcu din nou să bată inimile tuturor.

— În ziua aceea n-a fost chip să mai dau ochii cu bătrânul marinar. S-a lucrat tot timpul la despotmolire. Din fericire, numai botul vasului se înfipsese într-un banc de nisip. Spre seară, vaporul era gata de plecare. Bătrînul intrase de serviciu la timonă. Mi-am amintit vorbele lui cînd s-a despărțit atît de brusc de mine. Era limpede că amînase discuția pentru a doua zi. Aşa că mi-a fost teamă să-l deranjez. M-am dus devreme în cabină, m-am străduit să fiu mai atent, mai vorbăreț cu părinții. Nu prea am reuşit. Mă gîndeam tot timpul la oraşe şi la palate scufundate. Am aflat mai tîrziu că bătrînul marinar aşteptase multă vreme să-l vizitez la timonă. Mă aşteptase pînă după miezul nopții, dar de unde puteam eu să ştiu?... Inutil să spun cum a trecut dimineața. Mă străduiam să urmăresc peisajele de pe țărm, să mă amuz privind giumbuşlucurile delfinilor care ne-au însoțit în călătorie pînă la Sulina, dar nu reuşeam. Nu aveam nimic altceva în cap decît imaginea nopții cu coloane şi ultimele vorbe ale bătrînului. Imediat după prînz am fugit la hamac. Sosisem probabil mai devreme, pentru că marinarul meu nu era acolo. Mă întrebam chiar dacă nu i s-o fi întîmplat ceva, cînd, hop, îl văd apărînd pe punte. Venea agale spre mine, uitîndu-se mereu la țărm. Bineînțeles am tuşit, cum stabilisem între noi, fără vorbe, salutul. Am tuşit eu

mai întîi ca să-i dovedesc respect. "Hm. Am trecut, am trecut de punctul pe care mi-l închipui eu, spuse el continuînd povestirea exact din locul în care o întrerupsese, precum mi-am dat seama imediat. Da, mai în urmă, chiar binişor, mai în urmă, cred eu că e locul. Locul sigur nu-l ştie însă nimeni, poate c-or mai fi doi oameni în toată delta care să-şi mai amintească aşa ceva. Eu cu ochii mei nu l-am văzut, dar era o vreme cînd s-a vorbit mult despre asta. Eram însă prea mic, abia pusesem piciorul pe vapor, nu prea înţelegeam eu ce se vorbeşte. Va să zică sînt aproape şaizeci de ani de atunci. Cîţiva mai mult, cîţiva mai puţin... Era o vreme cu cumplite vijelii. Se războia marea cu ţărmurile, de te mirai cum de mai rezistă. Prăpădul lumii, nu altceva. La pescuit în larg nu se încumetau decît vitejii de la Jurilovca. Şi, cînd dădea peste ei vijelia, aruncau lopeţile, şi se legau cu funiile de barcă, ca să nu li se piardă trupurile în mare, şi după trei, patru zile, bărcile, împinse de valuri, le aduceau leşurile la mal. Dar nu lepădau lopeţile aşa lesne. Numai atunci cînd simţeau că nu le mai rămîn puteri decît pentru a-şi lega funiile. Ehei, ce oameni! Ce înţelegere cu marea! Atunci, în timpul acelor vijelii, s-a răspîndit zvonul. Întîi a văzut unul, apoi altul, fără să ştie de primul, şi apoi altul, fără să ştie de ceilalţi doi, că fiecare era din altă parte a deltei. Dar ce anume au văzut nici pînă astăzi nimeni nu ştie... Un oraş, un palat, un turn, un zid, o coloană? Fiecare însă văzuse ceva. Şi numai noaptea. Ziceau că văzuseră cum se cască marea în faţa lor şi cum se înalţă din pămînt blocuri albe, ca de marmură. Puteai să nu-i crezi, dacă toţi spuneau c-au văzut ceva şi tot cam prin aceleaşi locuri, cam prin preajma acestor lacuri furate din mare? Că nu numai marea fură din pămînturi, mai fură uneori şi pămîntul din mare..."

Cred că tremuram în faţa lui auzindu-i povestirea, pentru că se oprise din vorbit şi se uita lung la mine. Eram teribil de fericit, dar simţeam şi o oarecare nelinişte. Oamenii despre care-mi povestea el văzuseră Palatul de cleştar... îi spun aşa pentru că aşa am hotărît să numim aceste necunoscute albe de sub apă... în preajma lacurilor salmastre. Eu îl văzusem însă înainte de lacuri, chiar la o distanţă bunicică. Nu ştiam ce să cred. Să mă fi înşelat eu? Era cu neputinţă, pentru că eu cu mîinile mele am notat pe hartă locul unde l-am văzut. Să se fi înşelat oamenii aceia de acum şaizeci de ani?... Eu eram înclinat şi chiar şi acuma cred că s-au înşelat ei... Cum pot altminteri să-mi explic deosebirea de locuri, distanţa mare de aproape douăzeci de kilometri dintre un loc şi altul?

— Da! se auzi vocea lui Victor. E într-adevăr o problemă gravă. Dacă ai rămas la această întrebare, şi aşa mi se pare, înseamnă că plutim într-un mare necunoscut. Să fie două locuri diferite şi-n amîndouă locurile să existe ceva asemănător?... Să-ţi spun drept, Ionel, par cam încurcate locurile...

— Şi eu cred la fel. Dacă ai şti cît mă roade această întrebare. Da, şi astăzi mă roade. A rămas încă fără răspuns, cu toate strădaniile mele... În zilele care au urmat am căutat să aflu alte amănunte. Nu ştiu ce n-am făcut ca să-i pot aprinde bătrânului marinar toate amintirile. Din păcate însă prea multe lucruri noi nu am aflat. Cam repeta ceea ce îmi spusese prima dată. Da, da. Şi-a amintit ceva foarte important. Cică s-au auzit pe vremea aceea atîtea vorbe despre oraşul din adîncul mării, că nişte oameni de ştiinţă au pornit cercetări. Se convinseseră cică şi ei că în zvonul care circula în toată delta exista ceva adevărat. Au făcut cercetări, pe malul mării, în interiorul lacurilor salmastre, dar toate cercetările au rămas fără nici un rezultat. N-au mai dat de urma oraşului. Se mai spune că un grup de pescari a fost surprins de vijelie în larg, într-o barcă mare pescărească, dintre cele care se foloseau pe atunci. Barca s-a scufundat în apropierea malului şi printr-o minune au scăpat toţi cei care se aflau în ea. Atunci s-a văzut ultima dată palatul. L-a văzut cîrmaciul înainte de a se scufunda barca. El singur, că el era cu faţa spre mal. De-atunci nimeni, nimeni n-a mai văzut Palatul de cleştar.

— Stai! strigă Lucia. Înseamnă că avem un indiciu foarte sigur. Palatul trebuie să fie în apropierea locului unde s-a scufundat barca. Nu este acesta un indiciu foarte preţios?

— Întocmai! întări Victor. În sfîrşit, al doilea element concret. Primul este cel adus de tine, Ionel. Al doilea, epava bărcii pescăreşti. Mă gîndesc la elementele care ne pot ajuta pentru a identifica locul cu pricina.

— Şi eu m-am gîndit la asta. Bătrînul nu cunoştea decît povestea accidentului şi anul în care s-a petrecut. Despre loc nu ştia nimic. Cel puţin atunci nu ştia nimic.

— Poate că ştia ceva despre pescarii care s-au salvat, aproape se rugă Tic.

— Cît m-am agăţat de speranţa asta! Din păcate nu cunoscuse nici un pescar dintre cei care naufragiaseră. L-am rugat să-şi amintească, l-am bătut pesemne atîta la cap, că a început să se

mire.

"Nu cumva ai vrea să faci şi mătăluță cercetări?" mă întrebă el mai mult în rîs.

Nu ştiu ce s-a întîmplat cu mine. Eram pesemne într-un moment de exaltare. I-am răspuns sincer. I-am răspuns că aş vrea tare mult să ştiu totul, că aş fi în stare să caut prin toată marea, numai să dezleg taina. I-am spus că am şi cîțiva prieteni care m-ar ajuta. El a rîs şi mai tare. Se uita la mine ca la un țînc:

"Ştii mătăluță ce înseamnă un ochi de mare? m-a întrebat el. Nu e numai lărgime, ci şi adîncime. Ştii ce înseamnă bucățica asta de apă din fața satului ăsta? Ştii cît necuprins e în ea?... Şi mai spui c-ai vrea să răscoleşti toată marea! Nu cred eu că o să ajungi marinar dacă nu-ți poți închipui nemărginirea mării şi, mai mult decît asta, adîncimea ei...".

Mi-am dat seama atunci cîtă dreptate are. Gîndisem într-adevăr ca acel copil din poveste care voia să mute cu căldă-ruşa marea în groapa lui din nisip. Dar pesemne că era atîta rugăminte în ochii mei, că s-a simțit şi el mişcat. Lăsase pipa jos şi-şi freca fără încetare bărbia şi, cînd înțepenea cu mîna pe bărbie, clătina, clătina din cap.

"O fi fost poate o vedenie a acelor oameni, dacă de şaizeci de ani nimeni n-a mai văzut nimic! Da' cine ştie? Că prea mulți au văzut. Şi ce rost aveau să se apuce, după un simplu zvon, atîția oameni cu doxă la cap, să caute prin fundurile mării?... Ştiu eu?"

Eu tot îl întrebam despre pescarii aceia care s-au salvat, tot îi ceream să-şi amintească numele vreunuia dintre ei. Nu-mi trecuse prin cap să fac socoteli.

"Crezi mătăluță că după atîția ani au mai rămas măcar oasele întregi din vreunul? mă întrebă timonierul. Pe vremurile acelea nu prea treceau oamenii de şaizeci de ani. Dacă nu-i ucidea marea, îi ucidea mai lesne pămîntul. Foamea, necazurile, jandarmii, războaiele scurtau mult viața omului."

"Cine ştie? insistam eu ca un neghiob. Poate că s-a strecurat vreunul prin viață. Mai există şi oameni cu noroc pe lume..."

"Şi mătăluță ai vrea tare, tare de tot să fii unul dintre aceştia?" mi-o întoarse bătrînul.

Puteam să-i spun că nu? mă rugam fără vorbe cu toată ființa mea. Pesemne că iar l-oi fi înduioşat. Pentru că iar şi-a lăsat luleaua jos şi a început să-şi frece bărbia.

"Ce pot să fac pentru dumneata? mă întrebă el. Te văd aşa de frămîntat! Dar să ştii că n-are nici un rost să te frămînți. Crezi că tocmai mătăluță eşti chemat să dezlegi taina asta? Aşa, acum c-am început trebuie să şi isprăvesc. Nu pot să te las, hodoronc-tronc, în mijlocul drumului. Mi-a venit un gînd, cum vin uneori gîndurile cele bune, tocmai cînd nu le aştepți. O să mă interesez la Sfîntul Gheorghe sau la Sulina despre povestea naufragiului... Cine ştie? Poate dăm de urmele vreunui norocos care s-a strecurat prin viață şi a ajuns vremurile de azi..."

— Şi nu i-ai sărit de gît? întrebă Tic emoționat, cu răsuflarea tăiată.

— Zău că nu ştiu ce-am făcut. Pentru că am simțit că amețesc. Se învîrtea totul cu mine şi nu aveam conştiința nici unui act, nici unei vorbe. Pesemne că oi fi făcut eu ceva, pentru că l-am auzit tuşind... A coborît la Sfîntul Gheorghe. Mi-a fost, nu ştiu de ce, ruşine să mă duc după el, mai ales că nici el nu m-a chemat. Vă spun drept, n-am văzut satul, nici cherhanaua, nici vasele de pescuit. Mă uitam tot timpul la promontoriul lung de scîndură pe care păşise bătrînul. Mă uitam, mă uitam, de mă dureau ochii, pînă ce, după cîteva ore, l-am văzut pe marinar întorcîndu-se. Pe fața lui, printre miile acelea de cute, puteai parcă să descifrezi ceva?! Nimic. Iar ochii... Sprîncenele lui groase parcă se lăsaseră peste ochi. M-a bătut pe umăr că pe un copil şi mi-a spus:

"Am mai găsit cîte unul care şi-a amintit de naufragiul acela. Da cică nu era nici un om din sat în barca aceea. Aşa că n-am putut să scot de la ei nici un nume. Să vedem acum la Sulina... Poate dăm acolo peste cineva. Cine ştie? Să nădăjduim, că pentru nădejde nimeni nu-ți poate face nimic... Este un loc unde nu se poate să nu se ştie mai multe. Dar pe-acolo vasul nostru nu trece, pentru că nici nu e în drum şi nici n-o să poată vreodată. E vorba de Jurilovca. N-avem altceva de făcut decît să aşteptam Sulina."

În sfîrşit am ajuns şi la Sulina. Am intrat cu vaporul pe brațul Dunării pînă în port. Am coborît în orăşel, am băut apă... Vă spun asta pentru că e cea mai bună apă din țară acolo. Ne-am înapoiat pe vas. Bătrînul a venit abia către seară. Şi, cum a venit, s-a urcat în cabină. A plecat vasul şi tîrziu, noaptea, m-am dus la el în cabină. Mai fusesem de cîteva ori şi ştiam care e cea mai bună oră pentru vizite. L-am găsit parcă mai vesel.

"Ai făcut bine că ai venit mai tîrziu, mi-a spus el. Pe aici e mai grea navigația şi trebuie mare

atenție... Dar ca să ajungem la oile noastre... Mare noroc n-ai avut nici aici. Am trecut prin multe case şi a trebuit să refuz multe pahare cu vin sau cu țuică. M-am întîlnit cu vechi cunoştințe şi chiar cu nişte neamuri, despre care nu mai ştiam că sînt pe lume."

Eram tare nerăbdător să primesc dramul acela de noroc pe care mi-l promisese, într-un fel, la început şi el simțea asta. Dar jocul lui, pentru că miroseam eu că e un joc, nu voia oare să-mi pregătească o veste bună, o bucurie? Ce puteam să fac altceva decît să aştept? Îi plăcea pesemne să procedeze aşa, să mă pună la încercare, să vadă cît mă ține răbdarea. Dar, dacă aşteptasem atîta, puteam eu să-l necăjesc tocmai în spartul tîrgului? L-am lăsat să-mi spună singur, cînd o vrea, ceea ce a a aflat. Mă rugam însă în gînd să-mi spună multe, multe lucruri noi. Şi numai ce-l aud că zice:

"Aşa... Dacă te ții atît de tare! Da' să ştii că-mi pare bine. Înseamnă că respecți omul bătrîn şi metehnele lui. E un lucru frumos. Acum, numai să fie şi bătrînii oameni înțelegători şi cumsecade... Am dat într-o casă peste nişte bătrîni, aşa cam de seama mea, care cunoşteau bine povestea naufragiului acela. I-am descusut cum am putut şi eu, cu toată dibăcia... Pentru că bătrînii sînt tare curioşi. Dacă dibuie ceva care nu le vine lor bine, mai uşor scoți vorbe de la un mort din mormînt decît de la ei. Da' i-am luat eu aşa, că am făcut traistă din sufletele lor. Şi le-am deschis de tot... Aşa... Mare lucru nu mi-au spus ei. Şi-au amintit însă de numele unora care au fost în barca aceea..."

Vă închipuiți cum îmi bătea inima, parcă nu mai era a mea...

— Aşa cum ne țîțîie nouă acum... spuse Dan din întuneric. Hai, zi mai repede! Sau faci şi tu ca bătrînul tău?

— Lasă că şi-acum mai trăiesc emoțiile acelea, reluă Ionel povestirea. Parcă-l văd pe timonier. Pufăia alene din pipă şi se uita la mine printr-o deschizătură mică a pleoapelor, probabil ca să nu-i văd clipirile de satisfacție. De astă dată însă nu m-a ținut prea mult. A continuat cu o voce parcă mai veselă:

"Aşa... Cei mai mulți dintre ei au ajuns oale şi ulcele. Să le fie țărîna uşoară, deşi nu mai are la ce să le ajute... Vreo doi, cică, mai trăiesc. Erau tineri pe vremea naufragiului. Erau cei mai tineri pescari din barca aceea. Acum au bine peste optzeci de ani, dacă nu s-or fi apropiat de nouăzeci. Unuia îi zice Rapaliuc şi s-a aciuat, cică pe lîngă Vălurele. Îşi aşteaptă acolo sfîrşitul la o strănepoată de-a lui. Altuia îi spune Ciornega... cică a fost un pescar cum nu s-a mai pomenit în toată delta, da' acum e cam rebegit săracul... Se zice că ar fi fost văzut ultima dată, acum vreo doi ani, la o nuntă în Dunărei. La nunta unuia Axente."

Am mai vorbit şi pe urmă cu bătrînul, dar despre alte lucruri. Cîte nu mi-a spus! Îl ascultam, dar gîndul meu, era cum să ajung mai repede la Constanța, ca să mă întîlnesc voi şi să vă spun toată istoria aceasta...

Ionel îşi încheie povestirea cu un oftat adînc. Nimeni nu îndrăznea să tulbure tăcerea care urmase vorbelor. Tot el amintindu-şi de ceva, îl întrebă pe Tic:

— Ce-ai vrut să spui atunci cu "doi şi cu doi fac patru", că n-am înțeles?

— O prostie, răspunse Tic. Am vrut să-ți sugerez să fii mai concret. Mi se părea că faci poezie. Dar să ştii că mi-a plăcut cum ai povestit. Mi-a plăcut grozav. Zău că ai talent.

CAPITOLUL IV

1

Vremea se schimbă brusc o dată cu ivirea zorilor. Răcoarea nopții făcu loc unui vînt călduț, iar marea se lăsă cuprinsă şi împinsă spre țărmuri de un curent cald. Toți cireşarii erau la marginea mării. Îi priveau depărtările calme, căutau să-i străpungă adîncurile. Erau clipe cînd suprafața mării, pînă departe în zare, se asemăna cu o oglindă albastră. Nici o cută nu-i tulbura netezimea. Alteori se încrețea pe alocuri, de parc-ar fi vrut să-i răspundă cerului senin cu surîsuri copilăreşti.

— Ce zi frumoasă! se bucură Maria cu voce tare. Uitați-vă cum ne surîde marea.

— Frumoasă zi, repetă Ursu cu mai puțină convingere, descoperind undeva, la marginea orizontului cîteva dungi alburii, pe care alți ochi nu le-ar fi putut vedea. Spre seară, însă, poate

chiar mai repede, vremea se va burzului rău de tot.

— Nu se poate! se împotrivi Maria. De ce îți asumi rolul de barometru? O asemenea zi nu poate să trădeze... numai dacă o întărită cineva... Din răzbunare.

— Uită-te la orizont! Vezi dungile acelea subțiri ca nişte linii trase cu creta?

— Nu văd nimic, răspunse Maria. Şi nici nu vreau să văd...

— Şi nici n-ai putea să vezi, completă Tic. Pentru că nici eu nu zăresc nimic. Dar dacă nici pînă azi n-ai învățat să te serveşti de binoclul lui Ursu...

— Eu cred c-ar trebui să ne procurăm un barometru, propuse Lucia. S-ar putea să avem nevoie de el.

— Cumpără tu! se oțărî Tic. Adică, stai! De ce să mai cumperi? Mi s-a părut, odată, că ți-ai ales cel mai bun barometru din lume. Ți-a înşelat previziunile?

Tic făcuse o gafă şi nu ştia cum s-o repare. Lucia se posomorise, Ursu se înroşise, Dan îi făcea cu ochiul, Ionel, care nu ştia nimic despre povestea dintre Ursu şi Lucia, se pregătea să ceară lămuriri. Tic nu reuşi altceva decît să-i facă semn cu buzele să tacă. Ionel tot nu înțelese.

— Despre asta...

"... Despre asta... nu mi-ați vorbit nimic, misterioşilor...", ar fi vrut să spună Ionel.

Tic însă, negăsind altă soluție, alese în disperare sacrificiul. Țipă cu toată puterea, întrerupîndu-l pe Ionel şi alarmîndu-i pe ceilalți:

— Auuuu! Mi-am hotărît soarta! Cine vrea să mă urmeze. Şi se aruncă în apă. Îl urmă numai Țombi. Ceilalți îl căutau cu privirile, dar nu-l zăreau nicăieri. Şi Țombi, acolo în apă, părea disperat. Vremea trecea, dar Tic nu apărea la suprafață.!

— Optzeci de secunde! se alarmă Lucia. Nu poate să reziste atîta.

Toți săriră în apă după Tic, toți cu excepția lui Ursu. Ceilalți nu-i observaseră nemişcarea. Înotau pe sub apă, căutîndu-şi prietenul.

— Tocmai tu, Ursule! se auzi de undeva vocea lui Tic. M-ai deziluzionat.

— Las' că ți-am văzut nasul lîngă coada lui Țîngulică...

— Nu-i adevărat! Nasul meu era lîngă bot, nu sub coadă... Sau... Aaaa... Faci glume?

Tic se lăsă repede pe spate şi-şi mişcă vijelios brațele de cîteva ori. Văzuse capul lui Dan ieşind la suprafața apei. Curînd se iviră alături şi capetele celorlalți cireşari. Sinucigaşul, căruia îi căutaseră trupul, se afla departe în larg. Experimenta un nou sistem de refacere a respirației, un sistem original care n-avea altă menire decît aceea de a face zgomot. Inspira şi expira gălăgios, agitîndu-şi brațele (ca să-i convingă pe ceilalți că stătuse tot timpul sub apă). Văzîndu-şi prietenii nedumeriți, se prefăcu şi el nedumerit:

— Cînd am ieşit la aer, nu v-am mai văzut pe mal (pauză pentru refacerea respirației). Dar să ştiți că n-ați stat... (altă pauză) prea mult timp... (pauză). Mai aveți nevoie de antrenament.

Lucia, care purta la mînă un ceas antiacvatic, întrebă mirată:

— Cam cît am stat? De cînd ai ieşit tu, bineînțeles!

— Dan, vreo cinci secunde... Foarte slab... Voi, ceva mai bine. Zece, unsprezece secunde...

— Imposibil! spuse Lucia, privindu-şi fără încetare ceasul, înseamnă că tu ai rezistat o sută de secunde fără aer! O sută cinci secunde! Extraordinar!

— Numai atît?!! se miră cumplit eroul. Eu credeam că am stat cel puțin zece minute. Vai, ce greu trece timpul sub apă! Noroc că am dat peste cîțiva peşti. Unul avea aripioarele dorsale lungi şi cu țepi multe ca nişte ace. Şi două dungi închise pe laturi. Ce specie o fi fost, Lucia?

Victor zîmbi cînd auzi amănuntele. Văzîndu-l şi pe Ursu pe plajă, înțelese că povestirea lui Tic era reală numai pînă la jumătate. Lucia şi Ionel în schimb îşi băteau capul pentru a afla specia văzută de Tic. Făceau tot felul de presupuneri. Lui Tic i se făcu milă:

— Gata! strigă el. Am găsit... Mi-am amintit. (De fapt căuta o denumire.) Da! Exact: *Tingus Licensis.*

— N-am auzit de specia asta, mărturisi Ionel, după ce o văzu pe Lucia mişcînd sprîncenele în semn de ignoranță.

— Eu am citit despre ea, răspunse Tic, făcîndu-i semn lui Țîngulică să se apropie.

Se aruncă şi Ursu în apă. Saltul acestuia îl determină pe Tic să înoate cu toată iuțeala spre Lucia, care urmărea mersul secundarului pe cadran. Tic se alătură observației, după ce Lucia îi arătă cu unghia degetului mic locul unde se împlinea un minut de la dispariția lui Ursu în apă. Mai trecură şaptezeci de secunde pînă ieşi Ursu la aer.

— Două minute şi zece secunde! Bravo, Ursule. Îți recunosc superioritatea!

— Stăteam mai mult! răspunse vlăjganul. Dar n-am putut rezista la o asemenea tentație.

Brațul său drept scoase la suprafața apei un peşte ciudat, cu botul lung şi ascuțit, care putea să aibă vreo trei kilograme.

— Se încăierase cu altul la fundul apei, aşa că l-am luat prin surprindere.

— E un morunaş! spuse Dan.

— Ba nu! se opuse Tic din obişnuință. Un nise... nise... nisetruț.

— E o păstrugă în toată regula! se convinse Ionel, după ce căpătase şi aprobarea Luciei. Prin urmare, vom beneficia de un prînz copios.

Baia matinală, înviorată de aceste incidente vesele, luă sfîrşit. Întinşi pe nisip, în cerc, cireşarii primeau căldura unui soare darnic. Odihna lor, sau cel puțin a doi dintre ei, luă însă repede sfîrşit.

— Acum, fiind mai înviorați, spuse Victor, e cazul să ne începem activitatea. Primul act: asigurarea mijloacelor de transport. Dacă aveți propuneri...

Invitația lui nu căpătă imediat răspuns. Pe buzele cîtorva stătea aceeaşi întrebare. O rosti Dan:

— Pentru ce? Adică... încotro trebuie să pornim?

— Avem tot timpul să alegem direcția, răspunse Victor. Pînă atunci trebuie să ne asigurăm mijloacele de transport. De fapt avem unul singur. Dar cum putem oare face rost de el?

— Cotiga?! încercă Tic să ghicească. Vreau să fac şi eu cunoştință cu ea. Am mania obiectelor de muzeu.

Tic era dornic de o plimbare, bineînțeles, după ce-i făcuse cu cotul lui Ursu şi căpătase aprobarea acestuia din ochi.

— Primul voluntar, dădu a înțelege Victor. Ar mai fi nevoie de unul.

Ursu ridică mîna. Dan îşi manifestă repede neîncrederea, cu gîndul ca să-l provoace pe Tic.

— N-o să vă fie prea uşor s-o obțineți, dacă o mai fi existînd la ora asta. Pentru că se colectează şi pe aici fier vechi.

— Dacă s-ar colecta şi gîndurile tîmpite, am fi mai fericiți pe lumea asta, răspunse Tic. Sau — cine ştie? poate ne-am plictisi. De, fără buruieni florile nu ni s-ar părea atît de frumoase... Lasă, Dan, nu te mai frămînta. Pînă găseşti tu replica, noi sîntem înapoi cu cotiga. Eu sînt gata de plecare.

Cîteva minute mai tîrziu, Ursu şi Tic părăsiră tabăra de la marginea mării. Țombi se luă pe urmele lor. Ceilalți ciresari se strînseră la umbra cortului mare. Numai capetele le erau la umbră. Trupurile li se prăjeau la soare. Doar Dan, pățitul, îşi aruncase peste umeri un prosop, e adevărat un prosop subțire.

Tic pornise la drum cu paşi de plimbare. De-aceea se miră cînd îl simți pe Ursu înviorînd ritmul. Se opri brusc şi izbi cu călcîiul în nisip.

— De ce te grăbeşti? Pe soarele ăsta... zău, parc-ai vrea să mă deshidratezi...

— Nu-ți fie teamă. O să ai vreme să-ți pui apa la loc.

— Nu vreau să mă umplu cu apă sărată. Am şi aşa atîta sare în mine, că s-ar putea să devin veninos.

— Nu-i vorba de asta, Ticuşorule. Ți se va oferi din belşug apă bună, sănătoasă, de ploaie.

—Aaaa! pricepu Tic. Ți-i teamă de ploaie? Păi n-avem corturile? Ursu îşi prinse prietenul de braț şi-l îndemnă la drum:

— Să nu ne prindă ploaia pe drum, Ticuşorule. Nu te uita că ziua e frumoasă şi cerul senin. În cîteva minute poate să toarne cu găleata. Şi cine ştie cît avem de mers.

— Aaa! Tu te gîndeşti la celălalt drum, spuse Tic, iuțind pasul. Sigur că da, să ne grăbim. Dar oare unde plecăm, unde ne instalăm definitiv?

Ursu ridică din umeri. Părea că nu-l interesează răspunsul.

— Eu nu sînt de acord cu tine, continuă ciufuliciul. Dacă nu ştiu unde merg, unde mergem, măcar să căutăm să ghicim.

— Aşa, din spirit sportiv? Ca să faci puțină gimnastică? La ce ți-ar folosi? Soarta noastră se hotărăşte acolo, la corturi. Noi n-o mai putem schimba.

— Asta-i va să zică. Cum de au renunțat ăia atît de lesne la o inteligență atît de fină şi ascuțită? Şi la... la... la...

— La, la, la... Lasă, Tic. N-ai făcut nici o gafă, nu te bosumfla... Eu am toată încrederea în Victor. Şi în... în... în...

— Lu, lu, lu... Tra, la, la... Frumoasă combinaţie de sunete. Nu? Mi-a venit mie aşa. Da, şi Ionel, şi Lucia... sînt acolo capete care conţin în ele ceea ce avem şi noi. Oricum însă îmi place să dau idei, sau măcar să strecor pe ici, colo cîte o viperuşcă... după ce i-am dezghiocat dinţişorii.

— Hm! mormăi Ursu. O să ai destul de furcă şi cu cotiga... Ne împărţim de pe acum sarcinile. Tu o obţii, eu o trag. Mai greu o să fie pentru tine.

Ursu spusese toate acestea ca să-şi mai înviorεze prietenul, să-i atenueze regretul că nu participă la sfatul de lîngă corturi.

— Zău, e chiar atît de dificilă problema cotigăi? Trebuie să ne facem dinainte un plan de atac, sau ne lăsăm conduşi de inspiraţia momentului?... Sau sîntem din capul locului obligaţi s-o împrumutăm — cum să spun? — cu mulţumiri postume?

— Vedem noi. Dacă bătrînica e bine dispusă...

Tic ceru relaţii despre bătrînă. Exagerînd puţin în răspunsuri, Ursu îi făcu un portret nu prea binevoitor. Mintea lui Tic îl hiperboliză însă. Era convins că va trebui să înfrunte muma mumelor pădurii.

— N-am văzut nici o pădure pe-aici, Ursule. Nici din tren, nici...

— Ce ţi-a venit acum să te gîndeşti la pădure, în pustiul ăsta galben de nisip?

— Aşa, ca să... ca să avem de unde aduna vreascuri pentru focul de seară... Sau să avem din ce face o plută. Nu crezi că ne va trebui o plută?

— Nu cred, deşi pluta rezistă cel mai bine la valuri, ştii tu, din Kon-Tiki... Ne ajunge şi barca de cauciuc...

Amîndoi tinerii mergeau greu prin nisipul care se înfierbîntase. Îşi scoseseră sandalele din picioare, dar drumul nu se uşurase prea mult. Sudoarea curgea şiroaie pe dînşii.

— Ia spune, Ursule! se pomeni Tic întrebînd fără alt intenţie decît aceea de a redeschide convorbirea. Am impresia că nu prea eşti în apele tale?

Uimit, Ursu întoarse capul şi se uită iscoditor la tovarăşul său de drum:

— De unde ai dedus tu asta? Adică... de ce să mă ascund? E adevărat că nu prea mă simt în apele mele. Nu ştiu nici eu de ce... Şi... zău, Ticuşorule, m-ar amărî amănuntele.

— Zău?! se miră la rîndul său Tic. Eu te-am întrebat aşa, într-o doară... n-am ştiut că ai rezerve faţă de povestirea lui Ionel.

— Ce spui tu? Povestirea lui Ionel? De ce să n-o cred? Sigur că sînt unele amănunte care nu s-au lămurit, care *încă* nu s-au lămurit. Dac-ar fi totul limpede, n-am avea ce să căutăm aici.

Planul lui Tic izbutise pe jumătate. Neliniştea lui Ursu nu era provocată de expediţie. Rămînea o singură cauză, una singură. Nu numai pentru că-l aţîţa curiozitatea — cel puţin aşa se scuza el — dar mai ales pentru că nu putea răbda să-l vadă pe Ursu suferind din *cauza aceea* idioată (tot părerea lui personală) Tic îşi făcu un plan de acţiune pe care-l puse imediat în aplicare.

— Nici eu nu prea sînt în apele mele, Ursule. Mă preocupă starea Mariei. N-ai văzut-o? Parcă ar fi o domnişoară de pension, în vacanţă, preocupată să culeagă din alea... — cum le spune? — Da... melancolii.

Făcuse într-adins pauzele pentru că-l văzuse pe Ursu oprindu-se brusc şi aţintindu-şi privirile asupra lui. Căută la repezeală o explicaţie pentru gestul lu Ursu şi bineînţeles o găsi. Procedase ca un copil. Dar, de vreme ce intrase în horă, n-o mai putea părăsi.

— Acuma, Ursule, dacă tot ne-am întîlnit într-un punct... Să dăm înapoi sau să dezlegăm nodul?

Tic văzu cum se împurpura faţa lui Ursu. Prin urmare *cauza* era clară, nu greşise. Doamne! Pentru o asemenea cauză... Cu aerul unui om foarte stăpîn pe sine, trecut prin toate ciururile şi dîrmoanele vieţii, începu să peroreze ca un înţelept. (Oare cîtă vreme trecuse de la întîlnirea lui cu Laura în faţa gării?... Oare chiar o uitase de tot?)

— Hm. În cazurile astea trebuie să fii indiferent. Altminteri orice gest pe care-l faci poate fi considerat un gest de slăbiciune, chiar de te-ai scărpina în cap din motive de mîncărime, nu din motive de meditaţie, chiar de ţi-ai apropia pleoapele, pentru că te ustură lumina soarelui, nu pentru că ai vrea să observi o siluetă anume... orice gest...

Tic nu avu puterea să termine. Simţise brusc în păr o adiere. Închise ochii. I se plimbau oare nişte degete duioase sau vreun vîrtej mic, rătăcitor, hotărîse să cocheteze o clipă cu cîrlionţii lui? Întinse gîtul şi... "Brrr! îşi spuse în gînd. Acuma ce mă fac?" Căută salvare într-un ciulin, pe care,

negăsindu-l nicăieri, îl scoase din talpa piciorului.

— Da, continuă el. Orice gest se poate interpreta cum vrei... Nu ştiu cine spunea că adevărul nu este ceea ce este, ci ceea ce vrem noi să fie... Nepăsarea, Ursule, nepăsarea e mama... mama cui?... Na! Au ajuns să mi se transforme şi concluziile filozofice în înjurături... Poate că în cazul şi pentru *cauza* noastră e ceea ce trebuie.

— Ce tot bîigui tu acolo? Mai bine ne-am gîndi la altceva. Nu vezi că ne apropiem de sat?

Tic se simți deodată cuprins de remuşcări cumplite.

— Sînt un mişel, Ursule. Dar asta pentru că țin prea mult la tine. De aceea am şi atîta curaj şi nu mă ascund de tine. E adevărat că uneori încerc să te... nu să te înşel... ci să te protejez... am observat şi eu că s-a schimbat parcă... E altfel...

— Ai observat şi tu, se întrista Ursu. Credeam că numai eu...

— Stai, stai, că nu ne înțelegem! zise Tic, devenind pe loc lucid. Eu nu mă refeream la nu ştiu ce schimbare pe dinăuntru, mă refeream la... la asta, că s-a făcut mai frumoasă. Parcă a crescut dintr-o dată.

Ursu simți şi mai multă amăreală într-însul şi nici măcar nu se strădui să-şi ascundă expresia feței. Scăpă un oftat uşor şi spuse ca pentru sine:

— Bine c-am ajuns în sat şi-o să scăpăm de gîndurile astea.

— Nu! se răzvrăti Tic. Nu, Ursule. Nu pot să te văd trist tocmai pe tine. O fi ea Lucia unică pe pămînt, *aşa cum vrei tu* ("aşa cum vrei tu" nu se mai auzi însă), dar tu eşti de zece ori unic, sau măcar de cîteva ori... Îți spun drept, nu te-aş schimba decît pe mine. Şi tu crezi că Lucia nu ştie? Am văzut eu. Te soarbe din ochi... chiar cînd nu eşti în preajma ei...

Ultimele cuvinte avură darul să nască pe chipul lui Ursu o expresie de incredulitate. Tic repară imediat exagerarea.

— Ştii... asta ți-o spun aşa, fiindcă sîntem între noi. Cînd te-ai cufundat în apă, eram lîngă ea. Ne uitam amîndoi la ceas. Adică ea nu. Numai eu. Ea număra secundele după bătăile inimii.

Ursu apucă mîna lui Tic. Pătrunseră în sat mînă în mînă. Ciufuliciul ştia că gestul lui Ursu trăda o bucurie adîncă. "Va să zică, gîndi el, se petrec mai multe expediții în lumea cireşarilor. Şi cine ştie ce alte surprize ne mai dau tîrcoale..."

2

Sfatul de lîngă corturi era în plină desfăşurare. Probabil avuseseră loc dispute aprinse, dacă ar fi fost să ne luăm după Dan, căruia de mult îi alunecase prosopul de pe umeri.

— Aşadar — perora el — îi declarăm război inamicului public numărul unu: nehotărîrea şi aliatului său principal, neîncrederea.

— Neîncrederea e pe moarte, îl corija Lucia. Situația era mult mai dezavantajoasă, de pildă, atunci, cînd am dat urmare mesajului Laurei. Ionel aduce o mărturie proprie, confirmată, cum spunea Victor, fără provocare şi necesitate, de un alt şir de mărturii. N-avem voie să fim neîncrezători... Nehotărîrea însă persistă. Încotro?

— Stați, stați puțin! ceru Ionel. *Încotro?* Cu ce scop punem întrebarea?

— Nu te înțeleg, spuse Dan. Păi care poate fi scopul decît acela de a autentifica descoperirea?

— Ionel are dreptate, interveni Victor. Nu e vorba de scopul direcției, ci de scopul întrebării.

— Mi se pare unul şi acelaşi lucru. Dar, dacă voi vreți complicații, eu nu mă opun.

— Nu, Dan, nu vrem complicații, ci, dimpotrivă, evitarea lor, continuă Victor. Ca să înțelegi mai bine cum stau lucrurile, răspunde tu la acest "încotro?"

— Sînt două direcții posibile, se grăbi Dan să răspundă. În sus sau în jos. Adică spre coloanele văzute de pescari sau spre cele văzute de Ionel.

— Cunoşti tu bine locurile? îl întrebă de astă dată Lucia. Arată-le pe hartă!

— De ce să le cunosc eu? Le cunoaşte Ionel. Nu spunea el, nu spuneai tu, Ionel, că ai însemnat pe hartă locul unde presupui că le-ai văzut? Să mergem acolo!

— Mai întîi, răspunse Ionel, locul nu este sigur, ci, aşa cum ai spus tu, presupus. Totuşi, într-un anumit perimetru posibil. L-am întrebat pe timonier, în timp ce ne întorceam, cam prin ce loc ne aflam în timpul primei noastre convorbiri nocturne. I-am spus că vreau să am o amintire. Am

făcut nişte calcule şi am ajuns la concluzia că văzusem coloanele cam în dreptul unei movile cu un punct topometrie în vîrf.

— Oare n-ai confundat punctul topometrie cu coloanele? întrebă înfiorată Maria.

— Punctul topometrie e format dintr-o prăjină subţire cu nişte aripi de scîndură în vîrf. Nici ziua nu se vede bine de pe vapor, darămite noaptea. Dar să lăsăm asta... De pornit trebuie să pornim. Încotro? Mergem să căutăm date noi, sau mergem să căutăm Palatul de cleştar?

— Sau, mai bine zis, preciza Victor, pornim să *culegem* date noi sau să *cercetăm* Palatul.

— Acum înţeleg, recunoscu Dan. Dar de ce totuşi atîta fermitate în folosirea verbelor?

— Pentru că în înţelegerea noastră "încotro" nu arată direcţii de loc, ci direcţii de acţiune.

Dan nu se dădu bătut cu una, cu două. Era convins că întrebările sale nu-i enervau pe ceilalţi, ci, dimpotrivă, le erau necesare. De aceea se încăpăţînă mai departe:

— Şi alegerea unei direcţii nu înseamnă implicit acţiune? Nu ne ducem sau nu ne vom duce *undeva* aşa; numai ca să privim marea, deşi unora le-ar face poate plăcere şi acest lucru...

Înţepătura aceasta era la adresa Mariei, dar pornise cu întârziere. Povestirea lui Ionel avusese un efect destul de puternic şi asupra ei.

— Ştiu eu, Dan? căzu Victor pe gînduri. În clipa aceasta, a porni undeva pentru a acţiona înseamnă a porni într-o singură direcţie. N-am mai avea nevoie de acel "încotro?"

— Să se ducă dracului cu toate neamurile lui trecute şi viitoare. Nu trebuie să-mi mai daţi explicaţii. A înflorit şi dovleacul meu. Văd totuşi că ne pregătim de plecare.

— Pentru că oricum trebuie să plecăm din acest loc inutil, răspunse Lucia. Ştiam dinainte că e un simplu loc de întîlnire.

Dan mormăi ceva neînţeles. Ridică neştiutor din umeri şi-şi propuse, măcar pentru o perioadă scurtă, să nu mai deschidă gura. Ionel, în schimb, se văzu nevoit să facă o precizare:

— Eu sînt, într-un fel, subiectiv. Nu pot să pledez... sau, dacă pledez, pledez după glasul inimii. Aşa că nu trebuie să vă luaţi după mine. Dacă ar fi să hotărăsc eu... Întrucît nu am nici un dubiu asupra realităţii celor văzute de mine şi întrucît locul este identificat sau identificabil... Nu mai e nevoie să continui...

Lucia şi Victor îşi întîlniră pe undeva aceleaşi gînduri sau, mai bine zis, aceleaşi întrebări. Victor fu cel care recapitulă datele:

— Va să zică, tu, Ionel, ai văzut într-un anumit loc nişte coloane, adică Palatul de cleştar, cum am convenit. Nu ştim încă dacă denumirea e prea umflată sau dimpotrivă prea avară. Vom vedea noi. Palatul a mai fost văzut şi de alţii, altădată, însă în alte locuri. *Ceva* există deci. În existenţa acestui *ceva* cred cu toată convingerea. Unde există? În punctul X sau în punctul Y! Sau există separat şi asemănător în ambele puncte?

— Dar castelul celor două cruci, Victor? întrebă Maria. Nu-ţi aminteşti că ne-a pus aceleaşi probleme? Îmi vin în minte ecuaţiile tale.

— Nu, Maria, ripostă Lucia. Castelul celor două cruci există într-unul şi acelaşi loc. Victor a alăturat atunci, prin calcule, cele două castele pe care le întrezărisem la un moment dat. De data aceasta însă trebuie, tot prin calcule, să le separăm. Aceasta pentru... pentru siguranţa adevărului. Dacă nu le separăm, mai bine rămînem aici şi ne prăjim la soare.

— N-ai imaginaţie, Lucia, se rupse Dan din tăcere. Putem deschide un curs de pescuit "gen Ursu". Sistem original, garantat.

Cu un gest scurt, Victor concentra iarăşi gîndurile tuturor:

— Putem crede în existenţa a două palate? Aceasta mi se pare acum, în prag de plecare, întrebarea principală. Repet: în clipa asta.

— Eu în existenţa Palatului *meu* cred. Fără cel mai mic "dubiu de îndoială", cum ar spune Tic.

— Iar celălalt — sublinie Lucia — e atestat la rîndul lui de o sumedenie de factori... Înţeleg de ce Victor consideră existenţa celor două palate, în clipa asta, drept problemă principală. Cred că nici n-am mai întreba "încotro?", ci am porni spre locul însemnat de Ionel pe hartă.

— Da! întări Victor. Am pleca într-acolo, pentru că avem date certe în mînă.

— Tu, Victor, crezi că apariţia celui de-al doilea palat exclude palatul meu? Neapărat trebuie să se excludă unul pe altul?

— Nu ştiu ce să cred, răspunse Victor. Sau mai bine zis nu vreau să mă gîndesc prea mult la această problemă. Am ridicat-o pentru că ea totuşi există. Ştiu că ar fi foarte simplu, şi foarte logic, şi foarte firesc să mergem spre punctul topometrie, adică spre palatul tău. Dar nu pot să nu

dau glas unei întrebări care ne-ar putea obseda mai tîrziu.

Ionel se îngălbeni. Parcă i s-ar fi redeschis o rană. Avu totuşi curajul să fie sincer:

— Prin urmare te îndoieşti de existența palatului meu... Dar l-am văzut, Victor.

— Nu, nu mă îndoiesc de ceea ce ai văzut tu, Ionel. Ți-am spus de atîtea ori. E însă ceva care întunecă întreaga ecuație, care-o tulbură. Dacă m-aş gîndi mai mult poate aş afla ce. Dar, aşa cum a spus Dan, trebuie să învingem inamicul cel mai primejdios: nehotărîrea. Ca să nu rămînem aici războindu-ne între noi şi prăjindu-ne la soare...

Ionel tot nu era mulțumit de explicațiile primite:

— Numai din această cauză trebuie să acționăm, trebuie să alegem o direcție?

— Nu! Mai este una, foarte importantă: timpul. Sîntem spre sfîrşitul vacanței, din păcate, nu la începutul ei. Şi dacă lucrurile se vor complica pe parcurs... vom fi nevoiți să renunțăm...

— E adevărat, spuse Lucia. Timpul, de astă dată, nu este un aliat prea darnic cu noi. Dar, acționînd astfel, spun *orbeşte* cu conştiința că exagerez, nu riscăm să transformăm aliatul în inamic?

Victor ridică neputincios din umeri. Se gîndea la decepția pe care anumite idei, apărute în ultima clipă, i-ar putea-o provoca lui Ionel. Dar şi ideile erau confuze şi starea lui era plină de nelinişte. Se mulțumi doar să-i dea dreptate Luciei:

— Ştiu, Lucia. E un pericol, îl simt. Dar, complicînd lucrurile de la început, nu ne paşte acelaşi risc?

— Explicați-mi şi mie, se rugă Dan. Astăzi sînt în conflict cu inteligența. Ce-i cu istoria asta în care timpul poate deveni din aliat rival?

Victor n-avu curajul să rostească cuvîntul. Îl rosti Lucia:

— Eşecul... Dacă eşuăm în prima noastră tentativă...

Ionel nu mai putea suporta atîtea nedreptăți. Îşi strînsese pumnii, îşi muşcase buzele pînă la sînge:

— Nu vă înțeleg. Nu vă înțeleg. Dacă nu credeți în ce v-a spus, de ce nu strigați în fața mea?

— Exagerezi, Ionel, încercă Dan să-l calmeze. Pe cinste mea că exagerezi. Dar şi ăştilalți exagerează. Fără complicații, mor. Aşa s-au obişnuit.

— Te-a jignit cuvîntul? întrebă Victor. E o copilărie. Eu îți înțeleg starea. Ți-am repetat şi convingerile mele. Dar un eşec e foarte simplu, Ionel. Gîndeşte-te! Cîteva sute de metri, nu cîteva, o sută de metri mai sus sau mai jos de la locul unde presupui că ai văzut palatul şi locul real. O eroare de cîteva sute de metri şi putem căuta zadarnic, nu zile, ci săptămîni. Îmi amintesc ce-ți spunea marinarul. Marea nu e numai întinsă. E şi adîncă.

Ionel căzu pe gînduri. Problema pe care-o ridicase Victor nu-i venise pînă atunci în minte. Trăise tot timpul într-o stare de exaltare. Întrebarea însă exista şi era dureroasă.

— Ai calculat sigur, Ionel? întrebă Lucia înfricoşată şi ea de vorbele lui Victor.

— Am calculat bine, dar mi se pare că undeva am făcut o greşeală. N-am verificat datele.

— În ce sens? se înspăimîntă Dan la rîndul lui.

— În sensul că... M-am slujit în calculele mele de următoarele elemente: viteza vaporului, pe care-o ştiam dinainte, locul sigur pe care mi l-a indicat marinarul, locul în dreptul căruia ne aflam în timpul convorbirii şi ora sigură la care s-a petrecut convorbirea. Elemente nesigure: cantitatea de timp care a trecut de la apariția coloanelor pînă la convorbire... Aici era eroarea, nu poate fi decît de un minut, două... poate chiar mai puțin...

— În cazul acesta, spuse Lucia, nu poate să apară o eroare exagerată în ce priveşte locul...

— Ştiu, Lucia. Am calculat pe rînd cu trei elemente separate de timp. Nu consider nici eu prea gravă eroarea... Limitele în sus şi în jos nu depăşesc o sută de metri.

— Eşti sigur de ora pe care ți-a dat-o marinarul? întrebă Dan. Poate ți-a dat-o cu aproximație.

— Sunt absolut sigur. Am verificat-o de cîteva ori, stînd cu el în cabină. Exact la *unu* noaptea are obiceiul să deschidă uşa cabinei şi să ia, cum zice el "un pic de aer".

— Să-ți spun drept, răsuflă uşurat Victor, mi-a fost şi mie teamă. Acum însă m-am liniştit. Prin urmare n-avem altceva de făcut decît să aşteptăm sosirea unicului mijloc de transport care ne stă la îndemînă. Dacă nu se vor ivi şi acolo cine ştie ce surprize...

3

Într-adevăr, cei doi cireşari plecaţi voluntar după cotigă nu fuseseră scutiţi de surprize. Mai întîi, nu găsiseră pe nimeni acasă la locuinţa cu pricina. Tic bătuse în poartă, pînă ce învrăjbise la culme toţi cîinii din împrejurimi, spre marea bucurie a lui Ţombi. În al doilea rînd, n-o găsiseră pe muma mumelor pădurii nici la Aglaia, nici la Profira, nici la Săftica. Mai mult. Nu le găsiseră nici pe acestea acasă. În al treilea rînd, nu reuşiseră, cu toată iscusinţa lui Tic, să descopere un alt mijloc de transport şi nici măcar un om capabil să le furnizeze un asemenea mijloc. Erau amîndoi în culmea disperării, mai ales după ce la poştă aflaseră că bătrîna familiei Hodoroabă e plecată la cîmp cu mîncare.

"Dar cred că se întoarce degrabă, spusese funcţionara, dacă nu i s-o întîmpla să se întîlnească pe drum cu vreo băbuţă. Că-i place să stea la umbră şi să sporovăiască." Funcţionara voise să mai adauge ceva, dar plecarea grăbită a tinerilor nu-i mai dăduse răgaz. Îşi amintise în ultima clipă de un bătrîn cu cioc negru, lunguieţ, care se interesase, nu cu mult timp înainte, despre sosirea tinerilor şi despre locul unde se aciuaseră pe malul mării.

"Oare ar fi trebuit să le spun şi asta?" se întreba ea, în timp ce urmărea cu privirea cele două siluete care se îndepărtau.

Ursu şi Tic se aşezaseră pe marginea şanţului lîngă casa cu cotiga. Îşi bîţîiau picioarele de nervozitate şi se uitau tot timpul la capătul uliţei. (Dacă ar fi avut habar şi de întrebarea nemărturisită a funcţionarei...). Uneori îl trimiteau în recunoaştere pe Ţombi.

— Ar trebui făcută puţină ordine prin părţile astea, spuse Tic. De pildă, cine are nevoie de copaci pe marginea drumului?... Omul, dacă merge, merge cu un scop, undeva, ce-i trebuie umbră?... Şi pe urmă chestia asta cu babele. De ce să ducă tocmai ele mîncare la cîmp? N-au altceva de făcut acasă? Eu, dac-ar fi după mine, le-aş obliga să stea toată ziua la poartă. Dacă intră cineva, un străin, într-o casă? Ce, noi n-am putea foarte uşor să...

Tic făcu o pauză. Îi venise o idee năstruşnică, dar îi era teamă să nu i-o respingă Ursu. De aceea îl luă încet, cu binişorul:

— Îmi povestea odată un bătrîn, chiar astă-iarnă. Era viscol cumplit afară şi o coadă la cinema... Nu ştiu cum se întîmplase să stau tocmai lîngă el. Fuma ţigări "Mărăşeşti", una după alta, şi mă îneca fumul lor.

Tic făcu o pauză pentru a-şi verifica puterea amănuntelor.

— Şi? întrebă Ursu. De fapt ce vrei tu să povesteşti? Vreo istorie de-a ta?

— Aş! O întîmplare oarecare... Tocmai voiam s-o şterg de lîngă bătrînul cu ghete galbene, cînd mă opreşte şi mă întreabă dacă-s elev. Eu îi răspund, el mai departe: ce note am, cum stau cu purtarea, dacă-mi place să mă joc şi tot felul de chestii din astea. Ce să fac? Din politeţe, din respect, răspund. Nu ştiu cum vine vorba despre cinste şi necinste şi se apucă să-mi povestească o istorie. Cică i s-a întîmplat lui — ştiu eu? — poate c-o fi adevărat... pe cînd era tînăr... profesor de latină şi greacă, adică om serios... Cică într-o zi, chiar ziua-n amiaza mare, apare, în satul în care era, un sat mai mare, că avea şcoală, un lup. Atacase un staul. Prin împrejurimi, numai el. Ce să facă? Un vecin avea puşcă încărcată, dar nu era acasă. Ce să facă? Să ia puşca, intrînd pe geam sau pe uşa din dos, sau să lase lupul să omoare vitele?... Mi se pare că erau chiar vitele lui. Adică îi trebuia puşca pentru nevoile lui... Pe scurt: îmi spune c-a luat puşca... intrase pe uşa din dos, era deschisă... ţac-pac, gata lupul!... "Am făcut bine?" mă-ntreabă el... Eu ce să-i spun: "Foarte bine! Vă felicit!"... El de colo: "Păi am luat lucru străin, am intrat în casă străină". "Ei şi?" zic eu... Tu ce spui, Ursule?

— Eu zic să n-o luăm, Ticuşorule. Nu-s nici lupi, nici vite, nu sîntem nici profesori de latină şi greacă... Nici măcar nu fumăm ţigări "Mărăşeşti"...

— Dac-ar rămîne numai chestia cu "Mărăşeştile" în picioare, aş face eu rost repede de ţigări. Dar chiar eşti cu totul împotrivă? Nici măcar aşa, un firicel de aprobare? Tu poţi să te duci la poştă, tu nu ştii nimic şi las eu un bileţel în locul cotigăi.

— Nu, Tic. Dac-ar da lupii peste noi...

— Atunci la ce-am avea nevoie de cotigă? Smulgem un par din gard şi-i faci ferfeniţă. Sau le pregătim un mormînt al răzbunării ca atunci. Of... Ia mai du-te o dată, Ţombi, la capătul uliţei... Marş!

Ţombi se supuse ordinului şi o zbughi. Apăru la capătul uliţei abia după un sfert de oră. Şi-l aşteptau nişte sudalme şi nişte epitete îndelung şi stăruitor căutate... Dar nu se ivi numai el. Înaintea lui alerga un prichindel, ţipînd cît îl ţinea gura. Şi în urma prichindelului, o babă cu o

surcică în mînă, amenințînd de mama focului. Cîinele aduse țîncul pînă în fața casei, apoi fugi spre capul satului, pentru a nu trăda identitatea stăpînului său. Sosi şi băbuța, leoarcă de sudoare, gîfîind, de părea că-şi trage sufletul.

— Auzi, Doamne! Mînca-i-s-ar toate oasele şi zgîrciurile chiar din fața cuştii lui! Încolți-l-ar trei sute de viespi şi optsprezece lilieci! Auzi, dihanie scîrboasă! Of... Of... Of... Să-mi trag răsuflarea... Of... Auzi?... Bună ziua, maică... Şedeam şi eu la umbră, de, cum se întîmplă cu omul la drum... dădusem peste vreo trei neamuri, mai de departe... of... că mi-a ieşit sufletul... de, ne mai spuneam şi noi pe de-ale noastre... băiatul se juca liniştit în nisip... cînd deodată javra asta afurisită sare la el... Băiatul fuge, javra după el să-l omoare, nu alta... Eu ce să fac? După javră... Că nu-mi lăsa deloc băiatul în pace... Nici în zilele mele de horă n-am alergat şi n-am țopăit atîta... Unde te-o muşcat, mă?

— Nu m-a muscat. Mă împinzea meleu cu botul, aici în... şi-şi duse mîna spre fund.

— Şi de ce nu i-ai dat una peste bot, nătăflețule? De ce n-ai luat o piatră?

— Da! Îsi convine matale. Da' cui i-al fi hăcuit culisolul?

Tic făcu la început haz auzind răspunsurile prichindelului, rîse cu multă artă, pentru a-şi calcula şansele. Văzînd mulțumirea bătrînei, rîsul său se prefăcu pe nesimțite într-o expresie de nemărginită satisfacție şi admirație. Numai chipul lui era în stare să farmece băbuța. Dar mai erau şi vorbele.

— Ce copil drăgălaş! Un înger, nu altceva! Are un năsuc ca o... ca un... ca o piersică medievală... Şi nişte ochi... Cîtă istețime, cîtă tandrețe, cîtă *moronitate* străluceşte în ochişorii lui! E nepotul dumneavoastră?

— Nepot?! zise băbuța foarte măgulită. Ehei, e strănepot, domnişorule.

— Nu se poate! Asta o spuneți aşa... ca să-l întineriți...

Prichindelul, care nu prea înțelegea ce se spune cu privire la el, se aciuase în poala băbuței. Aceasta îi mîngîia fericită părul.

— Şi ziceți c-ați venit iar după cotigă? întrebă cu voce binevoitoare bătrîna.

— Nu... Am venit să... Am venit cu... nişte treburi, dar auzind că strănepoțelul dumneavoastră, e atît de isteț, aşa că...

— Dacă n-aveți nevoie de ea... Tot mi-o ceruse cu împrumut un fin de-al meu de peste deal...

Tic o sfecli. Îşi blestemă bunăvoința şi era cît pe-aci să se căiască de drăgălăşeniile pe care i le spusese țîncului. Noroc că-i strecurase şi cîte o "realitate". Încercă să repare gafa:

— De fapt... Nu ne stă la inimă să vă refuzăm. Nu-i aşa, Ursule? Dacă țineți atît de mult să ne-o împrumutați... Ştiți... Nu-i bine să nu asculți oameni mai în vîrstă...

— Apoi să ştii, drăguțule, că eu îți dau cotiga, spuse rîzînd bătrîna. Dar să nu mă faci să-ți şi mulțumesc pentru treaba asta... Că dacă mai stau mult de vorbă cu mătăluță o să mă faci să-ți umplu cotiga cu poame... Da' acu spune-mi drept. Chiar are băiatul meu ochi de morun?

— Morun?! se miră Tic. Aaaa... Cred că n-am observat bine... Vai, cum să aibă ochi de morun. L-am confundat cu... linul. Are ochişori de lin.

— Hai, luați cotiga şi mai scuturați şi pomii aceia din grădină... Iar de adus înapoi o aduceți atunci cînd n-o să mai aveți nevoie de ea.

— Şi finul dumneavoastră? încercă Tic să fie politicos.

— Păi uită-te şi mătăluță de jur împrejur şi vezi dacă e vreun deal pe aici.

Tic înghiți în sec. În timp ce încărca poame în cotigă îi şopti lui Ursu:

— Straşnică băbuță. Da' şi eu straşnic! Ai văzut cum am făcut-o din "muma pădurii", "pîine caldă"?

4

Cînd cotiga ajunse la marginea mării, corturile de mult erau prefăcute în baloturi. Un morman uriaş de bagaje aştepta să fie încărcat pe platforma aceea de scînduri susținută de două roți de fier. Treaba aceasta dură însă foarte puțin.

— Să orînduim schimburile pentru cărat, spuse Victor. Eu cu Tic, Ionel cu Dan, Ursu... singur.

— Şi noi? întrebară în acelaşi timp Lucia şi Maria. Pe noi de ce ne excludeți?

Victor desfăcu brațele în sens de "voi, dacă vreți neapărat, n-aveți decît". Cel care se

împotrivi, atît participării fetelor, cît şi participării celorlalţi la trasul cotigăi, fu Ursu. Nici nu voi să audă de ajutor. Aproape că-şi goni prietenii:

— Lăsaţi-mă pe mine. Asta-i treaba mea. O iau pe nisipul ud. Nici n-o să simt greutatea. Hai, daţi-i drumul. Să nu ne prindă ploaia.

Cînd se convinse că nu poate clinti cu un dram hotărîrea lui Ursu, Victor dădu semnalul de plecare. Porniră pe nisip în direcţia Constanţa. Numai Ursu rămase cîteva clipe pentru a aranja ceva la hulube. Prinsese de hulube o funie ca să poată trage cotiga şi cu pieptul.

Vremea era atît de frumoasă, cerul atît de senin şi marea atît de calmă, că nimeni nu mai credea în previziunile lui Ursu. Mergeau alene, visători, pe malul mării. După calculele lui Tic, aveau de mers pînă la punctul topometrie vreo cincisprezece kilometri. Chiar fără să se grăbească erau siguri că vor ajunge acolo înainte de apusul soarelui. După cîtva timp de mers, Ursu o luă înaintea celorlalţi. Trăgea cotiga şi cu braţele şi cu pieptul. Tic făcu o glumă văzîndu-l cum se opinteşte ca un cal la ham, şi pentru şi mai mult haz se agăţă de cotigă, strigînd vesel:

— Di, roibule, că-ţi dau deseară fulgi de ovăz şi zahăr cubic.

— Mai bine mi-ai da acum, îi răspunse cu toată seriozitatea Ursu, oprindu-se din mers.

Tic rămăsese pe cotigă. Se întreba dacă Ursu făcuse sau nu o glumă.

— Chiar vrei să-ţi dau? Sau ai spus numai aşa ca să mă dau eu jos?

— Şi una, şi alta, Ticuşorule. V-am spus că o să ne apuce ploaia pe drum.

Tic sări din micul vehicul, dar uită, sau poate nu dădu importanţă rugăminţii lui Ursu. Acesta trăgea zdravăn la cotigă, obligîndu-şi prietenii să ţină pasul cu el. Cînd văzu că rămîn în urmă, îl chemă cu voce tare pe Victor. Victor alergă spre dînsul, urmat de întregul grup.

— Ce s-a întîmplat, Ursule? întrebă Victor ajungîndu-l din urmă.

— Ce să se întîmple? Nici nu mi-aţi spus unde mergem. Dacă mă rătăcesc?

— Da! asta era... Hm, ai dreptate. Din grabă am uitat să discutăm cu voi, să vă punem la curent cu ceea ce am hotărît sau mai bine zis cu ceea ce am stabilit... Dar de ce fugi aşa?

— Mai bine răspunde-mi... Tic! Vino şi tu ca să ne pună Victor la curent cu...

O dată cu Tic sosiră lîngă Ursu şi Ionel, şi Lucia. Numai Dan şi Maria rămaseră în urmă. Avîndu-i însă pe ceilalţi lîngă el, Ursu izbuti să schimbe ritmul mersului, impunîndu-l pe cel hotărît de dînsul. Aceasta, pe nesimţite, în timpul conversaţiei. Pînă şi Dan o îmboldea pe Maria să iuţească pasul.

— Nu vezi cît de departe au ajuns ceilalţi? Abia se mai zăresc.

— Dacă vor să facă întrecere de marş, n-au decît. E foarte greu să ne rătăcim, dar să ştii că nu te reţin... Dimpotrivă.

— Dimpotrivă!!! Cîtă francheţe! Sau e numai cochetărie? Ştii tu cît de cavaler sînt. Nu te-aş părăsi, chiar de-aş şti că mă duci la marginea iadului...

— Poate că tocmai într-acolo mergem... Dar dacă vrei neapărat să rămîi în urmă...

— Mi-ai permite din cînd în cînd să-ţi fac nişte complimente foarte meritate? Ca să nu simţim scurgerea timpului...

— Eşti un caraghios, Dan, şi mă faci să rîd. Îmi promiţi complimente, şi de fapt mă jigneşti, cavaler galant ce eşti. Deşi mă ai alături şi-ţi ofer satisfacţia tăcerii, te plictiseşti...

Dan se opri din mers:

— Stai, stai. Ce-am zis am zis. Înseamnă că mi s-au tulburat minţile, ceea ce e puţintel cam grav. Adică, e mai mult decît un compliment pentru tine... Pe urmă tu mi-ai spus orice cu plăcerea de a sta alături... Nu prea am înţeles eu bine... că m-am tulburat prea tare... Acum ce să fac? Să tac, să vorbesc, să sper? Să cred? Mai bine mă transform într-o coloană de marmură. Mi-e teamă să fac ceva... Mă cuprinde spaima... Ce să fac?

Maria se uită la Dan cu atîta atenţie, de parcă îl vedea pentru prima dată în viaţa ei. Simţea o emoţie nouă în vocea lui, deşi încerca să şi-o ascundă.

— Ce să faci? Să-ţi spun sincer, Dan? Dacă-mi promiţi că nu te superi. Să te iei la harţă cu Tic şi să mai aştepţi trecerea timpului. Nu minute, ore, zile, ci ani. Vreo cîţiva ani.

— Vorbeşti serios, Maria? Ştii adineauri cum se aprinseseră cerurile în inima mea? Prin urmare, absolut nici o speranţă...

Maria se înveselise, sau poate că zîmbetul uşor, care i se ivise pe faţa atît de îngîndurată pînă atunci, aducea a veselie.

— Ştii ce-o să se întîmple atunci, peste cîţiva ani, cînd *cu adevărat* se vor aprinde cerurile în inima ta?... Melodia asta mi-a plăcut... Ştii ce-o să se întîmple? N-o să mai spui nici o vorbă. Nici

n-o să ai nevoie. Pentru că va țîşni totul din tine ca o erupție.

— Doamne! se tîngui Dan cu voce tare. Ce ruşine o să-mi fie deseară!... Dacă am ajuns să-ți spun asta, înseamnă că sînt lecuit definitiv.

Maria simți un uşor regret auzind ultimele cuvinte ale însoțitorului ei. După cîteva clipe uită însă totul. Nici nu-l mai vedea pe Dan alături. Visa.

În jurul lui Ursu se purtau altfel de conversații. Mult mai prozaice, sau poate mult mai poetice. Pentru că subiectul discuțiilor era Palatul de cleştar. Tic şi Ursu fuseseră puşi la curent cu tot ceea ce se petrecuse la corturi în timpul dimineții. Dacă Tic mai ceruse uneori vreo explicație, sau pusese vreo întrebare, sau făcuse vreo remarcă în stilul lui, Ursu în schimb tăcuse tot timpul. Nici măcar nu spusese "da" sau "nu". Tăcea şi trăgea la cotigă şi lăsa sudoarea să-i curgă şiroaie prin păr, pe față, pe gît, pe trunchi, pe picioare. Era lac de sudoare. Numai cînd auzi calculul făcut de Ionel pentru fixarea locului, se opri din mers şi gestul lui fu atît brusc, că era să răstoarne cotiga cu tot cu bagaje. Se strădui din răsputeri să nu gîfîie în timp ce vorbea:

— După tine, care-i elementul de calcul cel mai nesigur, Ionel? Mi se pare că timpul de la apariția coloanelor pînă la întîlnirea cu marinarul, nu?

— Da, recunoscu Ionel. Celelalte sînt date precise. Ora, viteza vasului, distanța parcursă în timp de la un loc la altul... Dar ce-i cu tine?

Ursu înconjură cu privirea orizontul. Fața i se întunecase, întoarse apoi capul şi se uită atent înapoi. Ceilalți nu-i zăriră pe Maria şi pe Dan. Abia deosebiră nişte pete în depărtare. Ursu în schimb îi văzu şi clătină nervos din cap:

— Acum se grăbesc ei, dar să nu fie prea tîrziu. Vijelia, Victor! Vine o vijelie cumplită! Uitați-vă pe mare, în zare. Nişte dungi negre. Şi aerul... Nu simțiți şuvoaie reci în zăpuşeală?

Nimeni nu văzu dungi negre la orizont, dar în aer simțeau ceva neobişnuit. Se uitară de jur împrejur. Nici un adăpost. La cîteva sute de metri în fața lor, spre marginea mării, se înălța singuratic un salcîm uriaş.

— Eşti sigur, Ursule? Poate că...

— Nu mai putem pierde nici o secundă! se răsti el. Spre salcîm!

Porniră aproape în goană. Aerul devenea din ce în ce mai rece. La marginile ei, marea arunca spre cer nişte trombe negre, uriaşe. Ursu opri cotiga în dreptul salcîmului, cam la vreo cincizeci de metri de copac.

— Corturile! răcni el.

Cireşarii începură, în grabă, să instaleze corturile. Ursu le verifică soliditatea şi, nemulțumit, ceru funii pentru a face nişte ancore suplimentare.

— Noi, între timp, să aducem bagajele, spuse Victor. Să împingem cotiga lîngă corturi.

Victor, Ionel şi Tic se opintiră să mişte cotiga despovărată pe trei sferturi de încărcătură. Nu izbutiră s-o clintească nici un centimetru. Nisipul acționa ca o frînă cu neputință de învins. Abia în clipa aceea înțeleseră de ce ceruse Ursu cu atîta vehemență să fie lăsat singur la trasul vehiculului. Toți ceilalți n-ar fi putut, adunîndu-şi laolaltă puterile, nici măcar, s-o urnească din loc.

— Şi eu, care te-am obligat şă mă cari, se căi Tic. Iartă-mă, Ursule.

— Cred c-am dat zece litri de apă din mine, spuse vlăjganul. Credeam c-o să-mi crape tendoanele, c-o să mi se spargă vinele... Bine că...

În clipa aceea începu vijelia. Cerul deveni dintr-o dată de păcură. Răsună un bubuit în depărtare, marea porni să geamă şi să se zguduie. Cîteva sulițe de foc azvîrlite în zigzag, pe cer, primele picături, urletul crescînd al valurilor, alte bubuituri mai apropiate... Maria şi Dan alergau bezmetici. Mai apucaseră să vadă corturile. Apoi întunericul deveni de nepătruns şi ploaia se revărsă cu puterea unui torent. Cerul tremura din toate încheieturile. Ursu se pregătea să pornească în întîmpinarea întîrziaților. Aceştia, cu ajutorul fulgerelor, ajunseră la corturi. Erau uzi leoarcă. Dan mai avu totuşi putere să facă o glumă:

— Tot ți-am promis că merg după tine pînă la marginea infernului... Mi-am ținut promisiunea. Dar nici tu nu m-ai lăsat să cad înăuntru.

Maria însă nu-l auzea. Era în celălalt cort. Lucia o fricționă cu alcool, apoi o ajută să se îmbrace şi, preventiv, o obligă să ia nişte tablete.

— Eşti atît de fierbinte, Maria, că mi-i teamă să nu te îmbolnăveşti...

— Ce dar cumplit! se înfiora ea. Am stat nemişcată pînă mi-a pătruns tot trupul. Dacă nu-l vedeam pe Dan prăbuşindu-se...

— Eşti nebună sau ce-i cu tine?... Îmbracă halatul ăsta. Repede.

Maria deveni subit docilă, supunîndu-se vocii poruncitoare care străpungea întunericul.
În cortul celălalt, Dan trecuse prin momente asemănătoare. Numai că el acceptase de la bun început tratamentul care i se aplicase. Fricțiuni, masaje, rufărie uscată. Se simțea din ce în ce mai bine dispus.
Afară, vijelia era cumplită. Fulgerele despicau fără întrerupere cerul, orbind şi înspăimîntînd totul. Tunetele şi vuietul talazurilor se contopiseră într-un zgomot infernal. Natura se dezlănțuise. Trăsnetele țipau tot mai aproape. Numai ele săreau ca nişte acute din cornul infernului. Unul lovi atît de aproape, că, în corturi, fiecare simți pe limbă săgeata electrică.
— Salcîmul! spuse Ursu. Am scăpat. Dacă ne-am fi oprit sub el... Aşa am redus riscul la jumătate. Ori corturile, ori salcîmul. Am scăpat, în sfîrşit.
Ca întotdeauna în clipele grele, primejdioase, Ursu îşi dovedise luciditatea.
Prin deschizătura de un deget a unei ferăstruici, băieții văzură salcîmul arzînd. Era un spectacol de necrezut, fantastic. Torentele de ploaie nu reuşeau să-i stingă toate flăcările. Ardea ca o lumînare şi deodată se frînse de la jumătate. Priveliştea de foc aduse pentru multă vreme tăcere în corturi. Vijelia îşi continua aprigă dezmățul. Dar se stinse tot atît de brusc precum începuse. Atîta doar că lăsă în urma ei înserarea.
Cina avu loc în cortul cel mare, la lumina lanternelor. După cină, se reluară discuțiile.
— Ce-ai vrut să spui, Ursule, atunci înainte de furtună, despre calculele mele? întrebă Ionel.
— Nu despre calcule. Calculul e foarte frumos şi foarte bine făcut. Mă gîndeam însă la elementele de calcul.
— Da, îmi aduc aminte, zise Ionel. Ai descoperit un element nesigur?
— Ştiu eu? răspunse Ursu. Mă întreb. Eşti absolut sigur de viteza vaporului?
— Absolut sigur: atîtea noduri pe oră.
— Dar dacă s-a modificat în timpul nopții? Lumina era difuză, aşa că nimeni nu observă paloarea de pe fața lui Ionel.
— Înțeleg, Ursule, spuse Ionel cu voce ştearsă. N-am verificat viteza din noaptea aceea. Am considerat viteza ca o constantă şi am folosit-o în calcule ca element sigur. Crezi că se poate modifica în timpul mersului?
— Nu cred, Ionel. Sînt absolut convins. De aceea m-am speriat cînd te-am auzit.
La marile întrebări pe care şi le puseseră pînă atunci cireşarii se mai adăuga una. Şi ea avea nevoie de un răspuns imediat.

CAPITOLUL V

1

În mica tabără de lîngă salcîmul trăsnit, rămăseseră numai Ursu şi Tic. Ceilalți plecaseră dis-de-dimineață spre Constanța. Pentru a se aproviziona cu alimente şi cu unele obiecte necesare expediției submarine (Lucia pînă la urmă renunțase la barometru în fața argumentului "Ursu", rostit în cor de toți cireşarii — bineînțeles cu excepția celor în cauză), dar mai ales pentru a-l găsi pe bătrînul timonier şi a-i cere informații suplimentare cu privire la viteza vasului în noaptea marii descoperiri. Sarcinile şi repartizarea grupurilor se stabiliseră de cu seară. Ursu îşi urmărise prietenii cu privirea pînă la şosea şi nu-i slăbi din ochi nici atunci. Numai cînd îi văzu urcîndu-se într-un camion se linişti şi-l anunță pe Tic de norocul celor cinci călători.
— Ştii ce bine îmi pare că sîntem iarăşi împreună! se bucură cu glas tare Tic. Şi mai ales neavînd altceva de făcut decît paza acestor corturi, pe care o las fără grijă în seama potăii... Auzi, Țombi... Înseamnă că sîntem liberi de orice corvoadă pe ziua de azi.
Țombi auzise insulta şi se întristă groaznic, căutînd totuşi ,în mintea sa de cîine un moment, un gînd, un prilej de răzbunare. Supus, dar frămîntat de întrebări şi de gînduri chinuitoare, acceptă locul de pază pe care i-l arătase poruncitor şi sever stăpînul său.
"Prea, prea ciudat se comportă potaia la ora asta, zîmbi Tic. Să fi căpătat oare în ultimele zile o atît de mare considerație față de persoana mea, încît nu mai are curajul să crîcnească?"
Țombi simți insulta repetată şi-n gîndurile lui Tic, pentru că făcea parte dintr-un neam de cîini cu inteligență superioară, care, printre altele, este înzestrat cu darul de a ghici gîndurile oamenilor. Se resemnă din nou, dar şi mai obsedat de ideea răzbunării.

— Ei, Ursule, te-ai gîndit? Cum să folosim clipele acestea de libertate?
— Păi eu zic să ne antrenăm rezistența sub apă. Dar fără să-l chemi ca ieri în ajutor pe Țombi.
— În regulă. Dar să nu rîzi de mine. Mai mult de treizeci de secunde nu rezist.
— Ieri ai stat patruzeci de secunde, după ceas, ceea ce pentru început înseamnă foarte mult.
— Chiar m-ai văzut imediat ce am ieşit? Am întîrziat pentru că nu-l găseam pe Țombi.
— Te-am văzut cînd îl căutai, Ticuşorule. Altminteri poate că mă înşelai şi pe mine.
Tic rîse. Față de toți ceilalți era ironic, se purta uneori chiar obraznic, lîngă Victor şi lîngă Ursu se simțea însă intimidat. Erau de altfel favoriții lui. Pe unul însă îl stima şi-l admira, pe celălalt îl iubea. Încercînd să le pună în balanță calitățile (voia să facă din această comparație o ecuație cu cifre precise, cum îl obişnuise Victor, ca să obțină un rezultat pur, matematic), dar nestatornic sau poate numai distrat, lăsă un gînd să-i zboare aiurea. Ecuația se fărîmiță imediat, în schimb se pomeni îmbogățit cu o idee grozavă, menită să-i umple cu plăcere clipele libere.
— Ursule! De ce sîntem noi proşti? Înțelegi, "proşti" e un fel de a vorbi. De ce nu umflăm noi barca de cauciuc? Pssst! Ce plimbare am face şi poate chiar şi nişte cercetări, aşa, fără scop.
Ursu primi fără rețineri propunerea lui Tic. După un sfert de oră, barca, umflată pînă la limită, îşi aştepta pasagerii. Înfiorat de plăcerea anticipată a unei plimbări cu barca pe mare (exista oare în tot oraşul cineva asemenea lui care să se fi bucurat în toată ascendența şi descendența neamului său de o asemenea cinste şi plăcere?), Țombi făcu o ultimă încercare de a se face ascultat de Tic, renunțînd, cu jurăminte solemne (dar tăcute, fără martori), la toate gîndurile de răzbunare. Fu însă alungat la locul său cu indignare şi însoțit de epitetul care-l jignea cel mai mult pe lume: javră... leneşă ("leneşă" era termenul îndulcit de Țombi, pentru a nu crăpa cu totul de ruşine). Replica o dădu imediat. Cînd îl văzu pe Tic gata să se urce în barcă, scoase un urlet atît de năprasnic, că stăpînul său îşi pierdu echilibrul, căzu în apă şi răsturnă barca totodată. Dar, cînd zări capul lui Tic ieşind din apă, începu să se uite mirat şi neliniştit în jurul său, parcă pentru a-l descoperi pe autorul urletului. Trăgea însă cu coada ochiului la pumnul strîns care-l amenința şi-şi spuse în interiorul ființei sale cîineşti: "Asta nu-i nimic! O să vezi mai tîrziu..." Încă nu ştia ce va vedea stăpînul său, dar nu asta era important. Importantă era hotărîrea lui de a-l face să vadă...
Barca plutea lin pe apa mării. Două lopeți mici mînuite cînd de Ursu, cînd de Tic, loveau apa dînd viteză şi direcție bărcii de cauciuc. Pînă în clipa aceea, navigatorii nu se gîndiseră la ceva anume. Se mulțumeau doar să facă o plimbare. Deodată se auzi un schelălăit, urmat de un lătrat furios. În convenția Tic-Țombi, combinația acestor sunete indica un semnal de primejdie pentru cineva. Cei doi întoarseră barca spre mal mărindu-i viteza. Țombi se bătea de zor cu nişte gîngănii, sau se prefăcea — hoțul! — că se bate. Ba, la un moment dat, începu să se tăvălească în nisip, de parcă i s-ar fi înfipt în blană un roi întreg de bîrzoi.
— Îşi bate joc de noi javra, descoperi Tic. Trebuie să fac rost de nişte nuiele. Dacă a ajuns să schimbe sensul semnalelor din codul nostru... Îți arăt eu, potaie afurisită!
După acest incident, navigatorii îşi reluară ocupația. Plimbare, apoi scufundări, antrenamente de rezistență sub apă, de viteză şi de vedere sub apă. Ursu îl învăță pe Tic vreo cîteva mişcări care-l ajutară atît la mărirea vitezei de înaintare sub apă, cît şi la simplificarea şi dozarea eforturilor, ceea ce-i întărea rezistența la presiune şi lipsă de aer.
— Grozav! spuse el, după ce prinse mişcările. Nu vrei să mă cronometrezi?... Stai! Mi se pare că Lucia şi-a lăsat în cort ceasul antiacvatic...
În clipa aceea Țombi lătră de cîteva ori aprig, apoi schelălăi. Era semnalul că se apropie cineva cu intenții duşmănoase. Tic îl lăsă pe Ursu în apă şi cîrmi cu grijă spre mal. Trase barca la țărm şi se duse mai întîi la Țombi. Acesta, cu picioarele răşchirate şi cu botul întins, privea un anumit loc de pe nisip, de parcă urma să vină de acolo un ditamai balaur hotărît să înghită corturile, bagajele, barca şi o parte din mare. Tic se opri lîngă el şi văzu în nisip, într-o groapă mică, un crab mort, aruncat cine ştie de cîtă vreme acolo. Nu spuse nimic. Porni cu paşi lenți spre corturi, dar se întoarse brusc şi-l văzu pe Țombi tăvălindu-se prin nisip de rîs. Bineînțeles că, imediat ce zări privirile stăpînului său, se prefăcu iarăşi atacat de albine. "
"Bun! îşi zise Tic. Las' că vedem noi cine rîde mai bine pînă la urmă!"
Ți-ai găsit! Cîinele respinse cu o nonşalanță definitivă presupusa amenințare. Şi-şi continuă planul.

Tic ajunse cu ceasul şi cu barca la locul unde se scălda Ursu. Acolo marea făcea un intrînd, iar pămîntul, bătut mai cu furie de valuri, îşi scosese afară nişte căpăţîni stîncoase. Apa era la început mică, pînă la gît, dar după cîţiva metri se adîncea brusc. Nu se mai vedea fundul. În locul acela îşi continuară tinerii antrenamentele. La prima cufundare, Ursu rezistă, sub apă, o sută treizeci şi patru de secunde. Era recordul său de pînă atunci. Cufundările următoare, probabil din cauza oboselii, nu depăşiră, în timp, o sută de secunde. După un lung răgaz de odihnă, la cea de-a noua cufundare reuşi să reziste o sută patruzeci şi cinci de secunde. Tic era atît de mîndru, de parcă el ar fi fost autorul recordului.

— Acum e rîndul meu, Ursule. Ţine ceasul. Repede. Vreau să stabilesc şi eu un record.

Ursu răsuflă din greu. Era vizibil, sau, dacă vreţi, auzibil efortul făcut. De aceea primi cu bucurie invitaţia lui Tic, îi luă ceasul... Dar îl rugă să aştepte cîteva minute.

— De ce? întrebă surprins Tic.

— Ca să... Parcă l-am auzit pe Ţombi lătrînd.

— Dă-l dracului! E un farsor, o lichea, un trişor. Las' că-i tăbăcesc eu pielea de la coadă pîn' la vîrful nasului. Eşti gata?

— Imediat, Ticuşorule. Stai numai să mă obişnuiesc cu ceasul.

Cînd îşi reveni cu totul în fire, cînd îşi regăsi toate puterile, Ursu îi făcu semn lui Tic să sară. Apoi încordat, cu ochii atenţi, urmări înotul pe sub apă al acestuia. Îl urmărea cu barca de la suprafaţa apei. Nu voia să supună fiinţa aceea atît de dragă nici celui mai mic risc. După patruzeci de secunde, Tic ieşi triumfător. Se agăţă de barcă şi întrebă în pauzele respiraţiei:

— Cît... cît am... cît am stat... Ur... Ursule!

— Aproape şaizeci de secunde.

— Cum? Numai atît? Eu credeam că am stat mai mult de un minut.

— Mai, puţin, Tic. Dar asta n-are nici o importanţă.

— Chiar mai puţin decît cincizeci de secunde? Spune drept, Ursule!

— Ai stat exact patruzeci de secunde... pentru că te-ai dus prea la fund şi te-a obosit presiunea apei.

— Asta era! se înveseli Tic. Dar ştii tu ce frumos e fundul? Şi ştii ce mulţi peşti foiesc printre pietre? Fii atent! Mă mai duc o dată.

Ursu îl urmări iarăşi, de la suprafaţa apei. Îl văzu apropiindu-se de ţărm, strecurîndu-se printre bolovani, întorcîndu-se în loc, rotindu-se de cîteva ori în jurul unui punct, apoi ridicîndu-se cu un bolovan în mînă la suprafaţă. Rămăsese sub apă treizeci de secunde.

— Ai prins un peşte de piatră? îl luă în primire Ursu.

Tic transportă bolovanul la ţărm şi ţîşni ca un popîndău din apă.

— Iute, Ursule! strigă el. Am descoperit o cetate, un oraş, o... Vino repede!

Într-adevăr, bolovanul lui Tic nu era un bolovan obişnuit. Era un fragment de granit, mai mult lat decît gros, şlefuit cîndva de o mînă omenească, pentru că pe una dintre feţele lui se aflau săpate nişte litere ciudate. Nu mai era nici o îndoială. Bolovanul făcea parte dintr-o masă mare pe care se gravase o inscripţie.

— Ursule! Ursule! sări Tic în sus. Lasă, lasă... O să spunem că l-am găsit împreună.

— Ticuşorule! şopti duios Ursu. Asta-ţi trece ţie acum prin cap?... Nu-ţi dai seama ce comoară ai găsit?

— Păi tocmai din cauza asta!... Hai să-l ducem lîngă corturi şi să ne continuăm cercetările. Pînă se întorc ceilalţi, poate găsim şi restul.

Lăsară bolovanul lîngă corturi şi se întoarseră la locul cu pricina. Ţombi încerca să le tulbure căutările (şi nu chiar fără motiv de astă dată). Lătra, lătra ca un apucat. Nemaiputîndu-i suporta apucăturile rebele, Tic hotărî să-l pedepsească. Dar, cînd ajunse lîngă corturi, nu mai zări bolovanul. Parcă-l înghiţise pămîntul. Mai întîi îl năpădi o spaimă soră cu moartea, dar se reculese repede. Începu să caute cu atenţie în nisip. Bolovanul era acolo. Se afundase singur în nisipul ud. Nu se mai vedea decît inscripţia.

De astă dată Tic nu mai ţinu seamă de codul manierelor elegante. Pocni cu piciorul gol de cîteva ori javra, în locul cel mai cărnos şi mai dureros. Cu sentimentul datoriei împlinite, reveni la locul descoperirii.

2

În oraş, grupul celor cinci cireşari se împărţi în două. Victor şi Ionel porniră spre port, pentru a da de urmele timonierului, iar Maria şi Lucia, însoţite de Dan, începură să colinde magazinele. Dan întocmise lista obiectelor trebuincioase expediţiei. Pentru a le achiziţiona trebuiau să intre pe rînd: într-un magazin sportiv, într-un magazin de fierărie, într-o farmacie şi bineînţeles prin cîteva "aprozaruri" şi "alimentare". Duceau cu ei doi saci mari de voiaj, care conţineau la rîndul lor cîteva sacoşe şi cîteva plase de nailon.

— Pentru treaba asta, anticipă Dan, trebuia să-l luaţi cu voi pe Ursu, nu pe mine. Sau aveţi de gînd să angajaţi un camion?

— Las' că te mai ajutăm şi noi, nu te speria, încercă să-l liniştească Lucia. Şi apoi nu uita că ne-am dat întîlnire în parc cu băieţii. Dacă o să fii prea încărcat, îi aştepţi tu înainte acolo, iar noi cumpărăm restul obiectelor.

Primul magazin în care intrară era un magazin de confecţii. Dan îşi privi nedumerit însoţitoarele:

— Am uitat eu ceva? Pe lista mea nu e trecut un asemenea magazin.

Văzîndu-le însă pe amîndouă preocupate să privească din toate unghiurile un manechin îmbrăcat într-un taior albastru, tăcu, sau, mai bine zis, făcu o anumită reflecţie în tăcere. Dumerit, se retrase într-un colţ cu convingerea că va avea timp să citească ziarul sportiv, pe care-l cumpărase la intrarea în magazin, pentru că erau vreo cincizeci de manechine răspîndite prin toate raioanele, şi de vreo cinci, şase ori mai multe modele de rochii, taioare, fuste, bluze, şorturi, paltoane, pardesie, raglane, pălării, balonseide, tricouri, costume de plajă şi altele, cărora Dan nu le dădu, din jenă, denumirea.

Fetele îşi terminară însă raita prin magazin mai repede decît presupusese el. Le acostă la intrare cu un zîmbet de mulţumire şi le însoţi cavalereşte pînă în dreptul unei florării. Acolo încetă să mai fie cavaler. Rămase afară în stradă. Dar şi ele încetară să se grăbească. Ieşiră după un sfert de oră, bineînţeles tot cu mîinile goale. Dan le aştepta însă după colţ. Cei doi saci de călătorie se aflau la picioarele lui. Ţinea mîinile la spate şi părea că face un antrenament de înghiţit noduri. Cînd fetele se opriră în faţa lui, contrariate, îşi adună tot curajul şi, cu un gest sigur, le întinse cîte un buchet de flori. Buchetele tremurau însă în mîinile lui. Ca să scape de jenă spuse ceva:

— Din colţ, de la concurenta aceea oacheşă cu ţigara în gură. Suprinse şi vesele, amîndouă fetele îi făcură cu ochiul şi-l încadrară în mijlocul lor, luîndu-l de cîte un braţ. Dan ţinea sacii de parcă aveau ouă în ei.

— Aşa nu ştiu dacă voi rezista... Nu vedeţi că se uită toată lumea la noi?

Dar, după primele minute de jenă, se pomeni pe nesimţite cuprins de plăcere. Ba le convinse să se mai plimbe puţin pe stradă:

— Pînă dau "ăia" de port, pînă dau în port de vapor, pînă dau pe vapor de timonier, pînă dau la timonier de un moment favorabil, pînă dau... "Ferometalul"! N-avem ce face. Trebuie să intrăm.

Vizavi de "Ferometal" era un magazin sportiv, iar lîngă magazinul sportiv era un şir de "alimentare" şi "aprozaruri". Lista lui Dan se scurta, iar sacii de călătorie se îngreuiau. Apoi veni rîndul sacoşelor, al plaselor de nailon, începură tîrguielile cu posesorii unor roşii cît pumnii lui Ursu, discuţii în contradictoriu la o tejghea cu ardei graşi, pipăraţi la preţ, cochetării cu nişte piersici şi cu nişte caise prea mari şi prea coapte, ca să nu se transforme pe drum în sirop, compătimiri în faţa unor puişori de găină care semănau a ciulama, şi altele şi altele care-l transformaseră pe Dan din viitor candidat la filologie într-un junior înzestrat cu aptitudini serioase de halterofil. Dar apăru pînă la urmă şi parcul, parcul atît de dorit şi de aşteptat. Se duse la prima bancă, stăteau liniştiţi acolo doi bătrîni, o pereche, dar Dan nu mai avea putere:

— Nu vă supăraţi... Banca e rezervată pentru tineri... Pezevenghiul ăla care se joacă în nisip a şterpelit pancarda de pe spetează...

Bătrînii zîmbiră încurcaţi, căutară altă bancă, dar, înainte de a se aşeza, se convinseră că nu e atîrnată nici o pancardă de spetează. Dan puse pe bancă tot calabalîcul, îşi făcu pernă dintr-un sac plin cu zarzavaturi şi pîine şi se întinse cît era de lung, după ce-şi aşternu ziarul la picioare. Fetele îşi făcură cu chiu cu vai loc în adunătura aceea de pachete.

În cealaltă parte a oraşului, în port, Ionel şi Victor întrebau din om în om şi din cabină în cabină unde e ancorat vasul "Sulina". Informaţiile primite pînă atunci îi purtaseră de la un cap la

altul al portului, dar nicăieri nu dădură cu ochii de vas.

— Am procedat ca nişte copii, se răzvrăti Victor. Trebuia să ne interesăm de la bun început la căpitănie. Ne-am pierdut timpul de pomană.

Victor nu greşise. La căpitănie li se spuse imediat că vaporul se află în port şi li se indică unde este ancorat. După o scurtă căutare descoperiră vasul şi în acelaşi timp şi punctul de pe mal care ținea legătura cu el: o cabină în care un cetățean, aplecat deasupra unei mese mici de lemn, punea fără încetare ştampile pe un vraf de hîrtii.

Victor se duse la ghişeu şi întrebă foarte politicos cînd pleacă vasul "Sulina" în croazieră.

— La ora patru! îi răspunse funcționarul, fără să ridice ochii de pe hîrtii şi fără să întrerupă ştampilarea lor.

— Iertați-mă... N-ați putea să-mi spuneți dacă rămîne acelaşi echipaj de săptămîna trecută?

Funcționarul catadicsi în sfîrşit să-şi ridice nasul din hîrtii. Era un bătrînel slab, cu nasul coroiat şi cu nişte ochelari mici, cu rame subțiri de metal.

— Adică pe dumneata te interesează echipajul? Păi de ce nu spui aşa? Credeam că vrei să faci rost de vreun loc şi locuri nu mai sînt de trei zile. Şi pe cine cauți, mă rog?

Victor tuşi de cîteva ori, ca să cîştige timp.

— Voiam să las un răspuns cuiva de la timonă...

— Cui? Nu cumva lui Ispir? A fost retrogradat şi dat la alt vas...

Într-o clipită, Victor pricepu că Ispir trebuie să fie timonierul vinovat de ciocnirea vasului cu bancul de nisip.

— Aa! Nu lui... Nu e vorba de Ispir...

— Atunci te pomeneşti că ai ceva cu moş... cu "Rechinul"?... Aşa-i zicem noi de cînd cu povestea lui din Zanzibar.

— E pe vas, nu ştiți?

— Stai puțin, răspunse funcționarul şi începu să calculeze cu voce tare. Va să zică la nouă... (Victor nu reuşi să descifreze ce trebuie să fie la nouă în mormăitul funcționarului. La nouă şi jumătate... (acelaşi mormăit), la zece... (alt mormăit)... Cît e ceasul acum?

Funcționarul duse mîna la buzunar, dar Victor îi dădu mai repede răspunsul, privindu-şi ceasul de mînă:

— Zece şi treisprezece minute. Foarte exact.

Omul de la ghişeu nu-i ascultă răspunsul. Îşi scoase tacticos ceasul său, îi deschise capacul, se uită de departe la cadran şi abia după aceea rosti, scărpinîndu-se în cap:

— Zece şi treisprezece minute... Da... (Iar mormăi ceva neînțeles.) Da! E pe vas! La magazia de combustibil, la uşa a patra. La zece şi douăzeci de minute se urcă la timonă ca să fumeze o pipă.

Victor era foarte mulțumit, dar fîstîcit. Nu ştia ce e mai bine de făcut. Să ceară încuviințare pentru a urca pe vas, sau să roage pe cineva să-l cheme pe timonier! Îl scoase din încurcătură funcționarul.

— Ilie! strigă el cu o voce surprinzător de groasă şi de puternică. Ilie! Ai un pasager pentru "Sulina".

— Sîntem doi... îndrăzni Victor.

— Doi pasageri, Ilie... Îi aşteaptă "Rechinul" la "şi douăzeci".

Un marinar lung şi deşirat, rezemat de un stîlp de fier, le făcu tinerilor semn cu mîna şi, cînd se apropiară de el, le arătă o bărcuță:

— Poftiți! Dacă sînteți aşteptați de moş Novacu, apoi e mai ceva ca un ordin.

3

Tic şi Ursu continuaseră cu un zel nemaipomenit cercetările. Se scufundaseră de zeci de ori cînd unul, cînd altul, scoseseră la suprafață şi transportaseră pe mal zeci de bolovani, unii de dimensiuni uriaşe (opera lui Ursu), dar nu izbutiră să găsească pe nici unul vreo altă inscripție. O adevărată movilă de piatră se înălțase la marginea apei. Erau numai bolovani rupți de furia apei din pămîntul stîncos. Nici unul nu era dăltuit de mîna omului. Zelul cufundătorilor era însă prea mare ca să se mulțumească cu ideea unui eşec şi să întrerupă cercetările. Curățind în partea aceea fundul apei de bolovani ("Avem cel puțin un loc grozav pentru sărituri de pe trambulină", spusese Tic, pentru că orînduiseră bolovanii în aşa fel ca movila să poată fi folosită drept

platformă), hotărîră "în unanimitate" să continue cercetările în altă direcție.

În timpul cufundărilor, Țombi mai încercă vreo cîteva stratageme, folosind semnale din codul convenit cu Tic, dar nu-i mai reuşi nici una. Nu primi altceva decît nişte amenințări, mai mult în glumă decît în serios. (La planul său cumplit de răzbunare nu renunțase însă definitiv.)

Cei doi cercetători porniră cu barca de-a lungul țărmului, îndepărtîndu-se de corturi. Încovoiați, ca două cîrje, căutau să străpungă cu privirea adîncurile.

— Stai, Tic! şopti Ursu emoționat. Ia uită-te acolo lîngă ieşitura aceea. Nu vezi ceva lunguieț?

— Unde? întrebă Tic, urmărind direcția mîinii lui Ursu. Acolo? Nu văd nimic, nici urmă de fund. Dac-aş avea ochii tăi, aş desființa lunetele.

— Uită-te bine, Tic, la fund. Precis e ceva acolo. Ceva ca un paralelipiped.

Tic tresări, îşi încordă privirile, se uită în apă, pînă i se umplură ochii de lacrimi, dar nu fu în stare să descopere fundul.

— Fii atent că sar! îl anunță Ursu. Lasă-te în partea cealaltă a bărcii.

Îi ascultă sfatul, aplecîndu-se pentru menținerea echilibrului bărcii. Îl urmări pe Ursu afundîndu-se, pînă ce-l înnecară culorile apei. După numai douăzeci de secunde, Ursu apăru la suprafața apei, ținînd ceva în mîna stîngă.

— O bîrnă, Tic! spuse Ursu dezamăgit. Nimic altceva decît o bîrnă groasă, cu nişte ciocuri de fier în ea. Eram convins că am dat peste o coloană sau peste ceva asemănător. Ce să fac cu ea?

— Scoate-o la mal! Poate o să ne folosească la amenajarea trambulinei. Altceva?

După ce aruncă bîrna departe, pe mal, Ursu răspunse cu un glas nu prea mulțumit:

— Nimic, absolut nimic. Numai peşti cu duiumul. Dar ce ne trebuie nouă peşti? Hai s-o luăm în cealaltă direcție.

Cealaltă direcție însemna înapoi la movilă şi de acolo, în stînga, într-o buclă uşoară pe care-o făcea marea. Ajungînd cu barca în dreptul movilei, lui Tic îi veni o idee:

— Ce-ar fi să amenajăm trambulina? Numai bine timpul care ne-ar trebui pentru refacerea respirației.

Ursu primi cu bucurie propunerea. Simțea şi el că are nevoie de odihnă. Cufundările dese îl obosiseră. Nu reuşea să rămînă sub apă mai mult de treizeci-patruzeci de secunde. Iar Tic, sărmanul, la fiecare cufundare, după două, trei clipe, îşi simțea plămînii în stare de explozie. Cei doi săpară întîi la marginea apei, pînă dădură de pămînt tare, stîncos. Se aşteptau la aşa ceva. Prima bază o făcură din pietre mici, culese de pe mal, puseră apoi bolovani mijlocii, apoi bolovani mari, obținînd un turn cam de un metru. După aceea aşezară şi bîrna. O acoperiră apoi cu un strat gros de nisip şi deasupra fixară trei bolovani mari, ultimii şi cei mai mari care rămăseseră pe mal. Bîrna lungă de un metru şi jumătate şi lată de vreo douăzeci de centimetri ajungea deasupra apei.

— Oare ține? întrebă Tic nerăbdător. Pe mine sigur că mă ține, dar mă gîndesc la tine.

Ursu se ridicase pe turnul de piatră. Înainta fără teamă pe bîrnă. Lemnul parcă ar fi fost înfipt în munte şi ancorat de pămînt. Nici nu se clintea. Ursu îşi desfăcu de cîteva ori brațele, îşi luă elan şi făcu un salt mortal, neghemuit. Se roti în aer ca o linie dreaptă şi dispăru în apă, aproape fără să se audă.

În clipa aceea începu să latre Țombi, dar Tic nici măcar nu întoarse capul. Înainta pe bîrnă cu mişcări grațioase de dansator. Țombi lătra ca un apucat, folosind toate semnalele posibile din codul convenit, ba inventase altele şi mai alarmante. Înfuriat, Tic întoarse capul şi furia lui se schimbă în uimire. Nu departe de corturi poposise o maşină şi din maşină coborau... Nu avu vreme să vadă cine cobora. Piciorul ud îi lunecă numai cu un centimetru. Simți golul, îşi pierdu echilibrul şi căzu în cel mai caraghios stil pe care şi-l putea imagina. Cu picioarele crăcănate, cu mîinile în căutarea unui sprijin, cu capul zgîit spre corturi. Ba mai atinse apa şi cu burta. Şi, colac peste pupăză, urechile lui blestemate înregistrară nişte hohote de rîs. Era prea mult, mult prea mult. Imediat ce ieşi la suprafață, se îndreptă glonț spre Ursu:

— Te rog din suflet. Numai zece minute. Hai să le-arătăm noi! Dacă nu-i fac să-şi ceară scuze, în genunchi şi cu capul în nisip, să-mi spui mie "cuțu".

Tic avusese timp să-i observe pe cei care se desfătaseră cu "căzătura" lui. Erau doi bărbați, unul înalt şi slab adus din spate, cu o pălărie albă de paie, albă ca omătul şi cu nişte ochelari, cărora le luceau în soare ramele groase de aur. Altul, bondoc şi chel, parcă-şi făcuse meserie din

a poza pentru caricaturişti, atît de caraghios era. Şi alături de ei îşi mlădia silueta graţioasă o femeie înaltă, cu faţa ca o păpuşă, pe care nişte copii încercaseră toate acuarelele cu nuanţe de roşu. Erau, evident, toţi străini. În faţa corturilor, Ţombi mîrîia la ei. Vizitatorii erau preocupaţi să privească panorama vastă care li se oferea ochilor.

Tic îl invită imediat pe Ursu la trambulina improvizată. Vlăjganul înaintă pe bîrnă cu faţa spre mare, dar brusc, prin mişcarea unui singur picior, se roti, ajungînd cu faţa la ţărm. Tic trase cu coada ochiului şi-i văzu pe străini interesaţi. Femeia mai ales făcea nişte comentarii foarte aprinse. "Cred şi eu, îşi spuse Tic, asemenea corp n-aţi văzut voi nici în filmele trucate." Şi atunci se petrecu minunea. Putea fi oare numit altfel saltul lui Ursu de pe bucăţica aceea de trambulină? Corpul lui Ursu se înălţă în aer ghemuit, ca împins de un resort. Cînd atinse limita înălţimii, se întinse drept ca o lumînare. Imediat se roti în linie dreaptă, la jumătate se ghemui, tot rotindu-se, apoi din nou în linie dreaptă, din nou ghemuit şi, înainte de a atinge suprafaţa apei, făcu şi o dublă mişcare de pendul. Apa nici nu clipoci cînd îi primi trupul.

"Ah, dacă aş fi avut un aparat de fotografiat la mine, îşi spuse Tic în gînd. Nu pentru saltul lui Ursu, pentru mutrele ăstora. Cînd o să mai aibă lumea un asemenea noroc!? Salt ca al lui Ursu s-o mai obişnui în lume. La urma urmei, n-a fost decît dublu, dar l-a prefăcut el în cvadruplu, prin ghemuiri şi întinderi. Saltul, gata. Dar mutre ca ale ăstora sînt unice şi ele reprezintă un moment în univers."

Cireşarul era bineînţeles într-un moment de exagerare. Mutrele, dacă ar fi să vorbim obiectiv, meritau însă atenţie şi chiar un clişeu din partea unui maestru fotograf. Pentru că numai urechile rămăseseră nemişcate şi în poziţia lor dintotdeauna. Restul era anormal şi răvăşit descompus şi contribuia la acea atmosferă de pauză între două numere de circ.

Era rîndul lui Tic să-şi arate măiestria şi să ofere şi el caricaturistului nevăzut cîteva trăsături inspirate. Merse spre capătul bîrnei cu spatele, prefăcîndu-se că se uită pe cer în căutare de nori. Cînd simţi c-a atins punctul terminus, se roti cu patruzeci şi cinci de grade. Rămase într-o parte şi execută, pentru prima dată în viaţa lui, un salt şi jumătate pornit de pe coastă, cu şurub întreg. Cînd îşi scose capul afară din apă, văzu gestul de felicitare al lui Ursu şi se mulţumi cu atît. Era convins că vizitatorii rămăseseră "ţuţ".

Aţîţat şi mîndru, Tic făcu un gest cu mîna în semn de repetiţie şi Ursu clătină afirmativ din cap. Cireşarii erau la "înălţime" şi în aer, şi în cădere. Repetiţiile continuară fără încurajări de "bis", dar cei doi saltimbanci de moment nu aveau nevoie de asemenea stimulente. Nimic nu-i amuza şi nu-i îndîrjea mai mult să-şi continue salturile decît mutrele spectatorilor. După o vreme însă nu mai ţinură seama nici de asta. Săreau de amorul artei, inventînd de fiecare dată mişcări noi, unele de un comic grotesc, reparat şi înnobilat doar în clipita cînd mîinile începeau să despice apa.

Ţombi trăi cîteva momente de confuzie. Se uita cînd la săritori cînd la spectatori. Observă el la un moment dat o mişcare printre spectatori, dar, mai repede decît datoria, birui în el gelozia. Nu pentru mult timp, dar şi o secundă, în anumite perioade ale vieţii, poate constitui un timp îndelungat. Gelos de succesul stăpînului său (la care se adăuga şi amintirea unor momente în care jurase răzbunare), furios că nu poate să-şi demonstreze măcar o parte din calităţile sale reale (rolul de paznic îi repugna), Ţombi închise ochii pentru cîteva secunde, sau mai bine zis (pentru a avea o justificare) îşi mută privirile de la maşină la trambulină pentru a "savura" (mincinosul!) un salt ireproşabil făcut de stăpînul său pe spate, cu revenire înşurubată pe faţă (avusese grijă şi la amănunte). În acel moment se petrecu ceva, care în alte condiţii nu i-ar fi scăpat. Cînd începu să latre ştia şi el (potaia, javra scîrboasă!) că e prea tîrziu. Cei trei spectatori se urcaseră în maşină, după ce mai întîi salutară cu mîinile (lunganul cu pălăria) pe cei doi actori saltimbanci. Păreau veseli şi saluturile lor nu erau deloc lipsite de admiraţie.

Aşa că Tic nu avu satisfacţia unor scuze cerute în genunchi cu capul în nisip. Se mulţumi şi cu amintirea mutrelor nefotografiate, ba găsi amintirea de o mie de ori mai valoroasă decît nişte scuze care, foarte bine, puteau fi forţate şi nesincere. Ţombi însă lătra de zor şi, în lătratul lui, Tic descoperi accese de sinceritate. Auzi duduitul motorului, văzu maşina pornind, întîi în *marche-arrière,* apoi rotindu-se acolo unde drumul îngust făcea un ochi. Ajunsă cu botul spre şosea, maşina ţîşni că din catapultă.

— Ce-i cu tine, mă neghiobule? îşi întrebă Tic potaia cînd se apropie de ea.

Ţombi îl conduse pe plajă într-un anumit loc şi începu să scormonească. Într-o fracţiune de secundă, Tic pricepu ce se întîmplase:

— Ursule! țipă el. Ne-au luat piatra. Maşina! Numărul!

Maşina era departe de şosea. Nici cu ocheanul nu i s-ar mai fi putut citi numărul. Truda lui Ursu fu zadarnică. Nu mai era nici o speranță.

— Imbecilule! Cretin absolut! se răsti Tic la cîine. Acum îmi spui? Marfă infamă de hingher!

Țombi era atît de nenorocit, încît îşi jură ca toată viața lui de cîine să nu-şi mai trădeze stăpînul. Se fofilă fără zgomot pe lîngă Tic şi se duse la corturi. Drept pedeapsă, îşi propuse să stea tot timpul în soare şi să nu pună în gură, în ziua aceea, nici un strop de apă.

4

Timonierul îşi primi cu vădită plăcere oaspeții. Le strînse mîna cu putere. Îl scutură prieteneşte pe Ionel de umeri, se îndepărtă de ei, îi măsură încă o dată de la cap la picioare şi iarăşi pînă la cap, apoi îi pofti să ia loc pe o bancă îngustă ca o laviță.

— Aşa! Va să zică tot te-ai gîndit mătăluță să-mi faci o vizită, spuse dînsul, uitîndu-se drept în ochii lui Ionel. Bun! Da' despre tovarăşul dumitale nu prea ştiu mare lucru.

La început timid, stîngaci, roşu ca focul (primele vorbe ale timonierului descopereau tocmai lacunele sale), Ionel îşi reveni, ba se simți cuprins de zel, cînd auzi invitația subînțeleasă de a-şi caracteriza prietenul. Şi începu să îndruge la repezeală tot felul de calificative: "faima noastră", "mîndria şcolii", "eminent" şi altele, care-l stînjeneau teribil pe Victor. De cîteva ori acesta îi făcu semn să tacă, dar Ionel continua, repetînd de fapt cu alte cuvinte, ceea ce spusese o dată. Victor interveni pînă la urmă, îndrumînd, pe nesimțite, discuția spre capitolul care-l interesa, scăpînd totodată de jena pe care o născuseră în el laudele lui Ionel. Vorbi tot timpul foarte limpede, cu o nuanță de stimă în voce şi cu logica fermă care-l caracteriza.

Bătrînul timonier era atît de interesat de prezența lui Victor, de purtarea sa şi de felul cum vorbise, încît nu-şi mai putea stăpîni bucuria. Căuta mereu ceva cu care să răspundă, neştiind că ochii lui plini de lumini calde, duioase, admirative oferă cel mai frumos răspuns:

— Mă gîndeam adineauri că poate aş fi izbutit să strecor duhul mării în dumneata. Duhul cel bun al mărilor, că marea are şi un asemenea duh...

— La toți ne place marea, spuse Ionel. Din prima clipă ne-am înțeles cu ea.

Bătrînul căzu un moment pe gînduri. Închise alene ochii. Cînd îi deschise, în ei erau lacrimi ciudate.

— Da... da... Multor oameni le place marea, fiindcă văd într-însa atîta libertate şi atîta necuprins... Hm... ar vrea să fie ca ea.

Victor descoperi în cuvintele acelea parcă un ecou dintr-un vers scris cîndva de unul dintre marii poeți ai lumii: *"Homme libre, toujours tu chériras la mer... La mer est ton miroir"*[1]*...* Nu spuse însă nici un cuvînt. Îşi încrucişă brațele la piept într-o atitudine şcolărească.

— Da... da... continuă timonierul. Eu am văzut multe din întîlnirea asta necontenită dintre om şi mare. Că am trecut prin toate mările lumii şi peste tot unde-s mări sînt şi oameni... Odată, pe marea Caraibelor...

Bătrînul nu putea să scape de vechea lui meteahnă. Începu să depene un şir de istorii care zugrăveau mări, oameni, obiceiuri. Îi plăcea mai ales să vorbească despre pămînturile acelea înconjurate din toate părțile de apă, "pămînturi dăruite şi apărate de mare", cum le numea el.

Cei doi tineri ascultători aveau impresia că le trec prin fața ochilor pagini din jurnalul căpitanului Cook. Se străduiau să-şi asculte cu atenție gazda, dar, cu toate eforturile lor, nu reuşeau să se concentreze. Fără voie, gîndurile le zburau în altă parte. Şi amîndoi aveau sentimentul vinovăției. Numai ochii lor erau ațintiți asupra bătrînului, dar de multe ori nici ochii nu-l vedeau. Vorbele care umpleau încăperea veneau parcă din altă lume. "Cîtă ingratitudine din partea noastră!" îşi spuse în gînd Victor.

— Da' mi se pare că timpul trece, se trezi bătrînul şi scoase leneş un ceas mare din buzunar. V-aş fi spus eu lucruri şi mai multe şi mai minunate dacă n-ar trebui să ne facem şi obligațiile. Că-mi închipui că şi-mneavoastră aveți treburi.

Ionel îşi luă inima în dinți şi întrebă cu un ton de timiditate în glas:

— N-ați putea să ne mai dăruiți cîteva minute? Am vrea să vă cerem nişte lămuriri.

După ce se mai uită o dată la ceas, vrînd parcă să dea a înțelege că timpul e foarte grăbit,

---

[1] "Om liber, mereu vei îndrăgi marea. Marea este oglinda ta..." (Victor Hugo, *L'homme et la mer — Omul şi marea).*

timonierul clătină din cap:

— Dacă v-am spus atîtea istorii, cum să nu vă dau şi lămuriri? E chiar mai plăcut şi se potriveşte mai bine unui bătrîn cînd stă de vorbă cu tinerii.

— Acum mi-a venit în minte o întrebare, se scuză Ionel. Cînd se face o croazieră, viteza vasului e aceeaşi ziua şi noaptea?

— Asta depinde, răspunse timonierul, uitîndu-se din nou la ceas. Nu că ar fi vreo deosebire în circulația de zi sau de noapte. Depinde... Şi ziua şi noaptea se pot întîmpla o seamă de neprevăzute. De pildă, în croaziera noastră, într-o noapte, din cauza unor defecții la maşini, am stat aproape tot timpul pe loc. Ziua a trebuit să recuperăm timpul pierdut, numai că neghiobul ăla de timonier de zi a băgat vasul într-un banc de nisip. Am avut mare noroc. Puteam rămîne acolo multă vreme.

Ionel şi Victor, care memorase aproape întreaga povestire a generosului cîrmaci, oscilau între spaimă şi bucurie. Spaimă pentru că-şi dădeau seama de eroarea strecurată în calcule, bucurie pentru că aveau în fața lor singurul om care putea să înlăture această eroare.

Ionel se prefăcu foarte mirat auzind vorbele timonierului, sau poate că nici nu era nevoie să se prefacă:

— Vreți să spuneți că în prima noapte... atunci cînd ne-am întîlnit... vasul a stat mai mult pe loc?

— Întocmai. S-a întîmplat ceva la cazane. Un nepricopsit de fochist...

— Probabil că ați uitat să-mi spuneți, atunci, noaptea... îl stîrni Ionel.

— Păi nu-i aşa... Abia după ce-ai plecat mătăluță... Stai, stai că eu observasem ceva nelalocul lui şi în timp ce vorbeam. Ai dreptate. Vasul îşi domolise viteza.

Tot calculul lui Ionel fusese în zadar. Se hotărî brusc să întrebe deschis, în față:

— Mă bate un gînd, începu el. Cam cu cinci minute înainte de a ne întîlni la cabină, în prima noapte, puteți să calculați pe unde eram?

— Foarte precis? întrebă la rîndul său bătrînul. Sau mai cu aproximație?

— Ştiu eu? se intimidă Ionel. Dacă ați putea "foarte precis"...

Timonierul se cufundă în gînduri. Pesemne calcula, pentru că apela deseori la degete. Le sucea, le răsucea, le împreuna, le separa, le strîngea în pumn.

— Da' ia spune drept! se hotărî el, în sfîrşit. De ce vrei aşa de precis? Ai văzut ceva pe-acolo?

Inimile cireşarilor se făcură ca nişte purici. Amîndoi se străduiau să rămînă calmi. Victor se roşi. Ionel, care trebuia să dea răspunsul, se făcu livid la față:

— Da... recunoscu el. Am văzut ceva, cu cinci minute înainte de a ieşi dumneavoastră din cabină.

— Atunci nu m-am înşelat asupra locului. Da, da! se bucură bătrînul. Eram în dreptul locului la Ochiuri. Aşa-i zice țărmului acolo, fiindcă, de departe, scobiturile din țărm seamănă cu doi ochi. Tot acolo-i un salcîm mare, uriaş, pe acela trebuie să-l fi văzut în noapte, dacă s-o fi aprins vreun fulger pe cer.

Ionel ieşise parcă din mormînt. Din lividă, fața i se făcu dintr-o dată roşie ca purpura. Ştia unde se afla Palatul de cleştar, dar nu numai atît. Printr-o fericită întîmplare, cireşarii îşi făcuseră tabăra chiar în acel loc. Numai salcîmul dispăruse.

— Nu mai e acolo salcîmul, spuse el. L-a lovit azi-noapte trăsnetul şi l-a retezat de la jumătate.

— Sărmanul! oftă bătrînul. Îmi plăcea să mă uit la el de pe mare. Era tare mîndru şi impunător... După cum văd eu, acolo v-ați sălăşluit... O să vă salut de pe vas... dar asta la întoarcere, că atunci vom trece pe acolo în plină zi. Numa' dac-o să mai rămîneți...

Cine putea să ia în seamă, atunci, precizarea bătrînului? Cei doi cireşari erau atît de fericiți, că nu ştiau cum să zboare ca să ajungă mai repede la Ochiuri... adică la Palatul de cleştar. Pînă la Ochiuri, trebuiau să mai facă însă o escală în oraş.

Dan dormea sau poate dormita, în clipa cînd Victor şi Ionel începură să-l zgîlțîie.

— Scuzați, răspunse cel trezit din somn. Rezervat pentru tineri şi cu ziar la picioare... Ce?!!

Sări, buimac, holbînd ochii. Doi băieți şi două fete rîdeau în fața lui, dar nu cu un rîs ironic. Parcă toată bucuria lumii strălucea în privirile lor.

— Adică... începu să se bîlbîie Dan. Deci... cum... cam... Mă! urlă el. Nu cumva ați descoperit Palatul în timp ce eu dormeam? V-ați inspirat poate din visul meu...

— Hai, hai mai repede la Palat, îl scutură Victor. Nu l-am descoperit încă, dar ştim unde e...

Deodată Dan tresări şi-şi lungi gîtul într-o anumită direcție:

— Cioculețul! arătă el cu mîna. Să mor dacă nu-i cioculețul meu.

Fostul lor vecin de călătorie se afla chiar la intrarea parcului. Nu-şi arăta decît profilul. Pentru că se uita cu atenție la trei persoane care coborîseră dintr-un taxi. Doi bărbați şi o femeie. Nu se uita atît la ei, cît la un obiect ciudat, pe care unul dintre bărbați îl ținea în amîndouă mîinile. Un bolovan.

— Ia uitați-vă la el! Zău că ne urmăreşte pe noi. Se preface ca un nătîng că-l preocupă un bolovan, dar trage cu coada ochiului încoace.

Victor îl împinse cu forța înainte. Îi arătă o sacoşă. Fiecare cireşar avea ceva în mîini. Porniră. Dar, cînd ajunseră la poarta parcului, Dan nu-l mai zări nici pe posesorul cioculețului, nici pe cei cu bolovanul.

5

Cîtă tristețe era în schimb la corturile de lîngă salcîmul trăsnit! Ursu se aşezase la umbra cortului mare, Tic la umbra cortului mic. Se separaseră parcă pentru a-şi trăi fiecare tristețea proprie. Din cînd în cînd, se uitau unul la altul, dar de fiecare dată îşi vedeau mutrele jalnice şi-şi închipuiau, pe bună dreptate, că trebuie să arate la fel. Schimbul de priviri semăna cu nişte căutături în oglindă. Undeva, la mijlocul plajei, Țombi se autoflagela. Îşi clătina fără încetare capul, ca o încuviințare la toate insultele pe care i le adresase stăpînul său, iar limba îi atîrna afară din gură, de parcă ar fi vrut s-o transforme în carne friptă.

— Tic! se hotărî brusc Ursu, ridicîndu-se în picioare. De ce să ne tînguim?! Nu crezi că ar fi mai bine să căutăm în continuare? Poate găsim altă piatră.

Lui Tic i se făcuse lehamite de viață. Răspunse ca un om care-şi pregăteşte mormîntul:

— Şi ce dac-o să găsim altă piatră? O să fie alta... nu aceeaşi. Asasinul!

Auzindu-l, Țombi îşi ascunse capul în nisip.

— Hai, Ticuşorule! Lîncezeala duce întotdeauna la pesimism. Hai să căutăm, ce dracu'!

Tic se sculă, dar paşii care-l duceau spre barcă păreau ai altcuiva. Nici nu puse mîna pe lopeți. Nici măcar nu-şi mai aținti privirile asupra apei.

— Ultimul salt a fost extraordinar, Ticuşorule, încercă Ursu să-l înveselească şi să-i transporte gîndurile în altă parte. Şurubul de la sfîrşit...

— Atunci ne-au şterpelit comoara... Şi banditul de Țîngulică, potaia, javra, cretinul... Iar eu? Cel mai mare neghiob de pe pămînt. Vezi, Ursule, unde duce înfumurarea?

Era atîta sinceritate şi atîta convingere în spusele lui, că pe Ursu îl apucă rîsul.

— Da, continuă Tic. Noroc că sîntem toți la fel. Ştii tu ce-mi trece prin cap? Sîntem nişte neghiobi, Ursule... Unii mai mici, alții mai mari, dar nu după vîrstă...

Ursu rîse şi mai tare, deşi constatarea lui Tic îl privea şi pe dînsul.

— Chiar neghiobi, sau nişte simpli candidați la neghiobie? întrebă el. Te gîndeşti la descoperirea lui Ionel sau la altceva?

— La altceva, Ursule. Întotdeauna cînd mi se întîmplă ceva rău, îmi vin gîndurile bune, dar nu gînduri de viitor. Gînduri întîrziate, adică fără nici o valoare.

Ursu se oprise din vîslit. Se uita undeva în fundul apei, şi părea că nu-l ascultă pe Tic.

— Hei, Ursule? zise acesta. Mă auzi? Ție nu-ți spune nimic barca asta nenorocită?

— Barca?! se trezi Ursu. Ce să-mi spună? Ce-ai zis şi tu. Că e cam nenorocită.

— Ei, bine, javra asta de barcă mi-a dezvăluit un gînd bun, bineînțeles un gînd întîrziat.

Ursu ridică din umeri neputincios. Nu bănuia ce gînduri pot să treacă prin mintea tinerelului.

— Ia spune tu! Nu sîntem noi nişte nătărăi? Şi cu ce-ai greşit tu ieri ca să-ți dăm o asemenea caznă? Şi cînd mă gîndesc că m-am mai urcat şi eu în cotigă!

Vîslaşul se lovi cu mîna peste frunte, lăsînd să-i scape lopata în apă:

— Ce să-ți spun? Poate că ne-a cuprins o psihoză în masă. Chiar nimănui să nu-i treacă prin cap? Şi, dac-ai şti,

Ticuşorule, cît m-am chinuit! N-am vrut să-ți spun, dar să ştii că am febră musculară.

— Vezi? Umflam barca... o încărcăm cu bagaje... Dacă mai încăpea cineva lua vîslele...

Dacă nu, o trăgeam simplu, prin apă, cu o frînghie... Sau o împingeam... Şi asta din vina ta, Ursule.

— Ştiu, acceptă Ursu. Dar nici altora nu le-a trecut prin cap.

— Păi de asta zic că-i vina ta. Dacă ne-ai fi lăsat şi pe noi să tragem cotiga, cine ştie... Ideile bune se nasc în fața greutăților.

— Nici n-ați fi putut-o urni, Ticuşorule. Chiar dacă v-ați fi unit eforturile... De asta n-am vrut să vă las.

— Şi mi-a mai venit o idee... Tot bună... tot întîrziată...

— N-o mai spune! De ce să ne necăjim? Mai bine hai să ne cufundăm în apă. Parc-aş zări ceva pe fund.

— De ce să n-o spun? E vorba de Țîngulică. Dacă l-aş fi dat jos din tren...

— Da' ieri cînd ți-a adus baba acasă nu mai spuneai aşa...

— Tot geniul crimei a vorbit în el. Dacă nu puneam mîna pe cotigă, pînă la urmă îi venea cuiva ideea transportului cu barca.

Ursu îşi întoarse privirile spre țărm şi ochii lui ageri observară departe, lîngă şosea, un nor de praf. "Acu' e acu'!" îşi spuse în tăcere.

— Ticuşorule... Vin! Într-un sfert de oră sînt aici...

Tic tresări. O clipă crezuse că se întorc cei care-i luaseră piatra. Da, încă înainte de a se uita, ghici după privirile lui Ursu, după mutra lui, cine sînt cei care vin. Şi simți că-l apucă amețeala.

— Stai puțin, se forță Ursu să-i vină în ajutor. Trebuie să găsim ceva. Ştii ce cred eu? La ora urmei ce-a fost? Un bolovan acolo. O piatră. O fi scrijelit-o cineva din joacă.

Ursu nu era convins de o iotă din ceea ce spunea. Cu atît mai mult Tic.

— Era o inscripție, Ursule. O inscripție veche. Dacă n-am putut să-i descifrăm literele...

— Hai mai bine să ne înțelegem. Gata! Să nu le spunem nimic. Sau să amînăm mărturisirea pentru mai tîrziu. N-ai văzut şi tu că piatra a ajuns aici printr-o întîmplare? Cît am căutat şi n-am găsit urmă de altă piatră... cu inscripții.

Tic era în mare dilemă. De mințit ştia că n-are voie să mintă. Dar, pe undeva, propunerea lui Ursu îi convenea. Îi răspunse acestuia, aproape speriat:

— Ştiu eu, Ursule... Doar... dac-am amîna cu o zi, două. Poate că piatra chiar a ajuns aici din întîmplare. Pînă la locul Palatului... Cît crezi tu că mai este pînă acolo?

— Cel puțin zece kilometri. Poate chiar unsprezece. După cum vezi, destul de mult. Nu poate să aibă nici un amestec Palatul cu piatra noastră.

Mai de voie, mai de nevoie, Tic admise argumentele vlăjganului.

—Te-aş ruga însă ceva, Ursule... Dacă vezi că după două zile tot nu spun nimic, te rog să-mi aminteşti de înțelegerea noastră... Nu de alta... Dar şi înfumurat şi mincinos, e cam mult.

Cu această înțelegere, cei doi porniră în întîmpinarea prietenilor lor. Aceştia veneau parcă în ritmul unui vals. Îşi fluierau singuri melodii şi agitau sacii, coşurile şi plasele cu roşii, castraveți, ridichi, ardei şi ceapă, ca pe nişte trofee.

— Te pomeneşti c-au achiziționat totul cu ajutorul unui pariu! se învioră Tic.

— Ura! Ura! strigă Dan din toți rărunchii, înainte de a i se împletici picioarele în nisip şi de a se întinde cît era de lung în fața corturilor.

— Ura! strigă la rîndul său Ionel, după ce-şi înfipse bine picioarele în nisip.

— Ura! răspunse Tic cu voce extrem de slabă, ca o obligație, ca un ecou îndepărtat. Ați cîştigat la loz în plic, sau ați invadat vreo grădinărie? Sau ați renunțat la cinste?

— Veste mare, băieți! se îmbujoră Lucia. Gata! Nu mai plecăm.

Ursu nu înțelese. Nici Tic. Cei veniți lăsară coşurile jos, făcură apoi cerc în jurul năpăstuiților şi, prinzîndu-şi mîinile, începură să țopăie ca la horă. Pînă şi Maria participa cu tot sufletul la acea descărcare de voioşie şi bucurie.

— Hai! Lăsați mutrele de înmormîntare! strigă Dan. Intrați în horă şi jucați.

— Stați! strigă deodată Maria, oprind jocul. Priviți Palatul.

Mîna ei întinsă într-un gest superb indica țărmul mării. Toți îşi ațintiseră privirile într-acolo. Şi-n ochii celor cinci se aprinseră licăriri ciudate.

— Palatul de cleştar! continuă Maria. Da, Ticuşorule! Aici e palatul. Nu simțiți că e gata să vă ofere toate misterele şi saloanele lui?!

Marea era calmă, obsedant de calmă. Dar era şi adîncă, obsedant de adîncă. Îşi păstra

tainele în adîncimi. Nu voia să le ridice la lumina zilei.

— Adică? întrebă Tic, într-un țipăt care sfîşie brusc poezia din jur. Spuneți!

— Aici e Palatul, Tic, încercă Ionel să-l liniştească. Adică aici trebuie să fie. În aceste locuri lîngă pleoapele acestea ale țărmului.

Dar cum ochii lui Tic şi ai lui Ursu cerşeau mai multă limpezime, Ionel se apucă să le relateze întîlnirea şi convorbirea cu timonierul. Toți aşteptau să vadă înflorind bucuria pe fețele ascultătorilor. Dar, în loc de aceasta, pe măsură ce vorbele răsunau, chipurile lor se întunecau. Tic se uita la Ursu, Ursu la Tic. Ce puteau să facă? Văzîndu-l pe Ursu că tace, Tic îşi ascunse cu un gest copilăresc capul între umeri şi începu să vorbească:

— Din păcate, noi am aflat lucrul ăsta înaintea voastră, numai că n-am ştiut...

— Dac-ai participa la un concurs de nonsensuri, îl întrerupse Dan.

— Pe care l-ai cîştiga tu, nu uită să adauge Tic. Şi lasă-mă în pace! Acum sînt pe picior greşit... Da!... Am descoperit Palatul şi l-am pierdut, adică ni s-a furat... Pentru că eu sînt un înfumurat, javra aia un cretin, iar voi, şi eu, nişte... nişte neghiobi, după chestia de ieri cu barca...

Toată supărarea, toată furia, toată ciuda din el izbucnise. Se potoli repede, dar cu sentimentul unui om care merge spre eşafod. Povesti tot ceea ce se întîmplase la corturi de la plecarea pînă la înapoierea prietenilor, fără să uite vreun amănunt, fără să exagereze şi, mai ales, fără să se ierte.

— Asta-i! Studiile acelea de caricatură ne-au furat inspirația!

— Cioculețul! sări în sus Dan. Cioculețul. Nu l-ați văzut? Se uita la noi şi la ăia cu piatra. Ah, Tic! Dac-ai şti că i-am avut în fața ochilor! Şi am văzut bolovanul în mîna lor!

— Cum? sări la rîndul său Tic. Şi nu... Şi n-ai fost nici măcar curios... Eu... dacă aş fi fost în locul tău, aş fi înlocuit bolovanul cu... cu un pepene...

— Dac-am fi cumpărat pepeni... se tîngui Dan, apoi continuă adresîndu-se Luciei şi Mariei: Vedeți dacă n-ați ascultat? Ați spus că o să ne fie prea greu la cărat... Ce ne facem?

— Stai o clipă, Tic! interveni Victor. Eu nu cred că piatra s-a furat... Aşteaptă!... Aia au văzut piatra îngropată în nisip... Au crezut poate că ei au descoperit-o. Plaja e proprietate publică. Dacă piatra ar fi fost afară din nisip, lîngă corturi... da... Îi puteai acuza. Pierderea însă e cumplită, Tic. Într-un fel e şi o confirmare venită exact la timp... Înseamnă că Palatul de cleştar se află aici... Cine ştie însă ce cuprinde inscripția? Voi nu vă puteți aminti?

— Erau doar cîteva litere, răspunse Ursu. Nişte litere ciudate, pe care nu le-am mai văzut nicăieri... Unele crestături erau acoperite de nisip. Le-am curățat noi cu nişte bețişoare. Pe acelea ni le putem aminti.

— În loc să ne bucurăm... spuse Lucia. Dar de ce-au luat totuşi piatra? Dacă sînt turişti de genul celora care au apărut la Atena, ştiți, care şi-au însuşit cu bună ştiință tot felul de antichități? De ce-au luat piatra?

— Pentru că era îngropată în nisip, v-am mai spus. De ce să complicăm lucrurile? Acum, gata! N-avem ce face.

— Eu nu-s de acord! se împotrivi Tic. Era piatra noastră? Era! Chiar dacă n-am pus pe ea eticheta proprietarului. Avem sau nu dreptul s-o aducem înapoi?

— De unde? întrebă Ionel. Şi mai ales cînd? Şi, mai ales, cum?

— Şi mai ales cine? întrebă Tic. Ăsta-i lucrul cel mai important. Restul nu contează. Eu!

— Chiar dacă ai da peste străini, Ticuşorule, cum o să-i poți convinge că n-au descoperit ei piatra?

— Asta nu mă interesează, Lucia. Am sau nu dreptul să aduc piatra înapoi?... Ei bine, Tic vă jură aici că va aduce înapoi piatra, chiar de-ar trebui să se transforme pentru o vreme în Arsène Lupin... Bineînțeles, trebuie să mă mai gîndesc puțin...

CAPITOLUL VI

1

Tic fusese optimist, pradă unui acces de moment, cînd adăugase cu cel mai firesc şi mai dezarmant ton din lume că, pentru a-şi relua dreptul de proprietate asupra inscripției, va trebui să se gîndească "puțin". Nu voise altceva decît să obțină permisiunea de a se folosi de un anumit

timp pentru întocmirea unui plan de acțiune. "Puținul timp" cerut de el se prefăcuse în lungi ore de nesomn, adică de meditație şi de căutare. În mintea lui, gîndurile făcură cele mai nebuneşti şi mai fantastice acrobații. Dar, din nefericire, în clipa cînd îl cuprinse somnul, sau, ca să-i respectăm personalitatea, în clipa cînd dădu voie somnului să-l cucerească, gîndurile îi încremeniseră undeva printre aparatele de gimnastică ale creierului, fără să se fi dizolvat într-un atît de necesar plan de acțiune. "Aşa sînt eu făcut, pesemne, se consolă Tic înainte de a adormi. Trebuie să las totul în seama inspirațiilor de moment."

Prima inspirație de acest fel, cînd se sculă în zorii zilei, fu aceea de a-i ierta lui Țombi păcatele şi de a-l invita cu dînsul în temerara întreprindere. Țombi îi răspunse printr-o încuviințare de o înaltă demnitate canină şi abia după aceea se duse să golească cu clefăituri regulate strachina cu apă, de care nu se atinsese nici cu coada măcar. Aşa se face că, o dată cu răsăritul soarelui, două ființe, un tinerel cu părul ciufulit şi cu nasul obraznic şi un cîine obişnuit, banal, dacă te luai după blană, coadă şi urechi, porniră voiniceşte spre şoseaua încă pustie.

De la primul contact cu şoseaua, apăru în fața celor doi cutezători norocul, sub forma unei motociclete, pe care se lăfăia în huzur o singură persoană. Tic medită o singură clipă şi dădu cu piciorul (şi la propriu şi la figurat) acelei forme sărăcăcioase de noroc.

— Din cauza ta, pezevenghiule, se adresă el lui Țombi. Mi-a fost milă să te văd alergînd cu limba scoasă în urma motocicletei. Deşi ai fi meritat cu vîrf şi îndesat. Ba cred că nici un avion de cursă lungă nu ți-ar ajunge — dus şi întors — pentru pedeapsa pe care o meriți...

În ziua aceea Țombi era dispus să accepte orice. Mai ales că "orice"-ul era foarte indulgent față de atitudinea din ziua care trecuse. Dacă stăpînul său nu folosea acele "epitete scîrboase", care-l trimiteau cu atîta dispreț în lumea cîinilor "de toate zilele" — şi pe care le ura atît de feroce Țombi — însemna că a început ziua sub zodie bună. Cu multă grijă se străduia să-şi păstreze demnitatea, fiind sigur că în felul acesta va intra din nou — mult mai repede — în grațiile stăpînului.

A doua ocazie se prezentă sub forma unei maşini luxoase, în care s-ar fi putut găsi un loc şi pentru Tic. Cireşarul îi făcu însă semn de "liber" cu mîna şi încă printr-un gest deosebit de elegant. (Dacă gestul ar fi avut altă semnificație, de pildă, oprire, în mod sigur că s-ar fi găsit un loc şi pentru Țombi în interiorul limuzinei sau măcar în portbagaj.) A treia ocazie se lăsă foarte mult aşteptată, dar pînă la urmă apăru şi ea. Un camion plin cu zarzavaturi, care urmau să fie desfăcute pe piață la Constanța. Şoferul opri din inițiativă proprie şi-l invită pe Tic în față, unde mai rămăsese un loc liber. Lui Țombi i se făcu loc pe platforma din spate. Astfel ajunseră cele două ființe în centrul celui mai mare oraş de pe litoral.

După ce lăsă în cabina şoferului mulțumirile de rigoare şi-l dădu jos de pe platformă pe Țombi, cireşarul se interesă la primul milițian cum se poate ajunge în parc. Primi indicațiile şi, un sfert de oră mai tîrziu, plimbăreții matinali din ochiul acela de verdeață se desfătară privind mersul şi gesturile unui tînăr şi talentat filozof, sau, precum ziceau unii, ale unui fecior de filozof. Mai tîrziu, văzînd atenția cu care privea fiecare pom, fiecare frunză, fiecare pasăre, îl decretară naturalist, pe urmă meteorolog, iar după un schimb de cuvinte cu Țombi şi, mai ales după un schimb de gesturi, începură să se facă pariuri, unu contra zece, că tînărul este dresor de circ (tocmai se anunțase sosirea unui circ în oraş).

La ce concluzii ajunsese Tic în reflecțiile lui? La una singură, şi anume aceea că vizitatorii care-i luaseră fragmentul de inscripție călătoriseră cu un taxi. Faptul acesta îi fusese semnalat de Ursu şi confirmat de Dan. Transformarea singurului fapt sigur, concret, în concluzie însemna pentru Tic a acționa.

— Ei, acum să te văd, deşteptule, se adresă el lui Țîngulică în limbajul cel mai secret. "Ăia" au coborît din taxi aici, în fața parcului, ieri la prînz. Eşti tu în stare să le miroşi urmele?

Cîinele se mişcă de cîteva ori de jur împrejur, făcu din labe nişte semne disperate, dar, văzînd că nu este înțeles, îşi întipări labele în nisipul aleii, apoi le stropi într-un mod foarte discret.

— Aaa! pricepu Tic. Ți-i teamă că s-au spălat străzile. La asta nu m-am gîndit.

Prin cîteva întrebări iscusite puse unui controlor de autobuze, află că străzile se stropesc de trei ori pe zi. Prin urmare mirosul lui Țombi nu-i era de nici un folos. N-avea alte resurse decît inteligența proprie.

Oraşul devenea tot mai animat şi lui Tic lucrul acesta îi convenea. Aşteptase cu nerăbdare să treacă primele ore ale dimineții. Şansele de a zări, el sau Țombi, din întîmplare, unul dintre personajele care se făliseră pesemne într-un hol de hotel, sau undeva pe plajă, cu talentele lor

arheologice, creşteau. Tic repeta cu voce înceată fraza pe care o rostise în gînd, cu cîteva clipe înainte, şi reținu din ea două elemente: "hotel" şi "plajă". Era extrem de bucuros.

— Vezi, mă caraghiosule! Un raționament bun, o frază oarecare şi startul e gata. Degeaba dai din coadă că n-ai nici un merit. Acum fuga la O.N.T. ca să luăm adresa celor cîteva hoteluri din oraş.

Cele "cîteva hoteluri" din oraşul Constanța erau răspîndite pe o distanță de vreo şaizeci de kilometri şi se însumau într-o cifră cam astronomică pentru posibilitățile de investigație ale cireşarului. Folosind însă metoda reducerii (cu destulă dărnicie), reținu pe lista sa din creier vreo douăzeci de hoteluri, cea mai mare parte aflîndu-se în Mamaia. Era bucuros cînd află că fiecare hotel are sute de camere, îşi propuse să fie mai prudent în exprimarea sentimentelor, nu pentru alta, dar ca să nu-l inducă în eroare pe Țombi. "Prostul ar putea să creadă că treaba e ca şi rezolvată şi am prea mare nevoie de atenția şi vigilența lui la ora asta."

Cireşarul se urcă în primul firobuz, după ce-şi mărturisi printr-un gest blajin neputința. Cîinele nu avu nevoie de altă recomandare. Cu demnitatea-i binecunoscută, alergă după vehicul. Cînd întîlnea cîte o javră în drum se prefăcea că se află în întrecere cu firobuzul. Aşa se face că în urma vehiculului, sau pe aceeaşi linie cu el, alergau la un moment dat vreo şapte, opt dulăi.

Cînd coborî din firobuz exact în centrul stațiunii, Tic rămase multă vreme mut de admirație. Tot ce vedea în jurul său era elegant, semeț, vioi, ispititor. Ca o diademă strălucitoare, cochetă, pe fruntea unei fete frumoase.

— Vezi, mă ingratule, în ce paradis te-am adus? În sfîrşit voi lăsa şi eu o maximă în enciclopedii ca ăla de la picioarele Vezuviului: "Să vezi Mamaia şi apoi să trăieşti". Ca să nu fiu egoist... Ce spui? Păcat că n-am timp s-o admir aşa cum merită... Va să zică, dragă Țombi, trebuie să descoperim în hotelurile astea grozave trei persoane printre atîtea alte mii. Dac-ar fi un singur hotel în care să căutăm, n-am apela la "noi", ar ajunge pentru asta chiar şi Dan. Dar pentru că sînt atîtea... Adică, de ce să nu căutăm noi într-un singur hotel?... Pentru asta trebuie să descoperim mai întîi un anumit taxi. Vezi dacă lucrăm cu metodă?

Erau mai multe stații de taxi în Mamaia. În fața fiecărui hotel se afla una.

— Cam multe taxiuri, Țombi. Aşa, să întrebăm din şofer în şofer, prea grea treabă şi prea puține şanse. Nu vezi? Un du-te vino necontenit. Hai să inventăm o metodă, ce zici?... o metodă infailibilă... Rîzi, hoțomanule, ai simțit c-am dibuit-o?... Dar mai întîi avem nevoie să intrăm la un debit.

Tînărul intră într-un debit, cumpără ceva, înfăşură acel ceva într-o foaie albă de hîrtie pe care o primise cadou de la debitant. "Ceea ce înseamnă că am o înfățişare cuceritoare — bun indiciu pentru început", îşi spuse el în sinea lui, apoi cu un aer foarte senin, foarte vesel şi foarte sigur opri primul taxi care trecu prin fața lui.

— *Bonjour, monsieur,* se repezi şoferul. *Désirez-vous une toute petite promenade?... Oui, ma foi, quel beau temps et şi vous n'avez pas vu la splendide station d'Eforie ou l'autre étoile de la Mer Noire, pas trop loin d'ici, Mangalia...*[2]

Tic lăsă şoferul să-şi decline cunoştințele de limbă franceză şi talentul de neguțător, convingîndu-se şi mai mult de strălucirea înfățişării sale, atît de necesară, după părerea lui, în situațiile care vor urma, sau mai bine zis care vor trebui să urmeze. Răspunse cu o prestanță calmă, sigură în vorbe şi mai ales în mimică:

— *Vous êtes très gentil, monsieur, et, pour ça je vous remercie. Mais, s'il vous plaît, nous pouvons continuer notre conversation dans votre langue maternelle... Je la connais aussi. Si vous êtes d'accord...*[3l]

— Cu multă plăcere, răspunse şoferul. La fel aştept şi dorințele dumneavoastră.

Tic folosi un accent stricat, stîlci de asemenea cîteva cuvinte. Şoferul însă înțelese despre ce este vorba. În dimineața zilei care trecuse, la kilometrul douăzeci şi trei (era exact în fața taberei), căzuse dintr-un taxi un "stilou străin". "Poate că aparține chiar şoferului", sugerase Tic. (De fapt acesta era nodul problemei.) Păgubaşul se poate adresa la hotelul "Albatros", întrebînd

---

[2] Bună ziua, domnule. Doriți să faceți o mică plimbare?... Pe cinstea mea, ce timp frumos şi, dacă n-ați văzut superba stațiune Eforie, sau cealaltă stea a Mării Negre, nu prea departe de aici, Mangalia...

[3] Sînteți prea amabil, domnule, şi pentru aceasta vă mulțumesc. Dacă vreți, putem discuta în limba dumneavoastră maternă. O cunosc. Dacă sînteți de acord...

acolo de *"le petit monsieur Cerise",* care probabil va discuta cu cineva în fața hotelului. Şoferul mulțumi, demară şi plecă în căutare de clienți. Un sfert de oră mai tîrziu "stiloul străin" al domnişorului Cerise de la "Albatros" era pe buzele tuturor şoferilor de taxi din Constanța.

— Țombi dragă, ne aşteaptă cîteva momente grele, se tînguia Tic, în timp ce se plimba distins, cu mîinile la spate, prin fața hotelului.

Prima maşină care opri în fața "Albatros"-ului era o Volgă. Şoferul veni gonț la Tic.

"Va să zică s-au difuzat cele mai precise semnalmente", zîmbi cireşarul.

— Domnişorul Cerise? se hotărî în sfîrşit şoferul în româneşte, după ce folosi cîteva fraze prinse lăutăreşte în engleză, germană şi spaniolă, care în loc de identitate cereau indicații despre vreme, cartofi sau țigări.

— Exact! Aveți cumva vreo dorință? întrebă Tic cu un accent imposibil.

— Nu ați găsit dumneavoastră ieri, pe şoseaua spre Tulcea, un stilou... Parker?

— Parker? se prefăcu Tic iscoditor. Ce fel de Parker? Aveați şi pasageri în maşină?

— Doi gemeni, îmbrăcați în salopete albastre, şi bunica lor. Mergeam spre...

— Nu vă supărați, zîmbi Tic fermecător. Nu e stiloul dumneavoastră. Poate că l-ați pierdut la stația de benzină...

— S-ar putea. Chiar vă mulțumesc pentru idee şi mă iertați pentru deranj.

Al doilea şofer pierduse, conform previziunilor lui Tic, tot un Parker cu capac şi cu peniță de aur, dar, cum transportase o pereche de tineri, fu îndrumat să-şi caute stiloul la biroul obiectelor găsite.

Al treilea şofer pierduse un Parker de culoare albastră cu țeavă de supt în peniță. Acesta se plimbase pur şi simplu cu maşina goală, pe şosea. Mulțumi politicos pentru ideea de a căuta stiloul la bariera oraşului.

Al patrulea şofer era colecționar de stilouri şi le pierduse pe toate. Probabil că-i căzuseră unul cîte unul, din sută în sută de metri, dintr-o servietă, prin portiera pe care-o uitase deschisă.

— N-aveați pasageri în maşină? întrebă Tic oarecum îndurerat de neşansa colecționarului.

— Nu, din păcate. Duceam nişte medicamente la un spital. Tot felul de drajeuri şi de fiole.

— Mare noroc ați avut, îl consolă Tic. Dacă s-ar fi prăpădit medicamentele.

După ce colecționarul plecă, Tic îi şopti lui Țombi:

— Ăsta era să mă dea gata, urîtule. Păcat că are structura unui creion roş-albastru. Jumătate e deştept, jumătate moron.

Al cincilea părea cel mai sigur dintre toți cei care se prezentaseră pînă atunci:

— Dragă domnule, începu el, nu ştiu marca stiloului, nu ştiu cum arată, nu ştiu ce culoare are. Mi l-a făcut cineva cadou chiar ieri dimineață după o cursă lungă. Mi l-a dat învelit în hîrtie.

"Ce uşor ar fi să-l prind pe ăsta, îşi spuse Tic. Ia să-i întind o cursă, una mititică."

— Şi nu v-ați uitat, măcar de curiozitate, să vedeți dacă într-adevăr e un stilou în pachețelul acela? întrebă Tic foarte naiv.

Şoferul trecu printr-o clipă de fîstîceală. Îşi chemă în ajutor o tuse năprasnică, zguduitoare, care-l obligă să-şi caute batista prin toate buzunarele, fără s-o găsească.

— Păi... cum să vă spun... Adică da... Oamenii trebuie să aibă încredere unul în altul. Şi apoi imediat am fost chemat în cursă de alți pasageri.

— Frumos gest! îl felicită Tic. Apreciez foarte mult încrederea dintre oameni. Şi unde l-ați pierdut?... Nu mă refer la gest... la stilou. ("Tare aş vrea să fie ăsta şoferul în cauză, se rugă Tic în tăcere, ca să-i verific gestul şi să-l oblig să-l repete.")

Şoferul nu sesiză gimnastica tinerelului. În ochii lui se aprindeau licăriri de speranță.

— L-am pierdut exact la kilometrul douăzeci şi trei, spuse el cu toată siguranța în voce. Coborîsem din maşină... să cercetez cauciucurile. Ştiam că am pus stiloul în buzunar. Imediat ce am urcat, am văzut că nu-l mai am. Pasagerii erau însă atît de grăbiți, încît... încît...

— Erau mai mulți? îşi încercă Tic încă o dată şansa.

— Erau trei. Toți străini. Doi bărbați şi o femeie. Să ştiți că eu nu inventez, ca şoferii ceilalți, care vor să acapareze un obiect străin.

— Adică obiectul dumneavoastră! preciză Tic, spre stupefacția absolută a şoferului.

— Cum? Cum?! Aa! Sigur. E categoric stiloul meu. Pasagerii... domnul cel gras de pildă...

— Nu era în maşină şi un domn înalt şi slab, puțin cam cocoşat şi cu pălărie albă, de paie, pe cap? *C'est une vieille connaissance...* E o veche cunoştință.

— Exact! Exact! Puteți să-l întrebați dacă n-am fost împreună la kilometrul douăzeci şi trei.

Domnul Fernand. Stă la hotelul "Pescăruş".

Tic îi întinse mîna şoferului.

— Nu am nici o îndoială. Uneori şi figura unui om vorbeşte. Şi mai ales încrederea pe care aţi avut-o cînd vi s-a dat stiloul împachetat. ... Aceasta înseamnă în primul rînd cinste... Un asemenea om nu poate să vină cu... *J'ai oublié... Vous ne savez pas?... Des mensonges...* Poftiţi stiloul!

Tic îi întinse pacheţelul lunguieţ de hîrtie albă.

— Vedeţi? V-am spus eu. Era învelit în hîrtie. Vă mulţumesc din tot sufletul. Sînteţi un adevărat... un adevărat... am uitat cum se spune în franţuzeşte... gentlîmen... mi se pare.

Şoferul era gata să desfacă pachetul, dar, observînd privirile lui Tic aţintite asupra lui, îşi opri mişcarea, mulţumindu-se să-şi schimonosească mutra într-un rîs caraghios.

— Eşti liber? îl întrebă Tic. Poţi să mă duci pînă la "Pescăruş"?

— Vai de mine! Se poate? Vă rog să poftiţi în maşină...

Şoferul îi transportă pe Tic şi pe Ţombi la "Pescăruş".

— Nu! Vă mulţumesc... Nu vreau să-mi plătiţi. Măcar cu această plimbare să vă răsplătesc... Şi, dacă mai aveţi vreodată ocazie, vă stau la dispoziţie cu plăcere...

— Şi eu vă stau la dispoziţie, îi răspunse tînărul, căruia nici prin cap nu-i trecuse să-şi plătească drumul.

Ţombi îl mustră în felul său pe Tic pentru gestul său exploatator.

"Asta nu se face, părea el că spune. Se poate? Trebuia să-i plăteşti cursa!"

— Stai, mă prostule! Nu te grăbi cu criticile. Bine c-am rezolvat problema. Parcă simt bolovanul în mîna mea...

În faţa "Albatros"-ului, toţi şoferii care-şi încercaseră şansa făcuseră roată în jurul norocosului.

—V-am spus eu că voi pune mîna pe stilou? Dacă voiam, îi luam şi izmenele de pe el. Spuneam că le-am pierdut cînd am avut treisprezece ani, la Mangalia, pe dig. Ştiu eu cum să iau omul.

— Arată-ni-l, bă, şi nouă şi nu te mai fuduli. Dacă aş fi vrut eu... Da' mi-a fost milă de tine...

Şoferul îşi linse mai întîi buzele cu limba. Apoi scoase pacheţelul din buzunar.

Toate capetele se adunaseră într-un mănunchi strîns, că nu mai răzbătea lumina zilei. Şoferul desfăcu pachetul cu mişcări foarte încete. Hîrtia căzu undeva jos. În mîna lui rămase un creion cu pastă, de culoare roşie, care nu depăşea costul cursei făcute cu Tic.

3

Chiar din clipa cînd pătrunse în holul hotelului şi văzu portarul, Tic înţelese că va avea de dus o luptă grea. Omul din faţa lui avea o înfăţişare extrem de ciudată. Era înalt, era şi slab, foarte slab, la limita la care poate ajunge un om viu. Picioarele îi începeau de la piept şi parcă din mijlocul lor apărea o burtă mai mult lunguiaţă, care, printr-un miracol al naturii, sau poate printr-un accident, fusese împinsă în mod cu totul inutil înainte, ca o proeminenţă străină lipită de corp. Mîinile foarte lungi şi slabe nu-şi găseau astîmpărul şi se ridicau mereu în sus, încercînd parcă să ascundă pîlnia urechilor. Dacă în atitudine avea prestanţa rănită şi confuză a unui conte scăpătat, silueta îi amintea lui Tic de cineva foarte cunoscut, pe care însă nu reuşea cu nici un chip să-l identifice. "Cu cine seamănă?" se întreba fără încetare cireşarul. Avea răspunsul pe vîrful limbii, pe buze, dar silabele care îl alcătuiau sau literele nu se împreunau bine.

Tic regreta pripeala lui de a intra imediat în hotel fără o recunoaştere prealabilă. Portarul părea atît de plin de persoana lui şi atît de convins de superioritatea lui faţă de întreaga lume, încît cu greu ar fi putut ceda insistenţelor unei persoane minore. De sentimentalism nici nu putea fi vorba în întîlnirea cu el. De mult i se sclerozaseră sentimentele. Grimasele şi expresiile pe care le afişa nu-i puteau ascunde micimea şi meschinăria. Iar inteligenţa lui era amintirea a ceva ce dorise cu sete odată în viaţă şi Tic bănuia că, în asemenea cazuri, numai aroganţa şi impertinenţa, oferite în doze mai mari decît le poseda celălalt, pot avea şanse de reuşită. Dar cum putea el, cu vîrsta, cu statura, cu îmbrăcămintea lui, fără să apeleze la tezaurul său de bază, isteţimea minţii, să înfrunte cangurul din faţa sa? Cangurul! Acesta era tizul portarului nesuferit. Semăna ca două picături de apă cu un cangur. Pînă şi botişorul lui "avansat înainte", ca şi burta se încadrau perfect în imaginea născută de mintea cireşarului.

Cangurul îşi fixă ochelarii pe nas şi întrebă cu o semipoliteţe desăvîrşită:

— Locuiţi aici? Sau aveţi rude aici? Vă stăm la dispoziţie!

Tic hotărî să folosească metoda directă.

— Sînt aşteptat de... Don Fernando. Pentru ora... (se uită eu coada ochiului la ceasul din hotel, ca să nu i se observe mişcarea mîinii) pentru ora unsprezece şi cincisprezece minute.

Portarul îşi lungi ca un cangur gîtul spre panoul cu chei, apoi, fără să se mişte, îşi deşiră mîna spre cutiuţa de sub numărul 342, dar, negăsind nimic acolo, şi-o retrase pe birou.

— Autentificare scrisă nu avem, anunţă el cu un ton în care politeţea coborîse exact la sfert. E nevoie de o confirmare telefonică?

Fără să treacă de la plural la singular, pentru a evita orice urmă de risc şi eroare, cangurul insinuase solicitantului ideea de a pleca basma curată, dacă într-adevăr nu fusese chemat de Don Fernando. Tic stărui în folosirea metodei directe:

— E o chestiune confidenţială, pe care Don Fernando ar fi bine s-o cunoască.

— Confidenţială, repetă cangurul cu nişte valuri în voce, care sugerau dispreţ, aroganţă şi compătimire pentru interlocutor. Nu eşti prea tînăr pentru confidenţe?

Dacă trecuse la singular, partida era pierdută. Cangurul se convinsese probabil, prin mijloacele lui misterioase, că tînărul din faţa ghişeului nu este nici măcar băiatul unui şef de secţie de la Întreprinderea de gospodărire a hotelurilor.

— Tinereţea nu e neapărat în contratimp cu seriozitatea şi cu inteligenţa, răspunse prompt Tic.

Cangurul făcu un gest care conţinea atîta plictiseală, de parcă jumătate din viaţa lui şi-o petrecuse dăscălindu-i pe Platon şi pe Kant.

— În cazul tău, zise el, uşile trebuie închise pe dinafară. Şi adăugă ironic: Don Fernando te aşteaptă deseară la restaurant, la ora opt. Pînă atunci... uşa!

Şi făcu un gest cu mîna, de parc-ar fi trimis în faţa plutonului de execuţie un ucigaş de duzină.

Tic totuşi stărui:

— Nu vreau să inventez motive. Puteam să găsesc oricîte. De pildă că sînt fiul responsabilului cu aprovizionarea de zarzavaturi. Şi atunci aş fi intrat. De teamă că aş putea fi prieten cu fata responsabilului cu ordinea de aici... şi vi s-ar putea întîmpla neplăceri dacă nu mi-aţi da drumul. Am vrut să vă rog.

Cangurul se arătă în toată lungimea lui. Îşi ieşise din fire. Tic scoase o şuierătură scurtă, apoi trei şi mai scurte şi una lungă. Ţombi ştia ce înseamnă asta: ameninţare şi imobilizarea inamicului. Din trei salturi, cîinele ajunse în ghereta cangurului. Se ridică repede pe labele de dinapoi. Ajungea pînă la burta cangurului. Dar, cînd începu să sară şi să ţopăie în jurul lui, îi atingea cu limba faţa.

Atacul neaşteptat îl amuţise pe cangur. Credea că e pradă unei halucinaţii. Singura reacţie fu aceea de a-şi feri faţa de limba fierbinte care-l spăla fără încetare. Nu mai vedea, nu mai auzea nimic.

Tic nu voia să obosească urcînd scările. Zărise ascensorul în timpul conversaţiei cu portarul. Se duse parcă fără să se grăbească într-acolo. Ştia două lucruri esenţiale. Cunoştea numărul camerei colecţionarilor de obiecte găsite de alţii. Şi ştia că sînt acasă. Ascensorul îl lăsă la etajul III. Încă înainte de a-l părăsi, ghici ordinea numerelor la camere. Aşa că se duse direct spre camera 342. Sună scurt de cîteva ori, apoi îşi aranjă ţinuta. Îi deschise personajul scurt şi gras. Tînărul îi surîse ca unei cunoştinţe vechi, înfruntînd cu un zîmbet şi mai cuceritor aerul de mirare al celui care ţinea încă mîna pe clanţă.

— Don Fernando...

Bondocul, luat pe neaşteptate, buimăcit de întîlnire, zîmbi la rîndul său şi pofti înăuntru oaspetele necunoscut. Tic îl urmă într-un hol cam întunecos, apoi se pomeni într-un salon mare, elegant, plin de lumină. În jurul unei mese, pe o sofa şi două fotolii, se aflau trei persoane, două dintre ele cunoscute tînărului musafir nepoftit, a treia nu. În primul tur de orizont, Tic zări şi piatra. Era pe o etajeră într-un colţ al salonului.

Personajul cel înalt se ridică surprins în picioare şi întrebă ceva într-o limbă care nu-i suna străină lui Tic, însă din care nu înţelese nici o iotă. Tic ridică din umeri, încercă să ofere o scuză în franţuzeşte, pe care-o împodobi pe la mijloc cu o expresie autohtonă.

— Aha! Eşti indigen! spuse cel de-al treilea personaj, pe care nu-l identificase pînă atunci.

Atunci să vorbim în româneşte. Cărui motiv datorăm această vizită ino... neaşteptată?

Personajul vorbea destul de bine româneşte, aşa că Tic nu putea şti dacă e un simplu translator sau un străin care cunoaşte limba română la perfecţie.

— Vă rog să primiţi scuzele cuvenite, spuse demn Tic. Am venit să discut cu Don Fernando un eveniment neplăcut, care s-a petrecut ieri, cu ocazia unei plimbări afară din oraş.

Necunoscutul traduse vorbele lui Tic, dar, în afară de o surprindere şi mai pronunţată, cei trei străini nu mimară altceva. Pesemne că oaspetele încă nu fusese recunoscut.

— S-a întîmplat ieri, pe o plajă pustie la douăzeci şi trei de kilometri de Constanţa, dădu Tic lămuririle necesare.

Abia după traducerea acestor cuvinte, se petrecu o schimbare pe faţa gazdelor. Femeia se învioră şi rosti cîteva vorbe, în care Tic descoperi aprecieri destul de măgulitoare. De altfel aprecierile i se traduseră, precum şi întrebarea femeii dacă a venit singur.

Cireşarul nu ştia ce să creadă. Timpul se scurgea repede în convorbirea aceea politicoasă (care mai trebuia şi tradusă). Portarul putea să apară dintr-o clipă în alta. Şi totuşi cei trei păreau că nu ştiu nimic despre obiectul care-l interesa. Folosi iar metoda directă:

— Eu şi prietenul meu am scos din mare o piatră pe care am îngropat-o în nisip. Un fragment de inscripţie (şi-l arătă cu degetul). Dumnealor, văzîndu-l în nisip şi crezînd probabil că-l descoperă atunci, şi l-au însuşit. Fragmentul e proprietatea noastră.

Încă înainte de a termina traducerea integrală, Tic văzu accentuîndu-se pe chipurile celor trei străini o expresie de dezonoare şi de indignare. De aceea adăugă cît se poate de calm:

— Vreau să se înţeleagă. Totul se datorează unei erori. Nu acuzăm pe nimeni. Fragmentul ne aparţine. Altminteri de unde am fi ştiut că s-a luat din nisip? Ultima literă, *sigma,* am curăţat-o noi de nisip. Puteţi să verificaţi.

Tic era fericit că Victor, pe baza liniilor trase de Ursu, putuse identifica litera. Argumentul i se părea hotărîtor în dovedirea proprietăţii.

Gazdele nu acceptară însă nici un argument. Indignarea lor era atît de profundă şi de naturală, că Tic trăi un moment senzaţia că oamenii sînt cu desăvîrşire sinceri. Momentul dispăru însă imediat. Dacă sînt sinceri, de ce nu pun în balanţă

şi argumentele adverse? Nu cedau cu nimic din convingerea că ei au descoperit piatra şi că li se cuvine deci lor.

Tic miză totul pe o carte. Trebuia să fie scurt şi concret şi mai ales curajos:

— Inscripţia nu se vede de aici. Pentru a se verifica adevărul, daţi-mi voie s-o redau pe o foaie de hîrtie...

Şi acest act de curaj fu respins. I se răspunse că unii oameni au darul de a vedea şi în întuneric, nu numai de la depărtare. Tic nu găsea calificative pentru cei cu care discuta. Nu ştia ce să mai facă, nu mai vedea nici o soluţie. Şi, deodată, zbîrnîi cu putere şi soneria. Era portarul care, foarte politicos, dar foarte ferm, cerea să fie predat răufăcătorul pe mîna miliţiei.

Nu această cerere a cangurului îl ului pe cireşar, ci mai ales indignarea cu care gazdele primiseră această cerere. Îi poruncira portarului să părăsească apartamentul şi să nu insulte pe musafirii lui Don Fernando. Cangurul îşi roti încet capul, mişcă de cîteva ori pleoapele şi apoi părăsi salonul cu aerul unui om căruia i se înfige cuţitul pe la spate.

Tic înţelese că are de a face cu oameni ciudaţi, care caută în fapte şi în acţiuni paradoxuri, care pesemne sînt din naştere adversarii logicii. Judecînd astfel, i se aprinse deodată o idee. Lansă cu o siguranţă copleşitoare provocarea:

— Noi considerăm că fragmentul e proprietatea noastră. Şi, pentru a ne reface această proprietate, vom întreprinde tot ce ne stă în putinţă. Dacă va fi nevoie să devenim invizibili pentru a pătrunde aici şi a lua înapoi bunul nostru, dreptul nostru, vom face şi acest lucru.

Rezultatul era exact cel scontat de Tic. Tustrei izbucniră în hohote de rîs, care sunau în urechile cireşarului ca o invitaţie, ca un răspuns la provocare. Un firicel de teamă i se strecura lui în suflet, deşi lansase provocarea după ce-şi clădise un plan ingenios. Salută politicos ca un om sigur de victorie, dar primi în salutul de răspuns o siguranţă asemănătoare. Îl conduse la uşă chiar Don Fernando şi — culmea! — îi mai strînse şi mîna.

Tic ieşi repede din hotel, pentru a evita o întîlnire neplăcută cu portarul. Îl găsi pe Ţombi ascuns după un boschet, suportînd cu stoicism amintirea şi urmele unor lovituri cumplite, cu o vergea de metal, primite de la cangur. Ţeasta, deasupra ochiului, îi sîngera puţintel.

— Prostule! Şi tu n-ai putut să te aperi? Ştii tu cîtă nevoie am de tine?

Veştejit, dezolat, Ţombi îi răspunse că nu primise altă poruncă decît aceea de a ameninţa şi a imobiliza. Dacă ar fi primit şi alt semnal, şi-ar fi lăsat inamicul fără pantaloni.

Tic nu putea suporta atîta nedreptate. Se duse la portar şi-i spuse ca o sentinţă ireversibilă:

— Marsupial deshidratat!

4

Pentru reuşita planului său, pe care-l calificase, într-un moment de antimodestie "teribil de ingenios", Tic trebuia să suporte mai întîi trecerea timpului. Avea atîtea ore libere în faţa lui, că simţi cuprinzîndu-l disperarea. Trebuia să aleagă între a se înapoia la corturi pentru a reveni mai tîrziu în oraş şi a-şi petrece timpul în oraş. Optă pentru ultima soluţie. Începu să colinde oraşul, dar nu haihui, fără nici o ţintă. Aceasta nu se potrivea cu firea lui. Să nu uităm că prîslea familiei cireşarilor era înzestrat, sau considera el că este înzestrat, cu un simţ practic. Nimeni nu iubea mai mult acţiunea ca dînsul. De aceea în loc să-i ofere frunze lui Ţombi, crezu că e mai bine să viziteze cîteva dintre atracţiile oraşului. Aşa se face că în ziua respectivă, cîteva monumente şi aşezăminte de cultură cîştigară un vizitator foarte atent şi entuziast: muzeul "Vasile Pîrvan", acvariul "Ion Borcea", farul genovez, moscheea, edificiul cu mozaic şi statuia lui Publius Ovidius Naso. Pe drumul dintre acvariu şi far, Tic vizită, pentru cu totul alte scopuri, un "bufet expres", care nu-i produse, de asemenea, nici o insatisfacţie.

Din păcate, mai trebuia să suporte timp liber, şi setea de a-şi îmbogăţi tezaurul spiritual i se cam potolise. Voia şi un pic de distracţie, care să nu necesite neapărat participarea lui. Cu alte cuvinte, voia să se aşeze în faţa unui ecran. Cel mai simplu lucru. Dar cînd citi într-un ziar titlurile filmelor, descoperi că doar la Mangalia rulează un film pe care nu-l văzuse şi aceasta din cauza unei epidemii de gripă ivită în cartierul Cireşului, cu trei ani în urmă. Ca să nu fie nevoit să plece pînă la Mangalia, pentru a-şi satisface poftele de cinefil, hotărî să vadă pentru a patra oară o comedie ("Cursa de 100 de kilometri"), chiar cu riscul de a deveni după aceea cinefob. Era coadă mare la casa cinematografului, dar nu-şi făcea griji cu procurarea biletului. Văzuse în faţă cîteva bătrînele de la care ar fi obţinut biletul şi pe gratis, pentru că ar fi născut în mintea lor imaginea ideală a tuturor nepoţilor de pe pămînt — aceasta era cel puţin convingerea lui Tic. Dar tocmai atunci se opri în faţa cinematografului un autobuz şi din el coborîră veseli pionierii. Şi, pentru că erau veseli, nu se putea — îşi spunea Tic — să nu fie printre ei un cunoscut. Într-adevăr, nu greşise. Pe la mijlocul şirului care ocupase trotuarul îl zări pe Adrian, alături de un băiat mai înalt şi mai voinic decît dînsul, cu o figură numai zîmbet. Se ştie ce se întîmplă la asemenea întîlniri neaşteptate, pentru că fiecare le trăieşte cel puţin o dată pe zi. Într-un singur minut, toate privirile pionierilor se înmănuncheaseră într-un buchet oferit cu admiraţie cireşarului. Adrian nu rostise decît o dată, în şoaptă, unui ţînc din faţa lui: "E Tic, mă, ştii, ăla de care ţi-am vorbit..." Foarte, foarte greu se lăsară prichindeii convinşi să mai intre la cinema. Dacă n-ar fi intervenit Tic, ferm, cu autoritatea lui cîştigată dinainte de a fi cunoscut, nu se ştie ce s-ar fi întîmplat. Le spuse doar cîteva cuvinte despre necesitatea şi obligaţia unui pionier de a respecta programul şi... gata! Prietenul lui Adrian, se pare cel mai în "vîrstă" din şirul acela şi, sigur, cel mai vesel, obţinu însă de la instructor învoirea să se plimbe cu Tic prin oraş, scuzîndu-se că nu poate suporta să vadă un film de patru ori.

— Şi eu l-am văzut de trei ori, se prezentă Tic. De trei şi un sfert. Tic F.

— Eu de patru fără douăzeci, se prezentă celălalt. Teodor T.

— Tobă?

— Tecuci!

Veseli, infatuaţi, se înţeleseră fără vorbe, din cîteva clipi de ochi, să cucerească oraşul în termen de două ore.

— Numai şoferii nu trebuie să ne preocupe, spuse Tic. Ei sînt atît de înfrînţi, încît cucerirea lor nu ne-ar da nici o satisfacţie. Mă refer la şoferii de taxiuri.

Cuceriră mai întîi cîţiva responsabili de librării şi cîteva vînzătoare cerînd aventurile cireşarilor.

— Nu le avem.

Tic făcu nişte apropouri vesele, clipi de cîteva ori din ochi, apoi zise din pragul uşii:

— Atunci... vă promit o nouă aventură.

— Hm! spuse un responsabil vînzătoarelor. Ce băiat isteţ! Mi-a plăcut mai ales siguranţa lui.

Parc-ar fi... Tică![4]

Pretutindeni pe unde treceau, cei doi tineri cucereau bunăvoință şi admirație. În cofetării li se dădea de două ori mai multă frişcă (sau poate porția exactă), paharele cu citronadă li se ofereau pline ochi, iar la cîntărirea bomboanelor de ciocolată se adăuga peste greutate şi punga groasă de hîrtie. La un "Aprozar" obținură piersici dintr-o ladă desfăcută parcă în cinstea lor. Cînd se aşezară pe terasa unui restaurant pentru a încerca gustul berii, li se aduse imediat o sticlă obişnuită (nu special, 14%), ba, apărînd ca un scamator în mare formă, chelnerul descoperi în numai două minute un obiect de fier care le deschisese sticla şi două pahare curate de pe care dispăruse amintirea unor buze roşii. Într-un "Ferometal" repurtară nemaipomenitul triumf de a li se împacheta trei baterii pentru lanterne vînătoreşti şi un metru de ventil de bicicletă (ultimul obiect îl ceruseră numai pentru a-şi încerca puterea de seducție).

— Eu cred, spuse la un momet dat Tic, înviorîndu-se, că am putea găsi şi pantofiori numărul 22, albi, cu talpă obişnuită. Şi dacă vrei, uite, intrăm în cooperativa asta metalo-casnică şi-ți obțin un instalator pentru repararea robinetului din baie. În trei zile!

— Dar bilete la concertul de arii şi duete din opere poți să obții?

— Stai să văd distribuția... Numai două clipe... Imposibil! Pentru că la "bis" se vor cînta prea multe canțonete şi serenade.

— Eu pot... Dacă schimb cu un creion data. În loc de sîmbătă, pun duminică... Pentru că duminică, are "Farul" meci şi joacă Socescu.

— Parc-am auzit de el... Înscrie chiar atît de multe goluri?

— Dimpotrivă! Ratează. Dar oamenii aşteaptă un miracol.

— Hm. Dacă aş fi eu antrenor la "Farul", l-aş face pe Socescu să bage două goluri dintr-un şut.

— E veche! spuse Teodor T. Am auzit-o demult, nu ştiu unde.

— Tot de la mine. Am rostit-o eu sau Lucia în al doilea volum al Cireşarilor, mi se pare în primul capitol...

Cei doi veseli cuceritori ai lumii se opriseră, aşa într-o doară, în fața unei asociații sportive. Poate că acolo avusese loc discuția lor de mai înainte. Îşi zgîiau ochii la un afiş care anunța un mare concurs, mare, cu multe premii, undeva pe un lac din apropierea oraşului.

— Te pomeneşti că ştii să înoți? întrebă cireşarul cu un asemenea ton, de parcă i-ar fi pus la încercare posibilitățile de a zbura în Cosmos.

— Eu? am cîştigat şapte concursuri mari şi trei de juniori, ba am arbitrat şi un meci internațional de polo între Slobozia şi Ciulnița. Adică pe la mijloc.

— Ha! îi ridiculiză Tic pe celebrul înotător şi arbitru. Primul concurs l-am cîştigat în celebrul bazin "Cristelnița". Aveam vreo şapte zile...

Teodor T. Îşi privi provocator noul prieten.

— Ce rău îmi pare că n-am o mănuşă la mine. Aş arunca-o de aici drept în lac.

— Ți-ar trebui patru. Una pentru provocare... două ca să-ți ascunzi unghiile şi ultima ca s-o ții în mînă... pentru că aşa cere codul manierelor elegante... Mai ales că n-o să-ți vadă nimeni unghiile...

— Răspunsul meu la insultă? Poftim! Duel pe lac... Da! Sîmbătă la ora patru. Parcă aşa scrie pe afiş... Cîştigătorul are voie să facă orice cu învinsul. Chiar să-i ofere un pahar cu lapte... bătut.

Mai mult din glumă, tinerii intrară în birourile asociației. Cu un aer foarte serios, cerură să fie înscrişi la unul dintre concursurile de înot. Ca să preîntîmpine orice dificultăți, Tic îşi mări vîrsta cu trei ani. Celălalt, crezînd că e vorba de un banc, şi-o mări cu patru. Funcționarul se uită mirat la dînsul:

— Sînteți cam... mic pentru vîrsta asta...

— De aceea mi-a recomandat doctorul înotul, ca să mă mai lungesc, răspunse prompt Teodor T.

Completară repede două fişe, pe care le înmînară aceluiaşi funcționar gras şi cu ochelari. "Are mutră de melc miop", şopti Tic la urechea lui Teodor T. Funcționarul parcă simțea ceva, dar, văzînd mutrele foarte serioase ale celor doi solicitanți, luă fişele şi le parcurse meticulos.

— Teodor T.?! întrebă el mirat. De ce n-ați completat în întregime prenumele?

---

[4] Evident, responsabilul încă nu putea şti că Tic îşi schimbase numele.

— Nu e prenume... e postnume! răspunse cel întrebat. Teodor-Tecuci. Ştiţi, eu sînt din fostul judeţ Dorohoi, dar nu e nevoie să treceţi şi adăugirea natală.

În stradă, Tic încercă să-şi compătimească prietenul cu *voce* tare:

— Tecuci! Ha! Nu puteai şi tu să găseşti nişte rezonanţe celebre? Temistocle... Tacitus... Tic... M-ai făcut de ruşine! Impas în fantezie, dragul meu.

Nici un bănuia cireşarul cît va mulţumi cerurilor, apelor şi pămînturilor, cîteva zile mai tîrziu, pentru momentul de impas din fantezia noului său prieten.

Cele două ore "libere" se scurseră însă. Prietenii trebuiau să se despartă. Teodor, pentru a prinde în ultima clipă autobuzul care transporta pionierii la tabără, iar Tic... pentru că începea să vadă la orizont cum se ridică aburii înserării.

Pentru reuşita planului său, Tic avea nevoie de înserare, nu de noapte, de înserare şi de cîteva obiecte destul de banale: o pereche de ochelari de soare (pe care din fericire îi avea în buzunar), o şapcă, o coală de carton, o coală mare de hîrtie, un halat cenuşiu, cîteva ziare. Dacă şapca, ziarele, cartonul şi hîrtia se aflau de asemenea în buzunarul lui, deocamdată în stadiul iniţial de bani, halatul, procurarea lui era în schimb o problemă nu prea uşoară de rezolvat. Tic îşi procură la iuţeală ceea ce putea fi procurat cu bani şi porni cu Ţombi după el spre hotelul "Pescăruş". De halat făcu rost chiar în faţa hotelului. Îl împrumută foarte lesne de la un lustragiu, folosind cîteva pretexte, cîteva zîmbete, o promisiune şi un sfert din ea, adică un acont. Dar nu era vesel. Pentru că-i lipsea un anumit obiect, despre care crezuse că va fi cel mai uşor de găsit şi pe care nu-l vedea nicăieri, oricît îşi încordase privirile.

— Am crezut că sîntem în orăşelul nostru, Ţombi, se plînse Tic. Unde, unde găsim noi bolovan?

Tic avea nevoie de un bolovan, un bolovan obişnuit, nu pentru că planul lui era în primejdie fără acel obiect, Doamne fereşte! Fără bolovan însă (ce să-i faci? Acesta era stilul lui Tic) întîmplarea de mai tîrziu parcă n-ar fi avut nici un haz. Bodogănind anumite cuvinte la adresa celor care se ocupau cu îngrijirea şi curăţenia staţiunii, tînărul se văzu nevoit să facă o incursiune pe plajă. Şi, cum ceaţa serii cobora asupra oraşului, simţi că adie şi în sufletul său o neguriţă de spaimă. Iar cînd ajunse pe plajă şi o văzu goală (el nu căuta oameni atunci), fără nici o hîrtie, fără nici o coajă de pepene, spaima din sufletul lui crescu. Nu avea nici aici noroc să găsească un bolovan. Să renunţe... Nu! Nici nu voia să se gîndească. Şi atunci îi veni ideea cea bună. Mai erau şantiere în Mamaia şi dacă nu găsea nici acolo un bolovan, găsea, cel puţin, ceva care să-i ţină locul cu competenţă. Adică o cărămidă, pe care şi-o alese după multă (multă e un fel de a spune) căutare dintr-un morman. I se părea lui că e cea mai mare şi cea mai frumoasă.

Înarmat pînă-n dinţi cu tot ceea ce-i era necesar, se retrase la adăpostul unui boschet.

— Acum, dragă Ţombi, începe rolul tău. În piesa pe care-o jucăm, tu nu eşti un simplu actor. Eşti însăşi conştiinţa. Ştii că ieri ai greşit, ştii că astăzi trebuie să-ţi repari greşeala. Deci...

Putea Ţombi, în faţa unor asemenea argumente şi onoruri, să nu-şi memoreze rolul pînă în cele mai mici amănunte? Ba, în timp ce exersa, mai adăugă şi de la el rolului cîteva "îmbunătăţiri" care îl entuziasmară pe regizor.

— Bravo! îl felicită Tic. Şi acum putem începe această piesă într-un act cu epilog... vesel. Cortina!

Pe ce se bazase Tic făcîndu-şi ingeniosul său plan? În parte pe posibilităţile lui, în parte... pe pasiunea pentru paradoxuri a celor trei străini. Tic le spusese răspicat că va căuta prin orice mijloace să reintre în posesia fragmentului din inscripţie. Spusese aceasta cu intenţia precisă de provocare. Era convins că se vor lua măsuri de prevedere pentru siguranţa inscripţiei. Tic insistase anume asupra posibilităţii de a pătrunde în apartament (nu le dovedise în faţa lor că poate trece de cangur?), pentru ca piatra, atît de preţioasă, să nu fie lăsată în salon, să fie luată cu ei. Tînărului îi repugna ideea cambriolajului. Ca să obţină fragmentul, trebuia neapărat ca "proprietarii" să nu se despartă de el. Şi pentru că la ora opt seara grupul lui Don Fernando lua masa la restaurant (pentru prima dată Tic îi mulţumi cangurului), în mod sigur pe terasa parc, la marginea mării, nu se putea ca fragmentul să nu fie pe masă sub supraveghere directă. Cei trei se amuzau pesemne că sînt părtaşi la o întrecere pe care *nu puteau* s-o piardă, fiindcă ţineau prea mult la piatră.

Acesta fusese raţionamentul tînărului cireşar. Pe această bază îşi întocmise planul său de acţiune. Dacă previziunile lui nu se confirmau, putea să-şi ia adio de la piatră.

Terasa restaurantului era plină. Doar cîteva mese, cele apropiate de mare, nu se ocupaseră

încă. Erau rezervate unor clienți permanenți. Exact la ora opt, la una dintre acele mese rezervate, se opri un grup compus din trei bărbați şi o femeie. După o privire fugară, aruncată de la înălțimea mării, cei patru clienți îşi luară locurile la masă. Unul dintre ei aşeză cu grijă pe un colț al mesei un obiect greu învelit în hîrtie albă. Imediat îşi făcu apariția un ospătar care, în zelul de a aranja cît mai elegant masa, atinse din greşeală pachetul. În aceeaşi clipă două mîini aparținînd fiecare unei alte persoane, se întinseră ca zvîrlite de arcuri. Chelnerul se sperie, dar, văzînd zîmbetele de la masă, îşi reveni repede în fire. Şi clienții, văzînd spaima naturală a chelnerului, se liniştiră.

Nimeni altcineva nu fu martor la această scenă decît un tînăr şi nepricopsit vînzător de ziare, care, parcă absolut din întîmplare, apăruse pe terasa restaurantului exact la ora opt. Era un băiat cu mutră bleagă, cu ochii acoperiți de nişte ochelari de soare, cu un halat albastru şi cam murdar pe dînsul, cu un vraf de ziare la subsuoară. Din cartonul alb ca laptele nu ieşeau afară decît vreo zece, douăzeci de ziare, deşi, lîngă îndoitură, ambalajul devenea voluminos. Mersul şi gesturile vînzătorului nu puteau să nască decît compătimire, oricine l-ar fi privit. La cîteva minute de la apariție, în timp ce trecea pe la marginea terasei, i se putu auzi şi vocea. Dar nu pentru că ar fi strigat el ceva. De la o masă pe care se afla un pachet alb, cineva îi făcu semn să se apropie:

— Times!

Din gura vînzătorului ieşiră nişte scîncete, cîteva bîlbîieli, un "non" repetat de cîteva ori şi iar nişte bîlbîieli şi scîncete, care-l determinară pe cel ce ceruse ziarul să ducă mâna la portmoneu. Vînzătorul părăsi însă repede locul (repede în felul lui, adică tîrîndu-şi piciorul stîng şi ridicîndu-şi la intervale regulate umărul drept), parcă pentru a satisface chemarea unui alt client. Dacă i-ar fi privit cineva mersul mai cu atenție, ar fi observat în mişcările acelea caraghioase o măiestrie de balerin. Tic (Se putea să nu fie recunoscut? Nu! Nu vă speriați! Numai de către voi, dragi cititori) nu putea să joace rolul unui schilod oarecare, ci al unui schilod deosebit. În felul acesta considera că oferă o mare şansă adversarilor săi. Dacă aveau perspicacitate, îl puteau descoperi în mişcările acelea aparent caraghioase, dar extrem de greu de executat.

Într-un loc, nu departe de masa cu pricina, vînzătorul se rezemase de un copac şi privea cu ochii holbați nemaipomenitul spectacol artistico-acrobatic pe care-l oferea un cîine cu mască pe ochi. (Tic îl mascase în mod intenționat pe Țombi, pentru a-l face şi mai misterios în ochii persoanelor care-l interesau. Întinsese deci două semnale de alarmă. Dacă nu s-a tras de ele...!) După cîtva timp nu mai erau priviri, acolo la marginea dinspre mare a terasei, decît pentru cîinele minune. Ba se adunaseră şi oameni de la alte mese, făcînd cerc în jurul arenei de spectacol.

Țombi, urmînd exact indicațiile stăpînului său, îşi alese arena între două mese de la marginea terasei. Una dintre mese avea într-un colț un pachet alb. Pe acel pachet se aşezase un cot omenesc. Posesorul cotului şi cei de lîngă el priveau cu gîturile întoarse extraordinarele invenții ale actorului ambulant.

Urma momentul cheie. Cîinele făcu primul salt mortal. De undeva din apropierea mesei, vînzătorul de ziare văzu cum tresare cotul de pe pachet. Urmă al doilea, al treilea, al patrulea salt mortal. Privirile tuturor erau fascinate. Picioarele sau mîinile tuturor tresăreau la fiecare salt. Se formau reflexe. Cotul care-l interesa pe Tic nu scăpa nici el reflexul general. Țombi pregătea cu toată arta momentul decisiv. Făcu primul salt mortal dublu. Reflexul cotului de pe pachet fu acelaşi ca la saltul dinainte. Din cauza surprizei la al doilea salt, cotul se înălță cu totul de pe pachet. Cîinele se pregătea pentru al treilea. Cotul se ridică înaintea saltului cu o infimă fracțiune de secundă. Depăşise saltul în timp. Pentru că Țombi nu-l mai făcu. Se strecură iute printre picioarele oamenilor şi dispăru în noapte. Tic operase schimbarea pachetelor (mai avea cineva priviri pentru mişcarea lui?) în acel moment psihologic creat de Țombi. Într-o fracțiune de secundă. Cotul se lăsă, aproape căzu, pe un obiect la fel de tare, îmbrăcat tot în hîrtie albă, iar cireşarul avu satisfacția unei victorii cîştigate cu mijloacele cele mai loiale. Schimbase pachetele în afara spectacolului. Mişcarea cotului depăşise intenția actorului. Cotul era suspendat în aer, în timp ce Țombi trecea printre picioarele spectatorilor.

Vînzătorul de ziare nu părăsise scena. Ascuns după trunchiul unui arbore, aştepta epilogul.

La masa cu pachetul alb era veselie. Încă un cot poposise pe pachet, aparținînd altei persoane. Ospătarul primi o comandă care singură ar fi mărturisit bucuria. Mai erau şi vorbe, dar, din nefericire, pe acestea nu le putea auzi cireşarul. În schimb, văzu destupîndu-se două sticle de şampanie în acelaşi timp (preferințele se pare că erau deosebite) şi se auzi pocnetul făcut de dopuri. Văzu savurîndu-se primele înghițituri, şi mai văzu... Da! Reuşi să vadă, de acolo de unde

era, nişte ochi care creşteau enorm în dimensiuni. Parcă-i umfla cineva.

— Acum e-acum, Ţombişor! şopti cireşarul cîinelui fără mască de lîngă el.

Pe una dintre feţele pachetului păzit cu atîta străşnicie, persoana cu ochii în creştere îşi zărise desenat propriul chip (se vede că Tic izbutise pînă la urmă caricatura) şi, culmea! cu nişte ochi care-i alergau afară din cap. Adică în postura, în expresia care abia urma să fie caricaturizată.

Pachetul fu imediat desfăcut. Pe cărămida roşie era lipit un bileţel. Translatorul traduse cu mutra unui om care bîiguie:

— *Vechime autentică de zeci de mii de ani. Poate că undeva în praful acesta concentrat s-au întîlnit strămoşi comuni. Amintire de la Tic.*

Tăcere... stupefacţie... uimire...

— Iar acum, Tombişorule, eu închid ochii. Dacă nu se întîmplă ceea ce am prevăzut, fă-mi un vînt cu laba spre ieşire.

Ţombi nu-i făcu vînt, aşa că Tic deschise ochii. La masa cu o cărămidă roşie în mijloc era un haz nebun. Cineva turnă cîteva picături de şampanie pe cărămidă, ceea ce avu darul să-l întoarcă pe ospătar, pentru o clipă, cu zeci de ani în urmă, pe vremea cînd era cu totul neştiutor şi-şi ţuguia buzele după lapte.

— Ţi-am spus eu, Ţombilică! Ţi-am spus ce fel de epilog vom avea? Probabil că sînt mai veseli acum decît ieri, cînd "ne-au descoperit" inscripţia.

CAPITOLUL VII

(în care autorul, cedînd unei vechi pasiuni, îşi ia permisiunea să ofere, aici, cititorilor, cîteva date despre arheologie, despre Histria şi despre unul dintre cei mai iubiţi poeţi ai vechii aşezări)

1

La corturi... Ce putea să fie la corturi dacă Tic, în drumul de întoarcere, se lua la trîntă cu Ţombi şi, de prea mare bucurie, se tăvălea cu el prin nisip?... La corturi era o dezamăgire generală şi de aici pînă la tristeţe şi jale nu rămînea decît un pas. Ziulica întreagă cireşarii cercetaseră locurile. Dar nu la întîmplare, ci după un plan bine gîndit şi chibzuit. Ionel şi Dan făcuseră sondaje. Aruncau în apă sfori cu bucăţi de plumb la capăt şi calculau adîncimea. Lucia, pe mal, nota rezultatele comunicate de Dan (printr-o pîlnie de carton) pe un carnet intitulat "Palatul de cleştar — schiţă topografică". Victor şi Ursu stabiliseră un perimetru anume, însemnat prin nişte geamanduri ocazionale, pe care-l cercetau prin scufundări periodice. Maria, la umbra corturilor, pregătea masa de prînz şi visa cu ochii deschişi saloane, arcade şi coloane.

Toate acestea se întîmplaseră în cursul dimineţii. Cu ocazia pauzei de prînz, Lucia şi Ionel întocmiseră, pe baza sondajelor de pînă atunci, o schiţă sumară a fundului mării în acele locuri. Fundul nu arăta prea mari diferenţe de nivel. În cîteva locuri, adîncimea neregulată indica nişte gropi şi nişte ridicături, pe care speranţa şi dorinţa cercetătorilor le decretaseră "ciudate".

Toată după-amiaza avuseseră loc scufundări în X-urile ciudate. Gropile erau cu vreo cinci metri mai adînci decît nivelul obişnuit al mării. Ridicăturile, cu cîţiva metri mai sus, adică la două lungimi de om de suprafaţa apei. Ele puteau fi cercetate direct din barcă, sarcină pe care şi-o asumaseră Lucia şi Ionel. Privirile lor nu descoperiseră decît nisip, nisip, nici urmă de bolovani sau măcar de pietre obişnuite. La X-uri operaţiile de cercetare deveniseră tot mai primejdioase. Victor rezistase o bună bucată de vreme la presiunea apei în fundul unor gropi. După cîteva scufundări pînă la opt metri, se declarase neputincios. N-avea timp decît să ajungă pînă la fund, uneori nici nu atingea fundul, numai îl zărea prin ochelarii de sticlă şi imediat se grăbea să iasă la suprafaţă, pentru a scăpa de menghina de fier care-i strîngea pieptul şi capul şi pentru a inspira aer curat, sănătos. Descoperise adevăratul preţ al aerului cu prilejul plonjoanelor sale.

Ursu, în schimb, continua cercetările cu toată împotrivirea celorlalţi. Era hotărît ca pînă la asfinţitul soarelui să termine de explorat toate X-urile. Cireşarii acceptaseră cu mare greutate hotărîrea lui şi numai după ce se lăsase convins să fie prins cu o funie de piept. Victor, şi ceilalţi o dată cu el, nu voia să admită nici un risc, mai ales că ultimele gropi depăşeau adîncimea de zece metri. În explorările sale submarine, Ursu făcu apel la toată puterea de rezistenţă. Presiunea îi

spărgea timpanele şi-i strîngea ca într-un cleşte trupul. În cea din urmă şi cea mai grea scufundare, pe care-o lungise ca durată pînă la limita rezistenţei, simţise că e prins într-un cleşte de fier. Îşi închipuia că funia îi dă această senzaţie. Şi-o deznodase şi continuase astfel explorarea. Cleştele îl strîngea şi mai tare. Cei de sus, din barcă, nervoşi că Ursu nu făcea semnalele cuvenite, hotărîseră din proprie iniţiativă să-l tragă la suprafaţa apei. Se scursese prea mult timp de cînd dispăruse în apă. Şi, cînd simţiseră funia uşoară, îi cuprinsese disperarea... Noroc că Ursu nu întîrziase prea mult. Ieşise la suprafaţă, cu faţa congestionată, de parcă tot sîngele îi năvălise în cap. Nu zărise nimic, absolut nimic, în afară de cîţiva peşti de mare.

Ambele ochiuri fuseseră cercetate, explorate cu atenţie şi migală, fără nici un rezultat însă. Vlăguit, Ursu se tăvălise pe un cearşaf gros în apropierea corturilor. Ceruse ceai, alcool, cafea, avea poftă de tot felul de alimente şi băuturi neobişnuite. Răsufla greu şi parcă simţea cum se încrucişează fulgerele în capul lui.

O dată cu seara se ivise şi dezamăgirea la corturi. Cel mai disperat dintre toţi era Ionel. Cel mai liniştit — în măsura în care se putea vorbi de linişte în acele locuri — era Dan. Toţi se întrebau, toţi meditau, toţi căutau răspunsuri. Cu excepţia lui Ursu, care-i rugase să-l lase în pace:

— Eu sînt mort pentru cîteva ore... Nici viu nu v-aş da cine ştie ce ajutor... Aşa că...

Aşa că Ursu se străduia să-şi refacă puterile, iar ceilalţi să-şi refacă moralul.

După o lungă pauză de tăcere, se auzi în întuneric vocea furioasă a lui Victor:

— Ce tot vorbiţi de mister? Mister, mister, mister. E atît de mult mister aici, că s-ar putea să nu fie nici un mister.

Nimeni nu-l auzise pînă atunci pe Victor vorbindu-le cu un asemenea ton. Pînă şi Ursu tresări pe cearşaful lui de suferinţă. Cea mai surprinsă era însă Maria. Nu se sfii să-i spună în faţă:

— De ani de zile mă uit la tine ca la un erou ideal. Şi ai cîştigat admiraţia mea. Pentru prima dată te simt altfel. Şi...

Maria îşi termină vorbele cu un gest pe care nu-l văzu nimeni, îşi plimbă o clipă degetele prin părul lui Victor. Dar nu-i trebui mai mult pentru a-l simţi cum tremură.

— Poate că mi-am ieşit din fire, se reculese Victor. Dar e prea meschină recompensa pentru eforturile şi mai ales pentru speranţele noastre. Împodobirea epidermei cu un strat de bronz.

— Pentru că sîntem naivi, spuse Lucia. Suferim de idei fixe. De ce neapărat aici să fie Palatul?

— Adică ce vrei să zici? întrebă Ionel cu un ton iritat.

— De ce neapărat aici?... repetă Lucia. Pentru că ne-am pus ochelari de cal. Să-i scoatem...

— Şi să-i valorificăm la...

— De ce neapărat la Ochiuri?

— Lucia are într-adevăr idei fixe, şopti Dan pentru sine. Repetă a treia oară aceeaşi frază.

— A calculat cineva cu rigla distanţa? A văzut cineva chiar aici, aici coloanele?

— Eu le-am văzut cu ochii mei, fără să fi avut ochelarii la care ai făcut aluzie.

— Tu nu le-ai văzut aici, Ionel, interveni Victor. Lucia are dreptate. Locul în care căutăm noi e un loc prezumtiv. Aici presupui tu că ai văzut coloanele, pentru că timonierul crede că în ziua X, ora X, vaporul se afla în direcţia acestui loc. Dar e o presupunere, nu înţelegi că e o presupunere? Palatul se poate afla, foarte bine, la o sută de metri în stînga sau în dreapta acestui loc.

— Mă îndoiesc, răspunse Ionel. Aici şi regiunea, conformaţia ei, aceste două ochiuri, ca două golfuleţe, ţărmul stîncos de la margine, adîncimea apei, totul ar indica un loc ideal pentru o aşezare omenească. Pe cînd la stînga sau la dreapta...

Şi Victor făcuse acest raţionament cu mult înainte. Dar mai dorise să se hrănească cu o iluzie, înainte de a-şi închipui un gol, un pustiu în faţa gîndurilor şi speranţelor sale.

— Nu ştiu ce să spun, zise el. Nu ştiu. Mai avem timp de gîndit, dar mi-i teamă să nu închinăm tot timpul care ne-a mai rămas numai gîndurilor...

Şi dezolarea începu iarăşi să bată din aripi, deasupra lor, ca o pasăre gigantică, nevăzută... Dar, de undeva de pe plajă, răzbătu pînă la ei un fluierat vesel, atît de vesel, încît îşi amintiră că mai au un prieten pe care-l uitaseră cu totul.

— Tic! ţipă Dan. Ce nemernici sîntem! Nu ne-am gîndit nici o clipă la el. Ticuşoooor!

Cineva se gîndise însă. Se ridică de pe cearşaf, proiectîndu-şi umbra gigantică pînă la

marginea apei. Fluieră ascuţit şi prelung, de parc-ar fi vîjîit o săgeată prin aer. Din depărtare răsună un şuierat asemănător.

— Poftim! spuse cel aşteptat, cînd ajunse lîngă focul de noapte şi azvîrli drept în mijlocul focului un pachet alb. Nu vă fie teamă, că nu arde decît hîrtia. Felicitări primesc începînd din clipa asta.

Şi bineînţeles că primi felicitări sub toate formele. Coturi, ghionturi, scuturături şi o ploaie de întrebări cu torente şi averse.

— Da' ce-s eu? Paratrăsnet? făcu Tic pe bosumflatul. Salvează-mă, Ursule. S-au năpustit barbarii asupra unui om civilizat, plin de rafinamentele viitorului... Mai bine vedeţi să nu se afume inscripţia...

— Ai adus-o?! întrebă Dan uimit. Eu credeam că faci bancuri.

— La corturi, Ţombi, rosti tinerelul cu voce jalnică. La corturi! Nici Ahile, cînd i s-a luat Briseis, n-a îndurat mai mare ofensă. Dacă nu găsiţi un Patrocle pe care să-l jertfiţi, nu mai ies din cort. Iar tu, dihanie, căreia lumea s-a obişnuit să-i spună Dan, fugi la Neptun şi-ţi comandă arme...

— La ăla de la Eforie, Ticuşorule? întrebă Dan cu prefăcută naivitate.

Şi, după această glumă, viaţa, la corturi, reveni la normal. Adică noul venit se văzu obligat să-şi povestească odiseea, ceilalţi iliadele, iar Ursu călătoria în infern, dus şi întors, fără să zărească nici un deget din Euridice.

— Şi, acum, după ce-am creat atmosfera de mitologie şi helenism — spuse Dan — putem să ne dedicăm în sfîrşit epigrafiei.

Ursu scosese de mai mult timp, cu ajutorul unui băţ, bolovanul din jar. Se aduseră lanterne, deşi ar fi ajuns şi lumina flăcărilor, se făcură şi alte preparative, apoi i se dădu mînă liberă lui Victor, singurul dintre ei care avea cunoştinţe de elină. Victor cercetă piatra pe toate feţele, cu multă atenţie şi încetineală, oferindu-i astfel Luciei posibilitatea de a face cîteva schiţe care să-i reprezinte forma şi feţele. Ca să poată descifra mai uşor literele, le copie întocmai, fiecare separat pe o foaie de carnet. Nu erau decît şase semne, dăltuite adînc în piatră.

— Le poţi descifra? întrebă nerăbdător Tic. Dacă aş fi ştiut că-ţi va fi greu, aş fi obţinut de la "ăia" traducerea... În orice limbă.

— Sînt litere vechi, îi răspunse Victor. Şi cunoştinţele mele în materie sînt cumplit de sărace... Nici o literă nu seamănă cu alta. Staţi să mă gîndesc...

— Dacă vrei, spuse Dan cam cu şovăială, putem să ne gîndim şi noi...

Tic îi dădu un ghiont, dar simţi în el prietenie, nu răutate. Victor răsfoia mereu foile carnetului, cerceta fiecare literă în parte, căutînd să găsească imagini corespondente cu cele din mintea lui. Se dumerise, înainte de a descifra toate literele, că inscripţia, cel puţin la prima vedere, nu poate să facă prea mare lumină în problema care-i preocupa pe ei. După ce identifică toate semnele, rămase încă multă vreme gînditor. Alte idei îi treceau prin minte, dar, din respect pentru prietenii lui care-i aşteptau vorbele, le abandonă pentru un timp. Luă fragmentul de jos şi-l duse cu faţa scrisă în dreptul luminii:

— Notează, Lucia! spuse el în sfîrşit. Prima literă e sigur *O.* Subliniaz-o, pentru că nu am nici un dubiu. A doua *C...* Sigură şi ea. Şi *L*-ul care urmează e de asemenea sigur.

— OCL... Alimentara... rîse Dan, lovind cu cotul spatele cireşarului cu părul ciufulit.

— Trei litere sigure, continuă Victor: OCL... Urmează un semn care aduce a *E...* Mici dubii. Subliniază cu linie tremurată... În sfîrşit ultima... da... un *S...* sau nu ştiu. Parcă totuşi un *S.* Subliniază cu o linie punctată.

Tic îşi părăsi locul de lîngă Dan, venind în spatele Luciei. El fu acela care împreună, pentru prima dată, literele. La urma urmei avea şi dreptul. El descoperise şi încă de două ori fragmentul.

— OCLES, spuse el cam nedumerit. Parc-ar fi sfirşitul unui nume.

— Şi chiar este, Tic, da, da! confirmă Victor. Vezi? După *S* de aceea e şi cam ştearsă, cam roasă litera — vine marginea pietrei, deci cuvîntul se termină aici. Înainte de *O,* însă, piatra are neregularităţi, e deci ruptă dintr-un bloc mai mare. Avem prin urmare în mîna noastră sfîrşitul unui rînd sau poate al unei inscripţii, dacă nu chiar o semnătură...

— Cum? întrebă Ionel dezolat. Crezi că-i o simplă semnătură?

— E o presupunere, Ionel. Gîndindu-mă că OCLES, de pildă, e terminaţia unui nume la vechii greci, s-ar putea într-adevăr să avem de-a face aici cu un simplu nume.

— Ce păcat! spuse Maria. Eu credeam că vom descoperi cine ştie ce mesaj cifrat, sau cine

ştie ce indicaţii enigmatice.

— Dac-ai şti cît am sperat eu! se desumflă Tic. Aşa, un simplu nume. Săracul Ţombi!...

— Nu te jelui ca un prost, încercă să-l consoleze Lucia. Cine ştie ce importanţă poate să aibă această piatră, acest fragment de inscripţie!

— Pentru noi? îşi încercă Tic încă o dată speranţele.

Dar nu-i răspunse nimeni la această întrebare şi se comitea o mare nedreptate acolo. Ursu îl mîngîie cu mîna lui mare pe creştet.

— Ce să facem cu fragmentul? întrebă Lucia. S-ar putea să aibă o mare valoare.

Victor se îndoia tocmai de valoarea reală a fragmentului:

— Ştiu eu? răspunse el. Poate că ar completa o inscripţie într-un muzeu. Şi, în acest caz, chiar dacă nu ar avea o mare valoare, ar fi fost foarte necesar. Cei care posedă partea cealaltă trebuie să facă tot felul de deducţii pentru a afla întregul nume, lungimea fragmentului lipsă, cîte litere puteau să încapă în el...

— ...Ocles... Ocles... medita Maria cu voce tare. Staţi puţin! Vă mai amintiţi de povestea Iphigeniei?

— Iphigenia!? se miră Dan. Ce ţi-a venit să te gîndeşti la ea? Te-a inspirat focul?... Dacă vrei să compari focul nostru cu un rug şi tu să imiţi gestul Iphigeniei, adică să te sacrifici voluntar pentru reuşita expediţiei noastre, cum a făcut ea pentru reuşita expediţie troiene... Numai că nici nu eşti fiica lui Agamemnon, nici nu ştim care zeiţă te va salva... Şi nici nu găsim pe-aici prin împrejurimi o căprioară cu care să te înlocuim.

— Tu ştii unde a dus-o Artemis pe Iphigenia? întrebă Maria.

— În Taurida, răspunse Lucia în locul lui Dan. A făcut-o preoteasa templului ei din Taurida?

În întrebarea Mariei se simţea o notă de insinuare.

— În Crimeea, pe malul... pe malul Mării Negre, se auzi vocea lui Tic.

— Poate că s-a plimbat şi pe aici, prin aceste locuri, surîse Maria. Ea sau legenda ei.

— Dacă-i vorba de legendă, de locurile pe unde s-a plimbat legenda ei, zise Dan, atunci pot să te asigur c-a ajuns şi în Madagascar, şi în Islanda, şi în Filipine... Prin intermediul lui Euripide, al lui Goethe...

— Cum!? se sperie Maria. Euripide?... Da, ai dreptate... Euripide... Sigur că da... Sofocles a scris Electra şi Antigona...

— Şi Oedip rege, şi Oedip la Colonna...

— Şi Hercule şi Ajax, îl completă Ursu pe Dan.

— Aaaa! Ţi-ai căutat corespondenţii din mitologie? Păcat că i-ai întîlnit în timp ce mureau. Dar la urma urmei ce-avem noi cu Sofocles? A scris şapte piese...

— Nu ştiu ce-avem cu Sofocles, interveni Victor. Dar n-a scris numai şapte piese. A scris mult mai multe, Dan.

— Ei şi! se ofensă Dan. Şi o sută de piese să fi scris...

— A scris chiar mai mult de o sută... S-au păstrat însă numai şapte.

— Se pare că sînt cam ignorant în materie, totuşi nu pot să te cred... O sută de piese! Cînd le-a scris?

— Nu uita că a trăit aproape un secol, spuse Lucia. Secolul al cincilea înaintea erei noastre. A murit un an după Euripide, adică în 406.

— Ştiam şi eu că Euripide a murit în 405, şi...

— Stai! îl întrerupse Ionel. Euripide a murit în 407, pentru că secolele dinaintea erei noastre...

Dacă n-ar fi fost întuneric, Maria ar fi văzut de bună seamă fulgerele din ochii lui Dan!

— Uite, în clipa asta ţi-aş dori soarta Iphigeniei. Măcar să te gîdile puţin flăcările. Eu fac o faptă bună, apăr moştenirea lui Euripide şi voi mă faceţi de rîs cu Sofocles. Mai bine vă lăsam de la început în ignoranţă.

— Nu se poate să nu fi existat şi o Iphigenie într-o sută de piese, sări Tic în ajutorul Mariei. Sînt în stare să...

— Să străbaţi Marea Neagră, nu? Vrei să te asemeni lui Oreste, să-ţi salvezi sora...

— Mi se pare că Iphigenia l-a salvat pe Oreste, spuse Maria.

— Şi tu acum faci altceva? adăugă Dan cu subînţeles. Numai că eu nu sînt nici Egistos, nici Aletes...

— Nici Aristide... adăugă Tic cu compătimire.

— Ăsta cine mai e?
— Un coleg de-al meu. Toceşte o sută de pagini şi reține două rînduri, Tu...
— Eu? Simt că-mi întunecă zeii mintea... Să nu ajung ca Ajax... Unde-mi sînt armele?... Unde sînt turmele... Unde-i Sofocles?
— Aici! răspunse Maria, arătînd spre fragmentul de inscripție.
Abia în clipa aceea înțeleseră cireşarii ce urmărise Maria cu întrebările ei.
— ... *OCLES..* strigă Ionel. *SO-F-OCLES! SOFOCLES!* Cum de nu ne-am gîndit! Oare să fie chiar terminația numelui său?
— O presupunere ca oricare alta, spuse Victor. Poate că există şi alte nume vechi greceşti care se termină în OCLES.
— Şi de ce nu Sofocles? se îndîrji dintr-o dată Dan. Dacă tot m-am făcut de rîs, măcar să mi se fi întîmplat asta pentru o cauză nobilă. Gata! Mă bat pînă la moarte pentru el. S-o găsi vreo Antigonă care să-mi îngroape leşul, sau un Tezeu care să mă conducă pînă la intrarea în Hades, sau o Electră care să mă răzbune... sau...
— ... Sau un Hillos care să-ți dea foc, încercă Ursu să-l tempereze.
— Numai o zi din viață să fiu Hercules, şi-aş accepta un asemenea sfîrşit... Şi de altfel am argumente în favoarea lui Sofocles. Vreau să transform presupunerea în certitudine!
— Eu nu vreau! se opuse Maria. Mai bine să rămînem la visuri.
— Aa! vrei să te visezi ca Iphigenia oficiind slujbe, noaptea, pe malul mării, în templul lui Artemis! Nu te invidiez. Iphigenia mi se pare c-a rămas toată viața preoteasă. Şi nici nu ai şanse de reuşită. Şi mi se pare că ea avea părul roşcat şi era foarte frumoasă şi aparținea lui Euripide, nu lui Sofocles.
— Eu cred c-am putea fi serioşi măcar cîteva clipe, zise Lucia. Să lăsăm la o parte tragediile...
— Dacă tu crezi că apelînd la comedii devenim serioşi... gata! Am terminat. Vă servesc argumente în favoarea tezei Sofocles. Pe cinstea mea că sînt serios, Lucia. Amintiți-vă de Dionisii, de serbările cele mari ale Athenei... Şi Sofocles, şi Euripide, şi Eschil au participat la ele... Nu ştiu cine-a cîştigat mai multe... Mi se pare... Tu nu ştii, Victor?...
— Eschil sau Sofocles... Mi se pare Sofocles.
— Cu atît mai bine, deşi eu înclin spre Euripide. Dar nu-i nimic... Să trecem peste asta. Aşa... La Dionisii — serbări în cinstea zeului Dionisos — se reprezentau piese de teatru. Dionisos era un zeu trac, adoptat de greci. Concluzia: de ce să nu fie cunoscut, admirat, reprezentat şi cioplit în piatră marele Sofocles aici, pe malurile Pontului Euxin, în patria lui Dionisos şi a unor greci iubitori de teatru?
— Ceva adevărat este aici, spuse Ionel, Dionisos e cel puțin rudă cu zeul trac Sabazius, dacă nu chiar reprezentarea acestuia în Grecia.
— De asemenea, adăugă Lucia, în coloniile milesiene de pe malurile Pontului se pare că aveau loc concursuri şi spectacole de teatru. La Calatis şi la Tomis s-au găsit figurine de teracotă, care reprezentau eroi de teatru, inscripții închinate lui Dionisos... Iar la Histria s-au dezgropat trei bănci de marmură, care nu-şi puteau găsi locul decît într-un amfiteatru.
— Numai că acestea din urmă, adăugă Victor, aparțin epocii romane. Să nu ne pripim în afirmații. Mai bine să visăm, cum spunea Maria. S-ar putea ca fragmentul să facă parte dintr-un imn închinat lui Sofocles, sau mai degrabă să fie un vers dintr-o tragedie a lui... Dar s-ar putea să fie şi altceva... Mîine cred că vom lămuri enigma lui.
— Mîine!? se miră Dan. Te gîndeşti la zicala aia franțuzească, şi-ți închipui că pînă mîine vom deveni mai deştepți?
— Nu. Mă gîndesc din nou că fragmentul ar putea fi foarte necesar într-un muzeu.
— Atunci să-l predăm unui muzeu! propuse Lucia. Cred că avem datoria aceasta.
— Nici nu încape discuție, întări Ionel. La ce muzeu să-l ducem?
— Ştiu eu? răspunse Victor zîmbind. Poate că la Histria. Cu ocazia aceasta vizităm şi noi cetatea...
Propunerea lui Victor fu acceptată pe loc. Se hotărî plecarea în grup, a doua zi, dis-de-dimineață, la Histria. Către prînz grupul urma să fie înapoi la Ochiuri.
— Şi cine rămîne de pază la corturi? întrebă cu teamă Dan.
— Rămîn eu, spuse Ursu cu glasul unui om bolnav. Tot nu mă simt bine.
— Atunci rămîn şi eu! hotărî Tic foarte ferm, pentru a evita orice împotriviri.

— Trăiască prietenia salvatoare! şopti Dan cam pentru el. Parc-ar fi Ahile şi Patrocles... Aoleu! Patrocles... OCLES... Noroc că l-a ucis Hector sub zidurile Troiei.

— Ce tot bîigui acolo? întrebă Tic.

— Mă străduiam să-mi amintesc cine l-a ucis pe prietenul lui Ahile.

— Greu de răspuns, rîse Victor. Nici Homer nu spune limpede. Mai întîi l-a lovit Euforbos, pe la spate cu sulița. Dar, înaintea lui Euforbos, intervenise şi un zeu...

— Te rog, Victor! Iar m-ai prins pe picior greşit. Pînă azi credeam că sînt un băiat deştept...

— Culcă-te, Dan! se auzi vocea rugătoare a lui Tic. Mîine dimineață o să fii iar...

Şi, pentru că se crease o anumită atmosferă, în noaptea aceea, la corturi, nu-şi făcu apariția un moşneag autohton, cunoscut sub numele de moş Ene, ci zeul cel tînăr şi frumos, Hypnos.

2

— Am fost sigur că vei rămîne, îi spuse Ursu lui Tic a doua zi dimineață, după ce grupul cu destinația Histria se pierdu din vedere. Cînd m-am propus paznic, mă simțeam mai în formă ca oricînd.

— Crezi că eu nu te-am dibuit? Dar nu puteam să te las singur. Mai ales că eu văzusem un muzeu de arheologie cu cîteva ore înainte... Mare deosebire nu poate să fie. Şi chiar dacă ar fi... Dacă în atîtea zeci de secole nu s-a mutat Histria de la locul ei, nu cred c-o să se mute în cîteva zile.

Ursu dispăruse în cortul mare. De acolo ascultă vorbele lui Tic şi tot de acolo lansă întrebarea:

— Ia spune, Ticuşorule, nu cumva ai aceleaşi gînduri ca şi mine?

— Numai în cazul cînd cauți uneltele de scafandru, răspunse fără teamă cel întrebat.

Ursu ieşi înainte ca Tic să-şi termine fraza cu uneltele de scafandru în mînă: două perechi de labe şi o pereche de ochelari.

— Nu le-au ajuns fetelor banii pentru a doua pereche? întrebă uimit Tic.

— Aş! A scăpat-o Dan în apă şi eram prea obosit s-o caut. Dar cum mi-am însemnat în cap locul...

Ursu conduse barca, în care, în afară de lopeți, se aflau doi colaci de frînghie şi un pieptar de plută, spre un anumit loc la întîlnirea celor două ochiuri. Scoase ochelarii la prima scufundare, e adevărat, după vreo şaptezeci de secunde de la intrarea în apă. Ceilalți ochelari se aflau pe fruntea lui Tic.

— Şi acum? întrebă Tic. Spre stînga sau spre dreapta? Tragem cu banul?

Dar, cum n-aveau nici un ban la dînşii, porniră, la inspirație, în regiunea din dreapta Ochiurilor. Mai întîi, însă, Tic se ridicase în picioare şi-i fluierase de cîteva ori lui Țombi. Acesta îi răspunse printr-un lătrat scurt care însemna: "Nici o grijă, m-am încarnat în Cerber!" Tic ştia că şi fără ordinul lui, după amara experiență din zilele trecute, Tombi va fi la post.

În ziua aceea, vremea era senină, soarele puternic, iar marea calmă, atît de calmă şi de limpede, că i se vedea fundul la mari adîncimi. Explorarea devenea o joacă pentru cei doi scafandri. Numai în locurile prea adînci Ursu apela la calitatea lui de scafandru. Dar şi în aceste cazuri nu trebuia să se afunde decît pînă la jumătatea distanței care separa suprafața apei de fund. De acolo se vedea bine, pînă în cele mai mici cute, fundul mării. Treaba aceasta era atît de uşoară că primi şi Tic aprobarea de a face explorări.

Pentru a avea puncte (imaginare) de reper, pentru a-şi uşura sarcina şi a face totuşi o cercetare minuțioasă, scafandrii operau după un anumit plan. Făceau cercetările pe o linie paralelă cu țărmul, lungă cam de o sută de metri. În momentul cînd ajungeau la capătul liniei, înaintau cu barca spre larg cîțiva metri, apoi iar trăgeau o paralelă pe lungimea stabilită şi aşa mereu, pînă se pomeniră în larg, cam la vreo cincizeci de metri de țărm.

— Chiar să nu dăm peste nimic?! se miră cel mai tînăr scafandru. Tu crezi că mai departe poate fi ceva?

— Drept să-ți spun, Tic, nu prea cred. Apa e cam adîncă... Numai dacă n-o fi existînd un adevărat palat de cleştar. Atunci putem să-l căutăm şi în mijlocul mării.

— Vîrsta Palatului de cleştar am cam depăşit-o, Ursule. Aşa, ca denumire poetică, îmi place. Țțțțț! Ştii ce rău îmi pare?... Oare să dăm noi chix în această expediție, care ni s-a părut atît de promițătoare la început? Nu vreau, Ursule! Hai să mai visăm puțin. La urma urmei, putem da

ordin mării să scoată şi un palat de cleştar... Crezi că ne pierdem vremea?
— Parcă nu ştii, Ticuşorule? Tocmai cînd nu te aştepţi poate să iasă ceva în cale. Ne poate împiedica, prin urmare, cineva, să sperăm?
Pe nesimţite, Ursu dusese barca spre regiunea din stînga Ochiurilor. Tic urmărea cu privirea silueta unui vapor care se pierdea în zare.
— Hm, spuse el. Îmi vin în minte gînduri de om mare. Ia să le dau dracului! Atenţie, Ursule!
Săritura lui fu atît de bruscă, încît barca se dezechilibră. Tic se prăbuşi în apă ca o mortăciune, drept pe burtă, iar Ursu se pomeni cu barca întoarsă pe capul lui, ca o pălărie gigantică.
— Am făcut-o! ţipă Tic, iţindu-şi capul din apă. Acum măcar avem de lucru.
Pentru că o dată cu barca se răsturnase în apă tot ceea ce era într-însa. Şi cum scafandrii se dezechipaseră şi, cum în afara pieptarului de plută, nimic altceva nu voia să plutească la suprafaţă, şi cum apa era destul de adîncă în acel loc, truda celor doi nu se anunţa prea uşoară. Barca îşi recîştigă poziţia dinainte, întoarsă dintr-o singură mişcare de Ursu, dar celelalte obiecte luaseră toate drumul fundului.
— Dacă apa are o sută de metri aici? întrebă Tic, după ce se agăţă cu mîinile de barcă.
— Atîta n-are, răspunse Ursu. Dar, dacă tai un zero şi adaugi un doi sau un trei, nimereşti întocmai adîncimea ei... Aşa că...
— Dac-aş fi ştiut dinainte, se tîngui Tic, dar adăugă imediat cu hotărîre: Eu am făcut-o, eu trebuie să repar.
— Tu urcă-te în barcă! îi spuse aproape poruncitor Ursu. Sau pune-ţi pieptarul pe tine. Nu vezi că mi s-a dus şi colacul de frînghie la fund?
Ursu fu nevoit să se cufunde de trei ori, pentru a scoate obiectele căzute în apă. A treia oară, o dată cu o pereche de ochelari, scoase la lumina soarelui o bucată de marmură rotunjită şi îndoită ca un fragment de şarpe.
— Braţul lui Venus, Ursule! strigă Tic, atît de entuziasmat de descoperire, că era să răstoarne iarăşi barca.
Jumătate de adevăr tot rostise Tic. Fragmentul de marmură era într-adevăr un braţ.

3

Histria nu era obişnuită cu vizite la o oră atît de matinală ca aceea la care sosiseră cireşarii. Bufetul de lîngă cetate nu era încă deschis, iar paznicul îşi mai freca ochii de somn.
— Nu-i voie! le spuse el tinerilor. Şi să scol acuma profesorii nu face. Numai dacă s-o fi trezit prichindelul. Că el cam are asemenea obiceiuri.
Într-adevăr, prichindelul se trezise. Era un băiat cam de vîrsta cireşarilor, dar cu o asemenea aroganţă în gesturi, că părea cu mult mai tînăr.
— Dumneavoastră? întrebă cu tonul unui profesor care cere răspunsuri precise la un examen de admitere în facultate.
— Dacă n-o fi cu păcat, am vrea să vizităm cetatea şi să discutăm ceva cu maeştrii, răspunse Dan.
Crezîndu-se poate eliminat de pe lista "maeştrilor", prichindelul îi făcu un semn portarului:
— Spune-le că vizitarea e permisă de la ora zece, în grupuri de cel puţin douăzeci de persoane.
— Poate trebuie să ne procurăm şi papuci de pîslă, continuă Dan.
— Şi o anumită cantitate de biberoane, grăi cu totul grav şi nejustificat prichindelul.
— Şase, spuse Dan. Printre care unul cu clopoţei pentru respectabila dumneavoastră vîrstă. Şi o funduliţă roşie, ca să nu vă deoache vreun entuziast precocitatea.
Era prea mult. Prichindelul îl măsură pe Dan din cap pînă-n picioare:
— Dacă aş avea la mine o monedă oarecare, ţi-aş da-o ca să-ţi cumperi acadele.
— Poate ne oferiţi capul Demetrei cu văl, din Calatis... sau ciorchinele cu struguri din Philippopolis, spuse Victor cu un ton foarte degajat. V-am oferi şi noi ceva în schimb.
Prichindelul căscă întîi nişte ochi mari cît cepele, dar, ca şi cum şi-ar fi văzut mutra caraghioasă într-o oglindă, îşi refăcu imediat înfăţişarea dinainte. Se uită cu atenţie la Victor, la Ionel, dar, cînd dădu cu ochii de fete, îi pieri unda de lumină care-i fulgerase o clipă chipul. Ba deveni grav, important.

— Eşti student la istorie? îl întrebă el pe Victor.

— Nu! răspunse acesta zîmbind. Şi nici nu am de gînd să candidez.

— Aaaa! se dumeri prichindelul. Pardon! Atunci poate din diletantism...

— Mi se pare că şi Schliemann şi Evans au fost la început nişte diletanţi. Troia şi Knossos-ul...

— Mulţumesc! zîmbi prichindelul cu superioritate. Dumneata ştii că în ritualul Dioscurilor şi în ritualul lui Esculap, după informaţiile pe care ni le dă...

— Informaţii putem să dăm şi noi, îl întrerupse Dan. De pildă, cu privire la o inscripţie din epoca attică sau helenis-tică, secolul e încă discutabil, căreia-i lipseşte un fragment.

În timp ce Dan vorbea, Victor desfăcea alene pachetul. Cînd rămase numai cu piatra în mînă, văzu cum se zgîiesc nişte ochi printre zăbrelele porţii. De astă dată prichindelul nu-şi mai refăcu expresia. Avu chiar un moment de cumpănă. Nu ştia ce să facă. Noroc că-i sări portarul în ajutor:

— De la ora zece sînt permise vizitele în grup de cel puţin douăzeci de persoane. Dar dumnealor sînt cinci. La o oră ca asta pot să intre cinci oameni.

După cinci minute se împrietenîră. După zece minute prichindelul se oferi să-i conducă prin cetate şi-şi găsea loc numai în preajma Mariei.

Plimbarea în cetate dură mai bine de trei ore. Nimic care merita să fie văzut nu fu evitat. Zidurile de înconjor, porţile, templele, termele, locuinţele, pieţele, străzile, apeductele, monumentele, toate fură trecute în revistă şi însoţite comentarii atît de precise şi atît de clare, încît prichindelul reuşi să cucerească simpatia şi admiraţia cireşarilor. Uneori nu uita bineînţeles să adauge la un comentariu mai amplu, alături de opiniile unor savanţi cu renume, şi opinia sa personală, căreia însă îi adăuga, şi asta se întîmpla pentru prima dată, precizarea că este "umilă". Alteori, în porţiuni recent cercetate, descoperea, cu ajutorul unor întîmplări norocoase, fragmente de obiecte, pe care căuta imediat să le clasifice, enunţînd cu acest prilej o sumedenie de categorii şi de tipuri înrudite cu alte categorii şi alte tipuri şi făcea totul cu o precizie uluitoare. Un asemenea obiect, o bucată de toartă de ulcior, fu înmînat, cu un uşor compliment, Mariei:

— De la un ulcior de mică dimensiune, cu gura în formă de pîlnie şi toartă disproporţionat de groasă, lipită imediat sub buza vasului. Ştiţi... Pansa vasului variază de la ovalul obişnuit, piriform, pînă la un diametru care aproape, ajunge înălţimea vasului. Secolul al şaselea, era noastră...

După ce ascultă cu amabilitate acest bombardament, Maria încercă să-i înapoieze bucata de ceramică. Prichindelul rămase atît de uimit, de parcă i s-ar fi refuzat o declaraţie de dragoste.

— Puteţi s-o păstraţi, insistă el. Face parte dintr-un exemplar unic, cu gîtul şi forma de trunchi de con, subliniat, cum se remarcă frecvent la alte categorii, de un brîu de culoare roşie...

— Dar ce să fac cu ea? întrebă Maria, ca o fiinţă căzută din lună.

Prichindelul încercă o întreagă gamă de culori pe faţa lui, primi fragmentul şi, fără să-şi dea seama de gafă, îl întinse Luciei, adăugînd cîteva cuvinte despre caracteristicile ceramicei. Confuzia care se năştea fu înlăturată datorită intervenţiei lui Dan:

— N-ai putea să ne spui cîteva lucruri despre Sofocles, pentru că sîntem într-o aprigă dispută?

— Despre Sofocles?! tresări prichindelul. Într-adevăr, a fost unul dintre prietenii lui Herodot, dar nu s-a ocupat de istorie. Dacă vreţi, putem apela la maestrul Atticus. El ştie tot ceea ce poate şti un muritor despre Sofocles. Trebuie să sosească azi la noi, aşa ne-a spus ieri la telefon.

Vizitarea cetăţii era pe sfîrşite. Pentru Ionel, Victor şi Lucia fusese extrem de interesantă şi de instructivă. Lucia avu chiar senzaţia că o atrage magnetul arheologiei. I se părea cea mai interesantă şi mai complexă disciplină. Dan încercase tot timpul să-şi imagineze cum arătau locurile înainte, le mai coloră şi el pe ici, pe colo cu amănunte proprii, personale şi, pesemne, foarte originale, unice în felul lor, aşa că se alese şi el cu ceva. Maria, în schimb trăise o profundă dezamăgire. Se aşteptase să treacă prin palate, să admire monumente, statui şi, cînd colo, nu văzuse decît nişte gropi, nişte ziduri, nişte fragmente de statui şi, mai ales, nişte straturi de pămînt, în care era prea violent şi prea nedrept concentrată istoria. În loc să ia în mînă ulciorul purtat altădată — cu sute şi sute de ani în urmă — de o amazoană tînără şi viguroasă, trebuia să se mulţumească doar cu un ciob de culoarea pămîntului, asemănător atîtor cioburi pe care călcaseră picioarele ei. Era mult mai frumoasă istoria antică în cărţi decît pe pămînt... Meditînd astfel, Maria se depărtase de grup. Se pomeni undeva într-o adîncitură prin care nu mai trecuse. Cînd ajunse la marginea unui şanţ, fu cît pe-aci să se ciocnească de cineva. Evită ciocnirea în

ultima clipă şi abia după cîțiva metri întoarse capul înapoi, exact în momentu cînd şi cealaltă persoană făcu la fel. Era un bărbat înalt, bine legat, cu fața colțuroasă, arsă de soare şi cu o mare putere de supunere în priviri. Se uitară cîteva clipe unul la altul, apoi îşi văzură de drum, dar întoarseră iarăşi, în aceeaşi clipă, capul. Bărbatul zîmbi mai întîi, apoi se încruntă şi-şi continuă calea. Maria se înroşise ca un bujor şi, de emoție, rămase cu capul întors. Neobişnuitul vizitator merse însă înainte, fără să se mai întoarcă, pînă dispăru după un colț.

Maria rătăci cîteva minute, cu gîndurile aiurea, prin labirintul acela săpat în pămînt. Se opri la marginea unui şanț larg şi adînc, răsuflă o clipă, apoi coborî în goană treptele de pămînt, oprindu-se în mijlocul gropii, la cîțiva paşi de bărbatul pe care-l întîlnise şi de care se despărțise atît de bizar. Acesta parcă nici nu observă sosirea Mariei. N-avea ochi decît pentru malul şanțului din fața lui, un mal abrupt, despicat parcă dintr-o singură lovitură dată de o spadă gigantică. Fără voia ei, Maria îi imită gesturile. Îşi încrucişă brațele şi începu să se uite atentă la malul abrupt, dar nu descoperi nimic altceva decît straturi de pămînt de diferite culori.

Un baston se ridică în aer, pînă atinse buza malului. Apoi începu să coboare încet, pe măsură ce se auzeau vorbe:

— Nu-i nimic frumos aici. Numai pămînt. Straturi, straturi, straturi. De diferite culori. Şi, din cînd în cînd, un ciob, şi, din cînd în cînd, o monedă. Aceasta-i arheologia. Şi, totuşi, aici, în aceşti cîțiva metri de pămînt, sînt îngropate zece secole de istorie. Viață, moarte, bucurii, tragedii, cataclisme, speranțe, necunoscut... Sus, între pămînt şi cer, cîteva fire de iarbă. Apoi, o scoarță subțire de depuneri, un strat de pămînt vegetal... Apoi începe arheologia.

Vîrful bastonului se oprise în mijlocul unui strat gros de culoare cenuşie, din care răsăreau la întîmplare cioburi.

— Un strat de culoare cenuşie... Aici au trăit ultimii oameni de pe aceste meleaguri... Pata care coboară din acest strat, în jos, reprezintă o groapă. O groapă săpată în acele timpuri. Cît de bine se văd în jurul ei aceste straturi subțiri, regulate, unul cenuşiu, altul negru, şi-încă unul cenuşiu, şi-încă unul negru... Nu? E cu neputință ca atîta simetrie să fie opera întîmplării. Nu e! Nici întîmparea, nici natura n-au stratificat cu atîta migală acest pămînt. E opera oamenilor. Oare de ce?... Mai jos... Un strat gros, roşcat, cu urme de arsură, cu bucăți de cărbune, cu cioburi... Aşadar la nivelul acestora s-a trăit, a dominat şi a erupt viața... Mai jos... Un strat de cenuşă amestecată cu nisip, un strat dens... ca o temelie. Nici un ciob, nici o urmă de arsură... nimic... nimic... Mai jos. Din nou pămînt roşcat, din nou urme de arsură şi de cărbune, din nou cioburi. Al treilea strat de viață. Şi mai jos, sub acest strat de nisip şi cenuşă, şub această temelie fără viață, aici la picioarele noastre, alt strat roşcat, cu urme de cărbune, cu cioburi, cu urme de viață... Oare într-adevăr în aceste straturi sînt cuprinse zece secole de istorie?

Întrebarea nu era pusă nimănui. Vîrful bastonului scormonea pămîntul, jos, la picioarele celor doi. Lutul frămîntat dădu la iveală un ciob. Mîinile curățară ciobul de pămînt. Era o bucată de lut ars, de culoare neagră, mai mică decît o palmă, cu două bucle roşii, încă strălucitoare, pe ea.

— O bucată de lut ars, un ciob, şi întunericul începe să se destrame. Vasul din care a rămas acest ciob a fost un vas atenian. Lacul negru şi dungile roşii autentifică şi originea, şi data. Fără nici o posibilitate de eroare. Acest ciob, cu caracteristicile lui, are puterea de convingere pe care o are o monedă. Ne aflăm deci în plină perioadă attică, în secolul al IV-lea dinaintea erei noastre. La începutul secolului al IV-lea, la sfîrşitul secolului al V-lea. Între moartea lui Socrate şi naşterea lui Aristotel. Prin urmare, cu douăzeci şi cinci de secole în urmă, aici au trăit oameni. Ce putem şti despre ei? Vasul era frumos, elegant, lucrat cu artă. Deci oamenii care au trăit aici nu erau nevoiaşi, aveau dezvoltat simțul esteticului, foloseau uleiuri scumpe... Suprafața interioară a ciobului mai păstrează pojghița de ulei. Dar ne aflăm într-un cartier periferic, nu în cetatea Histriei, ne aflăm în Asty, nu în Polis. Cît de multe se pot deduce! În secolul al IV-lea Polisul era plin. Oamenii cu stare erau nevoiți să-şi clădească locuința în afara cetății. Histria era într-o perioadă de mare înflorire şi mai ales, în jurul ei, se aflau neamuri paşnice sau pacificate. Oamenii puteau locui fără teamă şi în afara zidurilor.

Privirile Mariei încercau să străpungă straturile de pămînt şi uneori parcă întîlneau pagini pe care puteau citi cuvinte şi fraze limpezi, pînă ce culoarea pămîntului întuneca iarăşi istoria.

— Mai sus. Un strat de nisip şi de cenuşă densă, solidă, o temelie specifică vremii, pentru clădiri mai mari, poate cu etaj... Stratul de viață de deasupra, cu cioburi şi cu urme de cărbune, şi cu bucăți de piatră, şi cu gropile acestea care puteau fi pivnița... Dar, mai bine, să luăm cîteva

cioburi... Un fragment de vas... Un fragment dintr-un tipar pentru cercei... Dacă am găsi şi o monedă cum s-ar simplifica totul! Nu mai avem date sigure, ci aproximative. Ne aflăm însă, în mod cert, în plină epocă elenistică. Puterea Atenei a rămas în istorie. În lume a apărut o nouă putere, cea a Macedoniei. Poate trăim în epoca marelui Alexandru, elevul lui Aristotel. În cartierul nostru convieţuiesc laolaltă, în clădiri mari cu ziduri de piatră şi cu ornamente interioare, oameni cu stare care folosesc amfore scumpe şi meşteşugari, care confecţionează podoabe pentru femeile Histriei. Cetatea, deşi cunoaşte mai departe o epocă de înflorire, de pace şi de bunăstare... Să ne continuăm drumul. Mai sus... deasupra acestei temelii cam şubrede, de astă dată făcută tot din nisip şi cenuşă... Alt strat de viaţă, tot roşcat cum erau celelalte, adică format din pămînt obişnuit şi din clădirile prăbuşite, distruse, acoperite la vremea lor cu ţiglă roşie şi împodobite înăuntru cu ornamente de teracotă, cu vase de lut ars... Acesta e taina pămîntului roşiatic, a stratului de viaţă... Cioburile nu mai au eleganţa, lacul şi ornamentele din epoca attică, sau din prima epocă elenistică. Provin de la obiecte lucrate grosolan, de mîntuială, de către meşteri indigeni... Cei care folosesc asemenea obiecte nu mai sînt oameni cu stare, sînt mai degrabă nevoiaşi, care şi-au ridicat la repezeală locuinţe modeste în afara cetăţii... Prin urmare, pacea a fost, este sau va fi atacată prin împrejurimile Histriei... Să vedem ce ne spune viitorul...

Maria parcă se afla într-un trecut îndepărtat. Privirile ei se opriseră asupra acelor straturi ciudate simetrice, asupra acelor brîuri deschise şi închise care se succedau regulat pe o mare adîncime.

— Da... Ne aflăm în necunoscut. Aproape trei secole de neant. Viaţa a dispărut. Nimic, nimic, nimic. Trei sute de ani. Numai aceste straturi de zebră răsturnate şi bătătorite de către oameni peste ceea ce a fost cîndva viaţă. Ce s-a întîmplat? Ce evenimente groaznice au zguduit viaţa cetăţii noastre? Nu ştim... Încă nu ştim... Cartierul periferic a dispărut. Pînă ce, într-o zi, histrienii s-au adunat aici şi au început să dureze această temelie de zebră, această temelie olbiană. I-au dat duritatea betonului. Pentru ce? Pentru ca să susţină edificii uriaşe. E singurul răspuns. Peste tot, în antichitate, aceste temelii se foloseau ca fundament pentru mari construcţii... Histrienii au terminat temelia, dar... n-au ridicat nici un edificiu... Alte evenimente groaznice s-au abătut asupra cetăţii şi din nou tăcerea a luat în stăpînirea ei cartierul mărginaş, altădată plin de viaţă... Iar mai tîrziu, tăcerea i-a cedat locul de stăpînă... morţii... Groapa aceasta e un mormînt. Şi cea de dincolo şi cealaltă... şi altele... Morminte sărace, cu cîteva cioburi în ele, morminte pentru oameni sărmani. Un cimitir al nevoiaşilor. Şi peste el straturi de tăcere, tăcere... o nivelare de nisip şi apoi stratul de viaţă al ultimilor oameni de pe aceste meleaguri... Pămîntul nu mai este roşcat, e de culoare cenuşie. Prin urmare, nu s-au ridicat clădiri, ci simple colibe acoperite cu stuf. Cei care trăiau aici erau foarte săraci. Cioburile? Provin de la vase de sticlă de strictă necesitate, lucrate grosolan de meşteri indigeni. Ne aflăm în plină epocă romană... Da... Aici s-a pierdut o monedă... Acum putem stabili cu precizie data... Antoninus Pius... Urmaşul lui Hadrianus, blîndul, înţeleptul Antoninus. Prin urmare am ajuns la secolul al II-lea al erei noastre... Puterea romană încă sprijină cetăţile Pontului. Un filozof din şcoala stoicilor se înalţă pe tronul Romei: Marcus Aurelianus. Imperiul roman pare fără sfîrşit. Dar, peste o sută de ani, toate locurile acestea vor fi părăsite. Iar copitele cailor şi paşii oştirilor pedestre vor vînzoli atît de aprig acest pămînt, că sute şi sute de ani viaţa se va retrage speriată în locuri necunoscute. Intrăm în mileniul cel negru al istoriei...

Era întuneric în fundul şanţului, sau poate numai părea noapte acolo. Fără să spună un cuvînt, Maria fugi spre lumină. Bastonul şi apoi braţul care-l ţinuse răscoleau însă pămîntul dens, pentru a scoate la lumină un chip cenuşiu, cît o cutie de chibrituri, cu o volută neagră, lucioasă pe el.

4

Maria îşi găsi prietenii în incinta cetăţii, într-o scobitură adîncă şi vastă, care semăna cu un amfiteatru. Se îngrămădiseră toţi pe două bănci albe de marmură şi stăteau nemişcaţi, cu gîturile întinse într-o poziţie caraghioasă. Tocmai voia să le spună ceva care să-i trezească, dar nici nu apucă să deschidă gura. Prichindelul sări în întîmpinarea ei, făcîndu-i un semn categoric de tăcere, după care adăugă în şoaptă:

— Maeştrii... Au o controversă.

Maria se aşeză în tăcere alături de ceilalţi şi abia atunci auzi vocile care răzbăteau de

undeva din apropiere. Cei care vorbeau erau ascunşi de un mal înalt de pămînt, băzdat pe alocuri de brîie pietroase. Se uita la straturi, dar urechile căutau să surprindă disputa maeştrilor.

— Dragă colega — răsună o voce amplă de bariton — regret, dar nu pot considera afirmațiile dumitale decît nişte opinii... nu întru totul hazardate, însă în orice caz foarte discutabile.

— Discutabile! răspunse o voce nervoasă, subțire. Sigur că sînt discutabile. Şi afirmațiile dumitale, scumpe colega, sînt discutabile. Dumneata argumentezi cu cetatea, cu şantierul. Foarte bine. Spune-mi însă: ai găsit măcar un fragment de ceramică din perioada arhaică?... Ştiu, ştiu, am văzut. Hîrburile acelea provin de la vase de tip attic cu influență ioniană. Din prima perioadă attică. Vrei să mă înfrunți şi să mă înfrîngi cu un etern argument: ceramică tip Fikellura... Unde ai găsit-o?... Nu în primul strat attic?... Arată-mi fragmente arhaice! Eu îți pun în fața ochilor zece drahme arhaice grele. Toate găsite la Mahmudia. Arată-mi una singură găsită la Histria şi-mi scot pălăria. Cum de n-ați găsit nici una, dacă s-au bătut aici prima dată?... Şi cum de-au ajuns la Mahmudia?

— E totuşi cam hazardat, dragă colega, să muți Histria arhaică la Mahmudia, numai pentru că s-au găsit acolo zece drahme arhaice histriene. Pe măsură ce vom înainta cu săpăturile, vom găsi şi mărturii arhaice. Şi monede, şi ceramică.

— Voi săpa şi eu acolo, scumpe colega, şi-ți voi dovedi, cu alte monede pe care le voi găsi, şi cu ceramică, şi pe bază de stratigrafie că prima alcătuire a Histriei a fost la Mahmudia. Histria arhaică... N-o căuta aici! Vino cu mine la Mahmudia!

— Dragă colega...

— Un moment! N-am terminat. Mai am un argument. Cu totul personal. Cum îți explici denumirea Histriei?

— Întrebare de şcoală primară, dragă colega...

— Nu ți se pare totuşi ciudat, scumpe colega, să se dea numele bătrînului Istros unei cetăți de pe malul Pontului?... Ei, asta-i! Prima colonie milesiană s-a făcut pe malul Istrosului, da, acolo pe brațul Sf. Gheorghe, unde e astăzi Mahmudia. După ce corăbierii au găsit un loc mai favorabil, colonia s-a mutat aici, iar locuitorii i-au păstrat vechiul nume. Primele drahme histriene s-au bătut în Istrosul vechi, arhaic, adică pe malul bătrînului fluviu, nu aici. Histria e formată din două aşezări. Cea arhaică — pe brațul Istrosului. Argument: monede, nume; cea attică, şi elenistică, şi romană — pe malul lacului Sinoe. Dixi!

O clipă mai tîrziu răsună o voce, care era foarte cunoscută Mariei:

— Aveți un moment de răgaz, maestre?... Am găsit un fragment de ceramică ioniană, veritabilă, din secolul al şaselea înaintea erei noastre.

— Iar o Fikellură!? se auzi vocea nervoasă şi subțire. Scuză-mă un moment, scumpe colega. Mă întorc imediat ca să-ți ascult contraargumentele...

Cireşarii se ridicară ca la o comandă în picioare. Voiau să se împrăştie în amfiteatru pentru a-şi schimba rolul de auditori cu acela de privitori, dar prichindelul îi opri:

— Acum e momentul, spuse el în şoaptă. A rămas singur.

Înarmați cu fragmentul de inscripție, cireşarii, conduşi de prichindel, ocoliră malul care-i apărase de privirile maeştrilor şi se pomeniră într-un amfiteatru mai mic, podit cu lespezi de marmură, plin de blocuri de piatră, cu statuete, cu amfore şi fragmente de ceramică. Din mijlocul locaşului descoperit îi privea mirat un bărbat între două vîrste, cu părul încărunțit la tîmple, cu ochi mari şi sprîncene negre, stufoase. Prichindelul îl numi excesiv de politicos "domnule profesor" şi, abia după ce aerul de severitate îi dispăru de pe față, îndrăzni să-şi prezinte tovarăşii.

— Prietenii mei au găsit un fragment de inscripție.

Dan desfăcu pachetul cu gesturi de scamator şi-i înmînă profesorului fragmentul. Într-o clipă, pe fața acestuia se succedară două expresii. Prima, de nemaipomenită surpriză, apoi bucuria unui om care regăseşte o veche cunoştință.

— Extraordinar! spuse el. Unde l-ați descoperit?... Pariez că... la Ochiuri.

Uimirea cireşarilor nu scăpă profesorului. Întinse arătătorul mîinii drepte spre dînşii, cu gestul caracteristic al unui pedagog:

— Să nu treceți pe lîngă adevăr... dar după cîte văd nici nu aveți de gînd. Vă mulțumesc foarte mult, dragi tineri. După atîția ani mi-ați oferit bucuria de a regăsi singurul fragment care ne-a rămas din celebra inscripție despre înțeleptul Agathocles.

Parcă se abătuse un trăsnet asupra cireşarilor.

— Agathocles? bîigui Victor. Agathocles, tiranul Siracuzei?

— Nu! răspunse profesorul. Altul. Înţeleptul Agathocles, fiul lui Antiphilos, histrianul, salvatorul cetăţii. Nu are nimic comun cu siracuzanul Agathocles, cel care din simplu olar a ajuns regele Siciliei.

— Agathocles evergetul? îşi permise prichindelul să întrebe mai mult pentru a-l aţîţa pe profesor.

— Da. Unul dintre binefăcătorii oraşului. Poate nu atît de bogat ca Protogeneas din Olbia, sau ca Aristagoras, concetăţeanul lui. Dar, sigur, cel mai înţelept. Şi, pentru noi, cel mai de seamă. Inscripţia închinată lui de către locuitorii Histriei oferă date de o excepţională însemnătate cu privire la raporturile dintre cetate şi populaţia geto-dacă din jur. Din nefericire, inscripţia s-a pierdut înainte de a se publica şi refacerea ei, oricît de fidelă, din memorie, nu are totuşi putere de document.

— Mi se pare că el sau Artemi... începu prichindelul.

— Nu Artemidor! se încruntă profesorul. El, Agathocles, e adevăratul everget al Histriei. El a mediat conflictele dintre partidele politice din interiorul coloniei. Pînă atunci şeful trac Zoltes atacase de mai multe ori Histria, pentru că era slăbită de luptele politice interne. Cînd şi-a pus în gînd s-o cucerească, aşa cum făcuse cu oraşul Bizone, nu s-a lovit numai de unitatea dinăuntru. Agathocles reuşise, prin diplomaţie şi daruri, să cîştige bunăvoinţa şi ajutorul puternicului şef geto-dac Rhemaxos. A trecut Dunărea la acesta, ca sol al Histriei, şi mai ales ca un înţelept. Astfel a scăpat Histria în anul 200 înaintea erei noastre de asediul şi distrugerea ei de către Zoltes. Şefii geto-daci erau sau puteau fi adevăraţii protectori ai Histriei. Acest lucru l-a înţeles Agathocles, şi despre această faptă a lui vorbea inscripţia. Iată de ce ne doare pierderea ei. Pentru că o asemenea inscripţie poate da semnificaţie unei întregi epoci. În cazul nostru, epoca în care Histria îşi datora existenţa legăturilor sale strînse cu regii geto-daci... Mare, mare păcat că s-a pierdut acel document.

Vorbele profesorului îi întristaseră pe cireşari. În sufletul fiecăruia creştea dorinţa de a regăsi întreaga inscripţie. Dan clătină de cîteva ori din cap şi spuse ca pentru sine:

— Şi noi care credeam că e vorba de Sofocles...

— Sofocles?! se miră prichindelul cu voce tare.

— Sofocles? se auzi o voce nervoasă, subţire în spatele cireşarilor. Ce-aveţi dumneavoastră cu Sofocles?

Tinerii se întoarseră năuciţi. În faţa lor se afla... cioculeţul. Iar lîngă el un bărbat înalt, puternic, cu un ciob de lut ars în mînă.

— Aaaa! Aţi ajuns şi aici? întrebă cioculeţul. Şi ce aveţi dumneavoastră cu Sofocles? Ce-aveţi cu fericitul Sofocles? De dînsul n-aveţi voie să vă atingeţi. Îl vedeţi? E cît cerul ăsta de mare. Nimeni nu l-a întrecut în antichitate. La douăzeci şi opt de ani a cîştigat prima victorie la Dionisii. La cincizeci şi cinci de ani i s-a jucat Antigona. Era a treizeci şi doua piesă. În următorii treizeci şi cinci de ani a mai scris nouăzeci şi una.

— Îl îmbogăţeşti cu trei piese, dragă colega...

— Nu eu, scumpe colega. Suidas[5] îl îmbogăţeşte şi eu în Suidas cred, ca şi dumneata de altfel. De optsprezece ori a cucerit victoria la Dionisii şi niciodată n-a ieşit pe locul trei. Chiar dacă n-a cîştigat locul unu, era pe locul doi. Eschil a cîştigat numai treisprezece victorii... Euripide numai cinci.

— Ultima însă după moarte, dragă colega, care face mai mult decît zece în viaţă.

— Ştiam că vrei replica aşa, scumpe colega. Dar Sofocles a cîştigat şi şase victorii la Laneene. Douăzeci şi patru de victorii în total. Peste şaptezeci de piese laureate. Bănuiesc ce vrei să spui. Că i s-au încoronat peste nouăzeci de piese. Ştiu, colega, ştiu. E de nivelul şcolii primare. La Dionisii candidaţii prezentau obligatoriu trei tragedii şi o dramă satirică. Dar pe mine dramele satirice nu mă interesează. Şi nici pe antici nu i-au interesat. Doar două s-au strecurat pînă la noi, una a lui Sofocles, alta a lui Euripide.

— Euripide, dragă colega...

— Şi Sofocles? N-a fost prietenul lui Pericle şi al lui Nicias? N-a participat alături de Pericle la expediţia din Samos? N-a fost ales de cîteva ori strateg al Atenei? N-a fost ales comisar după dezastrul lui Nicias din Sicilia? N-a organizat el, împreună cu ceilalţi probuli, apărarea oraşului şi

[5] Gramatician grec din sec. al X-lea.

victoria de pe coastele Asiei?

— Şi mi se pare că după aceea, împreună cu ceilalţi probuli, a favorizat revenirea regimului oligarhic la putere.

— Evrika! sări cioculeţul. Asta am aşteptat. Am găsit cu cîtva timp în urmă în Aristotel reproducerea unei discuţii dintre Sofocles şi Pisandru, oligarhaul. Ştii ce spunea Sofocles? Recunoştea deschis că hotărîrea pe care-o votase era detestabilă, dar că atunci, fii te rog atent, reproduc citatul: "nu era ceva mai bun de făcut". Nu, scumpe colega! Sofocles a fost un democrat şi în purtarea de toate zilele. Nu trăia izolat şi nu teoretiza izolarea gînditorilor, cum făceau Eschil şi Euripide. Era mereu în mijlocul mulţimii, aşa cum nici un alt poet atenian n-a fost. Şi în religie a fost democrat. Ţinea cultul unui zeu al mulţimii, Alcon. Şi nu e Sofocles cel care a introdus cultul lui Asclepios, cultul lui Esculap, al zeului medic, în Atena? Nu în casa lui a stat statuia lui Esculap adusă din Epidaurus pînă a fost ridicată la rangul marilor zei în Eleusinion? Să nu uităm, dragă colega, cultul lui Esculap era un cult popular, nu aparţinea religiei oficiale. Care poet al Atticei dansa în stradă şi cînta din chitară în mijlocul mulţimii?... Da! Nimeni ca dînsul n-a înţeles şi n-a zugrăvit mai bine ceea ce e omenesc, strict omenesc, şi mai ales, citez, scumpe colega: *"revolta, care este sfîntă şi legitimă cînd ea reprezintă erupţia unei conştiinţe umane convinse de dreptatea ei"...* Da!... Şi dumneavoastră, dumneavoastră ce aveţi cu Sofocles?

Înfioraţi de ceea ce auziseră pînă atunci, tinerii nu izbutiră să dea nici un răspuns. Profesorul îi scoase însă repede din încurcătură:

— Era să uit, dragă colega. Dumnealor au găsit, adică au regăsit, fragmentul din Agathocles. La Ochiuri.

Cioculeţul deveni brusc sever. Îi trecu în revistă pe cireşari, apoi îşi pironi privirile asupra prichindelului. Acesta era teribil de fîstîcit şi de încurcat.

— Va să zică, spuse cioculeţul, s-a-ntors acasă Agathocles, după zece ani.

— Da! rîse profesorul, adresîndu-se cireşarilor. Dumnealui l-a aruncat în mare, în timp ce transportam roadele unei munci de ani de zile spre vas. L-a aruncat din barcă în apă. Pentru ce?... Mi se pare ca să vadă dacă e adîncă apa, nu? Şi braţul? Braţul Afroditei? Tot pentru asta?

— Aveam cinci ani pe atunci, răspunse foarte ofensat prichindelul.

— Dar asta nu te împiedica să te plimbi ca un prinţişor printre studenţi.

Prichindelul prinse dintr-o dată curaj:

— Ei erau de vină. Ei mă corupeau. Ca să vă măgulească pe dumneavoastră, domnule profesor.

— Bine, bine, acceptă încruntat profesorul. Le-ai arătat prietenilor cetatea?

Cireşarii înţeleseră că întrevederea era încheiată. Îi părăsiră pe cei doi maeştri şi pe asistentul lor, după ce primiră şi oferiră mulţumirile de rigoare. Cînd tinerii ajunseră destul de departe ca să nu mai poată auzi nimic, cioculeţul parcă se înveseli:

— Nişte neastîmpăraţi. M-a rugat unul dintre părinţii lor să-i supraveghez din cînd în cînd.

Cireşarii erau veseli, satisfăcuţi. Aflaseră o sumedenie de lucruri: la unele nici nu se gîndiseră. Cunoşteau povestea lui Agathocles, ştiau cum a ajuns bolovanul în mare, bănuiau că se făcuseră cercetări arheologice la Ochiuri, sau în preajma acelui loc. Şi mai ales cîştigaseră un prieten, care putea să le dea tot felul de informaţii cu cea mai sigură competenţă. De la el aflaseră cireşarii că Ochiurile fuseseră cercetate, cu vreo zece ani în urmă, de o echipă de arheologi condusă de tatăl prichindelului şi că nu se găsise acolo decît fragmentul de inscripţie histriană şi o statuie a Afroditei, adică nişte frînturi din statuie: torsul, un picior, braţele şi gîtul.

— Fără cap? se repezi Maria. Trebuie să fie oribilă o statuie fără cap.

Prichindelul îi dădu imediat dreptate:

— Şi pe mine m-a îngrozit. De aceea am vrut s-o arunc în apă. Întîi am încercat adîncimea apei, apoi am început acţiunea. Dar m-a observat Traian... domnul asistent. Pe-atunci era student în anul întîi. Promitea.

Oare spunea adevărul, sau numai voia să-i facă plăcere Mariei?

Prichindelul se oferi să-i conducă pe cireşari pînă aproape de şosea, dar văzînd cum intră pe poartă un grup numeros de vizitatori, deveni dintr-o dată trist:

— Aş fi vrut să mai stau cu voi... dar trebuie să-mi reiau ocupaţia. Îmi pare foarte rău, foarte, foarte rău şi dacă vreţi... vă fac o vizită la Ochiuri!

Nici nu mai avu curajul să se uite la Maria. Fugi subit de lîngă ei, ca un copil gonit de un cîine.

Cireşarii se uitară o clipă în urma lui, dar nu scoaseră nici o vorbă. Erau plini de alte gînduri şi aveau nevoie de linişte, de tăcere, pentru a şi le organiza, pentru a le selecţiona, pentru a le găsi pe cele mai bune. Tăcerea le fu cel mai fidel însoţitor în drumul de întoarcere. Îi aşteptau însă în faţa corturilor două mutre vesele, mai ales una dintre ele.

— Dacă e pe-aşa, îi întîmpină Tic, văzînd aerul lor jalnic, apoi pregătiţi-vă să săriţi din sicriu. Ei, Ursule! eşti de acord? Să le spunem sau nu?

— Ştiu eu! Dar pentru că au nevoie de un tonic... Spune-le!

— Ia ghiciţi ce-am găsit în mare? întrebă Tic însetat de triumf.

— Un braţ de marmură al Afroditei, răspunse fără nici o bucurie Lucia.

5

Se lăsase o tăcere mormîntală la corturi. Focul de noapte abia pîlpîia. Marea nu îndrăznea decît să-şi sune foşnirea ei mătăsoasă. Era o noapte frumoasă, înnobilată de un cer care-şi acoperise epoleţii cu toate stelele emisferei, o noapte mare, care nu se va şterge niciodată din amintirea cireşarilor. Aşteptau toţi vorbele care urmau să demonstreze încă o dată extraordinara capacitate de deducţie a conducătorului lor.

— Trecem printr-un moment hotărîtor, răsună glasul lui Victor în noapte. Ursule, poţi să dai mai multă viaţă focului. Avem nevoie de lumină, avem teribilă nevoie de lumină...

Şi Ursu şi Tic se repeziră asupra mormanului de scaieţi. Capetele lor se ciocniră cu atîta putere, că Tic rămase cîteva clipe paralizat. Palma mare a lui Ursu îi atinse fruntea. Îşi scutură şi el capul pentru a-şi alunga durerea, apoi luă cu mîna dreaptă un singur scaiete pe care-l aruncă, de acolo de unde era, în foc. Cu palma stîngă îşi freca locul unde se lovise... Se auziră cîteva pîrîituri, apoi focul izbucni cu putere. Limbi de flăcări se înălţau şi dansau fără încetare, împrăştiind o lumină orbitoare.

— Întrebarea cheie, continuă Victor, se referă la existenţa Palatului de cleştar, adică la existenţa a ceea ce credem noi că ar putea face parte din Palatul de cleştar. Pentru că Palatul în întregime nu l-a văzut nimeni. Nici Ionel, nici pescarii de la începutul secolului. S-au văzut ziduri, turnuri, coloane. Există oare cu adevărat aceste fragmente?

— Aici? întrebă Lucia pentru mai multă claritate.

— Nu, Lucia! Din păcate nu am ajuns încă la această întrebare, în clipa de faţă trebuie să găsim un răspuns, singurul răspuns la întrebarea dacă marea ascunde o enigmă, o taină încă nedezlegată...

— În privinţa asta, spuse Maria, pot să te asigur că marea nu ascunde o singură taină, ci nenumărate taine...

— Nu-i tocmai acum momentul să confunzi tainele mării cu visele tale, se amestecă Dan.

— Amîndoi aveţi dreptate, căută Victor să-i liniştească. Marea ascunde nenumărate taine, precum spune Maria, dar nu-i momentul potrivit să ne gîndim la ele, aşa cum sugerează Dan. Noi ne întrebăm dacă marea ascunde taina cu care — cum să spun? — o investim noi. Taina pe care o presupunem, încercă Victor să refacă speranţele undeva rănite. Lucia nu era însă de acord cu revenirea lui Victor, sau poate voia să afle izvorul incertitudinii pe care acesta o sugerase cu cîteva secunde înainte.

— ... *Cu care o investim noi,* spui tu. Ce înseamnă asta? Crezi cu adevărat că noi sîntem aceia care îi atribuim mării o anumită enigmă? În acest caz am putea simplifica lucrurile. Să ne imaginăm că vedem un pom şi unul dintre noi spune: "Hai să culegem merele!" Noi ne apucăm de cules, adică ne pregătim de cules, fără să verificăm dacă pomul acela e într-adevăr măr... sau dacă vedem că e într-adevăr măr, fără să ne uităm dacă are fructe...

— Şi totuşi eu am văzut coloanele! Cu ochii mei... răsună tînguitoare vocea lui Ionel.

— Probabil că şi Galileo Galilei a spus la fel ca tine... atunci cînd cu inchiziţia, aminti Dan.

Victor făcu un semn cu mîna spre Dan. Îi dădea a înţelege că momentul e prea grav pentru glume:

— Lasă, Dan... Ionel a văzut totuşi coloanele... Şi le-au mai văzut şi pescarii... Da! Cred că am greşit de la bun început. Nu trebuia să separăm cele două imagini, ci să le privim ca pe un întreg.

— Imposibil, Victor! Distanţa, timpul... Nu noi le-am separat.

— Ba le-am separat noi, Lucia. Din criză de timp. Indiferent dacă am vrut sau nu, indiferent

dacă am spus-o sau nu. Prin urmare, iată că reiau ideea ta, Lucia, pomul e identificat şi... L-ai auzit pe Ionel... şi-a arătat şi fructele...

— Dar de ce numa' lui? repetă Ursu întrebarea care-l obseda de cînd ascultase povestirea lui Ionel.

— Să reținem întrebarea asta ca extrem de importantă, propuse Victor. Pentru a vedea, mai tîrziu, dacă poate sau nu poate fi eliminată... Pomul... adică marea... a arătat într-un fel fructe asemănătoare şi altora, cu mult timp înainte...

— Însă pe altă cracă, îşi luă Tic inima-n dinți.

— Exact imaginea care ne trebuie, îi răspunse Victor, ca o felicitare. Da, pe altă cracă. Marea a arătat deci, în două locuri diferite, cam acelaşi lucru, la două... persoane diferite, în două epoci diferite. Ce putem deduce de aici? Singurul element comun al problemei e imaginea văzută. Singurul element comun, dar nu şi absolut identic. Pescarii au văzut ziduri, turnuri, coloane. Ionel n-a văzut decît coloane. Cu oarecare indulgență putem apropia imaginile, ferindu-ne însă să le confundăm. Pentru că deosebirile de loc, de timp, şi de persoane ne obligă la asta.

— Totuşi complici prea mult, Victor. Poți să crezi sau să nu crezi în coloanele mele, deşi eu ştiu sigur că le-am văzut. Dar, de ce, avînd trei elemente deosebite şi unul singur comun, nu aplici legea adevărului prin frecvență, sau... cum să-ți spun eu? Trei e mai mare decît unu, deci trei e mai aproape de adevăr.

— Din o mie şi una de motive, răspunse Victor aproape furios, dar imediat se strădui să se calmeze. Ionel! Mai întîi trebuie să răspundem la întrebarea dacă marea ascunde taina Palatului — să folosim totuşi această denumire — şi pentru aceasta trebuie să ne slujim de absolut toate elementele pe care le avem, fără să le separăm de la bun început. Să nu căutăm, acum, să-ți dăm dreptate ție sau pescarilor. Să vedem dacă putem da dreptate mării pe baza existenței unei mărturii vechi care n-a devenit legendă, şi a unei mărturii noi, prezentă aici, în mijlocul nostru.

— De ce să nu existe două palate diferite, fiecare în alt loc? întrebă Ionel.

— Tu nu vezi cît mă zbat ca să nu separ problema noastră în două elemente distincte? Nu fac altceva decît asta!

— De ce? Pentru că e împotriva logicii? se înfierbîntă Ionel. Procedeul tău e antilogic. Două, două, două, una! Nu sare în ochi? Dacă factorul comun apare mereu de cîte două ori, poate nu sîntem noi obligați, pe baza celei mai simple logici, să separăm problema în două elemente distincte, fiecare dintre ele devenind problemă separată? De ce să întoarcem logica?... Există un palat văzut de mine. De ce să nu existe, aiurea, un palat văzut de altcineva?

Lucia îi dădu dreptate lui Ionel. Cam la aceeaşi concluzie ajunsese şi ea.

— De multă vreme m-am gîndit şi eu la posibilitatea existenței a două palate.

— Unde? se înfurie din nou Victor. Voi nu înțelegeți că mai întîi trebuie să admitem, în principiu, existența tainei? Există două palate... Cine le-a văzut?

— Eu! răspunse cu un ton supărat Ionel. Eu am văzut unul dintre ele.

— Şi înainte de tine? Şi după tine? întrebă Victor.

— Pescarii! răspunse Lucia. Şi pescarii au văzut unul dintre ele.

— Şi înainte de ei? Şi după ei? întrebă din nou Victor. Voi nu vedeți că imaginile zărite s-au văzut fiecare o singură dată şi pe urmă au dispărut? Nu sîntem copii ca să credem în fantome. În privința aceasta, mărturia lui Ionel e mai demnă de crezare. Poate că pescarii de la începutul secolului au avut halucinații, sau au inventat fantome... Acum pot să vă mărturisesc. Acel raționament m-a determinat să cred în viziunea lui Ionel, cînd am privit elementele problemei separat. Dar acum îmi dau seama că, pornind de la o premisă dublă, sau mai bine zis de la două premise aproape identice, nu poți ajunge fără şovăieli la adevăr, dacă ajungi la adevăr. Ionel spune X, pescarii spun X, Ambele X-uri se susțin reciproc, dar se deosebesc prin timp şi loc. Acceptînd un X, trebuie să-l negăm pe celălalt. Cu ce drept putem accepta unul şi respinge altul? Nu e mai bine atunci să determinăm mai întîi valoarea reală a X-ului, considerîndu-l un tot, deci fără să-l separam? Ascunde marea o taină? Taina Palatului de cleştar? Da sau nu? Cu ce argumentăm afirmația sau negația?

— Cu dorințele, cu speranțele, cu visele noastre, spuse Maria.

— Da! se înclină Victor. Acesta e răspunsul. Visele noastre îi atribuie mării o taină superbă. Nu pornim de la un adevăr, ci de la un vis care se sprijină totuşi pe nişte piloni subțiri de adevăr. Dacă am porni de la un adevăr, am avea în fața noastră, în mod sigur, reuşita, victoria, triumful, gloria. Spun aceste cuvinte anume ca să înțelegeți ce s-ar putea întîmpla dacă am porni de la un

vis. Fără îndoială, şi visul ar putea să sfîrşească printr-o apoteoză... dar şi printr-un eşec. Pentru că ne lipsesc elementele sigure ale adevărului, ne folosim de cele ale visului. Şi acestea pot duce nu la un singur rezultat, ci la două: triumf sau eşec. De aceea am ținut să nu separăm elementele problemei noastre. Pentru a ne gîndi nu numai la glorie, ci şi la decepții... Avem noi puterea să urmărim visul pînă la capăt?... Visul cu care am înnobilat marea...

Cireşarii înțeleseră. Victor voia să-i pregătească pentru acțiune şi încerca să-i înarmeze cu puterea de a suporta şi triumful, şi eşecul. Da, erau foarte nesigure elementele marii lor probleme.

— Poate că e ultima dată cînd ne întîlnim, continuă el aproape în şoaptă, aproape tremurîndu-i şoaptele. Sîntem în pragul lumii mari. Încă un pas şi vom pătrunde în lumea mare. Vom deveni alți oameni, cu alte preocupări. Întîmplările noastre se vor strecura în amintire. Şi poate în clipe mai liniştite ni se vor înfățişa, dar atunci nu vor avea decît puterea de a ne înduioşa... Ne făurim aici, acum, amintirile. Am putea să ne înveselim, dă ne distrăm, să facem ultimele nebunii, să încheiem copilăria noastră cu un moment fericit, fără griji, care va răsuna plăcut în amintire. Locul e frumos, marea ar putea fi fără taine... Sau vrem să ne lăsăm conduşi de un vis, de ultimul vis al copilăriei noastre... Sînt trist că nu pot spune, în loc de vis, adevăr. Marea n-a vrut să ne şoptească, însă, pînă acum, nici un adevăr... Avem de ales...

Tăcerea se aşternu iarăşi, copleşitoare, acolo în jurul focului. Ea nu pregătea însă o înfrîngere. Toți tinerii aleseră. Fără să şovăie o clipită. Aleseră calea visului. Oare vor reuşi să-l transforme în adevăr? Încetul cu încetul, duioşia din sufletele lor se risipi. Se simțeau iarăşi plini de energie, de cutezanță, gata să pornească în căutarea unui vis.

— Da. Am trăit mereu senzația unui vis, spuse Victor. Frînturi mici, disparate de adevăr, aşa cum se întîmplă în vise. În cîte vise nu ne apar imagini ale vieții reale! Şi aşa cum se întîmplă în vise, tocmai cînd eşti pe cale să crezi în autenticitatea imaginilor, apare un val care şterge totul... Pescarii au văzut ceva. Imediat tremuri. Palatul! Acolo e Palatul. Cercetătorii pornesc la lucru. Caută, dar nu găsesc nimic. Tremuri din nou. S-a spulberat visul... Ionel vede ceva... Toți simțim, sperăm, voim... Palatul... Cercetăm, căutăm... Nimic... Iarăşi se spulberă ceva... Şi, în toate acestea, imagini autentice... Fragmente de inscripție... Brațul Afroditei... Salcîmul... Trăsnetul... Ochiurile... Imagini autentice... Imagini de vis... Cum să nu trăieşti senzația unui vis?... Ei, dar trebuie să ne trezim... Pentru că un vis, în măsura în care poate fi adevărat, nu poate fi cucerit de somnoroşi... Şi nouă nu prea ne place somnul.

— Acum putem separa fiecare element, se învioră Ionel. Putem să-l întoarcem pe toate fețele, să-l sucim, să-l învîrtim pentru a-i da valoarea cuvenită în problemă.

— Victor! sugeră Ursu. N-am putea să-i acordăm visului, măcar în cadrul discuției noastre, valoarea adevărului?

— Fără această *"operație"nici* n-am putea discuta, îl asigură Lucia. Mi-ai luat-o înainte... În vorbe...

Tic sări imediat în ajutorul celui mai bun prieten al său:

— Mie mi-a spus asta acum două zile... Ba nu, că eram în oraş... Acum trei zile... Aşa, ca să ştii!

— Să dăm o altă valoare visului... medita Victor cu voce tare. Sigur că da!... Palatul nu e deci un vis, ci un adevăr. Dar pentru că în situația noastră nu putem alerga după două adevăruri...

— Cine aleargă după doi iepuri... se auzi de undeva vocea lui Dan.

— Trebuie, cu toată cruzimea, să anulăm, să negăm prin logică unul dintre adevăruri...

— Şi o replică extraordinară, se plînse Tic, care nu mai prinsese ocazia să-i răspundă lui Dan.

— Eu am văzut coloanele cu ochii mei!

— Da, confirmă Victor. Ai văzut coloanele... cu ochii tăi. Am venit în locul unde le-ai văzut, am cercetat, au cercetat şi alții înaintea noastră. Rezultatul: nimic.

— Poate că se plimbă coloanele pe sub apă, dintr-un loc în altul, îşi permise Dan o glumă.

— Dacă Palatul e *dincolo?* întrebă Lucia.

— Pe ce te bazezi? îi ripostă Ionel. Pe vorbe, pe legendă? Eu îmi pun ca martori ochii!

— Căutăm mai departe aici? întrebă Maria. Avem dreptul să părăsim acest loc!

— Ştim măcar unde e locul celălalt? se aprinse Dan.

— De ce înaintea lui Ionel n-a văzut nimeni nimic aici?

— De ce după naufragiul pescarilor n-a mai văzut nimeni, nimic, dincolo? întrebă Ursu la rîndul său.

— De ce şi într-un loc şi-n altul — prinse curaj Tic — s-au făcut cercetări ştiinţifice?

Victor îşi desfăcu larg ambele braţe. Ca un semn de neputinţă sau ca şi cum ar fi vrut să primească toate întrebările? Maria, care era lîngă el, îl auzi cum oftează încet înainte de a vorbi.

— Întrebări...întrebări...întrebări... Şi trebuie cu orice preţ, dar numai prin logică să ne apropiem cît putem mai mult de un adevăr. Adică să-l anulăm pe celălalt. Şi ne trebuie o mare doză de cruzime...

Ionel înţelese că se apropie clipa de care îi era atîta spaimă. *Cruzime.* Cruzimea nu se putea referi la nişte pescari din trecut, care poate nici nu mai erau în viaţă.

— Continuăm cercetările aici, sau începem altele? spuse Victor. Plecăm de la această întrebare. Aici am cercetat pe un perimetru destul de vast. N-am descoperit nimic care să autentifice existenţa Palatului. Dar putem părăsi noi acest loc? Dacă s-a strecurat o eroare în calculele noastre? Dacă locul Palatului se află la un kilometru în dreapta sau în stînga Ochiurilor? Pentru că, totuşi, Ionel a văzut ceva, a văzut nişte coloane. *Pe care însă nimeni, în afară de el, nu le-a mai văzut vreodată.* Deocamdată discutăm problema Palatului lui Ionel. Cealaltă încă nu există pentru noi în acest moment. Nu ne ocupăm deci decît de povestirea lui Ionel. Aici, numai aici de află dezlegarea enigmei. *Ce a văzut Ionel?...* Răspunsul îl ştim. *Cînd a văzut?* Cînd i-a apărut imaginea coloanelor?... Din fericire putem răspunde şi la această întrebare. În plină noapte, după miezul nopţii. Şi acum pun întrebarea cea mai grea. *De ce a văzut Ionel, în plină noapte, acel ceva?* Nu! Lăsaţi-mă să-mi continui raţionamentul. Voi folosi şi eu ca şi voi răspunsurile cele mai simple. Pentru că nu dormea, pentru că era pe puntea vasului, pentru că se uita pe mare, aşteptînd să-i apară o taină. Pentru că, aşa cum spunea el, cerceta marea pe toată panorama pe care-o puteau cuprinde privirile lui. Îşi pregătea oare un vis? Se pregătea oare pentru halucinaţii? Nu! Nu mă întrerupeţi. Voi folosi absolut toate elementele povestirii. Am memorat-o pînă în cele mai mici amănunte... De ce a văzut, deci, Ionel, atunci, acel ceva? Pentru că era pradă unei halucinaţii, sau într-adevăr a văzut ceva? A născocit sau a văzut?... Eliminăm, bineînţeles, orice posibilitate de necinste, de nesinceritate. Născocirea nu putea fi decît inconştientă... Imaginea văzută aparţine minţii lui, aflată într-o anumită stare, sau realităţii? Pentru că îl cunoaştem pe Ionel, pentru că sinceritatea lui nu poate fi pusă nici o clipă la îndoială, să începem cu cea de-a doua posibilitate. Numai atunci cînd răspunsul nu ne va satisface, vom lua în considerare şi prima posibilitate... pentru că prietenul cel mai bun ne este totuşi adevărul... Imaginea văzută de Ionel aparţine prin urmare realităţii. Ce ne certifică acest lucru? Starea de moment a lui Ionel. Nu starea generală care putea duce la o năzărire. Ci starea lui de moment. Văzînd acea imagine fantastică, Ionel şi-a *controlat* trezia, luciditatea. Însuşi faptul că s-a gîndit să-şi controleze starea demonstrează că era treaz. Un fapt, deci. Al doilea. Controlîndu-şi starea, *convingîndu-se* deci că e treaz, a văzut în continuare imaginea. Apoi imaginea a dispărut, acoperită de un talaz... Ce putem deduce de aici?... Într-o atmosferă propice năzăririlor, în plină noapte, apare o imagine fantastică, uluitoare. Cel care o vede este lucid. Sublimez şi repet. *Este lucid, perfect lucid.* El controlează autenticitatea imaginii prin controlul propriei sale stări, nu prin mărturia altor stări, aparţinînd altor persoane. Într-adevăr, e singur pe punte şi, chiar dacă n-ar fi fost singur, n-ar fi apelat la altcineva de teamă că *trăieşte o halucinaţie,* de teamă că ar putea *transmite o taină a mării.* Îl înţelegem şi-l aprobăm... Coloanele există deci în raportul dintre ele şi om, pentru că omul le vede treaz. Dar în afara acestui raport există ele cu adevărat? Da! Aceasta e întrebarea... dar trebuie s-o las pentru mai tîrziu... Coloanele deci se arată omului, apoi dispar. *De ce apar şi de ce dispar coloanele în acea oră tîrzie de noapte?...* Pare o întrebare neghioabă, ştiu. În aparenţă. În problemă însă e o întrebare fundamentală. *De ce apar coloanele? De ce dispar după un timp atît de scurt?* Să luăm prima întrebare. De ce apar? Pentru că nu credem în fantome, nu putem răspunde decît folosind explicaţia cea mai firească, singura posibilă: starea mării. Prin talazuri marea le-a dezgropat pentru o clipă şi le-a arătat privirilor omului... Ce reiese de aici? Ori talazurile erau atît de mari, încît în gropile create să poată apărea coloanele, ori coloanele erau atît de înalte, încît chiar talazuri mai mici puteau să le scoată la iveală? Apelăm deci la ajutorul matematicii. În primul caz. Ce înălţime trebuiau să aibă talazurile pentru a dezgropa nişte coloane obişnuite împlîntate în fundul mării? Opt, zece metri? Cel puţin zece metri. Prin urmare coloanele nu pot să se afle imediat la marginea mării, ci mai spre larg, unde apa e mai adîncă. Să lăsăm însă aceasta. Să verificăm înălţimea talazurilor. Puteau să se ridice

la zece metri? Nu! Categoric! Să luăm deci al doilea caz. Talazurile erau mai mici. Trei, patru, poate, deşi nu cred, cinci metri... Dacă adăugăm şi înălțimea coloanelor, să zicem trei, patru metri... Nu! Să operăm cu dimensiuni medii. Trei metri înălțimea talazurilor, trei metri înălțimea coloanelor. Şase metri. Coloanele s-ar afla deci undeva mai aproape de marginea mării, dar nu la o adîncime mai mică de zece metri. Pentru că altminteri ar fi fost scoase la iveală în timpul oricărei furtuni mai puternice. Cine, şi cînd, şi pentru ce a înălțat asemenea coloane în largul mării? De ce nu le-a văzut niciodată — şi vijelii au mai fost şi poate mult mai mari, şi noi am trăit una dintre ele — de ce nu le-au văzut ochii altui om? Nu putem da un răspuns... Să luăm cea de-a doua întrebare. *De ce au dispărut coloanele după un timp atît de scurt?* De ce Ionel le-a văzut doar cîteva clipe?... Vijelia nu şi-a slăbit intensitatea şi el le-a căutat mai departe cu privirile. De ce au dispărut atît de repede? Le-au acoperit talazurile? Dar tot ele le-au descoperit. Iar vasul nu mergea cu o viteză atît de mare, încît în cîteva clipe să-l alunge pe cel care privea din raza în care puteau fi văzute. *Dacă au fost scoase la iveală de talazuri, coloanele nu puteau fi acoperite decît de liniştea mării.* Talazurile continuau să dezgroape, să agite marea, însă fără să mai arate coloanele. Aceasta nu se poate explica decît prin prăbuşirea lor — ținînd seama de elementele date: locul privitorului, viteza, sau, mai bine zis, staționarea vaporului — printr-un cutremur care le-a sfărîmat temeliile. Pentru că lucrul acesta nu s-a petrecut însă, dispariția coloanelor într-un timp atît de scurt rămîne un mister mai mare decît apariția lor neaşteptată, sau poate că apariția şi dispariția lor se datorează unui fenomen care ne scapă, care nu se supune legilor fireşti ale realității.

Cumulînd răspunsurile apărute şi cele subînțelese, putem ajunge la o singură concluzie, ştiu, foarte dureroasă pentru noi toți: coloanele nu există prin ele însele, ci prin raportul dintre ele şi om. Ele există, sau au existat, fără îndoială, undeva, dar nu în mare, nu printre talazuri.

Victor făcu o pauză de care profită imediat Lucia:

— Dacă nu există, atunci cum pot totuşi să existe, Victor? Te-am urmărit, îți dau dreptate, dar concluzia ta parcă reduce la jumătate tot ceea ce ai demonstrat şi, dacă m-aş lua după legile gramaticii, aş spune că e o demonstrație de nonsens. Te rog, iartă-mă, dar... Cum au putut să existe undeva dacă nu în mare? Numai în cazul cînd accepți ceea ce ai respins de atîtea ori... că ele sînt o năzărire a lui Ionel.

— Nu ştiu ce să mai cred! mărturisi cu voce tristă Ionel. Îmi dau seama de aberația viziunii mele... cu toate acestea am văzut ceva şi eram lucid, perfect lucid în acele clipe.

— Atunci să căutăm coloanele! spuse Victor cu un accent vesel în voce. Întîi să recapitulez datele problemei, pentru a satisface setea de logică a Luciei. Coloanele nu puteau fi scoase la iveală de talazuri şi acoperite tot de ele decît pentru cîteva clipe. Dacă ar fi existat cu adevărat, trebuia să le vezi, Ionel, cînd acoperite, cînd descoperite de talazuri, aşa cum se vede un vas pe o mare agitată. Tu ne-ai spus că ele stăteau drepte, maiestuoase, mîndre în talazuri. Oare prin aceasta nu înseamnă că le vedeai deasupra talazurilor şi nu printre talazuri?

— Da, Victor! recunoscu Ionel. Acum cînd îmi amintesc, aceasta mi se pare imaginea adevărată. De aceea mi se păreau atît de mîndre şi de maiestuoase.

— Te înțeleg. Acesta a fost principalul element care m-a convins că nu trăiai un moment de halucinație, că nu erau o năzărire coloanele tale.

— E de neînțeles, Victor, interveni iarăşi Lucia. E un nonsens grotesc în ceea ce spui.

— La prima vedere, Lucia. Să vă explic. Dacă Ionel ar fi văzut un palat răscolit de talazuri, dacă ar fi văzut coloane şi turnuri luptîndu-se cu furia mării, l-aş fi crezut, în ciuda afirmațiilor lui categorice, pradă halucinațiilor. În atmosfera pe care i-o crease marea, noaptea, vijelia, fantezia proprie, apariția unei singure coloane, a *unei imagini care se repetă,* aşa cred eu, nu putea să fie o năzărire, o halucinație. De ce nu un întreg palat, cu sirene, cu culori, cu lumini?... Cînd eşti singur într-o pădure şi te gîndeşti la muma pădurii, nu ți se năzare un deget, un nas sau o şuviță de păr, ci făptura ei în întregime... Mă gîndesc la unele clipe ale copilăriei noastre.

— Ştiu, ştiu foarte bine, confirmă Tic. Mie mi s-a întîmplat odată...

— Şi cu toate acestea, continuă Victor, în acea noapte, Ionel n-a văzut decît o coloană. El crede că a văzut mai multe. Eu cred că era aceeaşi coloană. Numai că se repeta imaginea ei... Nu-ți poți aminti *vreo* caracteristică, Ionel?

— Îmi amintesc... Într-adevăr, fiecare coloană era înclinată, era arcuită la capătul ei de sus. Un capitel ciudat şi fără nici un zorzon. Da, da... Fiecare se asemăna perfect cu cealaltă.

— Mi-am închipuit, spuse Victor. Era imposibil, cu totul imposibil, să fi văzut patru coloane

identice. Şi toate drepte, deasupra talazurilor. Se repeta o singură imagine, imaginea unei singure *coloane.* Ştii, Ionel, cînd am început să bănuiesc adevărul? Atunci cînd l-ai parafrazat pe Galileu. După parafrază, cînd ai adăugat: *"cu ochii mei".* Ştiu de ce ai văzut coloana, dar încă nu ştiu cum ai ajuns în situația de a o vedea. Înainte de a face demonstrația, aminteşte-ți cum ai ajuns să priveşti marea... Stai! Îmi amintesc eu! Da! Da!... Îmi explic fenomenul. Cum ai privit marea?

Ionel răspunse ca un şcolar:

— Mă uitam în fața mea. Căutam ceva în panorama întunecoasă. Spuma talazurilor.

— Nu! Spuma nu explică fenomenul. Din cînd în cînd însă nu-ți fixai privirile într-un punct imaginar? Parcă spuneai că te usturau ochii uneori? Ochii nu te ustură cînd îți mişti privirile, *ci numai atunci cînd te uiți, fără să clipeşti, într-un punct fix.*

— Da. Uneori simțind talazuri mari undeva, sau auzind bubuituri mai puternice undeva, îmi ațințeam privirile într-acolo, căutînd să străpung întunericul acela atît de dens. Nu vedeam însă decît albul spumei, apărînd şi dispărînd.

— Nu! Nu! Ți-am mai spus doar. Spuma nu poate explica fenomenul. Altceva alb n-ai văzut?... Stai! Parcă spuneai că albul era vizibil în noapte şi te plîngeai că parapetul vasului nu e vopsit în alb ca să-l poți distinge... *Deci ai văzut ceva alb, acolo pe vas, nu numai spuma mării.*

— V-am spus doar. Era o pînză albă undeva în fața mea pe care o distingeam foarte bine.

— Şi în fața pînzei nu era nimic, Ionel? întrebă Victor de-a dreptul vesel.

— Ba da... Pînza era în spatele unui tub de aerisire... Mi se pare că v-am spus.

Victor sărise în picioare. Îşi frecă palmele de bucurie. Se duse apoi spre Ionel şi-l prinse de umeri. Începu să-l scuture cu putere. Ursu aruncă repede în foc un braț de scaieți, care făcură imediat explozie.

— Acum avem şi mai multă nevoie de lumină... rîse Victor. Asta era! Numai optica putea să explice apariția coloanelor tale, Ionel. Numai optica. Ochii tăi n-au văzut nici o coloană, ci ți-au fotografiat una.

Şi Ionel şi Lucia scoaseră în acelaşi timp aceleaşi exclamații de mirare.

— Ai făcut Daguerreotipie, Ionel, aşa cum a făcut probabil prima dată nu Daguerre, ci Alexandre César Charles, numai că în loc să te serveşti de cîteva sticle şi de cîteva foi de carton, te-ai servit de propriii tăi ochi, care, ca orice ochi, constituie cel mai perfect aparat de fotografiat. Negativul coloanei s-a transformat pe cortina de întuneric a nopții în pozitiv... Înțelegi?... Tubul de aerisire se proiecta negru pe pînza albă. Tu nici nu vedeai tubul. Vedeai pînza cu pata neagră în mijloc. Ai privit probabil într-un anumit moment un punct din mare, în direcția pînzei albe. De fapt ochii au înregistrat pînza albă cu pata neagră a tubului de aerisire... Vezi de ce coloanele tale aveau un capăt înclinat? Pentru că tubul se arcuieşte la capăt... Ai fotografiat deci pînza albă cu tubul la mijloc şi, în clipa cînd ți-ai întors privirile spre alt loc, fotografia fixată în priviri s-a proiectat pe întuneric inversînd culorile. Negrul — fostul alb — s-a confundat cu întunericul. N-a mai rămas decît pata albă — fosta pată neagră a tubului de aerisire. Şi ea, ajutată de imaginația ta, a devenit coloana de marmură deasupra talazurilor... Dați-mi o foaie albă de hîrtie, repede! Şi... Lucia, ai o sticluță cu tuş negru?

După ce i se aduseră cele cerute, Victor trecu la demonstrația practică a teoriei sale. În mijlocul unei foi albe de hîrtie trase contururile unei coloane, apoi înnegri desenul cu tuş gros.

— Ei, şi acum — spuse el — priviți fix şi mai multă vreme coloana neagră. Apoi aruncați-vă privirile undeva în noapte, unde vi se pare întunericul mai gros. Hai, Tic!

Cel chemat urmă întocmai instrucțiunile lui Victor.

— Ura! strigă el, descoperind o pată albă ca o coloană pe cortina neagră a nopții. Gata! S-a dus. Dar era cam mititică. O coloană în miniatură.

Făcură şi ceilalți experiența, care reuşi tuturor de minune. Bucuria descoperirii se mistui însă repede. Dezlegarea enigmei însemna abandonarea locului.

— Şi acum ce facem? întrebă cineva.

— Mi se pare, răspunse Victor, că va trebui mai întîi să plecăm în deltă. Cîțiva dintre noi. Acolo trăiesc doi pescari bătrîni... Şi ei cunosc un loc în mare, unde visul nostru s-ar putea transforma în adevăr. Dacă Tic n-ar fi adus înapoi fragmentul de inscripție şi am fi rămas numai cu brațul Afroditei, am fi căutat tot aici Palatul de cleştar.

Tic se dusese după Ursu la marginea mării, pentru a-i spune în şoaptă acestuia:

— Ştii cum mi-aş dori eu să fiu în viață?... Ca Victor şi ca tine...

— Lasă, Ticuşorule. Eu... Mai mişc şi eu cîte ceva...
— Ehei, Ursule... ce ne-am fi făcut noi fără tine, de atîtea ori... Şi cine ştie cîtă nevoie o să mai avem de tine.
Tic parcă dădea glas unor grave presimţiri.

CAPITOLUL VIII

1

Dan era înfuriat la culme. În conclavul care avusese loc o dată cu ivirea zorilor, se stabiliseră două echipe care urmau să plece în deltă: Victor şi Ionel la Dunărei, în căutarea lui Ciornega, Tic şi Ursu la Vălurele, în căutarea lui Rapaliuc. La început îşi dăduse acordul la fel ca toţi ceilalţi. După jumătate de oră însă, cînd văzu că preparativele de plecare sînt pe sfîrşite, îl cuprinse brusc un dor nemărginit pentru deltă. Sate cu lotci pescăreşti, prîndoaie, plauri, peşti, ciorbă pescărească, pelicani, cormorani. Un adevărat vîrtej se stîrni în capul lui. Se duse întins la Victor — acesta apăruse în deschizătura cortului — *şi-i* spuse cu un curaj de zile mari:
— Eu nu rămîn aici! Vreau să merg în deltă! Să stea aici... Tic! Ar fi vrut să spună Ionel, dar acesta se afla în faţa lui. De aceea rostise numele lui Tic, avînd însă grijă să-l spună destul de încet. Subestimase totuşi fineţea auzului lui Tic. Nici nu-şi termină bine fraza, că simţi prima lovitură în piept. O pereche de ochelari de scafandru. Apoi a doua în burtă. O talpă de cauciuc. Se feri cu mîinile de a treia, ca un boxer în gardă. Degeaba. A treia lovitură vîjîi o clipă în aer, apoi i se lăsă pe umeri. Era un colac de frînghie care se strîngea tot mai tare în jurul gîtului. Sugrumătorul rămînea nevăzut.
— Mă predau, zise în cele din urmă Dan. Rămîn! Nu pot suporta torturile. Priviţi-mă! Sînt încarnarea celui mai sublim sacrificiu care s-a pomenit vreodată pe pămînt. Ah... superba mea logodnică, tu cea cu pelicani şi crapi la proţap, cu stîrci negri şi broaşte ţestoase, cu... Acum poţi să-mi dai drumul.
— Neghiobule! se auzi vocea lui Tic din cort. Crezi că noi ne gîndim la asemenea fleacuri? Uite, îţi promit! Dacă am răgazul să văd un singur pelican, ţi-l aduc aici, fript, sub formă de peşte.
— Şi dacă miroşi o ciorbă?
— Ţi-o aduc sub formă de amintire... ca să nu spun altceva. Gata! Te-ai dezmeticit?
Echipele erau gata de plecare. Dan făcu o ultimă încercare.
— Şi ce mă fac eu singur aici? Dacă vine cineva peste noi? Şi Lucia şi Maria se uitară la dînsul ca la o fosilă pe jumătate îngropată în pămînt.
— Nu te speria, că n-o să-ţi dea nici o fată tîrcoale, îi răspunse Lucia. Iar noi ne putem apăra şi fără tine. Adică te putem apăra şi pe tine.
— Dacă una dintre voi îmi dă tîrcoale?... Aoleu! La asta nu m-am gîndit. Să nu se petreacă o tragedie aici, în lipsa voastră, Victor. Maria o ucide pe Lucia din gelozie, eu pe Maria din spirit de justiţie şi apoi mă sinucid spre a fuziona cu scumpele-mi cadavre. Ca într-o tragedie de Sofocles... Nu ştiţi, sînt rechini în Marea Neagră?
— Destul, că m-ai năucit, se burzului Maria. Dacă de pe-acum ne iei minţile!...
— Bine... Tac! Veţi găsi la întoarcere o excrescenţă kantiană. Teza: Intrigă despre intriganţi. Şi, gata, am tăcut definitiv şi pur.
— Vi-l las pe Ţombi! îi anunţă Tic pe cei care rămîneau la corturi. Auzi, dom' Cerber? Cu el să nu vă fie teamă de nimeni. Vă apără şi de duhuri. Îmi pare rău că-l cunoaşte pe Dan...
Urmară îmbrăţişări, urări de drum şi rămas bun, o mlădiere gingaşă a Luciei, în timp ce Ursu o privea mai de departe, o privire fugară a Mariei, în timp ce Victor îşi punea ochelarii de soare, un scîncet destul de trist al lui Ţombi, în timp ce Tic se scărpina în cap şi un strănut neaşteptat al lui Dan, în timp ce echipele porniră la drum. Cîte despărţiri asemănătoare nu trăiseră pînă atunci cireşarii!
Ca să ajungă la cea mai apropiată gară, viitorii cutreierători ai deltei aveau nevoie de un autostop. Erau însă atît de obişnuiţi cu acest mod de a parcurge distanţe, încît nu dădură atenţie primului camion care se zări pe şosea. Ar fi trebuit să alerge ca să-l poată opri. Şi regretară amarnic cei treizeci de metri nealergaţi. Timp de jumătate de oră nu se ivi nici o ocazie.

— De-atunci ajungeam la gară, spuse Ursu. Sau eram în cel mai rău caz la jumătatea drumului. Eu zic să pornim. Dacă vine vreo ocazie, ne prinde din urmă.

Abia după cinci kilometri de mers prin arşiță, îi prinse din urmă o ocazie. Dar, cum pînă la gară mai rămăsese un kilometru, din spirit de încăpățînare, o refuzară şi pe aceasta. Camionul nu-i depăşise nici cu o sută de metri cînd Ursu auzi în urma sa zgomotul unui tren.

— Oare n-o fi trenul de Tulcea? întrebă el cu teamă. Nu prea sună a marfar.

Trenul se vedea în depărtare. Era un tren de persoane.

— Ce facem? întrebă Victor. Dacă s-a modificat mersul trenurilor? Eu aş propune să ne încercăm şansa.

O bună bucată de timp, cireşarii fugiră paralel cu trenul, pînă ce acesta îi depăşi. Atunci iuțiră şi mai mult pasul. Cînd ajunseră la gară, leoarcă de sudoare, trenul pleca. Nu se mai gîndeau să scoată bilete. Abia reuşiră să se agațe de ultimul vagon. După două minute, sau poate mai devreme, sosi în vagon conducătorul care dădu foarte amabil explicațiile cerute şi cu aceeaşi amabilitate le făcu bilete de mînă. Trenul mergea însă pînă la prima stație (pe care o cunoşteau bine cireşarii), iar biletele cuprindeau în costul lor şi o anumită suprataxă pentru călători neglijenți sau prea îndrăzneți.

— Cum s-ar spune — zise Tic frecîndu-şi bărbia — am păşit cu stîngul. Nu ni s-au stors numai puterile, ci şi buzunarele. Cine ştie ce surpriză ne aşteaptă "acolo"?

Pînă la Tulcea, drumul nu le oferi, în afară de priveliştile care nu prea îi entuziasmau pe cireşari, nici o altă surpiză. În port însă aflară că primul vas pentru Sfîntul Gheorghe urma să plece a doua zi dimineața în zori.

— Asta nu! se împotrivi Tic. În Constanța, treacă, meargă. Dar aici, să stăm, nu opt ore, ci optsprezece ore, e prea de tot. Mai bine mergem la Sulina! Stați puțin! De-acolo mergem pe mare la Sfîntul Gheorghe şi de-acolo pe braț pînă la Dunărei şi Vălurele. E drept că ocolu-i cam mare... Dar...

O clipă, ideea lui Tic riscă să fie luată în serios. Din fericire, numai o clipă.

— Iarăşi spre incertitudini? spuse Victor. Nu ne ajunge ce-am pătimit dimineața? Rămîneți aici. Eu mă duc să fac o încercare la căpitănia portului.

"Mai bine m-aş duce eu, îşi zise Tic în gînd. Eu aş face rost de cîte un vaporaş pentru fiecare. Dar dacă-i aşa firea mea... Lîngă Victor mă intimidez întotdeauna."

Victor se duse direct în biroul comandantului. Acesta tocmai dădea dispoziții unui marinar.

— Pînă la ora unu, adică la treisprezece, ca să nu înțelegi greşit ora, năvoadele trebuie să ajungă la Sftntul Gheorghe. Iar la ora patru, adică şaisprezece, ca să nu înțelegi greşit, şalupa trebuie să fie înapoi, pentru că la ora şapte, adică nouăsprezece, ca să nu înțelegi greşit, sînt aşteptat la Mila 23. E clar?

— Să trăieşti, foarte clar! răspunse marinarul. La ora patru, adică, la şaisprezece, ca să nu înțelegem greşit, trebuie să fie şalupa aici, fiindcă dumneavoastră, la ora...

— Bine! Nu mai pierde timpul... Şi dumneavoastră? se adresă comandantul lui Victor.

— Sîntem patru prieteni care la ora unu, adică la treisprezece, trebuia să fim la Sfîntul Gheorghe.

— Şi eu cu ce vă pot servi? Vaporul a plecat la ora cinci dimineața, adică la...

— Mi se pare că ați dat ordin unei şalupe să pornească spre Sfîntul Gheorghe.

Căpitanul se uită lung şi atent la Victor, de parcă atunci ar fi pătruns în birou:

— Aaaa! Vreți să plecați cu şalupa? Dacă insistați atîta...

Comandantul, sau ajutorul, sau ajutorul ajutorului de comandant, luă o foaie de hîrtie de pe birou, scrise fără nici o grabă cîteva rînduri pe ea şi i-o întinse lui Victor:

— Poftim! Fără aprobarea aceasta nu vă veți putea însă urca pe şalupă. Numai să aveți noroc.

Norocul îl aştepta pe Victor la uşa biroului în persoana lui Tic:

— Hai! Hai mai repede că nu-l mai pot ține. Am dat peste o şalupă care pleacă imediat, adică trebuia să plece imediat la Sfîntul Gheorghe. Marinarul bîțîie de frică să nu-l vadă şeful navigației. Hai!

Şalupa mică, zveltă şi foarte rapidă îşi luă zborul pe apă, imediat ce ultimul cireşar sări pe bord. Echipajul ei era format dintr-un căpitan (marinarul pe care-l văzuse Victor în biroul comandantului) şi un mecanic. Erau la doi metri unul de altul, dar comenzile se dădeau prin pîlnie şi în cel mai strict limbaj de navigație: "Atenție! Măriți viteza!" şi alte formule devenite sacre printre

marinari.

Căpitanul, pe care-l dăscălise atît de şcolăreşte şeful navigaţiei, era un om, pîinea lui Dumnezeu. După cîteva schimburi de cuvinte, descoperi parcă în toţi cei patru tineri proprii lui copii. Le numi toate locurile prin care treceau, le dădu amănunte despre gîrle, ostrovuri, plauri, despre floră şi faună. Îşi întrerupea explicaţiile cam din cinci în cinci minute, pentru a comanda prin pîlnia de tablă ordine ferme, precise echipajului, începu să le spună o istorie din deltă despre nişte briganzi, sau era pe cale să înceapă, cînd deodată, ca şi cum şi-ar fi amintit ceva, îşi întrebă călătorii:

— Dar dumneavoastră cu ce treburi la Sfîntul Gheorghe. Sau numai aşa la plimbare?

— De fapt, răspunse Victor, nu mergem la Sfîntul Gheorghe. Unii coboară la Vălurele, alţii, la Dunărei.

— Unde? La Vălurele? Acum două minute am trecut de Vălurele. N-aţi văzut satul, pentru că vă uitaţi la malul celălalt al braţului.

Înviorat, parcă, duse pîlnia la gură şi începu să dea nişte comenzi drastice de manevră. Opriri, întoarceri, porniri. Viteză mică, viteză mare, toată viteza. Iar opriri. Şalupa îşi lipi trupul de un podeţ de lemn.

— Vălurele! spuse foarte mîndru căpitanul.

Tic şi Ursu coborîră din şalupă. Mulţumiră, salutară şi mulţumiră iarăşi, auzind urarea căpitanului:

— Noroc mare la pescuit. Un crap de douăzeci de kile şi un somn dublu.

Nu mult mai tîrziu, în faţa altui podeţ de lemn, căpitanul făcu exact aceleaşi urări celorlalţi doi cireşari. Apoi duse pîlnia la gură pentru a da echipajului comenzile necesare.

Cireşarii ajunseră cu bine în deltă.

2

Tic, înfipt ca un stîlp în mijlocul debarcaderului, i se jeluia lui Ursu că nu e în formă.

— Nu ştiu ce mi s-a-ntîmplat, dar nu simt nici o tragere de inimă. Unde să mergem? Cum să trecem aşa tam-nisam printr-un sat în care nu cunoaştem pe nimeni? Pînă la urmă tot o s-o scoatem noi la capăt, da', zău, Ursule, că mă simt cam nesigur. Parcă n-aş sta pe picioarele mele.

— Pe picioare văd că stai bine, Ticuşorule, chiar prea bine. N-ar strica să ţi le mişti puţin.

— În ce direcţie? La sfat? La maternitate?... La cooperativă? Ce-ar fi să spun că m-am născut aici şi am venit să caut actul de naştere?

— Nu merge, Tic. Părinţii, neamurile...

— Numai aşa ca pretext... Dacă aş fi cu doi ani mai mare, m-aş da ziarist. Gata! Am găsit ideea. Tu eşti ziaristul. Eu un fel de secretar. Am venit pentru... pentru şcoală... Mi se pare că mi-am revenit, Ursule. A doua idee! Glonţ la şcoală! Pe învăţători ştiu eu cum să-i iau. Am experienţă. Ce zici?

— Şi eu m-am gîndit să mergem mai întîi la şcoală. Ca şi cum ne-am interesa pentru o excursie aici.

— Bravo! În sfirşit m-am liniştit. Îi dăm drumul.

Cei doi prieteni nedespărţiţi porniră spre sat. Nu făcuseră nici zece metri, cînd ramurile unor sălcii de pe mal se dădură la o parte, pentru a face loc unei lotci pescăreşti. În ea se afla un băieţandru, cam de vîrsta lui Ursu, vînjos, înalt, cu părul ca spicul grîului. Vîsli fără zgomot spre debarcader şi acolo se uită pe furiş în urma celor cărora le auzise conversaţia. După ce clătină de cîteva ori din cap, îşi propti bine picioarele în lotcă, puse mîna pe lopeţi şi începu o cursă care ar fi făcut cinste unui campion.

În drum spre şcoală, Tic şi Ursu ajunseră la cherhana. Îi atrăsese într-acolo mirosul puternic de peşte. Oamenii erau atît de preocupaţi cu sortarea şi împachetarea peştelui, că nu-i blagosloviră cu cea mai mică privire pe vizitatorii de la uşă. Aproape toţi cei din cherhana erau oameni în vîrstă, lipoveni cu bărbi lungi şi braţe vînjoase, lipsiţi de orice altă curiozitate decît acelea care priveau pescuitul. Oarecum stingheriţi, cei doi cireşari părăsiră cherhanaua, încercîndu-şi norocul pe uliţa principală a satului.

Curiozitatea într-ale vieţii care lipsea bărbaţilor se cuibărise, probabil, cu mult peste limita obişnuită, în femei, mai ales în cele tinerele. La toate gardurile, la toate porţile, la toate uşile, la

toate ferestrele îşi iţeau capul. Şi nu cu jenă, nu prefăcîndu-se preocupate de condiţiile meteorologice, sau în goană după o reţetă culinară la vecină. Aş! Se uitau la cei doi trecători cu intenţia de a-i lua parcă modele pentru însuşirile lor misterioase şi necunoscute de pictoriţe. Îi cercetau cu atîta atenţie, că Tic nu se stăpîni să nu-i spună lui Ursu în şoaptă:

— Bine că nu mi-a căzut vreun nasture de la cămaşă! Doamne, ce rîs ar mai fi în sat!

Ursu se simţea însă într-o asemenea stare, că invidia cu toată fiinţa nu ştiu ce zeitate indiană, înzestrată cu nu ştiu cîte braţe, pe care şi le-ar fi dorit în număr dublu.

— Ticuşorule, am impresia că mi-au făcut îmbrăcămintea zdrenţe... Şi au nişte ochi, fir-ar să fie, că te ard ca jăraticul.

Privirile fetelor erau însă prea puţin pentru calitatea oaspeţilor. Începură chicotele, parcă guiţau nişte purceluşe gîdilate sub burtă, cu o pană de raţă, sălbatică, din trei în trei secunde. "Hi, hi, hi!" "Hi, hi, hi!" "Hi, hi, hi!" Chicotelile erau asemenea unor stropi reci azvîrliţi cu un aparat de suflat exact în mijlocul unor răni fierbinţi, deschise. Iar după chicote veniră vorbele. Rostite cu glas tare, anume ca să fie auzite de cei cărora le erau adresate.

— Ăla mic parcă-i Tălpuţă de la margine, de sus. Numa' că ăla umbla-n izmene lungi.

— I-ai văzut, fă, nasul? Săracul nas! Oare de ce-o fi vrînd să se şteargă de frunte?

— Ursule! M-au ucis! şopti Tic.

Ursu aştepta însă cu gîtul întins. Presimţea că se va abate şi asupra lui cuţitul ghilotinei.

— Tu mai vezi, fă, casa lui Gîrdău? O acoperă numa' noaptea şi nu ştiu care dihaie.

— Săracul! Or fi fost doi în burtă şi s-or fi băgat unu-n altul...

— Oare de ce duce coşcogea sac în spinare? De ce nu-l lasă-n poalele tale, fă Catrino?

— Hi, hi, hi! L-ai văzut? Ş-a vopsit faţa cu cerneală roşie! Ca ăia de la bîlci.

— Săracul! I-o fi ruşine, fă. Da' de ce umblă cu viţelul alături?

— Mai ai curaj acum să-l cauţi pe Rapaliuc? întrebă Tic, îngheboşat de ruşine.

— Unde dracu' o fi şcoala? bodogănea Ursu. De ce n-au făcut-o undeva în mijlocul satului?

Tic avu totuşi curajul să întrebe o femeie tînără, care i se părea mai serioasă, unde este şcoala. Cu o amabilitate uimitoare, tinerica îi arătă o casă mai arătoasă, înapoi, spre celălalt capăt al satului. Tic îi mulţumi politicos, cu atît mai mult cu cît nu i se puse nici o întrebare. Ursu rămase în mijlocul drumului, înfăţişînd cerului o figură de martir.

— Ne-am ars, Ursule, îi spuse Tic. Trebuie să facem drumul înapoi.

— Înapoi? se înspăimîntă vlăjganul. Păi tu nu vezi că nu plouă?

Tic rămase aiurit. Se uită la Ursu ca la o fiinţă de pe altă lume.

— Cu găleata ar trebui să toarne! continuă Ursu. Şi cu trăsnete. Ca să fugă o dată de la porţi.

— Ar deschide geamurile şi ar ţipa de acolo. N-avem ce face, trebuie să mergem la şcoală.

Şi porniră spre şcoală ca nişte oameni care se duc să-şi primească osînda. Rîsetele şi vorbele circulau ca prin telegraf. O glumă mai bună rostită în dreapta se auzea imediat în stînga. Ceea ce auziseră spre capul satului le sosea în întîmpinare din partea cealaltă. Rîsetele deveniseră hohote.

— Ursule! Am impresia că s-a comis o nouă crimă cu noi... Şi unele ucigaşe sînt ca nişte flori...

Ursu nu văzuse nici măcar porţile caselor. Se uita cînd în pămînt, cînd în cer.

Cei doi martiri se opriseră în faţa şcolii. Rămaseră tot în mijlocul drumului. Pentru că din şcoală răzbăteau pînă la ei nişte orăcăituri, care nu lăsau nici o putinţă de eroare cu privire la destinaţia clădirii. Cînd mai văzură şi două fete în halate albe cu bonete pe cap guiţînd la ferestrele închise, îi apucă damblaua.

— Săracii! Da-i vina lor? Dacă nu s-ar fi uitat la Zîna, ci la hardughie n-ar mai fi întrebat. Ar fi văzut unde-i şcoala.

— Nu mai cred, Ursule! Mai bine rămîn aici în mijlocul drumului. N-auzi? Vor să ne întoarcă înapoi la celălalt capăt al satului.

— Ia uită-te, Ticuşor, aşa cu coada ochiului. Nu cumva mi s-au rupt pantalonii în spate? Că simt cum mă ia cu rece pe-acolo...

— Te-au înnebunit, Ursule, zău. Astupă-ţi urechile. Uite! eu îmi lipesc palmele de urechi. Să văd ce-or să mai facă. Hai, curaj!

Tic într-adevăr îşi duse mîinile la urechi. Ursu însă nu mai apucă să facă gestul. Pentru că auzi un hohot de rîs, care cutremura satul din temelii. Rămase cu mîinile suspendate în aer.

— Ia uite, fă! Dihania a-ntins brațele către a lu' Pişcuroiu. Aia Marița...

Ursu făcu un gest ca la teatru. Îşi desfăcu larg brațele ca pentru a spune: "Faceți ce vreți"...

Tic îşi luase mîinile de la urechi. Se uită în dreapta, în stînga, apoi începu să se scarpine în cap.

De undeva, de pe o uliță, apăru pe neaşteptate un milițian. Şi-n urma lui, un băiețandru cu părul ca spicul grîului.

— Salvarea, Ursule! În ultima clipă!

3

Victor şi Ionel scăpaseră mult mai uşor de fetele din Dunărei. Nu că erau ele mai miloase, dar îşi dăduseră seama de la primele priviri că n-au cui se adresa. Puteau să rîdă cît le poftea inima, puteau să vorbească trei zile la rînd, cei doi tineri n-aveau ochi şi urechi pentru ele.

Aşa că oaspeții Dunărelului puteau să se plimbe în voie, oricîtă vreme, pe orice uliță, fără cea mai mică amenințare. Împinşi de aceeaşi inspirație, cei doi tineri se opriră la şcoală. Învățătoarea, o femeie de vreo patruzeci de ani, cu o droaie de copii în jur, îi primi cu brațele deschise, ca o mamă. Parcă aştepta de ani de zile vizita lor.

— Mai întîi stați jos! Nu, nu aici. Dincolo, că-i mai curat. Maricica! strigă ea prin fereastra deschisă a camerei în care îşi poftise oaspeții. Maricica! Adă două pahare cu apă şi chiseaua cu dulceață. Aia de cireşe amare, că aia place "domnilor" de la oraş. Şi spune-i lui Petrică să mai prindă un pui, că avem oaspeți. Iar pe Sandu trimite-l la Stegov. C-au prins băieții lui aseară scrumbii la Sîn Gheorghe. S-aducă vreo două, trei kile...

— N-am vrea să vă deranjăm, spuse Ionel. Şi n-avem de gînd să stăm mult...

— Dac-ați venit, gata! Nu-i frumos să deschideți, şi să-nchideți poarta fără să bateți olecuță curtea.

Maricica intră în încăpere cu o tavă acoperită cu un ştergar alb ca spuma laptelui. Pe tavă: o cană de apă, două pahare şi un borcan uriaş cu dulceață. Borcanul era neînceput, ceea ce mări sfiala şi jena cireşarilor. Dar, cînd văzură gesturile bucuroase ale gazdei, îşi făcură semne cu coada ochiului să accepte totul.

— Aşa! spuse gazda desfăcînd celofanul de pe gura borcanului. Tot domnul inspector v-a trimis încoace?

Victor şi Ionel se uitară uimiți unul la altul. Ce puteau să răspundă?

— Sîntem numai în trecere, îngînă Ionel. Ştiți... pentru un concurs despre deltă...

— Un concurs literar... cu tema "Din trecutul deltei", îi sări în ajutor Victor.

Gazda întinse în fața fiecăruia o farfurioară în care se afla atîta dulceață cît ar fi consumat o familie întreagă într-un an. Clipi apoi şiret din ochi şi unuia şi altuia şi spuse misterios:

— Concurs... De ce să nu fie concurs?... Despre trecutul deltei? De ce despre trecut? Mai bine despre delta de azi sau despre delta de mîine. Eu care am copilărit pe aici...

— E o temă mai mare, o întrerupse Ionel. Exact cum ați spus dumneavoastră: ieri, azi, mîine. Nouă ne-a căzut trecutul, aşa că am vrea să stăm de vorbă cu bătrînii.

Aici voia Ionel să ajungă. Dar gazda nu se lăsă cu nici un chip.

— Să vă spun eu, ca să vedeți cum se împletesc şi cum se despart trecutul şi viitorul... De pildă, şcoala noastră. Na! că a venit Sandu cu scrumbiile... Numai o clipă să le spun fetelor cum să le curețe... Mă-ntorc îndată.

Ionel abia aştepta să plece gazda. Nu se atinsese de dulceață. Cu o iuțeală de necrezut, răsturnă conținutul farfurioarei în borcan.

— Dacă se întoarce imediat? O să creadă c-ai mîncat atît de repede toată dulceața?

— Înapoi nu pot s-o mai iau. Dă-mi tu de la tine. În felul acesta te salvez şi pe tine.

Tocmai cînd Ionel înjumătățea porția lui Victor, apăru pe uşă gazda.

— Vai de mine! spuse ea. Se poate? N-am ştiut că vă place atît de mult. Şi nici nu pot să-l las pe dumnealui păgubit.

Ceea ce avu drept urmare umplerea farfurioarelor cu nişte cantități care li se păreau tinerilor mai înalte decît Everestul.

— Şi dacă mai vreți, le recomandă gazda, în timp ce acoperea borcanul cu celofan, mai cereți, nu vă sfiiți. Apoi adre-sîndu-se lui Ionel: Nu credeți că ar fi bine să tăiem şi-o rățuşcă? Varză avem în grădină...

— Nu! se rugă Ionel cu toată disperarea lumii în priviri. Rațele... am eu o... o aversiune... adică un... un sentiment de milă... Încă din copilărie.

— Da' cele sălbatice? întrebă învățătoarea. Mi se pare c-au împuşcat aseară vreo două alde Gîtlan. Un moment numa' — se scuză iar gazda cea activă — să văd ce au de gînd fetele cu puiul. Să-l facem cu smîntînă, că la cuptor am pus doi mai dinainte...

Ionel avea o mutră jalnică. Se uita la Victor cu ochii unui om căruia i s-a diagnosticat o boală fără remediu. Şi vorbele-i erau blazate:

— Pesemne că sînt înzestrat cu talentul de a naşte peste tot cele mai profunde sentimente materne. Mama mă ucide cu grija şi cu dragostea ei, şi, după cum vezi, asasinatul continuă prin telepatie.

Gazda se înapoie fericită în casă. Îşi lăsase şorțul în bucătărie şi încălțase în locul papucilor de curte nişte sandale.

— Aşa... Acum pot să mai răsuflu şi eu... Au crescut şi copii, mai fac treburile noastre. Maricica, pesemne c-a auzit cînd vorbeam, că a şi adus rața de la Gîtlan. Zicea că vrea s-o prepare ea... Dacă vrea... Aşa...

Ionel se ruga în gînd cu toată ființa: "Iată de ce trebuie să inventăm un Dumnezeu sau un diavol. Ca să facă rața scrum, puii cenuşă şi scrumbiile tăciune".

— Aşa... De pildă şcoala noastră, îşi regăsi, cu precizie, vorbele învățătoarea. Cu cîțiva ani în urmă, e drept cam multişori, că-s mai bine de zece ani şi noi de la zece încolo le dăm atenție, aici în şcoala noastră învățau laolaltă, în aceleaşi clase, bunicii, tații şi copiii. Asta nu spune dintr-o dată totul? Ce era în trecut şi ce este azi... Să nu ne luăm după hrană, că, de, se zice că țara noastră-i bogată. Dar faptul acesta: bunici, părinți şi copii în aceeaşi şcoală oare nu zice foarte mult?

— Bunici?! se prefăcu Ionel mirat. Aveți bunici în sat?

— Avem şi străbunici, nu numai bunici. Ba a fost şi unul dintre ei la şcoală. Şi-a-nvățat carte la... aproape optzeci de ani. Şi minte ascuțită, că ne minunăm noi, învățătorii. Iar lumea zice c-a fost un pescar, la viața lui, la tinerețea lui, un pescar cum nu prea se pomeneau mulți prin deltă.

Ionel şi Victor schimbară între ei clipiri vesele. Dăduseră totuşi repede peste Ciornega, peste pescarul care scăpase de la naufragiu şi care — cine ştie? — fusese poate chiar cîrmaciul bărcii.

— Da' să ştiți că tinerețea pescarilor ține mulți ani. Peştele îi simte pe cei bătrîni, neputincioşi, şi trece pe lîngă ei. Aşa zic pescarii şi zic şi eu ca ei.

— Străbunicul de care ne-ați amintit mai trăieşte? întrebă cu oarecare teamă Victor.

— Dacă mai trăieşte? Poate nu m-ați crede. Merge şi astăzi la pescuit. Nu, nu mai trage el năvoadele, nu fiindcă n-ar putea, fiincă nu-l lasă tovarăşii lui. Dar mintea lui, ochii lui — ştiu eu ce? — dibuie peştele ca nimeni altul. Capcanele pe care le pune el se scot de patru ori pe zi, pline ca nişte burdufuri. Mai trage şi el cîte oleacă de monopol, de... dar nu prea... aşa ca să-şi mai amintească de tinerețe, cel puțin aşa zic fetele... mai ales văduvele...

— El trebuie să ştie multe despre trecutul deltei, insinuă Victor.

— Cine? Moş Eftimie? El să nu ştie? Păi cunoaşte toată delta ca palma lui. Ştie nişte istorii, că ți se ridică părul din cap. O să vedeți singuri, adică o să-l auziți.

— E în sat? Nu cumva a plecat la pescuit? întrebă Ionel cu oarecare teamă de astă dată.

— Astăzi nu ştiu de ce n-a plecat. L-am văzut dimineață pe la sfat. Pesemne cu treburi. Vă duc eu la el... Numa' să luăm masa...

Iarăşi îl cuprinse jalea pe Ionel. Orice bucurie trebuia neapărat să-i aducă o suferință. Tocmai cînd gîndea aşa, o văzu pe Maricica intrînd speriată pe uşă.

— Ce? Gata? Ați terminat? Bravo!

— Nu, mamă! tremură Maricica. Rața... S-a ars!

Gazda şi Ionel săriră deodată de pe scaune. Învățătoarea ca să se crucească, Ionel ca s-o îmbrățişeze pe Maricica. Şi fata nu era chiar aşa de mică pe cît o arăta numele.

4

În ciuda hazului anticipat, milițianul fusese într-adevăr salvarea cireşarilor. Acest lucru datorîndu-se într-o anumită măsură şi lui Tic. Poate că milițianul venise cu alte intenții spre cei doi tineri, cine ştie ce-i spusese băiețandrul cu părul de grîu? Tic se duse însă în întîmpinarea lui şi începu să i se jeluiască, bineînțeles, în stilul său:

— Am mai văzut noi fete în lume, dar mai drăcoase ca acestea din satul dumneavoastră nu cred că există pe tot pămîntul. Ne-au numărat şi firele de păr din cap ca să ne poată preciză chelia. Dar şi fără să le numere tot cheli şi gheboşi ne-ar fi decretat.

Milițianul nu-şi pierduse încă nimic din gravitatea inițială.

— Mi se pare că unul dintre noi a uitat să spună "bună ziua", zise el.

— Am uitat şi cum mă cheamă, dacă n-or fi ştiind ele numele, prenumele şi toate poreclele. Nu v-au spus ele puțină bună ziua şi în numele nostru? Că nu prea ne lasă timp să vorbim.

— Hm, hm! îşi continuă milițianul jocul. Şi cam ce căutați prin satul nostru?

— În clipa asta nu mai vrem nimic. Dac-ați putea să ne scăpați de aici... Nu găsiți vreun mijloc legal să ne închideți şi să ne transportați undeva? Într-un fel am cam tulburat liniştea satului... Cred că pe la prînz în multe case vor izbucni certuri.

— Asta cum vine? întrebă milițianul, fluturîndu-şi mîinile. O glumă sau ceva care merge spre mijloc legal?

— Mă gîndeam la oalele care-au dat în foc şi la fripturile care s-au ars. Or mai fi scăpat şi nişte porci prin grădină şi vreun dihor la păsări...

— Ia uite-l, dom'le! Dar ştii că eşti isteț!

— Am fost... Pînă-n satul dumneavoastră. Aici, după ce m-au lăsat fetele în costum de baie şi mi-au mutat nasul după ureche, gata! s-a dus istețimea mea.

— Şi tovarăşul dumitale? întrebă milițianul. El tot aşa? (În loc de cuvinte, omul ordinii publice flutură din nou mîinile.)

— Mai rău, răspunse Tic. El e mai sensibil decît mine. Ursule! Vino aici! Am aranjat să ne închidă pentru previziuni meteorologice greşite... Ştiți ce se ruga să vină ploaia?

Ursu făcu o impresie deosebită milițianului. Îmbrăcat în maiou, i se putea vedea cu uşurință musculatura.

— Dumneata eşti sportiv? îl întrebă milițianul care, precum se va vedea, era mare amator de sport.

— Polisportiv! răspunse Tic în locul lui. În orice disciplină încearcă, e campion. Junior, pentru că nu-i permite vîrsta. Box, gimnastică, înot, lupte. La lupte a cîştigat anul acesta titlul.

Milițianul se dădu cu un pas înapoi pentru a-l privi mai atent pe Ursu:

— Ce vorbeşti, dom'le? Dumneata l-ai învins pe Năstase, prin tuş, în repriza întîi?

Ursu rămase atît de mirat, că nici nu reuşi să mişte din cap în semn de aprobare.

— Dumneata eşti Teodoru Teodor? Păi de ce nu zici aşa, dom'le? Ia! Vezi-ți de treburi, mă caricatură!

Băietandrul cu spice de grîu în cap se făcu repede nevăzut.

— Dar de unde ştiți dumneavoastră că l-am învins pe Năstase? întrebă în sfîrşit Ursu.

— Păi cum să nu ştiu!? Năstase e doar din Tulcea, e, cum să spun, eroul nostru. Pe-aici prin regiune nu-şi are pereche. Păi cum să nu ne întrebăm atunci cine l-a-nvîrtit şi l-a pus jos în două minute? Că-n "Sportul" nu dădea decît rezultatul. Nici măcar două cuvinte despre luptă...

Ursu făcu un gest de retragere cu mîna.

— Va să zică dumneata eşti... Ce tot vă hliziți aşa? strigă milițianul către un grup de fete. Dumnealui e cel care l-a bătut pe Năstase la Bucureşti. L-a aşezat pe pămînt ca pe-un plod.

Ursu se înroşi şi mai tare. Şi pielea de pe trup şi-o simțea fierbinte.

— Am avut şi eu norocul să dau mîna cu un campion, spuse milițianul. Da' meriți. Eu însă te-aş ruga ceva... Aşa, fiindcă tot ne-am întîlnit. O rugăminte personală. Dar mai bine ți-o spun la despărțire.

Milițianului îi era jenă să-l mai întrebe pe Ursu ce treburi îl adusese în sat, ar fi dorit din tot sufletul să-i fie de folos, mai ales că se gîndea la rugămintea pe care urma să i-o facă. În loc de altceva, se mulțumi să-i poftească pe cei doi tineri la masă. Înainte de a lansa invitația, auzi un zumzăit de vorbe femeieşti în preajma lor. Parcă se pregătea ceva. Cei doi pățiți se apropiară, instinctiv, şi mai mult de milițian.

— Ce vi s-a mai năzărit? se adresă acesta unui grup de fete care şuşoteau mai aproape.

— Iacă, răspunse o drăcoaică mlădioasă, au început fetele să se certe între ele, dar eu nu mă bag. Catrina, Ileana, Maria, Zîna, Simina, ba şi cele trei ale lui Dudău. Nu ştiu dacă n-o să fie nevoie să intervii dumneata pînă la urmă. Nu le-auzi cum se sfădesc?

— Da' ce mai vor? Nu le-a ajuns cît au batjocorit oameni străini? Mai mare ruşinea!

— Păi cică ar vrea să-i invite pe dumnealor la masă. Eu ştiu că-i mai ales vorba de

dumnealui... care l-a făcut zob pe Năstase... Şi se bat între ele, care să-l cheme. Chiar dacă pleacă pînă-n seară...

— Dumnealor sînt invitați la mine la masă, răspunse milițianul. Tot timpul cît or să stea aici. Prin urmare...

Fetele îşi adunară atîtea văpăi şi atîtea suliți şi atîtea săgeți în priviri cînd auziră răspunsul, că Tic nu invidia deloc soarta milițianului. Una dintre ele avu chiar curajul să spună, e adevărat, ca o constatare oarecare:

— Dumnealor pleacă... dumneata rămîi... Rămînem şi noi. Iar timpul nu fuge pe gîrlă.

— Acum, acum v-ați trezit? se burzului milițianul. Ce-ați făcut mai înainte?

— Păi de un' să ştim noi că dumnealui l-a cotonogit pe Năstase? Da'ncalte i-a hăcuit bine oasele? Că Năstase ăsta a sfărîmat pînă-acum cinci flăcăi din satul nostru, la aia... cum îi spune, Mario?... finala, concursul ăla mare... Să ştii, Leano, că de-aceea de vreo juma' de an n-a mai zdrelit pe nimeni.

— Şi dacă te mai înfrunți o dată cu el, spuse o altă fată, buşeşte-l bine la pămînt, ca să se sature pentru vecie. Aşa să-i faci!

În drum spre casa milițianului, Tic reuşi să-i strecoare acestuia întrebarea care-l chinuia de atîta vreme. Profită de o pauză din discuția celor doi:

— Mai trăieşte pescarul acela bătrîn, mi se pare că-i spune... Rapaliuc?

— Moş Eftime? se miră milițianul. Cînd l-am văzut eu? Nu de mult. Să fi trecut vreo două luni de zile. Poate chiar mai puțin. Da! Vreo lună juma'... La pescuit mergea. Oamenii zic că se ține tare bine. Şi nu-ş' cine mai zicea c-a mai învățat şi carte. La etatea lui!

Tic nu prea înțelegea atitudinea milițianului față de Rapaliuc. De ce nu-l văzuse de atîta timp? Şi de ce vorbea despre el ca despre un om pe care nu-l cunoştea bine?

— Locuieşte aproape de maternitate? întrebă el aşa într-o doară, pentru că văzuse la poarta unei case un bătrîn cu părul alb, tăifăsuind cu nişte babe.

— Cine? Moş Eftime? Păi ce să caute aici? El stă, mi se pare, prin Sfîntul Gheorghe, sau prin Dunărei. Pe aici n-a fost, ehei, de cînd...

Cireşarii erau profund întristați auzind răspunsul. Pierduseră atîta timp pentru a afla că mai au încă timp de pierdut. Cînd ajunse acasă, milițianul găsi o chemare urgentă (f.f.) pentru o comună din apropiere. Înainte de a se despărți de Ursu, îi şopti la ureche parcă pentru a nu-l auzi Tic:

— Te rog eu ceva... Înscrie-te la Dinamo!

Cireşarii porniră spre debarcader. Erau amîndoi lihniți de foame. Dar trebuiau să rabde şi mai ales trebuiau să plece în căutarea lui Rapaliuc. Tic oftă îndelung cînd puse piciorul pe podețul de lemn:

— Cînd mă gîndesc, Ursule, ce bucate grozave ne-ar fi pregătit fetele...

5

La Dunărei, în casa învățătoarei, Victor şi Ionel suportau şi ei nişte chinuri cumplite. Se războiau cu o masă atît de îmbelşugată, cum rareori le fusese dat să vadă. Supa de pui era atît de bună, încît goliră spre nenorocul lor farfuriile. Gazda, foarte atentă, atîta aşteptase. Le umplu din nou la repezeală farfuriile, în timp ce-i spunea Maricicăi să pună la cuptor a doua tavă cu prăjituri. Veniră la rînd scrumbiile, care erau aşa de moi, de parcă li se topea unt în gură. Fericită, gazda, o sculă iarăşi pe Maricica de la masă, pentru a pune la foc o oală pentru compot.

— Nici nu terminăm masa şi gata e compotul, îşi asigură ea oaspeții. Poamele-s coapte, culese adineauri de Sandu.

Puiul cu smîntînă devenea o problemă aproape irezolvabilă, iar puii fripți, un baraj cu neputință de trecut. Maricica mai aduse şi o cratiță cu pilaf, opera ei, ca să-şi răscumpere rața arsă.

— Ați văzut? o lăudă maică-sa. Ați văzut ce surpriză? Nici mie nu mi-a spus. Bravo! Dar de ce vă uitați aşa? Te pomeneşti că n-a fost proaspătă smîntînă. Şi doar azi-dimineață am scos-o din oale.

Maricica, foarte activă şi cu nişte priviri care nu mai aveau altă țintă în lume decît pe Ionel, aduse repede şi tăvile cu prăjituri.

— E-n clocot şi compotul, îi şopti maică-şi, uitîndu-se printre genele lungi la cel care-o

îmbrățişase.

"Doamne! gîndea Ionel. Dacă măcar ar răsturna cratița cu friptură! M-aş preface că vreau s-o ajut şi-aş lovi cu cotul tăvile cu prăjituri."

Din păcate, Maricica nu reuşi o astfel de ispravă, pentru care Ionel îi promisese în gînd o scrisoare de trei pagini şi jumătate, trimisă într-un plic parfumat, cu căptuşeală indigo.

— Salata! se înspăimîntă învățătoarea. Ați uitat s-aduceți salata.

În cîteva secunde apăru pe masă un castron uriaş, umplut cu toate legumele şi zarzavaturile de pe pămînt.

"Măcar să nu fi mîncat dulceața! se căina Ionel în gînd. Poate c-aş fi trecut de primul pui. Ce mă fac însă acum cu pulpele astea gigantice care, sigur, mi se pregătesc mie."

Cu speranța disperatului, Ionel rosti cu voce tare:

— Ştiți... Numai carnea de curcan şi de gîscă... Nu m-am obişnuit cu ea...

— Nici noi, îl linişti învățătoarea. Nici nu ținem în curte. Creştem numai găini şi rațe. Şi numai rasă bună. Gustați şi o să vedeți.

Victor era în aceeaşi situație. Mai stoic însă, înfrunta chinurile fără să crîcnească. Nici gîndurile nu şi le aduna. Dar cînd văzu hălcile de carne friptă punîndu-i-se în față, începu să scornească şi el fel şi fel de posibilități de scăpare. Deodată se ivi o ocazie grandioasă. Cineva bătu la poartă. Ca puii după cloşcă, o dată cu mama porni într-acolo şi ceata de copii. Numai Maricica, rămase alături de ținta privirilor sale. Şi era atît de absorbită de preocuparea ei sfîntă de a-l privi pe Ionel, încît nu observă mişcările, mai ales că erau foarte calme, ale celuilalt co-mesean, care prefăcîndu-se că s-ar mai servi din oale şi cratițe, ascundea în pilaf şi în cartofi, cît se poate mai la fund, pulpele, pieptul, aripioarele, tot ce i se dăruise în farfurie.

Ionel se uita ca un arhanghel în ochii Maricicăi, dar o blestema în gînd cu toată puterea ființei lui. Născocea adevărate camere de tortură pentru trupul ei plăpînd, abia înflorit.

— Nu vrei să ne aduci puțină apă? răsună vocea lui Victor. Instinctele de gazdă şi de gospodină biruiră în Maricica.

Sări ca împinsă de un resort, fără să încerce să dezlege enigma cănii cu apă, plină ochi, din care nimeni nu turnase un strop. Rațele care sosiseră în jurul mesei de vară, măcănind şi plimbîndu-şi ciocurile în balta din apropiere, puteau da răspunsul. Ionel profită de moment şi-n cîteva secunde fața îi fu inundată de un val de fericire care-o făcu pe Maricica să scape cana din mînă. Ingratul n-o mai îmbrățişă de astă dată, dar o ajută să strîngă hîrburile şi să le arunce peste gard. Ea avusese însă grijă să-şi atingă, absolut din întîmplare, căpşorul nevinovat de părul lui Ionel. Şi de fiecare dată închise ochii cu gîndul că, procedînd astfel, nimeni nu-i va vedea flăcările care-i biciuiau obrajii.

Gazda se întoarse de la poartă cu prichindeii după ea. Avusese grijă să treacă mai întîi pe la bucătărie, pentru a aduce prăjiturile.

Musafirii reuşiră să termine cu bine masa. Se fereau însă de laude prea mari de teamă să nu descopere gazda vreun nou desert în ultima clipă. Incidentul cu cana spartă trecuse neobservat, ca, de altfel, şi purtarea neobişnuită a Maricicăi. Şi Victor şi Ionel căutau un pretext cu care să ducă vorba spre moş Eftime. Făcîndu-şi pînă la capăt datoria de gazdă, învățătoarea îi scuti de eforturi.

— Chiar i-am spus lui Rădău, cel care m-a căutat adineauri, să-l întrebe pe moş Eftime, dacă-i bucuros de oaspeți. Asta fiindcă aşa-i obiceiul pe la noi. Altminteri oamenii sînt foarte primitori. Numa' să nu te pună dracul să le refuzi ospitalitatea. Atunci, gata! Sînt în stare să trimită cîinii după tine... Cam aşa-i obiceiul pe la noi, de... Dacă nu vă e greu, putem pleca spre moş Eftime.

Pe Ionel îl săgeta un gînd înspăimîntător şi nu ştia cum să se descotorosească de el. Foarte pe ocolite încercă să tragă de limbă gazda:

— Unii bătrîni au tabieturi. Oare nu-l deranjăm pe moş Eftime? Poate că s-o fi culcat, sau...

— Aş! încercă să-l liniştească învățătoarea. Moş Eftime îşi are rosturile lui. Mai doarme el cîteodată, dar numai după-masă.

Spaima lua proporții în sufletul lui Ionel.

— Doarme numai după-masă? întrebă el cu noduri în gît. Adică...

— Adică, îl ajută învățătoarea aruncîndu-i o privire cam ciudată, după ce mănîncă.

Asta era! Tinerii abia trecuseră de poarta iadului. Ionel îşi imagină o masă încărcată cu munți de pui şi cu bazine de peşte, cu coveți de salate şi cu cuptoare de prăjituri. Şi exact la

mijlocul ei rîdeau cu gura pînă la urechi trei "O"-uri uriaşe de pe eticheta unei sticle cu monopol. Victor, fără să hiperbolizeze ca Ionel, simți imediat o amețeală în cap, care-i dădu şi ideea salvatoare:

— Prietenul meu v-a întrebat din jenă dacă moş Eftime doarme după-masă. Ştiți... şi el, uneori, e adevărat, foarte, foarte rar are acest obicei. Vara mai ales, spre sfirşitul vacanței.

— Maricica! strigă învățătoarea în loc de orice alt răspuns. Pregăteşte paturile în odaia mare... Şi cu moş Eftime aranjez eu. O să-i pară rău că n-a avut musafiri la masă... dar, de, nu dau peste om bucuriile chiar în fiecare zi...

Ionel găsi sub perna patului care i se pregătise pentru somnul de după-amiază o crenguță cu frunzulițe mici şi rotunde ca bănuții şi cu o aromă care-l trimise imediat într-o lume de vis. Şi Victor adormi repede, un somn scurt, dar foarte adînc.

Se treziră amîndoi odată. Dormiseră cam un ceas. Se grăbiră să iasă în ogradă. Acolo îi aştepta gazda cu chipul numai lumină.

— Ca doi îngeraşi ați dormit. Puteam eu să vă scol? A trecut pe-aici moş Eftime, dar cam grăbit. Zicea că-l cheamă nişte pescari la o capcană care nu prea merge. Da' ce-i cu dumneavoastră?

Victor înghiți în sec, Ionel la fel. Regretau cumplit lipsa lor de curaj. În acea clipă ar fi fost în stare să înfulece, în furia lor, toți puii din ogradă, fierți, fripți, chiar vii.

— Şi nu ştiți cînd se întoarce moş Ciornega? întrebă Victor într-o doară.

— Ciornega? Care Ciornega? Aaaa! Vă referiți la bătrînul, la... moş Albu? Aşa îi spunem noi, că are un păr ca spuma laptelui. Da' ce, el v-a adus încoace de întrebați cînd se întoarce? Eu credeam că veniți de la Tulcea, nu de la Vălurele...

Era un ton cam amar în spusele învățătoarei. Dar gustul cel mai amar din lume era în gura cireşarilor. Pricepeau ei ceva, dar nu le venea să creadă. Cu riscul de a accentua uimirea învățătoarei, Victor se hotărî totuşi să întrebe:

— Do... Moş Albu stă în Vălurele? Noi credeam... Vorbesc de moş Ciornega, nu de...

— Ciornega, bătrînul, moş Albu, spuse gazda într-adevăr uimită. Păi cine nu-l cunoaşte în deltă?! Despre el se spun nişte lucruri... Şi moş Eftime, cîtu-i el de mîndru, cînd se aduce vorba despre Ciornega, vorbeşte cu un respect... Poate c-o fi mai bătrîn. La vîrstă, nu ştiu... dar la port, la umblet, e cam dus...

Nu mai rămăsese nici o îndoială, nu mai era posibilă nici o confuzie. Ciornega locuia deci la Vălurele. Nu era totuna cu moş Eftime, aşa cum îşi închipuiseră cei doi cireşari. Se uitau unul la altul cu ochii blegi. Tot ce mîncaseră le venea parcă în gît. Invocară la repezeală cîteva pretexte despre necesitatea de a fi la o anumită oră la Tulcea. Pretexte cusute vădit cu ață albă, ceea ce spori uimirea învățătoarei. Se prefăcură că-şi aduc aminte de o adunare pe care trebuia s-o prezideze Victor. Deveniră brusc nerăbdători.

— De... Eu nu pot să vă țin... Da' lui moş Eftime ce să-i spun? Poate că s-a pregătit omul pentru deseară...

— Spuneți-i că venim, venim sigur altădată, crezu Ionel că minte.

— O să-i spun... da... Da' eu v-aş întreba ceva. Cu ce-o să plecați la Tulcea?

Nerăbdarea cireşarilor era atît de mare, că răspunseră fără să se gîndească.

— Cu orice... Dacă va fi nevoie, vom pleca înot... Trebuie s-ajungem neapărat pînă deseară acolo...

Maricica se îngălbeni cînd auzi răspunsul, şi-l petrecu pe Ionel cu o privire jalnică pînă la poartă şi de la poartă pînă la capătul satului. Acolo se întîlniră cireşarii cu doi tineri cam de seama lor care-i întrebară unde se află casa învățătoarei. Victor le explică şi-i întrebă la rîndul lui cu ce au venit la Dunărei.

— Cu o şalupă, răspunse unul dintre ei, cel mai înalt, şi adăugă apoi cu un aer de superioritate: O şalupă specială.

— Şi, nu ştiți, a plecat?

— Dacă era specială pentru noi... Sigur că a plecat. Dar nu spre Tulcea, spre Sfintul Gheorghe.

Era un răsuflet de uşurare pentru starea atît de amărîtă a cireşarilor. Ca o mulțumire, Victor le spuse celor doi cîteva cuvinte despre ospitalitatea învățătoarei şi-i sfătui să treacă pe la un pescar bătrîn ca să afle o sumedenie de povestiri.

— Se numeşte moş Eftime, preciza Victor. De altminteri o să vă spună doamna învățătoare.

Asemenea gazdă nu prea am văzut pînă acum.

— Ne pare bine, răspunse de astă dată cel mai scund. Trebuia să sosim în sat mai devreme, dar am întîrziat pînă s-a pregătit şalupa.

Cireşarii nu scoaseră nici o vorbă pînă la debarcader. Erau uluiți de evenimentele prin care trecuseră într-un timp atît de scurt. Lîngă podeț nu se afla însă nici o ambarcațiune. Ce ne facem? întrebă Victor. Tare aş fi vrut să-i mai găsim pe Ursu şi pe Tic la Vălurele. Oare or fi dat peste Ciornega?

CAPITOLUL IX

1

Pe un debarcader asemănător, dar la o distanță bunicică în susul apei, cam în aceeaşi situație deznădăjduită, poate amplificată prin asaltul necontenit şi ascuțit al foamei, se aflau "învinşii" glorioşi de la Vălurele. Speranța ivită sub forma unui băiețandru cu părul ca spicul grîului, care stătea tolănit la soare într-o barcă, durase doar cîteva clipe. Înainte ca Tic sau Ursu să-i facă propunerea amabilă şi avantajoasă de a-i duce spre Dunărei, băiețandrul puse mîna pe lopeți şi, după cîteva mişcări iscusite, dispăru pe o gîrliță acoperită de sălcii.

— Mi se pare, Ticuşorule, că ne-am împotmolit la mal, fără să intrăm măcar în apă. De ce-o fi fugit bezmeticul ăla? Mă flăcăule, strigă Ursu cu o putere în voce, care făcu să se agite Dunărea pe o bună distanță. Stai să-ți spunem ceva.

Cel strigat, care se ivise pentru o clipă într-un ochi al gîrlei, hăt departe, lovi cu şi mai mare îndîrjire apa cu lopețile, de parcă se luase în urma lui o întreagă escadră de torpiloare.

— Gata! S-a dus! constată Tic cu glas amar. Ce ne facem? Oare pe mal n-o fi vreo potecă?

Poteci erau pe mal, dar cum sînt toate potecile în deltă. Gîrle, gîrlițe, gîrlişoare, împreunate într-un labirint atît de încîlcit, că o întreagă ceată de Tezei ajutați de nu ştiu cîte Ariadne n-ar fi fost în stare, odată intrați înăuntru, să iasă la capăt.

— Ar fi o posibilitate, sugeră cam cu teamă Ursu, dar mi se pare prea primejdioasă.

— Şi cu hainele ce facem? întrebă Tic, imediat ce dibui ideea prietenului său.

— Hainele? Nici o problemă, Ticuşorule. Le-aş ține în mînă şi aş înota pe spate. Nu vezi cum curge apa? Nu trebuie decît să pluteşti, să te menții la suprafață, că te duce ea singură.

Tic era dezbrăcat cînd Ursu îşi termină vorbele. Îşi făcu din haine un pachet mic pe care îl legă strîns cu o bucată de sfoară. Îi intinse apoi lui Ursu un ghem de sfoară de care nu se despărțea niciodată.

— Fă şi tu un pachet ca să-ți vină mai uşor. Şi ce dacă o să intrăm în sat cu hainele şifonate? De fete nu-mi mai este frică. Fug înainte şi strig de la capătul satului: "Omul care l-a boşorogit pe Năstase!" Deşi îmi închipui că ar fi inutil. Crezi tu că în clipa asta nu s-a răspîndit zvonul de la Chilia la Sfîntul Gheorghe şi înapoi? Crezi tu că semnalmentele noastre nu circulă acum pe toate gurile? Bine că ai căzut cu el în finală! Dar de ce te codeşti?

Lui Ursu îi părea rău de propunerea făcută. Încă de pe şalupă observase că brațul are din loc în loc ochiuri şi vîrte-juri periculoase. Nu se gîndea la el. Îi era teamă de Tic. Pentru a scăpa de vîrtejuri, nu ajunge să înoți bine. Trebuie în acelaşi timp să opui o mare rezistență la "trasul" apei şi mai ales să ai experiența ieşirilor la suprafață, din burghiele care te împingeau.

— Nu glumesc, Ticuşorule, spuse el. E foarte periculos. Şi cu barca, darămite fără. Sînt vîrtejuri.

— Vîrtejuri? rîse Tic disprețuitor. Sînt cel mai mare amator de vîrtejuri. Nici eu nu glumesc, Ursule. Ştii ce mi-ar plăcea să mă bag în ele?

— Nu-i acelaşi lucru, Tic. Rîurile şi pîrîurile "noastre" nu-s Dunărea. Puterea vîrtejurilor pe aici e de zece, douăzeci de ori mai mare.

— Atunci să le evităm, spuse foarte serios Tic. Îți dau cuvîntul meu că nu mă bag în ele. Dar tu?... Tu o să te poți descurca?

Ursu făcu un asemenea gest cu mîna, că Tic nu mai insistă. Se dezbrăcă şi el, îşi făcu din haine un pachet, legă apoi strîns ambele pachete şi, cînd termină operațiunea, şi le atîrnă la gît.

Chiar n-o să le uzi, Ursule? Ei şi ce dac-o să le uzi? se răzgîndi Tic. O să primim şi mai multe invitații.

— Nu-ți fie teamă, îl asigură Ursu. Nici un strop de apă n-o să ude pachetul... Gata? Fii atent, Ticuşorule. Eu voi înota cu cîțiva metri înaintea ta, pentru a te avertiza. Ți-ai dat cuvîntul...

Ursu intră prudent în apă, ținînd mîna stingă cu pachetul în aer. Cînd îşi potrivi bine trupul în apă, pe spate, îi făcu semn lui Tic să-l urmeze:

— Hai!... Aşa cum ne-am înțeles. Dacă mă vezi pe mine că dispar în apă şi țin pachetul deasupra, mă ocoleşti.

Cei doi tineri porniră la vale, duşi repede de curentul apei. Tic se amuza ca un broscoi. Înota pe spate, pe burtă, pe o coastă. Cîteva mişcări ale mîinilor şi picioarelor, şi apa-l ducea cu o viteză uimitoare. Se ferea însă să-l depăşească pe Ursu. Pentru acesta înotul era mult mai greu. Pachetul acela mic de haine îi încurca fiecare mişcare. Nu-şi închipuia că-i va da atîta de furcă. Dacă ar fi avut o greutate mai mare de dus, un butuc, un om ori altceva, i s-ar fi părut o jucărie. Pachetul însă îi incomoda mişcările. Trebuia să-l țină mereu sus ca să nu-l atingă apa şi brațul îi anchiloza în nemişcare. Dar nu era numai asta. Trebuia să-şi găsească şi o anumită poziție, pe o coastă, cu capul întors şi la o înălțime oarecare de suprafața apei, pentru a vedea calea şi a descoperi din timp ochiurile şi vîrtejurile. Observase cîteva bulboane destul de mari, pe care le ocolise însă cu artă, trăgîndu-l şi pe Tic după el. Înainta repede, dar nemişcarea brațului şi a gîtului, menținerea poziției în apă îi produceau împătături în tot corpul. În plus, îi era teamă cumplită să nu-l prindă cumva vreun cîrcel. Se gîndea mai cu seamă la Tic. Mergeau la o distanță destul de mare de mal, evitau apropierea de mal, pentru că prin acele părți erau bulboanele cele mai primejdioase. Îşi opri mişcările de dinainte şi se lăsă purtat numai de curentul apei. Apoi îi făcu semn lui Tic să se apropie.

— Ticuşorule! spuse el. Ai cumva vreun ac, vreun bold în haină?

— Am, sigur că am. Chiar sub reverul cămăşii am o agrafă. Dar pentru ce-ți trebuie?

— Îmi trebuie, fiindcă îmi trebuie. Ai putea tu să o scoți cu o mînă dacă eu țin pachetul?

Ursu începu să calce apa, oferindu-i lui Tic pachetul cu haine. Acesta operă cu multă grabă şi atenție pentru a nu-l obosi prea mult pe Ursu. Cotrobăi cu degetele printre haine şi reuşi, cu prețul cîtorva împătături adînci, să scoată agrafa. Ursu deschise gura, adică îşi desfăcu numai buzele, dîndu-i a înțelege lui Tic unde trebuie să-i pună agrafa. Tic se supuse tot fără vorbe. Îi strecură agrafa între buze şi dinți.

— Ce te-a apucat să-ți coşi buzele? rîse Tic. Nici altminteri nu eşti vorbăreț din fire... Stai! Nu răspunde că s-ar putea să înghiți agrafa... Şi alta, zău, că nu mai am.

Tinerii îşi continuară călătoria pe apă, evitînd tot mai greu vîrtejurile din ce în ce mai dese pe care Ursu le simțea adînci şi îndîrjite. După o întîlnire neaşteptată cu un vîrtej care-l întorsese de cîteva ori, Ursu îi propuse lui Tic să iasă la mal. Erau însă într-o zonă de bulboane. Cînd depăşiră zona, apa se linişti ca prin farmec. Brațul i se vedea pînă în depărtare, neted, drept, fără nici un cot. Ursu, care înfipse agrafa în pachetul cu haine, îşi refăcu curajul.

— Puțintel mai putem merge. Dar dacă încep iar învolburările, ieşim, Ticuşorule. N-are nici un rost să riscăm. Poate întîlnim undeva o barcă.

— Pînă acum de ce n-am întîlnit? îi răspunse Tic prompt. Se cunoaşte că nu mergem pe un braț navigabil... Iar, Ursule, iar!...

Tic aproape țipase, iar Ursu, de spaimă, era să scape pachetul din mînă.

— Cîrcel? întrebă el grăbit. Ține-te la suprafață numai o secundă.

— Nu! rîse Tic. Nu. Iar mi-am dat seama că sîntem nişte imbecili. Şi iar din cauza bărcii. Să ştii că tot ghinionul nostru vine de la mîrşăvia aceea de barcă. Spune, Ursule! De ce-am lăsat-o noi să se prăjească la soare pe plajă?

Ursu rîdea cam mînzeşte. Îi înțepenise gîtul, îi înțepenise mîna stîngă şi simțea în plus nişte zvîrcoliri mici, dar profunde la şoldul drept.

— Hai spre mal, Ticuşorule. În diagonală, spre salcia aia pletoasă, aia cu două trunchiuri.

Porniră amîndoi, duşi de curent, ajutîndu-se de mişcările corpului numai pentru a-şi menține direcția. Cînd ajunseră la vreo treizeci de metri de mal, Ursu îşi simți şoldul tras de un cleşte de fier. Cîrcelul. Dar, tot în aceeaşi clipă, zări o pată rotundă care părea că se menține pe suprafața apei prin forța centrifugă. Spre centrul ei se căsca o pîlnie uriaşă. Tic, senin, se lăsa dus de curent spre pata întunecoasă.

2

Victor şi Ionel stăteau de aproape o oră pe podeţul îngust de lemn. Braţul Sfîntul Gheorghe nu era însă o şosea naţională şi nici măcar principalul braţ navigabil al Dunării, pentru ca tinerii să-şi facă "iluzia" unui "autostop" rapid. Se resemnaseră şi stăteau acolo mai mult din inerţie. Dacă Victor n-ar fi zărit, cam după jumătate de oră de aşteptare un anumit obiect, într-un anumit loc, poate că s-ar fi înapoiat în sat, sau şi-ar fi găsit ceva de lucru. Obiectul pe care-l zărise Victor era o lotcă pescărească destul de încăpătoare, iar locul unde-l zărise era o adunătură de păpuriş, cam la vreo cincizeci de metri de debarcader. Din clipa în care obiectul fusese identificat, începuse un nou chin pentru cireşari. Un sfert de oră se scursese mai uşor. El le dăduse însă o indicaţie foarte precisă. Cum nu-şi luaseră ochii de la barcă nici o secundă, ajunseseră la concluzia că stăpînul ei nu se află prin apropiere. Un alt sfert de ceas avusese darul să nască în minţile lor ideea că poate barca e uitată acolo de cine ştie cîtă vreme. Reflecţiile care gravitau în jurul acestui gînd începură să capete glas vorbit.

— Cam ciudat, spuse Ionel. A trecut atîta vreme şi nici o umbră omenească în preajma bărcii. Ce zici?

— Destul de ciudat, răspunse Victor, sau dimpotrivă, foarte clar. Să analizăm. Barca, evident, e ascunsă. Pentru că nu se zăreşte decît dintr-un anumit unghi şi încă un unghi foarte strîmt. Totuşi nu e lăsată acolo pentru un timp scurt. Ar fi venit stăpînul. Deci pentru mai multă vreme. Atunci ce caută lopeţile în barcă... Le-ai văzut şi tu, nu?... Un asemenea obiect nu se lasă, *pentru mai multă vreme,* dacă nu e făcut indisponibil. Fără lopeţi... gata!... Ne-am fi gîndit noi la el dacă nu i-am fi văzut lopeţile? Putem noi oare trage concluzia că obiectul e părăsit, e uitat, sau în orice caz nu are un stăpîn grijuliu? Să zicem că părăsit, uitat e cam mult. În orice caz nu are un stăpîn grijuliu.

Şi Ionel căuta cu înfrigurare argumente care să întărească într-un fel concluzia lui Victor. Nu slăbea nici o clipă barca din ochi şi i se făcea gura apă.

— Să ne gîndim că plouă, spuse Ionel. Nu că s-ar deteriora obiectul, pentru că e obişnuit cu apa. Dar lăsat mai multă vreme acolo, înfruntînd cîteva ploi, s-ar putea umple cu apă şi scufunda... E cam tras de păr, nu, Victor?... Dar şi eu cred că stăpînul ar trebui "educat". La urma urmei nu e o barcă atît de pretenţioasă... Cîteva scînduri, cîteva cuie, cîteva kilograme de catran...

Obiectul, devenit printr-o întîmplare problema pasionantă a unor minţi ascuţite, îşi vedea însă foarte liniştit de treabă, adică se lăsa bine ţinut de funia care-şi înfăşurase un capăt de un trunchi de salcie. Din cînd în cînd doar sălta uşurel, gîdilat sub burtă de vălurele nebunatice.

Înainte de a lua o hotărîre clară, sau mai bine zis în vederea luării unei asemenea hotărîri, cei doi amici se gîndiră să facă o plimbare pe malul braţului. Imuni la orice tentaţie lumească, se dăruiau cu trup şi suflet naturii. Căutau gîngănii, plante, arome. Dacă prindeau cine ştie ce muscă banală sau dacă rupeau o floare dintre cele mai obişnuite, le ridicau deasupra capului şi le priveau îndelung în soare, pentru a demonstra lumii zelul lor de naturalişti. După vreo zece minute de cercetări pasionate şi de descoperiri senzaţionale, însoţite de expresii care ar fi entuziasmat un Fabre sau un Burback, ajunseră în sfîrşit lîngă barcă. Bineînţeles că se aplecară deasupra unor tufişuri pentru a culege ceva deosebit de rar, deoarece rămaseră cîteva minute pe vine. Cînd se ridicară, cheful de naturalişti le pierise cu totul. Se uitau stupefiaţi unul la altul. În barcă... dormea cu o pasiune rar întîlnită un om cu o barbă lungă pînă la piept şi cu nişte degete la picioare de dimensiuni pantagruelice. Era singura ipoteză care nu le venise în minte.

Zgomotul unor crengi rupte şi nişte fluierături scurte îi transformară din nou pe tinerii noştri în naturalişti entuziaşti. Ionel îi arătă triumfător lui Victor o gînganie nemaipomenită, mai mică decît o musculiţă, subţire, cu o trompiţă în vîrful capului şi cu nişte aripi care ar fi bîzîit ucigător, dacă n-ar fi fost ţinută de ele.

— Cred că e un exemplar rar! spuse el cu un aer foarte serios.

— Da' ce-aţi găsit acolo? răsună o voce dintre sălcii. Că pe-aici mişună mai ales ţînţari, printre alte lighioane. Numa' că le-a cam trecut sezonul. Cu vreo două-trei săptămîni înainte, ehei...

Omul avea deci gust de vorbă. Se arătă şi la faţă. Nu se deosebea prea mult de cel din barcă, numai că nu-i trecea de umeri, după calculele sumare ale lui Victor. Băieţii îl salutară destul de respectuos. Pe amîndoi îi impresionau oamenii cu barbă. Noul venit trînti un sac plin la capul celui din barcă. Lovitura zgudui mica ambarcaţiune.

— Bre Filip! strigă el. Scoală, bre, că ţi-am adus o pernă. Ş-au venit şi doi domnişori să te

fotografieze pentru gazetă...

Filip se ridică în capul oaselor. Era într-adevăr un uriaş, îşi frecă ochii cu nişte pumni cît mingile la care se antrenează cei care se bat cu pumnii, căscă de vreo două ori, că trosni şi barca sub el, iar cînd deschise gura parcă bubuiră mesagerii ploii.

— Ce-i, bă? Ce-i cu perna? Ţi s-o fi făcut dor de bunică-ta?... Bă Colţune, bă. Ce scoli omul după trudă?

— Las' că ştiu eu unde-ai trudit az' noapte, îi răspunse Colţun. Ne-au telefonat ăia din Zgîndăraş să le trimitem nişte sare. Iute, bre, că-i musai să săreze peştele.

— Păi de ce nu le dau ăi din Vălurele, că-s mai aproape? De ce să mă scol eu?

— Treaba ta! Eu nu te forţez. Numa' să văd ce-i spui deputatei, că ea m-a trimis.

Cînd auzi de deputată, Filip sări în sus. Capul îi ieşea printre ramurile sălciilor, de parcă era înfipt într-o prăjină. Atunci îi zări şi pe cei doi cireşari.

— Şi 'mneavoastră? întrebă el. Mergeţi tot spre Zgîndăraş?

Din schimbul de cuvinte dintre Filip şi Colţun, tinerii înţeleseră că Zgîndăraşul trebuie să se afle pe la jumătatea drumului dintre Dunărei şi Vălurele. Nici nu li se putea oferi ocazie mai bună. Dacă la Zgîndăraş era telefon, însemna că era aşezare omenească şi deci posibilitatea de a găsi acolo nu o barcă, ci mai multe. Acceptară cu bucurie invitaţia uriaşului, numai că fură nevoiţi să se înghesuie pe un spaţiu cam strîmt, cam mic, la unul dintre capetele lotcii. Era însă prea larg, dacă îşi aduceau aminte de intenţiile lor criminale. Deşi curentul apei era puternic, pentru Filip, a duce barca împotriva lui era o jucărie. Lopeţile mînuite cu putere şi măiestrie, purtau barca pe apă ca o săgeată. Barcagiul nu era chiar atît de bătrîn cum presupuseră la început pasagerii lui. Chipul lui era acela al unui om blînd, cam molatic, predispus la calm şi linişte. După cîteva schimburi banale de cuvinte cu pasagerii lui ocazionali, prinse dintr-o dată chef de vorbă. Deşi mişca mereu din lopeţi, respiraţia îi era cea din timpul somnului.

— Şi ziceţi că vă duceţi la Vălurele... Apoi să vă feriţi de fetele de-acolo, că după o noapte numa' ieşiţi şi însuraţi şi cu doi-trei copii care ştiu să zică tată... Sau aveţi alte treburi?

Era o invitaţie pe care n-o puteau refuza. Ionel îi făcu semn cu cotul lui Victor şi răspunse:

— Vrem să stăm de vorbă cu cineva, cu moş Albu...

— Moş Albu Ciornega? se minună uriaşul, dîndu-le astfel cireşarilor confirmarea mult dorită. Ehei! Cine-a fost moş Albu la viaţa lui! Acum, de... Acum o mai ţine doar cu vorbele.. că puterile i s-au cam dus, cum se duce apa asta pe Dunăre în mare... E la noi unul, moş Eftime, l-aţi văzut pesemne, de o seamă cu moş Albu... Ei, da' nu-ş cum face că se ţine. Se ţine mai dihai ca mine. E o taină mare aici. Dacă ne-ar spune-o şi nouă... Lui moş Albu se pare că nu i-a spus-o... de... s-o fi certat vreodată... că prieteni au fost... şi-ncă la toartă...

— Cam ce vîrstă are moş Albu? încercă Victor să aducă din nou discuţia spre subiectul care-l interesa.

— Moş Albu? Păi numa' să văd... Aşa... Cam optzeci... ba şi vreo doi, aşa buni, dacă n-or fi chiar trei. Gura-i e bună... şi capu-i e bun. Cînd e mai greu cu peştele, trag oamenii la el mai ceva ca la moş Eftime. Numai puterile nu-l mai ţin. Nu că n-ar mai ţopăi el în ciubote la vreun praznic, da' la tras năvodul şi la lopătat în sus cam gîfîie. Încolo ăl mai... Mintea lui, mamă! Dac-aş avea-o eu, m-aş face brigadier peste toţi brigadierii... Dacă vorbiţi cu el, să nu cumva să spuneţi pescar, că se face mama focului. Pentru el peştele e vînat, iar pescarul e vînător. El e de pe timpurile acelea cu capcane, cu bărci şi năvoade. Şi peştele, să ştiţi, că-i mai isteţ ca vulpea. Ca să-l prinzi, trebuie să fii mai isteţ ca el... Şi moş Albu... Eu zic, şi ar fi păcat să nu zic, că e ăl mai mare vînător care s-a pomenit în deltă de cînd e ea deltă. Şi, dacă e unul care cunoaşte năzbîtia asta de deltă, încurcată ca maţele tuturor peştilor din ea, atunci acela e moş Albu Ciornega... Lui, de fapt, i se zice Teodor. Da' de vreo douăzeci de ani, de cînd i s-a albit părul, aşa i-a rămas numele. Ehei!... Eu eram un copilandru pe-atunci... Dar cine nu ştie povestea lui? Dacă vreţi să v-o spun... că, pînă ajungem la Zgîndăraş, numa' bine o termin... Sau cum vă e voia... Cu o poveste timpul trece parcă mai uşor.

Tinerii nu numai că acceptară bucuroşi cea de-a doua invitaţie a barcagiului, dar îi şi mulţumiră cu anticipaţie.

— Apăi, de ce i-a albit părul lui moş Teodor Ciornega... continuă uriaşul... Istoria a-nceput aşa precum ştim noi, prin '42. Au venit trei jandarmi acasă la moş Albu. De... om peste şaizeci de ani, trei jandarmi ajungeau, mai ales că la şalupa care aştepta mai jos mai erau vreo trei. Aşa că intră ei în casă şi zic ceva cu legea... Moş Albu nu-i el aşa un zdrahon, e cam ca toţi oamenii, dar

vînos tare. Putea să bată cuiul în scîndură cu pumnul. Închipuiți-vă şi 'mneavoastră... Cînd odată îl păleşte pe unul peste ceafă, apoi uite, pe crucea mea! Au căzut doi... I-o fi ciocnit capul celuilalt, cine ştie? Al treilea jandarm umple casa de putoare şi-ncepe să se roage că n-are nici o vină, că e ordin, mă rog, cred că-i tremura în mațe şi mîncarea pe care trebuia s-o-nghită a doua zi. Şi, fiindcă era mai mare în grad, îi scapă mai multe lui moş Albu. Că vor să-l pună la zid ăia de la stăpînire. Moş Albu avea el ceva cu stăpînirea, nu degeaba au venit jandarmii. De, ce să facă, a trebuit să fugă. Ei, aici începe povestea... L-au căutat doi ani prin toată delta. Numai militari şi tot felul de bărci. Că nu era vorba numai de el. El cică ducea de-ale gurii şi altele, hîrtii, nu ştiu ce, la partizani. Dacă puneau mîna pe el, era lucru mare, că el ştia poteci prin deltă, dintre cele tăinuite, numai el le ştia. Da' cum să-l prindă?! Numa' c-a venit iarna. S-a ascuns moş Albu la cineva în Jurilovca, ş-a trecut-o. Şi iar a-nceput o dată cu primăvara hărțuiala. El avea treburile lui, misiunile lui. Jandarmii să pună mîna pe el... Şi mereu, mereu după el, da' tot nu puteau să-l înşface. Ştiți cît se dădea pe capul lui? Apoi bani mulți, o avere. Ba ştiți ce-au mai făcut ăi mari? Au dat literă scrisă că, dacă se predă, îl iartă. Da' el s-a-nverşunat şi mai tare. Să-şi închipuie asta despre el, că s-ar preda!... Da' iar a venit iarna... Ei, şi iarna aceea n-a mai putut Ciornega să intre în nici un sat, că erau toate amarnic păzite. Ş-a rămas o iarnă întreagă în delta-nghețată, cu ce avea pe el, cu lotcuța lui şi c-un amnar. Cum a trăit el aşa, unde a trăit? Numa' el ştie... Primăvara l-au văzut oamenii pe ici, pe colo. Îi dădeau ori tutun, ori de-ale gurii. Şi primul om care l-a văzut atunci i-a spus moş Albu, pentru că i se albise tot părul, i se făcuse ca zăpada iernii pe care-a îndurat-o acolo... Cristelnița mamei lor de duşmani!... Şi-aşa i-a rămas de-atunci numele de moş Albu. Povestirea lui Filip îi impresionase profund pe cireşari. Abia aşteptau să-l cunoască pe omul care reuşise să scape de sute de jandarmi, care înfruntase atîtea drumuri şi îndurase atîtea suferinți, fără să dea un pas înapoi din calea pe care apucase.

— Iaca se vede şi Zgîndăraşul, anunță Filip şi arătă cu mîna spre un cot al brațului.

Parcă era o pădure de sălcii acolo, însă în mijlocul ei se zărea ceva care aducea a colibă. Din vîrful prăjinii flutura un cearşaf alb.

— Ăla-i telegraful lui Zgîndăraş, continuă vîslaşul... Prăjina aia. Dacă-i alb, înseamnă că are nevoie de sare. Dacă-i negru, înseamnă că are încărcătură. Dacă nu-i deloc, înseamnă că n-are nici o nevoie. Mai sînt şi alte semne, le ştiu mai bine ăia din sat... Aşa-i cum v-am spus cu moş Albu, că aici ni se cam desparte calea... Să nu-i spuneți lui moş Albu că Rapaliuc se ține bățos, că-i cam gelos moşul.

— Rapaliuc! sesiză Victor. Nu l-am văzut pe moş Rapaliuc...

— Adică 'mneavoastră ați fost la noi în sat şi n-ați stat de vorbă cu moş Eftime? Asta n-o cred! Păi el şi cu moş Albu sînt mîndria deltei... Ați pierdut lucru mare... Bă, Zgîndăraş!

Din colibă nu răspunse însă nimeni. Înainte de a mai striga o dată, Filip se întoarse spre pasagerii lui de ocazie şi văzîndu-le mutrele jalnice, îşi închipui altceva.

— Ei na! Eu nici nu m-am gîndit la plată, spuse el. Mie, să vă spun drept, mi-a făcut mare bucurie să vă am în barcă. Am mai avut şi eu cu cine schimba o vorbă... Zgîndăraş însă e cam avar. El are barcă bună şi are cinci haidăi prin preajma lui. Da' să vă tocmiți, că altminteri e în stare să vă ia şi izmenele... Nu cumva să spuneți că s-a-ntîmplat vreo nenorocire... că vă stoarce... Mai bine să ziceți că faceți o plimbare şi vine să vă ia şalupa... Atunci se mai moaie el... Bă Zgîndăraş!

La acest strigăt apăru de după colibă un omuleț chel, cu barba pînă la brîu, sprinten în mişcări şi cu nişte ochi care-i jucau în cap ca argintul viu. Îi ajungea însă lui Filip pînă la brîu.

— Na, bre, un sac cu sare... Îi spuse uriaşul şi ți-am adus domnişorii în plimbare... da' vezi c-o să vină şalupa să-i ia... Şi cu sarea ai grijă, prea multă, bre, pentru bocceluțele acelea cu peşte...

3

Ursu mai apucă să strige "Stai!" cu o voce înfiorătoare, dar ştia dinainte că Tic nu va mai putea scăpa de vîrtej. Luciditatea aceea groaznică a clipelor de mare primejdie puse din nou şi subit stăpînire pe dînsul. Se săltă din apă cu tot trupul, scoase încă în timpul saltului acul din pachetul cu haine şi-l duse în gură; apoi în timpul căderii îşi roti brațul şi zvîrli cu o putere fantastică pachetul cu haine pe mal. Nu se mai uită după el. L-ar fi văzut prăbuşindu-se nu pe mal, ci într-o barcă din apropierea malului, din care cineva privea cu ochi holbați scena.

Tic fusese prins în vîrtej atît de brusc şi atît de aprig, că nu mai avu timpul să scoată nici un sunet. Văzîndu-l cum dispare în apă ca un şurub, Ursu îşi înfipse cu toată puterea acul în şoldul anchilozat şi, înainte de a simți durerea, se avîntă în vîrtej. Şi se petrecu acolo, pe tăcute, o luptă pe viață şi pe moarte între om şi natură. Apa, haină, se repezi parcă la el, încercînd să-l înşurubeze şi să-l ducă spre fund. Ursu îşi umpluse pieptul cu aer înainte de a se lăsa furat de apă. Ştia că trebuie să se lase înşurubat şi dus la fund. Numai astfel îl putea ajunge pe Tic. Drumul spre fund părea că nu se mai termină, în zadar deschise el ochii, mîlul dens îi acoperea vederea. Era parcă învăluit într-o pătură groasă de smoală şi apa, înşurubîndu-l, nu voia să-i smulgă numai trupul, voia să sugă şi toată vlaga din el. De aceea se lăsă moale, nu opuse nici o împotrivire. Îi trebuia putere pentru lupta cu apa, atunci cînd va încerca să iasă la suprafață. Nu singur! Singur nu va ieşi niciodată. Îşi desfăcu brațele cît putu mai larg, îşi desfăcu picioarele, pînă şi capul şi-l sucea, în speranța că va întîlni o parte a corpului pe cel pe care-l căuta. Nu simțea încă fundul tare al apei şi urechile îi țiuiau, nu simțea pe brațele, pe picioarele sale, pe trunchiul său nimic altceva decît apă. Groapa parcă nu avea fund. *Şi-o* imagina adîncă, o adevărată prăpastie, de aceea era atît de puternic vîrtejul. Încercă şi chiar reuşi cîteva clipe să se întindă orizontal, pentru a cerceta mai mult spațiu cu trupul. Apa îl întoarse însă repede, pentru a-l prinde în şurub. Şi rotațiile ei deveneau mai dese. Se apropia fundul! Gîndul se aprinse în mintea lui ca un fulger. Dar în aceeaşi clipă se aprinse un altul, înspăimîntător. Dacă apa îl tîrîse pe Tic în altă parte? Nu! Era cu neputință. Gîndul înspăimîntător nu apucă să se termine, cînd simți cu piciorul drept, cel care-i fusese anchilozat, ceva moale. Era fundul, mîlul de pe fund sau...? Nu, nu era fundul! Piciorul stîng, deşi mai jos, nu atinsese nimic. Apa îl întoarse brusc, încercînd să-l ducă în altă parte. Se împotrivi pentru prima dată apei. Piciorul însă nu mai atingea nimic.

Cu toată bruschețea întorsăturii, păstrase ideea direcției. Se smuci într-acolo. Şi iarăşi atinse ceva. Pentru a scăpa de un nou atac al apei, se împinse cu toată puterea spre ceea ce atinsese cu piciorul. Şi atunci se întîmplă minunea. Piciorul lui fu prins ca într-un cleşte de două mîini mici. Bucuria îl fulgeră o singură clipă. Avea nevoie de picioare, de brațe, avea nevoie de fiecare deget pentru lupta teribilă cu apa. Îşi încordă trupul, pînă ce atinse cu brațele celălalt trup. Apa începu să rotească ambele trupuri, ducîndu-le mereu spre fund. Îl smuci cu atîta violență pe Tic, încît acesta dădu drumul piciorului. Tocmai această eliberare o urmărise Ursu. Mîinile lui prinseră brațele lui Tic şi alunecară pe ele pînă la coate. Apa îl trăgea mereu, mai aprigă, spre fund. Picioarele însă îi erau libere, şi putea să lupte cu ea. Întoarse corpul lui Tic, ducîndu-l spre spate, împinse apoi în sus, pînă simți nişte mîini apucîndu-l de gît. Mîinile nu aveau încă putere, pentru că erau în cleştele mîinilor sale. Eliberă încet strînsoarea şi, pe măsură ce o elibera, mîinile lui Tic se strîngeau în jurul gîtului său, pînă îl prinseră ca într-un cleşte. Se întîmpla exact ceea ce urmărise Ursu, ceea ce îşi imaginase din primul moment de luciditate. Ca să-i rămînă liber întregul trup, ca să aibă picioarele şi brațele libere şi toată puterea corpului liberă, trebuia să se lase prins de gît. Pentru a putea ieşi din vîrtej, pentru a putea înfrînge cumplita împotrivire a apei, ştia că mîinile care i-au prins gîtul nu se vor mai desprinde singure de acolo. Şi începu lupta dintre omul care voia să simtă aer şi lumină, care voia să-şi scoată cea mai dragă ființă din lume la viață şi apa haină, puternică, duşmănoasă, neiertătoare în cruzimea ei. Omul nu se împotrivi nebuneşte furiei dezlănțuite de deasupra capului său. Pe acolo n-o putea învinge. Trebuia s-o răzbească prin flancurile slabe, s-o străpungă într-o parte, acolo unde puterea ei slăbea. Presimțea clipa cînd capul congestionat de strînsoarea cleştelui de fier nu va mai putea judeca. Atunci corpul se va supune instinctului vieții. Capul cîştigase lupta. Urma s-o ducă la victorie deplină trupul. Cu forța ultimei clipe de luciditate, se avîntă în luptă. Parcă izbea cu brațele şi cu picioarele într-un perete de cauciuc. Trupul înainta ca un sfredel, ca un cui în peretele gros. Muşchii se prefăcură în corzi de oțel. Apa încerca să-i sfărîme, să-i zdrobească, să le sugă energia, puterea. Dar omul rezista. Sfredelea fără încetare în peretele gros, nesfîrşit de gros, urmînd drumul pe care i-l arătase ultima clipă de luciditate. Un drum oblic, care fugea din centrul vîrtejului spre suprafața apei, drumul de la moarte spre viață. Singurul drum. Apa îşi aduna ultima putere, cea mai teribilă, marginea vîrtejului. Dar omul o aştepta, sau poate hotărîse odată, de mult, că va trebui s-o înfrîngă, pentru că puteri noi, crîncene, puterile limitei de viață se declanşară groaznic. Peretele fu străpuns... Ultima încrîncenare, ultima zvîcnitură îi dădu omului un mers de săgeată prin apa blîndă, prietenă. Cînd lumina răsări din nou, cînd aerul îi invadă fața, fără să-i umple însă plămînii, omul se pregăti pentru ultima luptă, sau poate că se pregătise

dinainte, îi hotărîse trupului, odată, de mult, în ultima clipă de luciditate, acolo în centrul vîrtejului, ruperea cleştelui de fier. Dar cleştele se desprinse singur şi omul se trezi şi inspiră aerul vieții şi înțelese că, în mintea celui pe care-l scosese în lume, conştiința rămăsese mereu trează, că se căutaseră la fel de lucizi, unul pe altul, acolo, la marginea dintre viață şi moarte.

4

— Cînd ți-am auzit strigătul — spuse Tic, în timp ce ocolea vîrtejul în spatele lui Ursu pentru a ajunge la mal — am tras imediat aer în plămîni. M-am lăsat luat de vîrtej. Ştiam că nu pot să scap singur, Ursule, că vei veni după mine. Altminteri m-aş fi lăsat pradă apei. Nici nu-ți închipui la ce m-am gîndit în primele clipe! La haine, Ursule. Ne vedeam amîndoi goi prin deltă, cu fetele în urma noastră. Brrr! Şi m-am lăsat în vîrtej. Aproape că mi-a plăcut drumul. Cădeam spre fund învîrtindu-mă, cădeam parcă de la o mare înălțime, fără teamă că-mi voi rupe ceva. Teribilă senzație. Şi am început să mă învîrtesc, cu gîndul că trebuie să dau de tine... Tot acolo, pe lîngă mine, trebuia să ajungi şi tu. Vîrtejul urma să ne ducă pe amîndoi în aceeaşi groapă. Dar se vede că n-a fost săpată pentru noi.

— Ah, Ticuşorule, spuse Ursu. Am simțit că te voi scoate, dar tot era să mă sugrume spaima. Eu eram vinovatul.

— Lasă, lasă, îl întrerupse Tic. Eu eram să te sugrum. Dar am ştiut că vrei să te apuc de gît, ca să-ți las corpul liber. De aceea te-am prins atît de tare... Cît timp crezi că am stat în vîrtej? M-am uitat la ceas... ca să vezi cît de lucid eram...în clipa cînd m-am lăsat înşurubat.

— Cît timp a trecut? se întrebă Ursu. Parcă am rămas o veşnicie acolo.

— Şi mie mi s-a părut la fel. Ştii cît am stat în vîrtej? Ştii cît am stat, de tot, în apă? Nici treizeci de secunde! Dacă nu m-aş fi uitat la ceas... Lucia nici nu ştie că i l-am luat.

Cei doi eroi ajunseră la mal, la cîțiva metri de barca în care căzuse pachetul cu haine aruncat de Ursu. Cu genunchii pe fundul bărcii, un flăcău de vreo optsprezece, douăzeci de ani, o namilă de om cu păr negru ca pana corbului, rămase încremenit, cu ochii holbați, ca o statuie, în aceeaşi poziție în care-l surprinsese pachetul aruncat de Ursu. Văzîndu-i atît de aproape pe cei pe care-i crezuse dăruiți altei lumi, începu deodată să facă în neştire semnul crucii şi să bolborosească vorbe fără nici o noimă.

— Mai bine să fi venit cu barca după noi, îi zise Ursu.

Atunci parcă se trezi şi matahala, pentru că era un munte de om. Se frecă la ochi şi spuse cu voce atît de pițigiată, încît părea că se strîmbă.

— Să viu cu barca acolo la "groapă"? Păi ce, 'mneavoastră credeți că barca se ține acolo? Cine se duce, gata! — de-aia îi zice "Groapa". Eu nici nu pot să-mi cred ochilor că ați scăpat. Oare chiar 'mneavoastră sînteți? Şi cum de-ați putut arunca hainele de-acolo, de la marginea gropii, pînă aici?... Aşa ceva ochii mei încă n-au văzut.

Namila sărise din barcă pe mal. Stătea în picioare, cu mîinile în buzunare, şi se uita, dînd din cap a neîncredere, la cei doi tineri tolăniți pe iarbă.

— Da' ce ai matale acolo la şold? îl întrebă el pe Ursu.

Ursu parcă simțea o împunsătură la şold. Cînd se uită mai bine, zări acul pe care şi-l înfipsese în muşchi, pentru a scăpa de cîrcel. Şi nodul îi intrase în carne, nu numai partea ascuțită. Îl scoase iute, dar Tic i-l luă din mînă, cu gîndul să-l păstreze ca amintire. După ce prinse acul în gulerul cămăşii care atîrna între hainele lui din pachet, Tic se întoarse spre matahală şi întrebă:

— De aici pînă la Dunărei mai e mult?

Vlăjganul se schimbă dintr-o dată la față. Se aşeză întîi pe iarbă lîngă cei doi desvîrtejiți, apoi începu să-şi scarpine obrazul cu gestul unui copil.

— Pîn' la Dunărei... Ehehei... E mult, mult... Ce să spun eu? O groază de apă pîn-acolo. Cam de-aici la Vălurele... ba chiar mai mult.

— Şi nu ne-ai putea duce dumneata pînă acolo?... întrebă Ursu. Nu pe degeaba.

— Ştiu eu că nu pe degeaba... dar, de... Vedeți... Dacă tata are nevoie de barcă şi nu dă de ea? Scoate trei piei de pe mine şi-mi rupe şalele.

— N-o fi om atît de rău tatăl dumitale, încercă Tic să-l cucerească.

— Rău nu-i el aşa, întotdeauna. Da' cînd are vreo nevoie şi nu te află, se mînie mai rău ca trăsnetele lui Sfînt Ilie... Îți face capul baniță, nu alta...

— Şi crezi că ar avea nevoie de barcă pe vremea asta? insistă Tic. Poate că s-o fi culcat.

Vlăjganul începu să se scarpine iar pe obraz. Părea că e în cumpănă.

— Ştiu eu? De culcat s-a cam culcat el, dar de, poate să se scoale... Şi-atunci ia-l pe Traian de unde nu-i. Ce s-alege pe urmă de cotonoagele mele?

Tic voia să-i facă într-un fel curaj găliganului. Încercă altă metodă:

— Traian te cheamă? Şi numele meu începe tot cu T. Şi al prietenului meu. Ba chiar am un coleg pe care-l cheamă Traian. Tizul dumitale. Dar nu-i atît de voinic ca dumneata. În schimb e tare îndrăzneț.

— Coraj am şi eu, răspunse Traian. Dac-aş vrea, l-aş vinde la tarabă la bîlci. Da' cu tata nu merge corajul. El nu iartă. Cine-mi dezdoaie pe urmă spatele?

Tic se gîndea dacă i-a mai rămas vlăjganului vreo parte a trupului neameninţată de distrugere şi-şi imagină un Hercule izbind cu o bîtă cît un stîlp de telegraf trupul unui Hercule mai mic. Se înfiora văzînd imaginea şi căută altă cale.

— Dar nu l-am putea noi îmbuna pe tatăl dumitale? O sticlă de rachiu sau...

În ochii lui Traian se aprinseră nişte lumini:

— Păi, de... spuse el. Dacă i-aş aduce, cînd m-aş întoarce înapoi, o sticlă de rachiu, una aşa mai mare, eu cred c-aş scăpa nejupuit. Că are el meteahna să-şi ardă gîtul, şi o sticlă plină taman bine îi ajunge. Eu... din partea mea... mie mi-s destule cîteva pachete de tutun din ăla ieftin, că ţigări... nu mă dau în vînt după ele.

Va să zică tîrgul era aranjat sau era ca şi aranjat. Dar, cînd făcu un calcul în gînd, Tic descoperi că era o sumă cu care-ar fi putut să-şi ia bilet de la Tulcea la Constanţa. I se părea cam mult.

— Chiar o sticlă mare îi trebuie? Una aşa, mai de jumătate nu-i ajunge? Acum e şi cald, se dispune omul mai repede.

— Păi, de... asta-nseamnă pentru mine măcar o ureche schilodită... Da' ştiu eu... Ce nu face omul pentru tutun...

Abia atunci Tic puse la socoteală şi ţigările. Şi iarăşi i se păru suma cam mare.

— Fumezi mult? îl întrebă cu compătimire pe vlăjgan. Doctorii nu prea recomandă tutunul. Cică... îi slăbeşte bărbatului puterea... tăria lui bărbătească.

Traian nu dădu nici un semn de spaimă. Rămase la fel de nepăsător.

— Păi de ce? răspunse el. O fi... Da' eu îl fumez ziua, nu noaptea...

În faţa acestor argumente, Tic se simţi răstignit. Spuse pe şleau:

— Ce-nseamnă la dumneata cîteva pachete? Noi... mai mult de două, trei... şi jumătate de sticlă...

Namila se prefăcu gînditoare. Iar începu să-şi scarpine obrazul.

— Păi de... Ştiu eu? Juma' de sticlă şi trei pacuri de tutun... Atîta cale... De...

— Mare lucru nu-i. Numai cîrma trebuie s-o ţii. Apa doar curge la vale.

— Şi la-ntors? Ce mă fac la-ntors? Cine-o să-şi tragă sufletul... De... Juma' de sticlă...

Tic îşi stăpîni cu greu erupţia rîsului care plesnea într-însul. Parcă i-ar fi vorbit un ţînc de patru ani. Matahala făcu un semn ca un preludiu al încheierii tîrgului, cînd răsună o voce, în apropiere, într-un desiş de sălcii tinere.

— Trăiane! Unde eşti, Trăiane? Ia fă-te-ncoa'. Ai de dus pe cineva la Vălurele.

Tic şi Ursu voiră să spună ceva, dar, exact în clipa în care vlăjganul spuse "tata!", din desişul de sălcii ieşi un omuleţ complet chel, cu barba pînă la brîu, sprinten, cu ochii ageri. Îi ajungea lui Traian exact pînă la brîu.

5

Deşi nu se despărţiseră de prea multe ore, întîlnirea dintre cele două echipe pornite în cutreier prin deltă fu salutată cu strigăte de bucurie şi de o parte şi de alta. Ea avu darul să atenueze amintirea necazurilor şi chinurilor prin care fiecare trecuse. În foarte puţină vreme, peripeţiile fiecăruia deveniră un bun comun, moş Eftime şi moş Albu căpătară identitate şi domiciliu precis, întîmplarea de la "Groapă" fu amintită de Tic printr-o frază care nici nu se luă în seamă. ("Era cît pe-aici să ne prindă un vîrtej.") Numai cînd Ionel concentră în cîteva vorbe tortura belşugului de la masa învăţătoarei, Ursu şi Tic îşi amintiră că nu puseseră de dimineaţă nimic în gură şi îi apucă brusc o foame cumplită. Dar exista într-o raniţă un pachet uriaş de

prăjituri, care se desfăcu la iuţeală şi se topi în cîteva minute în gura flămînzilor. Odată foamea şi curiozitatea astîmpărate, începură şi preocupările.

— Oare cum de-am nimerit tocmai pe dos? întrebă Ionel. Cel pe care-l căutam noi la Dunărei e la Vălurele şi cel pe care-l căutaţi voi la Vălurele e la Dunărei. Să fi greşit timonierul sau să fi înţeles noi greşit?

— N-avem decît să ne uităm în carte, rîse Tic.

— Pînă una, alta, ce facem? întrebă Victor. Se înapoiază fiecare echipă la locul de unde a plecat sau îşi continuă noua cale?

Bineînţeles că toţi optară pentru cea de-a doua soluţie. Şi, cum timpul era destul de grăbit, se hotărî plecarea imediată, după ce, mai înainte, se stabiliră locul şi orele de întîlnire la Tulcea, ţinîndu-se seama de toate posibilităţile: sosirea noaptea, a doua zi dimineaţa, la prînz, a doua zi, sau seara, în cazul cînd moş Eftime sau moş Albu nu vor fi găsiţi acasă şi va trebui să se pornească în căutarea lor, sau se va aştepta la întoarcerea lor.

— Şi plecarea? întrebă Tic. Mi se pare că am tocmit fiecare acelaşi unic mijloc de locomoţie.

Din fericire, Filip nu se desprinsese de mal cu barca lui. Simţise el ceva în aer şi nu voia să-i lase pe băieţi, care-i deveniseră atît de simpatici, jefuiţi de Zgîndăraş şi de liota acestuia. Cînd auzi despre ce-i vorba, făcu un semn cu coada ochiului spre Victor, şi-i spuse ca un fel de scuză lui Zgîndăraş:

— Apoi, eu aş zice că dacă tot i-am adus, să-i duc eu pînă la Vălurele, şi de-acolo tot trebuie să mă-ntorc la Dunărei... De ce să te mai oboseşti matale, om bătrîn.

Zgîndăraş deveni pe loc tigru, panteră, sau, cum remarcă Tic mai tîrziu, rechin.

— Ce te bagi tu? Ce, eu mă bag în ale tale?... Ce, n-am băieţii aici lîngă mine?... Ce, nu m-am înţeles cu dumnealor? Tu n-ai decît să te-ntorci şi să mulţumeşti lui Traian că ai găsit clienţi.

Filip îşi mişcă umerii ca un om care trebuie să se supună. Aşa că Tic şi Ursu îşi făcură vînt în barca lui, în timp ce Victor şi Ionel se instalară în cealaltă, în care Traian, pentru mai multă siguranţă, puse imediat mîna pe lopeţi şi o întoarse împotriva curentului. Tinerii îşi făcură semne cu mîna pînă ce una dintre bărci dispăru după un cot. Era barca lui Traian, iar cotul era în apropierea "Gropii", aşa că pasagerilor li se dărui cea mai fidelă relatare a scenei petrecute cu un ceas înainte, scenă îmbogăţită cu o sumedenie de comentarii şi încadrată printre nişte istorii menite să facă părul măciucă celui mai curajos dintre oameni.

Traian se dovedi un barcagiu priceput şi rezistent, nu la înălţimea lui Filip, dar nici mult mai prejos decît el. E drept că şi pasagerii îl puseseră la ambiţie, înşirîndu-i calităţile "extraordinare" ale primului lor vîslaş. Nu ştia săracul că, prin mijlocirea celui pe care voia să-l umbrească în faţa clienţilor, toată cursa se făcea pentru "un pac de tutun". Dac-ar fi ştiut taică-său ce găină bună de jumulit scăpase din mînă fiu-său, fără îndoială că una dintre ameninţările cu care acesta îi îngrozise pe Tic şi pe Ursu s-ar fi pus în practică, probabil cu ajutorul celorlalţi fii. Neştiind însă preţul cu care se încheiase cursa, vîslea ca un apucat pentru a cîştiga admiraţie în ochii pasagerilor, dar şi pentru a cîştiga altele, care nu ţineau tocmai de domeniul spiritual. Şi nu greşea deloc în presimţirile sale.

Fetele din Valurele, ca să evite vreo nouă surpriză, se arătară mult mai puţin curioase faţă de noii vizitatori. Nu scăpară ele ocazia de-a face cîteva remarci cu privire la unul sau la altul şi poate şi-ar fi dat frîu mai liber gurii, dacă n-ar fi simţit totala nepăsare a celor doi.

— Ăştia ori nu s-au născut, ori au murit, zise una dintre ele şi părăsi repede poarta, pentru a nu mai păţi ca înainte de prînz, cînd s-a trezit cu purceii din mocirlă în odaia cu radio şi covoare noi.

Moş Albu era în faţa porţii. Stătea pe o bancă îngustă, înconjurat de vreo şase, şapte tineri. Pesemne că povestea ceva, pentru că feţele tinerilor exprimau cea mai mare atenţie.

— Ei, aşa! auziră cireşarii. Opt sute de ocale am prins atunci la un singur tras. Aţi priceput? Ei s-au ferit de capcane, da' eu am pus capcane de formă... Şi mai-marii lor, că au şi peştii bătrîni isteţi şi trecuţi prin multe, vrînd să-i ferească de capcane, au căzut taman în capcana cea mare, cea adevărată, pe care le-o pregătisem eu. Ei hoţi, eu şi mai... Că mi se pare c-au venit nişte musafiri de care mi-a vorbit miliţianul... Voi puteţi să mă găsiţi în fiecare zi.

Elevii lui moş Albu înţeleseră aluzia şi, după ce îşi luară rămas bun cu vorbe şi gesturi care trădau un neasemuit respect, se împrăştiară prin sat.

— Ei, aşa! Vas-că tot aţi venit pînă la urmă... se întoarse moş Albu spre cireşari. Nu-ş cine spunea că v-aţi fi dus... Da' staţi! Staţi aici pe bancă, unu-n stînga, unu-n dreapta, şi deschideţi-

vă sufletele, că sînteți prea gingaşi în ani ca să le țineți ferecate.

Tinerii musafiri simțiră atîta blîndețe şi căldură în vorbele şi mai ales în felul cum moş Albu le rostise, că de emoție nu ştiau cum să înceapă.

— Ei, na! Pîn-amu' n-am izbutit să bag spaimă decît în oamenii răi, da' aceia erau mari şi aveau puteri şi-mi plăcea să mă bat cu ei. Cu cei buni... Mă doare inima că nu-i a mea lumea să le-o dau pentru vecii vecilor.

Victor şi Ionel simțiră în acelaşi timp mîinile bătrînului cuprinzîndu-le umerii. Ionel prinse curaj şi începu să îngaime ceva.

— Ştiți... am fi vrut să ne istorisiți ceva de pe vremea tinereții dumneavoastră...

— Cam lungă vreme, răspunse moş Albu. Fiindcă tinerețea mea a durat mai mult de şaizeci de ani... şi chiar s-a mai întors olecuță şi pe urmă... Dacă vreți ceva anume... că doar pentru snoave de toate zilele nu cred eu să fi venit.

— Poate vă mai amintiți, spuse Victor, de o întîmplare de la începutul veacului. Parcă ați fost pe o corabie care s-a scufundat într-o noapte.

Bătrînul părea că-şi răscoleşte amintirile. Deodată chipul i se întunecă.

— Da, da! spuse el. La începutul veacului?... Că m-am mai scufundat eu şi cu alte corăbii... Da' cine v-a vorbit de vijelia aceea cumplită?

— Moş Eftime! răspunse prompt Ionel. Am trecut odată şi pe la el.

— Ia te uită, moşneagul! Vrea să-şi aducă aminte de vremea cînd mai avea puteri!?... Da, da... El era cîrmaciul corăbiei. Asta era treaba pe care le-o dădeam noi tinerilor mai isteți... Cumplită vijelie.. N-am mai pomenit de-atunci una aşa. Veneau nişte talazuri cît casa. Şi corabia, dacă nu-i ţineai bine cîrma, gata! Se dădea peste cap. L-am scos pe Eftime de la cîrmă şi m-am dus eu. N-avea nici doi ani mai puțin ca mine, da' doi ani la etatea aceea însemna mult... şapte sute de zile de vînat... Am trecut la cîrmă. Şi-am dus cu bine corabia...

Cireşarilor li se făcură inimile ca nişte purici. Sosise marele moment.

— Şi n-ați văzut nimic? îndrăzni Ionel să întrebe.

— Dac-am văzut ceva? Ce fulgere erau! Puteai să citeşti, dacă aveai ce şi dacă te ținea curajul... şi dacă mai întîi ştiai să citeşti... da, da, orbea lumina. Şi-am văzut şi eu cu ochii mei ceea ce-au spus şi alții c-au văzut. Cînd se ridica un talaz mai mare, răsărea ceva alb din apă. Ceva ca un turn. De trei ori l-am văzut... Da' pe urmă a-nceput marea să ne-mpingă înapoi. Ne duceau talazurile spre larg. Şi eu trebuia să găsesc altele ca să ne ducă la mal. Vîslaşii îşi rupeau mîinile trăgînd, da' degeaba. Fără ajutorul talazurilor, nu puteau răzbi. Ş-am prins eu bine, vreo două, trei, care ne-au dus spre mal ca o săgeată... Şi iată că azi nu-mi mai dau seama cum s-a putut întîmpla. Eram pe val, pe creasta lui, cu botul corabiei spre mal, aşa cum trebuie. Ş-unde se-nalță talazul şi parcă ne scapă într-o groapă în loc să ne ducă înapoi. Da' parcă n-am căzut în apă, parcă ne-a izbit alt talaz care venea dinspre mal ş-am strigat cît m-au ținut puterile: "Gata! Săriți!" Nu credeam c-or să mă audă oamenii. Mai degrabă au văzut, după cum mi se mişcau buzele, că fulgera mereu. Şi, cînd corabia s-a-ntors din pricina izbiturii, am sărit toți... Ş-am scăpat, că eram aproape de mal... Da, mare pacoste... Vreme ca aceea n-am mai apucat.

Cireşarii ascultaseră povestea cu atîta atenție, că şi-o reprezentaseră în imagini. Văzuseră tot naufragiul. Îl trăiseră o dată cu amintirea bătrînului. După o lungă pauză de tăcere, Ionel întrebă în şoaptă, pentru a-şi ascunde emoția:

— Şi unde s-a întîmplat nenorocirea?

— Unde s-a întîmplat?... Păi chiar lîngă țărmul mării. E un loc acolo, îi zice lumea, de cînd e lumea, Gorganul.

6

Filip îi ținu cu istorii şi poveşti vesele pe cei doi pasageri, pînă la sosirea în Dunărei. Tic şi Ursu, lecuiți de chinurile foamei, făcură haz nebun, mai ales cînd vîslaşul se apucă să povestească despre Zgîndăraş şi băieții lui. Hazul lui Filip fu şi mai mare atunci cînd Tic îi povesti felul cum se tocmise cu Traian. Nu rîdea atît de tocmeală, cît de scena pe care o prevedea, seara, la întoarcerea lui Traian, cînd taica-său va primi rapoartele zilei de la băieți.

Buna dispoziție a cireşarilor nu ținu însă multă vreme. De la primii paşi pe care-i făcură pe uliță, simțiră în aer ceva neobişnuit. Nu numai că fetele nu chicotiră şi nu rostiră nici o vorbă de duh, dar privirile cu care se uitau la ei erau de-a dreptul duşmănoase. Iar duşmănia satului

creştea parcă pe măsură ce înaintau pe uliță. Pe la unele case se adunaseră grupuri de femei şi bărbați, care se uitau cu figuri încruntate după ei. Ba, la o răscruce de drumuri, ieşiră în fața lor vreo trei zdrahoni cu ciomege în mînă. Şi, fiindcă cei doi trecuseră foarte calmi şi liniştiți pe lîngă dînşii, fără să-i ocolească, dar şi fără să-i întărite, începură ei să tuşească şi să mormăie. (De unde să fi ştiut cireşarii că un anumit zvon ajunsese înaintea lor în sat?) Unul dintre ei avu chiar curajul să spună cîteva cuvinte la adresa lui Ursu. Dacă le-ar fi rostit o fată, Ursu nu le-ar fi dat nici o atenție, dar, auzindu-le din partea unui "bărbat", ignorarea lor ar fi însemnat laşitate. Tic vru să-l oprească, în prima clipă, pe urmă se răzgîndi şi el. Amîndoi se întoarseră şi se duseră drept în fața celor trei vlăjgani. Erau toți cam de talia lui Ursu. Tic ştia că, fără ciomege, Ursu i-ar fi împrăştiat în două secunde ca pe nişte iepuri. Cele două tabere erau aşa de aproape una de alta, că-şi simțeau răsuflările. Totul se petrecu în tăcere. Întrebarea cruntă, din ochi, a lui Ursu, răspunsul unuia dintre vlăjgani care întinse o ghioagă în semn de "o vezi?", gestul lui Ursu care-i luă ghioaga, cum ia o gospodină acul din perină. Se auzi un singur zgomot, atunci cînd Ursu, proptind bățul în genunchi, îl rupse în două. Parcă făcuse o demonstrație de circ. Tot în tăcere îşi luară cei trei tălpăşița. Şi tot în tăcere îşi continuară cei trei cireşari drumul. Noroc că le spusese Filip unde şade moş Eftime. Nu aveau nevoie să apeleze la nici unul dintre locuitorii care-i priveau cu atîta duşmănie.

— Nu înțeleg ce s-o fi întîmplat?! se miră Tic. Să fi făcut Victor sau Ionel nişte pozne pe care au uitat să ni le spună?

Moş Eftime era acasă, dar şi el părea contaminat de boala care cuprinsese brusc satul. Îi primi pe cei doi în curte, fără nici un pic de bucurie. Ba nici nu-i pofti în casă. Le arătă doar nişte scaune fără spetează la o masă sub un arbore, în mijlocul curții. Tinerii îl salutară cît se poate de politicos şi mai ales Tic făcu uz de toate farmecele pe care ştia că le posedă pentru a risipi încruntarea de pe fața gazdei. Minunea aproape că se produse. În privirile moşneagului se aprinseră cîteva licăriri de duioşie. Dar, cînd se uită la Ursu, fața îi deveni din nou gravă. Acesta avea însă un chip cît se poate de paşnic şi de blajin. Tic, simțind că prima cucerire e gata să se ducă pe copcă, profită de momentul unei noi întîlniri de priviri dintre el şi moşneag şi spuse cu o voce în care îşi adunase toată gingăşia:

— Am auzit atîtea vorbe de laudă şi atîtea întîmplări cu care v-a fericit viața, încît nu e greu să înțelegeți de ce ne simțim atît de stingheriți. Nu putea exista pe pămînt om, oricît de înfuriat, de nenorocit, care, auzind tonul gingaş cu care vorbise Tic şi văzîndu-i chipul (parcă luat dintr-un tablou cu îngeri pictat de cel mai mare maestru al culorilor), să nu capete din nou poftă de viață, să nu-şi simtă sufletul ca o grădină în care mai pot înflori bucuriile. Nu scăpă nici moş Eftime de această vrajă.

— Hm, mormăi el. V-au adus aici necazuri sau altele...

— Altele, se grăbi Tic să răspundă. Sîntem prea tineri ca să punem necazurile la suflet...

— Zău, matale! Şi cam care vi-i dorința? Aşa despre toate sau despre ceva anume?

— Despre ceva anume, spuse Tic, lăsîndu-se condus de întrebările care i se puneau. Că despre toate nu ne-ar ajunge o viață de om.

— Zău, matale! Din vremea care-a trecut de mult, sau din aceea de astăzi?

— Din cea care a trecut de mult, că pe cea de astăzi o trăim din belşug şi noi...

— Zău, matale! Ce-oi fi auzit, sau ce-am trăit eu cu zilele mele?

Aici Tic ezită şi ezitarea de o clipă îi dădu timp bătrînului să se uite iarăşi la Ursu. Şi iarăşi se întunecă la față. Şi iarăşi Tic porni atacul său însoțit de farmece:

— Am vrea să vă amintiți de zilele dumneavoastră, poate cam grele... am vrea să vă amintiți de o noapte trecută de mult, dar pe care nu cred c-ați putut-o uita...

— Zău, matale. Şi cam ce-o fi cu noaptea *aceea?...*

— O noapte în care s-a răsturnat o corabie la marginea mării. Bătrînul clătină din cap, cufundat în gînduri. Descoperise imediat amintirea.

— Hm... Eram cîrmaci pe corabia aceea... Şi ne scutura vijelia ca pe o nucă...

— Erați cîrmaci? tremură Tic de emoție.

— Hm... Eram... Da' era unul pe corabie mai cumplit decît noi toți la un loc. I-am dat lui cîrma, că eu nu mai puteam ține în seama mea corabia... Şi dacă nu era el la cîrmă, oasele noastre n-ar mai fi rămas pe pămîntul acesta. Nu ştiu cum a găsit valuri care să ne ducă la țărm. Da' acolo nu ştiu ce-a mai fost, că n-am văzut nimic decît semnalul lui, şi am sărit în apă. Ne-a luat un val şi ne-a dus pînă am simțit pămînt sub picioare... E bun, e bun şi pămîntul, nu numai

apa...

— Mai ştiţi unde s-a întîmplat asta? întrebă Tic încet, cu vocea tremurînd.

— Cum nu?... Cum să uiţi un asemenea loc? Păi acolo *am* murit şi am înviat. Locului îi zicea pe atunci "La Gorganul". E un mormînt vechi acolo, de mii şi mii de ani... Acolo a vrut să ne bage marea.

Bătrînul tăcu. Oftă, apoi iar tăcu. De la Tic îşi duse privirile spre Ursu şi, văzîndu-i faţa blîndă şi duioşia din ochi, îl întrebă cu voce înceată, dar hotărîtă:

— E adevărat că dumneata ai omorît pe unul Năstase?

CAPITOLUL X

1

La Ochiuri, prima parte a zilei se scursese în linişte. Ţombi fusese lăsat paznic de încredere la corturi, iar cei care rămăseseră, Lucia, Dan, Maria, se plimbaseră toată dimineaţa cu barca de cauciuc prin cele două scobituri făcute de mare în ţărm. Din iniţiativa Luciei, plimbarea se transformase repede în explorare. Toţi trei ştiau că fac o treabă zadarnică, fără nici un rezultat pozitiv (de cîte ori nu fuseseră explorate şi sondate, cu mai multă competenţă, cele două golfuleţe?), dar speranţele, de multe ori, nu pot fi alungate cu ajutorul logicii. Ore întregi căutaseră fără întrerupere, cu ajutorul privirilor şi al sondelor de mînă şi nu o dată Lucia sau Maria se cufundaseră în apă, în locurile unde sondele întîlniseră fundul "ciudat de aproape". În profunzimi se fereau să se scufunde. Lucia nu admitea nici o imprudenţă. Cu fermitate de nezdruncinat, tăiase în cîteva rînduri gustul Mariei de adîncimi. Cu ocazia plonjoanelor, Lucia descoperise dispariţia ceasului şi, fără prea mare efort de gîndire, dedusese că nu se poate afla la nimeni altcineva decît la Tic. Oricine altul i-ar fi cerut voie şi mai ales îşi amintise cum îi făcuse Tic un semn de complicitate cu ochiul înainte de despărţire.

Prînzul, frugal, fusese "îmbogăţit", cum se încăpăţîna cineva să spună, sau "sărăcit", cum decretase Lucia, cu cîteva glume (sărate sau nu, pipărate sau nu, după preferinţă), care nu puteau să aibă alt autor (în lipsa cireşarului cîrn şi ciufulit, pierdut undeva în deltă) decît pe Dan. Din fericire, arşiţa neîmblînzită îi obligase pe tineri să intre în corturi, adică să gîndească, să viseze cu ochii deschişi, apoi să închidă ochii, pentru a visa mai frumos şi fără eforturi de gîndire şi imaginaţie. Somnul se prelungise, pînă cînd o adiere răcoroasă se hotărîse să pătrundă prin ferestruicile cortului. Tinerii se pregăteau să înceapă o nouă explorare în cele cîteva ore care mai rămăseseră pînă la asfinţit, cînd, fără nici un aviz prealabil, Ţombi se porni pe un lătrat asurzitor în care se puteau deosebi lesne două accente: unul de bucurie, altul de ameninţare. (Numai Tic le putea deosebi fără greşeală.)

Surpriza, extraordinara surpriză, o anunţă cu ochii ieşiţi din orbite, prin gura pînă la urechi, Dan:

— Sculaţi, cîntaţi! E mare sărbătoare! (Folosise, ad-hoc, acordurile "marşului triumfal" din "Aida".) Dacă aţi şti cine vine! Dacă aţi şti cine vine! Priviţi şi vă minunaţi!

Cu un gest eroic de teatru, dădu la o parte pînza cortului care ţinea loc de uşă, invitînd fetele la lumină, aer, răcoare şi surpriză.

Pe poteca de la marginea plajei veneau, aproape goneau, în ciuda oboselii, a transpiraţiei şi a gîfîielii, două fiinţe, la care nimeni nu se aştepta. Prichindelul şi... Laura. Ca întotdeauna, Laura era îmbrăcată în alb. Dan se pomeni în braţele unui bărbat pe care abia îl cunoştea şi cît ar fi vrut el să simtă la piept altă fiinţă! Şi cel din braţele lui Dan trăia aceeaşi stare. Oare le făcuse vînt cineva? Una dintre fete? Se uitară spre ele, prichindelul parcă pentru a-şi confirma calitatea rafinată a gustului (mai ales că Maria era în costum de baie), Dan parcă pentru a anticipa nestatornicia gustului (mai ales că Laura avea în priviri o căutare stranie, ca o vrăjitoare). Fetele nici nu-i vedeau pe cei doi băieţi, predispuşi la "un lung prilej pentru durere". Ele aveau să-şi spună atît de multe, atîtea taine, atîtea confidenţe! Rochia albă se desprinse ca aripile unui fluture şi băieţii avură ocazia să vadă, înainte ca juriul valurilor să-şi dea verdictul, trei naiade care ar fi oprit în loc nu numai braţele, dar şi inima lui Neptun. Concursul de amintiri începu în apă şi continuă pe plajă. Se transformă în concurs de visuri, de speranţe.

Dan şi oaspetele lui, văzîndu-se atît de ignoraţi, căutau de jumătate de oră subiecte de discuţii, dar abia atacate, subiectele erau abandonate, uitate. Stăteau pe plajă ca doi caraghioşi; nici măcar nu se dezbrăcaseră pentru a le veni ideea să se răcorească în apă. Mormăiau, conversau numai în "hm"-uri, în "ţ"-uri, în "pss"-uri, apelînd din cînd în cînd şi la o tuse pitorească. Numai cînd văzu braţul Laurei rotindu-se în aer, Dan îşi aminti ceva şi începu, din senin, să-şi zgîlţîie, ca un besmetic, musafirul:

— Psss! Îţi aminteşti? Înţeleptul Agathocles! Ştii ce-am găsit? Braţul Afroditei! Pe cinstea mea! Şi trase după el zdreanţă de om care supravieţuise zgîlţîielii, cu o putere pe care nu şi-o cunoscuse pînă atunci. Îl duse la cortul mare şi-i arătă triumfător braţul de marmură, scos de Ursu din cea mai adîncă groapă de la Ochiuri. Braţul Afroditei! continuă Dan inspirat. Să-l sărutăm, să ni-l punem după gît, pe piept, pe păr, pe buze. N-avem nevoie de pămîntene. Trăiască Afrodita!

Braţul însă era rece, dur, nesimţitor. Şi cum Dan îl confundase o singură clipă (clipa în care îl dusese la gură) se pomeni cu o lovitură straşnică, dureroasă care-i umflă imediat buzele.

— Nici ăsta nu-i pentru mine, spuse cel lovit. M-a lăsat cu buzele umflate. Ţine-l tu, poate ai mai mult noroc. Rămîn mai bine la muritoarele care-o imită pe Afrodita.

Prichindelul luă braţul din mîna lui Dan şi începu să-l cerceteze cu atenţie mare. Cireşarul era însă convins că "micul savant" face o simplă comparaţie între marmura şlefuită şi un anumit braţ de pe plajă cu care ar putea să semene. Crezînd că muza e tot Laura, se gîndi că a sosit momentul să-l descoasă. Află, astfel, din vorbele foarte precise ale viitorului savant, că Laura sosise la Histria în cursul dimineţii împreună cu tatăl ei şi că va pleca pentru cîteva zile la Mangalia, la muzeul de acolo. Mai auzi ceva despre un conclav de arheologi în fostul Callatis, dar nu asta îl preocupa, ci săgeţile subtile pe care prichindelul le arunca Laurei, ori de cîte ori venea vorba de ea.

— Dac-ar avea o trenă, şi-ar căuta mereu paji. Toţi să fie în urma ei, nici unul alături. Nu ştiu cum a reuşit să fie "invitată" la Mangalia.

"Invidie la nivel înalt, constată Dan în sinea lui. Savanţii între ei..."

— Tu n-ai fost invitat? întrebă Dan, cu teama că făcuse o gafa.

— Eu? Aaa! Sigur... Mai ales că asistentul tatii, domnul asistent, intră de poimîine în concediu... Trebuie să colecţionez eu notele, documentele, opiniile altora... De pildă, în secolul al patrulea înaintea erei noastre, în perioada cînd Histria...

Îngrozit că ar putea auzi o conferinţă doctă, pe care mintea lui, în acele clipe, o refuza cu îndîrjire, Dan luă un aer misterios şi întrebă în şoaptă:

— Lasă Histria! Spune-mi, aşa ca între bărbaţi, din care ţi-ai făcut regina visurilor?...

Niciodată Dan n-ar fi aflat răspunsul, dacă în acel moment Maria n-ar fi fugit în salturi de căprioară spre apa albastră a mării. Îi ajunse să vadă ţinta privirii fugare a prichindelului şi apoi vălul de roşeaţă care-i invadase faţa, pentru a renunţa de bună voie la răspuns. În sufletul lui se petrecu atunci o schimbare. Îl înţepau parcă nişte ghimpi fierbinţi. Da! Trăia pentru prima dată sentimentul geloziei. Nestatornicia lui fusese un mic capriciu de moment. Aşa cel puţin gîndea el.

Prichindelul, roşu, galben, verde îşi continua verbal conferinţa (avusese grijă mai înainte să tuşească superior, ca un savant căruia un confrate îi spune baliverne) şi Dan, din instinct de conservare, se abandonă unei lumi în care, poate, gelozia nu fusese descoperită, iar femeile săreau, singure, de pe socluri, sau din amfore, direct în braţele efebilor.

Nu departe de ei, fetele îşi terminaseră tot ce aveau de spus, inclusiv impresiile dintr-un mare magazin de confecţii şi speranţele unei revederi după conclavul de la Mangalia.

— Dacă-aţi şti ce rău îmi pare că nu pot să stau cu voi! se tînguia Laura, căreia i se relatase toată povestea Palatului de cleştar. Dar voi veni! Voi veni!

— Cine ştie unde vom fi peste cîteva zile!? se întrebă visătoare Maria.

— Oriunde veţi fi, vă găsesc! Aici nu v-am găsit? Ah! De ce trebuie să plec?... Dar trebuie, trebuie!

Era aceeaşi visătoare, aceeaşi romantică, aceeaşi pasionată dintotdeauna. Faţa îi era mai slabă, mai trasă, ochii îi luceau ca sticla. Şi deodată fără să spună ceva, se aruncă în apă, ca şi cum ar fi voit să caute pe cineva, sau urmele cuiva, în clopotele valurilor. Întîlnirea cu apa rece o dezmorţi. Lucia şi Maria erau în preajma ei, Dan, evadînd din închisorile subterane ale Histriei, azvîrli un "tra, la, la, la, la, la, la," în aer, atmosfera se înseninã, se organiză un concurs vesel de înot, între sirene. Băieţii, arbitri, nu voiau să dea nici o cîştigătoare. Fetele tăbărîră asupra lor şi ei

se lăsară chelfăniţi, fără să opună cea mai mică rezistenţă.
— Cine? Cine? Cine? întrebau ele.
Ei tăceau mîlc, lăsîndu-şi urechile şi părul pradă unor degete mici, subţiri, fierbinţi şi mai ales încărcate de fiori.
Dar soarele cobora tot mai jos. Oaspeţii trebuiau să plece. Cerul se desfăta cu culori, marea foşnea, în suflete se înfiripau taine, speranţe, vise, dorinţi. Şi nelinişti, şi tristeţi.

2

Ţombi era într-o dilemă groaznică. Ştia că fiinţele din corturi sînt binecuvîntate de un somn adînc, cel mai frumos, cel mai liniştitor, cel mai dulce somn: somnul dimineţii. Pentru că, undeva în lume, se hotărîse ivirea zorilor. Dar mai ştia că undeva, nu prea departe, alte fiinţe uitaseră de somn şi se înveseleau într-un cîntec, într-un marş, pe care *cineva* i-l fredonase prima dată după ce-l aşteptase, pe acel cineva, două ore în faţa unui cinematograf. O singură fiinţă putea să dea tonul acelui marş vesel, fiinţa pe care-o iubea şi o slujea ca pe nimeni altul în lume. Îşi băgase botul în nisip, pentru a nu i se auzi scîncetele de bucurie şi tremura ca un apucat pentru hotărîrea pe care ştia că o va lua. Văzînd ţîşnind o săgeată de foc la marginea cealaltă a mării, Ţombi uită dilema care-l paralizase, sau în sfîrşit ieşi din ea, şi se repezi cu strigăte de triumf (ah, de ce le spun oamenii urlete?) spre fiinţele care mărşăluiau prin nisip.
Cei din corturi dădură buzna afară, întîlniră zorii, răcoarea mării şi umbre pe nisipul plajei, nişte umbre care ţopă-iau. Dan uită marşul triumfal, uită că se află în pijama, aşa că ajunse pe plajă înaintea fetelor. După cîteva clipe sosiră şi ele, înveşmîntate în albul halatelor, ca nişte fantome ale zorilor. Şi deodată totul deveni viaţă, lume, natură.
— Învinşi sau învingători? urlă Dan, căutînd să-şi amintească un "alegretto" dintr-o odă a dansului şi o odă a bucuriei dintr-un "allegro" al vieţii.
— Direcţia spre victorie! spuse Tic, deja cucerit de bucuria triumfului.
— Spre speranţă! adăugă Ionel, desfăcîndu-şi braţele ca pentru un zbor.
— La Gorgan! spuse Ursu, uitîndu-se o clipă în ochii Luciei.
— Amiralii viselor, la datorie! adăugă Victor, parcă rostind primul vers dintr-un nou marş.

3

Bagajele umplură iarăşi cotiga. Ursu se opinti iarăşi, trăgînd-o la şosea. Tic se aşeză iarăşi pe piatra kilometrului douăzeci şi trei, în speranţa unui autostop. Gorganul fusese identificat în spusele celor doi pescari. Era undeva în preajma lacurilor salmastre şi acolo nu se putea ajunge decît pe şosea. Primul camion îi duse în satul cunoscut. *Acolo* predară cotiga, lăsară mulţumiri, primiră poame, dăruiră alte mulţumiri. Al doilea camion îi lăsă în locul denumit Streaşină. O căruţă plină cu lăzi goale de zarzavaturi le transportă bagajele pînă la fîntînă. Vizitiul, un ţăran cu vreo şaptezeci de toamne în spate, le arătă cu mîna un gheb de pămînt care se ridica la marginea mării:
— Gorganul! spuse el. V-aş duce pînă acolo, dar nu răzbate căruţa prin nisip.
Pe o întindere pustie de pămînt, netulburată de nici o cută, neînveselită de nici un pom, în faţa unei mări nepăsătoare, albastră şi nesfîrşită, trona, ca un stăpîn dintotdeauna al locurilor, Gorganul. Cu cît se apropiau de el, cu atîta creşteau neliniştea, emoţia, înfiorarea în sufletele cireşarilor. Oare acolo se afla taina necunoscută a mării, în preajma acelui mormînt vechi, care amintea trecutul şi prezicea viitorul? Îşi va îngropa marea pentru totdeauna taina cea mare, precum o invita mormîntul de la marginea ei? Sau şi-o va lăsa smulsă de braţele şi minţile cutezătorilor care se apropiau de ea?
Cireşarii înaintau greu prin nisipul fierbinte. Toţi erau încărcaţi cu bagaje. Abia răsuflau şi apa curgea şiroaie pe trupurile lor. De departe, Ursu părea o dihanie ciudată, pe spatele căreia cineva aşezase o casă. Sau poate o fiinţă care-şi ferea faţa de soare cu ajutorul unei umbrele uriaşe. Tot ce era mai greu se afla în spatele lui. Picioarele i se înfundau în nisip pînă la glezne, din cauza greutăţii. Mergea însă fără să se oprească, pentru că ţinta era aproape şi orice oprire l-ar fi dărîmat ca pe o pînză. Era greu drumul, dar speranţele erau lanţuri puternice, care nu se rupeau prea lesne. Şi-i trăgeau pe cireşari spre Gorgan şi de acolo la marginea mării, într-o oază mică de verdeaţă, apărută, prin cine ştie ce miracol, în pustiul de nisip. Acolo le căzură bagajele

din mîini şi de pe umeri, acolo, fără să aştepte să le revină răsuflarea, înălţară corturile. Era al treilea popas făcut de cireşari în numai cîteva zile. Era oare ultimul?

Toţi se urcaseră pe Gorgan, lăsîndu-se un timp asaltaţi de nelinişti, de emoţii, care parcă urcau din pămîntul de sub picioarele lor, de gînduri, care se înapoiau uneori tăcute în mormîntul de la marginea mării. Speranţele, dorinţele, visele lor erau însă vii. Contemplaţia mută le-ar fi ucis, le-ar fi transformat în fulgi uşori pradă tuturor vînturilor. Timpul îşi cerea acolo, ca pretutindeni în lume, tributul: mişcarea, acţiunea.

4

Gorganul, prin înălţimea sa, oferea un post ideal de cercetare şi recunoaştere. De acolo, tinerii văzură, pînă departe, marginea mării, coasta cu toate încreţiturile ei, limbile de pămînt şi, mai ales, descoperiră că apa de la nord care li se părea mare, nu era decît oglinda unui lac salmastru. Între lac şi mare se întindea o fîşie îngustă de pămînt, al cărei capăt nu se zărea nici de pe Gorgan. Pe acea fîşie văzură, departe, o altă oază mică de verdeaţă, asemănătoare cu aceea în care îşi instalaseră ei corturile. Gorganul se afla în locul unde lacul se apropia cel mai mult de mare şi era ca o barieră în calea unor priviri indiscrete.

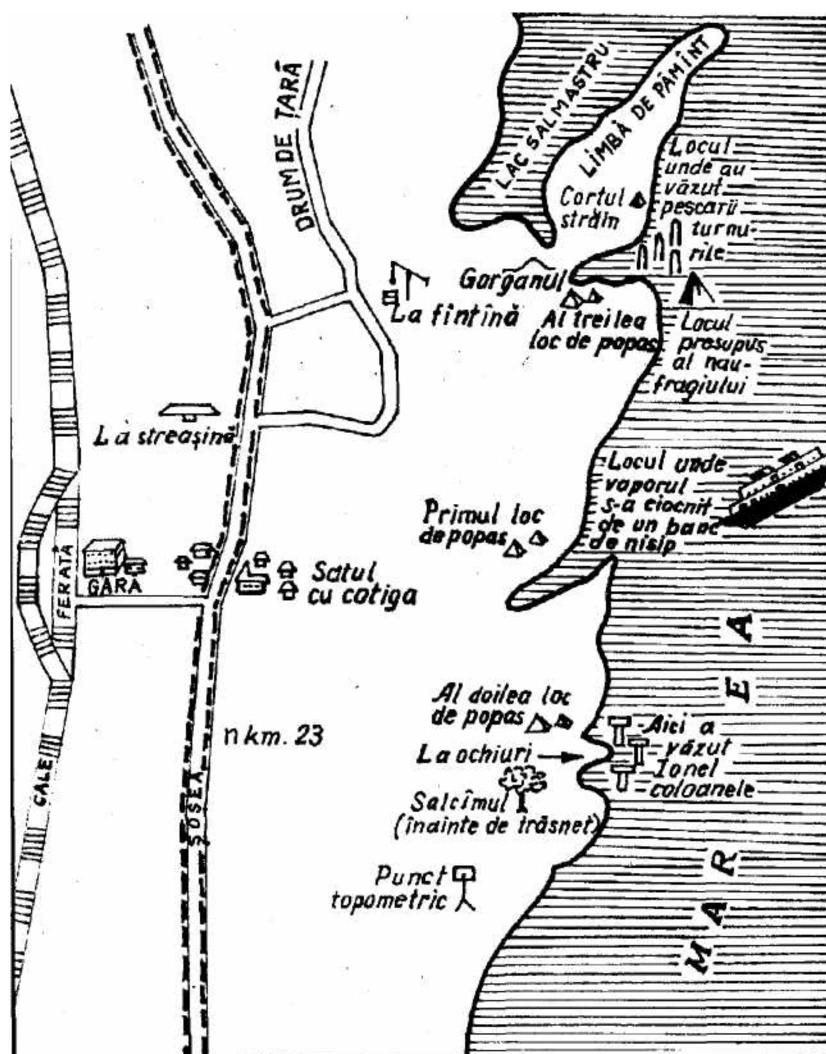
Cîteva clipe, cireşarii se sfătuiră dacă n-ar fi mai bine să mute corturile pe limba de pămînt care despărţea lacul de mare, în oaza de verdeaţă pe care-o descoperiseră acolo. Cineva veni cu ideea protecţiei pe care le-o asigura Gorganul faţă de orice priviri străine şi astfel locul de popas se stabili definitiv în faţa Gorganului. După ce se fixară, convenţional, cîteva puncte de orientare, Victor dădu semnalul recunoaşterii generale. Se făcură echipe, fiecăruia încredinţîndu-i-se o sarcină anume: Ursu şi Tic urmau să exploreze, cu ajutorul bărcii, ţărmul mării în preajma Gorganului, notînd orice încreţitură a coastei; Victor şi Maria aveau sarcina cercetării fîşiei de pămînt care despărţea marea de lac; Ionel şi Dan trebuiau să traseze marginea lacului de la Gorgan spre nord, iar Lucia, la corturi, pregătea o schiţă a locurilor străbătute pînă atunci de cireşari. Pentru a se evita imprudenţe şi îndepărtări prea mari, explorarea nu trebuia să se facă în distanţe, ci în timp. Fiecărei echipe i se fixase un anumit timp pentru îndeplinirea sarcinii, ţinîndu-se seama de importanţa şi greutatea explorării.

Cireşarii trăiau parcă pentru prima dată, de cînd sosiseră pe litoral, adevărata nervozitate şi agitaţie care prevestesc acţiunile. Îşi începură munca, toţi cu zel, cu seriozitate, cu răspundere. Notau fiecare amănunt, calculau distanţele, căutau, fără încetare, lucruri ieşite din comun. Uitaseră de foame, de odihnă, de somn. Cei care fuseseră în deltă nu apucaseră să doarmă nici un minut. Se mulţumiseră cu odihna din tren, cu somnul obositor, intermitent, neliniştit, care-i înşelase în timpul întoarcerii.

Ursu şi Tic îşi prezentară primii rapoartele. Lucia adăugă notele şi însemnările lor schiţei pe care o pregătea. Sosiră apoi Dan şi Ionel cu observaţiile lor. Apăru în sfîrşit şi ultima echipă, cea formată din Victor şi Maria, care cercetase limba de pămînt dintre lac şi mare. Avînd toate datele necesare, Lucia, ajutată de Victor şi de Ionel, începu să schiţeze, pe o foaie mare de bloc, harta regiunii de pe litoral, străbătută de cireşari.

Iată cum arăta harta în jurul căreia se adunaseră tinerii cutezători:

HARTA REGIUNII DE LITORAL STRĂBĂTUTĂ DE CIREŞARI
aşa cum a fost întocmită de Lucia

5

Cu cîteva ore înainte de asfințitul soarelui, cireşarii începură cercetările propriu-zise. Dan se crezu dator să împărtăşească şi celorlalți ideea care-i venise în minte:

— Oare n-ar fi mai bine să începem treaba de dimineață? Mai ales că mîine e sîmbătă...

Privirile surprinse ale celorlalți îl făcură să înțeleagă că e în pasă proastă şi că rostise o neghiobie cît el de mare. Tocmai era pe punctul să-şi facă o autocritică sinceră şi deschisă, cînd deodată se declanşa cu violență contraofensiva lui Tic:

— N-ar fi mai bine să începem de luni?... Sau, şi mai bine, să amînăm cu o săptămînă, ca să pornim tot într-o sîmbătă... Iar tu, Dănuț, pînă atunci, bagă-te într-un poloboc, îți dăm şi o lanternă şi ia marea, băiatule, calea mării, poate dai de un peşte.

— Peşte?! se miră Dan. Ce să fac eu cu peştele?

— Să-i ceri cu împrumut nişte icre... Lasă că-ți spun mai tîrziu pentru ce. Acum sînt grăbit... Ursule! Nu ştiu de ce am impresia că icrele seamănă cu creierii cuiva... Cînd sînt trecute, fac rău la stomac... Iar cînd sînt proaspete se bat cu lingura... De ce-ai rupt ciomagul ăla?!

Dan făcu un semn care-l arăta pe Tic "zurliu", dar, de teamă că i s-a zărit gestul, alergă spre Lucia, din echipa căreia făcea parte. Să întîmplă însă că Țombi îi ieşi în cale şi astfel ajunse la picioarele Luciei în genunchi.

— Tot trebuia să ceri iertare cuiva, îl consolă Tic. Hai, Țombi!

Țombi îşi petrecu stăpînul pînă la marginea mării. Tic nu-l pofti în barcă, lăsîndu-l uimit pe mal, ca un filozof preocupat să dezlege enigma "recunoştinței". În barca de cauciuc se mai aflau

Ursu, Victor şi Ionel. Bătrîna barcă suporta cam greu atîta încărcătură. Şi, cum nimeni nu-i auzea plînsetul, răbdă tortura, dar pregăti în tăcere un plan de răzbunare. Ajunşi la o bună distanţă de mal, cei patru cireşari făcură primul sondaj. Apa era adîncă, trecea de zece metri.

— Ce crezi, Ursule? întrebă Victor. Restrîngem aria de cercetări?

Ursu nu se grăbi să dea răspunsul. Privea într-una apa mării şi clătina din cînd în cînd din cap.

— Cam ciudată adîncimea, spuse el. Sau o fi locul cam ciudat. Uitaţi-vă la culoarea apei. Are un albastru spălăcit. Parc-ar fi mult nisip în ea.

— Vrei să spui că e fundul aproape, că e impregnată de nisip?

Ursu se mulţumi să mişte capul în semn de "da" la întrebarea lui Victor. Privi iarăşi apa şi mormăi ceva de neînţeles.

— Eu cobor! spuse el pe neaşteptate. Aplecaţi-vă în partea cealaltă.

Şi, fără să aştepte confirmare şi fără să-i lase pe ceilalţi să facă mişcarea de echilibru, sări în apă, dar cu atîta uşurinţă, că barca abia se clătină. Trupul lui dispăru în apă, dar nu ieşi la suprafaţă după două minute, cum îşi închipuia Tic, ci aproape imediat, pentru că douăzeci, treizeci de secunde pentru Ursu nu însemnau mare lucru.

— Am nimerit cu sonda într-o groapă, anunţă el. Aşa cum am bănuit. Veniţi încoace să am un punct de reper. Vreau să fac nişte sondaje pe viu.

Vreme de jumătate de oră, Ursu purtă barca în diferite direcţii şi, la fiecare oprire, se scufunda în apă, anunţînd rezultatul sondajului. Exploratorii de pe apă îşi putură astfel face o idee sumară a caracteristicii fundului. Victor şi Ionel notaseră într-un carnet toate comunicările lui Ursu, deşi acesta ar fi putut să şi le amintească fără nici un efort.

— Păcat că n-am luat puncte de reper, Victor, spuse Ionel. Ne-ar fi ajutat mult la întocmirea unei hărţi a fundului. Eu zic să pregătim pentru mîine nişte balize. Mai ales că adîncimea apei e atît de mică.

Ionel avea dreptate. Pentru o explorarea adevărată, precisă, aveau nevoie de geamanduri fixe. Cu ajutorul lor puteau să se orienteze în orice împrejurare. Propunerea lui nu întîmpină nici o împotrivire. Schiţele pe care le făcuseră pînă atunci erau iluzorii, puncte azvîrlite în infinit, sau, chiar dacă unele puncte se bazau pe anumite relaţii de direcţie, erorile erau posibile, ba chiar probabile. Singura constatare pe care explorarea lor sumară o făcea evidentă — aceasta datorită plonjoanelor lui Ursu şi celor ale lui Tic, pe care nu-l răbdase inima să asiste la scufundări ca un simplu spectator — era aceea a neregularităţii fundului mării. În aparenţă, apa nu era adîncă. Trei, patru, cinci metri şi aceasta pe o distanţă mare, pînă departe în larg.

Dar existau atîtea gropi adînci, încît erai tentat să spui că ele constituie veritabilul fund al mării. Aceasta era, cel puţin, situaţia în sectorul explorat de echipa din barca de cauciuc.

Soarele tocmai se ascundea după Gorgan, cînd barca ajunse la mal. Ursu o trase după el pînă la corturi, apoi se duse după ceilalţi, care se urcaseră în vîrful Gorganului. Priveau de acolo asfinţitul. Nu-i lăsă prea multă vreme înecaţi în culori şi reverie.

— O s-avem mult de furcă aici cu cercetările, îi trezi el. Sînt atît de multe gropi şi atît de apropiate unele de altele, că, fără un sistem de geamanduri bine pus la punct, n-o să ştim niciodată dacă am cercetat o groapă sau n-am cercetat-o.

— Tu crezi că visul nostru se află într-un asemenea mormînt? întrebă surprinsă Maria.

— Dacă se află aici — îi răspunse Ursu — nu poate să fie decît într-o groapă.

— Sau sub un dîmb submarin de nisip, completă Victor.

— Sau... admise Ursu. În orice caz, o să avem bătaie de cap, nu glumă. Cred că sînt sute, poate chiar mii de gropi în perimetrul care ar putea adăposti taina. Vă închipuiţi ce ne aşteaptă.

Victor făcu un tur de orizont din vîrful movilei. Îşi opri multă vreme privirea asupra lacului. Devenise gînditor, dar nu spuse nimic nimănui despre gîndurile sale. Nu făcu altceva decît să întărească părerea lui Ursu.

— Într-adevăr, ne aşteaptă multe căutări, iar timpul e foarte, foarte grăbit. Cred că nici unul dintre noi n-o să fie scutit de eforturi.

Lucia se lumină subit la faţă. Parcă ar fi dat peste dezlegarea problemei:

— Ce-ar fi să-i chemăm aici pe Laura şi pe prichindel?

Reflexele asfinţitului erau roşii, aşa că nimeni n-ar fi putut să deosebească îmbujorarea feţei lui Victor. Toţi se uitau la el, aşteptînd o confirmare.

— Cînd se întorc de la Mangalia? întrebă Ionel. Pînă atunci n-avem ce face.

— Pleacă mîine dimineață la Mangalia, întoarse Lucia răspunsul.
— Tu vrei să-i oprim? se dumeri Dan... Păi... Nu ne-au spus amîndoi că sînt invitați acolo? Adică, ştiu eu că s-au lăudat... dar un fel de secretari ai babacilor lor pesemne că sînt...
Interveni şi Maria în discuție şi încă vehement:
— E o nerozie, Lucia. Nu că s-ar îngreuna lucrările consfătuirii. Dar nu-ți dai seama, că, dacă ar fi avut cea mai mică posibilitate de a scăpa, dacă nu ar fi avut *obligația* de a participa, Laura, aşa cum o ştim noi, nici n-ar mai fi plecat la Histria, ar fi rămas la noi, la corturi... Dacă vrei neapărat s-o răpim... Poate că pri... prichindelul...
— Nici atît! spuse Dan. A rămas el mîna dreaptă a lui taică-său... Domnul asistent e concediat, în mod sigur...
— Cum adică e concediat? întrebă Maria.
— Am vrut să văd dacă întreabă cineva. Nu te speria. Intră de mîine în concediul său legal...
— Iar tu ai intrat de astăzi în concediu de gîndire, replică Maria. Sau poate eşti în concediu permanent.
Victor înțelese că n-are altceva de făcut decît să mai îngroaşe puțin punctul de pe i:
— Dacă vor sosi la noi, vor fi bineveniți! Pînă atunci însă nu trebuie să aşteptăm. Avem atîtea de făcut, încît nici cu ei aici n-am putea răsufla uşurați. Gîndiți-vă la ce ne-a spus Ursu: sute, poate mii de gropi... şi mi-e teamă că mai sînt alte sute şi mii...
Victor îşi opri vorbele aici. Nu voia încă să-şi destăinuie ultimele observații, pentru că nu deveniseră concluzii. Îi era însă teamă să nu devină concluzii peste noapte.
Cireşarii aveau nevoie de odihnă, mai ales acei care călătoriseră noaptea cu trenul. După o cină bogată, se retraseră în corturi şi somnul pe care îl aşteptau de mult îi luă repede în stăpînire. Se petrecu însă un eveniment înainte de ivirea zorilor, care le tulbură somnul şi le puse în cale o nouă problemă, mult mai grea, mult mai spinoasă.
Poate chiar în clipa cînd se înspuma aurora, se auzi o bubuitură groaznică. Parcă ar fi făcut Gorganul explozie, atîta spaimă le produse în somn. Ieşiră toți afară din corturi, buimăciți, speriați, dar nu văzură nici o flacără, nici o lumină. Doar undeva la marginea mării se desfăcea uriaşul trandafir roşu al aurorei. Nu văzură altceva nimic, nimic. Nimeni n-avu ideea să se uite în locul unde se afla barca de cauciuc. Ar fi văzut acolo o îngrămădire de zdrențe. Se retraseră în corturi, se chinuiră mult cu gîndurile, dar somnul tot îi cuceri.
Mai era însă cineva, care, nu departe de Gorgan, ieşise în deschizătura unui cort, auzind groaznica bubuitură. Se retrase apoi pentru a-şi relua locul în sacul de dormit. Somnul îl cuprinse greu şi gîndi în sinea lui că nu şi-a început prea bine ziua.

6

Toți cireşarii se aflau în jurul bărcii de cauciuc, în jurul a ceea ce fusese cîndva o barcă de cauciuc. O priveau ca pe o ființă care se topea sub ochii lor, pentru că nici unul nu putea să creadă că viața ei s-a sfîrşit cu totul. O priveau în tăcere, căutînd în fel şi chip un leac pentru a-i prelungi viața. În fața lor era însă o îngrămădire de zdrențe. Explozia se produsese într-un singur loc, dar forța ei se propagase în toate compartimentele, molipsindu-le cu microbul sinuciderii.
— Oare se mai poate face ceva? se auzi glasul unei speranțe zadarnice.
Şi, împotriva realității, împotriva bunului simț, se apucară toți s-o doftoricească. Ore întregi se învîrtiră în jurul ei, pînă ce se convinseră că fosta lor comoară nici pentru petice nu mai era bună.
— Dac-ați şti cît am urît-o! mărturisi Tic, ajuns la capătul puterilor. Eu cred că ura mea a sfărîmat-o. Întotdeauna s-a ascuns de noi şi acuma, pentru că ştia că n-o să scape, a preferat calea sinuciderii, decît aceea a colaborării cu noi.
— Şi noi ce ne facem fără barcă? răsună glasul celei mai triste realități prin gura lui Dan. Ori îi urmăm exemplul şi alegem ca mijloc marea... ori...
— Ori ce? se rățoi Tic. Chiar de-aş şti că mă fac eu barcă, nu plec de-aici, pînă ce...
Atunci Ionel anunță cea de-a doua surpriză cu vocea unui om care asistase la explozia celei de-a doua bărci de cauciuc:
— A apărut un cort în partea cealaltă, pe limba de nisip!
Cireşarii alergară într-un suflet la Gorgan. La cîteva sute de metri de movilă, exact în mijlocul oazei de verdeață pe care o zăriseră cu o zi înainte, se afla un cort de mărime mijlocie. În jurul

cortului, nimeni. Însă, departe în larg, se vedea o cască albă, probabil unul dintre proprietarii cortului.

Uimirea cireşarilor nu cunoştea margini. Cine puteau fi intruşii? Să le fi făcut o surpriză prichindelul şi Laura? Ursu înlătură imediat posibilitatea norocoasă. După ce privi cîteva minute punctul alb de pe mare, spuse destul de intrigat:

— Nu! înotătorul e un om în toată firea. Şi după chip, şi după braţe, şi după felul cum înoată. Foarte ciudat!

— Da' de unde-i vezi tu chipul? întrebă Ionel. Ai tu un binoclu special, că eu, oricît mă forţez, nici casca n-o văd prea bine.

— Să lăsăm discuţia asta inutilă, spuse Victor. Ursu ne-a spus ceea ce a văzut... Mai bine să trecem în revistă situaţia. Cînd a apărut cortul? Cine sînt locatarii lui? Ce caută aici, lîngă noi, lîngă locul nostru?

— Cam greu de răspuns, îşi dădu Dan cu părerea. Ar trebui să-l acostăm pe cetăţean.

— În orice caz, continuă Victor, n-au venit în cursul nopţii. Cred că spre ziuă...

— Parcă l-am auzit pe Ţombi lătrînd, îşi aminti Tic. Nu cu mult timp înaintea bubuiturii. Un singur defect are javra asta. Nu ştie să vorbească.

— Ciudat, reflectă Victor. Înainte de zori... Prin urmare cunosc locurile... Şi nu stau departe de aici, sau nu vin de departe...

— Poate i-a adus o maşină, zise Ionel. I-a lăsat unde ne-a lăsat pe noi căruţa.

Dar nici el nu prea era convins de ceea ce spunea. Lucia îi respinse imediat ideea:

— Căruţa abia avea loc pe cărarea aceea... Cum să încapă, cum să se încumete o maşină, mai ales noaptea, printre atîtea gropi cu nisip? Eu cred că Victor are dreptate. Vin de undeva din apropiere.

— Mai întîi să facem o recunoaştere, propuse Tic. Să vedem dacă vin sau vine. Să profităm că ăla e în larg.

— Eşti nebun? se opuse Maria. Cum să te duci la cortul omului? Cu ce drept? Poate că e un om serios, poate că are treburi aici...

Tic îşi privi sora cu aer trist, compătimitor:

— Întotdeauna m-ai subestimat. Tu crezi că pe lume există un singur farmec, farmecul frumuseţii pe care, fie vorba între noi, ţi-l atribui cam ilicit... Există şi farmecul inteligenţei personificat de scumpul tău fraţior... Ţombi!... Marş!

Tic îşi însoţi comanda cu trei fluierături ca un tril scurt. Ţombi o zbughi spre cortul vrăjmaş, într-o goană nebună, şi-l văzură pitindu-se în nisip. După cîteva secunde, reapăru şi-şi reluă goana în sens invers. Cînd ajunse la Gorgan lepădă la picioarele lui Tip ambalajul elegant al unui pachet de ţigări.

— Prin urmare, explică Tic, cortul are un singur proprietar, cel cu cască albă, un individ care fumează ţigări "Tomis", chel, cu dinţi galbeni şi fără degetul arătător de la mîna stîngă. Şiretul de la pantoful drept e înnodat dublu...

Glumele lui Tic nu reuşeau totuşi să risipească valul de nelinişte care se abătuse asupra cireşarilor. El deveni şi mai simţit în clipa cînd Sherlock Holmes-ul de ocazie anunţă cu vocea serioasă:

— Ia uitaţi-vă ce scrie aici pe pachet! Precis cu un creion cu pastă... *Gorganul — mormînt dac suprapus. Tumul scit la bază.* Oare nu ne-am ars?

Probabil că le era dat cireşarilor să treacă din uimire în uimire în ziua aceeaa. Pachetul gol trecu din mînă în mînă, pînă ajunse din nou la Tic. Acesta, văzînd casca albă ieşind undeva la ţărm, făcu imediat o propunere îndrăzneaţă.

— Eu mă duc pînă la ăla prin apă şi ies pe mal lîngă el, ca să-mi trag răsuflarea... Aşa, de formă, că nu obosesc eu dintr-un fleac...

Tăcerea celorlalţi semăna cu o aprobare. Tic se aruncă în apă, înainte ca să aibă vreunul dintre ei vreme să se răzgîn-dească. Începu prin a se bălăci, apoi se avîntă în înot rapid. Se cam plictisi el pînă ajunse în dreptul căştii albe, pentru că era cale destul de lungă. Ieşi la mal ca un om care abia îşi trage sufletul. Mergea împleticindu-se, cu ochii închişi, şi se prăbuşi ca un sac la cîţiva metri de posesorul căştii. Sufla cu atîta putere, că năştea vîrtejuri de nisip. Cu coada ochiului înregistra însă înfăţişarea personajului de lîngă el. Mai întîi statura şi musculatura vecinului. Impresia era favorabilă. Apoi chipul lui de bărbat energic şi privirile-i prea leneşe ca să nu fie prefăcute. Avizul devenea precar. Între el şi vecin se afla o îngrămădire de beţe şi vergele

de fier, de rotițe, sîrme şi corzi.

— N-aveți cumva o barcă? se pomeni Tic întrebînd fără voia lui.

Vecinul cu cască albă pe cap rîse la început auzindu-i întrebarea, apoi se strădui să ia un aer de om deranjat. Se încruntă şi întrebă cu voce severă:

— Eşti iscoadă profesionistă sau de circumstanță?

"Aha, e un om cu carte, gîndi tînărul. Şi merge drept la țanc, nu cu ocolişuri. Şi parcă n-ar fi nici împotriva glumelor. Ia să-l încerc."

— N-am ştiut că vă ocupați cu astrologia, de aceea am venit la dumneavoastră cu o întrebare.

— Zău! rîse cu poftă casca albă. Nu puteai de pildă să mă întrebi dacă pot să răspund la bună ziua?

— Vă ofer scuze şi pretextul că eram obosit mort. Nici acum nu mi-am revenit.

— Dacă vrei să pari obosit, trebuie să înoți mai prost. Eşti de la corturile celelalte?

— N-aveți o țigară "Tomis" sau "Callatis"?

Casca albă începu să se uite la Tic mai bănuitor. Acesta însă cerceta cerul în căutarea unor nori, dar, negăsindu-i, se mulțumi cu valurile mării.

— Nu ştiu dacă o țigară poate să autentifice precocitatea unui copil...

Tic îşi întoarse brusc privirea spre vecinul său, dar era rîndul acestuia să cerceteze cerul şi marea.

— Cum vă închipuiți că aş fi făcut o asemenea cerere unui profesor... chiar dacă beneficiem de apropierea sau de depărtarea vacanței...

Casca albă deveni mai iscoditoare. Tic îşi reluă activitatea de astronom.

— Chiar şi în vacanță timpul are un anumit preț.

Invitația era clară. Tic trebuia să facă ceva pentru a repara "relațiile", folosind metoda forte:

— Am pus rămăşag cu prietenii mei de la "celelalte corturi" că în cinci minute vom ajunge la astfel de relații, că nu ne vom supăra de la o mică neînțelegere.

— Zău?! rîse iarăşi casca albă. Pe mine se pare că mă cunoşti. Eu în schimb nu ştiu nimic despre dumneata.

"Va să zică nu toți cei care-l cunosc îi sînt cunoscuți, deci e profesor", gîndi Tic.

— Eu sînt dintre aceia care vă cunosc fără să-i cunoaşteți. Numele nu v-ar zice nimic.

— Ei, asta n-o mai cred, îi spuse casca albă. Eşti prea tînăr. "Va să zică nu e profesor de liceu. Prin urmare e din ăia

mari, raționa Tic în gînd. Mi se pare că am cam feştelit-o. Ia să mai încerc o dată."

— S-ar putea să audiez şi eu cursuri interesante. Anumite discipline...

— Zău?! Dar cine ți-a insuflat pasiune pentru arheologie. Tic rămase trăsnit. Casca albă era deci un rival. Un arheolog care... Dar ce căuta el aici cu atîtea unelte de pescuit?

— O întîmplare, răspunse Tic fără nerv. Aveți pasiunea pescuitului?

— Şi a liniştei, mai ales a liniştei.

Noua invitație era şi mai limpede prin calmul cu care fusese rostită. Dar, pentru a nu se întoarce cu coada între picioare, cireşarul repetă cu totul inutil prima întrebare:

— N-aveți cumva o barcă? Vă rog să mă credeți că nu fac nici o glumă.

Tonul lui Tic ar fi avut darul să convingă un întreg consiliu pedagogic. Casca albă îl privi puțin cam chiorîş, deşi în sinea lui era convins că întrebarea fusese o glumă sau un pretext pentru ceva. Totuşi ca să nu se dea întîi el bătut, încercă să-şi încondeieze musafirul:

— Dacă eşti atît de bun înotător, de ce nu te-ai înscris la concurs?

Tic făcu mai întîi o mutră de bleg, apoi sări brusc, ca o lăcustă. Cuvintele îi explodau în gîtlej.

— Vă rog. Nu fac glume. Ce zi e azi? Şi ce oră?

Spaima de pe fața lui nu putea fi jucată. Profesorul îl crezu în pragul unei nenorociri.

— Azi e sîmbătă. Şi e ora... unu şi treizeci de minute.

Tînărul rosti un mulțumesc năprasnic şi se azvîrli în apă ca o săgeată. Trebuia să bată toate recordurile de înot, pentru a-i da altuia posibilitatea să le bată. Ajunse la corturi gîfîind cu adevărat şi într-o agitație de nedescris. Se repezi ca un hultan la Ursu:

— Barca, Ursule! Repede! Îmbracă-te. Premiul întîi e o barcă de cauciuc.

Parcă era în delir. Ceilalți încercară să-l calmeze, dar el se azvîrlise deja în pantaloni şi-n pantofi. Cămaşa parcă-i intra singură pe trup.

— Ăla-i arheolog şi nu mă interesează. Băteți-vă voi capul.

Ursu, văzîndu-l cu cîtă grabă se îmbrăca, îl imită ca un copil.

— Spune-mi ce-i, Ticuşorule! Spune-mi mai lămurit.

— Repede! Ursule! E unu şi nu ştiu cît. La patru începe concursul... Aoleu! Ştii să înoți?

7

Tic porni ca din puşcă înainte ca Ursu să-şi fi pus pantofii în picioare. După vreo cincizeci de metri, se prăbuşi în nisip. Ursu îl ajunse, îl ridică şi începu să-l scuture cu putere.

— Chiar dacă eşti nebun, tot trebuie să mă iau după tine. Dar, dacă nu eşti nebun, să ştii că eşti un neghiob, Ticuşorule. Mai întîi descalță-te şi pe urmă... Dacă vrei să ajungi undeva cît mai repede, să nu fugi aşa. După două sute de metri cazi mort şi numai targa te mai poate salva. Acum spune ce ai de spus. Limpede, ca să înțeleg.

Tic se supuse, deşi simțea cum îl arde nerăbdarea. Era bucuros că Ursu îşi iuțise paşii, fără să alerge însă.

— E un concurs, Ursule! Un concurs de înot pe un lac lîngă Constanța. Premiul întîi la o sută de metri, o barcă de cauciuc. Scrie pe toate afişele.

— Atîta scrie, sau mai scrie şi altceva?

— Doar nu vrei să cîştigi un vapor. Nici n-avem ce face cu el în sărăcia asta de apă.

Cei doi mergeau în ritm rapid. Tic era nevoit să alerge, pentru a ține pasul cu Ursu.

— Te-am întrebat ce mai scrie! Să nu ne irosim forțele degeaba, Ticuşorule.

— Mai scrie ceva, dar nu e important... Înscrierile s-au terminat ieri... Dar aranjăm noi.

— Asta nu-i important? spuse Ursu fără să încetinească însă pasul, deşi vestea, în alte condiții, l-ar fi făcut să se întoarcă la corturi.

— Parcă nu m-ai cunoaşte! Am atîta forță în mine că, nu ştiu, zău, dacă n-aş fi în stare să cîştig eu "suta". Dacă nu te primeşte, fac un tămbălău, că se amînă concursul cu un an de zile.

Mergeau, mergeau prin nisip.În sfirşit dădură de o potecă bătătorită.

— Numai să ajungem la timp, Ursule. Nu vezi nici o ocazie?

Ursu nu zări nici o ocazie, pentru că nu alesese drumul de țară care făcea un mare ocol, ci o potecă strîmtă care scurta calea spre şosea.

— Vedem noi cînd ajungem la şosea, răspunse el. Inspiră pe nas şi expiră pe gură. Rar! Şi calcă pe toată talpa piciorului, că nu faci sprint.

Tic îi urmă sfaturile. Realiză astfel un ritm uniform în mers, iar plămînii deveniră încetul cu încetul mai indulgenți, mai înțelegători față de eforturile lui.

— Tot nu vezi o ocazie? Ascute-ți ochii, Ursule, că e trecut de două.

Pe şosea, departe, în stânga se zărea într-adevăr un nor de praf.

— Acum e-acum, Ticuşorule! Sprint! Deşi nu cred că vom ajunge la timp.

Ca alungați de o haită de lupi, amîndoi fugeau spre şosea, în întîmpinarea unui camion care se zărea departe. Nici nu mai avură timp să raționeze în goana lor nebună. Poate că, dacă ar fi făcut semn cu mîinile, i-ar fi văzut şoferul. Camionul însă trecu în viteză, înainte ca ei să ajungă la şosea.

— Sîntem pierduți! urlă Tic disperat. Dacă am fi plecat cu un minut mai devreme... Hait!

Camionul se oprise la vreo sută de metri mai departe.

— Numai să nu fi rămas în pană! spuse Ursu, reluîndu-şi fuga.

Nici vorbă de aşa ceva. Şoferul, pur şi simplu, îi aştepta. Îi văzuse fugind şi-şi închipuise că aleargă după o ocazie. Îi pofti în față, în cabină. Prin cîteva fraze iscusite, Tic îl determină să-şi arate calitățile. Gigantul zbura pe şosea cu o asemenea viteză, că întrecea toate autoturismele pe care şoferul le prindea în raza vederii. Se ivi bineînțeles şi inevitabila barieră. Dar, pentru că şoseaua nu întretăia nici o cale ferată, bariera o constituia o cireadă de vaci. Obişnuite cu claxoanele, vacile nu se sinchiseau de graba celor din camion. Toate turismele pe care şoferul le întrecuse făceau coadă în urma camionului. Abia la capătul cirezii, Tic dădu cu ochii de văcar.

— Să dea Domnul să ajungi cît mai repede cu ele la abator! îl blestemă Tic.

— Mulțam' mult, domnişorule, îi răspunse văcarul, că tocmai acolo le ducem.

Camionul îşi reluă goana pe şoseaua asfaltată. De astă dată ținea piept sau spate autoturismelor care voiau să-l depăşească.

— Pană! se îngrozi Tic.

— Aş! Dar, dacă vreți să scurtați drumul spre lac, eu zic s-o apucați pe aici. Nu se poate să nu găsiți o ocazie.

Tic se uită cu asemenea ochi la şofer, încît acesta se văzu nevoit să adauge:

— Cum vreți. Eu vă duc pînă-n oraş. Că pe drumul ăsta nu-ncap nici turismele. Altminteri v-aş fi dus eu, nici o grijă.

Cei doi pasageri îi mulțumiră din toată inima şoferului şi îl rugară să le spună numele, pentru a-l aminti în carte. Îl chema Ioniță Buclă.

Drumul spre lac pe care îl indicase şoferul era o potecuță pietruită, pe care într-adevăr nu încăpea o maşină obişnuită. Tăblia indicatoare, înfiptă pe locul unde drumul se întîlnea cu şoseaua, se purtă extrem de crud cu cireşarii. Şoferul îşi închipuia pesemne că pasagerii lui vor să prindă focul de artificii, nu concursul de înot. Nici trei ore nu le-ar fi fost destul pentru a ajunge la lac.

— Ne predăm? întrebă Tic dezolat, aproape resemnat. Domnul şofer, din bunătate, ne-a făcut cel mai mare rău. În oraş găseam mai uşor o ocazie.

— Poate greşeşte indicatorul! îşi dădu Ursu cu părerea, fără să pună nici un preț pe vorbele sale.

În depărtare se auzea însă un zgomot de motocicletă. Pentru a-şi scuza planul pe care-l întocmise într-o clipă, Tic spuse cu toată convingerea:

— Mi se pare foarte liniştit şi sigur drumul... Tu opreşte motociclistul, Ursule, dacă nu are pe cineva în spate.

În timp ce Ursu ieşea la şosea, Tic meşteri ceva în tăcere pe lîngă stîlpul cu tăblița indicatoare. După două secunde, apăru radios. Prima motocicletă avea ambele locuri ocupate.

Ce-a de-a doua însă era liberă la spate. Tic făcu un semn cu mîna. Motociclistul opri fără voia lui:

— Ce vrei dom'le? Nu vezi că-s în întrecere cu celălalt? Am pus pariu că ajung mai repede la lac.

Tic îi arătă drumul mai scurt şi motociclistul se uită cu ochii căscați spre tăblița indicatoare:

— Ia uită-te, domle! Neghiobul n-a văzut că s-a dat drumul la motociclete? L-am luat! O damigeană de Murfatlar!

Ursu se scărpina de zor în cap. Fu cît pe-aci să deschidă gura, dar Tic i-o luă înainte:

— V-am ruga şi noi ceva, se adresă el motociclistului. Nu ne duceți pînă la lac?

— Cu plăcere. Dar nu pot lua decît un pasager.

— Urcă-te, Ursule! îşi îmboldi Tic prietenul. Apoi către motociclist: Aveți toate taloanele?

— Mi-au mai rămas vreo două. Dar le păstrez ca ochii din cap. Poftim, dom'le că-i dau drumul.

— Succes, Ursule! Şi ține-te tare. Dacă nu vor să te înscrie, spune-le la ce eşti campion.

Motocicleta care-l avea pe Ursu în spate porni de la bun început cu toată viteza. Parcă ar fi catapultat-o cineva. Tic rămase la marginea şoselei, aşteptînd o ocazie pentru sine. Maşini, mereu maşini. În sfîrşit, o motocicletă. Dar nu una. Un şir întreg. Şi multe cu locuri libere în spate. Tic voia să aleagă. Şi ochii lui căzură pe un "Simpson" în exces de viteză. Pesemne că făcuse el un gest aparte (sau poate din cauza unei maşini care se ivise pe şosea din direcție contrară, exact cînd "Simpson"-ul voia să depăşească o "Java"), pentru că motociclistul opri şi ascultă rugămintea lui Tic.

— S-a dat drumul pe-aici la motociclete?! întrebă el mirat. Da' ştii să te ții bine? Că eu gonesc cu o sută, mai ales pe drumul ăsta.

Tic se urcă în spate, dar, la două secunde după ce motocicleta porni, îi făcu semn şoferului să oprească.

— Mi-am uitat ceasul, se scuză el şi alergă repede pe şosea.

Cînd ajunse lîngă stîlpul indicator se opri. Se uită în dreapta, în stînga, apoi scoase dintr-un boschet un alt stîlp cu un disc în vîrf şi cu o motocicletă frumos desenată pe disc. Desenul interzicea circulația motocicletelor pe drumul acela strîmt, pietruit, care ducea la lac. Puse stîlpul în locul în care fusese cu cîteva minute înainte, ca să nu încurce circulația, apoi o zbughi spre "Simpson".

Motocicleta zbura, nu alta, pe drumul neted, ca-n palmă, şi fără nici o cotitură. Mergea cu o asemenea viteză, încît prinse din urmă cealaltă motocicletă, care-l avea pe Ursu în spate. Dar nu pentru că proprietarul ei ar fi voit să fie ajuns, ci pur şi simplu pentru că avea o pană de motor. Tic

opri "Simpson"-ul şi schimbă locul cu Ursu. Începea chiar să-l amuze jocul. Nu mai avea nici o teamă că marele favorit va întîrzia la concurs. Altceva îl preocupa. Înscrierea la concurs. În sfîrşit "M.Z."-ul de 175 care-l dusese pînă atunci pe Ursu fu pus în stare de funcționare. Proprietarul, gelos pe "Simpson"-ul care-l depăşise, acceleră al maximum. Cam la un kilometru de lac (se vedeau deja instalațiile sportive), "M.Z."-ul ajunse "Simpson"-ul. Bineînțeles pentru că acesta din urmă era în pană. Tic făcu o asemenea pledoarie la urechea conducătorului său despre solidaritatea dintre motociclişti, încît acesta opri şi se duse să-şi ajute confratele a cărui motocicletă avea într-adevăr o pană gravă.

— Acum e momentul, Ursule! Avem timp s-ajungem şi pe jos.

După ce mulțumiră călduros celor doi conducători, preocupați să schimbe un ax, cireşarii îşi continuară pe jos aventurosul lor drum către lac. Pe la jumătatea căii care le mai rămăsese de parcurs, întîlniră un milițian foarte grăbit, ceea ce nu-l împiedică însă să se oprească şi să-i întrebe pe paşnicii pedestraşi dacă nu cumva au întîlnit în drumul lor nişte motociclete.

— Un "Simpson" şi un "M.Z.", răspunse Tic prompt. Sînt în pană la cinci sute de metri de aici.

— Mărcile le-am dibuit eu după sunet. Las' că vin încoa'.

După cîțiva metri de mers, Tic se întoarse pentru a-şi face datoria:

— Dar să ştiți că n-au nici o vină motocicliştii. S-a jucat cineva cu semnul de circulație. Nu era bine înfipt în pămînt.

După mai mulți metri se întoarse şi milițianul:

— Dar dumneavoastră de unde ştiți?

Tinerii cireşari dispăruseră însă printre boschetele din apropierea bazei sportive. Mergeau veseli, fără să se grăbească, siguri că toate căile le sînt deschise. Auziră însă în depărtare o voce rostind nişte cuvinte care-i transformară pe loc în ogari.

"Atenție! Seria a treia la start."

Trebuia să se întîmple şi asta. Ceasul lui Tic se oprise, iar Ursu, în graba plecării, nu se mai gîndise să şi-l ia pe al lui. Trecură în goană printre mese şi scaune, prin săli şi coridoare, străbătură în diagonală postamentul ocupat de fanfară, despărțiră în două un grup de spectatori, pînă ajunseră, în sfîrşit, la masa juriului. Cum nimeriseră acolo, ce miros îi dusese exact acolo, asta n-o mai puteau şti. Curajul însă li se topi cînd dădură cu ochii de oamenii de la masă, cînd văzură mulțimea de gazetari şi de fotografi, aparatele de filmat, steagurile, cupele, insignele... Dar undeva, pe o masă mare, se afla şi o barcă de cauciuc nouă, nouță, frumoasă, elegantă, încăpătoare.

Tic se înfățişă la cel pe care-l credea preşedintele juriului I şi-şi expuse cu atîta căldură cauza, că omul acela, bătrîn şi serios, cu atîtea hîrtii şi diplome în față, asaltat de atîția oficiali, gazetari şi fotografi, începu să caute cele mai alese cuvinte de scuze. Nu putea face nimic. Mai rămăseseră în concursul pentru o sută de metri două serii cu toate locurile ocupate. Nu era nici o posibilitate.

— Poate la concursul de sărituri de pe trambulină. Într-o oră reuşesc eu (îi spuse în şoaptă) să te adaug pe listă. Te trec eu pe listă...

— Nu ştiți ce premiu e?

— Un echipament de scafandru cu puşcă...

Înfrînt, distrus, Tic se întoarse la Ursu, dar, uitîndu-se printre spectatori, descoperi o cunoştință veche, între alte cunoştințe. Pionierii erau în tribune! Şi, în mijlocul lor, da, în mijlocul lor era... salvatorul! *Teodor T.!*

Din doi paşi, Tic ajunse la preşedintele juriului. Figura lui luată parcă dintr-un tablou de Murillo îl făcu pe omul bătrîn şi serios să abandoneze pentru o clipă oficialii.

— V-aş ruga să-mi citiți numele din ultimele două serii...

Rugămintea fusese rostită cu o asemenea voce, încît singura scuză pe care o găsi preşedintele fu aceea de a ridica din umeri în semn că nu se poate împotrivi. Ultimul nume da, ultimul nume din ultima serie era Teodor T. Cireşarul arătă cu mîna spre Ursu şi-i spuse preşedintelui ca o mîngîiere:

— Eu l-am înscris. Numele lui e Teodoru Tudor, dar mi se pare că funcționarul a uitat să treacă un "u" şi a scurtat prenumele... şi, mi se pare, l-a întinerit cu vreun an...

— Asta n-are nici o importanță, se bucură preşedintele, rectificînd pe loc erorile funcționarului. Să se pregătească repede. În două minute se dă startul.

În fața întregii adunări, Tic îl sărută pe obraz pe extraordinarul preşedinte care nu părea deloc nemulțumit de gest, mai ales că auzise un glas printre spectatori rostind o zicală cu privire la copii şi părinți foarte măgulitoare pentru el. Văzîndu-l pe Ursu îndreptîndu-se spre start, Tic, uşurat, îşi spuse numele pentru a fi trecut pe lista candidaților la plon-joane. Preşedintele îi făcu un semn complice din ochi şi chiar îi spuse în şoaptă:

— Fac şi eu parte din corpul de arbitri...

Ultima serie urma să hotărască soarta bărcii de cauciuc, deşi se părea că învingătorul seriei a doua nu va mai fi întrecut. Era un înotător cunoscut. Parcursese suta exact într-un minut. Privea spectatorii rezemat cu coatele de barca de cauciuc. O fată frumoasă, cu părul roşu, se ridică din tribună şi-i făcu semn cu mîna. Tînărul o văzu şi-i răspunse prin bezele şi printr-o mişcare largă care indica plăcerea unei plimbări în doi cu barca...

"N-ar fi păcat!? îşi spuse Tic. Asta nu-i barcă pentru două persoane..."

Suta se alerga în linie dreaptă pe nişte culoare despărțite de panglici albe. Sosirea avea loc chiar în fața mesei juriului. Cronometrorii de la sosire îşi potriviră ceasurile. Fiecare răspundea de un culoar. Cu toate acestea, privirile lor ținteau concurentul de pe culoarul III. Şi acesta era un înotător cu renume, component al unei echipe fruntaşe de polo şi deținător al cîtorva cupe pentru performanțe, care cu cîțiva ani în urmă constituiseră recorduri.

Ursu avea culoarul IV. Statura lui atletică, musculatura impresionantă atrăseseră ca un magnet privirile multor spectatori.

— Oare cine o fi? se auziră şoapte în mulțime. Asemenea muşchi n-am văzut nici la circ.

Ursu era atît de emoționat de tot ceea ce i se întîmplase în ultimele ore, de prezența lui acolo în fața unei asemenea mulțimi, încît i se părea că trăieşte un vis. Îşi închipuia cursa uşoară, nu credea că e un concurs la care participă campioni şi recordmeni. De la celălalt capăt, Tic simțise ceva. De aceea îi făcu semn cu mîna. Cînd se crezu observat, îşi duse arătătorul la ceas, apoi îl ridică în sus. Voia să spună să parcurgă suta în mai puțin de un minut. Ursu se frămînta, neînțelegînd ce înseamnă gesturile din ce în ce mai crispate ale lui Tic. Se uită şi mai atent şi atunci văzu trei degete ridicate în sus. "Trei?" gîndi el şi pricepu îndată. Culoarul III. Dar în acea clipă se dădu startul. Toți concurenții săriră în apă în acelaşi timp, numai Ursu sări cu cel puțin o secundă în urma lor.

Toți spectatorii observară întîrzierea lui Ursu. Parcă ar fi pierdut startul. Parcă ar fi aşteptat anume să sară ceilalți înaintea lui. Tribunele comentau cu predilecție acest eveniment. În față, la sosire, Tic îşi dusese disperat mîinile la ochi. Aşa trebuia probabil să se întîmple. Să fie a altcuiva barca de cauciuc.

Pe culoare se dădea o bătălie cumplită. Seria era foarte puternică. Înotătorul de pe culoarul III luase un avans apreciabil față de ceilalți concurenți. Ursu venea însă vijelios din urmă. Nu se vedea decît casca albastră de pe culoarul III şi ea era la vreo patru metri înaintea lui. Făcu apel la toate forțele lui. Şi deodată tribunele se ridicară în picioare. Începură să se audă strigăte. Un om slăbuț, cu pălărie de paie pe cap, ridicase amenințător pumnii spre un individ uriaş de lîngă el, care urla ca un trombon:

— Hai, trei! Hai, trei! Hai, Mircea! Ha! Ha! Hai, trei! Ha! Ha! Hai, trei!

Cronometrorii, juriul, gazetarii uitaseră de celalte culoare. Toți ochii erau ațintiți spre lupta care se dădea între III şi IV.

— Iese record! striga un gazetar. Cum a putut să piardă startul?!

Cu vreo zece metri înainte de linia de sosire, casca neagră de pe culoarul IV era la un sfert de metru în urma căştii albastre de pe culoarul III. Apoi căştile dispărură în apă şi nu mai ieşiră decît pe firul liniei de sosire. Casca albastră rămăsese cam la un metru în urma căştii negre.

Mulțimea delira. Cronometrorul de pe culoarul IV sări ca apucat, cu ceasul în mînă, de pe platforma lui, drept în apă. Fotografii se-mbulzeau, iar în tribune un cetățean mic şi slab, cu pălărie de paie, îi spunea unui uriaş care pînă atunci uriaşe ca din trombon:

— Ce ți-am zis eu! Ai văzut că le-a dat handicap! Ca la curse, dom'le! Ha! Ha! Handicap! Ha! Ha! Handicap!

— Ei şi?! îi răspunse trombonul. Ce, a doborît recordul mondial?

Slabul îi aruncă o privire care exprima un profund sentiment de milă şi compătimire.

Ursu se descotorosi de armata de gazetari şi fotografi care-l înconjuraseră. Ochii îi erau numai la barcă. Preşedintele îi strînse mîna:

— Dacă nu pierdeai startul, cădea recordul. Îmi pare foarte rău. Mi se pare că l-ai egalat...

Tic înțelese. Prin urmare, barca le aparținea. Înaintă juriului legitimația de sportiv a lui Ursu şi, după ce-şi văzu prietenul semnînd pe nişte hîrtii şi tabele, se apropie şi-i spuse la ureche:

— Acum trebuie să mă aştepți şi tu... Am mari şanse să pun mîna pe un echipament de scafandru cu puşcă...

CAPITOLUL XI

1

Cei de la Gorgan nu se puteau împăca deloc cu ideea neputinței. Din cele cîteva cuvinte rostite de Tic, înțeleseră că există undeva şanse pentru procurarea unei bărci. Şansele li se păreau însă atît de iluzorii (nu pentru că şi-ar fi subestimat prietenul, ci din pricina valorii obiectului), încît organizară ei un concurs de idei — fără premii — avînd ca temă unică găsirea unui "surogat" de barcă, a oricărui obiect care putea să țină locul celui de care aveau atîta nevoie. Ştiau, erau convinşi că fără barcă, sau un obiect asemănător, era cu neputință să-şi continue cercetările.

— Auzi! se înfurie Dan. Să ni se zădărnicească expediția din cauza unei nenorocite de bărci. Zău, parcă aş visa că sînt în pragul paradisului, că e un tigru în urma mea, că nu trebuie să fac decît un pas pentru a mă scălda în fericire şi a scoate limba la tigru, cum ar spune Tic, dar picioarele nu vor să mă asculte, îmi atîrnă inerte, parcă n-ar fi ale mele. Voi n-ați trăit asemenea visuri?

— Lasă în pace, visurile! se răsti Lucia la el. Mai bine gîndeşte-te la o soluție!

Nu era nevoie însă de o asemenea invitație. Fiecare îşi bătea capul pentru a găsi ideea cea mai bună. Cîte propuneri, unele absurde, nu se făcură în acele ore! Tot ce le venea în minte era rostit cu glas tare. Pentru plută nu aveau lemne ("Oare nu e vreun şantier prin apropiere?" întrebase Lucia); pentru o barcă rudimentară nu aveau scule, scînduri şi catran ("Oare nu e vreun loc de promenadă cu barca?" întrebase Dan); cineva venise chiar cu ideea îmbogățirii pieptarului de plută cu mingi, cu camere de bicicletă, de motocicletă.

— O bărcuță cît de mică! se tot ruga Ionel. Şi o jucărie ar fi bună în situația noastră.

— O bărcuță! strigă Dan. Întîi să pun cîteva lucruri la punct. Primo: să nu vă mai legați de visurile mele! Secundo: să-mi încredințați fetele pentru treaba asta. Terzo: să-mi spuneți, după calculele voastre, dacă drumul acesta de țară e frecventat de vehicule.

Numai "terzo"-ul lui Dan fu luat în considerare, aceasta pentru că tinerii se agățau de orice idee, oricît de absurdă ar fi fost.

— Ce ai cu drumul? îl întrebă Ionel. Vrei să jefuieşti vreun țăran de căruță?

— Dacă nu-mi răspundeți imediat, îmi "sinucid" ideea. Unu, doi, trei!

La trei, îi răspunse Lucia, după ce făcuse cu mîna un semn nu prea favorabil la adresa lui Dan:

— Vehicule?! Nu trec decît căruțe — cam două, trei pe zi.

— Atunci sîntem salvați! Bineînțeles dacă o aprobați pe Lucia şi vă declarați astfel complici cu geniul meu. Nu-i aşa că animalele rabdă de sete mai uşor decît oamenii?

— Eşti nebun? îi spuse Maria, dar cu un ton de întrebare. Vrei să furi fîntîna? N-ai văzut că e făcută din ciment?

— Dar ciutura? se prefăcu Dan bucuros?

Toți se uitau la el cu compătimire. Victor însă îi prinsese ideea:

— La urma urmelor, vitele pot să bea şi din ciutură, spuse el rîzînd.

— Ideea! descoperi Ionel, lovindu-se cu mîna peste frunte. Dan, eşti un geniu!

— În lipsa lui Tic, îl corectă cel lăudat. E cam mică bărcuța, dar tot înseamnă că avem ceva care pluteşte.

Îşi amintiră toți teica de lîngă fîntînă. Nu era mult mai mare ca o covată, dar, în disperarea lor, îi exagerară dimensiunile, transformînd-o în transatlantic.

— Acum spuneți-mi dacă-mi dați fetele în echipă şi dacă mă proclamați şef. Vreau să mă simt şi eu o dată în viață în pielea unui şef.

Dan plecă imediat spre fîntînă cu Maria şi Lucia după el. Era un şef modern. Întîi el şi pe

urmă fetele. Dar augurii nu-i erau favorabili (în postura aureolată pe care şi-o cucerise).

Din vîrful Gorganului, Victor şi Ionel priveau regiunea înconjurătoare. Se uitau mai ales după prietenii lor care mergeau în marş forţat spre fîntînă; din cînd în cînd însă făceau şi cîte un tur de orizont. O dată sau de două ori privirile lor trecură de la cortul străin la proprietarul lui, care abia se zărea undeva departe pe malul mării.

— Toată ziua n-a dat pe la cort, oare ce face acolo? întrebă Ionel.

Dar Victor nu-l asculta. El avea alte preocupări. Şi cum faţa lui nu trăda nici un semn de bucurie sau măcar de bună dispoziţie, Ionel înţelese că preocupările lui erau grave. Se codea să-l întrebe. Se mulţumea să se uite la el cu coada ochiului, să-l observe pe furiş. Dar nu se alese cu altceva decît cu concluzia că Victor compara culoarea mării cu culoarea lacului salmastru. Pentru că nu făcea altceva decît să-şi poarte privirile cînd la lacul din spate, cînd la marea din faţă. Nu se sinchisi să-l întrebe:

— Crezi că nuanţele de culoare se apropie între ele?

Spre suprinderea lui, îl văzu pe Victor tresărind şi auzi un răspuns care-l făcu, la rîndul său, să tresară.

— Vom vedea noi imediat! Eşti dispus, Ionel, să facem o plimbare în larg? Pentru mai multă siguranţă să luăm pieptarul de plută cu noi.

Prin urmare, Victor nu făcea o propunere, ci îşi exprima o dorinţă, poate chiar o hotărîre. Ionel se declară de acord şi astfel cei doi porniră într-un înot de lungă distanţă. Îşi treceau unul altuia pieptarul de plută cu schimbul. Depăşiră linia cortului străin, depăşiră mai tîrziu linia proprietarului cortului. Se opriră din înot departe, cînd Gorganul se văzu ca o movilită.

— Acum dă-mi mie pieptarul, spuse Victor. Eu mă transform în plută, iar tu fă tot ce poţi ca să te urci pe spatele sau pe pieptul meu şi să stai drept cîteva secunde. În acele secunde de echilibru trebuie să te uiţi drept înainte şi să fotografiezi totul.

Propunerea lui Victor era cam ciudată, mai ales că n-o îmbogăţi cu nici o explicaţie. Cei doi începură jocul de-a pluta şi de-a catargul. Se răsturnau însă mereu, mereu, fără să reuşească nici o clipă un echilibru perfect. Într-un moment al jocului, cînd Ionel reuşi să urce în genunchi pe spatele lui Victor, văzu ceva care-l dezechilibră, retezîndu-i prima încercare cu şanse reale de reuşită. După ce ieşi din apă, îi spuse lui Victor:

— Ăla mi se pare că a pornit spre noi. Vine rapid încoace.

— Pînă ajunge aici, îl linişti Victor, mai avem vreme să încercăm. Gata?

Ionel se mai chinui de cîteva ori fără nici un rezultat, dar tot reuşi pînă la urmă să stea cîteva secunde drept ca o lumînare pe spatele lui Victor, privind, aşa cum acesta-i ceruse, drept înainte.

— Fotografiază, Ionel! Fă-ţi o imagine precisă.

Dar nu apucă să termine fraza pentru că, bîldîbîc, Ionel îşi pierdu echilibrul şi se prăbuşi în apă. Ieşi însă repede la suprafaţă, pentru a-şi anunţa victoria.

— Am făcut o fotografie sigură, Victor. Să n-ai nici o grijă. Casca albă se apropiase între timp la vreo cincizeci de metri de ei. Dacă ar fi avut un ochean, tinerii ar fi citit în ochii celui care se apropia nedumerire, surpriză, poate chiar şi spaimă. Cireşarii porniră însă înapoi spre ţărm, unul după altul, într-un înot economic şi, pentru ca nu cumva casca să-şi închipuie că fac asta de teamă, îşi aleseră o direcţie de întoarcere care trecea prin apropierea punctului alb. Încă înainte de a ajunge în dreptul lui, cireşarii îşi recunoscură vecinul. Îl salutară politicoşi, dar primiră un răspuns cam mormăit. Era asistentul de la Histria!

— Oare ce caută aici? întrebă Ionel cînd ajunseră destul de departe ca să nu mai poată fi auzite vorbele lui.

— După cîte îmi amintesc, prichindelul spunea că asistentul şi-a luat concediu. Poate că a venit pur şi simplu pentru odihnă... poate pentru anumite preocupări arheologice... Ciudat, ciudat!

— Foarte ciudat! întări Ionel opinia lui Victor. Trebuie să-l iscodim.

— Deocamdată să-l lăsăm în pace. Acum, te rog să developezi fotografia. Cu mare grijă.

Ionel deveni dintr-o dată trist. Ce putea să-i răspundă lui Victor?

— N-am văzut nimic, absolut nimic. Bucuria cea mare a fost c-am reuşit să stau în echilibru.

Victor părea surprins de răspunsul pe care-l auzea.

— Gîndeşte-te bine, Ionel. Aminteşte-ţi bine! În ce constă acest nimic?

— În apă. Atît. Numai apă. Gorganul era o movilită undeva în stînga. Abia se zărea. Încolo un întins de apă. Ţărmul nici nu se vedea.

— Mi-am închipuit, răspunse Victor. Eram sigur. Dar e mai bine c-am verificat... Da, da... Se

complică enorm lucrurile. Nici barcă n-avem, pentru că teica aceea nu e bună decît pentru comicării. Şi, chiar dacă am avea o barcă bună, nu prea văd cum am ieşi din complicațiile acestea...

— Ce complicații? Şi de ce să nu ieşim? Am fost în situații mult mai grele, Victor.

— Ştiu, Ionel. Dar de astă dată avem împotriva noastră cel mai puternic inamic: *timpul.* V-am mai spus. Şi să ştii că nu exagerez. Şi-a mai căzut şi pacostea cu barca pe capul nostru.

Pacostea fusese însă alungată, precum bine se ştie. Tandemul Tic-Ursu o preschimbase în fericire. Într-o fericire care, din fericire, nefericea pe unul dintre cireşari.

Dan, Maria şi Lucia făcuseră o adevărată baie de nămol pînă reuşiseră să mişte teica. Erau toți negri şi pe trupuri şi pe fețe. Chipul lui Dan părea însă luminat de nimbul triumfului.

— Pentru un purceluş ca Tic, e tocmai nimerită, spuse el, frecîndu-şi mîinile de bucurie.

Dacă ar fi ştiut el cît de perspicace era rostind cu anticipație drăgălaşa insultă!

Teica se eliberase din chingile care o țineau prinsă de nişte trunchiuri groase de lemn, înfipte în pămînt. Era însă cam mică. Nu putea cuprinde decît trupul firav al unui băiat sau corpul grațios al unei fete. Starea ei cam murdară îl determinase pe Dan să aleagă prima destinație.

Purceluşul însă nu era departe de locul insultei. Văzînd mogîldețele negre care scormoneau pămîntul, se opri pe loc, pentru a căuta cu privirea nişte tufişuri în care să se ascundă.

— Ce drum! se înciudă el. Tare aş fi vrut să-i surprind pe dracii aceia negri de lîngă fintînă, Ursule. Unde să mă ascund?

— După mine! îl invită Ursu. Sau după barcă. Mi se pare că ai în față concurența.

— Probabil că m-au tîmpit săriturile în apă şi aplauzele. N-ai putea să fii mai limpede şi să-mi spui, aşa ca să înțeleg şi eu, ce se petrece acolo?

Ursu îi satisfăcu rugămintea spunîndu-i că, dacă nu-l înşală privirea, fetele şi Dan au mutat teica de la locul ei şi se pregătesc s-o transporte ca pe o targă. Tic pricepu şi-l cuprinse un rîs nebun. La fel de brusc însă rîsul încetă.

— Ursule! Hai să ne ascundem după barcă. Ține-o în față ca pe-o pînză. Ah! Ce păcat că n-am umflat-o. Zău! Hai să ne ascundem şi să țipăm la ei. Să treacă măcar cîteva minute prin stările pe care de atîtea ori mi le-au batjocorit.

Ursu se prinse în joc şi-n tăcerea amurgului răsună un "ho" gros, înfiorător. Dracul şi drăcoaicele de la fintînă scăpară teica din mîini şi întoarseră într-o clipă capetele spre direcția de unde venise strigătul. Privirile lor întîlniră în cale un obiect ciudat, pe care spaima şi ceața amurgului îl transformară în ceva dătător de moarte. Într-o clipă, dracii se făcură nevăzuți, alegînd unica ofertă de ascunziş: fîntîna.

— Şi dacă-i un țînc? întrebă Dan, tremurînd ca bătut de friguri.

— Să nu fie cineva de la miliție! şopti Lucia înspăimîntată, dar bîntuită ca întotdeauna de luciditate.

Tic nu prelungi jocul. Bucuria lui era prea mare ca să nu i se facă milă de nişte bieți nenorociți. Ursu zvîrli un semnal binecunoscut, pe care Tic îl însoți cu cîteva fluierături. Dracii erau de astă dată furioşi. Cu mîinile în şolduri, aşteptau să se răfuiască. Dar mai era şi barca de cauciuc, mai era şi costumul de scafandru şi mai ales puşca lui Tic, aşa că noii veniți, în loc de vorbe de ocară, primiră pe față, pe brațe, pe piept nişte pete de noroi care nu le întunecară însă strălucirea.

— Tot trebuia să vă mînjiți şi voi, îi consolă Dan. Noi ne-am scurs toată vlaga scoțînd din chingi covată asta blestemată... aşa că...

Dan era cam bosumflat. Ideea lui căpătase valoarea unei cepe degerate.

— Nu mi-e dat mie să ajung şef... Asta-i! Trebuie să mă mulțumesc cu rolul de supus.

Luă totuşi parte alături de ceilalți la acțiunea de repunere a teicii în funcțiunile ei de toate zilele.

Apariția bărcii schimbă atmosfera de la corturi. Pînă şi lui Victor i se înseninase fața. Trofeul cucerit cu atîta trudă deveni repede obiectul predilect al fiecăruia. I se lăudau calitatea, mărimea, confortul, eleganța. Mai ales după ce barca fusese umflată. O parte a tandemului care-l cucerise era uimită de ingratitudinea celor salvați de la moarte. Cealaltă parte îi făcu însă semn cu ochiul şi arătă cu mîna în direcția în care fusese zvîrlit superbul costum de scafandru. Tic îşi strînse imediat antenele care umblaseră cîteva clipe în căutarea laudelor şi propuse o vînătoare de peşti cu puşca. Aceasta, din entuziasm. Pentru că era aproape seară şi nu se mai putea vedea sub apă.

— Atunci măcar să facem o plimbare cu barca în linişte serii, se rugă el.

Dar nici această propunere nu fu acceptată. Cireşarii nu aveau răgaz pentru distracții inutile. Trebuiau să se sfătuiască, să facă planuri, să ia hotărîri. Tic se uită cu jind la barcă înainte de a intra în cort. Tare l-ar fi atras o plimbare în noapte.

Tîrziu, tîrziu, după ce toți adormiseră, la ora de mijloc a nopții, barca se legăna, sub o lumină cețoasă, pe apele foşnitoare ale mării. Dar nu silueta lui Tic se înălța din apă, ca o statuie. Era silueta unei fete care-şi lăsa trupul alintat de razele lunii. De după un cort, doi ochi de jăratic o zăriră şi omul avu senzația că asistă la naşterea Afroditei din spuma mării. Horele îi ascunseseră însă părul de aur într-un voal negru.

2

O dată cu ivirea dimineții, barca primi însă destinația pe care i-o hărăziseră cireşarii. În timp ce ceilalți rămăseseră la mal pentru a confecționa geamandurile, Victor şi Ionel refăcură, cu ajutorul ei, plimbarea din ajun. Fiecare cu cîte o lopată în mînă, lovea apa cu putere, imprimînd bărcii o viteză amețitoare. Depăşiră punctul pe care-l atinseseră în ajun (îşi dădură seama de acest lucru trăgînd nişte coordonate imaginare care legau țărmurile golfulețului) şi, numai cînd ajunseră în fața deschizăturii pe care urmau s-o cerceteze, făcură cale întoarsă. Victor se ridica din cînd în cînd în picioare, pentru a privi mereu înainte. Părea că țărmurile golfului, din dreapta şi din stînga lui, nu-l interesează. Nu avea ochi decît pentru movila de pămînt care se mărea văzînd cu ochii (aceasta era, cel puțin, impresia lui Ionel). Dar nici drumul acesta cu barca şi observațiile culese nu avură darul să-l debaraseze pe Victor de preocupările sale nemărturisite. Ionel îl vedea în continuare abătut şi ghicea că aerul de bună dispoziție de pe fața lui era rezultatul unor eforturi de voință, nu era expresia adevăratei sale stări. De aceea, într-un moment de tăcere, Ionel hotărî să afle cauza preocupărilor prietenului său, sau măcar să-i dea a înțelege că, oricît se va strădui, nu-şi va putea ascunde cu totul frămîntarea.

— Eu cred că, dacă ne-am mărturisi toți gîndurile, oricît de grave ar fi, am găsi mai uşor o soluție de... cum să-ți spun... E mai bine să dăm pe față tot ceea ce gîndim!

Pe Victor nu-l surprinseră deloc vorbele lui Ionel. Făcu gestul unui om care nu are ce să ascundă.

— Mă preocupă într-adevăr un lucru foarte grav, Ionel. O idee apărută din senin, care s-a transformat în obsesie. Nu vreau altceva decît să mă conving de adevărul sau neadevărul ei, sau, mai bine zis, vreau să mă conving dacă e bine s-o luăm în considerare. Nu fug de colectiv, să nu-ți treacă prin cap aşa ceva. Eu nu mă simt viu decît între voi toți. Numai atunci îmi înfloresc gîndurile. Cînd sînt singur, zău, Ionel, parcă mă simt copil. Am temeri, sfieli, incertitudini... Dar nici nu e bine, aşa cel puțin cred eu, să transformi un subiect de discuție în gînd. Mai am de făcut o ultimă verificare, înainte, poate, de a vă oferi linişti sau nelinişti... Ah... dacă s-ar fi petrecut totul cu cîteva săptămîni mai devreme!

— Sau acum doi ani, cînd eram în căutarea Laurei, îşi aminti Ionel. Cine ştie peste ce sirenă vom da acum!

Norii unei nostalgii trecătoare acoperiră pentru o clipă vederea lui Victor. Ionel îl văzu cum îşi scutură capul, parcă pentru a se descotorosi de o greutate. Cînd ajunseră în dreptul cortului străin, cei doi îl zăriră pe asistent umflînd o saltea de cauciuc. Rezemate de cort se aflau o sumedenie de unelte de pescuit. Făcură amîndoi semne de salut cu mîna, dar nu primiră nici un răspuns.

— Sînt sigur că ne-a văzut, şopti Ionel. L-am zărit cînd şi-a întors capul spre noi. Ciudat!

La țărm îi aştepta Tic. Prîslea era cam supărat. Furat de nişte treburi care-l îndepărtaseră de corturi, nu asistase la plecarea bărcii în prima ei misiune. Şi nimeni altul nu dorise cu atîta ardoare să-i facă botezul. Din mîndrie, nu-şi mărturisi supărarea. Victor însă îl pricepu şi-l invită la o plimbare de recunoaştere, cu barca, pe lac.

"Un surogat de plăcere, îşi spuse Tic în sinea lui. Eu trebuia să inaugurez barca. Eu şi cu Ursu."

Bineînțeles că primi invitația lui Victor, ba chiar se prefăcu bucuros. Victor profită de faptul că erau singuri şi-i spuse pe şoptite:

— Nu fi supărat, Ticule. N-am făcut noi prima incursiune cu barca. A mai folosit-o cineva astă-noapte. Nu ştiu cine, nu ştiu pentru ce. Nu ştiu decît că Țombi n-a lătrat... Dar asta o ştii şi

tu...

Tic trecu fulgerător în revistă pe toți cei de lîngă corturi, apoi se uită în ochii lui Victor. Dar, văzînd nepăsarea acestuia, tăcu şi nu găsi altceva mai bun de făcut decît să-i urmeze exemplul.

Lîngă corturi se confecționau geamanduri din nişte trunchiuri găsite undeva pe malul mării de Ursu. Tot el le cărase. Tot el le tăiase în bucățele cu securea care nu lipsea niciodată din bagajele cireşarilor, tot el, la sugestia Luciei, le dăduse anumite forme (cuburi, paralelipipede, piramide, sfere), pentru a fi mai lesne deosebite, dar mai ales pentru a fi transformate în elemente precise de direcții şi calcule.

Ideea ingenioasă a Luciei îl mai învioră pe Victor, fără să-i alunge cu totul frămîntarea.

— Ar fi bine să le şi numerotăm, sugeră el. Cubul 1, cubul 2, cubul 3 şi aşa mai departe... Sau mi se pare că am sosit cu întîrziere.

Balizele fuseseră numerotate. Numai că numerele nu se distingeau prea bine, pentru că în ambele corturi nu existau decît pantofi negri sau maron.

— Şi tenişii mei albi! țipă Ionel. Voi credeți că mama nu mi-a pus în bagaje vopsea alba? Dacă într-un minut nu sînt cu ea înapoi...

Se întoarse triumfător, ținînd în mînă un borcan plin, care ar fi ajuns pentru vopsitul ambelor corturi, nu pentru imprimarea cîtorva numere pe lemn. Existau şi frînghii pentru legarea balizelor (fetele cumpăraseră din oraş cîțiva colaci în plus), şi cuie pentru a fi preschimbate în scoabe prin care să treacă frînghiile, şi securea cu care să bată cuiele, dar nu existau bolovani cu care să fixeze geamandurile pe fundul apei. Aceasta era problema. Pietricele şi chiar pietre mai mari se găseau pe plajă, dar bolovani care să atîrne greu nu se vedeau nicăieri. Țărmul nu era pietros în acele locuri, sau poate era mai în adînc.

— Poate găsim în Gorgan, spuse Victor. Nu trebuie neapărat să dezgropăm morții, dar n-ar strica să scrijelim scoarța Gorganului.

Fetele şi Dan rămaseră la legatul funiilor şi numerotarea geamandurilor, iar ceilalți plecară, în cap cu Ursu, spre Gorgan. Lopata mică, mînuită însă cu îndemînare de Ursu, făcu la iuțeală cîteva gropi de sondaj. Într-una dintre aceste gropi, la poalele movilei şi toate aproape de învelişul ierbos, lopata se izbi de ceva tare. În cîteva minute apăru, în toată splendoarea lui, un bolovan, pe care însă nici Atlas nu l-ar fi putut ridica pe umeri. Din fericire, în jurul gigantului, se aflau o sumedenie de puişori, adică nişte bolovani cît toate zilele.

— Putem să-i cărăm cu barca, spuse Tic insinuant.

— Şi pînă la barcă? întrebă Ionel. Mă doare inima cînd mă gîndesc la cineva...

— Tot cu barca! spuse Tic. Pentru că pe mine mă doare cu adevărat inima, nu poetic. Dar nu cu barca aia. Cu zdreanță. Măcar să facă şi ea ceva înainte de a o îngropa.

Ursu, care de cîteva clipe se uita într-o anumită direcție, spuse oarecum alarmat:

— Asistentul se uită cu binoclul la noi. Aici, unde sîntem noi acum.

— Poate că binoclul lui e mai slab decît al tău, Ursule, se grăbi Ionel să facă o rectificare, cu care rămăsese, nu de mult, dator.

Victor şi Tic se aflau cu barca pe lac. Ultimul îşi luase şi aparatul de scafandru, în speranța că va avea cîteva clipe de răgaz, pentru a-şi verifica aptitudinile de pescar subacvatic. Mai cu voie, mai fără voie, Victor îi ucise însă zelul.

— Avem treabă, Ticule. Trebuie să organizăm la repezeală cîteva sondaje în diferite puncte ale lacului, pentru a ne face o idee asupra fundului. De echipament poate c-o să avem nevoie, dar de puşcă nu prea cred.

— Şi puşca face parte din echipament. Dar dacă tu nu crezi...

Pauza suna ca o rugăminte, dar Victor n-o luă în seamă. Părea foarte grăbit în tot ceea ce făcea.

— N-avem timp de pierdut nici o secundă, Ticule, înțelegi? Mi-e teamă că timpul vă căpăta şi mai mult preț după explorarea noastră aici.

Şi sondajele cu sfoară şi scufundările confirmară temerea lui Victor. Rezultatul lor era aidoma rezultatului primei explorări a mării, făcută în ziua sosirii.

— Să încercăm mai departe, spuse el, nu pentru că mai am vreo speranță, dar ca să ne facem datoria pînă la capăt.

Barca înaintă spre largul lacului. Sforile aruncate din loc în loc indicau aceeaşi adîncime şi aceaşi neregularitate a fundului. Erau gropi şi dîmburi submarine de nisip la fel de adînci, la fel de înalte ca dîmburile şi gropile de la marginea mării.

— Asta-i, Ticule, oftă Victor. Am bănuit şi, din nefericire, bănuiala s-a adeverit. Fundul mării şi fundul lacului seamănă ca două picături de apă. De fapt, nu e nimic ciudat în asta. Era o lege să se prezinte aşa.

— Nici mie nu mi se pare ciudat, spuse Tic. Nu ştiu ce te face pe tine să afişezi... expresia asta.

(Ar fi vrut să spună "mutra asta", dar îşi corectase expresia în ultima clipă.)

— Tic! Vezi bucla asta pe care-o face lacul? Ochiul acesta spre care mergem?

— Da! Seamănă exact cu ochiul pe care-l face marea la Gorgan, ochiul pe care trebuie noi să-l cercetăm, adică ochiul în care trebuie să găsim... Palatul de cleştar.

Ultimele cuvinte Tic le rostise în şoaptă. Emoţie? Neîncredere?

— Oare avem noi timp să-l cercetăm pe îndelete? În aşa fel, ca să nu rămînă nici o groapă necunoscută, nici un dîmb nescurmat?

— Ştiu că e nevoie de mult timp, răspunse Tic serios. Dar, de, poate mai dă norocul şi peste noi. Putem să facem cu totul abstracţie de factorul noroc?

Întrebarea lui Tic fusese rostită cu acelaşi ton grav. Victor schiţă un zîmbet înainte de a răspunde:

— De bună seamă că intră şi norocul în calculele noastre. Dar ştii cum e norocul acesta? Cum să-ţi spun eu? Ca şi cum ai avea o carte cu trei sute de pagini, să spunem, în care ştii că o pagină e esenţială pentru tine. Deschizi cartea la întîmplare. Ai şanse unu la trei sute să dai exact peste pagina care te interesează. Dar dacă nu dai peste ea şi continui cu acelaşi sistem? Nu, Ticule! Şansele nu se dublează, ci se împuţinează. Poţi să deschizi cartea de zece ori la aceeaşi pagină, continuînd sistemul.

— Înţeleg ce vrei să spui şi sînt de partea ta. E mai bine, e mai sigur, să pornim de la început, să căutăm pagină cu pagină...

— Sau de la sfirşit, adăugă Victor. În cazul nostru, putem să începem şi de la sfirşit şi de la mijloc şi din orice loc, cu condiţia să punem semn în acel loc şi să continuăm căutările sistematic, pentru a nu ne întoarce înapoi, pentru a nu ne irosi timpul şi puterile. Ochiul din faţa Gorganului e cartea noastră. Putem deci începe cercetările din orice loc.

— Cu condiţia să însemnăm locul şi să le continuăm sistematic, în acest scop se fac geamandurile, nu? Avem mari şanse să dăm peste... Ştii tu peste ce...

— Nu, încă nu ştiu... Dar să revenim la ceea ce ne doare. Pînă acum cîteva minute, situaţia era aceea pe care ai rezumat-o tu, Ticule.

— Nu eu, tu ai făcut raţionamentul... Şi de ce pînă acum cîteva minute?

— Pentru că o anumită temere a mea s-a confirmat definitiv acum cîteva minute, prin cercetările pe care le-am făcut aici...

Pauza intenţionată de la sfîrşitul frazei îi dădu răgaz lui Tic să se gîndească. Şi, deodată, simţi cum îl apucă un tremur. Gîndul făcuse circuitul prin corp.

— Da, Ticule. Acum nu avem o singură carte. Asta-i. De ieri mi-am dat seama, de cînd Ionel mi-a spus că a văzut din larg numai apă şi din depărtare ţărmul. Iar eu, astăzi dimineaţă, din barcă, am văzut acelaşi lucru. Apă, apă, apă. Limba de pămînt e atît de îngustă aici, la Gorgan, încît din larg nu se vede nici măcar o linie. Parc-ar fi peste tot aceeaşi apă, apa mării. Turnurile acelea au fost văzute în apă, Ticule, nu în mare sau în lac. Prin urmare, ele pot să existe şi în mare, şi în lac.

— Doamne! se înfioră Tic. Atunci, atunci... ce e de făcut?

— Asta-i! Acum avem două cărţi. Ştim că într-una dintre ele se află o taină esenţială pentru noi. În care dintre ele? Putem noi să aruncăm una sau alta? Putem noi să reţinem una sau alta la întîmplare? În care dintre ele e pagina noastră? Pentru că n-avem timp să le răsfoim cu atenţie pe amîndouă...

Tic era profund îndurerat. Parcă întreaga sarcină a alegerii cădea pe umerii lui. Îşi frămînta mintea în fel şi chip.

"Trebuie să fac ceva! Trebuie neapărat să fac ceva!" îşi jură cu toată fiinţa.

3

Geamandurile erau gata. Semnele de lemn fuseseră legate cu funii lungi de bolovani.

— Mai bine mai lungi decît mai scurte, spuse Lucia. Ca să ajungă semnele pînă la

suprafaţă.

Nu se făcu însă risipă de frînghie. Lungimea funiilor nu era aceeaşi la toate geamandurile. Varia, e drept, cu diferenţe mici. Dan se îngrozi la un moment dat gîndindu-se că, dacă numai zece balize au nevoie de zece metri de frînghie, s-a irosit de la bun început întreaga provizie.

— Ce ne facem cu gropile? întrebă el. N-o să ne ajungă funia.

— Foarte simplu, îi răspunse Lucia. În gropi nu punem geamanduri. Nu înţelegi că ele nu trebuie să ne indice adîncimea, ci locul cercetat, sau care trebuie cercetat?

— Aaaa! pricepu Dan. Astăzi sînt cam neghiob. Gata! Gata! Am priceput. Staţi să le număr.

— Optsprezece! îl ajută Ionel. Patru piramide, patru pătrate, patru paralelipipede, patru conuri şi două sfere!

— Şi credeţi că ne vor ajunge? întrebă din nou Dan.

— Şi zece ne-ar ajunge, îi răspunse tot Lucia, privindu-l cu un aer întrebător. Pe măsură ce terminăm de cercetat o porţiune, n-avem decît să mutăm geamandurile, lăsînd doar una sau două pentru recunoaştere.

— Într-adevăr, sînt în plină criză de cretinism, recunoscu Dan. Noroc că nu-i Tic aici.

Lucia şi Ionel întocmiră un plan de aşezare a geamandurilor în apă. O linie de piramide, zece metri mai departe, o alta de pătrate, după zece metri una de paralelipipede, după alţi zece metri, ultima linie de conuri. Sferele urmau să fie folosite în locurile "interesante". Planul de dispunere a balizelor intră în posesia lui Ursu, care deja transportase în barcă primul grup de geamanduri.

Înainte de a porni în larg, Ursu se mai uită o dată la cortul străin, apoi le spuse celor care rămîneau pe mal:

— De astă dată asistentul se uită cu binoclul la noi. Adică şi la corturi şi la barcă.

— Prea indiscret! se înfurie Dan. Aş face o propunere, dar mi-e teamă să nu mă acuzaţi de tembelism. Ei şi! Cu orice risc... Ce-ar fi să se ducă cineva în vizită la el? Cineva mai serios, nu Tic... Bine că nu-i aici!... Ce spuneţi?... Nu, nu o vizită oficială, mai degrabă una oficioasă, aşa, ca o trecere întîmplătoare pe acolo... "Bună ziua, bună ziua... e cald, e apa bună... am văzut un peşte... un rinocer"... mă rog, un subiect de conversaţie... O fată poate mai uşor să-l tragă de limbă.

— Prin urmare, ai propuneri concrete, îl zgîndări Ionel.

— Aş rosti eu numele Mariei, dar mi-e teamă de urechi... nu de-ale mele... de-ale frăţiorului... Dacă aude c-am propus-o eu... atunci pot să mă gîndesc şi la urechile mele...

Maria părea nehotărîtă, dar nehotărîrea ei însemna un mare cîştig pentru cauza cireşarilor. Din moment ce nu se simţise ofensată, din moment ce nu manifestase nici un gest de repulsie...

— Gîndeşte-te! o încurajă Dan. Poate scapă vreo vorbă, poate zăreşti tu ceva... În orice caz e timpul să ştim limpede ce e cu el. Din moment ce face parte din peisajul înconjurător, a devenit, volens-nolens, un loc care trebuie explorat. Eu cred c-avem datoria...

— Şi eu cred că trebuie să ne limpezim, îi susţinu Ionel ideea. E un aliat, un duşman, un rival, sau un simplu om în concediu?

— Cu binoclul şi cu drăciile alea pe care voi le credeţi unelte de pescuit? îl persiflă Dan. Aici se ascunde o taină... Nu e vorba de ce căutăm noi, ci de tip... Zău, Maria, dacă aş fi în locul tău, l-aş face acum să care bolovani şi, după ce termină de cărat, să ne gătească prînzul... că m-a apucat o foame de parcă aş fi făcut eu ceea ce am spus că ar face el, dacă aş fi în locul tău...

— Şi cum vreţi să mă duc pînă acolo? Înotînd?

— Psss! sări Dan, fericit că Maria îi acceptase ideea. Te duci înotînd pînă acolo, îţi bagi capul în apă. Ei şi ce dacă o să-ţi uzi puţintel părul? Şi începi să strigi: "Ajutor! Dan... " Numai să nu-l cheme şi pe el Dan!... Atunci intră la idee...

— E tot ce ai găsit rău în planul tău? rîse Maria. Chiar dacă aş fi pe cale să mă înec, n-aş deschide gura nici pentru o literă...

— Vrei să spui pentru o vocală... Sau, du-te pe plajă ca şi cum ai avea ceva treburi într-acolo... De pildă, să vezi dacă e mai cald... Exact! Poţi chiar să-l întrebi: "E mai cald aici decît la noi?" Şi, dacă se uită chiorîş la tine, îi explici: "Doar v-aţi uitat cu binoclul. .." Glumă, rîsete, zîmbete şi gata! Discuţia a şi început... Dar nu, nu, să nu vorbeşti la plural... Aşa la persoana a treia... Să nu-l întrebi, de pildă: "Cum vă numiţi?" Ci să spui cam aşa: "Ce bine e cînd omul are nume"... Sau: "Numele se poate rosti şi cu voce tare..." Sau: "Nu-i aşa că Maria e un nume frumos?" În sfîrşit, se poate vorbi multă vreme la persoana a treia.

Maria însă plecase. Mergea pe țărmul mării, prin apa care-i ajungea pînă la glezne, încovoiată, cu capul plecat. Căuta scoici. Dar în loc de scoici, găsi altceva. Poate că s-ar fi întors să-şi anunțe prietenii. Era însă atît de absorbită de căutare, că uită orice altceva. Întîi văzuse o mărgea roşie, pe urmă alta, tot roşie, apoi alta, tot roşie, apoi una verde, una iar roşie, una albastră, una albă, şi iar roşii, multe, multe. Erau mărgele, unele găurite la mijloc, parcă pentru a se trece ața prin ele. Unele rotunde, altele cilindrice, altele ca nişte mosorele, altele îngemănate. Erau boabe de mărgean. O dată la zece, douăzeci de ani, marea le lua de cine ştie unde, le prindea în rădăcini de plante şi le arunca împreună cu rădăcinile la țărm.

— Va să zică a ales o altă cale, spuse Dan. Numai să nu-i anchilozeze spatele.

Maria nu simțea însă nici o durere, deşi poziția în care căuta era extrem de incomodă. Ea n-avea ochi, n-avea gînduri decît pentru mărgelele acelea ascunse prin tufe, prin nisip, sau chiar plutind prin apă. Descoperi şi mărgele de alte culori şi mărimi: albe-străvezii, gri, albe ca laptele sau translucide, unele mari cît un bob de mazăre. Nu mai văzuse pînă atunci asemenea daruri ale mării. I se părea că a dat peste cel mai prețios tezaur din lume. Culegea boabă cu boabă, degetele scormoneau în nisip, scuturau tufe, strecurau apa mării. Fiecare boabă îi umplea inima de bucurie. Scoase din nisip şi o scoică. Carapacea unei scoici, pentru a-şi depozita prețiosul tezaur. Le număra una cîte una. Erau multe, dar voia şi mai multe, şi mai frumoase, şi mai mari.

— Doamne, ce înfumurată! spuse Dan, care o urmărea cu privirile. S-a-întors cu spatele la el. Brrr! Na! A plecat mai departe, şi tot cu capul în jos. Am avut şi eu o dată o idee genială şi... Dacă nu s-a găsit cine să mi-o interpreteze!

Maria căuta şi strîngea boabă cu boabă şi, de la un timp, nu se mai uita la mărgelele roşii. Erau prea multe. Căuta boabe verzi, boabe albe, boabe roz, albastre, gri, translucide, transparente, şi mai ales boabe mari, pe care le numise "giganți", şi mai ales boabe gemene, cîte trei, patru, unite într-un corp. Asistentul se uita după ea şi clătina capul cu compătimire: "Atît de tînără şi atît de... Cîtă îndrăzneală!"

Ultimele silabe i se opriră în gîtlej. Ajunsese şi el la marginea apei şi privirile lui descoperiră, cu totul întîmplător, o boabă roşie, apoi alături una verde, şi încă una roşie, şi încă una roşie, şi una albastră, şi alta verde. Era bucuros ca un copil de şcoală. Ştia că sînt boabe de mărgean, ştia că de douăzeci de ani marea nu mai adusese mărgean la țărmuri. Începu să caute şi el, smulse şi el o scoică din nisip, pentru a-şi depozita tezaurul. Căuta mereu aplecat, uneori îngenunchea, scutura tufe, rostogolind în nisip zeci de boabe de toate culorile.

— Fantastic! îşi spuse Dan de la postul lui de observație. Aşa ceva nici în filme nu poate fi văzut! Şi el se preface că ar căuta scoici şi se duce drept către ea... Am înnebunit eu sau ei?

Cei doi căutau cu înfrigurare prin nisip şi prin tufe. Se văzuseră ca nişte umbre, dar nici nu ridicară privirile unul spre celălalt. Căutau cu înverşunare. Din cînd în cînd doar se priveau cu coada ochiului şi îi cuprindea o sfîntă invidie pentru succesul celuilalt. Se apropiau de o tufă plină de mărgele de toate culorile. Ajunseră amîndoi în acelaşi timp la tufă şi nu mai putură evita, ca acolo la Histria, ciocnirea. Amîndoi scăpară scoicile din mînă. Boabele culese cu atîta trudă se amestecară între ei şi apoi toate cu nisipul. Abia atunci îndrăzniră să se privească, dar privirile amîndorura exprimau o teribilă ură.

— Acum gata!... spuse Dan de la acelaşi post de observație. Dac-au ajuns să se şi sărute într-un timp atît de scurt! Sau cîştigăm un aliat, sau avem prilejul să admirăm o iscoadă dublă.

4

Problema lui Victor deveni imediat problema tuturor cireşarilor. Şi în timpul prînzului, dar mai ales după-masă, nu se discutase nimic altceva decît problema celor două cărți, după denumirea pe care i-o dăduse Tic.

— Şi totuşi, trebuie să facem ceva! spuse Lucia. Nu putem să contemplăm cele două cărți, mulțumindu-ne doar cu bucuria de a şti că în una dintre ele se află o pagină superbă, *adresată nouă.* Trebuie să căutăm pagina!

— În care carte? întrebă Ionel. În cea din dreapta sau în cea din stînga?

— Mai multe şanse am avea în cea din dreapta, răspunse Lucia. Aşa cred eu... Aşa simt eu...

— Si eu aş fi înclinat să caut în cea din dreapta, spuse Victor la rîndul său. Rămîne totuşi o carte necercetată. Dacă nu m-ar îngrozi acest gînd! Cum aş putea să scap de el? Şi dacă tocmai

în stînga se află pagina noastră?

— Visul nostru, şopti Maria.

— Da, visul nostru, repetă Dan, uitîndu-se cu coada ochiului în direcția cortului străin.

Mişcarea lui Dan nu scăpă neobservată.

— Mai bine am culege mărgean, spuse Maria. Nici nu vă închipuiți cît de uşor te prinde pasiunea culesului. E de ajuns să vezi o singură boabă în nisip.

— Altă problemă? zise Ursu. Parcă n-am avea atîtea pe cap. Ei, ce carte alegem?

— Timpul! Timpul! repetă Victor obsesia sa. Şi sîntem prea puțini şi avem prea puține mijloace de cercetare... Şi groaza permanentă că pagina ar putea să fie în cealaltă parte, nu în cea pe care o răsfoim!

— Poate că vin ajutoarele, îşi aminti Lucia. Prichindelul şi Laura. Dar cînd vin şi cu ce ne pot ajuta ei?

În clipa aceea se aprinse fulgerul unei idei în mintea lui Tic.

— Eu trebuie să plec, spuse el. Simt nevoia să iau aer. Pînă deseară mă întorc.

Toți se uitară la el ca la un smintit. Tic era însă foarte grav.

— Nu cred c-o să vă lipsesc. M-a prins cheful de plimbare. V-am spus. Mă întorc deseară.

— Singur? întrebă Dan într-o doară, sau cu...

— Sau cu... ce? îl imită Tic, îngroşîndu-şi vocea. Sigur că singur. Mă întorc deseară singur... Parc-ar fi titlul unui film, nu? Dar e numai primul act al filmului. Hai, Țombi!

5

Şi Tic porni din nou singur prin arşiță. Iarăşi invocarea zeiței celei oarbe, Fortuna, iarăşi autostopuri, drumuri încîlcite, colb, mulțumiri, saluturi, alte drumuri (de fapt exagera Tic, pentru că drumul era destul de drept şi asfaltat) şi în sfirşit portarul mustăcios, înalt, cu cizme în picioare...

— Sînt fratele lui Teodor T. Fratele mai mare. Tic F.

— Aha! Pezevenghiul ăla! Mi se pare că l-au ales responsabil cu nu ştiu ce. Că a plecat azi cu un instructor după nişte autobuze. E la pavilionul trei.

— Mulțumesc! Aveți nişte mustăți invulnerabile!

— Şi cizmele?

— De-a dreptul mustăcioase... Dacă mă caută o maşină, îi spuneți să m-aştepte. Am lăsat-o în pană.

Teodor T. era în pavilionul trei. Sări de pe o estradă, de unde conducea un cor, direct în brațele lui Tic. Adrian şi Matei, deşi amîndoi altişti, lansară accente de sopran:

— Tic! Ura! Tic!

Dirijorul corului, Teodor T., le dădu voie să treacă în apropierea lui Tic. Ceilalți membri ai corului primiră recreație, cu scopul de a-l găsi pe Sandu. În trei minute, cincisprezece copii cu numele de Sandu se prezentară la pavilionul trei. Rămase cel veritabil.

— Ce faceți în grădinița asta cu flori şi portar? întrebă Tic.

— Minuni, răspunse Teodor T., adică de toate şi mai ales veselie. Ca-n vacanța mare. Voi?

— La fel... cu mai multă variație. Adică mai facem şi puțină ştiință, nu numai distracție.

— Ha, ha, ha! În vacanță?... De ce nu aşteptați şcoala?

— N-ai nici o grijă, nu disecăm scoici şi nu cercetăm sistemul nervos la peşti. Facem explorări.

— Ce explorați?... Valurile, întinsul mării...

— Nu! Fundul mării. Cu sonde de sfoară, cu scafandri, cu bărci de cauciuc. Aşa ne-am propus noi. Să întocmim o hartă a fundului dintr-un golfuleț al mării. Fiecare goapă, fiecare dîmb de nisip. Precizie, calcule, centimetri. Curiozități. Am găsit pînă acum trei sticle cu mesaje. Dar nu în mare. Într-un lac. Trebuie să mai fie cîteva, dar ne-am plictisit.

— Ce fel de mesaje? De la cine?

— De la nişte marinari de prin 1820. Unele chiar din 1819... Probabil le-a depozitat acolo apa.

Parcă se aşternuse în fața lui Tic un covor de jar, iar cei cu care vorbea stăteau cu picioarele goale pe acel covor.

— Şi ce scrie în mesaje? În ce limbă?

— Fiecare era scris în trei, patru limbi. Dar ş-ar putea să nu mai fie... Noi n-am mai găsit.

— Da! Spui tu aşa... şi ce scrie?

— Salutări, felicitări... Nu contează ce scrie... Mai mult emoția. Cauți fundul... Dai peste o sticlă... Indici pe hartă exact locul unde ai găsit-o... Nu-mi închipui că mai sînt... aşa cred eu... Dar e un profesor, un specialist în mesaje, care şi-a instalat cortul acolo. El ar putea să ştie mai bine şi ar putea să le descifreze. Nu sînt sigur, dar eu cred că pentru mesaje a venit. Incognito...

— În ce loc? Unde? Hai, spune-ne şi nouă.

— N-am voie. Dacă spun şi se află... Ştiți, gata, mi-am pierdut cuvântul. Şi nici nu cred că se mai găsesc sticle... Precis că nu se mai găsesc... Aşa, ca să facă nu ştiu cine o hartă a fundului mării, nu merită...

— Hai, spune! Nu scăpăm nimănui nici un cuvînt. Ca mormîntul! Ce, nu putem şi noi să facem o hartă? Cine o să ştie că mergem după mesaje?

Tic deveni brusc categoric:

— Nu! Imposibil. Trebuie bărci, supraveghetori, autobuze... Doar nu vreți să fugiți din tabără?

— Avem de toate. Şi bărci, şi supraveghetori, şi autobuze... De ce să n-avem şi mesaje?

— Nu se poate! V-am spus! V-am spus. Dacă se află? Nu! Nu pot să-mi pătez obrazul.

Numai după ce se rugară de el cu lacrimi şi promiseră de o sută de ori solemn că nu vor scăpa nimănui vreun cuvînt despre mesaj, Tic parcă se îndură şi deveni mai indulgent:

— Ştiu eu? Şi dacă nu găsiți nimic? V-am spus doar...

— Ne alegem cel puțin cu o hartă a fundului. Trebuie să fie foarte interesantă. Relief submarin, gropi, dîmburi, vegetație... Cum de nu ne-a venit în gînd pînă acum?... Şi — cine ştie? — poate găsim pe undeva o sticlă de două sute de ani... Spune-ne, hai! Nu mai fi atît de crud.

Tic oftă învins şi le spuse locul. Apoi vorbiră despre altele. Dar simțea, din nerăbdarea gazdelor, că vizita lui, chiar dacă nu era cu totul neagreată, în orice caz se cam prelungise. Plecă, după ce le atrase şi mai ferm atenția să nu scape nici un cuvînt despre mesaje.

Jumătate de oră după plecarea lui, în toată tabăra se vorbea numai în şoapte. Un sfert de oră mai tîrziu, se prezentă un băiat în biroul instructorului, cu propunerea ca a doua zi, pentru că tot trebuia să facă o excursie spre Histria, să se oprească cu autobuzele la marginea unui lac, pentru a întocmi o hartă a fundului.

— Instruire şi delectare, spuse în încheiere băiatul, care nu era altul decît Teodor T.

Veniră apoi alții, şi alții. Apoi doi instructori care avuseseră program. Apoi directorul taberei, cu un aer vesel:

— Ce-ați spune să ne oprim mîine la marginea unui lac şi să-i punem pe băieți să facă o hartă a fundului? Bărci doar avem. Mi se pare vreo douăsprezece, nu?

6

Cireşarii descoperiseră un petic de verdeață pe fîşia îngustă de nisip care despărțea Gorganul de lac. Se aşezaseră toți acolo în aşteptarea lui Tic. De acolo priviseră asfințitul, acolo simțiseră cum le dau tîrcoale primele umbre ale înserării, acolo îi găsise primul val de întuneric. Silueta fîntînii dispăruse în noapte şi valurile de întuneric se apropiau tot mai mult.

— Dacă n-a venit pînă acum, zise Ionel, eu cred că va aştepta dimineața pentru întoarcere.

— Şi eu cred la fel, întări Lucia.

Ursu clătină din umeri, dar nu spuse nimic. Înțelese că prietenii lui vor să se întoarcă la corturi, dar nimeni n-avea curajul să facă primul pas. Rămaseră mai departe le poalele tumulului scitic, înconjurați de o tăcere deplină. Liniştea nu dură însă multă vreme. De undeva, din partea cealaltă a Gorganului, dinspre mare, răzbătea un zgomot de paşi. Cînd întoarseră capul, tinerii avură impresia că în vîrful vechiului mormînt se înălțase o statuie neagră. Identificară repede apariția neaşteptată. Era asistentul. Dar şi acesta îi descoperise acolo, în grup, la poalele Gorganului.

Surpriza ținu doar cîteva clipe. Cineva trebuia să facă un gest de apropiere. Îl făcu asistentul. Coborî fără grabă din vîrful movilei şi se aşeză, după un "bună seara" rostit cu voce înceată, lîngă cireşari, la marginea peticului de verdeață. Cu toate acestea, stinghereala neaşteptatei întîlniri nu se risipi. O simțeau şi toți voiau s-o îndepărteze. Dan făcu prima tentativă:

— Am întîrziat aici discutînd despre... Ovidiu.

— Da, spuse asistentul. Uneori despre el e bine să se vorbească în şoaptă...

Dan înțelese imediat eroarea pe care o făcuse. Noaptea, pe marginea unei mări liniştite, în pustiu, vorbele se aud de la mari distanțe. Dar nu se gîndi să repare eroarea. De vreme ce conversația tot începuse, de vreme ce oaspetele nu numai c-o acceptase, dar într-un fel o şi încuraja, simți imboldul de a mai spune ceva:

— Ne închipuiam că poate s-a uitat şi de-aici uneori la corăbiile care-i aduceau veşti şi care-i purtau tristețile. Dumneavoastră credeți c-a stat tot timpul în Tomis?

Asistentul nu răspunse imediat, dîndu-i răgaz lui Dan să-şi descopere inabilitatea.

— Aaa! da! Îmi aduc aminte, se repezi Dan. Undeva, Ovidiu parcă spune: *"Oraşele vecine îmi dau aceeaşi cinste"...* acolo unde se laudă că e "scutit de dări".

— Da, confirmă asistentul. În scrisoarea către Graecinus din cartea a patra.

— Cunoaşterea lui Ovidiu, întrebă Lucia, e obligatorie pentru arheologi?

Asistentul întîrzie iarăşi cu răspunsul, de astă dată căutînd să descopere dacă întrebarea Luciei nu ascundea şi ironie.

— Am vrut... cum să spun? începu să se bîlbîie Lucia, ceea ce nu era deloc în firea ei.

— Nu, răspunse asistentul, convins de sinceritatea întrebării. Nu e obligatorie, dar e necesară. Pentru că... pentru că e singurul mare poet al antichității în opera căruia abundă informații despre aceste meleaguri şi mai ales despre cei care le stăpîneau, despre geți.

— Oare chiar a scris o carte de versuri în limba geților? întrebă Ionel.

— Răspunsul se află în opera lui Ovidiu. E afirmativ, clar, sigur.

— Îmi aduc şi eu aminte, spuse Ursu. Dar îmi aduc aminte şi de gustul amar pe care mi l-au lăsat poeziile lui. Atît de frumoase şi atît de jalnice şi de tînguitoare.

— Da, asta-i drama noastră, reluă asistentul. Poate că e mai mare decît drama lui Ovidiu. Tot ce a scris aici, pe țărmurile Pontului, e jalnic, tînguitor. Fiecare zi pe care a trăit-o aici, fiecare vers pe care l-a scris aici, aproape totul era legat de marea speranță a reîntoarcerii. Aproape fiecare poezie pleda pentru revenirea lui în patrie. Şi, ca să nască înțelegere, compasiune, zugrăvea totul în culori întunecate, jalnice. Fiecare cînt pare argumentul unui discurs neîntrerupt, cu care un mare orator îşi susține cauza. Dacă versurile lui nu s-ar fi supus toate şi nu s-ar fi integrat în acesta pledoarie, am fi rămas cu informații mult mai numeroase şi mai adevărate despre "geții cei sălbatici".

— Da' nu era de înțeles? se răzvrăti Maria. Cel mai gingaş suflet poetic al Romei să fie azvîrlit cu atîta cruzime... Cum să nu strige? Cum să nu plîngă?

— E adevărat că versurile lui se scriau pe ziduri şi se recitau în piețe publice? întrebă Dan.

— Da. Dar nu versurile din *Metamorfoze* sau din *Faste,* ci cele din *Amores* şi din Ars *amatoria.*

Îndurerată, Maria încercă încă o dată să ia apărarea lui Ovidiu:

— Dar nu spune el undeva că aceste versuri... mi se pare că spune aşa:

"... *nu calcă nici legile romane*
Nici rău nu le învață pe junele soții."

— Da, zîmbi asistentul. Şi mi se pare că mai adăuga cîteva versuri:

"Eu cînt numai amorul cel după cuviință:
Nici un păcat nu este în ceea ce eu cînt."

În pledoaria pe care i-o trimite de pe țărmurile Pontului lui August, are grijă Ovidiu să invoce aceste argumente. Dar se pot citi şi alte versuri: galante, frivole, pline însă de grație şi de gingăşie. Ovidiu nu se sfieşte să spună undeva:

"Dar să termin: pe toate frumoasele din Roma,
Pe toate le doreşte amorul meu aprins!"

— Doamne! se înfioră Maria. Cum putea să spună aşa ceva?

— Pentru că era răsfățatul Romei. Pentru că, de la publicarea primei opere, numele lui a devenit un nume de legendă. Pentru că, într-o vreme cînd trăiau în lume toate gloriile literare: Tibul, Horațiu, Properțiu, Virgiliu, el devenise celebru, cucerise, aşa cum îi plăcea să spună:

"toată gloria care nu se acordă decît morților". Versurile lui se scriau pe ziduri, se citeau în piețe publice la vîrsta cînd... dar să-l lăsăm pe el să ne-o declare: *"abia mă răsesem o dată sau de două ori".* Era tînăr, bogat, frumos, era celebru, era idolul tineretului roman. Îşi permitea orice. Nu voia să respecte tradițiile, nu voia să-şi cîştige prin arme *"cununa prăfuită",* nu voia să-şi *"prostitueze glasul"* în luptele din for.

— Aceste concepții nu l-au pus oare în conflict cu August, cu concepțiile severe, austere ale acestuia?

— Greu de răspuns. Dacă ne străduim să-l înțelegem pe August, care n-a pregetat să-şi exileze fiica şi apoi nepoata pentru încălcarea legilor morale, trebuie să ne străduim să-l înțelegem şi pe Ovidiu. Nu vreau să-l idealizez. Eu însă cred că Ovidiu nu a văzut dragostea ca un scop în sine, ci s-a considerat cîntărețul ei. Amintiți-vă de celebrul epitaf:

"*Sub astă piatră zace Ovidiu, cîntărețul*
Iubirilor gingaşe..."

El a cîntat dragostea poate cu ajutorul unor note care depăşeau epoca, a cîntat dragostea ca o permanență a lumii şi în aceasta constă universalitatea şi eternitatea operei sale. Secole după secole, Ovidiu a subjugat şi a influențat literatura lumii cu *Metamorfozele* şi *Fastele.* A ajuns pînă în timpurile moderne. Se credea că steaua lui a pălit. Şi deodată Ovidiu e din nou descoperit, de astă dată versurile sale despre dragoste, ca o simțire modernă. E etern şi prin acest sentiment etern în slujba căruia a oficiat.

A şi spus cîndva:

"Aceasta mi-e averea: să preamăresc femeia,
Să-i fac iubitei mele renumele etern.
Veşminte, pietre scumpe şi aur s-or distruge,
Dar faima ei în versuri, etern va străluci."

Ovidiu a creat-o pe Corinna, întruchiparea femeii dintotdeauna şi i-a jertfit acestei necunoscute galanterii, capricii, frivolități. Dar dragostea lui profundă, adevărată a dăruit-o unei singure femei, cu conştiința şi mai ales cu dorința de a o înălța prin dragostea lui la nemurire. Ei îi închină aceste versuri:

"Tu care-mi eşti mai dragă decît îmi sînt eu mie,
Cusururi multe soarta îmi va găsi; se poate,
Dar tu vei fi vestită prin chiar talentul meu.
Tu ai putea acuma să pari nefericită,
Dar multe-au să dorească să fie ce eşti tu;
Fiindcă-ai fost părtaşă la chinurile mele,
Te-or ferici pe tine şi te-or invidia.
De ți-aş fi dat avere, nu ți-aş fi dat atîta.
Nimic nu ia cu sine cînd moare cel bogat,
Dar eu un nume veşnic ți-am dat: un dar mai mare
Decît acesta-n viață eu nu puteam să-ți fac."

Şi aceste versuri le-a închinat soției lui.

— Atunci de n-a venit după el la Tomis? întrebă Maria.

— Aceasta e una dintre cele trei mari enigme ale dramei lui Ovidiu. Opinia îndeobşte admisă este că nu i s-a dat voie. Să nu uităm că Fabia, soția lui, descindea din una dintre cele mai celebre familii romane. Era rudă şi cu August.

— Şi cea de-a doua enigmă? întrebă Ionel.

— Cauza reală a exilului lui Ovidiu, răspunse Dan în locul asistentului.

— Da, spuse acesta. În edictul de relegare — relegarea era o pedeapsă mai uşoară decît exilul, pentru că celui relegat nu i se confisca averea şi nu i se lua cetățenia — Ovidiu e pedepsit pentru Ars *amatoria.* Dar, cum trecuseră zece ani de la publicarea operei, e puțin probabil ca aceasta să fi fost singura cauză. Chiar Ovidiu spune undeva:

"Perdiderunt me duo crimina: carmen et error..."

"Un cîntec şi-o greşeală." Cîntecul este cunoscut: "Manualul de dragoste". Care o fi fost însă acel *error...* cunoscut de toţi contemporanii lui Ovidiu, dar care n-a străbătut istoria pînă la noi? Zeci de savanţi, în zeci şi zeci de volume, s-au ocupat de acest *error,* încercînd să-l descopere.

— Dacă nu mă înşel, spuse Victor, Voltaire susţine că Ovidiu a descoperit o anumită legătură incestuoasă între August şi fiica acestuia, Iulia.

— Supoziţia nu rezistă la fapte, nici la logică, răspunse asistentul. Voltaire reia o calomnie pusă în circulaţie de Cali-gula, cu un scop precis, şi anume acela de a dovedi că descinde din August şi după mamă, şi după tată. Caligula era fiul Agrippinei, care la rîndul ei era fiica Iuliei. Incestul dintre Iulia şi August i-ar fi dat lui Caligula calitatea dorită. Nu e de mirare acest lucru la un împărat nebun, care şi-a făcut templu şi statuie de aur, pe care o îmbrăca în fiecare zi aşa cum se îmbrăca şi el. Datele demască însă în mod clar calomnia. Cînd Ovidiu a fost relegat, Iulia era de zece ani în exil... Dar şi logica e împotriva acestei explicaţii calomnioase. Cum ar fi putut Ovidiu să-i amintească mereu lui August, în scrisorile pe care i le trimitea din Tomis, despre o asemenea fărădelege? *"Nu vreau să-ţi mai deschid rănile",* îi scria Ovidiu împăratului, deci August era o victimă, nu un autor... Cea mai mare parte a savanţilor înclină spre explicaţia în care e vorba de cea de-a doua Iulie, nepoata lui August şi soţia lui Emilius Paulus. Se crede că Ovidiu ar fi mediat relaţiile, interzise de legi şi de August, dintre Iulia-minor şi un tînăr aristocrat, Iulius Silanus. Roma era scandalizată, August a aflat... Poate aşa se explică şi de ce au fost exilaţi în acelaşi timp şi Iulia şi Iunius şi Ovidiu. Poate aşa se explică şi de ce August a rămas surd la tînguielile poetului. Iulia, nepoata atît de iubită, fusese exilată pe viaţă şi împăratul rămînea neînduplecat, neîndurător în hotărîrea lui. Putea el să-l ierte pe Ovidiu?

Nimeni nu răspunse la întrebare. O rafală de vînt, stîrnită cine ştie cum, atacă o clipă liniştea şi întunericul. Dar tinerilor li se păruse că trecuse cineva şi-i atinsese cu poalele togăi. Parcă vedeau o umbră păşind în noapte spre marginea mării pentru a-şi cînta acolo tristeţile. Parcă vedeau şi alte umbre furişîndu-se ameninţătoare încă spre marginea mării.

— Oare erau atît de sălbatici geţii? întrebă cineva cu teamă.

— Nu! răspunse o voce liniştită. În descrierea geţilor, sinceritatea lui Ovidiu e foarte fragilă. Poetul e plin de contradicţii. Cînd vorbeşte despre Tomis, spune cu spaimă:

"Rău te-ngrădeşti cu zidul, dar chiar şi înăuntru
Duci frica unor barbari amestecaţi cu greci."

şi adaugă în versurile imediat următoare:

"Căci doar cu noi de-a valma barbarii îşi duc viaţa:
Mai mult de jumătate din case le au ei."

E greu de crezut că într-un oraş înfloritor ca Tomisul, în care mai mult de jumătate era locuit de daci, aceştia să fi fost nişte sălbatici. Poate că era impresionat de felul lor aspru de a se purta, de puterea şi vitejia lor, de rezistenţa şi tăria lor sufletească. Dacă ar fi fost atît de sălbatici, precum spune, de ce le-a învăţat limba şi cum a putut să le-o înveţe? De ce s-a apucat să scrie versuri în limba lor? Şi de ce s-a dus în mijlocul lor sau i-a adunat în pieţe publice să le citească versurile? Şi cum se putea să le placă unor barbari, unor sălbatici, versuri gingaşe, mlădioase, aşa cum numai Ovidiu ştia să facă? Cît de dureros se contrazice Ovidiu:

>rAh, mi-i ruşine-a spune: am scris în graiul getic,
Cuvintele barbare le-am pus în vers latin!
A şi plăcut poemul; tu poţi să mă feliciţi:
Aici, între sălbatici am nume de poet."

Poate că e mai sincer atunci cînd spune ca o consolare:

"Şi mi-i destul că-n locul în care-mi duc viaţa

Aicea între geții sălbatici sînt poet!
Ce-aş cîştiga să-mi caut în altă lume faima?"

Nu! N-a trăit pe aceste meleaguri printre nişte sălbatici primejdioşi, aşa cum încearcă să-i prezinte la Roma, pentru a-şi înspăimînta cunoscuții şi a obține iertare. Este subînțelesul întregii lui opere scrise pe malurile Pontului. A trăit printre oameni demni, dîrzi, aspri, austeri, poate cu totul opuşi firii lui fragile, nestatornice, temătoare. Dacă aceşti oameni ar fi fost într-adevăr sălbatici, fioroşi, dacă nu l-ar fi iubit, dacă nu l-ar fi admirat, cum ar fi supraviețuit zece ani în mijlocul lor? Zece ani! Poate că de multe ori l-au şi apărat, poate că atunci cînd a primit cununa de iederă a poeziei, în Tomis, printre mîinile care i-au întins-o se afla şi brațul unui luptător dac. A speriat Roma cu sălbăticia geților, dar nici o săgeată, nici o suliță, nici un pumn dac nu i-a atins nici măcar toga. Nu! "Geții cei sălbatici" l-au iubit, l-au apărat şi Ovidiu a răspuns la aceasta" învățîndu-le limba, făcîndu-le versuri, devenind primul lor poet. Poate că în adîncul sufletului său i-a iubit. Dacă lumea ar fi păstrat cartea sa de versuri în limba getă, cine ştie cu cîte adevăruri s-ar fi îmbogățit istoria noastră veche...!

— Poate că ei l-au înmormîntat! spuse Dan în şoaptă.

— Oare mormîntul lui a rămas pe pămîntul geților? întrebă Ionel tot în şoaptă.

— E cea de-a treia enigmă a dramei poetului, răspunse asistentul. Mormîntul lui Ovidiu... Nimeni, nimeni nu ştie unde a fost înmormîntat. Cîte ipoteze s-au emis! Unii susțin că ar fi fost înmormîntat în Panonia, alții la Belgrad, alții la Roma, pe Via Flaminia. Cea mai plauzibilă dintre toate este cea tradițională: Ovidiu a fost înmormîntat aici, pe aceste meleaguri. Un episcop din secolul al treilea, Eusebiu de Cezareea, pe baza unor izvoare care s-au pierdut, ne-a lăsat chiar şi amănunte cu privire la înmormîntarea lui Ovidiu, aici, pe țărmurile Pontului Euxin. El susține că locuitorii acestor meleaguri i-au făcut funeralii solemne marelui poet de alt neam şi de alt sînge decît dînşii... Şi mai există un argument. Se pare că stăpînii acestor pămînturi au păstrat mult timp amintirea locului unde a fost înmormîntat poetul. Pe multe hărți geografice vechi se găsea un punct, între Tomis şi Histria, denumit *Sepulcrum Ovidii* — mormîntul lui Ovidiu. Pînă acum însă nimeni n-a identificat acel punct. Oare va reuşi, în viitor, cineva să-l descopere?...

— *Sepulcrum Ovidii...* şopti cineva.

Şi tăcerea coborî pentru multă vreme acolo, la poalele Gorganului.

CAPITOLUL XII

1

Cînd Tic şi Țombi se înapoiară la Gorgan, toți dormeau, în afară de Ursu, care, auzindu-i venind, închise ochii şi adormi şi el împăcat.

Înainte de a intra în cort, Tic avu inspirația să privească marea în care se aciuaseră toate stelele şi toate razele lunii. Pe apa mării se mai vedea însă ceva. O barcă binecunoscută lui Tic, iar în barcă, o ființă foarte cunoscută. Tic mişcă încet capul, apoi intră în cort. Dacă s-ar fi uitat spre cortul străin... dar, oricum, întunericul l-ar fi împiedicat să-l zărească pe cel care aştepta o nouă naşterea a Afroditei cu văl negru pe cap. Deşi adormi ultimul (ultimul în acel cort), Tic, prin mijlocirea lui Țombi, se sculă totuşi primul. Avea nişte treburi speciale de făcut. Aproape jumătate de oră meşteri ceva cu cuțitaşul şi cu cutiile de cremă. Apoi căută un anumit lucru prin bagaje. Se auziră nişte clinchete care-i treziră pe ceilalți. Tic se furişă însă repede afară din cort. Cînd Dan îşi iți capul prin ferestruică, îl văzu, cu Țombi pe urmele lui, luînd drumul şoselei. Tic se întoarse cam peste o oră obosit, asudat, dar foarte vesel. Şi, ca şi cum s-ar fi deşteptat atunci şi n-ar fi lipsit o secundă din mijlocul lor, se alătură celorlalți în gînduri, acțiuni şi preocupări.

Geamandurile instalate de Ursu se legănau pe valuri, atrăgînd privirile cireşarilor. Numai Tic şi Maria preferau să se uite unul la altul.

— Tu pe unde-ai umblat haihui? îl întrebă Maria pe Tic, folosind tonul de autoritate la care-i dădea dreptul calitatea ei de soră mai mare.

— Eu am umblat haihui? Poate... Mi-am amintit că n-am văzut un film cu una care juca rolul zînei nopții... de altfel destul de nesuferită... şi m-am dus să-l văd.

Maria tăcu, înghițind în sec. Şi, pentru a da alt curs discuției începute, care-i displăcea vădit, se întoarse spre Lucia şi o întrebă:

— Deschidem sau nu cartea? Cineva zicea că nehotărîrea e cel mai mare cusur al omului.

— Începem! spuse Victor. Cu inima îndoită, dar începem. Să invocăm Fortuna?

— Ştiu eu o zeiță, interveni Tic, o zeiță interesantă, care, fiind plecată pentru un timp în concediu, i-a dat mîna liberă în sectorul ei unui mic zeu, mi se pare CIT. Voi nu ați întîlnit povestea asta în mitologie? Nu se poate. Să invocăm deci zeul cel mic CIT. Fortuna se dăruie fără discernămînt. Pe cînd zeul cel mic, care e de o gingăşie şi de o...

— Unde ai citit tu asta? îl întrebă Dan.

— În cartea asta în care ne căutăm pagina de vis, sau în cartea care se va scrie despre această carte.

Cireşarii se împărțiseră în trei echipe. Scafandri: Ursu, Victor şi Tic; operatori topometrie: Lucia şi Ionel; operatori de sondaje cu mîna: Dan şi Maria. Explorarea începea de la un capăt al țărmului spre celălalt, pe linia balizelor. Acolo unde sondele indicau neregularități flagrante, începea munca scafandrilor. Pînă la o anumită adîncime, activau Tic şi Victor. La adîncimi primejdioase, Ursu. Folosirea cordoanelor de siguranță de către scafandri era obligatorie. Acesta era planul explorării. Totul era pus la punct pînă la ultimul amănunt.

Tinerii se îmbarcară. După ce se depărtară de țărm, Dan îl întrebă pe Tic:

— Crezi c-o să răzbim noi? Cîtă întindere! Aoleu!

— Ți-am vorbit de un zeu. Gata! Acum n-am timp. Scafandrul la datorie!

Tic sări în apă nu din proprie inițiativă, ci din spirit de imitație. Îl văzuse pe Victor sărind. Se întîlniră amîndoi în fundul apei, pe un dîmb de nisip. Dar, afară de un smoc de vegetație marină, nu găsiră nimic altceva. O altă sondă aruncată de Ionel, care reduse ghemul din mîna acestuia la jumătate, necesită intervenția lui Ursu. Dar nici acesta nu descoperi nimic. Cercetările continuară astfel cîteva ore, fără nici un rezultat. Deşi nimeni nu se gîndise că va descoperi ceva de la prima explorare sistematică, un oarecare sentiment de nelinişte încerca să se cuibărească în inimile cireşarilor. Cel mai neliniştit dintre toți era însă Tic. Nervozitatea lui nu scăpă celorlalți. Strîngea din pumni şi se uita fără întrerupere spre Gorgan.

— Ce tot cauți acolo? îl întrebă Dan. Parc-ai răsfoi o carte proastă. Poate-i cartea cu micul zeu...

— Păcat că nu datează din epoca de piatră. Ştii tu pentru ce...

Dan îşi duse cu un gest instinctiv mîna la cap, ceea ce avu darul să stîrnească oarecare veselie printre posesorii bărcii de cauciuc.

Tic, pentru că el îşi ascuțise cel mai tare auzul, pentru că el era singurul pregătit, dădu primul semnal vesel de alarmă. Ridică mîna şi arătă spre Gorgan:

— Vin! Micul zeu CIT şi-a pogorît darurile cereşti asupra noastră. Nu-i auziți?

Parcă se auzea ceva în depărtare. O rumoare, asemenea unei agitații dintr-o sală de spectacol, dintr-un teatru în aer liber, de pe stadion. Şi deodată răsunară trompetele.

— La mal! răcni Tic. Imediat la mal! Ne-au sosit ajutoarele şi trebuie să le îndrumăm. Ştiți cîte bărci au? Douăsprezece, dacă n-au mai făcut rost şi de altele.

Veneau pionierii. Puțintel cam obosiți, dar voioşi cum îi îndeamnă salutul. Autobuzele se opriseră într-un loc la şosea, unde un stîlp şubred, cu o tăbliță de scîndură putrezită indica o direcție anumită şi anunța cu litere foarte frumoase şi îngrijite (scrise cu cremă de ghete, neagră) *Spre lac — 1 kilometru.* Indicatorul de lemn era un entuziast în felul lui şi nu voia decît să răspundă inimilor care tresăltau de bucurie văzîndu-l. Pentru că pînă la lac erau trei mii de fragmente asemenea fragmentului de meridian binecunoscut care stă la baza sistemului metric.

Flotila de bărci pionereşti luă imediat cu asalt nu fața lacului, ci fundul lui. Şi cu atîta zel, că în cîteva ore nu rămase nici un punct imaginar în ochiul lacului necercetat, nesondat. Micii canotori, micii sondori, micii geografi îşi transmiteau unii altora în gura mare rezultatele sondelor şi calculelor lor şi întrebarea esențială: "Ai găsit mesajul?" Căutau de zor sticle, dar întocmeau hărți pe care cireşarii le copiau pe loc şi le băgau în dosarul întocmit de Lucia: *"Fundul ochiului de lac — schiță topometrică".* Tuşul de pe coperțile de carton abia se uscase.

Micul zeu CIT, neschimbat la față, adică ciufulit şi cîrn ca întotdeauna, îi înveselea cu tot felul de glume şi le mărea zelul cu tot felul de promisiuni. Furați de pasiunea geografiei submarine, aproape toți uitaseră tentația misterioasă care-i adusese acolo, începeau să caute scoici, să culeagă mărgean, atunci cînd îşi terminau sarcinile de topometri, pentru a da altor schimburi

locurile din bărci. Numai cîțiva dintre ei se încăpățînau în ideea de a căuta sticle cu mesaje. Micul zeu CIT prevăzuse însă şi lucrul acesta. Azvîrli harul unei bucurii de moment în calea încăpățînaților căutători. În cea mai mică adîncime a lacului, Teodor T. văzu gîtul unei sticle. Ochii îi ieşiră din orbite şi căută repede ceva cu care să ascundă, să acopere nemaipomenitul tezaur. Şi cum nici el, nici alții la care se uita nu aveau la îndemînă pentru această operație decît chiloți de baie apelă în cele din urmă la acest mijloc îndrăzneț. Reuşi să iasă din apă numai cu prețul dezvăluirii tainei celui mai bun prieten al lui, Adrian. Acesta trebui să se îmbrace şi să-i arunce în apă proprii lui chiloți. Se ascunseră apoi amîndoi într-o groapă de nisip scurmată la repezeală pe plajă, se lungiră pe burtă pentru a nu fi zăriți de nimeni şi, cu gesturi de ritual, traseră sticla din pînza chiloților. Oare ce putea să conțină mesajul?

Adrian, ca un adevărat candidat de cireşar, luă sticla, o întoarse pe toate colțurile, apoi i-o întinse dezamăgit prietenului său:

— Nu vezi că e o sticlă contemporană? Scrie STAS pe ea.

— Dar tu nu vezi că e o hîrtie înăuntru? Uită-te! Se distinge prin sticlă.

Se mai chinuiră o vreme să scoată hîrtia. Adrian o citi cu glas tare:

—*"Dacă n-o să găsiți pînă la urmă un mesaj autentic, măcar să trăiți cîteva clipe bucuria că l-ați găsit. Tic."*

În spatele lor izbucniră hohote de rîs. Un grup de băieți îi văzuseră cum se furişează şi îi urmăriseră. Teodor T. şi Adrian îşi pleoştiră în prima clipă mutrele. Apoi, n-avură ce face. Începură să rîdă şi ei.

— Mai bine haideți să măsurăm! propuse cineva.

Şi porniră spre bărci cîntînd. Un ceas mai tîrziu, cireşarii aveau harta fundului gata.

2

Micul zeu CIT se întoarse din văzduh sub înfățişarea lui dintotdeauna, aceea al lui TIC. Era marele erou al zilei, dar, spre deosebire de alte dăți, împrumută un aer de excesivă modestie. Prietenii lui hotărîră să-l lase să guste din plin această frumoasă satisfacție — modestia. Îl chemară deci în mijlocul lor şi, fără să repete laudele şi felicitările, îl atraseră în munca de studiere a hărții. Numai Ursu îi făcuse pe furiş cu ochiul în semn de triumf, ceea ce îi ajunse cireşarului cîrn. După cîteva clipe, uită cu totul de zborul — dus şi întors — de pe Olimp. Harta fundului mării, pe care o întocmiseră Lucia şi Ionel, avea însuşiri magnetice. Dan încercă totuşi să-l sustragă pentru un moment din ocupațiile sale pămînteşti:

— Ce-ai fi făcut, Ticuşorule, dacă "voioşii" dădeau peste Palat?

— Cum să dea peste Palat, dacă nu-l căutau? Un vapor să fi descoperit şi tot nu-i dădeau atenție. Ei căutau sticle, nimic altceva. Ia apucă-te şi caută boabe de mărgean, că am fost prins şi eu cîteva clipe de patima asta... Te asigur că, dacă ar exista pe plajă o pereche de pantofi, chiar ai lui Gargantua, nu i-ai vedea. Nu ți-ar fi ochii, gîndurile decît la mărgean. Poate ai spune aşa, într-o doară: ce caută "chestiile" astea aici? Aşa ar fi făcut şi ei. M-ar fi chemat şi mi-ar fi spus: ce-i cu hardughia asta aici? Fir-ar să fie! Din cauza ei nu găsim sticlele. Dar, te rog să mă laşi în pace. Am altele mult mai importante...

Studierea hărții dură vreme îndelungată. Chiar şi în timpul prînzului, spre disperarea celor care-o lucraseră, harta trecea din mînă în mînă, colecționînd şi alte linii, o groază de bucle încîlcite, fără cap şi coadă, cele care formau amprentele cireşarilor. Comentariile aprige din timpul mesei se moleşiră spre sfîrşit, nu din cauza diminuării poftei de dispută a tribunilor înarmați cu linguri şi farfurii, ci pentru că se formulaseră cîteva păreri bine argumentate, cu şansa de a deveni concluzii. Harta lacului era foarte bogată în neregularități: zeci şi zeci de dîmburi şi de gropi de toate dimensiunile. Liniile trase de topografi erau sinuoase, încîlcite; pe undeva aduceau cu petele de grăsime de pe marginea hărții. Dar nu era greu să deosebeşti printre aceste linii locurile mai ciudate, demne, sau obligatorii de cercetat. Acolo unde un dîmb părea nefiresc de înalt, în raport cu relieful înconjurător, acolo unde o groapă părea prea adîncă față de gropile vecine se făceau mici semne cu un creion roşu. Bineînțeles că mica unealtă se aciuase în mîna Luciei, bineînțeles că semnele pe care le zgîria pe hîrtie erau X-uri. Cîteva X-uri fuseseră înconjurate cu un cerc. În vederea acestei operații, Lucia întoarse creionul, nu pentru că noul vîrf era mai ascuțit, ci pentru că avea altă culoare. X-urile roşii, înconjurate de cerculețe albastre, erau punctele cele mai ciudate de pe hartă. Erau patru asemenea semne în bucla pe care o

făcea lacul la Gorgan.

— Prin urmare, spuse Ionel, avem datoria să descifrăm aceste patru pagini, pentru a vedea dacă nu cumva una dintre ele e pagina pe care o căutăm.

Minunea se produse. Cireşarii erau toți (cu o singură excepție, dar această excepție nu privea problema lor capitală) liniştiți, încrezători, aproape siguri că expediția lor, atît de incertă, atît de fantomatică la început, va duce, fără doar şi poate la un anumit rezultat. Rezultatul îl întrevedea fiecare altfel. Unii îşi imaginau palate de cleştar, alții oraşe scufundate, alții rămăşițele mai modeste ale unei vechi şi frumoase civilizații, alții zidiri ciudate, cu scopuri misterioase, lîngă țărmul mării, alții... Visul căpăta însă contururi, adică se apropia de realitate. Clipele se cereau toate calculate şi umplute cu mişcare, cu acțiune.

— Şi dacă nu descoperim nimic în lac? întrebă Dan, mai mult ca să se afle în treabă. Nu înseamnă că ne-am pierdut vremea degeaba?

— Mai întîi — sări Tic — să nu spui descoperim, pentru că, folosind astfel verbul, te propui participant la explorare, lucru la care eu, personal, mă opun. Şi, în al doilea rînd, păstrează-ți reflecțiile pentru jurnalul pe care-l ții cu atîta hărnicie, dar pe care nu ştii să-l ascunzi. Şi, în al treilea rînd, cred că n-o să-ți ajungă nici pînă deseară timpul pentru a umple cele zece pagini din jurnal, care au menirea să zugrăvească, măcar la jumătate, calitățile superbe ale micului zeu CIT.

— Cum s-ar spune, îmi dai sarcina să-ți completez un capitol din biografie. Capitolul olimpian. Bine! Voi alege acest titlu... Poate ai de gînd să-mi stimulezi talentul şi entuziasmul.

— Prin daruri interioare, răspunse prompt Tic. Ca să nu-ți mai fac teoria misiunii artistului... Nici nu e loc în barcă, Dănuț. Nu ştiu la cine trebuie să mai renunțăm. A, da... Mi se pare că ne-am pricopsit cu un renunț voluntar.

Întruchiparea acestui renunț era Maria, căzută din nou în patima mărgeanului. Dan, la rîndul său, se duse în cort şi acolo, trîntit pe burtă, începu să scrie în jurnal capitolul promis.

Barca de cauciuc ajunse la primul X, adică la prima geamandură. Noile sondaje de mînă identificară un dîmb de nisip care se țuguia ca o colibă pe fund. Dimensiunile colibei nu erau prea încurajatoare, dar, ca orice loc ciudat, trebuia cercetat în amănunțime. Toți scafandrii expediției luară parte la explorarea submarină. Tic avea misiunea să cerceteze vîrful dîmbului, Victor şi Ursu baza, fiecare la capătul unui diametru imaginar. Primul ieşi la suprafață Tic. Avea în mîini o scoică uriaşă, încă deschisă.

— Asta-i tot ce-am găsit mai acătării. Încolo, numai nisip şi scoici rahitice. Păcat că nu căutăm perle.

Nici Ursu, nici Victor, care îşi scoseseră capetele din apă, la puțin timp după apariția, lui Tic, nu găsiră altceva în mormanul de nisip.

— Prea mult nisip şi prea mic dîmbul pentru a îngropa ceva, raportă Victor.

— Nici în profunzime? întrebă Lucia, cu conştiinciozitatea unui adevărat savant.

— Eu am scurmat în jos, către fund, răspunse Ursu. Nu cred că se află ceva aici.

Lucia tăie cu un X roşu, mare punctul cercetat. Se gîndi o clipă să adauge un mic semn de întrebare, dar renunță. Barca, împinsă de cei trei scafandri, înainta spre un alt loc indicat de Lucia.

— Aici e o mare profunzime — spuse ea după ce barca se opri — prin urmare, dîmburi înalte de jur împrejur. Cred că în groapă nu avem ce căuta.

Ursu nu ținu însă seama de recomandarea Luciei şi se aventură pînă în fundul gropii. Nici nu trebui să facă eforturi pentru a ajunge acolo. Îl atrăgea apa. La ieşire îi fu mai greu, pentru că trebuia să înfrîngă rezistența apei, ajutîndu-se de o singură mînă. În cealaltă ținea un bolovan în formă de cub. Scafandrii se mai scufundară de cîteva ori, fără să descopere însă mare lucru. Vegetație, scoici, pietre. Singurul lor trofeu era bolovanul adus de Ursu. În întoarseră pe toate părțile, îl studiară cu atenție şi ajunseră la concluzia unanimă că bolovanul nu era o piatră obişnuită adusă de mare, ci un bolovan dăltuit de mînă omenească. Lucia înscrise pe hartă, deasupra X-ului cercetat, un mare semn de întrebare.

Celelalte două X-uri nu puseră scafandrii la prea mari încercări. Ele reprezentau un dîmb de nisip şi o groapă nu prea adîncă. Cercetătorii îşi făcură însă pînă la capăt datoria. Plonjară de cîteva ori, pînă se convinseră definitiv că locurile nu prezintă nici o importanță.

— Prin urmare, le ştergem şi pe acestea, spuse Ionel, grăbindu-se să ia harta din mîna Luciei şi să facă el operația de anulare.

— Şi cu semnul de întrebare ce facem? întrebă Lucia. Adîncimea e mare, malurile gropii sînt

înalte şi în plus s-a descoperit şi un bolovan în genul acelora care au servit la vechile construcții.

— Parc-ar fi luat din Gorgan, reflectă cu voce tare Victor. Dar în ce scop, pentru ce?

— Oare n-a făcut parte, cîndva, dintr-o zidire de pe fund? întrebă Ionel.

— Nu-mi vine să cred... Poate că Ursu sau Tic... Eu după cît am văzut cu ochii mei...

Şi ceilalți scafandri numiți de Victor înclinau să-i dea dreptate acestuia. Lucia, însă, riguroasă ca un secretar perpetuu al unui for academic, propuse să se întreprindă o explorare suplimentară. Scafandrii se supuseră. Se scufundară de mai multe ori. Ursu mai făcu o dată drumul spre fundul gropii. Victor şi Tic îşi ciocniră capetele ieşind din nişte tufe care-i ascunseseră. De fiecare dată însă nu aduseră la suprafață nici o nouă indicație, nici măcar o explicație cu privire la proveniența bolovanului. Lucia se văzu nevoită să taie X-ul misterios, dar adăugă pe furiş în dreptul lui un mic semn de întrebare.

3

Degetele Mariei treceau nepăsătoare pe lîngă boabele mici, colorate. Scormoneau nisipul, alintau nisipul, trasînd dîre subțiri. Privirile ei căutau în acele dîre perle mari, translucide, giganți, pe care-i voia înşiruiți pe un colier în jurul gîtului. Giganții se găseau rar, rar, după căutări îndelungate.

Torturată de durerea nemişcării, se străduia să-şi înalțe trupul, oferind pieptul îndrăzneț adierilor. Închise ochii, îşi desfăcu brațele şi cu gura întredeschisă sorbi încet, îndelung aerul în care se contopiseră toate miresmele apei, cerului şi pămîntului. Îşi mai lungi de cîteva ori brațele, ca o pasăre obosită care caută zadarnic puteri, dar trupul i se frînse. Simți nisipul arzîndu-i spatele. Îşi afundă şi părul în nisip, îşi desfăcu şi brațele. Părea că se răstignise pe nisip. Adierile o înconjurau cu un vîrtej sau, poate, plutea în sînul visurilor ei.

Într-un tîrziu, Maria simți că se apropie cineva de ea, auzi cum nisipul zgîrie trupul celui care se apropie, îi auzi parcă şi răsuflarea, dar nu făcu nici o mişcare. Doar degetele desfăcute se înfigeau încet şi adînc în nisip. Vocea care răsună lîngă ea venea parcă din depărtări, dar sfîşia nemilos țesătura vaporoasă a poeziei:

— Marea se agită în adîncuri... Îşi prevesteşte vijelia...

— Marea nu se agită în adîncuri... Se agită visurile ei.

Bărbatul îşi desfăcu brațele şi se răstigni ca Maria pe nisip. Degetele lui parcă simțeau căldura altor degete. Se înfundară în nisip, pînă întîlniră bariera rece a apei.

— Noi împrumutăm zvîcnirile şi frămîntările mării... pentru că e imensă, adîncă, puternică.

— Marea ne caută visurile, gîndurile, speranțele... pentru că vrea să ne semene.

Trupul puternic de lîngă Maria îşi scutură nisipul, ca o ploaie. Simți nisipul pe trupul ei. Şi atunci deschise ochii. Apa înghițise săgeata unui corp. Bărbatul redevenise casca albă. Îi căuta parcă locul naşterii în spuma mării. Dar cînd se întoarse pe țărm, era treaz, lucid, înfrigurat. Îşi căută locul vechi. Urmele corpului se întipăriseră adînc în nisip. Cînd auzi din nou foşnetul nisipului, Maria se ridică, îmbrățişă zarea cu trupul, înaintă cu ochii închişi, pînă se prăbuşi în mare. Răceala apei i se strecura în corp. Ochii de pe țărm o priveau. Redevenise adolescenta care urca prea îndrăzneț pe scara lumii. Cînd se întoarse la locul ei, apa, cerul, pămîntul reintrau în fizică şi geologie.

— E rece şi sănătoasă apa şi necesară ca un ceas deşteptător.

Maria îşi înfundă din nou părul şi degetele în nisip.

— Altădată, demult, cînta cu clopotele-i verzi.

— Cunosc poezia. Şi pe cealaltă o cunosc, cea pe care ai recitat-o înainte.

— ... Sînt prea tînără. Şi aş vrea să fiu sigură, încăpățînată, obraznică. Să iau un pumn de nisip şi... şi, să-l arunc oriunde!

— Eşti tot ceea ce ai spus, dar mai mult ceea ce n-ai spus. Un copil care, în loc să urce, sare.

— Iar alții, în loc să danseze, coboară... Prefer persoana a treia... Vreau să te privesc... În lumină...

— Pentru ce? Pentru a descoperi visuri în loc de meditații, speranțe în loc de nostalgii?

— În care parte a lumii?

— În cea acoperită cu un cearşaf de nisip, sau cu amintirea unor adieri.

— Şi cu toate acestea nu eşti făcută numai din visuri.

— Nu! Pentru că eu însămînțez visurile. Le arunc unde vreau, ca pumnul acesta de nisip.

Nisipul se răspîndi în aer, apoi coborî ca stropii fini ai unei ploi obosite pe trupurile amîndurora. Poate că nici nu-i simțiră căderea.

— Oare tinerețea să fie cel mai frumos dar al vieții?

— E o căutare sau o simplă folosire a impersonalului? întrebă Maria.

Bărbatul se ridicase. Silueta lui trimitea umbre peste trupul Mariei.

— Iar mîine îți vei împleti codițele în fața oglinzii, te vei război cu trigonometria, vei sorbi cu paiul citronada oferită de un coleg şi vei scoate din sărite profesorul cu o întrebare stupidă.

— De ce ai acceptat, de ce ai *dorit* această conversație...? Iată întrebarea stupidă cu care vreau să scot din sărite profesorul. Şi eu urăsc dansul.

Maria sări ca un arc din nisip şi se azvîrli cu toată hotărîrea în apa mării. De pe țărm privirile o urmăreau. Gîndurile însă roiau în jurul unei întrebări stupide, la care nimeni, niciodată, n-a putut şi nu va putea să răspundă.

4

Lucia părea oarecum suprinsă. Se uita cînd la Victor, cînd la Ionel.

—Voi vreți să excludem cu totul ipo... cealaltă carte. Poate că n-am citit bine o anumită pagină.

Nervozitatea Luciei îl făcea pe Victor să zîmbească.

— Ieri, spuse el, eram înspăimîntați, cu speranțele ca nişte rufe bătute de vînt. Iar astăzi, nu numai că ne-am liniştit, dar am devenit şi pretențioşi. Tratăm timpul ca pe un cerc nesfîrşit, unii dintre noi chiar îl ignoră cu desăvîrşire. Cei care numără boabele... de nisip.

— La sugestia voastră, răspunse Maria. Şi la urma urmei pot să vă spun că respectivul e un înfumurat în vacanță... adică... nu-l preocupă nimic altceva decît... vacanța... Şi, din cînd în cînd, cîte un curs în fața unor admiratori.

— Pentru că e la început, insinuă Dan. Uite, eu garantez, pot să fac un pariu fabulos...

— Să nu ne pierdem vremea cu... aiureli, strigă Lucia. Da! Da! Da! Am scăpat de spaimă, sîntem liberi, de ce nu alergăm mai repede după speranțe?

— Păi mai adineauri le încetineai tu mersul, răspunse Dan, uimit de transformarea Luciei.

— Ştiu... Dar parcă s-a petrecut ceva cu mine. La urma urmei, eu am totul... Nu e cazul să vă explic acum. M-ați convins că ne-a rămas de citit o singură carte. Vreau să fiu romantică, dar mai înainte vă rog să-mi promiteți că vom citi cu toată atenția, ca nişte corectori.

— Corectorii caută greşelile, Lucia, zise Ionel. Noi căutăm frumusețile.

— Da, asta-i! medită Dan cu voce tare, gîndindu-se la jurnalul zilnic. Trebuie să evităm erorile, pentru a descoperi frumusețile. Cam banal, dar merge.

— Nu merge, Dan, se oprise Tic. Şchioapătă ca un olog. Ia cîrja asta de la mine şi îndreaptă-l! Frumusețile nu se nasc din spuma mării ca Afrodita, ci din adîncuri. Spuma e o eroare, Dan. Ca şi Afrodita, de altfel. Dar oamenilor le-au plăcut erorile la fel de mult cum îți plac şi ție. Şi vă rog să-mi spuneți dacă nu cumva am devenit ridicol de precoce. Mai bine, scafandru. E vocea realității.

Era într-adevăr chemarea realității. Cutezătorii se înarmau pentru luptă, pentru etapa finală. Ținta lor — visul. Stindardul lor nevăzut — speranța. Armele lor — inimile. Aceasta pentru că vorbim la modul ideal. În realitate, grupul era scuturat şi dezbinat (cuvîntul e prea tare) de controverse. De fapt, o singură controversă îi zbuciuma. Uitaseră de bucla lacului care-i îngrozise pînă atunci. Ea fusese aruncată ca o hîrtie nefolositoare. Devenise o hartă cu un loc al ei undeva într-un dosar. Dar cum cireşarii erau pasionați după probleme... de ce să nu inventeze una? Altminteri totul li s-ar fi părut prea uşor. Controversa se iscase în jurul punctului imaginar de unde trebuia începută explorarea ochiului de mare, în care presupuneau că se află taina. Lucia, Dan şi Ursu susțineau ca explorarea să înceapă de la marginea mării. Argumente găseau berechet. Ionel, Tic şi Maria propuneau să se înceapă din larg. Nici ei nu duceau lipsă se argumente. Victor, ca arbitru, stătea deoparte şi le urmărea jocul. Îşi dădea seama că problema este o simplă invenție. De oriunde s-ar fi început explorarea, ar fi dus la acelaşi rezultat, dacă exista undeva un rezultat. Mai gospodăreşte era să se pornească de la margine. Mai poetic era să se înceapă din larg. Li s-ar fi părut că vin spre țărm ca nişte cuceritori. Se folosiseră şi aceste argumente în controversă.

Părţile se ţineau tare, fiecare, pînă ce Dan scăpă prima vorbă "extraargument". Tic azvârli două, Dan nu se lăsă mai prejos şi descoperi trei, Tic, vreo şase. Vorbele deveneau pe nesimţite insulte subînţelese, mascate. Era un carnaval, o jonglerie de insulte dintre cele mai rafinate. Nici o minge de lemn, îmbrăcată în staniol colorat, nu scăpa însă din mîinile jonglerilor. Şi mereu descoperau altele. Nimeni nu mai zicea nimic. Urmăreau toţi întrecerea celor doi isteţi.

— Cam asta aţi făcut şi voi, spuse Victor rîzînd. Ei, cu rafinamentele, nu fac decît să demonstreze grotescul jocului. Putem să începem de oriunde, putem să dăm cu banul, deşi ar fi insultător acest mod de a alege, putem să ne împărţim în două tabere, numai timpul nu putem să-l pierdem.

— Şi cum rezolvăm dilema? întrebă Ionel. Noi am pus atîta suflet...

Pînă şi Ursu rîse auzindu-i întrebarea rostită cu atîta seriozitate. Dan şi Tic în schimb ajunseseră la *ceartă.* Unul cerea să i se ofere scuze, celălalt îl trimise pe Ţombi spre a primi scuze.

— Nu primesc scuze decît prin ambasadori, îl anunţă Tic. Dacă nu i le dai, te priveşte. N-ai decît o pereche de pantaloni scurţi.

— Şi dacă n-o să găsim nimic?!

Cu tot pesimismul pe care-l conţinea, intervenţia Mariei fu salvatoare. Toţi îşi făcură autocritica, în gînd, şi după cîteva minute umflară barca, alegînd soluţia care li se părea cea mai economică în graba şi nerăbdarea lor. Să se mai ducă în larg şi mereu în fiecare zi în larg... Mai bine să pornească imediat de la marginea mării, de la prima linie de geamanduri. Lucia avu bunul simţ să nu rostească nici o vorbă, aşa că explorarea ochiului de mare începu, după ce Dan anunţă solemn ziua şi ora.

Vioiciunea pe care cu cîtva timp înainte cireşarii o dovediseră în vorbe îşi trimise microbii în mişcări. Tinerii deveniră ca prin farmec harnici, zeloşi, ca nişte boabe de argint viu. Şi era o deplină unitate şi colaborare în acţiunile lor. Parcă dirija cineva o orchestră, în care fiecare îşi făcea datoria, fără să greşească, fără să scape o notă falsă. Poate că uneori trompetele acopereau melodia flautelor, dar aceasta nu răsuna distonant, mai ales că fiecare cînta pe rînd la toate instrumentele. Astfel şi fetele cunoscură senzaţia scufundărilor, o transformară în pasiune, în întrecere. Băieţii erau însă destul de atenţi şi de grijulii, pentru a nu se ivi o dispută între ele. Nu de teamă că n-ar suporta una sau alta rezultatul, ci pentru a nu le încuraja pe calea imprudenţelor. Le trăgeau cu ajutorul cordoanelor de siguranţă la suprafaţă, chiar dacă simţeau împotrivire.

Nu era totuşi un joc acolo. Cercetările erau riguroase, calculele fără greşeală, observaţiile analizate cu grijă, concluziile bine chibzuite. După cîteva ore de muncă, în acea după-amiază lungă care se apropia de sfîrşit, regiunea ochiului de mare însemnată de primul rînd de geamanduri, devenise hartă. Era numai o schiţă făcută de Lucia cu creionul, dar ea cuprindea în amănunt toate datele oferite de exploratori. Toate ciudăţeniile fundului fuseseră însemnate: gropi, dîmburi, neregularităţi. Adîncimea regiunii cercetate nu depăşea cîţiva metri. Într-un anumit loc însă marea se adîncea brusc, de parcă apele ar fi furat din pămînt. Diferenţa era doar de cîţiva metri, dar se propaga pe o linie întinsă, aproape dreaptă, care unea cele două maluri ale ochiului. Pînă acolo ajunseră cireşarii cu cercetările în momentul cînd Victor dădu glas gîndului său:

— Eu cred că aici s-a produs o prăbuşire. Şi nu de multă vreme. O prăbuşire recentă.

Ionel şi Lucia păreau uimiţi de afirmaţia lui Victor. Amîndoi sondaseră regiunea unde marea se adîncea brusc şi observaseră pe peretele submarin urme de vegetaţie acvatică şi scoici.

— Chiar în condiţiile în care noi am văzut cu ochii noştri peretele plin de tufe? Doar şi tu te-ai scufundat. Cum poţi vorbi de o prăbuşire recentă?

— S-ar putea să greşesc, spuse Victor. Eu nu înţeleg însă prin prăbuşire recentă un cataclism care s-a produs ieri sau alaltăieri, ci un "recent" geologic. Adică o prăbuşire care s-a petrecut poate în secolul trecut, poate acum două secole, poate mai devreme. Nu sînt hidrogeolog şi nu vreau să mă aventurez în ipoteze hazardate fără toate datele. Aceasta a fost prima mea impresie. Din cauza conformaţiei peretelui submarin, din cauza lungimii sale, a formei sale rectilinii. Ar fi prea ciudat ca în sute şi sute de ani apa mării să nu-l fi dantelat. Mai ales că nu are o bază stîncoasă.

— În formularea aceasta sînt de partea ta, preciză Lucia, ca şi Ionel de altfel. Şi... tu crezi că acest lucru îngreunează sau uşurează cercetările noastre, sau mai bine zis şansele noastre de a scoate la lumină ceea ce au văzut pescarii?

Victor căzu pe gînduri. Încercă să pună în balanță cele două posibilități, dar nu reuşi. Eforturile făcute sub apă, desele scufundări îl obosiseră. Simțea că-i vîjîie capul.

— Nu ştiu, spuse el. Nu ştiu ce să răspund. Şi mai ales nu ştiu dacă e cazul să căutăm un răspuns la întrebarea pe care ai pus-o tu, Lucia. Dacă va fi nevoie să facem uz de hidrogeologie pentru a descoperi ceea ce căutăm... Am fost şi altădată în situații grele. Deocamdată arma noastră principală e căutarea.

Luciei îi displăcea raționamentul lui Victor, sau mai bine zis fuga lui Victor de a judeca. Aceasta cu atît mai mult cu cît nu se potrivea firii sale.

— De ce să nu evităm erori dacă ne stă în putință? întrebă ea. De ce să porți singur povara apăsătoare a unor gînduri aşa cum s-a întîmplat cu problema celor două cărți? Tu nu crezi că, destăinuindu-te, te-ai uşura şi tu şi... da!... am putea găsi mai uşor o soluție?

Tic se pregătea să sară în sprijinul lui Victor, mai ales că-l vedea pe Ionel dîndu-i dreptate Luciei. Victor făcu un gest degajat cu mîna şi vorbi cît se poate de calm:

— E adevărat că observația, nu vreau să spun problema, mă preocupă. Dar mai mult din spirit de curiozitate. Pe undeva, simt, nu sesizez rațional o anumită relație între observație şi căutarea noastră, dar nu sînt capabil să transform observația în problemă, pentru că, pur şi simplu, mă simt cam obosit. În principiu îți dau dreptate, Lucia. Dar, pînă ne limpezim eu cred că ar fi bine să mai cercetăm puțin peretele submarin. O dată cu apusul soarelui devenim inapți pentru cercetări subacvatice.

Într-adevăr, soarele cobora spre asfințit. Înserarea îşi cînta preludiile prin adiere şi răcoare.

— La noapte va fi vijelie mare! anunță Ursu. Numai să nu se prelungescă şi ziua.

Avertismentul lui Ursu îi puse în mişcare pe cireşari. Voiau să folosească răgazul de lumină pe care-l mai aveau pînă la asfințit cît mai cu folos. Sondajele de mînă nu mai erau necesare pentru treaba pe care urmau s-o facă. Tot greul cădea pe capul scafandrilor. Cel mai activ scafandru era Ursu. Victor, cu oboseala în oase, cobora rar şi stătea mai puțină vreme sub apă. La fiecare scufundare îşi controla cordonul de siguranță. După cîteva plonjoane, obosi şi Tic. Se urcă în barcă, abia trăgîndu-şi sufletul. Îşi găsi un loc alături de Victor. Gîfîiau amîndoi ca nişte locomotive.

Ursu dispăruse în apă de mai bine de un minut şi tot nu ieşea la suprafață.

— Cum poate rezista atîta?! se miră Dan. Zău că e un fenomen.

— Tu vorbeşti? Ia bagă capul în apă două secunde să vezi cum e. Tu faci cum fac criticii ratați... care spun despre o carte că e bună sau nu, fără să fi încercat să scrie un singur rînd. Sau poate tocmai fiindcă au încercat. Dar ce ştiu ei cum se scrie? Ce ştii tu cum e în apă?

Colacul de frînghie din mîna Luciei se desfăşura mereu. Ajunsese la capăt. Ursu tot nu apărea. Lucia începu să tragă cu putere, după ce se uită de cîteva ori la ceas. În sfirşit, apăru şi scafandrul. Fața îi era congestionată şi avea atîta nevoie de aer, că rămase multă vreme cu gura căscată.

— Am descoperit o ridicătură foarte curioasă în fața peretelui submarin. Tocmai începusem să scurm în clipa cînd ai început să mă tragi, se adresă Luciei. De ce nu m-ați lăsat? Pînă-mi revin, eu zic să mai înaintați cîțiva metri cu barca.

Din cîteva mişcări de lopeți, barca parcurse aproape zece metri.

— Cam pe-aici, zise Ursu. Am reuşit să fac aproape jumătate de ocol. Forma dîmbului e ciudată. Nu e ca o movilă. Parc-ar fi un mormînt. Un mormînt uriaş.

Cuprins de o inspirație subită, Ionel îi ceru lui Victor costumul de scafandru, adică ochelarii, labele şi cordonul. Cu un gest teatral se aruncă în apă.

— Dan! rîse Tic. Pariezi că în mai puțin de paisprezece secunde iese la suprafață?

— Sînt sărac, Ticuşorule, zău. Dacă vrei, cînd se scufundă Ursu...

Dar Ionel nu ieşi după paisprezece secunde, nici după douăzeci de secunde, nici după treizeci. Ieşi mai tîrziu, atunci cînd Victor începu să tragă de cordon. Încă înainte să-i iasă capul cu totul din apă, deschise gura, dar un val mic îi trecu peste cap. Se agăță cu mîinile de barcă, parcă pentru a tuşi. Voia să spună ceva, dar tuşea îl împiedica. Ochii i se umplură de lacrimi. Exprima chinurile pe care le face un mut în momente de furie. În sfîrşit reuşi să articuleze primele cuvinte...

— Un vapor!... O barcă... nu ştiu ce... O epavă... I-am simțit pereții... În două locuri... Şi... i-am văzut... lemnul!

Cum de nu s-a răsturnat barca atunci e de domeniul miracolului! Nici un țipăt nu s-a auzit.

Toți care erau în barcă, şi Dan printre ei, se aruncară ca nişte bezmetici în apă. Roiau sub apă ca peştii în jurul nadei. Scurmau dîmbul de nisip, treceau dintr-un loc în altul, se întorceau la locul părăsit, apa îi trăgea în sus, funiile li se încolăceau pe picioare ca nişte şerpi, dar ei tot nu ieşeau. Numai cînd simțiră că le plesnesc ochii în cap, că le explodează plămînii, numai atunci începură să urce, dar, cum pînă la suprafață erau cîțiva metri, unii dintre ei simțiră gustul apei de mare. Se agățară cu mîinile de barcă şapte tineri. Păreau petalele unei flori ciudate scoasă la aer de puterile mării. Făcuseră prima lor mare descoperire. Nădejdile, în sfîrşit nădejdile începeau să se transforme în certitudini.

Şi, pentru că bucuria era prea mare, amurgul azvîrli deodată asupra lor o puzderie de culori.

5

Cireşarii traseră barca la mal. Erau veseli toți. Le venea să țopăie de bucurie. Nici unul nu mai avea vreo îndoială. Descoperiseră locul naufragiului, descoperiseră epava. Epava nu era alta decît vechea barcă pescărească, eşuată cu mulți ani în urmă, la începutul secolului. Unul dintre supraviețuitorii naufragiului văzuse cu ochii lui Palatul, turnurile albe ale

Palatului (puteau să viseze cireşarii!). Îl văzuse din locul acela, unde se scufundase barca. Palatul era lîngă ei. Şi dacă era lîngă ei, îl vor dezgropa, îl vor descoperi, îl vor dărui lumii.

Ionel se apăra de privirile tuturor. Îşi ducea mîinile la ochi şi striga:

— Nu l-am descoperit eu! Ursu l-a văzut primul. Eu l-am văzut în altă parte, în vis, în priviri. Nu ştiu. Dar l-am văzut. Nu cu ochii, cu inima.

— Unde e? Unde e? întreba Lucia. Nu poate fi decît aici, lîngă noi. De cîte ori am trecut cu barca pe deasupra lui, de cîte ori am înotat în apropierea lui!

— Vreau să-l văd acum, noaptea, şopti Maria. Nu în vis, nu în imaginile visului. Vreau să-i văd contururile în apă, tremurînd sub razele lunii. Oare acesta e visul meu acum?

— Dacă n-ar fi fost pînza aceea albă pe vas, spuse Dan. Şi dacă marea n-ar fi fost vijelioasă! Şi dacă Ionel n-ar suferi şi de puțin romantism!...

— Şi dacă nu ne-am fi dus cu piatra la Histria! îşi aminti Lucia.

— Adică dacă Tic n-ar fi descoperit şi redescoperit piatra, ca să ştim pe ce lume ne aflăm, zise Victor.

— Da, pentru că eu n-am fost cu voi la Histria. Şi dacă Ursu n-ar fi făcut atîtea!...

Ursu nu putea să suporte laudele. Se feri şi de astă dată:

— Mai bine să ne gîndim unde poate fi... De ce n-am văzut nimic pînă acum?

Era o nouă chemare la realitate. Începeau iar întrebările.

— Oare vom avea deziluzii? se întrebă Lucia. Stai! Victor! Peretele acela submarin din fața epavei? Tu spuneai că s-a produs o prăbuşire recentă! Oare nu e zidul Palatului? Dacă s-a prăbuşit în urma unui cutremur?

— Şi de unde putem noi şti aceasta, Lucia? întrebă Ionel. Cine a înregistrat cutremurul? În ce ziare, în ce țări, în ce limbi s-a scris despre cutremur?

— Dar de ce trebuie să ştim asta? strigă Lucia. Trebuie să răscolim peretele submarin, să-l scurmăm, să facem cotloane, pînă dăm de ziduri.

Părerea lui Victor era alta. Dar nu voia s-o destăinuie în toiul acelei bucurii.

— Poate e un palat, poate sînt numai nişte turnuri, poate nişte monumente, zise el. Ceva însă este.

— Şi-l vom scoate la lumină, se învioră Dan. Îl vom arăta lumii. Cine-a spus asta? Parc-am auzit vorbele acestea adineauri.

Victor ceru tăcere. Se strădui să-şi ascundă o anumită nelinişte înainte de a vorbi:

— Da... Mîine trebuie să începem explorarea dis-de-dimineață...

— Dacă n-o să dureze vijelia, îl avertiză Ursu încă o dată. Pentru că va fi vijelie la noapte.

Dar noaptea se ivise. Flutura în jurul lor. Îi învăluia în întuneric.

— Ne vom supune vremii, continuă Victor. Vom explora porțiunea din fața corăbiei şi, în primul rînd şi foarte riguros, peretele submarin. Dacă nu se află acolo dezlegarea tainei atunci nu văd unde se poate afla. Arătarea de piatră s-a ivit în fața corăbiei, iar epava corăbiei e descoperită. În altă parte unde poate fi pagina noastră? Sau...

— Sau ce? sări Lucia, care devenise visătoare, romantică.

— Sau... acel ceva a fost o năzărire... O apariție fugară...

— Imposibil! țipă Ionel. Dacă l-ar fi văzut un singur om, dar atîția oameni l-au văzut. Şi cu unul dintre ei am stat de vorbă noi doi.

— Ştiu, Ionel. Cred chiar mai mult. Că martorul nostru nu a avut o vedenie. Pe vijelia aceea, dacă i se năzărea ceva, nu putea fi decît ceva înspăimîntător, nu o izbucnire albă de marmură, bătută de talazuri. Îți aminteşti? Nu plutea deasupra talazurilor ca fotografia ta, ci era acoperită şi descoperită de talazuri.

— Atunci de ce ai îndoieli? Ce fel de apariție fugară?

— De ce n-a văzut-o nimeni pînă într-o anumită epocă, de ce n-a mai fost văzută de nimeni după acea epocă? Nu vreau să vă rănesc bucuriile, vreau să vă feresc de deziluzii. Mîine vom cerceta, poate vom descoperi ceva şi pînă mîine nu mai este mult.

— Crezi c-a fost un animal marin gigantic, un caşalot alb? întrebă Lucia.

— Avem nevoie de odihnă. Nu vă gîndiți? Mîine va fi prima zi în care vom pleca spre o certitudine! Pînă acum am căutat speranțe.

— Dar ce-i cu tine, Victor? îl întrebă Lucia. Crezi sau nu crezi?

— Nu ştiu, Lucia. Sînt groaznic de obosit. Avem toți nevoie de odihnă. Va trece şi noaptea asta şi va veni prima dimineață.

Toți voiau să treacă mai repede noaptea. Dar se întîmplă cu ei ceea ce se întîmplă, oriunde şi oricînd, oricui trăieşte apropierea unui mare vis. Timpul se scurgea ca dintr-un orologiu obosit. Îşi eterniza secundele. Din fericire le veni în ajutor somnul.

6

Vijelia se pregătea undeva în tăcere. Răspîndise în aer adieri calde, înşelătoare. Urgia ei tremura însă în adîncurile mării, aşteptînd explozia. Valurile erau încă timide şi cîntau ademenitor. Dar cît de mult voiau să se prefacă în talazuri...

Fata care se îndrăgostise de lună şi se mare plutea în larg pe barca ei de culoarea valurilor. Dansa printre coloanele de marmură, pe care închipuirea ei le scotea din apă. Auzea în depărtări şi o melodie stranie care se apropia se apropia...

Cerul dădu brusc primul semnal. Un fulger despică bolta. Melodia stranie şi îndepărtată deveni dintr-o dată vuiet. Valurile se zvîrcoliră de cîteva ori, apoi se prefăcură în talazuri. Primul talaz azvîrli barca în larg. Fata se făcuse una cu barca. Se aprinse al doilea fulger. Şi imediat după el un altul. Apoi se rostogoli din cer spre pămînt un bubuit înfricoşător.

Tic îşi duse, în somn, mîinile la urechi. Plumbul somnului îi îngreuna trupul, pleoapele. Lumina fulgerului îi răni însă ochii închişi. Ca prin vis se ridică în picioare. Cu mîinile întinse ca un somnambul, porni spre cortul celălalt. Maria nu era acolo! Iar cînd ieşi afară, lumina unui fulger îi arătă într-un loc, la marginea mării, pustiul. Fugi înapoi spre cort, pentru a-l trezi pe Ursu. Nu mai era nevoie. Toți ieşiseră afară, în noapte, în vijelie.

— Maria! țipă Tic printre tunete. Maria! Barca!

Ursu aşteptă o clipă, apoi țîşni ca un fulger după lumina unui fulger. Nu fugea pe nisip. Fugea pe marginea mării, prin apa pînă la glezne, pe care valurile i-o ridicau uneori pînă la piept. Barca era purtată spre larg de talazuri. Sălta pe crestele albe de spumă şi cobora în gropile negre ca noaptea.

Maria se ținea, cu puterea disperării, lipită de fundul bărcii. Visul alb de marmură se preschimbase în coşmar. Talazurile o azvîrleau parcă spre fulgere, iar apoi o coborau în prăpăstii fără fund.

Undeva însă o privire de foc asistase iarăşi la naşterea Afroditei. Aceeaşi apă, aceleaşi valuri, aceleaşi valuri de spumă voiau s-o ucidă. Imaginea crimei cutremură privirile.

Pe malul mării, acolo unde apa se întîlnea cu pămîntul, acolo unde nisipul era mai tare, Ursu fugea, urmărind fulgerele şi marea.

Un talaz înspăimîntător răsturnă barca! Al doilea o despărți pe Maria de barcă. Al treilea o luă pe creastă, o purtă ca pe o frunză, apoi o azvîrli în neant. Se împotrivi furiei ucigătoare. Un fulger complice îi descoperi un talaz. Se feri de el, străpungîndu-l jos, la bază, ca o săgeată. Al doilea talaz o întoarse şi o înşurubă în adîncuri. Se împotrivi iarăşi cu toate puterile. Un alt fulger lumină peretele de apă care se prăbuşea peste capul ei. În aceeaşi clipă simți două brațe puternice ridicînd-o de la marginea gropii, purtînd-o prin apă. Cînd simți pămîntul sub picioare, se lăsă inertă, pentru că voia s-o doară strînsoarea brațelor străine. Şi se lăsă purtată în noapte, şi

numai cînd auzi strigătele lui Tic, răsunară şoapte la urechile ei.

— Tot timpul ţi-am simţit bătăile inimii.

Şi Maria cuprinse cu amîndouă mîinile faţa care o căuta.

În mare, Ursu se lupta cu talazurile. Era o luptă titanică între om şi natură. Străpungea talazurile, sărea peste ele, se lăsa purtat de ele. Pînă ajunse barca. Pe Maria o văzuse purtată în braţe printre fulgere. Cînd se înapoie la corturi, o căută pe Lucia cu mîinile şi o chemă spre el. O strînse la piept şi trupul lui dur, rece, ud cutremură trupul ei mlădios şi fierbinte.

CAPITOLUL XIII

1

Ziua goni vijelia din aer, dar nu izbuti să potolească furia mării. Cerul era albastru, de cristal, soarele era darnic în lumină şi căldură, dar marea continua să se agite şi să geamă înălţînd talazuri uriaşe şi căscînd prăpăstii fără fund. Băieţii erau toţi pe marginea mării, asistau neputincioşi la răzvrătirea ei.

— Parcă ar şti că vrem să-i smulgem taina şi se apără, zise Ionel.

Era vreunul dintre ei care să nu fi gîndit aceasta de zeci de ori?

Somnul nopţii îl înzdrăvenise pe Victor. Gîndurile i se limpeziseră, faţa i se luminase. Tăcea însă şi nu-şi lua privirile de la talazuri. Parcă ar fi căutat în ele dezlegarea enigmei care-i frămînta pe cireşari.

Dan se lăsase cuprins de pasiunea mărgeanului. Vijelia nopţii şi a dimineţii inundase plaja cu mărgean. Înainta pe nisipul ud în genunchi şi scormonea fără încetare prin tufele verzi aruncate de apă la mal. Din cînd în cînd tresărea şi se ferea de stropii de apă cu care-l împroşca un val mai cutezător.

Tic îl urmărise o vreme cu privirile, apoi se întoarse către Ursu, care se lungise pe nisip.

— Asta-i o boală, Ursule. Să nu cumva să ridici o mărgică de jos. Imediat te contaminezi. Începi căutarea cu soarele în faţa ochilor şi o termini abia cînd simţi soarele pe ceafa.

— Dacă asta-i o lege, îi răspunse Ursu, atunci n-ai decît să te întorci cu ceafa la soare, după ce ai cules cîteva boabe.

— Şi noi ce facem acum? întrebă Tic. Întotdeauna sînt în conflict cu natura. Stai! Voiam să te întreb ceva. Cum ai prins barca?

— Mai bine să nu mă întrebi, Ticuşorule. Cîştigarea ei, acolo la concurs, a fost un fleac, o floare la ureche. De cîteva ori am crezut că n-o să mai simt pămîntul sub picioare.

Tic îşi duse mîna la ochi auzind vorbele lui Ursu. Voia parcă să alunge o vedenie.

— Trebuia s-o laşi dracului, Ursule! Dacă ai văzut că Maria a scăpat... Nebuna! Idioata! Dacă ai şti ce spaimă am tras!... Cînd am văzut-o adusă de ăla în braţe, întîi mi-a sărit inima, dar, pe urmă, cînd am văzut că mişcă, zău dacă n-am vrut s-o trag de păr.

— Asta de bucurie, Ticuşorule. Ţi-am văzut eu chipul cînd ai intrat în cort.

— Lasă că ţi l-am văzut şi eu pe-al tău nu numai în cort... şi afară... Ei, dar ce rost mai are să ne amintim? Ce ne facem? Tu crezi că se termină repede vijelia?

— Nu mai durează mult. Dintr-o dată se potoleşte marea. Nici n-ai timp să vezi cu ochii... Hai, că ne cheamă Victor.

Victor le făcea într-adevăr semne. Cînd ajunseră lîngă el, le arătă cu mîna o regiune a ochiului mării, unde se ridicau cele mai mari talazuri.

— Uită-te bine, Ursule! Acolo e peretele nostru. Nici nu mai trebuie să-l cercetăm.

— Din locul nostru se vedea mai bine, îi răspunse Ursu. Din faţă, nu de pe coastă.

— Şi ce crezi? se amestecă Ionel. Cu binoclul tău de aur...

— Nu e nevoie de binoclu... Da, peretele e aproape drept şi acum, lovit de talazuri, pare şi mai drept. Ştiu eu ce-o fi cu el? Dar am văzut ceva. Nişte pete galbene, jos, la baza peretelui.

— Epava ai zărit-o? îl întrebă Victor. Noi numai bănuim unde este.

— Nu! N-am văzut-o nici eu. Şi, dacă nici asemenea talazuri n-o descoperă, înseamnă că nu prea stă acolo pentru a fi văzută.

— Şi petele galbene? îl iscodi Ionel. Variaţii de culoare sau...

— Cu bombardamentul de nisip pe care-l fac valurile mai poți vorbi de variație de culoare? Nu. Eu cred că sînt nişte "ceva", dezgropate de valuri, de furia valurilor. Poate nişte bolovani. Numai că au o anumită formă.
— Ce fel de formă?
— Pătrată. Fiecare pată e asemănătoare cu cealaltă. Mă gîndesc că sînt bolovani, pentru că rămîn ficşi. Uneori îi acoperă nisipul, alteori îi descoperă. Ştiu eu? Poate că-s nişte bolovani simpli şi atîta tot. În orice caz, o să avem ce scurma acolo pînă dăm de ei.
— De ce să scurmăm? întrebă Tic. Crezi că o să-i acopere nisipul?
— Nu cred. Sînt sigur. Ieri de ce nu i-ai zărit? Pentru că erau acoperiți de nisip. Cînd o să se termine furtuna, o să fie şi mai îngropați.
— Şi dacă e zidul unei clădiri? Dacă e zidul Palatului nostru? se aventură Tic, o clipă, cu imaginația.
— Înseamnă că Palatul a fost zidit în mare, în apă, îi răspunse Ionel. Ceea ce nu cred. Numai dacă teoria prăbuşirii de care vorbeai tu, Victor, se confirmă.
— Ceva totuşi s-a întîmplat! S-a întîmplat. S-a întîmplat, repetă Victor ca un refren. Parcă-ar fi izbit cineva în mal cu o sabie uriaşă, despicîndu-l în două. O parte a dăruit-o mării, cealaltă a rămas țărmului. Aici s-a petrecut totuşi o prăbuşire. Şi, în cazul acesta, nu înțeleg un lucru. De ce n-am găsit nimic, nici un semn de piatră, pe platoul submarin pe care-l putem numi plafonul peretelui? Adîncimea e mică, orice semn s-ar putea vedea şi cu ochii.
— Poate pentru că s-a aşternut un stat de nisip deasupra, sugeră Ionel.
— Dar de ce, de ce apa n-a dislocat zidul? De ce n-a azvîrlit la mal nici un semn?
— Care zid? sări Ionel. Unde vezi tu zid?! Sau ai descoperit ceva ce nu ştim noi?
— Nu! N-am făcut decît să formulez o idee... Stați! Oare e posibil? Ursule! Unde e bolovanul pe care l-ai găsit în lac?
— E lîngă cort. Dar nu mai este nevoie să-l aduc. Petele pe care le-am văzut seamănă cu el. Şi la mărime şi la culoare.
Victor alergă totuşi după bolovan. Nu reuşi însă să-l ridice. În loc să vină bolovanul la cireşari, se duseră cireşarii la bolovan. Din nou îl întoarseră pe toate fețele, din nou îl studiară. Aerul cald îl uscase. Nisipul care-i umpluse scobiturile începea să curgă. Tic aduse un cearşaf, iar Ursu rostogoli bolovanul pe el. Îl curățiră de nisip cu mîinile, cu marginile cearşafului, cu nişte tulpini de ciulini găsite în apropiere. Victor îl şterse pe toate fețele cu batista şi, cînd se uitară din nou la el (Tic îl denumise bolovanul ferches), descoperiră pe una dintre fețe cîteva semne încrustate în piatră, nişte semne ciudate, ca nişte litere dintr-un alfabet necunoscut. Uimirea le încîlcise privirile, emoția le zgîndărea inimile.
— Ce semne pot fi acestea? se întrebă Victor. Fragmente dintr-o inscripție nu sînt, pentru că se află exact în mijlocul feței. Dar nu seamănă cu nici un semn din alfabet pe care-l cunosc. Nu e nici latin, nici grec, nici paleoslav, nu, nici gotic... Sau ştiu eu? Ce semne pot fi, ce reprezintă?
— Dar dacă sînt semne figurative, întrebă Ionel. Poate că sînt imaginea unei ființe, a unui lucru...
— Vă lămuresc eu îndată, îi asigură Tic. Stați puțin să le copiez pe o foaie de hîrtie.

2

Cele două fete stăteau în cort. Maria trăise senzația deplină a groazei, abia după ce fusese salvată. Oboseala o adormise repede. Un coşmar o trezi după cîteva ore de somn şi de atunci nu mai reuşise să adoarmă. Amintirea clipelor prin care trecuse o umplea de groază. Fusese la un pas de moarte. Dimineața o găsise desfigurată, încercănată, tremurînd din tot corpul, ca zgîlțîită de friguri. Lucia îi căutase nişte calmante, o frecționase cu alcool, încercase s-o liniştească, şi, pînă la urmă, hotărîse în sinea ei să rămînă la căpătîiul Mariei. Era convinsă că, înaintea oricărui leac, Maria avea nevoie de o prezență omenească lîngă ea. Îşi simți mîna prinsă şi strînsă ca într-un cleşte. Rămaseră aşa ore întregi, pînă ce fața Mariei se eliberă de spectrul groazei şi respirația îi deveni mai liniştită.
— Mulțumesc, Lucia, şopti ea. Prin ce-am trecut! Nu atunci, acum...
— Nu trebuie să te gîndeşti, îi spuse Lucia poruncitor. Înțelegi? Nu trebuie să te mai gîndeşti! Uită! A trecut!
— Asta încerc. Nu fac nimic altceva. Şi de ce? De ce?

— Băieţii sînt în plină activitate. Cercetează marea cu ajutorul talazurilor.

— Încă nu pot să mă gîndesc la ei, Lucia. Mai vreau să rămîn puţin în amintire. Pentru că e ceva cald, luminos, acolo. Oare pot să-ţi spun?

Îşi aminti şi Lucia ceva şi îşi duse cu un gest instinctiv mîinile la piept.

— Ştii că mi-ai dăruit o clipă frumoasă, Maria? Poate cea mai frumoasă din viaţa mea. Oare pot să-ţi spun? De ce mă ustură obrajii?

— Şi pe mine mă ustură, Lucia. Şi obrajii, şi palmele, şi... Ştiu c-aş fi mai senină dacă ţi-aş spune. Cred că aş fi în stare să cînt. Nici nu ştiu de cînd n-am mai cîntat... Dar e atîta prostie, atîta nebunie! Nici măcar vis nu e. Dar trebuie, pesemne, să trecem o dată toate prin asemenea clipe... şi atunci, visăm cu ochii deschişi şi devenim proaste, şi înfumurate, şi nebune... Şi iluzii, Doamne, cîte iluzii poate să-şi facă un om!... Nici nu ştii cît de fericită sînt că pot să-ţi vorbesc astfel. Înseamnă că m-am dezmeticit, nu?

Lucia ridică din umeri. Nu ştia ce să răspundă. De unde să ştie? Nu voia să fie creditoarea unei taine. Aceasta o stînjenea cel mai mult.

— Nu ştiu, Maria. Dacă viaţa ar fi continuarea unei simple clipe... Eu acum cred, cred nebuneşte. Ştiu că iubesc şi cuvintele mi se par meschine şi parcă mă sfîşie pe dinăuntru. Ştiu şi ce simte el, pentru că-mi dăruie toată simţirea. Dar nu ştiu, nu ştiu ce va fi mai tîrziu... pentru că viaţa nu e continuarea unei singure clipe.

— Şi nici nu poate fi, Lucia. Pentru că toţi creştem. Firul devine planetă, mugurele, frunza, bobocul, floare. Creştem, dar nu mai sîntem aceiaşi. Noi poate ne simţim la fel, dar alţii ne simt altfel, aşa cum îi simţim şi noi. Aş vrea să dorm, nu acum, Lucia, acum m-am trezit prea tare. De aceea aş vrea să dorm, ca să mai visez o dată. Nu ştiu dacă emoţia şi înfiorarea unei clipe se repetă vreodată în altă clipă. Poate că rămîn unice. Dar sînt frumoase, Lucia, pentru că sînt blînde şi crude, pentru că sînt reci şi fierbinţi, pentru că sînt vis şi realitate. Şi eu sînt o neghioabă, pentru că vreau să mă asemăn cu o petală ruptă dintr-un trandafir. De ce o petală, de ce ruptă, de ce dintr-un trandafir?... Ah, senzaţiile acestea de gust, de culoare... Tu nu le simţi în gură, în priviri, cînd te întîlneşti c-o amintire?

Lucia căuta, căuta ceva înăuntrul ei, dar nu-şi amintea decît friguri şi fierbinţeli.

— Nu ştiu, răspunse ea. Eu am amintirile aproape, Maria, încă sînt prezente, încă nu se prefac în amintiri şi nici nu aş vrea aceasta. Ne uităm cînd vrem unul la altul şi mi se întîmplă uneori să cred că aceasta e cea mai mare fericire a vieţii. Aseară i-am simţit braţele reci, dure, şi amintirea lor m-a înfrigurat toată noaptea. Dar cînd mi-am amintit în zori că înainte de a se scufunda în apă s-a uitat la mine şi a rîs, fără să ştie de ce şi, apoi, cînd a ieşit afară iar s-a uitat la mine şi iar a rîs fără să ştie de ce... cînd mi-am amintit acestea, am simţit nişte valuri pe dinăuntru şi am adormit cu gînduri de copil.

Maria închisese ochii. Clătina încet capul, şi-l clătina, şi-l clătina...

— De cînd sîntem prietene? întrebă ea. Dintotdeauna. Ne-am jucat prin iarbă de-a buşilea, probabil că şi mai înainte ne-am întîlnit în cărucioare... Totuşi, niciodată nu ne-am spus totul... Oare de ce, de ce?

— Acum îţi închipui asta, Maria. Şi mie îmi venea să cred la fel. Dar eu ştiu şi trebuie să ştii şi tu că ne-am spus totul. Tot ceea ce am trăit pînă acum. Toate bucuriile, toate supărările. Acum ni s-au îmbogăţit, Maria, şi unele, şi altele. Şi ni se pare că întotdeauna am fost la fel de bogate şi ni se pare că am uitat să ne cunoaştem toate bogăţiile.

— E adevărat, e adevărat, e adevărat! Ştii la ce mă gîndesc, Lucia? Mă gîndesc că poate chiar astăzi, peste o oră, poate, sau mîine — ştiu eu cînd? — îmi voi aminti ceea ce am discutat şi voi roşi şi mă voi ruşina. De pe acum încep. De ce? Oare sînt anumite lucruri care trebuie să rămînă numai ale noastre? Dar cei care le scriu în cărţi de ce nu le păstrează pentru ei? Nu e o lege... şi vezi, vezi... Poate pentru că sînt proastă... Ştii ce vreau? Vreau să uit că am discutat! De ce?

Se îmbujorase şi Lucia. Obrajii îi ardeau, degetele îi tremurau.

— Nu eşti proastă, dar acum eşti rea, eşti crudă! Pentru că eşti sinceră, Maria, atît de sinceră, că nu-mi voi căuta altă prietenă în viaţă. Aş vrea şi eu să uităm... Poate că mîine sau chiar azi ne vom aminti discuţia aceasta, tu vei simţi arsuri, eu voi simţi friguri, dar clipa va trece şi pe urmă vom uita de ea şi ne vom aminti cum ne-am certat cînd Tic a sărit în apă şi ne-a stropit, cum ne-am strîns mîinile cînd Victor a dezlegat taina castelului celor două cruci, cum... cum ne-am mărturisit odată nişte gînduri ale unor clipe care ne ajută să creştem...

— Iar eu aş vrea, zise Maria în şoaptă, să se repete clipele, sau să mai întîrziem noi în ele, să nu le facem prea repede amintiri. Mi-e teamă să nu le plîng cîndva iuțeala... Mi-e teamă să nu părăsesc prea repede adolescența... nu de teama viitorului, de teamă să nu regret odată graba... Cu fiecare clipă ne întîlnim o singură dată în viață... Hai să ieşim afară, Lucia! Hai să ne mai strecurăm o dată în vise!

3

Tic îl găsi pe asistent lungit pe un cearşaf, aproape de cort. Încolăcea pe un mosor de metal un fir de ață pescărească. Alături de el, în nisip, ardea de multă vreme o țigară. Scrumul neatins arăta că o dusese poate o singură dată la gură. Apariția vizitatorului îl surprinse. Prin urmare nu-l văzuse, deşi nu se putea să nu fi apărut măcar de cîteva ori în raza vederii sale.

— Mai întîi vreau să vă mulțumesc, spuse Tic, fără nici un accent fals în voce.

— Mi se pare că şi astă-noapte...

— Nu! îl întrerupse Tic. Astă-noapte v-au mulțumit alții. Eu... mi-am pierdut pentru prima oară firea... Şi, dacă m-ați cunoaşte, ați înțelege ce preț are această mărturisire.

Asistentul zîmbi fără voia lui şi căută un pretext pentru a-şi întoarce fața:

— Da, se potoleşte vijelia. În mai puțin de jumătate de oră...

Tic îl întrerupse încă o dată. Şi din nou vocea lui răsună grav:

— Ființa pe care ați salvat-o... e sora mea!

Asistentul îi aruncă o privire fugară, parcă pentru a-i verifica spusele, apoi începu să învîrtească ghemul de ață. Se simți deodată stîngaci şi lucrul acesta îl înfurie. Îşi aminti brusc primele vorbe ale musafirului, ridică din umeri şi-i adresă cîteva cuvinte banale:

— Oricui i se poate întîmpla... Oricine are datoria să-şi ajute semenul... Am citit o carte în care un om a sărit după altul în apă ca să-l salveze numai din instinct. Nu ştia să înoate.

— Ştiu. Am citit-o şi eu... Şi s-a înecat. E un simbol.

Asistentul îşi aminti iarăşi primele vorbe ale lui Tic.

— Mi se pare că vrei să discutăm altceva, îl invită el. După cum vezi, n-am nici o ocupație specială. Îți stau cu plăcere la dispoziție.

— Vă mulțumesc. Dar să ştiți că asta nu mă scuteşte să adaug că sora mea e o neghioabă şi o... Ar fi trebuit să-i faceți morală după aceea... Şi mai aveți timp.

Gazda se înroşi pînă în vîrful urechilor. Îi era ciudă că se trădează față de musafir.

— Da! Se potoleşte vijelia... Mi se pare că ți-am mai spus. Ce vîrstă ai dumneata?

— Nu prea are importanță, pentru că sînt precoce.

— Dar îți dai seama că prin această afirmație te declari copil? Precocitatea caracterizează o anumită vîrstă.

— Mulțumesc. Iar eu pot să afirm că nu sînteți chiar atît de bătrîn pe cît vreți să păreți.

Asistentului îi convenea cursul pe care-l luase discuția. De aceea îl încurajă:

— Nicidecum. Chiar îmi face plăcere. Uneori, cînd văd copii bătînd mingea pe stradă, sau pe maidane, mai că-mi vine să trag şi eu un şut, aşa pe furiş.

— Pe furiş!? se miră Tic. De ce? Şi mai ales de ce n-o faceți? Eu n-aş sta la îndoială. Mă gîndesc la viitor, cînd voi avea vîrsta dumneavoastră.

— La vîrsta dumitale toți ne închipuim aşa viitorul.

— Înseamnă că pe undeva se comite o trădare... ca să folosim persoana a treia...

— Cum ai spus? tresări asistentul. Adică... dumneata eşti puțin cam precoce...

— Atunci cînd găsesc un prilej, răspunse Tic.

— Cu profesorii cum te porți?

— Foarte disciplinat. Model de cumințenie în clasă... şi în manifestările exterioare. Pe stradă îi salut politicos... În discuțiile particulare însă... cam precoce... Dar dumneavoastră cum vă purtați cu ... studen... ții?

Tic făcuse pauza cu vădită intenție, observîndu-şi foarte atent interlocutorul. Sesizîndu-i tresărirea, căută repede s-o dreagă:

— Dacă doriți, pot să trec imediat la al doilea obiect al vizitei mele. De altfel e şi timpul...

Marea într-adevăr se liniştise brusc. Parcă ar fi fost aşa întotdeauna. Gazda făcu un gest către musafir, invitîndu-l să-şi expună scopul vizitei.

— E cam profesional, se scuză cireşarul de la bun început. Am găsit ceva într-o carte, nişte

semne aiurite. Poate că reuşiţi dumneavoastră să le descifraţi.
Tic îi întinse hîrtia pe care reprodusese întocmai semnele de pe piatră.
Asistentul întoarse foia de hîrtie în toate direcţiile.
Tic îi arătă cum trebuie s-o ţină. Dar şi după acea asistentul continuă s-o întoarcă. O rotea în faţa ochilor închişi, făcînd vădite eforturi de memorie şi clătina mereu din cap cînd a afirmaţie, cînd a negaţie.
— Ei, bine! îl dăscăli gazda cu degetul. Ca să-ţi pot răspunde sigur, trebuie să-mi spui mai întîi de unde ai copiat semnele şi apoi de ce ţii atît de mult să ştii ce reprezintă. Adică să nu mai faci aici elogiul indiferenţei. Da?
— Pur şi simplu nu am dezlegarea să vorbesc.
Asistentul îl privi cu compătimire:
— Nu-ţi dai seama că accentuezi şi mai mult un mister pe care vrei să-l ascunzi?
— Nu ştiu ce să fac. V-aş ruga să-mi înapoiaţi foaia de hîrtie.
— Aceasta se cheamă antiprecocitate. Din moment ce mă preocupă semnele, e evident că le cunosc. Şi chiar dacă nu le-aş cunoaşte, a le memora ar fi o jucărie... Îţi menţii încăpăţînarea?
— Nu e încăpăţînare, e înţelepciune.
— În faţa unui asemenea "înţelept" nu mai pot insista. Dar vreau să-l avertizez, după cum vezi folosesc persoana a treia, că atitudinea lui ar putea însemna o cumplită neghiobie.
— De ce vreţi neapărat să ştiţi "unde" şi de ce? Nu ajunge că v-am arătat semnele? Sau măcar de-ar rămîne o singură întrebare, deşi nu cred că aş accepta-o.
— Ţi-am dat un avertisment. Să ţi-l traduc. Dacă semnele acestea sînt luate dintr-o carte şi descifrarea lor se doreşte din joacă, nu înseamnă nimic. Dar, dacă sînt luate din altă parte, adică dacă se văd pentru prima dată şi se încearcă descifrarea lor pentru că există şi alte semne asemănătoare găsite în aceleaşi împrejurări, atunci, ei bine, atunci ne putem afla în pragul unei descoperiri de o importanţă excepţională pentru istoria noastră. De aceea nu sînt în stare să-ţi dau o explicaţie precisă... Poţi să-mi răspunzi la o întrebare: Aţi găsit semnele pe un inel?
— Nu, răspunse Tic uimit.
Uimirea îi confirma asistentului sinceritatea.
— Atunci într-adevăr e vorba de o descoperire extraordinară. Eu nu vreau să culeg nici un merit. Dacă vreţi, îmi spuneţi, dacă nu, nu. Mai cu seamă că sînt şi în vacanţă. V-aş propune să vă gîndiţi bine la ceea ce faceţi. Uite, scriu pe hîrtia voastră, pe verso, două nume. E vorba de două persoane, cele mai competente din ţară în materie, care ar da foarte mult să ştie ce e cu semnele voastre. Adresaţi-vă lor.
Asistentul scrise pe hîrtia lui Tic două nume. Cînd Tic le citi, făcu ochii mari. Cele două persoane erau tatăl Laurei şi tatăl prichindelului. Rămase cîteva clipe în incertitudine, apoi se hotărî. Plecă spre corturi cu toată viteza.

4

Cireşarii erau pe mare, în punctul unde o geamandură sferică indica locul epavei.
Barca în care stăteau cele două fete şi Dan părea fixată de fund, nu trebuia ca în alte dăţi să fie menţinută într-un anumit perimetru, cu ajutorul lopeţilor. Tic sări în apă şi, din cîteva mişcări ale braţelor, ajunse la barcă. Mai întîi hotărî să-şi satisfacă propria-i curiozitate şi după aceea s-o aţîţe pe-a celorlalţi.
— Cu ce-aţi ancorat barca? întrebă el. Nu cumva cu bolovanul misterios?
— Ba chiar cu el, îi răspunse Dan. Şi, ca să fie mai bine fixată, Ursu a mai adăugat un bolovan. Nu vezi? Parcă am sta în vîrful unui turn.
— De unde a luat Ursu bolovanul?... Aaa! Din apă. Şi n-aţi găsit nici un semn pe el?
— Eşti cam zgîrcit în pretenţii, iubitule. Un semn! Vreo trei, patru semne... Mai precis, trei. Stai! Nu te speria. Victor a dibuit unul sau două şi pe urmă s-a dumerit şi asupra celorlalte.
— Asta nu se poate! se răsti cel din apă. Tu ştii ce reprezintă aceste semne?
Dan, apoi Lucia şi Maria slăbiră o clipă cordoanele de siguranţă ale scafandrilor (de fapt aceştia erau la suprafaţa apei în acel moment), pentru a-l privi pe Tic şi, mai ales, pentru a pricepe cauza agitaţiei lui.
— Dar tu ştii? îl întrebă Lucia. Dacă ştii de ce nu ne spui? Urletele nu exprimă gînduri, Ticuşorule, ci instincte. Ştii ceva?

Tic reuşi între timp să se salte în barcă. Nu pierduse însă nici un cuvînt din spusele Luciei. De aceea părea cam dezarmat cînd se pomeni printre pasagerii bărcii imobile.

— Nu ştiu nici eu ce reprezintă, dar se pare că, în anumite combinații de timp şi de loc, înseamnă ceva extraordinar. Nu cumva bolovanii sînt dispuşi în formă de cerc?

— De cerc?! se miră Dan. Pentru ce? Ca la sanctuarele de la Grădiştea Muncelului?

— Nu ştiu, zise Tic. Dar am mai auzit ceva despre un inel. Inelul nu e ca un cerc?

— Inelul poate să aibă şi o piatră, răspunse Maria. Dar mai bine întreabă-l pe Ursu! Uite-l că vine cu o nouă piatră... de inel.

Ursu venea spre barcă, încadrat de Victor şi de Ionel. Înota pe spate. Nici ochii nu-i ieşeau din apă, din pricina greutății pe care o avea în mîini şi care-l trăgea la fund. Tic nu vedea ce anume cară prietenul său, dar îşi închipuia că nu poate fi decît un bolovan asemănător celui de pe care copiase semnele. Bolovanul, spălat bine de furia apei, îşi divulgă imediat încrustațile. Erau tot trei semne, într-un fel asemănătoare cu cele pe care le cunoştea Tic şi cu celelalte pe care nu le cunoştea, din cauză că piatra aceea fusese transformată în ancoră. La vederea lor, Tic nu mai ezită. Povesti pe scurt, în rezumat, convorbirea pe care-o avusese cu asistentul, adică ultima parte a convorbirii. Nimeni nu-şi ascunse uimirea în urma celor auzite. Numai Victor avea altă părere şi nu întîrzie să şi-o expună:

— Problema aceasta o putem discuta şi rediscuta în linişte la noapte. Linişte e un fel de a spune. Poate că va fi foarte aprinsă şi vehementă. La noapte însă nu putem, din păcate, să facem nici un fel de cercetare în apă. Aşa că... propun amînarea discuției şi continuarea cercetărilor. Să nu uităm că vijelia ne-a mîncat toată dimineața. Acum îmi dau seama că ar trebui să facem o lozincă uriaşă, care să se vadă de pe Gorgan. Timpul e foarte scurt. Fixați-vă în fața ochilor imaginea lozincii: "Atenție! Timpul fuge! Nici o secundă irosită!"

Tic şi ceilalți îl cunoşteau prea bine pe Victor, ca să nu-şi dea seama din felul în care acesta vorbise că se petrecuse în el o mare schimbare. Da, Victor era vesel, era bucuros, era nerăbdător. Prin urmare, se apropia clipa marii descoperi. Nimeni nu se împotrivi propunerii lui. Îşi simțeau toți conducătorul, şi-l simțeau activ, viu, lucid, plin de idei.

— Pentru uşurarea şi sistematizarea cercetărilor, continuă Victor, propun să ne împărțim în trei echipe. Cei din barcă — prima echipă — cu sarcina de a strînge rezultatele, de a le studia, de a calcula, de a gîndi, şi de a ne înfățişa în orice clipă, pe o hartă, o imagine precisă a fundului. A doua echipă — scafandrii fruntaşi, Tic şi Ursu — cu sarcina să cerceteze peretele submarin şi să scoată de acolo toți bolovanii care ni se vor prăbuşi în cap în timpul discuției de la noapte. A treia echipă — Ionel şi oratorul de circumstanță, de altfel simpatic şi vesel, uneori chiar inteligent, ca să dovedesc influența lui Tic, influența verbală — va studia regiunea din jurul epavei, mai precis partea dintre epavă şi zid, pentru că taina nu poate fi ascunsă în altă parte. Ori în zidul subteran, ori între zid şi epavă, dacă admitem teoria unei prăbuşiri recente... Dan! Semnalul! Cu trompetele inimii. Deocamdată n-avem nevoie de flaute şi de viori, dar sînt convins că nu peste mult timp ne vor cînta la ureche; poate vom dori şi harfe şi... Gata! Toți. Pentru ultimul asalt!

Oare era ultimul asalt? Dar cine-şi mai punea această întrebare? Chemarea lui Victor, siguranța din vocea lui, bucuria din privirile sale, veselia gesturilor sale îi molipsise pe toți. Într-adevăr, parcă se dădea un asalt în ochiul acela de mare. Scafandrii parcă aveau aparate de oxigen cu ei. Cîte recorduri de copii, de juniori, de seniori n-au căzut în acea zi! Marea era iscodită în toate ascunzişurile ei. Şi părea atît de învinsă, că nu mai opunea nici o rezistență. Apa ei se transformase într-o oglindă. Reflecta înălțimi albastre şi tinerii, coborînd în adîncurile ei, păreau că se ridică spre acele înălțimi.

Ursu dezgropase un alt bolovan şi, ca să-şi uşureze munca de scafandru, îl lăsase acolo, pe fund. Se ridică apoi la suprafață, luă un capăt de funie şi se repezi iar în adîncuri. Funia înconjură bolovanul într-un nod strîns, care se prelungi cu un colăcel ca o toartă. În acel colăcel îşi potrivea Ursu glezna, cînd trebuia să scormonească peretele. Greutatea îl ținea pe fund, nu trebuia să-şi mai piardă vremea războindu-se cu apa care-l împingea sus, la suprafață.

Vorbele lui Victor nu ceruseră numai eforturi, grabă, rezistență. Ele impuseseră un anumit stil de lucru, sigur, economic, care să nu ducă la epuizare. De cîteva ori, Victor temperă zelul lui Tic în doborîrea recordului de rezistență pînă la o anumită vîrstă, şi intențiile aceluiaşi Tic de a-l antrena şi pe Ursu pe acest drum.

— Nu vreau să ne tragem sufletul la noapte, zise el. Vreau să fim veseli, sănătoşi, poate va fi nevoie să rezistăm la anumite bucurii, care, Ticuşorule, de multe ori te consumă mai rău decît

bolile.

Tic îl înțelese, îi zîmbi, aşa cum ştia el să zîmbească în marile clipe ale vieții, şi trecu imediat la acțiune. Adică îi făcu o severă morală lui Ursu, care întîrziase o groază de timp într-un cotlon săpat de mîinile lui în peretele submarin. Drept răspuns, uriaşul îl prinse de mijloc, îl săltă în aer şi-l azvîrli undeva în apă. Tic avusese însă vreme să-şi refacă poziția corpului, pentru a se prăvăli în apă ca o suliță scăpată din cer.

Ore, ore întregi de activitate, de căutare, de iscodire, de hotărîre. Parcă niciodată marea nu primise un asalt atît de încăpățînat. Şi rămînea docilă, poate pentru că era prea sigură de taina ascunzişurilor sale. Nici un val nu tulbura luciul oglinzii, doar departe, în larg, se iveau uneori dantele albe, ca o revoltă împotriva monotoniei. Era oare marea atît de sigură de supunerea tainelor sale?

Scafandrii activau fără oboseală, se scufundau, căutau, ieşeau la aer, iar se scufundau, apoi veneau la barcă, pentru a da raportul. Atingeau cu degetul anumite puncte ale hărții mari, pe care Lucia o acoperise cu o coală transparentă de nailon, însoțindu-şi aproape întotdeauna gestul de cîteva cuvinte:

— Loc cercetat. Adîncimea, patru metri. Relieful variat. Nimic.

Fiecare rostea aceeaşi frază, numai dimensiunile variau uneori. Nimicul era rostit ca un punct obligatoriu la sfirşitul fiecărei propozițiuni.

Scafandrii erau veseli, se scufundau într-una, aduceau aceleaşi rapoarte şi iar se scufundau, dar cei din barcă, mereu cu harta în fața ochilor, se simțeau cuprinşi de nelinişte. Pentru că se apropia amurgul, pentru că trebuiau oprite cercetările, pentru că, mai ales, trebuiau, în mod firesc, să se oprească. X-urile de pe hartă încetaseră de mult să mai fie X-uri. Erau toate cunoscute, dar nici unul dintre ele nu părea să ascundă pagina marelui vis. Sau poate că pagina aceea nu fusese scrisă, sau poate că fusese ruptă, ascunsă, distrusă, sau poate că era o pagină închipuită. Dan îşi manifestă primul neliniştea.

— Ei sînt veseli. Dar, dac-ar vedea ca noi harta, oare ce-ar spune?

— Nu ştiu, ridică Lucia din umeri. Mă crucesc şi eu. N-au mai rămas pe toată harta decît două puncte neexplorate. Uite, aici în stînga epavei, şi aici, la baza zidului, unde Ursu ne-a semnalat o oază de vegetație marină.

— Mi se pare că se cercetează acum, îşi aminti Maria. Uite-i! Vin. Toți, toți scafandrii.

Încă înainte de a ajunge la barcă, Victor şi Ursu tăiară aerul cu mîinile, ca şi cum ar fi vrut să tragă o linie orizontală.

În limbajul convențional, stabilit dinainte, însemna că nu există nimic.

— Ştiți, le spuse Dan scafandrilor în clipa cînd se prinseră cu brațele de barcă, s-a cam terminat cu harta. Se aseamănă teribil cu cea a lacului.

— Cum poți să spui asta? sări Lucia. Asemănarea e de principiu, deosebirile sînt strigătoare la cer.

— Nu, drăguțo, o calmă Dan. Nu mă refer la ceea ce îți închipui tu. Mă refer la asemănarea, cum să-i zic... Programatică... Adică nici un rezultat, nici un folos...

— Cum gata cu harta?! se miră Tic. Am terminat toată regiunea? Şi ei?

— Totul! îi răspunse Maria. Ne-a rămas numai să răzuim fundul.

— N-a mai rămas nimic necercetat? întrebă Victor cu un ton prea liniştit, de parcă ar fi ştiut dinainte răspunsul, de parcă ar fi aşteptat răspunsul pe care i-l dădu Lucia.

— Nu, Victor, se cam tîngui ea. Ați făcut o treabă nemaipomenită, dar...

Era un dar trist, care nu se prea potrivea acelei superbe înserări, dar care exprima gîndurile şi simțirile tuturor. Nu ale tuturor, pentru că Victor se lăsase învăluit de fioriii amurgului. Închise ochii şi chipul lui prevestea parcă o mare bucurie.

— Să acostăm, zise el după cîteva clipe de tăcere. Mi se pare că totuşi sîntem puțintel obosiți... şi cel puțin pe mine nu mă satură numai aceste culori superbe... Dacă am putea să le ținem pe cer... Nu! Cred că ne vor desfăta mai mult cele ale răsăritului... Da! A asfințit, în sfîrşit, o taină... adică a pierit o taină... Haideți! Pentru că nici noaptea nu este fără de sfîrşit.

6

Cireşarii îşi adunau din nou gîndurile în jurul unui foc de noapte. În ochii lui Victor dansul flăcărilor părea vesel. În ochii celorlalți însă părea enigmatic, ca o luptă între lumină şi beznă.

— Expediția noastră se apropie de sfîrşit, începu Victor. Eu, cel puțin, îi simt sfîrşitul aproape. Şi cred că şi voi trăiți aceeaşi stare. Am colindat mult litoralul, am trăit deziluzii, speranțe, bucurii trecătoare, ne-am făurit vise, pe care ni le-au atacat mereu decepțiile, în sfîrşit, n-am fost scutiți de nelinişti, de supărări... Pînă am ajuns aici, pînă am ajuns în această clipă decisivă... A sosit momentul să facem o recapitulare nu atît a expediției noastre, cît a rezultatelor la care am ajuns...

Victor făcu o pauză de cîteva clipe de care profită imediat Dan:

— Chiar cu riscul de a mă considera un pesimist incurabil, vreau să spun că, în afară de... de fragmentul acela de inscripție, de brațul Afroditei şi de bolovanii lui Ursu, eu n-am trecut altceva în jurnal. Vorbesc de rezultatele ştiințifice ale expediției noastre, acelea la care cred că te referi şi tu, Victor, în primul rînd.

— Şi hărțile noastre? adăugă Lucia ofensată. Ele nu înseamnă nimic?

— Ele nu constituie un rezultat, Lucia, spuse Ionel. Ele constituie un mijloc. Dacă ne-am gîndi la ele ca la un rezultat... atunci aş fi foarte trist.

— Da, hărțile, parcă-şi aminti Victor. Eu înclin spre părerea lui Ionel... deşi n-are nici un rost să dezbatem acum necesitatea lor. Un scop, un mijloc, o amintire... Dan a înfățişat rezultatele de pînă acum. Nu cred că a greşit sau că a fost zgîrcit în aprecierile lui. Nu, Dan, eu te cunosc foarte bine. Tu nu eşti ceea ce vrei să pari. Eşti poetul care-şi verifică visele din jurnalul său, sau din cărțile pe care le va scrie cîndva aici printre noi. Tu te lupți cu tine însuți, folosindu-te de noi, conştient de riscul pe care-l înfrunți. Eu îți simt, ți-am simțit mereu efervescența dinăuntru, în ciuda expresiei tale contemplative. Poate că din această cauză unii dintre noi greşesc subestimîndu-ți gîndurile şi simțirile. Dar tu eşti conştient de acest risc şi l-ai acceptat. Cauți adevărul jertfindu-ți uneori frumusețea. Să nu te înspăimînți. Frumusețea aceea pe care ți-o jertfeşti e aparentă, dar prin aceasta jertfa nu e mai puțin dureroasă. Poate că eşti prin felul tău de a fi cel mai devotat şi cel mai apropiat prieten al nostru.

Emoția îi încolțise pe toți cireşarii. Emana parcă din cel care vorbea. Dan simți o mînă atingîndu-i mîna şi abia atunci îl zări pe Tic lîngă el şi-i văzu ochii lucioşi şi pricepu că şi ochii lui erau la fel.

— N-am vrut să vă spun aceasta, continuă Victor. Ştiam însă de multă vreme că sînt dator să v-o spun. Şi pentru că s-a ivit momentul... Da! Rezultatele sînt cele pe care ni le-a comunicat Dan. A ales din jurnal rezultatele, nu visele.

— Da! întări Tic. Eu ştiu foarte bine...

Ultimele cuvinte le rosti însă în şoaptă, înțelegînd pesemne că indiscreția făcută într-un scop nobil demonstra o față mai puțin nobilă.

Victor îşi duse mîna la față, pentru a-şi ascunde zîmbetul, deşi întunericul era o pavăză bună.

— Da. Rezultatele sînt cele pe care le-am auzit. Rezultatele de pînă acum. Să le trecem în revistă puțintel mai pe larg, ca să nu fim prea avari cu ele, sau, mai bine zis, cu noi înşine... Fragmentul de inscripție şi brațul Afroditei îşi au rostul lor. Nu vreau să-l exagerez. Înțeleptul Agathocles şi-a reluat locul în muzeu, iar Afrodita e în întrecere cu Venus din Millo... Eforturile pentru descoperirea sau redescoperirea lor le măreşte uneori enorm valoarea, sau chiar le-o stabileşte. Aşa că...

Tic se simți înduioşat de atenția pe care i-o dădea Victor, iar cînd simți şi mîna lui Dan răspunzînd gestului său dinainte, nu mai puse stavilă emoției...

— Aşa că... se auzi vocea lui Victor, pentru noi cel puțin valoarea lor e foarte prețioasă... S-au ivit însă aici, la Gorgan, bolovanii. Cel din lac şi cei trei din ochiul de mare. Ei, bine, aceşti bolovani ar putea într-adevăr să constituie o descoperire ştiințifică de cea mai mare importanță. De acest lucru mi-am dat seama după ce Tic ne-a relatat convorbirea cu asistentul. Vă amintiți? Tic ne-a spus că asistentul l-a întrebat dacă a găsit semnele acelea pe inel. Între timp am stabilit şi noi că semnele reprezintă litere din greaca veche. Alăturînd aceste două elemente, am ajuns la o idee care într-adevăr zdruncină prin... ceea ce ar putea ea să însemne. Nu, ideea nu este a mea. Eu n-am făcut decît să împreunez cele două elemente. Întrebarea asistentului — adică elementul *inel* — şi identificarea semnelor, adică alfabetul grec antic. Pentru că m-au preocupat, şi mă preocupă în continuare cercetările care se fac pentru descoperirea unei perioade esențiale din istoria poporului nostru — perioada geto-dacă. Citind cîteva studii despre limba dacilor, am putut să fac relația despre care v-am amintit. Posibilitățile noastre sînt însă foarte reduse...

Trebuie deci să dăm aceste relații în seama celor competenți, celor pe care i-a amintit asistentul şi chiar lui, pentru că se află aici în preajma noastră...

— Mi-a spus că e în vacanță, spuse Tic. Poate că...

— Vom vedea noi cum o să-i priască vacanța alături de aceste semne, răspunse Victor cu subînțeles. În sfîrşit... să încercăm să lămurim cu puterile noastre relația aceasta. Fără întrebarea asistentului nu ştiu ce-am fi făcut. De bună seamă că am fi predat pietrele unui muzeu. Cînd am aflat însă întrebarea... Semnele îi erau deci familiare asistentului, dar şi nouă ne deveniseră familiare între timp. Atunci de ce punea atît de mare preț pe descoperire?... Pentru că cele cîteva semne îi aminteau nu simple litere, pe care şi noi le identificasem şi care există cu duiumul încrustate pe pietre prin aceste regiuni, ci o împreunare anumită de litere. Împreunarea literelor l-a uimit pe asistent. Deci mai văzuse undeva acea împreunare sau una asemănătoare. Unde? A spus-o el singur în acea întrebare pusă lui Tic. Pe un inel. Şi într-adevăr relația care se naşte e tulburătoare... Din limba geto-dacă n-au rămas decît un anumit număr de nume proprii şi de nume de plante. S-a descoperit însă în Bulgaria, pe la începutul acestui secol, mi se pare prin 1910-l915, prima şi singura inscripție certificată de toți savanții ca o inscripție tracă, reprezentată în caractere greceşti. Sînt, mi se pare, vreo şaizeci de semne, cărora nimeni nu le-a putut, pînă acum, descifra înțelesul adevărat. Rămîn mai departe o mare enigmă, închid în ele enigma limbii trace. Geto-dacii, cea mai avansată ramură tracă, foloseau, de bună seamă, limba acelei inscripții. Din păcate inscripția rămîne în continuare o enigmă, ca şi limba strămoşilor noştri. Semnele care alcătuiesc inscripția au fost gravate pe un obiect de aur masiv. În limbajul ştiințific obiectul acela este numit *INELUL DE LA EZEROVO...* Probabil că grupul de semne de pe primul bolovan există, în aceeaşi formație, undeva pe inelul de la Ezerovo! Iată de ce, dacă nu e o simplă întîmplare, descoperirea noastră poate căpăta o valoare excepțională.

Cîteva clipe, în jurul focului nu se auzi decît foşnetul mării, poate ca să ascundă zgomotul pe care-l făceau inimile în pieptul cireşarilor.

— Ah! De ce nu sînt arheolog! izbucni Tic şi vocea lui exprima în acea clipă dorința tuturor. Gata, însă! Ştiu ce-o să fac în viață!

— Tu crezi, Victor, întrebă în şoaptă Lucia, că grupele de semne de pe bolovani ar putea sluji la descifrarea inscripției de pe inel?

— Nu ştiu, răspunse Victor. Putem face multe presupuneri. Adevărul nu poate fi stabilit decît de cei care au posibilitatea de a-l stabili. Poate că e o simplă întîmplare asemănarea semnelor, poate că nu e o întîmplare. Poate că inelul de la Ezerovo va fi descifrat, poate că va rămîne mai departe o enigmă. Bolovanii însă, încetează să mai fie ai noştri, adică vor înceta în curînd, aşa sper eu. Poate că nu-i vom folosi prea multă vreme ca ancore.

— Nu e păcat, spuse Tic, să-i aruncăm în apă? Asemenea valori...

— Sînt obişnuiți cu apa, Ticuşorule. Cine ştie? Poate pentru această menire au fost făcuți... Prin urmare, dacă ne gîndim bine, putem spune că prima parte a expediției noastre nu a fost chiar atît de săracă în rezultate. Speranțele legate de aceste rezultate nu s-au consumat de tot, nu au murit de tot, cum ar fi spus un mare poet al antichității.

Tinerii aşteptau cu înfrigurare părerea lui Victor cu privire la cea de-a doua parte a expediției, aceea care-i atrăsese pe țărmul mării. Oare exista şi a doua parte?... Harta Luciei nu mai avea nici măcar un mic semn de întrebare pe tot cuprinsul ei.

— Şi acum să trecem la visul nostru, la pagina pe care am căutat-o cu atîta disperare... Păcat că n-avem în fața ochilor harta Luciei... sau poate că toți o avem. Harta a rămas fără X-uri şi fără semne de întrebare. Explorarea noastră s-a terminat. S-a terminat o dată cu lăsarea amurgului... Vă rog să nu mă întrerupeți. Sînt şi eu la fel de emoționat ca voi. Vreau să vă expun, în toate amănuntele, problema aşa cum o văd eu în acest moment, aşa cum mi-a apărut ea într-un anumit moment al cercetărilor, aşa cum mi s-a verificat la terminarea cercetărilor... Aşteptam, aşteptam mereu să se şteargă ultimul X de pe hartă. Cînd s-a şters ultimul, am răsuflat uşurat. Ipoteza pe care o întrevăzusem într-un anumit moment rămînea deci singura valabilă. Dacă nu ne aflăm, bineînțeles, în fața unei erori a simțurilor noastre. Prima dacă s-a înşelat Ionel, dar, fără acel fenomen optic pe care l-a trăit, n-am fi fost azi aici. Oare s-au înşelat şi pescarii? Nu numai cei care ne-au povestit, ci şi ceilalți dinaintea lor? Toți să fi născocit acel ceva pentru identificarea căruia au plecat la începutul secolului echipe de cercetători? Pare puțin probabil. Şi, cu toate acestea, cercetările noastre nu ne-au dezvăluit în aparență nimic... Bolovanii... Sigur, bolovanii. Dar ei nu pot împlini, oricît i-am înălța noi, oricît le-am mări dimensiunile, adăugînd alții, pe care

încă nu i-am descoperit, nu pot împlini acea viziune albă, marmoreană, pe care au mărturisit-o pescarii. S-o numim coloană sau turn? Cum vreți voi. Poate turn. Unde e turnul alb de marmură? Sau nimeni nu l-a văzut, ci numai şi l-a închipuit?... Turnul a fost zărit numai în zilele şi nopțile de mare vijelie. E simplu de răspuns. Talazurile gigantice, ca o cortină a vijeliei, îl dezvăluiau, îl dezveleau. Iată primul element care atestă realitatea imaginii. Repet ce v-am spus altă dată. Dacă ar fi apărut în valuri un palat, un oraş, ceva foarte precis, identificabil, aş fi avut îndoieli. Spaima vijeliei poate să nască năzăriri... Dar acel ceva ca un turn, ca o coloană, ivindu-se mereu în acelaşi loc, ivindu-se numai în timpul marilor vijelii, văzut de mai mulți oameni, nu putea fi o năzărire, ci o realitate. În sinea mea n-am mai pus, de la un anumit moment, la îndoială realitatea imaginii. Mi-a fost însă teamă să nu se fi zărit cumva în lacul care, de departe, pare o prelungire a mării. Cînd cu ajutorul micului zeu CIT... poți să te foieşti, dragă Ticuşorule, da, cînd cu ajutorul lui am eliminat cartea lacului... atunci teama mea şi-a găsit sursă de existență în alt factor: *timpul...* Şi... Iată că începem cercetările pe mare, sau, mai bine zis, le reluăm. Atunci s-a născut o nouă întrebare. De ce, la un anumit moment, de la o anumită dată, turnul n-a mai fost văzut? Cu toate că... vă rog să notați: vijelii au mai fost pe mare, navigația s-a întețit de-a lungul anilor, iar malul a fost bătut şi chiar cercetat. Posibilitatea de a fi văzută imaginea crescuse, totuşi ea n-a mai apărut. De ce? De ce? Oare nu s-a petrecut o prăbuşire recentă în mare? Şi am întîlnit acel perete submarin în fața epavei, care părea că ne dă răspunsul. Şi atunci s-a ridicat problema cea mai cumplită. Vă rog să mă credeți. Aş fi vrut să-mi demonstrați că nu s-a petrecut nici o prăbuşire, v-aş fi sărit de gît de bucurie. Dacă a avut loc prăbuşirea, şi acum pot spune că a avut loc, atunci turnul nu putea să fie decît în fața peretelui, între perete şi epavă, culcat pe fund, acoperit, poate, de nisip, dar foarte uşor de identificat. Totuşi nici un semn de pe fund nu indica prezența turnului. Atunci unde putea fi? Să-l fi înghițit pămîntul? Era cu neputință. Dacă un bolovan, o cîtime dintr-un turn, nu putuse fi ascuns de nisip, cum putea fi înghițit un turn?! Mi-am amintit ce-au spus pescarii, ce ne-a spus cîrmaciul bărcii, Ciornega, ultimul care a zărit turnul. L-a văzut de trei ori printre talazuri înaintea bărcii, apoi a survenit naufragiul. *Deci turnul nu putea fi decît între epavă (în fața căreia apăruse) şi zidul submarin, care se prăbuşise.* Adică în regiunea pe care am explorat-o astăzi. Nedescoperirea lui n-ar putea să însemne decît inexistența lui. Deci toată vina noastră era aceea că ne dăruisem speranțele nu unei născociri străine, ci unui vis de-al nostru. O deziluzie, dar nimeni nu e scutit de asemenea întîmplări. Am căutat toată ziua, toată regiunea. Totuşi nu am găsit turnul. De ce?

— Dar bolovanii? întrebă Ionel. Dacă bolovanii, bineînțeles mai mulți şi mai uniți, constituiau turnul alb în spuma talazurilor?

— Da, Ionel. Era singurul răspuns. Bolovanii fuseseră cîndva constituiți într-un turn. *Părea* singurul răspuns. Puteam să ne mulțumim însă cu el? Am apelat încă o dată la amintirile cîrmaciului... Dezlegarea tainei putea să fie numai acolo. Numai şi numai acolo, în cuvintele pe care ni le spusese el. Văzuse turnul, îl văzuse alb, printre talazuri. Dar, dacă-l văzuse alb printre talzuri, *înseamnă că era mai alb decît spuma talazurilor.* Era deci marmură albă, nu piatră îngălbenită de apă şi nisip. Deci nu putea fi constituit din bolovani. Era primul element sigur, care deosebea, fără echivoc, imaginea turnului de prezența bolovanilor găsiți de noi. Fără îndoială că o relație între bolovani şi turn exista. Poate că bolovanii constituiau baza turnului, sau un zid înconjurător. Cîrmaciul văzuse, prin urmare, un turn alb, care nu putea fi decît din marmură. Pentru că numai marmura putea să reziste curată, albă atîtor zeci de secole... Şi ce ne-a mai spus pe urmă Ciornega? Am căutat să-mi amintesc toate cuvintele lui. Ce ne-a spus... Talazurile au dus barca înapoi, în larg. Iar el a căutat alte talazuri care s-o aducă înapoi, spre țărm. Le-a găsit şi, cînd a ajuns în apropierea țărmului, s-a produs naufragiul. Am descoperit astfel al doilea element al problemei. *Din clipa azvîrlirii bărcii în larg pînă la naufragiu, turnul n-a mai fost văzut.* Prin urmare turnul putea să se afle tot atît de bine şi în urma bărcii, *în urma epavei,* nu neapărat în *fața ei!*

— Atunci, se înspăimîntă Dan, însemnă că mai avem o groază de cercetat...

— Mi se pare, zîmbi Victor, că spui aceasta pentru a oferi pauza necesară uneori în cărți. Da... Apăruse al doilea element al problemei. Al treilea îl constituia zidul. Zidul demonstra o prăbuşire. Prăbuşirea probabilă a turnului. Încurca foarte mult datele problemei. Sau, mai bine zis, ne trimitea cu cercetările în spatele epavei, mai spre larg. El ne tăia orice speranță de a găsi turnul în fața epavei. Şi iarăşi am apelat la amintirile lui Ciornega. Mi-am imaginat naufragiul aşa cum ni l-a povestit el. Un talaz a ridicat corabia în înălțimi, apoi a coborît-o într-o groapă. *Dar a*

simțit atunci un alt talaz venind din față și izbind corabia. N-a avut timp decît să-i îndemne pe oameni să sară. Şi oamenii s-au salvat pentru că era malul aproape. Am constatat şi noi acest lucru, descoperind epava. Oamenii au simțit repede pămîntul sub picioare. S-au salvat. Refăcînd povestirea mi-am pus întrebarea: De ce talazul n-a aruncat barca în bancul de nisip pe care-l constituia zidul submarin? Ce a stat în calea bărcii purtate de forța talazului? Ciornega spusese: *"Un alt talaz venind dinspre mal ne-a izbit"...* Această imagine mi-a rămas în minte. În loc să cadă în groapă, barca a fost lovită de un talaz care venea dinspre mal. Căutam să-mi imaginez în fel şi chip momentul naufragiului. Cum, de unde a venit acel talaz?

Victor făcu anume pauza. Voia parcă să audă un răspuns. Era chiar cel pe care-l aştepta el. Il formulase Ionel:

— De aceea te uitai la talazuri azi-dimineață? Le vedeai cum se izbeau de mal, cum se întorc şi se ciocnesc de cele care vin din urmă?

— Da, spuse Victor. Ore întregi m-am uitat la mişcarea lor. Unele erau gigantice, se izbeau de țărm şi se întorceau pentru a se izbi de talazul care venea. Se ridicau trombe mari, dar toate, toate împingeau spre mal. Şi nici unul nu ajungea nici măcar pînă la sfertul distanței dintre mal şi epavă. Am mărit puterea vijeliei în imaginația mea. Nu puteam totuşi să dau un răspuns. Nu puteam vedea valul care să vină atît de gigantic dinspre mal pînă la locul epavei. Barca, ajunsă la întîlnirea dintre talazuri, nu putea fi azvîrlită decît pe mal, adică, în cazul nostru, pe zidul submarin. Acolo trebuia să eşueze.

— Totuşi nu s-a întîmplat aşa! spuse Ionel. Doar ştim unde este epava.

— Nu s-a întîmplat! Însă împotriva legilor apei, a furtunilor. *De ce n-a ajuns epava în bancul de nisip?* De ce n-a eşuat acolo? *De ce, după naufragiu, n-a fost înfiptă în bancul de nisip?* Un singur răspuns. Epava s-a izbit de ceva, de ceva dur, puternic şi acel ceva a răsturnat-o şi a ținut-o locului pînă în ziua de azi. Un val nu putea să facă aceasta. Atunci?... Să ne amintim. Din perioada naufragiului turnul alb a dispărut! Trageți singuri concluzia, dar nu poate fi decît aceasta: *Turnul alb s-a prăbuşit o dată cu corabia şi s-a ascuns în pîntecele ei.*

CAPITOLUL XIV

1

Marea îşi trimise iarăşi turmele de valuri împotriva țărmului. Era un asalt disperat, parcă o erupție a ultimelor puteri. Cireşarii priveau neputincioşi de pe mal spectacolul vijeliei. Timpul însă nu li se mai părea atît de grăbit. Ştiau că oricît se va opune marea, tot îi vor smulge taina pe care o ascundea de atîta vreme, tot îşi vor sărbători triumful. Şi simțeau aproape momentul marii victorii, al marii sărbători.

Concluzia lui Victor devenise concluzia tuturor. Taina de la marginea mării se afla în pîntecele corabiei scufundate. Nu putea să fie în altă parte. Dar mai era o întrebare, ultima, cea mai mare, întrebarea care-i frămînta pe toți, care-i însoțea mereu, şi ziua şi noaptea, căreia-i căutau mereu răspunsuri şi ele erau mereu altele, şi toate aveau puterea de a înfiora, de a înfricoşa, de a pregăti răsăritul unei bucurii aşa cum nu mai trăiseră pînă atunci. Oare ce taină furase marea din țărmuri? Oare ce taină îngropase a doua oară corabia scufundată? Ce vor citi pe pagina ascunsă cu atîta străşnicie în adîncul mării, în pîntecele mort al corăbiei? În ce se va întruchipa visul lor atât de naiv la început?

Toți erau obsedați de întrebarea cea mare, toți îşi simțeau inimile zbătîndu-se tot mai tare în piepturi, toți trăiau emoția ultimului pas spre necunoscut. Dar era printre ei unul care refuzase visurile nopții cu învălmăşeala lui de gînduri, de imagini, de închipuiri. Se retrăsese dis-de-dimineață într-un loc, mai departe de corturi, la marginea mării şi stătea acolo singur, cu ochii țintă la sfera care țîşnea din valuri. Acolo, la capătul sferei, se afla corabia scufundată, acolo se afla marea taină. Ar fi vrut să se repeadă în valuri, să se afunde în clopotele care clocoteau şi cu puteri titanice să ridice epava. Şi apoi... Îşi chinuia, necontenit, neobosit imaginația pentru a plăsmui forma materială a tainei. Tăia în marmura fanteziei sculpturi, monumente, coloane, turnuri. Dar formele lor se împleticeau şi mereu apăreau altele ciudate, fantastice, unele purtînd în ele puterea spaimei, altele, culorile fericirii. Ce era acolo, în pîntecele ce nu asculta rugămințile

micului zeu, atît de frămîntat de nelinişti, atît de chinuit de întrebări?

Cineva însă îl căuta de multă vreme pe micul zeu cu privirea şi, cînd îl descoperi ascuns în groapa de nisip pe care o scurmase cu mîinile lui, veni spre dînsul şi se aşeză lîngă el, acoperindu-i părul ciufulit cu mîna mare, puternică. Cîtva timp, cel mai bun prieten al micului zeu nu-i tulbură tăcerea, dar, cînd îi simți tremurul trupului, îl scutură cu un gest brusc şi-i suflă în ochi ca unui iepuraş care nu vrea să-şi desfacă pleoapele.

— Hai! Scoală-te, Ticuşorule! Nu te lăsa molipsit de frămîntarea mării. Acuşi, acuşi, se domoleşte şi... cine ştie ce emoții te mai aşteaptă!

— Spune-mi, Ursule, ce este acolo? Ştiu că nu ştii, dar spune-mi ceva!... De ce a trebuit să treacă atîta vreme ca să ajung din nou copil?... Ție pot să-ți spun totul, în fața ta nu mă ruşinez. Ştii cum îmi bate inima?... Îmi amintesc că, odată, îmi povestea mama un basm. M-am ținut, m-am ținut treaz pînă aproape de sfîrşit. Dar am adormit. Ah! Ce noapte am trăit! Numai sfîrşituri, sfîrşituri... Şi m-am trezit şi, tot timpul, toate secundele îmi aduceau închipuiri. Am trezit-o pe mama să-mi spună sfîrşitul. Mi l-a spus... Pe urmă n-a mai fost frumos... Era atît de simplu şi de firesc... Eu vreau un sfîrşit... Ştii tu ce sfîrşit o să fie?... O să fie un sfîrşit cumplit, Ursule!

— Eu nu mă gîndesc la asta... Mă gîndesc c-o să fie un sfîrşit frumos. Dar n-ar fi oare mai bine să-l lăsăm în pace? De ce să-l zgîndărim?... Să nu pățeşti ca-n amintirea aceea. S-ar putea să-ți pară prea simplu, prea firesc...

— Nu, nu cred! pentru că nu e şi nu a fost firească toată povestea asta a mării. N-o vezi cît de furioasă e?... Zău, Ursule, îmi dai voie să mai fiu copil cîtva timp?

— Parcă nu prea ți-aş da voie, Ticuşorule. M-am obişnuit cu tine altfel. Crezi că eu n-aş fi vrut să te întreb cîte ceva? ... Crezi că n-aş fi vrut să mai vorbim şi despre altele?

Tic parcă frămînta cu degetele o pastă subțire, nevăzută. Nu ştia ce să facă. Nu voia să-şi abandoneze întrebările şi, mai ales, răspunsurile, nu voia nici să-l lase pe Ursu singur cu cine ştie ce aiureli caraghioase.

— Eu ştiu? răspunse el fără să-şi dea un răspuns. De ce nu încerci mai întîi să-ți închipui ce-i acolo, Ursule?... Ia! Gîndeşte-te o clipă şi spune-mi ce ți-a venit în cap.

Ursu se îmbujoră la față. Totuşi îi răspunse:

— M-am gîndit la Lucia, Ticuşorule. Ce se va întîmpla mîine?!

— La Lucia te-ai gîndit? spuse Tic oarecum dezamăgit. Ce înseamnă "ce se va întîmpla mîine"? O să se scoale de dimineață, în zori, va ieşi din cort cu halatul roz pe umeri... Se va duce la depozitul nostru de apă ca să ia o sticlă... Şi să ştii că apa de mare e foarte bună pentru spălatul pe dinți... Mai departe...

— Nu, Ticuşorule! Nu la acest mîine m-am gîndit... La cel mare, la cel îndepărtat...

— De ce să te gîndeşti la el... cînd e taina asta atît de aproape de noi? Îți răspund şi eu cum mi-ai răspuns şi tu. Va fi frumos, Ursule. Va fi un sfîrşit frumos. Pentru că... Să nu te superi că-ți spun... tu meriți cel mai frumos rîs... Nu ştiu ce anume, dar ştiu că meriți tot ce este frumos. Şi noi... dar tu cel mai mult.

— Brrr! se scutură Ursu. De s-ar domoli mai repede vijelia...

2

Ca să scape de întrebările lui Ionel, care nu se deosebeau prea mult de cele ale lui Tic, Victor îl invită să facă, împreună, o plimbare pînă la asistent:

— Cred că aveam obligația să facem această plimbare din prima zi. Totuşi, sîntem singurii vecini pe acest ținut de mare. Din fericire, acum avem un pretext.

Ionel se văzu nevoit să renunțe la întrebările chinuitoare.

— Vrei să-i povestim totul... sau numai să-i facem cadou bolovanii... În copii, bineînțeles.

— Nu ştiu. Nu sînt hotărît. Dacă nu-i istorisim totul, totul, în cele mai mici amănunte, ar putea să rîdă de noi, să ne considere nişte copii. Iar dacă-i spunem totul, nu fac glume, s-ar putea să înfruntăm acelaşi risc. Mai bine îi povestim totul după ce ne limpezim noi.

Ionel nu pierdu prilejul de a da glas pentru a suta oară, poate, obsedantei întrebări:

— Oare ce este acolo, Victor? Ce taină ascunde marea?

— Poate chiar astăzi ne vom limpezi, Ionel. Dacă vrei neapărat să afli un răspuns, sau dacă-ți place să repeți mereu întrebarea, te-aş sfătui să te împerechezi cu Tic. El şi-a ales ca aliat pentru chinurile sale singurătatea. În doi poate v-ați stimula fantezia, sau poate v-ați da seama că

sînteți nişte copii. Rezultatul va fi acelaşi în oricare dintre cazuri...

— Tu chiar nu te gîndeşti deloc? Sau ne rezervi o nouă surpriză?

Mergeau amîndoi, fără să se grăbească, spre cortul asistentului. Furia mării se dezlănțuise cu toată violența. Bubuitul talazurilor îi opri. Adevărate trombe de apă se ridicau în regiunea zidului submarin. Gropile se căscau înfricoşătoare. Unele talazuri se ridicau înainte de a se izbi de perete. Parcă s-ar fi ciocnit de o insulă nevăzută.

— Acolo-i epava! spuse Victor. E de necrezut cum rezistă la un asemenea bombardament. Cum de nu se răstoarnă, cum de nu revine în poziție normală? Cum de n-o aruncă valurile în zid? Pe tine nu te preocupă această întrebare?

Ionel ridică din umeri. N-avea nici un rost să-şi repete unica frămîntare.

Cînd li se păru că furia mării se mai potoleşte, îşi reluară plimbarea către cortul asistentului. Acesta însă era la o mică distanță de ei. Părea că le vine în întîmpinare.

— Mi se pare că şi astăzi marea vă cam încurcă socotelile, spuse dînsul în loc de bună ziua. Şi tare mi-e teamă că numai tîrziu, după-masă, se va potoli.

Victor şi Ionel îl salutară înclinînd capul. Asistentul le întinse mîna şi continuă zîmbind:

— Tocmai veneam spre dumneavoastră. Era timpul să oficializăm relațiile de bună vecinătate.

— Şi noi spre dumneavoastră, zise Victor. Subînțelegînd calitatea relațiilor, veneam cu alte scopuri, poate puțin cam egoiste.

— Dacă sînt cele la care mă gîndesc eu, prin vizita aceasta capătă altă valoare. Îmi închipui că trăiți o bucurie prin descoperirile dumneavoastră. Împărtăşindu-mi-le, îmi creați şi mie o bucurie, deci scopurile pot fi considerate altruiste.

Urmă un moment de tăcere, care, prelungit, risca să devină penibil. Victor înțelese că era de datoria lui să răspundă ceva atît la cererea limpede de a se relata descoperirile, cît şi la cererea subînțeleasă, de a fi văzute nu prin copii, ci la fața locului. Se grăbi să răspundă cît mai repede.

— Tocmai veneam să vă facem o invitație. Ne-am gîndit că pe asemenea vreme nici pescuitul nu e prea favorabil...

— Întrucît ne-am întîlnit cu gîndurile, poate şi cu dorințele, la jumătatea drumului...

Gestul pe care-l făcu asistentul era acela de a-şi continua călătoria. Victor intră direct în subiect:

— Ați văzut o copie după una dintre descoperirile noastre. Cîteva semne din alfabetul grec. Am mai găsit trei bolovani cu asemenea încrustații. Toți în acelaşi loc. Pe primul l-am găsit în lac. Cum a ajuns acolo, nu ne putem explica. În orice caz, numai în urma unei acțiuni omeneşti, pentru că locul său era în mare, alături de ceilalți bolovani, în regiunea unde se sparg talazurile. E o cădere a malului acolo, ca o surpare, formează un fel de zid în care am găsit pietrele. În afară de acestea, patru la număr, n-am găsit altele.

— Semnele sînt asemănătoare? întrebă asistentul. Sau pe fiecare bolovan s-a încrustat alt grup de semne? De altminteri, cred că îmi veți permite să le studiez *devisu.*

— Un bolovan a rămas în mare, îşi aminti Ionel. Dar avem copia semnelor pe hîrtie.

Victor răspunse cu oarecare întîrziere la prima întrebare a asistentului:

— Toate semnele aparțin alfabetului grec. Unele litere apar şi pe alți bolovani. Semnificația lor bineînțeles ne scapă... şi toată strădania noastră constă în aceea de a pune descoperirile la dispoziția arheologilor.

— Aceasta mă bucură foarte mult. Unul dintre prietenii dumneavoastră, mi se pare cel mai tînăr, a venit la mine cu intenții cam enigmatice. Dar, după cîte îmi dau seama, în grupul dumneavoastră e cunoscută scrierea greacă.

Victor profită de moment pentru a lansa întrebarea care-l preocupa:

— Credeți că prima împerechere de semne are vreo relație cu inelul de la Ezerovo?

Asistentul rămase uimit. Îşi opri mersul, obligîndu-i şi pe ceilalți să se oprească.

— Extraordinar! N-am ştiut că vă preocupă asemenea probleme.

Victor se scuză imediat, pentru a nu-i face o impresie exagerată viitorului oaspete:

— E numai o întîmplare. Cunoaştem doar povestea inelului, nimic altceva, iar apropierea am făcut-o, adică ați făcut-o dumneavoastră prin întrebarea pe care i-ați pus-o prietenului nostru.

— Da, îmi aduc aminte. La prima vedere, relația e uluitoare. Abia aştept s-o confrunt pe viu. Curios e altceva. Am venit în vacanță, în timp ce la Mangalia se discută într-un cadru restrîns exact asemenea probleme. S-au descoperit alte nume noi, de plante, geto-dacice, şi se încearcă

o nouă versiune în interpretarea inscripției de la Ezerovo. Întîmplarea a făcut să întîlnesc şi aici aceeaşi problemă... Dar vă datoram un răspuns. Prima împerechere de semne, aceea pe care am văzut-o pe hîrtie, corespunde unui fragment de pe inscripția de la Ezerovo. Grupul SKO legat, împreună, care nu-şi are corespondența în nici o altă limbă. Ce semnifică? Un cuvînt din limba tracă? E o simplă coincidență? În orice caz, o coincidență curioasă.

Grupul celor trei ajunse la corturi. Nu mai era nimeni acolo. Lucia şi Maria, însoțite de Dan, plecaseră spre Gorgan. Tic şi Ursu rămăseseră la locul lor vechi, de unde priveau într-una marea. Victor îi arătă asistentului primul bolovan, acela pe care-l găsise Ursu în lac. Musafirul privi îndelung semnele, dar nu spuse nici un cuvînt în plus cu privire la ele, în afară de ceea ce afirmase pe drum. Alți doi bolovani se găseau lîngă barcă, la marginea mării. Erau încă legați cu funii, gata de a se transforma în ancore.

— Văd că le-ați dat o destinație practică, rîse asistentul. Nu-s buni numai pentru arheologie, ci şi pentru distracție... sau poate tot pentru arheologie.

— Unul dintre noi, şi nu ştiu dacă e singurul, cel care v-a vizitat, şi-a manifestat, dacă nu cunoştințe în materie, cel puțin dorința de a se dedica acestei ştiințe.

— Acestui complex de ştiințe, îl corectă asistentul pe Victor, fără intenții pedagogice. E într-adevăr o disciplină atît de bogată, de variată, de activă, de complexă, încît poate satisface şi gusturile şi aptitudinile multor oameni, începînd cu cele strict practice şi terminînd cu cele care țin de domeniul fanteziei, al poeziei. Dar, decît să fac elogiul arheologiei, mai bine să încerc s-o servesc practic.

Asistentul memoră semnele de pe cei trei bolovani, apoi rămase un timp nemişcat, cu ochii închişi, ca-ntr-o reverie. Cînd deschise ochii, văzu, departe, pe vîrful Gorganului, silueta Mariei. Încercă să-şi ascundă cauza tresăririi, reluînd discuția:

— Da... Sînt două ipoteze. Numai două. A treia e imposibilă. Ori sînt fragmente din limba tracă, avînd semnificații banale sau excepționale, şi atunci studierea lor în comparație cu inscripția de pe inelul de la Ezerovo devine o problemă de bază a arheologiei şi lingvisticii, ori... Mai întîi trebuie să vă spun însă că la construcțiile antice la care participau meşterii greci, în anumite locuri, meşterii băteau în piatră nişte semne, ca nişte litere, într-un scop pe care nu-l putem încă înțelege. Există numai supoziții. Sau reprezintă o semnătură, sau un anumit semn convențional pentru lucrători, indicînd baza clădirii, un colț, o arcadă a clădirii. Sau reprezintă alte înțelegeri legate de meseria lor... Deci a doua ipoteză ar fi aceasta. Pentru a şti în ce parte să ridicăm balanța, ar fi nevoie de cercetări foarte grele şi aceste condiții submarine...

Şi Victor şi Ionel se luptau cu nehotărîrea. Îşi căutau privirile numai în intenție, ca-ntr-un joc. Cînd unul le simțea pe ale celuilalt, fugea de ele.

— S-ar putea, de pildă, să facă parte din baza unui zid? se hotărî Victor pînă la urmă.

— Fără îndoială, îi răspunse asistentul. Nu ignor ipoteza dumitale, aceea a unei prăbuşiri recente. Aceasta s-ar fi putut întîmpla. Un zid însă e o construcție uriaşă, care, mai ales, se face cu un scop precis, acela de a apăra sau de a susține ceva. Să acceptăm că zidul s-a prăbuşit în mare. Dar scopul pentru care a fost făcut nu a lăsat nici o urmă?... Dacă zidul surpat ne-a lăsat urme, scopul să nu lase nici o urmă?

— Poate s-a prăbuşit şi scopul, sugeră Ionel.

— Se poate. Dar în acest caz avem de-a face cu o construcție mică. Zidul nu mai este zid. Dacă vreți să aveți o imagine... mi-l închipui ca un soclu înfipt undeva, pentru a susține ceva pe malul mării.

— O statuie? întrebă Ionel.

— Nu e neapărat o statuie, în înțelesul precis al acestui cuvînt. Un monument, un locaş funerar, poate un sanctuar... dar a face ipoteze ştiințifice doar cu cîteva date... e un fel de elogiu al hazardului... Dacă nu sînt inoportun, v-aş ruga să mă țineți la curent cu rezultatul cercetărilor dumneavoastră, bineînțeles cele care... Pentru a lăsa un cîmp mai larg de interpretare, aş prefera să le numesc... cele care pot naşte scopuri altruiste. Şi, dacă aveți nevoie de un dascăl în disciplina reconfortantă a pescuitului, vă stau cu toată plăcerea la dispoziție.

Asistentul plecă, după ce rosti aceste cuvinte, lăsînd o impresie foarte favorabilă celor doi cireşari.

— Un soclu... murmură Victor. Iată o idee care nu mi-a trecut prin cap.

— Soclu? întrebă Ionel surpris.

— Nu soclul, Ionel. Nu! Greutatea pe care o poate susține un soclu. Forma acestei greutăți.

3

Asistentul nu se înapoie la cort, ci porni cu pas de plimbare spre Gorgan. Imaginea pe care o văzuse dispăruse. Ceva îl purta însă într-acolo, fără voia lui. Urcă încet Gorganul, ca un om obosit, dar, cînd ajunse în vîrf, se opri ca paralizat. La poalele Gorganului se afla Maria şi se uita la el ca la o statuie. Nici măcar nu simula surpriza întîlnirii. Îndrăzneala tinereții, sau poate iluzia unei statornicii, care aparține tot tinereții, birui în Maria:

— Ar trebui să urc şi eu, pentru a-mi închipui că zbor spre... spre un vis. Vreau să trăiesc într-o lume materială, pentru că are durata visului... E foarte scurtă.

Asistentul însă coborî spre Maria. Ea nu se mişcă. Se opri la un pas în fața ei.

— Există şi vise adevărate, spuse el, care conțin în ele veşnicia.

— Sau oferă într-o clipă, într-o anumită clipă, *iluzia* veşniciei.

Cînd el întinse brațele, Maria se retrase cîțiva paşi înapoi, fără să se întoarcă.

— Mai întîi trebuie să vă mulțumesc, spuse ea. Cuvintele par uneori groaznic de goale.

El închise ochii, ca pentru a-şi aminti clipa. Simți brațele de atunci înconjurîndu-i gîtul.

— Nu mai este nevoie, răspunse. Au existat acele cuvinte într-un gest. Nu, nu erau goale.

— Ştiu că datorez foarte mult, datorez totul. Îmi amintesc şi gestul. L-am pierdut atunci. Şi aş vrea să mi-l iau înapoi. E teribilă ingratitudinea, dar ştiu, ştiu că e foarte necesară.

Bărbatul clătină din cap. Mişcarea lui era fermă. Maria se cutremură, cînd o simți. Ar fi vrut să-şi astupe urechile. Îi era teamă să n-o ucidă cuvintele pe care le va auzi:

— Nu e necesară! silabisi el. Pentru ce să fie necesară?

— Pentru că mi-e teamă de iluzii, răspunse ea, imitîndu-i fermitatea.

— Mie nu mi-e teamă de iluzii. Le urăsc. Sînt îndrăgostit de certitudini.

— Nu se poate, se opuse Maria. Eu nu sînt o certitudine. Nici pentru mine însămi. Mai ales pentru mine însămi.

Bărbatul făcu cîțiva paşi înapoi, fără să se întoarcă. Distanța dintre ei se mărise.

— Nu mă apăr, spuse el în şoaptă. Vreau să te văd mai bine.

— Eu vreau să mă apăr, se împotrivi ea, apropiindu-se de dînsul.

El mai făcu o încercare. Întinse mîna. Maria îşi desprinse o şuviță de păr şi se aplecă, lăsînd-o pentru o clipă în palma lui. Apoi reveni la loc. Bărbatul închise pumnul şi rămase cu el aşa.

— Afrodita cu păr de noapte, murmură el.

Ea nu auzi. Îl privea şi-l căuta în rănile lui ascunse.

— Nu! N-aş mai vrea să te văd o dată furată de valuri. Trebuie să mă lupt cu mine însumi.

— Nici eu n-aş vrea! Nu mi-e teamă de valuri. Trebuie să mă lupt cu mine însămi.

— Mie mi-e teamă de valuri...

Închise din nou ochii, dar nu pentru a dori o amintire, ci pentru a alunga o amintire. Spaima rămăsese însă în priviri cînd deschise ochii, o spaimă care se transmise şi Mariei.

— Urăsc de-atunci valurile, şopti Maria ca un copil. Dar nu le-am vrut nici atunci. Mă duceau spre razele mele de lună.

— Ştiu! Am vrut să-ți spun că a treia oară, marea se va răzvrăti. Dar am preferat să mă ascund în întuneric, ca în toate nopțile.

Maria mai făcu cîțiva paşi înapoi. Îi vedea numai forța.

— Dar sînt o iluzie, strigă ea. Un oarecare vis al lumii. O clipă din imaginația ei... N-am nici soclu, nici o rădăcină...

— Ai. Dar acum cresc şi altele. Cresc şi alte rădăcini. Rădăcini, nu flori.

— Eu? se înfricoşă Maria. Sînt prea tînără şi aş putea să beau şi mi-e teamă de venin. N-ai văzut niciodată cum se sparge un pahar cînd cade pe ciment?... Acum, astăzi, poate şi mîine, dar acum, acum ştiu că sînt prea tînără.

— Ți-e teamă că ai putea să crezi? Ți-e teamă că ar putea cineva să ia paharul, că ar putea să-l ducă la buze şi pe urmă şi-ar desface degetele?

— Da! răspunse Maria. Mi-e teamă că paharul ar fi plin, plin, plin. M-aş umple toată în el.

— Să nu-ți fie teamă! Nu e un pahar. E o lume. Îşi împleteşte cu altă lume rădăcinile. *Să crezi!*

Maria îşi duse mîinile la față. "Cred", îşi spuse în gînd. Mai auzi o dată porunca şi-l văzu pe

cel care i-o rostise plecînd cu pumnul strîns. Credea.

4

Soarele cobora spre asfințit. Şase tineri se strînseseră în cortul cel mare. Mai mult tăceau. Fiecare îşi căuta gîndurile. Şi le căutau sau şi le găseau în marea agitată.

— Toate tainele se ascund în epavă, spuse unul dintre ei.

— Toate tainele se zbuciumă în mare, adăugă una dintre fete.

Tăcerea se aşternu din nou, dar pentru scurtă vreme. Cel de-al şaptelea tînăr, cel care ceruse socoteală în fiecare clipă mării năvăli în cort.

— Gata! țipă el. Şi-a potolit furia! Veniți s-o vedeți! E ca o oglindă. Parc-ar aştepta s-o prefacem în cioburi.

Ieşiră cu toții afară din cort. Nici o cută nu mai tulbura suprafața mării. Se uitară spre soare. Ziua încă nu se terminase. Nici o fanfară nu le însoți, totuşi, asaltul. Marea îi primea fără să se răzvrătească. Accepta cucerirea.

5

Scafandrii, ca nişte peşti ciudați, roiau în jurul epavei. Furia talazurilor dezbrăcase corabia de învelişul de nisip. Îşi arăta în multe locuri suprafața de lemn. I se vedeau şi scoabele de metal. Scafandrii căutau o spărtură, o fereastră prin care să poată pătrunde, dar n-o zăreau nicăieri. Corabia părea zidită pe fundul mării. Părea că face parte din mare.

Toți cireşarii erau la barca de cauciuc. Unii în barcă, alții în jurul ei, agățați de marginile ei. Căutau un mijloc de cercetare a interiorului epavei.

— De urnit, cel puțin astăzi, n-o putem urni, spuse Ursu. Dac-am putea s-o găurim într-un loc, să-i spargem o fereastră...

— Cu ce, cum, unde? întrebă Tic. Parcă-i un zid, n-ai văzut?

— Am încercat şi eu în cîteva rînduri rezistența scîndurilor, spuse Victor. Parc-ar fi un corp compact de metal. Cum a putut rezista apei atîta vreme?

— Pentru că a fost făcută pentru apă, îi răspunse Ursu. Sînt însă locuri pe pereții ei unde s-au infiltrat scoicile. Pesemne locurile care au fost acoperite superficial cu nisip. Să încercăm acolo. Poate că nu sînt atît de rezistente.

— Sau poate şi-au întărit rezistența, se înfricoşă Victor.

— Duceți-vă şi căutați locurile, îi îndemnă Ursu. Unul dintre ele e chiar aici, la față, la mijlocul epavei. O îngrămădire de scoici în jurul unei găuri pentru vîslă. Eu trebuie să car mai întîi bolovanul.

Victor, Ionel şi Tic îşi umplură plămînii cu aer, apoi se scufundară. Ursu se duse după bolovan. În locul lui era o movilă. Fusese acoperit de nisip. Scormoni nisipul, pînă ajunse cu mîinile la bolovan. Îl trase afară din mormînt şi porni cu el spre epavă. Îşi transporta propria-i ancoră. Cînd ajunse acolo, nu mai găsi pe nimeni. Dar nici el nu mai putea să reziste. Ieşi la suprafață pentru a se aproviziona cu aer. Îşi găsi prietenii lîngă barcă. Ionel avea mîinile pline de sînge. Se zgîriase în scoici.

— E o ferestruică, Ursule, îl anunță Victor. Încape pumnul prin ea. De aceea s-a zgîriat Ionel. Crezi că se poate mări?

— Trebuie să văd cu ochii mei, răspunse Ursu. Între timp, ar fi mai bine să-mi aduceți o rangă, un par... Este lîngă cort o bîrnă, pe care am găsit-o azi-dimineață pe mal.

Ursu făcu un semn Luciei, apoi se scufundă. Îl urmă numai Tic. Victor plecase după bîrnă. În cîteva secunde, cei doi scafandri ajunseră la epavă. Ursu pipăi gaura văzută de cei dinaintea lui. Se ancoră, apoi încercă rezistența scîndurilor. Nu cedau. Tic se apropie de el şi-i făcu un semn. Întinse mîna spre o altă îngrămădire de scoici, la cîteva palme de cea care fusese răzuită. Ursu îl împinse cu o mişcare puternică pe Tic în sus şi acesta înțelese. După cîteva secunde apăru cu obiectul cerut. Mica lor lopată de campanie. Din cîteva lovituri, Ursu descongestionă locul. Se ivi o nouă gaură, cam de aceeaşi mărime ca prima. Tic, tras de apă în sus, îşi înfipse mîna în părul lui Ursu, vrînd să-l ridice. Ursu înțelese. Îşi desprinse glezna din colac şi ieşi la suprafață. Avea nevoie de aer şi mai ales avea nevoie de un obiect dur, rezistent, cu care să lărgească cele două găuri pentru a le transforma într-una singură.

Victor aruncase parul în mare şi sări şi el, împingîndu-l pînă la barcă. Numai atunci Ursu începu să-i lămurească:

— Sînt două găuri, una lîngă alta. Dacă reuşim să spargem, să desprindem scîndura care le uneşte, avem mari şanse să tăiem o fereastră. Numai să reziste parul.

— Vrei să bagi parul înăuntru, sau să loveşti? întrebă Victor. Mi-e teamă că nu încape.

— Dacă nu încape, trebuie să forțăm. Măcar să găsim un punct de sprijin. Pornim?

Tic şi Victor porniră după Ursu. Nu se puteau stabili pe fund. Trebuiau să se țină de el, pentru a rămîne mai multă vreme într-un loc. Apa îi trăgea mereu în sus. Pentru a nu-l stînjeni pe Ursu, se depărtară de el şi făcură ocoluri. Ursu reuşi într-un efort suprem să introducă bîrna într-o deschizătură. Începu apoi să împingă, să sucească, să tragă. Lemnul nu ceda. Parcă fusese zidit. Înainte de a ieşi la suprafață, mai făcu o încercare. Vîrî mai adînc parul în interiorul epavei şi începu să apese. Era uimit. Parul găsise în interior un punct de sprijin. Ursu trase cu toată puterea şi simți cum se desprinde scîndura. Mai trase o dată din răsputeri. Simți şi smuciturile cordonului de siguranță. Avu senzația că i se rupe părul, dar nu se mai uită într-acolo. Îşi desprinse piciorul din ancoră şi mai avu doar puterea să se împingă la suprafață. Cînd ieşi la aer, văzu fețele prietenilor lui livide.

— Ce-ai făcut? îl întrebă Lucia. De ce, de ce ne-ai speriat? Ştii cît ai stat în apă?

Ursu abia îi auzea vorbele. Nu se mai sătura trăgînd aer în piept.

— Cred c-am făcut ceva, bolborosi el. Duceți-vă voi şi vedeți pînă îmi revin.

Se trase apoi în barcă. Simțea că renaşte. Lucia îşi băgă mîinile fierbinți în părul lui ud. Ursu îşi prelungi cu voie clipele de odihnă.

Victor şi Tic se întoarseră repede la suprafață. Abia scoaseră capul din apă şi începură să țipe:

— S-a desprins scîndura, Ursule! Cred că-mi trece şi pulpa prin deschizătură.

— Dar parul, parul? întrebă Ursu, încercat de spaimă.

— Parul face echilibru în gaură, zise Victor. Acum cred şi eu că avem şanse să spargem o uşă.

Auzind vestea cea bună, Ursu nu mai întîrzie. Se scufundă imediat, pentru a-şi relua activitatea. Bîrna care-şi dovedise rezistența începu să facă minuni. După trei scufundări, fereastra era gata.

— Mai mult nu se poate! spuse Ursu. Cu mijloacele pe care le-avem, e imposibil. Ştiu eu?... După cîte îmi dau seama, s-ar putea ca...

Ursu îşi trecu în revistă prietenii înainte de a continua. Tic îi vorbea atît de concludent cu privirile. De altminteri, numai Tic şi încă cineva puteau să încapă prin acea ferestruică.

— Da... s-ar putea ca Tic să treacă prin deschizătură. Dar numai cu dublu cordon de siguranță şi cu angajamente solemne. Tic era în culmea bucuriei:

— Vă promit tot ce vreți. Nu-l mai jignesc pe Dan, nu-l mai bat pe Țîngulică, nu mai visez dacă vreți, adică nu mai dorm ca să nu mai pot visa.

Era primul care va pipăi taina, care o va vedea, pentru că Lucia îi întinse lanterna de apă. Îşi trase aer în plămîni, o dată, de două ori, apoi se scufundă cu Ursu alături de el. Nu zăboviră mai multă vreme la ferestruică. Îşi făcu vînt şi intră ca o săgeată în trupul epavei. Şi deodată simți că-l pocneşte ceva în cap. Parcă se scurgea viața dintr-însul. Raza lanternei se izbi de ceva alb, ca o lespede de marmură. Atît văzu Tic. Cu ultimele zvîrcoliri dinaintea leşinului, se întoarse spre deschizătură. Reuşi numai să-şi scoată capul. Ursu îl trase afară şi îl împinse cu o mişcare în sus, apoi porni după el la suprafață. Tic îşi reveni repede, în drum spre barcă. Fruntea îi era însă plină de sînge, iar trupul plin de julituri. Întîi se întinse pe fundul bărcii şi apoi vorbi:

— Am văzut! Nu ştiu ce-am văzut. Ceva alb, de marmură. Poate un turn. Nu ştiu. Am văzut ceva. Ca pescarii. Nu-mi dau seama ce poate fi. Nu ştiu. Dacă nu m-aş fi izbit cu capul de el... Asta pentru că m-am grăbit. Parcă mi-ar fi dat cineva cu un par în cap. Las' că mă răzbun eu... Numai să-mi trag sufletul.

— Stai cuminte! îl domoli Maria. Deocamdată să te înzdrăveneşti.

— N-am nimic! țipă Tic. Trebuie să mă duc înapoi.

— Nu, Ticuşorule, îi spuse Ursu cu voce blîndă. Eşti tot numai sînge. Şi pe trup şi pe față.

Victor apăruse cu trusa de medicamente. În cîteva minute, Tic deveni un ghem de bandaje. Îl ustura tot corpul şi urla:

— Da! Vreți să vă răzbunați! M-ați legat cu cîrpele astea ca să nu pot intra în apă. Fără mine

tot n-aveți ce face! Numai eu încap acolo.

Ființa care mai putea să încapă prin deschizătură, mult mai uşor decît Tic, vorbi însă, spre disperarea lui Ursu.

— Şi eu, Tic! Eu încap mai uşor. Şi nici nu sînt atît de imprudentă ca tine.

Lucia vorbise cu atîta calm, încît toți îi simțiră hotărîrea. Nimeni nu încercă s-o împiedice. Îşi prinse de tălpi labele de scafandru, îşi puse ochelarii, îşi prinse cordonul de siguranță, apoi se înălță din barcă. Trupul ei subțire, mlădios, era gata pentru marea încercare. Sări în apă ca o săgeată. Ursu o urmă şi, înainte de a o îndrepta spre deschizătură, o strînse sălbatic în brațe, ca înspăimîntat de o presimțire sinistră.

Lucia se strecură uşor, fără să atingă marginile deschizăturii. Numai degetele picioarelor atinseră ceva. Nu ştia că erau buzele lui Ursu. Apăsă butonul lanternei. Lumina țîşni cu putere. Simți parcă şi în palmă scînteia electrică. Raza lanternei se izbi de acelaşi perete alb pe care-l văzuse Tic. Apa o trăgea în sus. Cu mîna liberă căută ceva de care să se agate. Făcu o mişcare de înaintare şi mîna atinse marginea zidului alb. Era dur. Degetele se strînseră, dar în acea clipă se produse o prăbuşire care o trînti la pămînt. Parcă un munte de plumb îi strivea pieptul. Apoi nu mai simți nimic.

Ursu auzi zguduitura şi o simți în mîini. Peretele corabiei se cutremurase. Deschizătura fusese acoperită pe dinăuntru de un zid alb. Lucia era prizonieră în epavă. Nu rămăsese afară decît cordonul de siguranță. Dar prin acel cordon Lucia nu putea primi aer. O clipă de întuneric, de apropiere a morții, apoi Ursu redeveni lucid. Dintr-o singură mişcare ajunse la suprafață. Cei din jurul bărcii şi cei din barcă nu citiră pe fața lui nimic.

— Cît poate să reziste? întrebă el. O jumătate de oră? Nu! Într-un sfert de oră trebuie să răstorn epava. Dar nu voi putea! Altceva! Trebuie să încerc altceva.

Abia atunci ceilalți înțeleseră. Toată groaza lumii se adunase în privirile lor.

— Eu sînt de vină! țipă Tic. Eu, pentru că m-am azvîrlit în epavă ca un nebun. Dacă nu m-aş fi rănit...

Ursu nu-l asculta. Îşi făcea un plan. Într-un sfert de oră, Lucia trebuia scoasă. Nu avea putere să răstoarne epava. Ştia că n-are asemenea putere. Şi conştiința aceasta, în loc să-l omoare, îl trezea. Trebuia să încerce unicul mijloc de a o salva.

— Voi scoate ancorele bărcii, gîndi el cu glas tare. Nici nu mai este nevoie de ele. E ancorată prin cordonul Luciei. Dar îmi trebuie bolovani. Va trebui să lucrez economic. Să nu stau mai mult de un minut sub apă.

Se uită apoi la ceilalți. Îi văzu lîngă el şi-i simți parcă în trupul lui. Ştia că şi-ar da toți viața, că n-ar pregeta o clipă.

— Voi să mă țineți de cordon, le spuse el cu o voce înceată. Să nu mă lăsați mai mult de un minut sub apă. Am nevoie de puteri pentru cea din urmă scufundare. *Cea din urmă...*

Apoi dispăru în apă. Întîi dezlegă bolovanii care serveau de ancoră bărcii şi-i transportă la un capăt al epavei. Cordoanele îl smuceau. Ieşi la suprafață şi trase aer. Îşi aduse apoi propria-i ancoră la capătul corăbiei. Îşi băgă glezna în inel şi începu să sape tunelul.

Brațele scurmau în nisip ca nişte gheare. Dar apa crudă acoperea mereu cu alt nisip găurile pe care le făcea. Parcă trăia un coşmar. Tot ceea ce făcea în apă se surpa după ce venea înapoi la aer. Nu! Nu-i ajungeau minutele.

— Lăsați-mă o singură dată să rămîn în apă atîta cît pot. Nu vă fie teamă! Voi ieşi, pentru că trebuie să ies!

Ştia că minutele trec, ştia că viața dinăuntrul epavei atîrnă de cele cîteva minute pe care le va putea smulge sau nu veşniciei atît de bogată în minute, fără de sfîrşit... Scurma, scurma cu mîinile, cu capul, cu trupul. Nu voia să-şi închipuie că se lasă furat de o iluzie. Nu! Pentru că atunci i-ar fi fost mai uşor să răstoarne barca. Apa ducea înapoi nisipul. Nu! Numai la suprafață apa era ca o oglindă. În adîncuri se zbuciuma. Dacă ar fi încremenit un minut, jumătate de minut... Scurma, scurma şi deodată simți marginea epavei. Simți cum îşi strecoară mîna pe sub ea. Cu şi mai mare disperare trase nisipul. Se ghemui, şi băgă un genunchi în gaură. Cu o mînă scurma, cu cealaltă trăgea primul bolovan spre gaură. Scoase genunchiul şi băgă în locul lui bolovanul. Apoi, cu ultimele puteri, se întoarse la aer. Rămase multă vreme, aşa îşi închipuia el, lîngă prietenii lui.

— Şase minute...

Mai rămăseseră câteva minute de care atîrna viața Luciei. Firele erau slabe, ca țesute de

păianjeni.

— Mai lăsați-mă o dată... Şi pe urmă... ultima dată.

Deschizătura aproape se umpluse cu nisip. Dar stratul care o acoperise era subțire. Îl prăvăli cu talpa piciorului. Îşi trase şi celălalt bolovan aproape şi începu din nou munca la tunel. Parcă treceau zile, parcă treceau secunde. Întîi îşi băgă picioarele, apoi trupul, înăuntru, în epavă. Cu mîinile trase bolovanul şi-l puse în gura tunelului. Ştia că Lucia era undeva lîngă el, dar nu se duse spre ea. Se împinse afară şi ieşi la aer. Fața lui Tic îi spuse totul. Timpul... timpul voia să fugă. Nu se grăbi. Trase cu sete aer în piept, închise ochii, respiră iarăşi profund, parcă pentru ultima oară în viață. Apoi dispăru în adîncuri.

Străpunse tunelul cu forța trupului. Cei doi bolovani de pe margine îi sfîşiară carnea. Înainta încet în pîntecele corabiei, ferindu-se cu mîinile de obstacolele pe care nu le vedea. Ajunse acolo unde ştia că era trupul Luciei. Era noapte acolo. Dar ştia precis locul. Pipăi lespedea care o acoperea pe Lucia. N-o strivise. Ştia. Se băgă sub lespede, îşi înălță spatele, sau poate ridică epava. Abia atunci dezlegă funia. Funia o salvase pe Lucia. Lespedea se oprise în funie. Cîțiva milimetri despărțeau viața de moarte. O scoase încet pe Lucia de sub lespede. El se smuci brusc, pentru a înşela blocul de marmură. Prăbuşirea nu-l atinse. Cu povara în brațe se îndreptă apoi spre tunel. Îl străpunse din nou cu corpul. Pe Lucia o trase afară cu picioarele. Îi cuprinse corpul cu picioarele. Apoi îi înlănțui trupul. Apoi îi făcu vînt spre viață.

— Trăieşte! spuse el în şoaptă, cînd ajunse la barcă.

O săltă înăuntru, iar el porni spre mal. Se trînti pe nisip şi deveni pentru mult timp materie.

CAPITOLUL XV

1

Era o dimineață senină, frumoasă, părea dimineața tuturor nopților lumii. Dar era şi o umbră de nostalgie în aer. Parcă se oficia o despărțire. Cireşarii erau însă prea fericiți ca să simtă acea adiere lină, misterioasă, care le va înfiora cîndva amintirile... Ei se dăruiau clipelor prezentului, şi prezentul îşi desfăcea petalele ca o floare mîngîiată de primele raze ale soarelui. Era ca o floare albă, născută dintr-un vis alb de marmură, care deschidea, sau poate închidea un vis.

Groaza fusese înmormîntată de liniştea nopții, fusese destrămată de culorile răsăritului, se dizolvase în lumina marelui prieten al lumii: soarele. Se înseninau fețele, renăşteau zîmbetele, răsunau iarăşi clopoțeii visului. Şi se desfăceau, acoperind zarea, pînzele albe ale speranței, ca pînzele umflate de vînt prielnic ale unei corăbii care se apropia de țintă.

Lucia venise lîngă Ursu, care trăia zorii pe marginea mării. Tînărul părea o statuie, o întruchipare a forțelor neobosite pe care le posedă marea. Îşi sprijini capul pe umărul lui, îşi lăsă pieptul înconjurat de brațele lui reci şi dure ca de marmură şi şopti, cu tremurul unei amintiri de demult, în şoapte:

— În clipa aceea, în ultima clipă, mi-a fost frică... Mi-a fost frică pentru tine.

Ursu o strînse şi mai tare la piept şi ea se lăsă ucisă de puterea care-o cutremură. Erau amîndoi cu fața spre mare, el în spate, înalt, puternic, înlănțuind-o cu brațele ca un protector al veşniciei. Şi deodată o ridică în aer ca pe un fulg şi fugi cu ea în brațe spre mare. Părea că-şi poartă victorios unicul, eternul trofeu pe care-l ceruse vieții, pe care i-l dăduse viața.

— Şi acum te arunc, Lucia, te arunc sus şi, dacă vrei, te prind în brațe, şi, dacă vrei, te las să cazi în mare şi, dacă vrei, mă înalț după tine şi rămînem suspendați în văzduh.

Lucia rîse din înaltul cerului, pentru că i se părea că zboară în înălțimi, se îndoi, îşi întinse brațele, se prăvăli, despică apa şi se îndoi iarăşi, lăsîndu-se cucerită de valurile albastre. Porniră amîndoi spre larg, spre sfera de lemn şi de acolo le făcură semn celor de pe mal. Primiră chiote şi fluturări mîini şi de undeva, din mister, răsări lîngă ei un cap ciufulit şi nişte ochi sclipitori, care nu mai puteau suporta bucuria.

Era o clipă în care nimeni nu se mai gîndea la visuri, la viață, la lume. Era o clipă irosită de marea veşnicie. Timpul se lăsase jefuit de acea clipă. Apoi timpul începu să numere iarăşi clipele lumii, clipele vieții. Nimeni, nimeni în lume nu simțise însă că timpul îşi pierduse o clipă.

2

Sfera de lemn sălta lină în valuri. Tinerii o priveau de pe țărm. Curiozitatea nu mai avea putere să-i trimită acolo inactivi. Făceau planuri pentru răsturnarea epavei, pentru descoperirea tainei albe de marmură.

— E un miracol, spuse Ionel. Cum a putut să înțepenească astfel barca?

Ursu bănuia însă cauzele miracolului şi nici nu-i trecea prin gînd să le păstreze pentru el.

— Victor a avut dreptate, după cîte îmi dau seama pînă acum. Barca s-a izbit de turn. În prăbuşire, turnul a intrat în corpul corabiei, s-a prins în bîrnele transversale, a răsturnat barca şi a tras-o în adînc, proptind-o de fund. De aceea a rămas în poziția aceasta nemaiîntîlnită.

— Şi crezi că putem s-o răsturnăm? întrebă Dan. Dacă n-ai încercat ieri...

— Ieri n-aveam timp, răspunse Ursu înroşindu-se. N-aveam puteri pentru acel timp. Astăzi însă avem vreme să organizăm răsturnarea bărcii cu proptele, cu funii, cu bîrne şi mi se pare că... vom avea şi puteri mai mari, puteri noi.

Ursu zărise pe creasta Gorganului două siluete. Îşi întoarseră şi ceilalți privirile într-acolo. Le văzură şi ei, le identificară şi ei. Şi, în timp ce cireşarii porniră în goană spre Gorgan, cele două siluete din vîrf se prăbuşiră spre plajă.

— Laura! strigară fetele, prinzînd zborul alb în brațe.

Prichindelul se pomeni în brațele lui Dan. Încercă să se desprindă, tuşi de cîteva ori, apoi începu să țopăie, fără să ştie pentru ce.

— Cum ne-ați găsit? întrebă Ionel. Ştiu că v-am lăsat un bilețel acolo, la Ochiuri, sub un bolovan. L-ați descoperit?

— Eşti un... un mincinos, îi răspunse fata în alb. Şi nu numai tu. Şi ceilalți. Ceilalți sînt mai răi.

— Am vrut să mă scuz, se ruşină Ionel. Eram atît de grăbiți, c-am uitat.

— Nu te mai preface! se oțărî prichindelul. Am găsit biletul. În nisip, între bolovani. Exact în locul unde a fost cortul mare.

Ionel şi toți ceilalți cireşari, în afară de unul singur, rămaseră uluiți.

— Da, l-am găsit, întări Laura, uitîndu-se la Victor cu coada ochiului. Am recunoscut şi scrisul, dar... nu vreau să spun. E secretul meu! În apă!

Ajunseră la țărmul mării, lîngă corturi. În cîteva clipe erau toți în apă. Înotau, strigau, se scufundau. Victor o zări pe Laura, îi văzu mîna ridicată ca un semnal, o văzu dispărînd în valuri. Se cufundă şi el în apă. Se întîlniră la jumătatea drumului şi se înlănțuiră cîteva clipe numai, pentru că apa îi ridica în sus. Nu voiau să facă o taină din acea îmbrățişare care îi înfiorase.

Undeva, lîngă sfera de lemn, un cap ciufulit căuta cu priviri sticloase pe cineva. Îl găsi. Ieşiră şi nişte brațe din apă, apoi trupul. Brațele se înfipseră în umărul lui Ursu. Un salt, şi în locul brațelor se cățărară genunchii pe umerii lați şi puternici. Înainte ca mîinile să caute echilibrul pe capul acelei trambuline umane, înainte ca picioarele să ajungă pe umerii trambulinei, căpşorul ciufulit se apropie de capul lui Ursu şi o şoaptă veselă răsună în urechea acestuia:

— Ah, Ursule! Ce copil am fost!

Apoi trupul ciufuliciului se întinse drept pe umerii care nu tremurau.

— Salt mortal! răsună pînă în depărtări vocea lui Ursu, obligîndu-şi prietenul să încerce acolo, de pe acea trambulină improvizată, mica nebunie.

Entuziasmul, bucuria săritorului erau, pesemne, atît de mari, încît mai avu vreme după primul salt, să se mai ghe-muiască o dată, despicînd apa cu mîinile, nu cu picioarele.

— Un salt şi jumătate! țipă el cînd reveni la suprafață. Ursu avusese însă grijă să anunțe cu voce mult mai puternică nemaipomenita performanță.

— Cu saltul acesta, în împrejurările acestea, Ticuşorule, ai fi cucerit costumul de scafandru, fără să fie nevoie să cucereşti mai întîi pe preşedintele juriului.

Ursu vorbise, bineînțeles, în şoaptă. Şi de bucurie, Tic încercă şi izbuti un al doilea salt.

Era nevoie de această înviorare generală, pentru a se uita unele amintiri, pentru a se face loc altor amintiri şi, mai ales, pentru a se pregăti viitorului o mare amintire.

Ieşiră toți la mal. Erau în cerc. Depănau amintiri, pregăteau visuri.

— Să ştiți că v-am detectat înainte de a găsi biletul vostru, începu prichindelul. Biletul a fost un fel de verificare.

— Nu se poate! rosti Dan ca o sentință, sau mai bine zis ca o provocare, cum observă Tic.

— Ba da! se oţărî din nou prichindelul. Şi nici nu ne-a fost atît de greu. Numai că a trebuit să apelăm fiecare la părintele celuilalt.

— Da, da, da! întări Laura, toată numai zîmbet. Din cîteva întrebări am aflat. Să ştiţi că există într-o carte un fel de rezumat al cercetărilor care s-au făcut la Gorgan, pe la începutul secolului. Numai cîteva rînduri. Se vorbeşte acolo despre apariţia misterioasă a unui turn alb în timpul vijeliilor. Concluzia e cu un semn de întrebare, adică nu e nici o concluzie.

Ursu auzi din nou şoapte la urechea lui:

— Mă fac arheolog, Ursule. N-o să caut decît semne de întrebare.

— Dac-aţi ştiut că sîntem la Gorgan, de ce-aţi trecut mai întîi pe la Ochiuri? întrebă Maria.

— Pentru... pentru a vedea dacă ne-aţi lăsat vreun mesaj, răspunse Laura după o scurtă ezitare. Aţi descoperit pînă la urmă turnul cel alb?

Tic îşi duse mîna la cap pentru a-şi pipăi cucuiul din creştet:

— L-am găsit, dar se opune. Nu vrea să se arate. Cum trece cineva pe acolo, cum îl pocneşte în cap. Trebuie să răsturnăm epava.

— Epava!? se miră Laura. De ce ne lăsaţi aşa? De ce nu ne spuneţi şi nouă?... Sau, sau am venit în ultima clipă?

Cu un salt uşor se ridică din nisip şi începu să valseze.

Tic, urmărind-o, clătina mereu din cap. Îl uimea graţia sau silueta superbă a dansatoarei? Îl intriga gestul ei copilăresc? Clătina din cap, dar cauza uimirii rămînea secretul ei.

— Am venit în clipa cea mare! strigă Laura. Povestiţi-mi totul!

Deodată îşi opri rotirea capului. Privea cu o expresie de surpriză şi de uimire, de neîncredere aproape, bărbatul care apăruse ca din senin în faţa ei.

— Tu? şopti ea. De ce ai venit aici?

— Ca să întineresc! răspunse el tot în şoaptă.

Apoi se retrase cîţiva paşi, fără să se întoarcă, îşi plecă umerii şi capul într-un gest de salut aristocratic, îşi desfăcu braţele şi spuse cu voce tare:

— Dansaţi? Bucuriile se reped şi în mişcări, nu numai în vorbe.

Victor şi Maria asistară înnoraţi la scena întîlnirii dintre cei doi. Inimile le erau înţepate de acele spaimei. Laura îşi înţepeni picioarele în nisip şi răspunse cu răutate în voce:

— Nu, nu vreau să mai dansez. Vreau să... vreau să ascult!

Se aşeză apoi în locul pe care-l părăsise. Parcă-şi pierduse buna dispoziţie. Îşi alungă însă cu un gest o vedenie, apoi căută privirile lui Victor. Acesta de apropiase de Ursu, pentru a face un nou loc în cerc. Asistentul se aşeză în spaţiul astfel oferit, fără să ceară altă încuviinţare. Oare bucuria de mai înainte fusese rănită?

— Povestiţi! se scuză Laura. Vreau şi alte emoţii, vreau şi alte bucurii!

Victor avea senzaţia că-l privesc două puncte de jar. Şi era atîta lumină în ziua aceea! Voia să spună ceva, dar se pomeni că o roagă pe Lucia cu privirile. Numai de cîteva clipe dură rana aceea adusă bucuriei. Tic n-o putea suporta. Sări ca un arc.

— Vreţi să vă fac să rîdeţi? întrebă el. Repet spectacolul pe care l-a dat gratuit, la un restaurant, cea mai inteligentă şi mai nedreptăţită fiinţă extraumană de pe tot globul. Tot trebuia să-l sărbătorim odată, că e şi el un erou... Ţombi!... Fără mască!

Ţombi îşi începu salturile sale măiestre. În timpul spectacolului, prichindelul îi şopti Mariei, misterios:

— Laura e certată cu fratele ei. Sînt rivali.

Dan tresări brusc, pentru că simţea că-i strînge cineva mîna ca un cleşte. Era mîna Mariei. Şi atunci uită toate cărţile, toate cetăţile şi oraşele vechi ale lumii. De undeva, Tic privea îndurerat.

Fetele aduceau la marginea apei bîrne, beţe, funii.

Spectacolul se terminase. Lucia începu să povestească. Victor rămase multă vreme cu privirile în pămînt, pînă veni Tic şi-i şopti la ureche:

— Ăla e fratele ei...

3

Tăcerea care urmă povestirii nu dură mult timp. Asistentul se simţea mai tînăr ca oricînd:

— Ciudată enigmă! Oare ce ascunde epava?

Tic se uită la el ca un om matur. Şi vocea parcă-i suna mai gravă, dar accentele de veselie tot zvîcneau într-însa:

— Orice taină ar ascunde, totul e frumos. Povestea mai ales e frumoasă... Nu-i aşa, Dan? Atîtea peripeții, atîtea surprize, atîtea... Da... au fost şi multe pericole.

— Eu vreau un sfîrşit frumos, apoteotic, spuse Laura. Să simt toată bucuria voastră în acest sfîrşit.

Ursu se uită la Victor. Ştiau amîndoi că, pentru a întîlni sfîrşitul, mai aveau de înfruntat greutăți şi primejdii. Dar şi ceilalți ştiau aceasta.

— Cum vreți să răsturnați epava? întrebă asistentul. Nu avem nici un punct de sprijin.

Făcuse oferta de a participa la ultimele lor eforturi. Cireşarii o acceptară.

— Trebuie să ne conjugăm eforturile, să ni le organizăm, zise Victor vesel, bucuros, zdravăn. Avem cîteva bîrne, pe care le putem băga sub marginile corăbiei. Avem cîteva deschizături, prin care putem lega funii, avem brațe în plus, cu care putem împinge...

— Şi-avem puterea lui Ursu! adăugă Tic adevăratul punct.

Ultimul asalt începea. Toți băieții deveniră scafandri. Şi Dan, şi prichindelul, şi asistentul.

Fetele aduceau la marginea apei bîrne, bețe, funii. Scafandrii se scufundau cu ele în apă. Le depozitau sub bolovanii lui Ursu. Acesta scurma găuri pentru prăjini. Introducea bîrnele în găuri, pînă la jumătatea lungimii lor, şi le încerca rezistența. Rezistau. Îşi pregătea locul de ridicat la bîrne. În stînga şi în dreapta lui, la mică distanță, săpase două găuri, în care introdusese cei mai groşi şi mai rezistenți pari. Într-un moment de singurătate îi apucă pe amîndoi cu palmele şi începu să tragă. Îi era teamă că parii se vor rupe. Epava nici nu se clintea. Anii o zidiseră de fund şi greutatea turnului dinăuntru îi sporea împotrivirea. Renunță după această încercare la eforturi singulare. Ieşi la suprafață, inspiră cu nesaț aer, apoi îşi reluă treburile. Şase bîrne ca şase capete de lopeți ieşeau pe sub marginea bărcii. De două din ele trebuia să tragă el — adică de cele de la mijloc. Victor, Ionel, Tic şi prichindelul trebuiau să tragă de celelalte. De pe mal, asistentul urma să smucească frînghia.

Toți scafandrii se adunaseră pe mal.

— Nu trebuie decît s-o clintim din loc, s-o rupem de fund, spuse Ursu, cîțiva milimetri, un singur milimetru. Pe urmă se întoarce singură. O ridică apa.

— Luați-vă provizii serioase de aer, continuă Tic instrucțiunile. Nu-i aşa, Ursule? "Acum am şi eu voie să mă întreb, îşi spuse el în gînd, ce surpriză ne aşteaptă."

Scafandrii ajunseră în jurul sferei de lemn. Ursu dădu semnalul. Se scufundară toți odată. În cîteva secunde ajunseră la locurile pe care le cunoşteau. Începură să tragă. Dar apa îi ridica în sus. Traseră zvîcnind din corpuri, împingîndu-se în sus. Epava nu se clintea.

— N-am făcut nimic, spuse Tic, după ce ieşiră toți la suprafață. Şi nici nu ştiu dacă o să putem face ceva. Parcă ne-am juca. Fir-ar să fie...

Tinerii înțeleseră că n-au puncte se sprijin pentru a-şi face simțit efortul, pentru a-şi aduna puterile împotriva navei scufundate. Nu încercau s-o răstoarne. Mai degrabă o alintau. Ursu era obsedat de ideea lui:

— Dacă am clinti-o cu un singur milimetru, ar răsturna-o apa. N-ar trebui decît s-o împingem cu piciorul. Dar cum s-o clintim? Parcă s-ar fi turnat beton la marginile ei.

Mai încercară o dată. Izbutiră chiar să se sprijine. Dar, pînă la urmă, alunecară pe lîngă corpul epavei, scăpînd bîrnele din mînă. Numai Ursu rămase la fund, țintuit de ancorele sale. Nu mai ținea parii în palmă. Îi prinsese între braț şi antebraț. Se opinti şi trase din răsputeri. Nimic. Încercă să scuture parii. Nimic. Se mai opinti o dată şi trase, pînă simți tendoanele gata să-i plesnească. Nimic. Ieşi amețit la suprafață.

— Imposibil. S-o ia dracu'! înjură el, imitîndu-l pe Tic. Parc-ar fi de plumb.

Se uitau unii la alții, neputincioşi. Îşi dădeau seama că fac eforturi zadarnice.

— Ce-ar fi să încercăm şi-n partea cealaltă, Ursule, unde-ai făcut deschizătura? propuse Victor.

— Stați! se lumină Ursu la față. Parc-am fi, nu ştiu ce... De ce să răsturnăm epava? Asta nu-i treaba noastră, Ticuşorule. S-o răstoarne apa.

Tic se uită la el cam curios. Înghiți de cîteva ori în sec, apoi îi răspunse:

— Parcă ne-ai mai spus asta. Mi se pare că...

— Ți se pare că... îşi îngroşă Ursu vocea ca un clovn, care imită pe cineva. Ce ți se pare?

Ursu se înveselise. Toți simțeau aceasta. Prin urmare descoperise un nou sistem.

— Să încercăm s-o clintim, continuă el cu glas obişnuit. Dar de ce dintr-o singură parte? Şi de ce cu brațele şi cu parii? De ce nu cu frînghiile?

— Cum? întrebă Ionel. Dac-am avea o roată suspendată în văzduh, prin care să trecem funiile...

Cireşarii ajunseră la mal, unde îi chemase Ursu pentru a le explica planul.

— Băgăm cîte trei pari sub fiecare margine a corăbiei. Îi legăm cu frînghii la capete şi tragem...

Dan, care se apropiase de grupul de scafandri, rîse cu o poftă nebună cînd auzi cuvintele lui Ursu.

— De ce trageți?... De...

— De funii, îi răspunse Tic, întrerupîndu-l. Deşi eu personal aş vrea să trag de altceva. Nu simplu, ci învîrtind, cum fac unii cu urechile altora.

— Stai, Ticuşorule! încercă să-l potolească Dan. Trageți ca să scoateți parii de sub epavă...? Ce mai spui acuma?

Victor pricepuse ideea lui Ursu. Era simplă şi foarte practică.

— Nu, Dan! începu el să explice. Nu tragem în direcția din care am legat funiile. Nu înțelegi încă? Azvîrlim fiecare funie de care e legat fiecare par peste epavă. Şi tragem din partea opusă. Atunci parii vor sălta trupul navei, nu vor ieşi afară. Ei, acum ați priceput?

Sistemul era limpede şi avea toate şansele să-i vină de hac epavei.

— Şi... şi-o să ajungă funiile pînă la mal? întrebă Dan. E cam lungă distanța.

— Dacă nu ajung pentru şase pari, nu-i nimic, îi răspunse Ursu. Folosim numai patru. Şi de altfel nu e nevoie să ajungă funiile pînă la mal. E bine dacă ajung pînă acolo unde picioarele ating fundul şi capul e afară din apă. Ca să se poată trage.

— Ştiți ceva? descoperi Ionel, Funiile vor forma un fel de X-uri deasupra epavei. Deci X-ul va exista în expediția noastră pînă în ultima clipă...

Scafandrii îşi reluară munca în jurul epavei. Foarte repede parii fură înfipți sub corabie, tot pînă la jumătate, şi legați zdravăn la capete cu funii. Funiile încolăciră epava, apoi tinerii le scoaseră afară din apă. Le înnodară, le prelungiră pînă aproape de marginea mării, pe ambele țărmuri ale ochiului. Grupul cireşarilor şi al prietenilor lor se împărți în două echipe de trăgători, fiecare pe un alt mal. Capul echipei de pe malul stîng era Ursu. Din echipa lui făceau parte: Tic, Maria, Lucia, şi Dan. Ceilalți constituiau echipa de pe malul drept. Asistentul era cap de funie. Ambele echipe începură să tragă în aceeaşi clipă, la comanda lui Ursu. Epava opunea în continuare rezistență. Traseră pînă ce funia din stînga plesni. Ursu se feri ca să nu-l strivească pe Tic în cădere. Ceilalți se amestecară de-a valma în nisip. Dar şi în cealaltă parte se produse o prăbuşire compactă, fără să se rupă funia. Ursu, care observase mişcarea, sări în sus şi strigă:

— S-a mişcat epava! De aceea ați căzut!

Tinerii erau amețiți de căzătură. Surpriza şi puterea reculului îi afundase în nisip. Ursu nu luă însă seama la aceasta. Se aruncă în apă înotînd cu toată viteza spre sfera de lemn care indica locul epavei. Îl urmă doar Tic, pe care-l evitase în cădere şi care nu se alesese decît cu o mică sperietură.

Ursu ajunse la epavă şi, aproape imediat, sosi şi Tic.

Ursu însă nu-l observă. Epava se clintise, dar nu se răsturnase. Unul dintre boturile ei se ridicase însă de pe fund. Era ceva, o greutate în interiorul epavei, care o menținea în aceeaşi poziție.

Ursu nu mai stătu la îndoială. Se lipi de fund, înaintă spre capătul clintit, îşi întoarse corpul şi se strecură cu picioarele înainte sub botul corăbiei. Cînd simți marginea la mijlocul spatelui, se propti cu mîinile de fund şi începu să ridice. Tic îl observase. Ursu nu-l văzuse pe Tic. Pentru că închisese ochii în cumplita lui încrîncenare. Parcă-i apăsa un munte spatele. Prin urmare clintise mai mult corabia. Îl apăsa epava, nu o ridica el. Se împotrivi cu ultimele puteri, înainte de a țîşni din locul primejdios.

Tic, amețit de lipsa de aer, se împinse spre suprafață. N-avusese putere să reziste la ultimul efort al prietenului său. Acesta înfrînse puterea muntelui, simți o zguduitură năprasnică, o apăsare ucigătoare, parcă voia să-l bage cineva cu forța în pămînt. Ştia că nu va putea să reziste la greutatea aceea. Dar dintr-odată, ca prin minune, se simți eliberat. Se săltă spre aer printr-o zvîcnire instinctivă. Încă înainte de a ajunge la suprafață înțelese ce se petrecuse cu epava.

Redevenise lucid. Inspiră cu nesaț aer, aer mult, aer rece, apoi îi spuse lui Tic printre gîfîieli:

— Gata, Ticuşorule, gata! S-a răsturnat epava.
Tic îi privea însă spatele pe care creştea un brîu lat de-o palmă, format din dungi vinete.

4

Cei de pe mal se sculau cu greutate din nisip. Unii dintre ei rămăseseră lungiţi. Erau încă ameţiţi. Şi Victor şi Laura. Dar pe ei îi ameţise mai mult întîlnirea sfioasă a braţelor şi a frunţilor. Nimeni încă nu ştia ce se petrecuse acolo, pe fundul mării.
Tic, de după sfera de lemn, îi făcu din ochi lui Ursu şi-i spuse în şoaptă:
— Mergem să vedem? Lor nu le spunem nimic. Să creadă... să creadă că n-am fost.
În loc de răspuns, Ursu se lăsă înghiţit de apă. Înainte de a-l urma, Tic îşi umplu conştient plămînii cu aer. Voia să bată toate recordurile de rezistenţă. Se scufundă, se duse spre locul unde ştia că este epava, dar n-o zări. Epava dispăruse. Fusese dusă de curent spre zidul submarin. În locul unde fusese epava, se zărea o pată mare albă şi parcă un peşte uriaş dădea tîrcoale acelei pete. Tic îşi făcu vînt într-acolo şi-l văzu mai întîi pe Ursu, apoi turnul de marmură albă. Se prinse cu mîinile de el, aşa cum făcuse Ursu, şi începu să-l înconjoare, să-l pipăie, să-l recunoască. Era ca un bazin mare, gol înăuntru. Ursu pătrunsese în el. Încăpea în toată lungimea lui. Lîngă una dintre laturile bazinului, Tic zări o lespede mare, tot albă, tot de marmură. Parcă era capacul acelui bazin. Se apropie de lespede, o pipăi, dar în loc de netezimi întîlni şanţuri în care degetele i se afundau. Se întoarse iarăşi în bazin. Ursu ieşise dintr-însul. Se prinseră amîndoi de mînă, dar în loc să iasă afară, la aer, porniră spre peretele submarin. Acolo dădură peste epava proptită de zid. Stătea cuminte, în poziţia în care stau toate epavele de corăbii. În interiorul ei nu se afla însă nimic. Toată taina pe care-o ascunsese era acolo, sub sfera de lemn, Cei doi scafandri îşi făcură vînt cu mîinile şi cu picioarele şi ajunseră la suprafaţă. Pe ambele ţărmuri echipele îşi căutau funiile. Tic voi să strige, dar se răzgîndi. Se uită în ochii lui Ursu, îi citi bucuria şi se bucură şi el pînă în adîncul inimii.
— Nu, Ursule, şopti el, n-am văzut nimic. Nu-i aşa c-am visat? Nici n-am fost în apă.
— Poate c-am fost în apă, Ticuşorule, dar aici unde este epava...
Îşi prinseră mîinile, parcă pentru a consfinţi o taină, şi înaintară aşa pînă la ţărm.

5

— S-au rupt funiile! îi întîmpină Dan ca sculat din morţi. Ce v-am spus eu?
— Am dat peste epavă, urîciosule! îi răspunse Tic. Am descoperit epava!
Dan clipi de cîteva ori din ochi, încercînd să înţeleagă. Se aşeză apoi în nisip şi începu să-şi frece fruntea.
— Cred că sînt încă buimac. Nu mi-am revenit. Nu ştiţi cum mă cheamă, că mi se pare că nu sînt eu...
Ursu îşi bătu de cîteva ori palmele şi strigă tare, pentru a fi auzit de cei de dincolo:
— Gata! epava a ajuns la zidul submarin.
— Şi taina? întrebă Victor de pe malul celălalt.
— Taina?! se repezi Tic. Taina... trebuie s-o vedem... Să ne scufundăm. Noi n-am urmărit decît epava. Nici n-am avut... alt gînd.
— Barca! strigă Victor. Veniţi cu barca! Sau, mai bine, opriţi-vă cu ea la mijloc.
Echipa care rupsese frînghia se îmbarcă. Ajunse odată cu înotătorii la sfera de lemn.
— În epavă nu e absolut nimic, raportă Tic .Să vedem ce-o fi lăsat ea aici.
— Nu mai e nici un pericol, spuse Ursu. Toată lumea poate să se scufunde. În sfîrşit mergem în plimbare, fără nici o sarcină.
— Cred că anticipezi, îi şopti Tic. Eu am dat peste ceva la lespede. Lasă c-o să fac descoperirea a doua oară.
Se scufundară toţi, fete şi băieţi la un loc. Toţi se îngrămădiră spre bazinul de marmură. Numai Tic se duse în altă parte. Îşi plimbă încă o dată degetele pe suprafaţa lespezii şi încă o dată simţi şanţurile adînci, regulate.
Cînd ieşiră prima dată la suprafaţa apei, nu scoase nimeni nici un cuvînt. Traseră cu nesaţ aer în piept şi coborîră din nou. A doua oară cîteva glasuri şoptiră uimite:
— Ce poate fi?... Ce taină a fost acolo?

A treia oara părăsiră sfera. Se înapoiară la ţărm pentru a-şi ordona avalanşa de gînduri. Se priveau cu uimire, căutau răspunsuri.

— E un mormînt!

— O criptă!

— Un sarcofag!

— Un monument funerar. Nici o îndoială. E un monument funerar.

Într-adevăr, nu mai putea fi nici o îndoială. Încăperea de marmură era un mormînt.

— Oare să rămînă mormîntul acesta o taină? întrebă Maria.

— Nu vreau! strigă Laura. Ştiu că n-am nici un drept să mă amestec. Dar aş fi la fel de tristă ca voi. Cui i s-a cioplit acest mormînt?... Cine l-a cioplit?...

Tic însă tăcea. Nu ştia nici el de ce. Dar mai voia să tacă. Oare devenise crud? Sau voia să împrăştie cu amîndoi pumnii seminţele ultimelor bucurii şi emoţii?

— E monumentul funerar al unui mare personaj, spuse asistentul. După toate datele arheologice pe care le avem, asemenea zidiri se făceau pentru cei mai mari oameni... Pentru cezari, pentru eroi, pentru idoli.

— Poate că e închinat unui idol, zise ciufuliciul. De ce să fie neapărat un mormînt? De ce să nu fie un locaş de rugă, sau un mic sanctuar?

— Nu vreau! strigă Laura, dar vocea i se domoli repede. Da... ar putea fi un sanctuar închinat unui idol local... unui idol casnic.

— Aici, pe malul mării, în bătaia valurilor, în calea vijeliilor? întrebă Lucia. Departe de orice aşezare omenească...

Asistentul negă nu toată întrebarea, ci ultima parte a ei:

— Aşezări omeneşti au fost în aceste părţi. Poate nu atît de mari. Gorganul e o dovadă. La început au fost sciţii, apoi geţii, apoi romanii... E o continuitate. Deci chiar în acest loc, unde stăm acum, sau lîngă noi, au fost aşezări. Iar la nord şi la sud de acest loc se aflau cele mai mari oraşe de pe ţărmurile Mării Negre: Tomis şi Histria. Gorganul e ca un semn geografic, care împarte în două distanţa.

— E monumentul unui idol sau mormîntul unui om? întrebă Ionel. E un sanctuar sau un sarcofag? Va rămîne oare o taină?

Tic însă tăcea. Se gîndea la lespedea de marmură în care îşi încurcase degetele.

— Poate că odată, de mult, spuse Maria, veneau aici sălbatici cu plete, geţii cei războinici, ca să închine rugi idolilor lor, lui Zamolxis...

— Nu, Maria, spuse Laura. Sanctuarele dace sînt altfel. Le-am văzut. Nu seamănă cu acestea. Sînt deschise spre cer, spre Zamolxis, spre ideea divinităţii, nu spre divinitate.

— Dar şi eu vreau, Laura, şi eu vreau să visez. Lasă-mi idolul cu poporul pletos în jurul lui, azvîrlindu-şi săgeţile spre cer. De aceea e atît de mare această taină. Fiecare poate să-şi închipuie ce vrea.

Băiatul cu părul de aur o ruga cu privirile să nu mai viseze. Visurile ei nu puteau oferi date ştiinţei lui.

— Trebuie să ne mai ducem o dată, sau de două ori, sau de trei ori, spuse Victor. Nu se poate să nu găsim ceva care să limpezească taina.

Abia atunci Tic hotărî să vorbească să spună ceea ce numai el ştia:

— Mi se pare că am văzut puţin mai departe o lespede, o placă mare de marmură.

— Atunci e un mormînt! strigă Victor. Un mormînt care a fost acoperit de o lespede!

Victor se sculase în picioare. Îl imitară toţi. Ursu îşi adună puterile. Poate va trebui să întoarcă lespedea. Renunţau pentru cîtva timp la visuri. Poate ca să şi le îmbogăţească.

6

Lespedea nu trebuia întoarsă. Taina mormîntului se afla încrustată pe suprafaţa pe care o arăta cireşarilor. Fiecare pipăi şanţurile. Ştiau că degetele lor întîlnesc litere săpate cu zeci de secole în urmă. Dar cum puteau să le vadă sus, la lumină? Trebuiau să imprime fiecare literă pe degete şi s-o ducă sus, în caietul Luciei. Era ultima trudă pe care o închinau mării.

Şi, atunci din adîncuri, izbucni vijelia...

Marea înălţa talazuri gigantice. Huia, gemea. Voia să rupă toate chingile care-i ţineau puterea în adîncuri. Dar ziua era senină, luminoasă, rîdea şi încălzea, şi îmbelşuga pămînturile.

Tinerii se plimbau pe malul mării. Ştiau că furia talazurilor se va potoli, ştiau că ultima parte a tainei din adîncuri le va aparţine mai devreme sau mai tîrziu.

....

Tic şi Dan stăteau pe vîrful Gorganului. Nici nu mai priveau furia care clocotea în faţa lor.

— Tu ştii că totul e din vina mea? spuse Tic. Eu am ştiut de lespede, am pipăit-o, i-am simţit literele în vîrful degetelor, dar m-a reţinut ceva. Nu ştiu ce anume. Sau poate că ştiu...

— Eşti un... un... nu ştiu cum să te calific. O să vezi tu. Îţi dedic o pagină din jurnal.

— Şi nu e frumos?... Şi la urma urmei ce vrei? Toţi, toţi aţi făcut cîte o neghiobie. De ce să nu fac şi eu una? Mai ales că n-am făcut-o din prostie.

— Zău, Ticuşorule, strici atmosfera. Uite cum se zbuciumă marea! Cîtă putere e în hoardele ei! Şi cît de nepăsătoare e ziua!... Nu vrea să se alieze cu ea.

— Ah! Cîte ne-a făcut şi marea! Dar am o satisfacţie, o văd cum se agită de pomană... Gata! Nu ne mai poate face nimic... Gata!... Tu vrei să ajungi scriitor?

Dan rămase uluit auzind întrebarea neaşteptată a lui Tic.

— Ce te-a apucat, Tic? Ce ţi-a venit să mă întrebi aşa ceva tocmai acum?

— Dragă Dan, trăiesc o spaimă cumplită. Cred că a sosit momentul să te întreb... Dacă vrei să-mi răspunzi, da. Dacă nu, nu... Dar trebuia să te întreb... Nu ca să-mi răspunzi mie. Altora... Aşa cred eu... E momentul să dăm fiecare cîte un răspuns.

— Eşti rău, Ticuşorule. Parcă m-ai întristat. Parcă ai pregăti o despărţire... Eram între mare şi vis... Tu m-ai adus aici pe Gorgan şi mă obligi să scapăr în viitor... Nu ştiu, Ticuşorule. Vrem frunze şi vedem flori. Vrem flori şi vedem fructe... Vrem ceva şi vedem mereu altceva şi mai frumos... Dar tu?

— Eu?... Eu sînt prea neastîmpărat, Dan. Şi din păcate am crescut, nu ştiu cînd... şi din fericire am rămas neastîmpărat, nu ştiu de ce... Odată am crezut că sînt îndrăgostit... Şi poate că am fost. A trecut ca un nor. A lăsat undeva stropi, care au rodit un pămînt. Şi astfel creştem, Dan... Dacă vei fi un scriitor mare, să te gîndeşti la neastîmpăratul tău prieten... Iar dacă voi fi eu un erou mare.

— Ţi-am început de pe acum biografia... Poate că ne creăm unul prin celălalt...

— Nu-i aşa că am făcut bine aşteptînd vijelia?

....

Cei doi prieteni coborau încet pe coasta Gorganului...

Ionel se plimba cu prichindelul. Primul era vesel. Al doilea trist. Primul visa, al doilea medita. Ionel descoperea în visuri taine ale ştiinţei. Ani, cifre, celule, atomi. Prichindelul descoperea simţiri. Tristeţe, dragoste, melancolie, speranţă.

— Oare ne vom mai întîlni vreodată? întrebă prichindelul. Şi cum ne vom uita unii la alţii?

— Nu ştiu dacă ne vom mai întîlni. Dar ne vom uita unii la alţii prin ceea ce vom fi atunci.

— Nu se poate! Ne vom uita prin ceea ce am fost.

Ionel zîmbi. Îşi amintea întîmplări vechi:

— Creştem, ne ducem undeva, ne descoperim alţii şi cresc şi cei de lîngă noi. Nu putem rămîne la fel. Mîine chiar vom fi alţii.

— Dar amintirile, Ionel? Amintirile oare vor rămîne ca o imagine fără gust, fără forme, fără culori?

— Nu ştiu... Uneori mi se pare că toţi creştem, fără să ne dăm seama, din amintiri...

....

Lucia şi Ursu erau departe, departe, se contopeau cu zarea. Se ţineau de mînă, de vîrful degetelor, se lăsau însoţiţi de vuietul aprig al mării.

— Noi, Lucia, ne-am spus totul...

....

Victor şi Laura înscriau în nisip o linie dreaptă. Stăteau lungiţi unul în faţa altuia. Aproape îşi atingeau frunţile.

— Ai vrut ca să te găsesc, îi spuse Laura.

— Am ştiut că mă vei căuta, îi răspunse Victor.

— Tu vrei să ştii totul, Victor? Răspunde-mi, deşi e absurdă întrebarea.

— Nu poţi să ştii decît ceea ce vrei să ştii, Laura. Şi întotdeauna vrei mai mult decît poţi să ştii.

— Atunci înseamnă că umbli, umbli mereu. După ce, Victor?

— Poate după nişte scîntei. Dacă nu le prinzi la timp, se sting. Dacă le prinzi...
— Dar focurile nu aruncă scîntei? Le aruncă, nu au ce face cu ele...
— Noi adunăm scîntei ca să facem focuri. Le căutăm. În flori, în minereuri, în Cosmos, în noi...
— Nu vreau, Victor. Adică vreau, dar... Sînt şi alte flăcări care ard... În flori, în minereuri, în Cosmos, cum ai spus tu, însă *prin noi...* Şi sînt flăcări, Victor, nu scîntei! Şi culorile ard prin noi...
— Aş vrea să-ţi spun ceva, Laura. Mi-e sete de oameni buni. Aş vrea ca toţi oamenii să fie buni.
— Dacă ar simţi cum îi ard înăuntru ideile... Dar de ce să-i judecăm noi?...
— Nu-i judecăm, Laura, îi dorim.
— E tot o judecată, Victor. Îi dorim în raport cu idealul. Deci îi judecăm în faţa idealului.
— E departe, Laura. Zarea parcă e la capătul mării. Dar cînd ajungi la capătul mării, nu întîlneşti zarea. Corăbiile noastre caută mereu zarea...
— Şi tu vrei s-o întîlnească, să poposească acolo... Acolo de unde răsar toate culorile... Uită-te, Victor! Acum s-au mutat la asfinţit.
— Le văd în ochii tăi...
— Ştiu... S-au îmbătat de culori...
....
Părul Mariei flutura în vînt, buzele ei căutau adieri:
— Aş vrea să ştiu un nume... Toţi oamenii au nume. Dar nu! Nu mi-l spune! Numele ţi-l dau eu. Vei fi *tu.* Nu te voi numi altfel. Înţelegi? Şi, ca să mă răzbun puţin, dar mai ales ca să condensăm între noi timpul... Pentru că totuşi sînt un copil.
— Şi eu ţi-am găsit un nume. Dar nu ţi-l voi spune. M-aş simţi şi eu ca un copil.
— Nu vreau! Nu vreau să fii copil, pentru că nu trebuie să fii.
— Ştii ce se întîmplă? Ce se întîmplă întotdeauna? Copilul devine tiran.
— Numai dacă i se dă voie, se îmblînzi Maria. Dar dacă i se dă voie înseamnă că... nu poate să nu i se dea voie... Nu?... Da, da! Ştiu! Pentru că n-aş putea să suport cuvintele. Cînd le aud, sau cînd le citesc... Sună fals...
— Nu pentru cei care le rostesc, Maria. Eu nu ştiu că sună fals. Dragostea nu are nici un cuvînt fals. Atunci cînd se dăruie.
— Acum sînt proastă. Nu ştiu de ce. Poate pentru că pot să-ţi iau mîna, pentru că pot să-ţi cuprind capul, să-ţi dau liniştită braţul meu, să-ţi cer tot viitorul... Nu ştiu ce-mi dai, dar ştiu că pot să cer. Şi de aceea sînt proastă.
Bărbatul închise ochii. Îi luă numai mîna.
— Tot ceea ce îmi ceri tu îţi cer şi eu.
— Nu-i aşa că proştii sînt foarte îndrăzneţi? N-am ştiut că am atîta îndrăzneală... Dar nu-i adevărat. Nu am îndrăznit. Proastă sînt, dar nu am îndrăznit. Am crezut. Vezi? Nu-ţi poruncesc eu, îţi ascult poruncile...
— Nu-s porunci, sînt credinţe, dorinţe, idealuri.
— Oare am ajuns la ideal? întrebă Maria înfiorată. Tu ai ajuns la ideal?
— *Tu* ai ajuns la ideal.
— Nu! Nu se poate! Dacă tu crezi aşa, atunci am ajuns prin tine. Şi voi spune, în gînd, cuvintele pe care le-au spus toţi îndrăgostiţii lumii. Sau mai bine la persoana a treia, dar în gura mare: *e dragoste!...* Şi adaug încet, în şoaptă, ca să auzi numai tu: prima dragoste...
....
Tic îl ajunse pe Ursu. Acesta se oprise singur lîngă corturi, la marginea mării. Se înserase.
— Oare cît va ţine, Ursule, vijelia?
— Mult, Ticuşorule, zile, poate săptămîni. S-a înfuriat rău marea.
— Nu se poate! Nu-i aşa că nu-i adevărat? Vrei numai să mă înspăimînţi. Sau poate vrei să mă pedepseşti...
— Nu! N-aş putea niciodată să te înspăimînt sau să te pedepsesc, Ticuşorule.
— Atunci? Ştii că sînt un criminal? Dacă aş fi spus de la început. De ce am aşteptat vijelia?... Ştii ce trist sînt? Îmi vine să plîng.
Ursu se uită la Tic. Ochii acestuia înotau în lacrimi.
— Fir-ar să fie! se înfurie Ursu. N-o să te las să plîngi din cauza vijeliei.
— Ursule! ţipă Tic. Nu plîng! Uite rîd, rîd cu hohote dacă vrei.

Dar nu rîdea. Plîngea cu hohote. Ursu se azvîrli în mare.

7

Ursu ducea o luptă turbată împotriva talazurilor. Nu putea să le salte, trebuia să le străpungă. Şi i se păreau nesfîrşite. Nu le vedea înălţimea. Se trezea uneori în fundul unor prăpăstii întunecoase. Atunci sorbea aer, puteri pentru a continua lupta, îl oprise bariera de la zidul submarin. Acolo erau cele mai înfricoşătoare talazuri. Ştia c-ar fi putut s-o evite, că ar fi putut să sară în mare, în spatele barierei. Putea încă s-o evite. Dar nu voia. Se războia cu ea. O înfrunta. Voia s-o străpungă. Îl îndîrjea furia aceea turbată, şi simţea în el puteri pe care nu şi le cunoscuse niciodată. Uneori talazul îl arunca cu zeci de metri înapoi, dar atunci se căţăra pe altele care-l duceau spre zid cu aceeaşi iuţeală şi furie cu care fusese aruncat înapoi. Era lucid, conştient. Ştia că se bate conştient cu împotrivirea groaznică a mării. Şi era vesel. Şi voia să iasă victorios din înfruntare. Aştepta parcă cel mai mare talaz, pentru a trece prin el dincolo, în alte talazuri. Valul veni. Ursu se aruncă în el jos, în prăpastia pe care-o căscase şi acolo îl străpunse. Cînd simţi zecile de ciocane frămîntîndu-l, îşi dădu seama că trecuse. Ieşi la aer. Talazurile pe care le întîlnea nu mai aveau puterea să-l oprească. Îşi umplu plămînii cu aer şi coborî în adîncuri. Nu vedea nimic în marea care reflecta noaptea de deasupra ei. Dar la fund marea era calmă, înfricoşător de calmă. Parcă nu ştia nimic de frămîntarea aprigă de sus. Nu-şi închipuise că va întîlni atîta linişte acolo, pe fundul mării. Liniştea parcă păzea mormîntul acela vechi de zeci de secole. Ursu atinse cu mîinile marmura sicriului. Trecu mai departe, pînă simţi lespedea sub mîinile sale. Cu mîna stîngă se prinse de o margine a lespezii. Cu mîna dreaptă căuta şanţurile. Le simţi în vîrful degetelor. Apa îl trăgea în sus, dar nu-l putea urni din locul în care se ancorase. Degetele căutau şanţuri. Degetele descifrau litere. Erau puţine. Mai căută o dată pe toată suprafaţa lespezii, dar nu mai întîlni nici un şănţuleţ. Şi mai pipăi o dată literele cunoscute, pentru a rămîne definitiv în memoria degetelor. Apoi se zvîrli la suprafaţă, în dreptul unui talaz uriaş; se înălţă în vîrful lui şi se lăsă dus de creastă zeci de metri, pînă aproape de mal. Acolo îl aşteptau toţi, toţi, şi printre ei Lucia, şi printre ei Tic, ridicîndu-şi sprîncenele, lăsîndu-i să-i curgă lacrimile în ultima geană de lumină a serii.

8

Toţi cireşarii şi prietenii lor erau strînşi în jurul focului de noapte. Ursu desenase pe o foaie de hîrtie literele pe care le culesese şi le memorase în vîrful degetelor. Lîngă marginea de sus a lespezii, la mijloc, pipăise un *o* mic parcă neterminat, parcă tăiat drept în una dintre părţi. Alături de acest *o* mic descifrase tot un *o,* însă un *O* mare, întreg, rotund. Cîteva palme mai jos degetele lui se plimbaseră în trei şănţuleţe, legate, care formau împreună o singură literă: *N.* Lîngă aceasta pipăise un semn ca un unghi: *A.* Mai departe o literă formată dintr-o singură buclă şerpuitoare: *S.* Ultima literă pe care-o pipăise îi era cunoscută. Degetele lui o memoraseră. Era un *O.* Pe foaia albă de hîrtie memoria degetelor însemnase aidoma cele şase litere: PO NASO

PUBLIUS OVIDIUS NASO

Marele poet din Sulmona, neasemuitul cîntăreţ al gingăşiilor şi tristeţilor, rază de lumină în Roma, umbră a nopţii pe malurile Pontului. Ovidiu.

— Mormîntul lui Ovidiu! răsună o voce înfiorată în noapte.

— *Sepulcrum Ovidii!*

Acolo, lîngă tineri, în vijelia care urla, în marea care se zbuciuma, printre talazuri, în întunericul hăurilor, zăcuse atîtea şi atîtea secole mormîntul primului poet al acestor pămînturi, mormîntul primului poet al limbii dace.

— Mormîntul lui Ovidiu... Oare aici a fost înmormîntat Ovidiu?... Ovidiu...

Şi deodată, cu voce înceată, cineva îi rosti epitaful:

"Sub astă piatră zace Ovidiu, cîntăreţul
Iubirilor gingaşe, răpus de-al său talent.
O, tu, ce treci pe-aicea, dac-ai iubit vreodată,

Te roagă pentru dînsul: să-i fie somnul lin!"

Se lăsă o tăcere grea, ca o rugă imensă a istoriei. Într-un tîrziu se rostiră primele vorbe. Apoi altele, altele. Înfiorări, emoții, gînduri...
Cireşarii țeseau pînza de mai tîrziu a amintirii.

EPILOG

Parc-ar fi o amintire dintr-un film văzut de mult, sau care se va vedea cîndva. Prin genele întredeschise, în acest început de seară cu lumină difuză, parcă se vede mai limpede. Un orăşel, străzi, un cartier liniştit, un parc, alei strîmte, bănci goale. Vremea e nelămurită. Parcă nu se petrece totul în timp. Poate că e toamnă, sau ar trebui să fie toamnă, să cadă frunze, să se ridice în depărtări dîre subțiri de fum din hornuri, să scîrțîie trist pietrişul pe alei, iar florile să se retragă după ferestre.
Oamenii stau în case, îngîndurați. Da, sînt îngîndurați. Poate citesc în cartea deschisă din mîinile lor rînduri asemănătoare, poate-şi privesc copiii mai liniştiți, mai cuminți. Orele se aud bătînd într-un turn vechi şi sînt răguşite, obosite şi vestesc seara.
În parc, pe o alee, se plimbă singur un tînăr. Se plimbă de multă vreme. Privirile întîlnesc urmele paşilor vechi. Îşi potriveşte paşii în ele. Parcă ar vrea să se lege de pămînt, să existe. E trist. Simte că se rupe ceva dintr-însul, ceva ce-i aparține de mult. Şi vrea cu disperare ca urmele în care calcă să fie ale lui, să rămînă ale lui. În spatele său răsună o voce:
— Bună seara, Victor.
— Bună seara, răspunde el, cu spaima că urarea prezice apropierea întunericului care-l va dizolva. Ar fi vrut să audă "bună dimineața".
Dar nu e nimeni lîngă el, nu e nimeni în fața lui, în spatele lui. E atît de trist, că nici uimirea nu-l mai poate atinge. Sau n-o mai poate trăi. A rămas pe loc, țintuit în urmele unor paşi vechi. Privirile lui parcă deosebesc totuşi o siluetă în înserare. Sau poate e o oarecare umbră a înserării. Clatină încet din cap şi spune în şoaptă:
— Dar eu nu vă cunosc, nu v-am văzut niciodată.
— Ne cunoaştem de mult, Victor, de la începutul începutului. Nu-ți aminteşti? Am fost împreună în Peştera Neagră, am, străbătut împreună saloanele de marmură din Castelul Laurei tale... Am numit-o împreună "fata în alb"... Am căutat înspăimîntați tanagralele celebre ale oraşului vecin... Am trăit împreună momentele de groază de pe munte: teroarea albă... Am colindat, împreună, nu de mult, țărmurile mării în căutarea Palatului de cleştar...
— Dumneavoastră!? Dar nu v-am văzut. Nu v-am văzut nicăieri.
— Cu toate acestea am fost împreună cu voi, printre voi. Pretutindeni şi întotdeauna. Nu v-am lăsat niciodată singuri.
— Aaaa! Acum ştiu cine sînteți. Cum să vă numesc? Cum să vă spun? Îmi pare atît de rău că sînt singur, că nu sînt şi ceilalți aici, împreună cu noi.
— Nu te întrista şi mai mult, Victor. Vor veni şi ceilalți. Vrei să-i chemăm... Uite-i? Tic a şi sosit, fără să-l cheme nimeni. Pînă se apropie el, pot să-ți spun în şoaptă. Mi-e drag, foarte drag. Numai să nu afle... Să nu-i spui.
— Credeți că nu ştie... Tic?... Ştie dinainte totul.
Sosesc pe rînd toți: Tic, Ursu, Maria, Dan, Ionel, Lucia, Laura. Şi se apropie şi alții. Dar de sînt atît de cuminți? De ce sînt atît de tăcuți? Pînă şi Tic, neastîmpăratul, a încremenit cu zîmbetul neterminat pe față.
— Am venit, spun ei. Ne-ați chemat şi, ca întotdeauna v-am ascultat. Foarte, foarte rar am făcut altceva decît ceea ce ați dorit. Probabil că în acele clipe erați obosit... Ce se va întîmpla cu noi?
— De cîte ori am auzit întrebarea aceasta, dragii mei!... Am vrut să discutăm... Înainte de...
— Înainte de... ?
— Înainte de a ne despărți...
Parcă totul se dizolvă în întuneric. Nu se mai vede nimic. Nici aleea, nici parcul, nici orăşelul. Se aud numai vocile lor.
— Ne despărțim? Trebuie neapărat să ne despărțim? Din păcate noi nu putem face nimic.

Trebuie să ne supunem. Dar ne doare cumplit despărțirea.

— Şi pe mine. Poate chiar mai mult.

— Ştim. Pentru că o simțim prin dumneavoastră... Deci n-o să mai fim. Nici Tic, nici Ursu, nici Victor... Nimeni, nimeni... Dar prietenii noştri, ce vor spune prietenii noştri?... Ştiți că avem prieteni?

— Prietenii voşti?! Dar ei există în voi... Aşa cum sînt. Sau aşa cum vor să fie... au fost şi ei cu voi... Ştiți, nu-i aşa?

— Ştim. Dar ce vor spune? Oare îi veți convinge?

— De aceea v-am chemat aici. Ca să ne despărțim în fața lor. Pentru că, la urma urmei, ei hotărăsc viața voastră.

— Mă lăsați fără ei? Dar eu nu mai sînt nimic fără ei. Sînteți crud. Sînteți singurul om pe care nu l-am putut cuceri. Tocmai dumneavoastră!

— Trebuie să ne despărțim, dragul meu Ticuşor. E tîrziu.

Noaptea se făcu şi mai groasă, şi mai adîncă. Nu se mai vedea nimic.

— Acuşi se vor aprinde luminile şi viața va erupe pretutindeni. Se vor vedea oraşe, case, pămînturi, copaci, flori, culori. Şi se vor vedea oameni. Viața curge, dragi cireşari. Nu ştiu cine dintre voi spunea: Sîntem o clipă din imaginația lumii... Acum ne despărțim, la fel cum ne-am întîlnit, în liniştea unei nopți. Poate că vă veți duce la prietenii voştri. Şi simt nevoia să vă spun cu toată dragostea, în fața lor: Drum bun, cireşari!

Cireşarii ar fi vrut să răspundă altceva. Dar nu izbutiră decît să repete aceeaşi urare, adunîndu-şi şoaptele într-un cor duios:

— Drum bun!

Sfîrşit

— Ce se întîmplă cu mine? Parcă m-aş întuneca... Nu vreau! Eu în locul dumneavoastră aş mai găsi o vacanță, aş mai găsi un loc necercetat... Dac-ați şti cît v-am iubit!...

— Iar începi, Ticuşorule? Nu înțelegi că nu mai sîntem în carte?...